

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

นโยบายส่งเสริมการลงทุนชายแดน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
Investment Promotion Policy in Potential Border Zone:
Chiang Khong District, Chiang Rai Province

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณัฐพรพรรณ อุตมา

และ คณะ

สำนักวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

มีนาคม 2558

รายงานฉบับสมบูรณ์

นโยบายส่งเสริมการลงทุนชายแดน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
Investment Promotion Policy in Potential Border Zone:
Chiang Khong District, Chiang Rai Province

คณะผู้วิจัย

1. ผศ.ดร. ณัฐพรพรรณ อดิมา

2. นางสาว วราพรรณ จันทาพูน

สังกัด

สำนักวิชาการจัดการ
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

สำนักวิชาการจัดการ
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

ชุดโครงการ “การจัดการพื้นที่ชายแดน: จังหวัดเชียงรายและแขวงบ่อแก้ว สปป.ลาว”

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว.ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

นโยบายส่งเสริมการลงทุนชายแดน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

Investment Promotion Policy in Potential Border Zone:

Chiang Khong District, Chiang Rai Province

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มุ่งเน้นการวิเคราะห์ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมการลงทุน การเปิดเสรีทางการลงทุน การอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน และการดำเนินธุรกิจที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในอำเภอเชียงของ และแนวนโยบายส่งเสริมการลงทุนชายแดนที่มีประสิทธิภาพและรองรับปัญหาและอุปสรรคจากการลงทุนชายแดนเชียงของ โดยเน้นการศึกษาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบสอบถามถึงโครงสร้างกับนักลงทุนในอำเภอเชียงของที่ดำเนินธุรกิจการเกษตร ธุรกิจค้าปลีกและธุรกิจค้าส่ง ธุรกิจการขนส่งและโลจิสติกส์ และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน จากการศึกษาพบว่า ควรมีการปรับปรุงนโยบายการลงทุนชายแดนที่ตอบสนองต่อความจำเป็นและแรงจูงใจของพื้นที่ เพื่อรองรับการเป็นเมืองชายแดนเกิดใหม่ และส่งเสริมการเติบโตแบบมีส่วนร่วมร่วมกันระหว่างพื้นที่ชายแดนสองประเทศ ประการแรก การปรับปรุงและพัฒนามาตรการและนโยบายการลงทุนระดับมหภาค ซึ่งครอบคลุมมาตรการและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนระดับชาติ และความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีทางการลงทุน การอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน การคุ้มครองนักลงทุน การส่งเสริมการลงทุน และการดำเนินธุรกิจ ที่สำคัญได้แก่ การบังคับใช้กฎระเบียบและความร่วมมือทางการลงทุนอย่างโปร่งใส การสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจและธุรกิจระหว่างชายแดน และการสร้างตลาดร่วมชายแดน เป็นต้น และประการที่สอง การพัฒนามาตรการและนโยบายการลงทุนระดับจุลภาค ที่เสมือนเป็นเครื่องมือส่งเสริมและสร้างบรรยากาศการลงทุนในพื้นที่ชายแดน อาทิ การจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านแรงงานในพื้นที่ชายแดนโดยตรง การจัดตั้งหน่วยงานของรัฐร่วมระหว่างชายแดน การจัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนาชายแดน การสร้างกลไกการยกระดับนวัตกรรมและภูมิปัญญาชายแดน และการจัดการภัยคุกคามจากการดำเนินธุรกิจการลงทุนชายแดน มาตรการและนโยบายการลงทุนทั้งระดับมหภาคและจุลภาคล้วนส่งผลต่อการพัฒนาโครงสร้างการลงทุนชายแดนที่ทำให้เกิดการพัฒนาลงทุนระหว่างชายแดนอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น การผลักดันให้เมืองเชียงของให้เป็นเมืองชายแดนเกิดใหม่และมีการเติบโตแบบมีส่วนร่วมร่วมกันระหว่างชายแดนสองประเทศจะนำมาซึ่งการพัฒนานวัตกรรมการลงทุนชายแดนต่อไป

คำสำคัญ การลงทุนชายแดน นโยบายการลงทุนชายแดน ชายแดนร่วม

Abstract

This research examines the impacts of investment climate and investment promotion policy measures on border investments at Chiang Khong district in Chiang Rai province of Thailand. Using a novel combination of an in-depth interview and a semi-structured questionnaire, the influences of investment environment and investment policy measures (liberalization, facilitation, and doing business) in a sample of various border investors (agricultural business, retail and wholesale business, logistics business, and property business) are investigated to suggest an effective investment policy mix which could tackle problems and threats in the Chiang Khong's border investment. The results call for border investment policy improvement which takes into account actual border investment conditions for emerging border city and mutually inclusive growth. To improve the conditions for border investment, border investment liberalization includes advisable investment policy instruments regarding to facilitation, promotion, protection and doing business. The transparent enforcement of current and forthcoming investment regulations and agreements, the cross-border economic and business cooperation, and the establishment of common border market are as the examples of the macro-level policy measures. Additionally, national policy instrument, economic instruments, and business-facilitating instruments across borders should be included. The establishments of workers' cooperatives center, common border institutions, border research and development center, the uplift mechanisms of the border technological innovation and border wisdom, and the operational threat management are as the examples of the micro-level policy measures. These policy instruments directly impact the border investment structure and can bring essential investment development across borders. Therefore, encouraging the emerging border city and the mutually inclusive growth could further strengthen the context for border investment innovation.

Keywords: Border investment; Border investment policy; Common border

บทสรุปผู้บริหาร (Executive Summary)

นับตั้งแต่ประเทศไทยมีโครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศในภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้และประเทศจีน ทำให้เกิดการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานและด้านกฎระเบียบต่างๆ เช่น การพัฒนาเส้นทางคมนาคม การเปิดเสรีและอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุน และความตกลงยอมรับร่วมกันในการขนส่งและพิธีการข้ามพรมแดนมากขึ้น เชียงรายในฐานะเมืองหน้าด่านของระเบียงเศรษฐกิจเหนือใต้ซึ่งเชื่อมต่อเส้นทางบก R3A (ไทย-สปป.ลาว-จีน) และ R3B (ไทย-เมียนมาร์) จึงมีบทบาทสำคัญต่อการเชื่อมโยงประเทศในภูมิภาคและการเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมืองชายแดนเชียงของ พลวัตของการสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจข้างต้น ทำให้เชียงของกลายเป็นพื้นที่ชายแดนที่มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สามารถเชื่อมต่อกับประเทศต่างๆ ที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกัน มีการเติบโตของการค้าสินค้าและบริการข้ามพรมแดน รวมทั้งมีการขยายตัวของการเคลื่อนย้ายทรัพยากรการผลิต แรงงาน และเงินทุนข้ามพรมแดน ทั้งนี้ การเชื่อมโยงประเทศในภูมิภาคและการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมจากการพัฒนาฐานการผลิตและการลงทุนตามแนวจังหวัดที่พัฒนาเศรษฐกิจและพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน จำเป็นต้องมียุทธศาสตร์ส่งเสริมการลงทุนที่มีประสิทธิภาพและสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงระเบียบและข้อปฏิบัติที่อำนวยความสะดวกทางการลงทุนดังกล่าว และความตกลงที่ว่าด้วยการรวมความร่วมมือทางเศรษฐกิจอาเซียน-จีน เพื่อรองรับการขยายตัวทางการค้าและการลงทุนในอนาคต รวมทั้งเป็นการสนับสนุนการสร้างประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้เสร็จสมบูรณ์ภายในปี 2558 การศึกษาสิทธิประโยชน์ตามกรอบการลงทุนอาเซียน-จีนและการเปิดเสรีการลงทุนตามกรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน การวิจัยนี้จึงเน้นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการลงทุนทั้งระดับมหภาคและระดับจุลภาค และเสนอแนะนโยบายการลงทุนชายแดนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสิทธิประโยชน์ตามกรอบการลงทุนอาเซียน-จีน และประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในอำเภอเชียงของจังหวัดเชียงราย

โดยแท้จริงแล้ว พื้นที่อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงรายได้มีนโยบายส่งเสริมการลงทุนและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ เช่น พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน (พ.ศ.2520) ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (บีโอไอ) การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจเหนือใต้ตามโครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง ในปี พ.ศ. 2535 การได้รับอนุมัติจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมเชียงของที่เน้นอุตสาหกรรมบริการรองรับโลจิสติกส์ ในปี พ.ศ. 2549 การลงนามความตกลงว่าด้วยการรวมการลงทุนอาเซียน-จีน ในปี พ.ศ. 2551 และความตกลงด้านการลงทุนของอาเซียน ในปี พ.ศ. 2552 และการได้รับอนุมัติเห็นชอบให้เมืองเชียงของเป็นหนึ่งในพื้นที่ที่มีศักยภาพในการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษของเชียงรายที่มีบทบาทของการเป็นเมืองโลจิสติกส์และบริการขนส่ง ในปี พ.ศ. 2556 อย่างไรก็ตาม นโยบายส่งเสริมการลงทุนและความร่วมมือทางเศรษฐกิจข้างต้นไม่อาจทำให้เชียงของเกิดการเปลี่ยนแปลงการลงทุนอย่างมีนัยสำคัญ แม้ว่าความสำเร็จของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านกายภาพ (Hard Infrastructure) เช่น การสร้างถนนตามแนวระเบียงเศรษฐกิจเหนือใต้ และการสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 4 สามารถเพิ่มศักยภาพทางการค้าการลงทุน และ การท่องเที่ยวของไทย ในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ไปยัง สปป.ลาว และจีนตอนใต้ ได้เป็นอย่างดี แต่หากต้องการให้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดังกล่าวก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพจำเป็นต้องทำควบคู่กับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการกำหนดมาตรการและกฎระเบียบระหว่างประเทศร่วมกัน (Soft infrastructure) เช่น ข้อตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามพรมแดนในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS Cross Border Transport Agreement : CBTA) บนเส้นทาง R3A เพื่อช่วยลดความยุ่งยากด้านเอกสาร ลดขั้นตอนพิธีการนำเข้าส่งออก และลดระยะเวลาของกระบวนการด้านโลจิสติกส์ ซึ่งจะก่อให้เกิดความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจอย่างเป็นแท้จริง แต่ขณะนี้ การดำเนินการดังกล่าวยังไม่เสร็จสมบูรณ์ จึงมีส่วนทำให้เกิดการชะลอตัวของการลงทุนทั้งจากนักลงทุนในประเทศและต่างประเทศ นอกจากนี้ การได้รับอนุมัติจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมเชียงของที่เน้นอุตสาหกรรมบริการรองรับโลจิสติกส์ ในปี พ.ศ. 2549 ส่งผลให้รูปแบบการลงทุนของเชียงของมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก เดิมนักลงทุนในเมืองเชียงของจะเป็นนักลงทุนท้องถิ่นที่ประกอบธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก ในธุรกิจการแปรรูปสินค้าเกษตร ธุรกิจค้าปลีกและค้าส่ง และ ธุรกิจการท่องเที่ยวเป็นหลัก และมีระบบการบริหารจัดการแบบครอบครัวที่อาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ ปัจจุบันนักลงทุนที่เข้ามาลงทุนในเมืองเชียงของล้วนเป็นนักลงทุนจากต่างถิ่น

และต่างประเทศที่มีขนาดการลงทุนในระดับกลางและระดับใหญ่ เน้นประกอบธุรกิจบริการโลจิสติกส์เป็นหลัก และมีรูปแบบบริการจัดการที่เป็นระบบ รวมทั้งการลงทุนยังมีการกระจุกตัวอยู่แต่ในบริเวณพื้นที่ตำบลสถานและตำบลศรีดอนชัยซึ่งเป็นที่ตั้งของเขตการพัฒนาพื้นที่ของนิคมอุตสาหกรรมเชียงของ และอยู่ใกล้เส้นทางที่สามารถเชื่อมโยงไปยังสปป.ลาว และจีนตอนใต้

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการลงทุนและสิทธิประโยชน์ด้านการเปิดเสรีการลงทุนและด้านการอำนวยความสะดวกทางการลงทุน (ตามกรอบการลงทุนอาเซียน-จีนและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน) รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่ขัดขวางการลงทุนในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย จากข้อมูลทางสถิตินิติบุคคลจดทะเบียนตั้งใหม่ในอำเภอเชียงของระหว่างปี พ.ศ. 2553-2557 โดยกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ พบว่า อัตราการเติบโตของการลงทุนในเมืองชายแดนเชียงของยังไม่สูงมากนัก ภาคเศรษฐกิจที่มีจำนวนการลงทุนสูงที่สุดได้แก่ ภาคการค้าปลีกค้าส่ง รองลงมาคือ ภาคการก่อสร้าง และภาคการขนส่งและโลจิสติกส์ เมื่อทำการประเมินปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการลงทุน การเปิดเสรีการลงทุน และการอำนวยความสะดวกทางการลงทุน จากผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร ค่าปลั๊กค้าส่ง โลจิสติกส์ และพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ ที่ตั้งอยู่ในและนอกเขตอำเภอเชียงของ โดยใช้วิธีการ scoring method พบผลการศึกษที่น่าสนใจและสามารถนำไปใช้ในการวางแผนนโยบายส่งเสริมการลงทุนในเมืองชายแดนเชียงของได้เป็นอย่างดี จากการประเมินปัจจัยสภาพแวดล้อมด้านนโยบายและความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจ และด้านการอำนวยความสะดวกทางธุรกิจที่มีผลต่อการลงทุนในอำเภอเชียงของ พบว่า สภาพแวดล้อมทางการลงทุนทั้งในพื้นที่อำเภอเชียงของและนอกพื้นที่อำเภอเชียงของยังไม่เอื้อต่อการลงทุนมากนัก สำหรับปัจจัยด้านนโยบายและความมั่นคงต่อการลงทุนในเมืองชายแดนเชียงของพบว่า ปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการลงทุนในอำเภอเชียงของมากที่สุด ได้แก่ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ขณะที่ปัจจัยนโยบายส่งเสริมผลประโยชน์ของนักลงทุนในพื้นที่อำเภอเชียงของยังไม่ใช่ปัจจัยหลักที่ส่งเสริมการลงทุนในเมืองเชียงของมากนัก เนื่องจากการกำหนดนโยบายส่งเสริมการลงทุนและการพัฒนาพื้นที่ยังไม่ชัดเจน ตลอดจนการนำนโยบายมาใช้ในการปฏิบัติยังไม่ได้ดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางการลงทุน	ผู้ประกอบการในพื้นที่ อำเภอเชียงของ	ผู้ประกอบการนอกพื้นที่ อำเภอเชียงของ
1. ปัจจัยด้านนโยบายต่อการลงทุน		
1.1 ความมั่นคงทางการเมือง	●	●
1.2 นโยบายส่งเสริมการลงทุน	●	●
1.3 นโยบายส่งเสริมประโยชน์นักลงทุน	●	●
1.4 นโยบายการพัฒนาในพื้นที่	●	●
2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ		
2.1 ด้านการแสวงหาตลาด	●	●
2.2 ด้านการแสวงหาปัจจัยการผลิต	●	●
2.3 ด้านการแสวงหาประสิทธิภาพ	●	●
2.4 ด้านการแสวงหาสินทรัพย์เชิงยุทธศาสตร์	●	●
3. ปัจจัยด้านการอำนวยความสะดวกทางธุรกิจ		
	●	●

- หมายถึง มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการลงทุน (ค่าคะแนนการประเมิน 3.661-5.00)
- หมายถึง สภาพแวดล้อมที่ยังไม่เอื้อต่อการลงทุนมากนัก (ค่าคะแนนการประเมิน 2.331-3.66)
- หมายถึง สภาพแวดล้อมที่ยังไม่เหมาะสมกับการลงทุน (ค่าคะแนนการประเมิน 1.00-2.33)

ในส่วนของปัจจัยด้านเศรษฐกิจต่อการลงทุนในเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยด้านการแสวงหาตลาด ปัจจัยการผลิต ประสิทธิภาพ และสินทรัพย์เชิงยุทธศาสตร์นั้น ล้วนเป็นปัจจัยที่ยังไม่เอื้อต่อการลงทุนในเมืองเชียงใหม่มากนัก อาทิ ปัจจัยด้านการแสวงหาประสิทธิภาพที่เกี่ยวข้องกับการลดต้นทุนของการผลิตสินค้าและบริการ พบว่า ในพื้นที่อำเภอเชียงของยังไม่มีความสะดวกต่อการลงทุนในภาคการผลิต จึงมีส่วนทำให้ปัจจัยด้านการแสวงหาประสิทธิภาพยังไม่ใช่ปัจจัยหลักที่ช่วยส่งเสริมการลงทุน เช่นเดียวกับ ปัจจัยการแสวงหาสินทรัพย์เชิงยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ซึ่งในพื้นที่อำเภอเชียงของนั้นมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆที่ยังไม่ดีเท่าที่ควรเมื่อเทียบกับพื้นที่นอกอำเภอเชียงของ ในส่วนของปัจจัยด้านการอำนวยความสะดวกทางธุรกิจ พบว่า การดำเนินการทางธุรกิจทั้งในและนอกพื้นที่อำเภอเชียงของนั้นยังไม่ราบรื่นมากนัก จึงส่งผลให้ปัจจัยด้านการอำนวยความสะดวกทางธุรกิจนี้ยังไม่เอื้อต่อการลงทุน

การประเมินด้านการเปิดเสรีการลงทุนในเมืองชายแดน พบว่า อำเภอเชียงของมีการเปิดเสรีที่ทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการลงทุน โดยเฉพาะในด้านการกำหนดขอบเขตของนักลงทุนต่างชาติและนักลงทุนไทย การดำเนินธุรกิจที่พึงประสงค์ ข้อจำกัดในการธุรกรรมระหว่างประเทศ ข้อจำกัดในการเคลื่อนย้ายแรงงานและความต้องการในการจ้างงาน แต่ยังคงมีข้อจำกัดในด้านการใช้ทรัพยากรการผลิตที่ส่งผลต่อการเข้ามาลงทุนในเมืองชายแดนเชียงใหม่

ปัจจัยด้านการเปิดเสรีทางการลงทุน	ผู้ประกอบการในพื้นที่ อำเภอเชียงของ	ผู้ประกอบการนอกพื้นที่ อำเภอเชียงของ
1. การกำหนดขอบเขตของนักลงทุนต่างชาติ/นักลงทุนไทย	●	●
2. การดำเนินธุรกิจที่พึงประสงค์	●	●
3. ข้อจำกัดในการธุรกรรมระหว่างประเทศ	●	●
4. ข้อจำกัดในการเคลื่อนย้ายแรงงานและความต้องการในการจ้างงาน	●	●
5. ข้อจำกัดในการใช้ทรัพยากรการผลิต	●	●
ค่าเฉลี่ยรวม	●	●

- หมายถึง มีการเปิดเสรีด้านการลงทุนที่เอื้อต่อการลงทุนในพื้นที่ (ค่าคะแนนการประเมิน 1.00-2.33)
- หมายถึง มีการเปิดเสรีด้านการลงทุนที่ยังไม่เอื้อต่อการลงทุนในพื้นที่มากนัก (ค่าคะแนนการประเมิน 2.331-3.66)
- หมายถึง มีการเปิดเสรีด้านการลงทุนที่ยังไม่เหมาะสมกับการลงทุนในพื้นที่ (ค่าคะแนนการประเมิน 3.661-5.00)

ด้านการอำนวยความสะดวกทางการลงทุน พบว่า เชียงของมีการอำนวยความสะดวกด้านต่างๆที่ยังไม่เอื้อต่อการลงทุนมากนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดนโยบาย กฎหมายและข้อบังคับในการลงทุน ความซับซ้อนและความล่าช้าในการดำเนินงานที่ส่งผลต่อการบังคับใช้กฎระเบียบ กฎระเบียบของแรงงานและปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่ง กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา ที่ยังไม่มีการนำมาบังคับใช้อย่างเป็นรูปธรรมในพื้นที่อำเภอเชียงของ ในด้านของความร่วมมือทางเศรษฐกิจและความตกลงด้านการลงทุนที่ยังไม่มีความคืบหน้าและความชัดเจน รวมไปถึงความซับซ้อนและความล่าช้าในการดำเนินงาน ยังคงเป็นอุปสรรคต่อการดึงดูดนักลงทุนเข้ามาลงทุนในพื้นที่ และแม้ว่าเชียงของจะมีโครงสร้างพื้นฐานเป็นแรงจูงใจที่ก่อให้เกิดการลงทุน หรือแสดงถึงความมีศักยภาพที่ดีเอื้อต่อการลงทุน แต่ยังคงขาดการจำกัดการแข่งขันและการควบคุมราคาในตลาดพื้นที่ชายแดนอำเภอเชียงของ

ปัจจัยด้านการอำนวยความสะดวกในการลงทุน	ผู้ประกอบการในพื้นที่ อำเภอเชียงของ	ผู้ประกอบการนอกพื้นที่ อำเภอเชียงของ
1. การกำหนดนโยบาย กฎหมายและข้อบังคับในการลงทุน	●	●
2. ความซับซ้อนและความล่าช้าในการดำเนินงานที่ส่งผลต่อการบังคับใช้ กฎระเบียบ	●	●
3. กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา	●	●

ปัจจัยด้านการอำนวยความสะดวกในการลงทุน	ผู้ประกอบการในพื้นที่ อำเภอเชียงของ	ผู้ประกอบการนอกพื้นที่ อำเภอเชียงของ
4. ภาวะเปียบของแรงงานและปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง	●	●
5. ความร่วมมือทางเศรษฐกิจและความตกลงด้านการลงทุน	●	●
6. ความซับซ้อนและความล่าช้าในการดำเนินงาน	●	●
7. โครงสร้างพื้นฐานแรงจูงใจที่ก่อให้เกิดการลงทุน	●	●
8. การจำกัดการแข่งขันและการควบคุมราคาในตลาด	●	●
ค่าเฉลี่ยรวม	●	●

- หมายถึง มีการอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการลงทุน (ค่าคะแนนประเมิน 1.00-2.331)
- หมายถึง มีการอำนวยความสะดวกที่ยังไม่เอื้อต่อการลงทุนมากนัก (ค่าคะแนนประเมิน 2.331-3.66)
- หมายถึง มีการอำนวยความสะดวกที่ยังไม่เหมาะกับการลงทุน (ค่าคะแนนประเมิน 3.661-5.00)

จากการรวบรวมประเด็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญอย่างมากต่อการดำเนินธุรกิจและการเข้ามาลงทุนในพื้นที่ชายแดนอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย พบว่า การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่มีความจำเป็นและเร่งด่วนของพื้นที่นั้นมี 5 ด้าน ได้แก่ ปัญหาแรงงานด้านอัตราค่าจ้างและประสิทธิภาพ ที่สำคัญคือการกำหนดนโยบายเพิ่มค่าแรงขั้นต่ำจากรัฐบาล ซึ่งส่งผลให้ต้นทุนในการจ้างงานของผู้ประกอบการเพิ่มสูงขึ้น รวมทั้งแรงงานในพื้นที่ยังขาดทักษะการทำงานเฉพาะทาง ปัญหาด้านการบังคับใช้กฎหมาย ตัวอย่างเช่น กฎหมายคุ้มครองนักลงทุนหรือผู้ประกอบการยังไม่มีให้นำมาปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้ผู้ประกอบการไม่ได้รับความคุ้มครองจากทางภาครัฐเท่าที่ควร กฎหมายที่ดินที่ยังมีช่องว่างเกี่ยวกับเอกสารสิทธิ์ในการถือครองที่ดิน ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมด้านการค้า การลงทุน และโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ปัญหาการเก็บค่าผ่านแดนในอัตราสูง รวมถึงขั้นตอนกระบวนการนำเข้าส่งออกที่ซับซ้อนและยุ่งยาก ซึ่งส่งผลให้ต้นทุนการขนส่งสูงขึ้นตามไปด้วย และปัญหาการจำกัดการผ่านแดนของรถสองล้อ และรถจักรยานยนต์ ทำให้ผู้ใช้สะพานในการสัญจรไม่ได้รับความสะดวกเท่าที่ควร ปัญหาด้านการค้าและการและประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน อันเนื่องมาจากการขาดแคลนบุคลากรภาครัฐในการดำเนินงาน หน่วยงานต่างๆในพื้นที่ยังขาดการประสานงานกันระหว่างภาครัฐและเอกชน และหน่วยงานท้องถิ่นยังขาดประสิทธิภาพในการดำเนินงานหลายด้าน และปัญหาด้านความร่วมมือและข้อตกลงด้านการค้าและการลงทุน โดยเฉพาะการสร้างร่วมมือกับทางสปป.ลาวเป็นไปอย่างยากลำบาก เนื่องจากอำนาจการดำเนินการและการตัดสินใจของเมืองชายแดนทั้งสองประเทศแตกต่างกัน รวมทั้งผู้ประกอบการในพื้นที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สิทธิประโยชน์จากความร่วมมือด้านการลงทุนต่างๆ

นอกจากนั้น งานวิจัยนี้ได้เสนอแนะแนวนโยบายการส่งเสริมการลงทุนที่เหมาะสมกับพื้นที่อำเภอเชียงของ โดยมีฐานแนวคิดจากการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค ที่เน้นการเชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศในภูมิภาคในมิติความร่วมมือทางการค้าและการลงทุนในด้านการเปิดเสรีและการอำนวยความสะดวกด้านการค้าและการลงทุน มิติความร่วมมือในการพัฒนาศักยภาพการผลิตร่วมกันเพื่อห่วงโซ่มูลค่าในภูมิภาค มิติความร่วมมือกันในการส่งเสริมการค้าและการลงทุนในภูมิภาค และมิติความร่วมมือกันในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในภูมิภาค ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศและพื้นที่ชายแดนที่เน้นการสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยการปรับโครงสร้างทางภาคการผลิตและบริการ และการเติบโตอย่างมีส่วนร่วม ยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองเชียงของ ที่เน้นการอยู่ร่วมกันอย่างมีดุลยภาพและยั่งยืน ระหว่างเมืองชายแดนเก่าที่มีการอนุรักษ์วิถีชีวิตแบบดั้งเดิมและเมืองชายแดนใหม่ที่มีวิถีชีวิตตั้งอยู่บนการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลก และผลการศึกษาสภาพแวดล้อมการลงทุนและการอำนวยความสะดวกทางการลงทุนในเมืองชายแดนเชียงของ และการสัมภาษณ์เชิงลึกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ที่เน้นทั้งปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการลงทุน การเปิดเสรีทางการลงทุน การอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน และความยากง่ายในการดำเนินธุรกิจที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในเมืองชายแดนเชียงของ ซึ่งแนวนโยบายการลงทุนที่เหมาะสมกับอำเภอเชียงของ ได้แก่ การสร้างนวัตกรรมการลงทุนชายแดน (Border Investment Innovation) ซึ่งหมายรวมถึง “การสร้างโครงสร้างทางการลงทุนบริเวณชายแดนที่เข้มแข็ง สอดคล้องกับบริบทในพื้นที่ และเติบโตได้อย่างมีคุณภาพ” โดยมีแนวทางการพัฒนาพื้นที่อำเภอ

เชียงของใน 2 ประเด็นหลัก ประเด็นแรก การสร้างอำเภอเชียงของให้กลายเป็น**เมืองชายแดนเกิดใหม่ (Emerging Border City)** ที่มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องในระยะ 5-10 ปี ทั้งภาคการผลิตและภาคบริการ โดยเฉพาะภาคบริการโลจิสติกส์ที่มี อัตราการเติบโตแบบก้าวกระโดด ซึ่งปัจจุบันเมืองเชียงของยังมีการจ้างแรงงานที่เพิ่มสูงขึ้น มีอัตราการเติบโตของการค้าชายแดน และการค้าข้ามแดนอย่างเห็นได้ชัด และมีการขยายตัวของการลงทุนทั้งจากในประเทศและต่างประเทศ ด้วยเหตุนี้ จึงปฏิเสธไม่ได้ว่า เมืองเชียงของเปรียบเสมือนเมืองชายแดนเกิดใหม่ที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจการค้าและการลงทุน และศักยภาพทางภูมิเศรษฐกิจที่สามารถเชื่อมต่อประเทศหรือเป็นประตูสู่ประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเดียวกันได้เป็นอย่างดี เมืองชายแดนเกิดใหม่แห่งนี้กำลังถูกท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับโลก ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ว่าคนเชียงของจะนำพาเมืองชายแดนเกิดใหม่นี้ไปในทิศทางใด ประเด็นที่สอง **การเติบโตทางเศรษฐกิจแบบมีส่วนร่วมร่วมกัน (Mutually Inclusive Growth)** กับเมืองชายแดนที่ติดกันของประเทศเพื่อนบ้าน ที่จะเป็นการรวมตัวกันของกิจกรรมทางเศรษฐกิจข้ามแดน ทั้งด้านการผลิต การจ้างงาน การค้า และการลงทุน โดยมีการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจชายแดนร่วมกัน (Common border economic policy) ในรูปของความร่วมมือทางเศรษฐกิจชายแดนหรือข้อตกลงทางเศรษฐกิจชายแดน ทำให้เกิดการเติบโตของเมืองชายแดนเป็นไปอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน และสามารถสร้างพลังขับเคลื่อนเศรษฐกิจชายแดนให้เติบโตอย่างยั่งยืน

อนึ่ง เพื่อรองรับการเป็นเมืองชายแดนเกิดใหม่ และส่งเสริมการเติบโตแบบมีส่วนร่วมร่วมกันระหว่างพื้นที่ชายแดนสองประเทศ งานวิจัยนี้ได้นำเสนอยุทธศาสตร์ที่นำไปสู่การสร้างแนวทางการปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์หลักในการพัฒนา ได้แก่ ยุทธศาสตร์การสร้างบรรยากาศการลงทุน ยุทธศาสตร์การเปิดเสรีการลงทุน ยุทธศาสตร์การอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน ยุทธศาสตร์การคุ้มครองนักลงทุน และยุทธศาสตร์การส่งเสริมการลงทุน ตัวอย่างเช่น *ยุทธศาสตร์การปรับปรุงและพัฒนามาตรการและนโยบายการลงทุนระดับมหภาค* ซึ่งครอบคลุมมาตรการและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนระดับชาติ และความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีทางการลงทุน การอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน การคุ้มครองนักลงทุน การส่งเสริมการลงทุน และการดำเนินธุรกิจ ที่สำคัญได้แก่ การบังคับใช้กฎระเบียบและความร่วมมือทางการลงทุนอย่างโปร่งใส การสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจและธุรกิจระหว่างชายแดน และการสร้างตลาดร่วมชายแดน เป็นต้น และ *ยุทธศาสตร์การพัฒนามาตรการและนโยบายการลงทุนระดับจุลภาค* ที่เสมือนเป็นเครื่องมือส่งเสริมและสร้างบรรยากาศการลงทุนในพื้นที่ชายแดน อาทิ การจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านแรงงาน การจัดตั้งหน่วยงานของรัฐร่วมระหว่างชายแดน การจัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนาชายแดน การสร้างกลไกการยกระดับนวัตกรรมและภูมิปัญญาชายแดน และการจัดการภัยคุกคามจากการดำเนินธุรกิจการลงทุนชายแดน ทั้งนี้ มาตรการและนโยบายการลงทุนทั้งระดับมหภาคและจุลภาคล้วนส่งผลต่อการพัฒนาโครงสร้างการลงทุนชายแดนที่ทำให้เกิดการพัฒนาลงทุนระหว่างชายแดนอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น การผลักดันให้เมืองเชียงของให้เป็นเมืองชายแดนเกิดใหม่และมีการเติบโตแบบมีส่วนร่วมร่วมกันระหว่างชายแดนสองประเทศจะนำมาซึ่งการพัฒนานวัตกรรมการลงทุนชายแดนในท้ายที่สุด

สารบัญ

บทคัดย่อ

บทสรุปผู้บริหาร

บทที่ 1 บทนำ	1-1
1.1 หลักการและเหตุผล	1-1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	1-2
1.3 ขอบเขตการวิจัย	1-2
1.4 กรอบแนวคิดการวิจัย	1-3
1.5 ระเบียบวิธีวิจัย	1-4
1.5.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล	1-4
1.5.2 ระเบียบวิธีดำเนินงานวิจัย	1-5
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	2-1
2.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการลงทุนในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	2-1
2.1.1 ทฤษฎีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ	2-1
2.1.2 ผลกระทบจากการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ	2-6
2.2 การเปิดเสรีและการอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน	2-8
2.2.1 การเปิดเสรีด้านการลงทุน	2-10
2.2.2 การอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน	2-10
2.3 ความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ	2-12
2.3.1 การเริ่มต้นประกอบธุรกิจ	2-13
2.3.2 การดำเนินธุรกิจ	2-14
2.4 การค้าและการลงทุนในพื้นที่ชายแดน	2-15
2.5 การทบทวนความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างพื้นที่ชายแดน	2-18
2.5.1 ทบทวนความร่วมมือระหว่างพื้นที่ชายแดนในกลุ่มสหภาพยุโรป	2-18
2.5.2 การศึกษาทบทวนความร่วมมือระหว่างพื้นที่ชายแดนในทวีปอเมริกา	2-20
2.5.3 ทบทวนความร่วมมือระหว่างพื้นที่ชายแดนในทวีปเอเชีย	2-21
บทที่ 3 สถานการณ์การลงทุนในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	3-1
3.1 สภาพทั่วไปของการลงทุนในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	3-1
3.1.1 ข้อมูลพื้นฐานโดยรวม	3-1
3.1.2 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	3-7
3.1.3 ภาพรวมด้านการลงทุน	3-12
3.2 หลักปฏิบัติ กฎหมาย และกฎระเบียบว่าด้วยการลงทุนและการประกอบกิจการ	3-16
3.2.1 การขออนุญาตดำเนินกิจการและประกอบธุรกิจ	3-16
3.2.2 การขอใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร	3-17

3.2.3 การดำเนินงานเพื่อขออนุญาตติดตั้งไฟฟ้า.....	3-18
3.2.4 การจดทะเบียนทรัพย์สิน	3-20
3.2.5 การชำระภาษี (กฎหมายภาษี)	3-20
3.2.6 การค้าระหว่างประเทศ (การดำเนินการเพื่อการนำเข้าส่งออก).....	3-22
3.3 นโยบายส่งเสริมการลงทุน ระเบียบและข้อปฏิบัติที่อำนวยความสะดวกในการลงทุน.....	3-24
3.3.1 นโยบายส่งเสริมการลงทุน BOI	3-24
3.3.2 นโยบายส่งเสริมการลงทุนการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	3-27
3.3.3 การเปรียบเทียบการให้สิทธิประโยชน์แก่นักลงทุนตามนโยบายการลงทุนของชาติ	3-28
3.4 การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษอำเภอเชียงของ	3-30
3.5 กรอบความตกลงความร่วมมือด้านการลงทุน.....	3-32
3.5.1 ความตกลงด้านการลงทุนของอาเซียน.....	3-32
3.5.2 ความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน-จีน	3-36
3.5.3 การเปรียบเทียบการให้สิทธิประโยชน์ทางการลงทุนจากความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	3-36
บทที่ 4 สภาพแวดล้อมทางการลงทุนชายแดนอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	4-1
4.1 ปัจจัยด้านนโยบายการลงทุนและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ.....	4-3
4.1.1 ความมั่นคงทางเศรษฐกิจและการเมือง	4-3
4.1.2 นโยบายส่งเสริมการลงทุน.....	4-3
4.1.3 การส่งเสริมผลประโยชน์ให้นักลงทุน	4-4
4.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	4-6
4.2.1 อุตสาหกรรมเกษตร (ยางพารา).....	4-7
4.2.2 ค่าปลีการค้าส่ง	4-9
4.2.3 การขนส่งและโลจิสติกส์	4-11
4.2.4 อสังหาริมทรัพย์	4-12
4.3 ปัจจัยด้านการอำนวยความสะดวกของธุรกิจ	4-13
บทที่ 5 การเปิดเสรี การอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน	
และความง่ายในการดำเนินกิจการในพื้นที่ชายแดนอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	5-1
5.1 การเปิดเสรีด้านการลงทุนในพื้นที่ชายแดนอำเภอเชียงของ	5-1
5.1.1 การประเมินการเปิดเสรีด้านการลงทุนในพื้นที่ชายแดนอำเภอเชียงของ	
จากกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอเชียงของ	5-1
5.1.2 การประเมินการเปิดเสรีด้านการลงทุนในพื้นที่ชายแดนอำเภอเชียงของ	
จากกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ	5-3
5.1.3 การเปรียบเทียบศักยภาพด้านการเปิดเสรีการลงทุนทั้งในและนอกอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	5-5
5.2 การประเมินการอำนวยความสะดวกด้านการลงทุนในพื้นที่ชายแดนอำเภอเชียงของ	5-7
5.2.1 การประเมินการอำนวยความสะดวกด้านการลงทุนในพื้นที่ชายแดนอำเภอเชียงของ	
จากกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอเชียงของ	5-7
5.2.2 การประเมินการอำนวยความสะดวกด้านการลงทุนนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ	
จากกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ	5-9

5.2.3 การเปรียบเทียบศักยภาพด้านการเปิดเสรีการลงทุนทั้งในและนอกอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย.....	5-10
5.3 ความยากง่ายในการดำเนินกิจการในพื้นที่ชายแดนอำเภอเชียงของ.....	5-14
5.3.1 ความยากง่ายในการดำเนินกิจการนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ	
จากกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ	5-16
5.3.2 การเปรียบเทียบศักยภาพด้านความยากง่ายในการดำเนินกิจการ	
ทั้งในและนอกอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย.....	5-18
5.4 โอกาสและอุปสรรคของการลงทุนบริเวณชายแดน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย.....	5-23
5.4.1 ด้านแรงงาน	5-23
5.4.2 ด้านการบังคับใช้กฎหมาย.....	5-23
5.4.3 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการค้า การลงทุน และโครงสร้างพื้นฐาน	5-24
5.4.4 ด้านการดำเนินการและประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน.....	5-24
5.4.5 ด้านความร่วมมือ และข้อตกลงด้านการค้าและการลงทุน.....	5-25
บทที่ 6 นโยบายส่งเสริมการลงทุนชายแดนในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	6-1
6.1 แนวคิดเกี่ยวกับห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค.....	6-1
6.2 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ.....	6-2
6.3 แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคม	6-3
6.4 แผนยุทธศาสตร์อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	6-5
6.5 แผนนโยบายสู่การปฏิบัติ	6-11
6.3.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาสภาพแวดล้อมด้านการลงทุน.....	6-11
6.3.2 ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเปิดเสรีด้านการลงทุน.....	6-15
6.3.3 ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน.....	6-16
6.3.4 ยุทธศาสตร์การคุ้มครองผู้ประกอบการ	6-16

เอกสารอ้างอิง

ภาคผนวก

- ภาคผนวก ก. ตารางแสดงผลการประเมินปัจจัยดึงดูดการลงทุนในพื้นที่ชายแดนอำเภอเชียงของ การเปิดเสรีการลงทุน การอำนวยความสะดวกทางการลงทุน และความยากง่ายในการดำเนินกิจการในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย จากกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการในและนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ
- ภาคผนวก ข. การสำรวจพื้นที่และการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลโครงการวิจัย
- ภาคผนวก ค. การประชุมกลุ่มย่อยเพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับ นโยบายส่งเสริมการลงทุนชายแดน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
- ภาคผนวก ง. บทความทางวิชาการ

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1-1 ตารางสรุปประเด็นวิจัย เครื่องมือที่ใช้และประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย.....	1-6
ตารางที่ 2-1 ตารางสรุปการศึกษาทบทวนความร่วมมือระหว่างพื้นที่ชายแดน	2-22
ตารางที่ 3-1 ศักยภาพโดยรวมของแต่ละตำบลในอำเภอเชียงของ	3-3
ตารางที่ 3-2 มูลค่าสินค้านำเข้าและส่งออกของด่านศุลกากรเชียงของ ปี 2546 – 2557.....	3-7
ตารางที่ 3-3 จำนวนแรงงานต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานคงเหลือ จังหวัดเชียงราย	3-10
ตารางที่ 3-4 จำนวนนิติบุคคลจดทะเบียนจัดตั้งใหม่โดยแยกตามพื้นที่ตำบล (ราย)	3-13
ตารางที่ 3-5 ทุนจดทะเบียนจัดตั้งใหม่โดยแยกตามประเภทของธุรกิจ (ล้านบาท).....	3-14
ตารางที่ 3-6 ทุนจดทะเบียนจัดตั้งใหม่โดยแยกตามพื้นที่ตำบล (ล้านบาท)	3-14
ตารางที่ 3-7 ทุนจดทะเบียนจัดตั้งใหม่โดยแยกตามพื้นที่ตำบล	3-14
ตารางที่ 3-8 ขั้นตอนการขอรับสิทธิและประโยชน์ด้านการลงทุน	3-26
ตารางที่ 3-9 สรุปการเปรียบเทียบการให้สิทธิประโยชน์แก่นักลงทุนจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนและการนิคม อุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	3-28
ตารางที่ 3-10 การเปรียบเทียบระหว่างความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียนและความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน-จีน	3-37
ตารางที่ 4-1 เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจอำเภอเชียงของ	4-3
ตารางที่ 4-2 ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอเชียงของ	4-5
ตารางที่ 5-1 สรุปและวิเคราะห์ความคิดเห็นด้านการเปิดเสรีลงทุนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการลงทุนในอำเภอเชียงของ	5-6
ตารางที่ 5-2 สรุปและวิเคราะห์ความคิดเห็นด้านการอำนวยความสะดวกในการลงทุน จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการลงทุนในอำเภอเชียงของ.....	5-12
ตารางที่ 5-3 สรุปการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของการลงทุนบริเวณชายแดน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย.....	5-26
ตารางที่ 6-1 บทสรุปแผนยุทธศาสตร์อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	6-6
ตารางที่ 6-2 บทสรุปแนวนโยบายที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ.....	6-18

สารบัญรูปรูปภาพ

รูปที่ 1-1 กรอบการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการลงทุน	1-3
รูปที่ 2-1 กรอบการประเมินการเปิดเสรีและการอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน	2-10
รูปที่ 2-2 กรอบการประเมินความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ	2-12
รูปที่ 2-3 ประเด็นในการศึกษาของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการค้าและการลงทุนในพื้นที่ชายแดน	2-15
รูปที่ 3-1 แผนที่ อ.เชียงของ โดยแบ่งตามเขตตำบล	3-1
รูปที่ 3-2 ศักยภาพโดยรวมของแต่ละตำบลในอำเภอเชียงของ.....	3-6
รูปที่ 3-4 การเปรียบเทียบรายได้ต่อหัวของปี 2550 และปี 2556 ของแต่ละอำเภอในจังหวัดเชียงราย.....	3-8
รูปที่ 3-5 อัตราค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัดเชียงราย ปี 2517-2556	3-9
รูปที่ 3-6 การเปรียบเทียบอัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเชียงราย และจำนวนแรงงานต่างด้าวในพื้นที่ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย.....	3-11
รูปที่ 3-7 การเปรียบเทียบจำนวนแรงงานต่างด้าวกับมูลค่าการนำเข้าส่งออก พ.ศ. 2551-2555	3-11
รูปที่ 3-8 จำนวนกิจการที่จดทะเบียนในอำเภอเชียงของ แยกตามประเภท	3-12
รูปที่ 3-9 จำนวนกิจการในอำเภอเชียงของ แยกตามทุนจดทะเบียน.....	3-13
รูปที่ 3-10 จำนวนนิติบุคคลจดทะเบียนจัดตั้งใหม่ (ราย) และทุนจดทะเบียนจัดตั้งใหม่ (ล้านบาท) ในช่วงปี พ.ศ. 2553 – มิถุนายน 2557 ของแต่ละตำบลในเขตอำเภอเชียงของ	3-15
รูปที่ 3-11 รูปแบบองค์กรธุรกิจที่สามารถจดทะเบียนพาณิชย์ตามกฎหมายได้.....	3-12
รูปที่ 3-12 ขั้นตอนการขอใบอนุญาตเพื่อก่อสร้างอาคาร.....	3-13
รูปที่ 3-13 ขั้นตอนในการดำเนินการเพื่อขออนุญาตติดตั้งไฟฟ้า	3-15
รูปที่ 3-14 แผนผังแสดงขั้นตอนการนำเข้าสินค้า	3-18
รูปที่ 3-15 แผนผังแสดงขั้นตอนการส่งออกสินค้า.....	3-23
รูปที่ 3-16 แผนที่แสดงพื้นที่จัดตั้งโครงการ.....	3-31
รูปที่ 3-17 มาตรการสนับสนุนการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม	3-32
รูปที่ 4-1 ปัจจัยดึงดูดการลงทุน (Pull Factors).....	4-2
รูปที่ 4-2 ผลการประเมินปัจจัยด้านนโยบายการลงทุนและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ	4-6
รูปที่ 4-3 ผลการประเมินปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	4-7
รูปที่ 4-4 แผนภาพจำลองการดำเนินธุรกิจอุตสาหกรรมเกษตร (ยางพารา) ในพื้นที่อำเภอเชียงของ	4-8
รูปที่ 4-5 แผนภาพจำลองการดำเนินธุรกิจค้าปลีกค้าส่งในพื้นที่อำเภอเชียงของ.....	4-10
รูปที่ 4-6 แผนภาพจำลองการดำเนินธุรกิจขนส่งและโลจิสติกส์ในพื้นที่อำเภอเชียงของ	4-11
รูปที่ 4-7 ผลการประเมินปัจจัยด้านการอำนวยความสะดวกของธุรกิจ	4-12
รูปที่ 4-8 สภาพแวดล้อมทางการลงทุนชายแดนอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	4-14
รูปที่ 5-1 ผลการประเมินข้อจำกัดต่อการเปิดเสรีด้านการลงทุน	5-2
รูปที่ 5-2 ผลการประเมินข้อจำกัดต่อการเปิดเสรีด้านการลงทุน โดยจำแนกตามประเภทธุรกิจของกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอเชียงของ	5-3
รูปที่ 5-3 ผลการประเมินข้อจำกัดต่อการเปิดเสรีด้านการลงทุนนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ	5-4
รูปที่ 5-4 ผลการประเมินข้อจำกัดต่อการเปิดเสรีด้านการลงทุนในอำเภอเชียงของ	

จำแนกตามประเภทธุรกิจของกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ.....	5-4
รูปที่ 5-5 การเปรียบเทียบศักยภาพการเปิดเสรีการลงทุน จำแนกตามผู้ประกอบการในและนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ	5-5
รูปที่ 5-6 การเปรียบเทียบศักยภาพการเปิดเสรีการลงทุนของผู้ประกอบการในและนอกพื้นที่เชียงของ	
จำแนกจากประเภทกิจการของผู้ประกอบการ	5-5
รูปที่ 5-7 ผลการประเมินข้อจำกัดต่อการการอำนวยความสะดวกทางการลงทุน.....	5-7
รูปที่ 5-8 ผลการประเมินข้อจำกัดต่อการอำนวยความสะดวกทางการลงทุน	
โดยจำแนกตามประเภทธุรกิจของกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอเชียงของ.....	5-8
รูปที่ 5-9 ผลการประเมินข้อจำกัดต่อการอำนวยความสะดวกลงทุนนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ.....	5-9
รูปที่ 5-10 ผลการประเมินข้อจำกัดต่อการอำนวยความสะดวกในอำเภอเชียงของ	
จำแนกตามประเภทธุรกิจของกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ.....	5-10
รูปที่ 5-11 การเปรียบเทียบศักยภาพการอำนวยความสะดวก จำแนกตามผู้ประกอบการในและนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ.....	5-10
รูปที่ 5-12 การเปรียบเทียบศักยภาพการอำนวยความสะดวกของผู้ประกอบในและนอกพื้นที่เชียงของ	
จำแนกจากประเภทกิจการของผู้ประกอบการ.....	5-11
รูปที่ 5-13 ผลการประเมินความยากง่ายในการดำเนินกิจการ ในพื้นที่อำเภอเชียงของ.....	5-14
รูปที่ 5-14 ผลการประเมินปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ความยากง่ายในการดำเนินกิจการในพื้นที่อำเภอเชียงของ	
จำแนกตามประเภทธุรกิจของกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอเชียงของ	5-15
รูปที่ 5-15 ผลการประเมินความยากง่ายในการดำเนินกิจการ ในพื้นที่อำเภอเชียงของ จำแนกตามประเภทธุรกิจ	5-15
รูปที่ 5-16 ผลการประเมินความยากง่ายในการดำเนินกิจการนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ.....	5-16
รูปที่ 5-17 ผลการประเมินปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ความยากง่ายในการดำเนินกิจการในพื้นที่อำเภอเชียงของ	
จำแนกตามประเภทธุรกิจของกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ	5-17
รูปที่ 5-18 การเปรียบเทียบศักยภาพด้านความยากง่ายในการดำเนินกิจการทั้งในและนอกอำเภอเชียงของ	5-18
รูปที่ 5-19 การเปรียบเทียบศักยภาพด้านความยากง่ายในการดำเนินกิจการทั้งในและนอกอำเภอเชียงของ	
จำแนกตามประเภทของธุรกิจ	5-18
รูปที่ 6-1 กรอบการพัฒนาอุตสาหกรรมในภูมิภาคเพื่อห่วงโซ่มูลค่าในภูมิภาค.....	6-1
รูปที่ 6-2 ค่า Gini Coefficient ของแต่ละประเทศทั่วโลก ปี 2556.....	6-4
รูปที่ 6-3 ความสัมพันธ์ระหว่างค่าสัมประสิทธิ์จีนิและการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมของแต่ละประเทศในอาเซียน	
ระหว่างปี พ.ศ. 2549 - 2553	6-4
รูปที่ 6-4 แผนนโยบายส่งเสริมการลงทุนในอำเภอเชียงของ.....	6-10

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

นับตั้งแต่ประเทศไทยมีการจัดตั้งโครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion) ในปีพ.ศ. 2535 การลงนามความตกลงว่าด้วยกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจอาเซียน-จีนว่าด้วยเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน (ASEAN-China Free Trade Area Agreement) ในปีพ.ศ. 2547 กรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการอาเซียน-จีน (ASEAN-China Agreement on Trade in Services) ในปีพ.ศ. 2550 กรอบความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน-จีน (ASEAN-China Investment Agreement) ในปีพ.ศ. 2551 และการเปิดเสรีการลงทุนภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community) ทำให้ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และประเทศจีนเกิดความเชื่อมโยงด้านโครงสร้างพื้นฐานและด้านกฎระเบียบต่างๆ เช่น การพัฒนาเส้นทางคมนาคม การเปิดเสรีและอำนวยความสะดวกทางการค้า การเปิดเสรีและอำนวยความสะดวกในการบริการและการลงทุน และความตกลงยอมรับร่วมกันในการขนส่งและพิธีการข้ามพรมแดน เชียงรายในฐานะเมืองหน้าด่านของระเบียงเศรษฐกิจเหนือใต้ซึ่งเชื่อมต่อเส้นทางบก R3A (ไทย-สปป.ลาว-จีน) และ R3B (ไทย-เมียนมาร์) จึงมีบทบาทสำคัญต่อการเชื่อมโยงประเทศในภูมิภาคและการเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมืองชายแดนเชียงของ การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ชายแดนเชียงของที่มาพร้อมกับพลวัตของการสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น ทำให้เชียงของกลายเป็นพื้นที่ชายแดนที่มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สามารถเชื่อมต่อกับประเทศต่างๆ ที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกัน มีการเติบโตของการค้าสินค้าและบริการข้ามพรมแดน รวมทั้งมีการขยายตัวของการเคลื่อนย้ายทรัพยากรการผลิต แรงงาน และเงินทุนข้ามพรมแดน และแม้ว่าพลวัตเศรษฐกิจชายแดนดังกล่าว ทำให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระยะที่ผ่านมา แต่ก็อาจก่อให้เกิดผลกระทบทางลบต่อสังคม วัฒนธรรม ชุมชน และสิ่งแวดล้อมของเมืองเชียงของได้เช่นเดียวกัน จากเหตุผลดังกล่าว ยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองเชียงของอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน “หนึ่งเมืองสองแบบ” จึงได้ถือกำเนิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมของประชาชนคนชาวเชียงของนัยสำคัญภายใต้ยุทธศาสตร์ดังกล่าว ได้แก่ การกำหนดพื้นที่และรูปแบบการพัฒนาที่แตกต่างกันแต่สอดคล้องกันของเมืองเชียงของเก่าและเมืองเชียงของใหม่ นั่นคือเขตตัวเมืองชั้นในของเมืองเชียงของหรือเขตเมืองเก่า (Old Town) เน้นการเป็นฐานการผลิตทางเศรษฐกิจการค้าและการท่องเที่ยวแบบเดิม ขณะที่เขตเชียงของเมืองใหม่ (New Town) ครอบคลุมพื้นที่บริเวณสะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 4 (เชียงของ-ห้วยทราย) และพื้นที่ที่เชื่อมต่อโดยรอบ เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน และการบริการขนส่งที่เชื่อมต่อประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเดียวกัน ที่สำคัญยุทธศาสตร์นี้ควรจะถูกนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายการส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่เชียงของทั้งเขตเมืองเก่าและเขตเมืองใหม่ที่เหมาะสมต่อไป

อนึ่งในปัจจุบัน เมืองเชียงของถือว่าเป็นเมืองชายแดนที่มีความน่าสนใจในการลงทุนอย่างมาก นับตั้งแต่มีการดำเนินงานก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 4 จวบจนกระทั่งมีการเปิดใช้สะพานอย่างเป็นทางการเมื่อปลายปีพ.ศ. 2556 การได้รับอนุมัติจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมเชียงของที่เน้นอุตสาหกรรมบริการรองรับโลจิสติกส์ ในปีพ.ศ. 2549 รวมทั้ง การได้รับอนุมัติเห็นชอบให้เมืองเชียงของเป็นหนึ่งในพื้นที่ที่มีศักยภาพในการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษของเชียงราย ที่มีบทบาทของการเป็นเมืองโลจิสติกส์และบริการขนส่งและเมืองแฉะผ่านสำหรับนักท่องเที่ยว (Logistics city) ในปีพ.ศ. 2556 อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงสถานการณ์ภาพการลงทุนของเชียงของในระยะที่ผ่านมา พบว่า รูปแบบการลงทุนมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก เดิมนักลงทุนในเมืองเชียงของจะเป็นนักลงทุนท้องถิ่นที่ประกอบธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก ประเภทการค้าปลีก/ค้าส่ง และการท่องเที่ยวเป็นหลัก และมีระบบการบริหารจัดการแบบครอบครัวที่อาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ ปัจจุบัน นักลงทุนที่หลั่งไหลเข้ามาในเมืองเชียงของล้วนเป็นนักลงทุนจากต่างถิ่นและต่างประเทศที่มีขนาดการลงทุนในระดับกลางและระดับใหญ่ เน้นประกอบธุรกิจบริการโลจิสติกส์เป็นหลัก และมีรูปแบบการจัดการที่เป็นระบบ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ภาพการลงทุนในเมืองเชียงของข้างต้น จะเกิดขึ้นเนื่องจากการพัฒนาเส้นทางเชื่อมต่อระหว่างชายแดนประเทศไทยและลาว และมีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมเชียงของ แต่อาจจะยังไม่ใช่เหตุผลทั้งหมดที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงด้านการลงทุน การทบทวนถึงสัญญาณการเปลี่ยนแปลงเชียงของ อันเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมการลงทุน การเปิดเสรีทางการลงทุน การอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน และความยากง่ายในการดำเนินธุรกิจที่มี

ผลต่อการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมการลงทุนของพื้นที่ชายแดนแห่งนี้ จึงเป็นสิ่งที่ควรดำเนินการในเบื้องต้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อภาครัฐและเอกชนที่จะได้หาแนวทางการส่งเสริมการลงทุนที่เหมาะสมกับเมืองชายแดนเชียงของต่อไป

นอกจากนี้ การเชื่อมโยงเศรษฐกิจของแต่ละประเทศในภูมิภาคและสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมจากการพัฒนาฐานการผลิตและการลงทุนตามแนวพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจชายแดน จำเป็นต้องมีมาตรการและนโยบายส่งเสริมการลงทุนบริเวณชายแดนที่มีประสิทธิภาพและสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นจุดเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจในภูมิภาคที่สำคัญระหว่างเชียงราย ห้วยทราย (สปป.ลาว) และยูนนาน (จีนตอนใต้) ขณะเดียวกัน นโยบาย ระเบียบและข้อปฏิบัติที่อำนวยความสะดวกทางการลงทุนในพื้นที่ชายแดน ควรจะสอดคล้องกับความตกลงที่ว่าด้วยกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจอาเซียน-จีน ทั้งนี้เพื่อเป็นการรองรับการขยายตัวของเศรษฐกิจการค้าและการลงทุนของประเทศไทยและประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเดียวกันในอนาคต รวมทั้งเป็นการสนับสนุนการสร้างประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้เสร็จสมบูรณ์ภายในสิ้นปีพ.ศ. 2558 ดังนั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์สิทธิประโยชน์ตามกรอบการลงทุนอาเซียน-จีน และการเปิดเสรีการลงทุนตามกรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอีกด้วย

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษานโยบายส่งเสริมการลงทุน ระเบียบและข้อปฏิบัติที่อำนวยความสะดวกทางการลงทุนในจังหวัดเชียงราย

1.2.2 เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการลงทุนและสิทธิประโยชน์ตามกรอบการลงทุนอาเซียน-จีนและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่ขัดขวางการเปิดเสรีด้านการลงทุนอาเซียน-จีนและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1.2.3 เพื่อเสนอแนะนโยบายที่จะใช้ประโยชน์สูงสุดจากกรอบความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน-จีนและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1.3 ขอบเขตการวิจัย

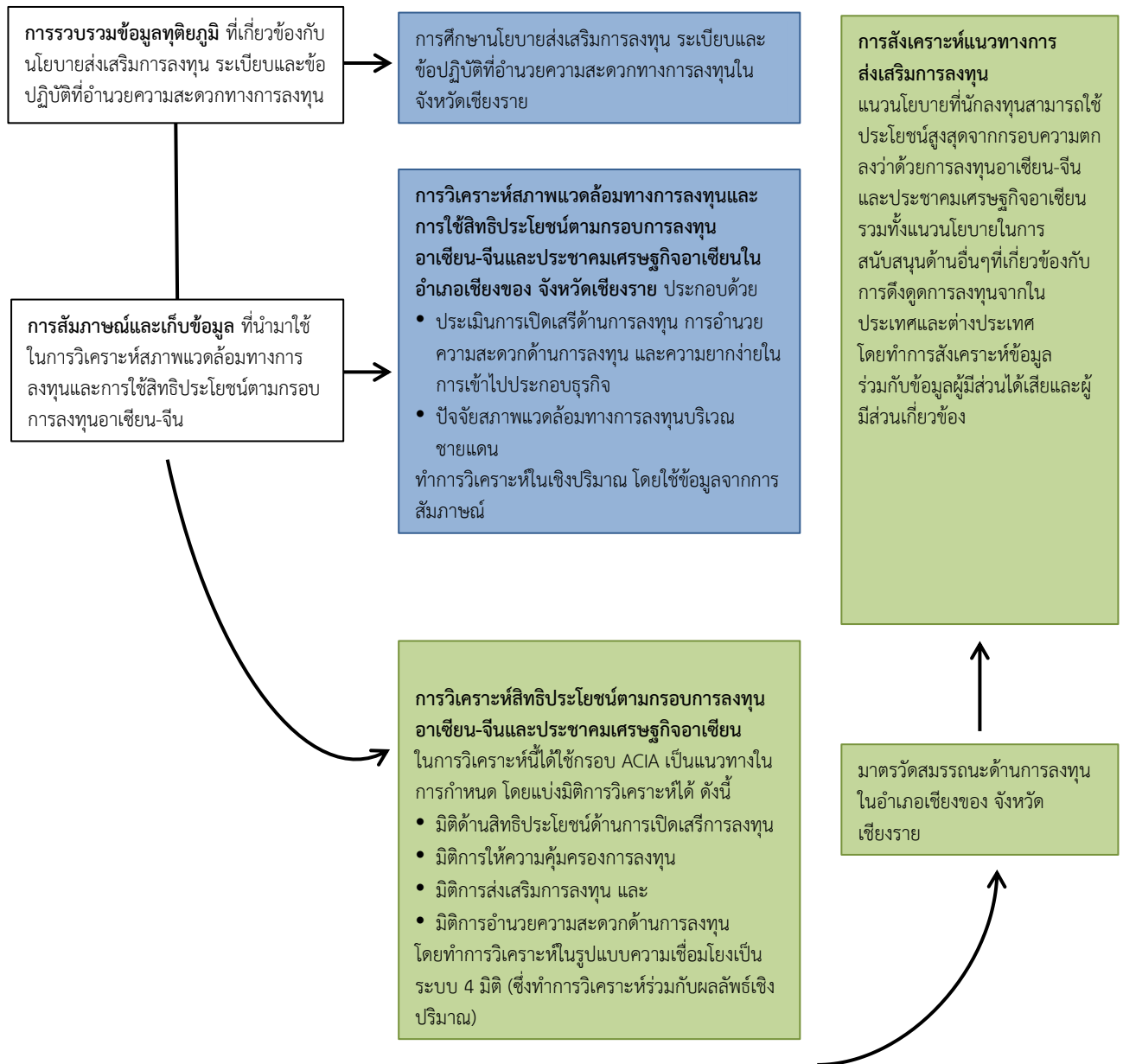
1.3.1 ขอบเขตด้านพื้นที่ ประกอบด้วย พื้นที่เป้าหมายอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย รวมทั้งพื้นที่อื่นๆที่เกี่ยวข้อง เช่น เมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว สปป.ลาว ซึ่งถือเป็นจุดสำคัญของการเปลี่ยนแปลงด้านการลงทุน จากการพัฒนาเส้นทางคมนาคม/ระเบียบเศรษฐกิจเหนือใต้ (R3A) และการมีสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 4 ที่เชื่อมระหว่างอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย และเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว สปป.ลาว

1.3.2 ขอบเขตด้านประชากร ประกอบด้วย 3 ภาคส่วน ได้แก่ (1) ภาคผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงราย และผู้ประกอบการที่เข้ามาดำเนินธุรกิจในจังหวัดเชียงราย (2) ภาครัฐบาล ได้แก่ ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการค้าการลงทุนในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย พาณิชย์จังหวัดเชียงราย ศุลกากร และนายอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ศูนย์เศรษฐกิจการลงทุนภาคที่ 1 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และ (3) ภาคเอกชนและภาคประชาชน ได้แก่ หอการค้าจังหวัดเชียงราย ตัวแทนภาคประชาชนในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย เป็นต้น

1.3.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาการวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากการลงทุนบริเวณอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายส่งเสริมการลงทุน ระเบียบและข้อปฏิบัติที่อำนวยความสะดวกทางการลงทุนในจังหวัดเชียงราย และข้อมูลด้านการจัดการกฎระเบียบและความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศด้านการลงทุน และการวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลเชิงลึกที่ได้จากการสัมภาษณ์ด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ในพื้นที่เป้าหมายเป็นข้อมูลสถานการณ์การเปิดเสรีด้านการลงทุน การอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน ความยากง่ายในการดำเนินกิจการ และปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการลงทุนบริเวณชายแดน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย รวมถึงแนวนโยบายและทิศทางที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐและเอกชน

1.4 กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาแนวทางการส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่ชายแดน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย มีกรอบแนวคิดในการศึกษาดังนี้

รูปที่ 1-1 กรอบการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการลงทุน

หมายเหตุ: ผลที่คาดว่าจะได้รับการศึกษา 6 เดือนที่ 1

ผลที่คาดว่าจะได้รับการศึกษา 6 เดือนที่ 2

1.5.2 ระเบียบวิธีดำเนินงานวิจัย

การศึกษานี้มีระเบียบวิธีการดำเนินการวิจัยในแต่ละวัตถุประสงค์ดังนี้

(1) การศึกษานโยบายส่งเสริมการลงทุน ระเบียบและข้อปฏิบัติที่อำนวยความสะดวกทางการลงทุนในจังหวัดเชียงราย

การศึกษาในหัวข้อนี้จะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิและนำมาเรียบเรียงในบริบทที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน สถานการณ์และรูปแบบการลงทุน ประเภทการลงทุน ขนาดการลงทุน ระยะเวลาในการลงทุน นโยบายส่งเสริมการลงทุน ระเบียบและข้อปฏิบัติที่อำนวยความสะดวกทางการลงทุน การอำนวยความสะดวกด้านการค้าและการขนส่ง ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในภูมิภาค และการพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดน

(2) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการลงทุน และสิทธิประโยชน์ตามกรอบการลงทุนอาเซียน-จีน และประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่ขัดขวางการเปิดเสรีด้านการลงทุนอาเซียน-จีนและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการลงทุนและสิทธิประโยชน์ตามกรอบการลงทุนอาเซียน-จีน และการเปิดเสรีการลงทุน ภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย จะอาศัยเครื่องมือจากการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างจากทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน นักลงทุนไทยและต่างชาติ โดยผู้วิจัยจะกำหนดคำถามพื้นฐานที่ต้องการถามไว้ โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดที่ต้องการศึกษาในบริบทของการเปิดเสรีด้านการลงทุน การอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน และความยากง่ายในการดำเนินการ ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการลงทุนที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุน และสิทธิประโยชน์ตามกรอบการลงทุนอาเซียน-จีนและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ในมุมมองของสิทธิประโยชน์ในด้านการเปิดเสรีการลงทุน การให้ความคุ้มครองการลงทุน การส่งเสริมการลงทุน และ การอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน โดยคำถามจะเป็นทั้งคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์สามารถตอบคำถามได้อย่างเสรี และคำถามปลายปิดเพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ประเมินระดับสภาพแวดล้อมทางการลงทุนและสิทธิประโยชน์ตามกรอบความร่วมมือดังกล่าวข้างต้น การเก็บข้อมูลดังกล่าว มีการบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์และการจดบันทึกสัมภาษณ์

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะนำมาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในส่วนของ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ประกอบด้วย การศึกษาระดับการเปิดเสรีด้านการลงทุน การอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน และความยากง่ายในการดำเนินการ และปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการลงทุนที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนบริเวณชายแดน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ทำโดยการใช้เครื่องมือที่เรียกว่า Scoring Method ร่วมกับสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ขณะที่การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาสหสิทธิประโยชน์ตามกรอบการลงทุนอาเซียน-จีนและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคของการลงทุนบริเวณชายแดน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

(3) การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่จะใช้ประโยชน์สูงสุดจากกรอบความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน-จีนและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ในการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่จะใช้ประโยชน์สูงสุดจากกรอบความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน-จีนและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รวมทั้งนโยบายส่งเสริมการลงทุนของประเทศไทย จะอาศัยกรอบสิทธิประโยชน์ในด้านการเปิดเสรีการลงทุน การให้ความคุ้มครองการลงทุน การส่งเสริมการลงทุน และ การอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน จากการประชุมกลุ่ม (Focus group) เพื่อระดมสมองจากภาคส่วนต่างๆที่เกี่ยวข้องในการลงทุนชายแดนอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

ผู้วิจัยเริ่มต้นจากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิและปฐมภูมิที่ได้จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลและการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องในการลงทุนชายแดนอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย จากนั้นผู้วิจัยจะดำเนินการประชุมกลุ่มเพื่อรวบรวมข้อมูลจากการประชุมกับผู้ให้ข้อมูลในประเด็นปัญหาที่กำหนดไว้แล้ว โดยมีผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) เป็นผู้คอยจุดประเด็นการประชุมกลุ่ม เพื่อชักจูงให้ที่ประชุมแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นหรือแนวทางการประชุมอย่างกว้างขวางและละเอียดลึกซึ้ง โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ 5-10 คน ซึ่งเลือกมาจากกลุ่มประชากรเป้าหมายที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย ตัวแทนของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้ประกอบในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ผลที่ได้จากการจัดระดมความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย จะทำให้ทราบถึงแนวนโยบายที่นักลงทุน

สามารถใช้ประโยชน์สูงสุดจากกรอบความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน-จีนและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รวมทั้งแนวนโยบายในการสนับสนุนด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการดึงดูดการลงทุนจากในประเทศและต่างประเทศ

ตารางที่ 1-1 ตารางสรุปประเด็นวิจัย เครื่องมือที่ใช้และประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

ประเด็นการวิจัย	เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์	ผลที่ได้รับ	ประโยชน์ที่ได้
1. นโยบายส่งเสริมการลงทุน	- นโยบายส่งเสริมการลงทุนของประเทศไทย - นโยบายส่งเสริมการลงทุนของอาเซียน	- เงื่อนไข ระเบียบและข้อปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนของไทยและประเทศอาเซียน	- ภาครัฐและเอกชนสามารถใช้ประโยชน์และทราบถึงเงื่อนไข ระเบียบและข้อปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนจากความตกลงระหว่างประเทศและนโยบายส่งเสริมการลงทุนของไทย
2. สภาพแวดล้อมทางการลงทุน	- การวิเคราะห์ปัจจัยดึงดูดการลงทุน (Pull Factor Analysis)	- ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการลงทุนในเมืองชายแดนเชียงของ จังหวัดเชียงราย	- ภาครัฐสามารถระบุปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุน ระดับการเปิดเสรีและการอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน และระดับความยากง่ายในการดำเนินธุรกิจในเมืองชายแดนเชียงของ จังหวัดเชียงราย
3. การเปิดเสรีและการอำนวยความสะดวกทางการลงทุน	- Investment Restriction Scoring Method Analysis	- ระดับการเปิดเสรีและการอำนวยความสะดวกด้านการลงทุนในเมืองชายแดนเชียงของ จังหวัดเชียงราย	- ภาคเอกชนสามารถนำข้อมูลวิจัยไปใช้ประกอบการดำเนินธุรกิจในเมืองชายแดนเชียงของ จังหวัดเชียงราย เพื่อให้สอดคล้องกับแนวนโยบายการพัฒนาจากทางภาครัฐ - ภาคประชาชนสามารถทราบถึงศักยภาพทางการลงทุนและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ เพื่อการรับมือและปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบทในพื้นที่ที่มีการเปลี่ยนแปลง
4. ความยากง่ายในการดำเนินธุรกิจ	- Doing Business Analysis	- ระดับความยากง่ายในการดำเนินธุรกิจในเมืองชายแดนเชียงของ จังหวัดเชียงราย	
5. การใช้สิทธิประโยชน์จากความร่วมมือทางการลงทุน	- การวิเคราะห์การใช้สิทธิประโยชน์จากกรอบความร่วมมือทางการลงทุน • มิติด้านการเปิดเสรีการลงทุน • มิตินโยบายคุ้มครองการลงทุน • มิตินโยบายส่งเสริมการลงทุน • มิตินโยบายอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน	- สมรรถนะด้านการใช้สิทธิประโยชน์จากกรอบความร่วมมือทางการลงทุนในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	- ภาครัฐและเอกชนสามารถนำข้อมูลวิจัยที่ได้ไปเป็นข้อมูลในการผลักดันให้เกิดการใช้สิทธิประโยชน์จากกรอบความร่วมมือทางการลงทุน การกำหนดนโยบายเชิงปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการลงทุนเพื่อการพัฒนาพื้นที่อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย และพื้นที่เมืองชายแดนร่วม เมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว สปป.ลาว

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การทบทวนเอกสารการวิจัยเรื่องนโยบายการส่งเสริมการลงทุนบริเวณชายแดน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วยแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีด้านการลงทุนและการอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน ความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ และสิทธิประโยชน์ตามกรอบความร่วมมือเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการลงทุนในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

ในส่วนนี้จะกล่าวถึงเอกสารวิจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการลงทุน โดยครอบคลุมเนื้อหาทั้งทฤษฎีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ และผลกระทบจากการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

2.1.1 ทฤษฎีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

แนวคิดด้านการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในระยะแรกมักถูกอธิบายควบคู่ไปกับการค้าระหว่างประเทศ อาทิ Mundell (1957) ได้ประยุกต์ทฤษฎี Heckscher-Ohlin-Samuelson (H-O-S) ที่ระบุว่า “ประเทศที่มีปัจจัยทุนมาก (Capital Intensive) จะมีสองทางเลือกในการจำหน่ายสินค้าที่ตนเองมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ ทางเลือกแรกคือ เน้นการผลิตในประเทศและส่งออกสินค้าที่มีลักษณะทุนเข้มข้น (Capital Intensive) ไปยังประเทศที่ไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในสินค้าชนิดนั้น และทางเลือกที่สองคือ การลงทุนในต่างประเทศซึ่งจะเกิดการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศเพื่อย้ายไปผลิตสินค้าที่มีลักษณะทุนเข้มข้นในต่างประเทศแทน ซึ่งหากการเคลื่อนย้ายปัจจัยทุนระหว่างประเทศเป็นไปได้อย่างเสรีนั้นอาจส่งผลกระทบต่อปริมาณการค้าระหว่างประเทศได้ โดยผลลัพธ์อาจจะทำให้ปริมาณการค้าระหว่างสองประเทศลดลง” เพื่ออธิบายว่าการค้าระหว่างประเทศ และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมีลักษณะทดแทนกัน (Substitution) กล่าวคือ ประเทศที่ได้รับการลงทุนจากต่างประเทศมากขึ้นเท่าไร ปริมาณการค้าของประเทศนั้นกับประเทศผู้ลงทุนจะมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากสินค้าที่เคยนำเข้าจากประเทศผู้ลงทุนจะถูกทดแทนด้วยการผลิตและจำหน่ายภายในประเทศจากการลงทุนจากต่างประเทศโดยประเทศผู้ลงทุนนั่นเอง หรือกล่าวได้ว่าการลงทุนระหว่างประเทศมีลักษณะทดแทนการค้าระหว่างกัน (Export Substitution) ที่ในอดีตเกิดขึ้นเนื่องจากทั้งสองประเทศมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่แตกต่างกัน

จากแนวคิดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศว่าลักษณะทดแทนการค้าระหว่างประเทศ โดย Mundell ต่อมา Kojima (1973, 1975, 1977) ได้พยายามอธิบายผลการส่งเสริมกันของการค้าระหว่างประเทศและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Complement หรือ Pro-Trade FDI) จากการศึกษากรณีประเทศญี่ปุ่นในฐานะประเทศผู้ลงทุนที่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในปัจจัยทุนได้ลงทุนทางตรงในประเทศที่ขาดแคลนทุนหรือเทคโนโลยีในการผลิตแต่มีข้อได้เปรียบทางด้านทรัพยากร ในกรณีนี้ประเทศผู้รับทุนจะสามารถเพิ่มกำลังการผลิตสินค้าที่ตนเองมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในทรัพยากรที่เมื่อผ่านกระบวนการผลิตภายในประเทศแล้วจะกลายเป็นสินค้าหรือวัตถุดิบขั้นต้นสำหรับกระบวนการผลิตขั้นต่อไปในประเทศญี่ปุ่นซึ่งเป็นประเทศผู้ลงทุนทางตรง จึงเกิดการส่งออกสินค้าจากประเทศผู้รับทุนไปยังประเทศผู้ลงทุนเป็นผลให้ปริมาณการค้าระหว่างกันเพิ่มมากขึ้น ลักษณะของการส่งกลับสินค้าจากประเทศผู้รับทุนไปยังประเทศเจ้าของทุนเพื่อนำไปเข้าสู่กระบวนการผลิตขั้นต่อไปนั้นสามารถใช้อธิบายลักษณะการลงทุนเพื่อแยกย่อยการผลิต (Product Fragmentation) หรืออาจอธิบายลักษณะของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศว่าเป็นการลงทุนระหว่างประเทศในอุตสาหกรรมก่อนหน้า (Backward Vertical FDI) ผลของการส่งเสริมกันของการค้าระหว่างประเทศและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศนี้สามารถใช้อธิบายแรงจูงใจของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของประเทศผู้ลงทุนที่มีความต้องการแสวงหาทรัพยากร (Resource Seeking) ตามทฤษฎีของบริษัทข้ามชาติ (Transnational Corporations หรือ Multinational Corporations) ซึ่งถูกอธิบายในการศึกษาของ Dunning (1970, 1993)

Dunning (1970, 1993) ได้พัฒนาทฤษฎีที่อธิบายสาเหตุของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่เรียกว่า The Eclectic (OLI) Paradigm โดยอธิบายว่าธุรกิจที่ลงทุนทางตรงระหว่างประเทศจะมีข้อได้เปรียบเหนือคู่แข่งใน 3 ประการ อันได้แก่ ประการแรก ข้อได้เปรียบในการเป็นเจ้าของ (Ownership Advantage) เช่น การเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ มีความรู้ความสามารถในการผลิต

การตลาดหรือการจัดการ ประการที่สอง ข้อได้เปรียบทางด้านสถานที่ร่วมกับประเทศผู้ลงทุน (Location Advantage) เช่น การไปลงทุนทางตรงในประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติหรือปัจจัยในการผลิตที่อุดมสมบูรณ์ มีค่าจ้างแรงงานต่ำ มีตลาดขนาดใหญ่ มีการให้สิทธิประโยชน์ทางด้านภาษี ประการสุดท้าย ข้อได้เปรียบทางการสร้างเครือข่ายข้ามประเทศ (Internalization Advantage) เช่น ได้รับประโยชน์ในการลดค่าใช้จ่ายทางการค้าระหว่างประเทศผู้ลงทุนและประเทศผู้รับทุน เกิดประสิทธิภาพในความสามารถควบคุมการผลิต/การจัดการ และยังสามารถป้องกันการลอกเลียนแบบในสินค้า บริการ และการบริหารจัดการได้อีกด้วย

นอกจากนี้ แนวคิดทฤษฎีห่านบิน (Flying Geese) สามารถอธิบายรูปแบบของการพัฒนาการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของระบบเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียตะวันออก ของ Akamatsu (1930) อ้างอิงโดย Kojima (2000) ได้อธิบายว่า ในระยะแรก ประเทศกำลังพัฒนาที่มีทรัพยากรอย่างอุดมสมบูรณ์ซึ่งหลังจากที่เคยเป็นประเทศผู้นำเข้าสินค้าจากประเทศที่มีเทคโนโลยีสูงจะเปลี่ยนสถานะเป็นประเทศฐานการผลิตโดยได้รับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศซึ่งมีเทคโนโลยีสูง โดยจะเน้นการผลิตเพื่อการส่งออก (เปลี่ยนสถานะจากผู้นำเข้าลำดับที่ 1 ไปสู่การผลิตภายในประเทศเพื่อการส่งออก) ทั้งนี้การเป็นผู้ลงทุนทางตรงในต่างประเทศจะช่วยสร้างประโยชน์ในการตอบสนองการแสวงหาทรัพยากร (Resource Seeking) และแสวงหาประสิทธิภาพในการผลิต (Efficiency Seeking) และช่วยลดต้นทุนการผลิต ในขณะที่เดียวกันประเทศผู้รับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศจะได้รับประโยชน์จากการได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านเทคนิคและเทคโนโลยีใหม่ๆ อันทันสมัย (Technical Spillover) และก้าวเข้าสู่ระยะที่สอง เมื่อประเทศผู้รับการลงทุนได้รับการพัฒนาด้านการผลิตและเจริญเติบโตจนสามารถเปลี่ยนจากสถานะจากประเทศผู้ส่งออกกลายเป็นประเทศผู้ลงทุนทางตรงในอีกประเทศหนึ่งที่มีทรัพยากรมากกว่าแล้วจึงนำเข้าสินค้าจากประเทศที่ตนเองเข้าไปลงทุน (เปลี่ยนสถานะจากการส่งออกไปสู่การออกไปลงทุนในต่างประเทศและกลับเข้าสู่สถานะผู้นำเข้าอีกครั้ง หรือเรียกว่าการนำเข้าลำดับที่ 2) นับว่าวงจรของประเทศอุตสาหกรรมการผลิตที่เริ่มจากการนำเข้าได้รับการเติบโตจากการเปลี่ยนแปลงเป็นผู้ผลิตเพื่อการส่งออกจนมีเงินทุนเพื่อนำไปลงทุนในต่างประเทศและกลายเป็นประเทศผู้นำเข้ารอบที่สอง หากพิจารณาวงจรของปรากฏการณ์ห่านบินในด้านความสัมพันธ์ระหว่างการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศจะเห็นได้ว่ามีความสัมพันธ์ในเชิงส่งเสริมหรือเกื้อกูลกัน (Complementary) ซึ่งขัดแย้งกับทฤษฎีการค้าแบบเดิมของ Heckscher-Ohlin-Samuelson (H-O-S) อย่างไรก็ตาม มีหลากหลายงานวิจัยที่ได้ผลการศึกษาว่าการค้ากับการลงทุนทางตรงในต่างประเทศเป็นปัจจัยที่เกื้อกูลกัน โดยอาจจะเกิดขึ้นได้ในลักษณะของการค้าในอุตสาหกรรมเดียวกัน (Intra-Industry Trade) ที่สามารถร่วมกันสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ หรือการพัฒนาไปสู่อุตสาหกรรมใหม่ที่เรียกว่า Inter-Industry หรือผู้ผลิตที่สามารถผลิตสินค้าที่มีความหลากหลาย (Multi-Product Company) หากพิจารณาถึงการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศส่งผลสนับสนุนให้เกิดการค้ามากขึ้น อาจเรียกกรณีว่า Trade Creation และหากการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศส่งผลให้เกิดลดลงของการค้าระหว่างกัน เป็นการทดแทนปริมาณการค้าหรือเบี่ยงเบนทางการค้า อาจเรียกกรณีได้ว่า Trade Replacement หรือ Trade Diversion

ทั้งนี้ ประเภทของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ Hymer (1976) ได้อธิบายไว้ในสองลักษณะ ลักษณะแรกคือ การลงทุนระหว่างประเทศในแนวนอน (Horizontal FDI) ซึ่งเป็นการลงทุนในต่างประเทศเพื่อขยายฐานการผลิตเพื่อรองรับตลาดต่างประเทศที่มีปริมาณความต้องการเพิ่มมากขึ้น ลักษณะที่สองคือ การลงทุนระหว่างประเทศในแนวตั้ง (Vertical FDI) แบ่งได้ออกเป็นสองแบบคือ การลงทุนระหว่างประเทศในอุตสาหกรรมก่อนหน้า (Backward Vertical FDI) เช่น ลงทุนในอุตสาหกรรมที่เป็นปัจจัยการผลิตหรือสินค้าขั้นกลาง และอีกแบบคือ การลงทุนระหว่างประเทศในการรวมกิจการไปข้างหน้า (Forward Vertical FDI) เช่น การลงทุนในอุตสาหกรรมการผลิตต่อเนื่องเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าในสินค้าขั้นสุดท้าย (Finished Goods) เป็นต้น

ในส่วนของการศึกษาเชิงประจักษ์ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศ ปัจจัยดึงดูดการลงทุนของประเทศผู้รับทุน ปัจจัยผลักดันการลงทุนของประเทศผู้ลงทุน และสาเหตุการรับ/เลือกการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ มีดังนี้

Hsiao and Hsiao (2004) ได้พยายามศึกษาถึงสิ่งดึงดูดการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศที่เข้ามาในประเทศจีนเนื่องจากสถิติการลงทุนจากต่างประเทศของจีนตั้งแต่ปี 1986 มีปริมาณเพิ่มมากขึ้นอย่างสม่ำเสมอ โดยพบว่าปริมาณเงินทุนจากต่างประเทศของจีนจากปี 1979-1999 นั้นมากกว่าร้อยละ 75 นั้นมาจากฮ่องกงและไต้หวัน (นับว่าเป็นการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศจากกลุ่มอดีตที่เคยเป็นแผ่นดินจีนเช่นเดียวกัน หรือ เรียกว่า China Circle) และตามมาด้วยประเทศที่พัฒนาแล้วในโซนเอเชีย จึงอาจเรียกได้

ว่าเป็นกระแสการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศภายในเอเชียตะวันออกกันเอง (East Asia Circle) โดยปัจจัยการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศภายในกลุ่มนั้น ได้แก่ ความคล้ายคลึงกันในด้านภาษา วัฒนธรรม ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ และประวัติศาสตร์ร่วมกันที่มีมาอย่างยาวนาน ในขณะที่การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศจากกลุ่มอเมริกาและยุโรปนั้นกลับมีมูลค่าต่ำเมื่อเทียบกับกลุ่ม China Circle และกลุ่ม East Asia Circle

ทางการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้การลงทุนทางตรงจากต่างชาติในแอฟริกาพบว่าไม่มีการเติบโตในมูลค่าการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ การศึกษาของ Dupasquier and Osakwe (2006) พบว่ามีปัจจัยที่มีผลทางด้านลบต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเข้า ได้แก่ ความไม่มั่นคงทางการเมืองและเศรษฐกิจมหภาค การเติบโตของตลาดและเศรษฐกิจต่ำ การขาดโครงสร้างพื้นฐาน ขาดความโปร่งใส ขาดมาตรการส่งเสริมสนับสนุนการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศภายในภูมิภาค ทั้งนี้ผลการศึกษาได้นำเสนอให้มีการเพิ่มปริมาณการค้าและการลงทุนให้มากขึ้นระหว่างทวีปแอฟริกาและเอเชีย และควรใส่ใจในการพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีกับนักลงทุนต่างชาติที่มีอยู่ในปัจจุบันและกระตุ้นให้นักลงทุนต่างชาติเหล่านั้นช่วยแอฟริกาให้เกิดโอกาสจากการรับการลงทุนจากต่างประเทศเพิ่มขึ้นจากกลุ่มนักลงทุนต่างชาติกลุ่มใหม่ๆ ที่มีศักยภาพ ซึ่งนับว่างานชิ้นนี้ได้นำเสนอประโยชน์จากการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเข้าจากฐานกลุ่มนักลงทุนเดิมที่มีบทบาทช่วยกระตุ้นการรับการลงทุนจากต่างชาติมากขึ้นในกรณีของทวีปแอฟริกาที่นับว่าปัจจัยภายนอกมีบทบาทส่งเสริมชักจูงให้เกิดการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศมากกว่าปัจจัยภายในประเทศ

การศึกษาของ Kreinin and Plummer (2008) สนับสนุนว่าการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคส่งผลกระทบเชิงบวกต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและพบผลลัพธ์ของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเป็นไปในลักษณะทดแทนการค้า (Trade Substitution) เป็นส่วนใหญ่ และส่วนน้อยมีลักษณะเกื้อหนุนการค้า (Trade Complement) ผลการศึกษาของ Gao (2003) พบว่าจำนวนประชากรชาวจีนที่เพิ่มขึ้นได้ส่งผลให้การลงทุนทางตรงในประเทศเพิ่มขึ้นโดยเป็นผลจากเครือข่ายทางสังคม (Social Networks) ซึ่งจะช่วยให้หลายกำแพงบางอย่างที่จับต้องไม่ได้ในสังคมจีน (Informal Barriers) และนำไปสู่การขยายตัวของการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ นอกจากนี้ ผลการศึกษาของ Anwar and Sun (2012) พบว่าการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศจากต่างประเทศ (ไม่รวมประเทศ HMT: Hongkong, Macau และ Taiwan) ส่งเสริมให้อัตราการเกิดธุรกิจหน้าใหม่ๆ (Entry Rate) ในตลาดภายในประเทศจีนมากขึ้นในขณะที่การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศจากประเทศ HMT กลับส่งผลในทางตรงกันข้ามนั่นคืออัตราการปิดตัวลงของธุรกิจ (Exit Rate) ภายในประเทศจีนเพิ่มสูงขึ้น และหากย้อนกลับมามองถึงการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศอาเซียน อดิรัตน์ โชคสุชาติ (2555) ได้อธิบายถึงการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในอาเซียนที่สามารถส่งผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบต่อผู้ประกอบการไทย ผลกระทบด้านบวก เช่น โอกาสของขนาดตลาดที่ใหญ่ขึ้น แต่ผลกระทบจากการแข่งขันภายในประเทศสมาชิกอาเซียนกลับมีความรุนแรงมากขึ้น ดังนั้น ผู้ประกอบการไทยควรเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ใช้กลยุทธ์ทางการตลาดเชิงรุก แสวงหาวัตถุดิบจากประเทศสมาชิก มีการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานที่ดี ปรับปรุงการผลิตให้สอดคล้องกับมาตรฐานอาเซียน วางแผนรองรับการแข่งขันของสินค้าที่มีคุณภาพต่ำ ตลอดจนเข้าใจกฎและระเบียบการค้าการลงทุนของประเทศคู่ค้าในอาเซียนและประเทศที่มีความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับกลุ่มประเทศอาเซียน

Greaney and Li (2009) ได้ศึกษาถึงการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของญี่ปุ่นและอเมริกาในประเทศจีนและอธิบายถึงสาเหตุของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่แตกต่างกัน แม้ว่าในแรกเริ่มนั้น ทั้งญี่ปุ่นและอเมริกาลงทุนทางตรงในจีนและมีสัดส่วนการขายสินค้าในตลาดภายในประเทศจีนมากกว่าสัดส่วนการส่งออกก็ตาม แต่จากสถิติในปัจจุบันกลับพบว่าทั้งสองประเทศมีแนวโน้มส่งสินค้าออกไปยังต่างประเทศเป็นหลักมากกว่าการขายในตลาดภายในประเทศจีน และยังได้อธิบายว่านักลงทุนญี่ปุ่นในประเทศจีนมีต้นทุนการค้าต่ำ จึงนำเข้าสินค้าขึ้นกลางจากญี่ปุ่นเพื่อมาทำการผลิตในโรงงานประเทศจีนแล้วจึงส่งออกสินค้าขั้นสุดท้าย ในขณะที่อเมริกามีต้นทุนทางการค้าสูง นักลงทุนชาวอเมริกันจึงเลือกลงทุนทางตรงในจีนเพื่อทดแทนการส่งออก (Export Substitute) และปัจจัยที่ดึงดูดให้เกิดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของจีน ได้แก่ การเติบโตของเศรษฐกิจ การพัฒนาของตลาดและการเปิดเสรีทางการค้าการลงทุน ในขณะที่ผลการศึกษาของ Kim and Kang (1997) อธิบายสาเหตุของการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของญี่ปุ่นในประเทศจีนอันเนื่องมาจากการแสวงหาตลาด (Market-oriented Type) ขณะที่เกาหลีได้มุ่งลงทุนทางตรงในจีนเพื่อแสวงหาด้านทุนที่ต่ำ (Cost-oriented type) จากการเลือกลงทุนทางตรงในประเทศจีน โดยผลการศึกษาข้อมูลทางสถิติไม่

พบว่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออก ในประเทศจีนของญี่ปุ่นและเกาหลีใต้มีผลทำให้ปริมาณการส่งออกของประเทศผู้ลงทุนลดลงหรือเพิ่มขึ้นแต่อย่างไร

นอกจากนี้ Masron and Shahbudin (2010) ได้ทำการศึกษาปัจจัยผลักดันการลงทุนที่ทำให้ประเทศมาเลเซียและไทยตัดสินใจไปลงทุนทางตรงในต่างประเทศการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออก ผลการศึกษานับสนุนว่านอกเหนือจากปัจจัยด้านสภาพตลาดของประเทศผู้ลงทุน (Domestic Market Condition) จะเป็นสาเหตุหลักในการตัดสินใจไปลงทุนทางตรงในต่างประเทศแล้วนั้น ปัจจัยทางด้านการเปิดเสรีทางการลงทุน (Liberalization) นับเป็นปัจจัยที่ทวีความสำคัญมากขึ้นที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้ธุรกิจจากทั้งสองประเทศประสบความสำเร็จในด้านการลงทุน

การศึกษาของ Cuyvers et al. (2011) พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการลงทุนจากต่างชาติในกัมพูชา ได้แก่ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของชาติ (GDP ทั้งในระดับโลกและระดับประเทศ) และอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศของประเทศผู้ลงทุน ในขณะที่ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ คือ ระยะทางของที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ระหว่างประเทศ และได้เสนอแนะเชิงนโยบายว่ารัฐบาลกัมพูชาควรสร้างปัจจัยดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Pull Factors) เช่น การพัฒนาโครงสร้างสถาบัน สาธารณูปโภคและระบบกฎหมายเพื่อลดกำแพงหรืออุปสรรคทางการบริหาร โดยคาดหวังว่าผลจากการเพิ่มขึ้นของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศจะส่งผลกระทบเชิงบวกต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศและเพื่อให้เกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยี (Technology Transfer) ด้วยเช่นกัน ส่วน Takii (2011) ได้ศึกษาถึงประโยชน์จากการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Inward FDI) ในอินโดนีเซีย พบว่าการเข้ามาของบริษัทต่างชาติจากเอเชียตะวันออกได้ส่งผลกระทบเชิงบวก (Positive Externalities) ต่อธุรกิจภายในประเทศ ซึ่งได้ส่งผลกระทบมากกว่าบริษัทต่างชาติจากประเทศญี่ปุ่น ในขณะที่บริษัทต่างชาติที่ไม่ได้มาจากเอเชียนั้นกลับไม่ได้ส่งผลกระทบใดๆ เลยต่อธุรกิจภายในอินโดนีเซีย ทั้งนี้ Blomström and Kokko (2003) ได้เสนอว่า การกระตุ้นการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเข้าให้เพิ่มขึ้นโดยการสร้างแรงจูงใจให้แก่บริษัทต่างชาติตามทฤษฎีต่างๆ นั้นอาจไม่ส่งผลให้สวัสดิการของคนในชาติของประเทศผู้รับทุนเพิ่มขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพจากการได้รับประโยชน์ด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีและทักษะไปสู่อุตสาหกรรมภายในประเทศหากขาดการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ (Learning Support) ของธุรกิจภายในประเทศให้ตามเทคโนโลยีและทักษะของต่างชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีการลงทุนต่อเนื่องในอุตสาหกรรมนั้นๆ (Investment Support) เพื่อเป็นการต่อยอดผลประโยชน์จากความก้าวหน้าทางความรู้และเทคโนโลยี

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนหรือ BOI (2554) ได้ทำการสำรวจนักลงทุนต่างชาติในประเทศไทยจำนวน 171 ราย พบว่าปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนการดำเนินธุรกิจและการลงทุนในประเทศไทย ได้แก่ ด้านสิทธิประโยชน์ของ BOI และมาตรการสนับสนุนอื่นๆ ของภาครัฐไทย รองลงมาได้แก่ อัตราค่าจ้างแรงงานมีความเหมาะสม มีโครงสร้างพื้นฐานที่เพียงพอ มีแรงงานฝีมือเพียงพอ ตามลำดับ ส่วนปัจจัยที่สำคัญในระดับกลาง ได้แก่ มีวัตถุดิบ/ชิ้นส่วนเพียงพอ ต้นทุนการผลิตที่นอกเหนือจากค่าแรงมีความเหมาะสม เศรษฐกิจไทยและการเมืองไทยมีเสถียรภาพ นโยบายด้านการลงทุนของภาครัฐไทยมีความแน่นอน และการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ปัจจัยที่สำคัญในระดับต่ำ ได้แก่ กระบวนการทำงานของภาครัฐมีความโปร่งใส กฎหมายแรงงานไทยมีความเหมาะสม และระบบภาษีที่มีประสิทธิภาพ ในส่วนของปัจจัยที่มีแนวโน้มเชิงลบต่อการดำเนินธุรกิจและการลงทุนในไทยมากที่สุดของชาวต่างชาติ ได้แก่ การเมืองไทยไม่มีเสถียรภาพ และรองลงมา ได้แก่ สภาวะเศรษฐกิจโลกถดถอย ทางด้านประเด็นการสำรวจความสามารถในการแข่งขันทางด้านปัจจัยการผลิตของไทยเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มอาเซียนนั้น นักลงทุนต่างชาติให้ความเห็นว่า ไทยมีข้อได้เปรียบด้านการเป็นเจ้าของที่ดิน ในขณะที่เวียดนามมีข้อได้เปรียบด้านแรงงานที่มีฝีมือ จีนมีข้อได้เปรียบทางด้านความเพียงพอของปัจจัยการผลิตและด้านต้นทุนการผลิต และอินเดียมีข้อได้เปรียบด้านแรงงานไร้ฝีมือทั้งในเรื่องค่าจ้างและจำนวนแรงงาน ในส่วนของปัจจัยด้านแหล่งที่มาของการลงทุน ไทยมีระดับความพร้อมที่สูงกว่าคู่แข่งในเกือบทุกด้าน นั่นคือการระดมทุนและต้นทุนของเงินทุน ในขณะที่มาเลเซียถือได้ว่าเป็นคู่แข่งที่เปรียบเทียบกับสำคัญของไทยในด้านการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภายในประเทศ ปัจจัยด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานนับว่ามาเลเซียมีศักยภาพในเกือบทุกด้านที่สูงกว่าไทยอย่างชัดเจน แต่หากเทียบกับประเทศนอกกลุ่มอาเซียนพบว่าไทยยังอยู่ในระดับที่ดีกว่าจีนและอินเดียอยู่มากในทุกด้าน ปัจจัยด้านการส่งเสริมการลงทุนด้านนโยบาย ไทยและมาเลเซียยังคงเป็นคู่แข่งเคียงกันในด้านการกำหนดนโยบายหรือมาตรการการส่งเสริมการลงทุนจากภาครัฐ โดยไทยได้เปรียบในเรื่องสิทธิประโยชน์ด้านการลงทุน ภาษีเงินได้นิติบุคคลและกฎหมายแรงงาน ในขณะที่มาเลเซียมีข้อได้เปรียบในเรื่อง

ความแน่นอนของนโยบายภาครัฐ ความโปร่งใสของกระบวนการทำงานภาครัฐ ความสะดวกในการประกอบธุรกิจ และการปกป้องทรัพย์สินทางปัญญา

ทางด้านประเด็นเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ที่บางการศึกษาอธิบายว่าเป็นปัจจัยดึงดูดการลงทุนตรงจากต่างประเทศและเป็นเหตุให้เกิดการเร่งพัฒนาในโครงสร้างพื้นฐานของประเทศผู้รับทุน ในทางกลับกันนั้น Sathye (2011) นำเสนอผลการวิจัยเชิงประจักษ์จากข้อมูลของประเทศกำลังพัฒนา สอดคล้องกับงานก่อนหน้าของ Buckley et al. (2002) ที่สรุปว่าโครงสร้างพื้นฐานของประเทศไม่ได้เป็นปัจจัยหลักสำคัญในการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ทั้งนี้ประเทศควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาปัจจัยอื่นๆ นั่นคือ การพัฒนาด้านทุนมนุษย์และการศึกษาควบคู่ไปด้วยเพื่อที่จะส่งเสริมให้ประเทศได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่จากการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเข้าโดยใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ แต่อย่างไรก็ตาม ประเทศญี่ปุ่นในฐานะที่เป็นประเทศนักลงทุนในประเทศไทยที่มีมูลค่าการลงทุนเป็นอันดับต้นๆ JBIC Survey (2009) ยังคงยืนยันข้อมูลว่านักลงทุนญี่ปุ่นมองว่าจุดแข็งของประเทศไทยที่มีผลในการตัดสินใจมาลงทุนได้แก่ ระบบสาธารณูปโภคที่ดีกว่าประเทศคู่แข่งหลายประเทศ เช่น อินเดีย เวียดนาม ทั้งยังมีค่าจ้างแรงงานที่ไม่สูงมากนักและมีความเหมาะสมในการใช้ไทยเป็นฐานการส่งออกไปยังประเทศที่สามอีกด้วย เช่นเดียวกันกับ สมบัติ วรรณวัตร (2555) ที่เสนอผลการสำรวจในงานวิจัย สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) เกี่ยวกับปัจจัยดึงดูดนักลงทุนในการย้ายฐานธุรกิจของบริษัทสัญชาติญี่ปุ่นมายังประเทศไทย ได้แก่ ลักษณะโดยรวมของคนไทยที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีมีน้ำใจ ลักษณะโดยรวมของสังคมไทยในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ลักษณะทางกายภาพของประเทศไทยที่มีความอุดมสมบูรณ์ และปัจจัยเอื้อต่อการลงทุนต่างๆ เช่น ความสามารถของบุคลากร มีการส่งเสริมการลงทุน เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง ที่ส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันการลงทุนได้ง่ายโดยเฉพาะในกลุ่มอาเซียน ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น สถานที่พักตากอากาศ สนามกอล์ฟ ที่ออกกำลังกายที่เป็นที่ชื่นชอบของชาวญี่ปุ่น และค่าครองชีพไม่สูงมากนัก ส่วนทางด้านปัจจัยที่ส่งผลให้ญี่ปุ่นเข้ามาลงทุนในประเทศไทย ได้แก่ ค่าเงินเยนของญี่ปุ่นที่มีการแข็งค่าขึ้นเรื่อยๆ ที่ก่อให้เกิดต้นทุนการผลิตในประเทศสูงขึ้น แรงงานญี่ปุ่นมีจำนวนลดลงในขณะที่ค่าจ้างในประเทศสูงขึ้น ตลาดต่างประเทศมีความต้องการสินค้าใหม่ๆ มากขึ้น ตลาดเติบโตขึ้น และสิ่งที่นักลงทุนญี่ปุ่นมีความกังวลมากที่สุดคือ เรื่องกฎข้อบังคับ ระบบภาษีที่ถูกปรับเปลี่ยนฉับพลัน ความเพียงพอของบุคลากร และแนวโน้มค่าจ้างแรงงานไทยที่สูงขึ้น

การให้ความสำคัญกับการดำเนินนโยบายที่จะเป็นบทบาทหลักในการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสอดคล้องกับการศึกษาของ สดุดี วงศ์เกียรติขจร (2556) ได้อธิบายถึงมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของภูมิภาคอาเซียนในปี 2555 ใน ASEAN Investment Report (2012) ว่ามีมูลค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 24 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า เช่นเดียวกันกับสัดส่วนของมูลค่าเงินทุนไหลเข้าของอาเซียนที่มีอัตราเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากพื้นฐานของเศรษฐกิจมหภาคและสภาพแวดล้อมด้านการลงทุนของภูมิภาคที่ดีขึ้นจากการดำเนินนโยบายและมาตรการทางเศรษฐกิจทั้งในระดับประเทศและภูมิภาคที่ได้สะท้อนถึงความเชื่อมั่นที่สูงขึ้นของนักลงทุนระหว่างประเทศที่มีต่ออาเซียนในฐานะภูมิภาคเป้าหมายในการลงทุนโดยในช่วงปี 2552-2555 ประเทศสมาชิกของอาเซียนต่างดำเนินงานเชิงนโยบายภายในประเทศตนเองเพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ เช่น การเปิดเสรีการลงทุน การสร้างบรรยากาศทางการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมาย ปรับปรุงแก้ไขกระบวนการและขั้นตอนการเข้าลงทุนให้เรียบง่ายมากขึ้น พัฒนาปัจจัยจุดสนใจในการส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมใหม่ ลงนามในข้อตกลงเพื่อเลี่ยงการเก็บภาษีซ้ำซ้อน (Double Taxation) การลดอัตราภาษีนิติบุคคล การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจใหม่ การเสริมสร้างความเข้มแข็งและสมรรถนะเชิงสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน การอำนวยความสะดวกและลดต้นทุนด้านการไหลเวียนเงินทุน เป็นต้น

การศึกษาของ Cavoli (2014) เกี่ยวกับปฏิกริยาระหว่างส่วนประกอบของกระแสทุนไหลเข้าจากต่างประเทศ (Capital Inflows) ในกลุ่มตัวอย่าง 7 ประเทศในเอเชีย พบว่าหาก Bank Inflows เพิ่มขึ้นจะส่งผลให้เกิดการเพิ่มขึ้นในกระแสการลงทุนระหว่างประเทศ (FDI Flows) กระแสทุน (Equity Flows) และกระแสเงินทางธนาคารในอนาคต (Future Bank Flows) Cavoli จึงเสนอแนะเชิงนโยบายจากผลการศึกษาที่ว่าหากประเทศในกลุ่มตัวอย่างต้องการส่งเสริมกระแสการลงทุนระหว่างประเทศ (FDI Flows) จึงควรใช้นโยบายการเปิดเสรีที่เกี่ยวข้องโดยตรงต่อการเพิ่ม Bank Inflows ในขณะที่ พิริยะ ผลพิรุฬห์ (2549) ได้พิจารณามูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่เข้ามาในภูมิภาคอาเซียนในช่วงปี 1995-2003 และสรุปว่าการลงทุนจากต่างประเทศนั้นมีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ มากกว่าการไหลเข้ามาของเงินทุนประเภทอื่นๆ อันจะทำให้เกิดการจัดสรรทรัพยากร

อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้พรมแดนของเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศ โดยอ้างอิงจาก Bosworth and Collins (1999) ที่ศึกษา กลุ่มตัวอย่างประเทศกำลังพัฒนา 58 ประเทศ พบว่าเงินทุนที่ไหลเข้ามาในประเทศจำนวน 1 เหรียญสหรัฐจะเพิ่มการลงทุนในประเทศเป็นจำนวน 50 เซ็นต์ (cent)

2.1.2 ผลกระทบจากการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

จากการทบทวนในทฤษฎีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศข้างต้นที่ได้กล่าวถึงลักษณะของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่ อาจส่งผลกระทบต่อทั้งประเทศผู้รับทุนและประเทศผู้ลงทุนได้นั้น ในส่วนนี้จะทบทวนถึงทฤษฎีและงานศึกษาของผลกระทบจากการ ลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศครอบคลุมทั้งด้านผลกระทบเชิงบวกและลบ

เริ่มจากการศึกษาการลงทุนทางตรงเข้าโดย Todo et al. (2009) พบว่าบริษัทต่างชาติ (MNEs) ที่เข้ามาลงทุนในจีนในกลุ่ม อุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงนั้น ได้ส่งผลให้เกิดการถ่ายทอดความรู้ (Knowledge Spillovers) ไปสู่ธุรกิจจีนที่อยู่ในกลุ่ม อุตสาหกรรมเดียวกันภายในประเทศ และการถ่ายทอดความรู้จะถูกส่งผ่านไปยังคนงานในกลุ่มที่จบการศึกษาในระดับปริญญาโท หรือจบจากต่างประเทศเท่านั้น โดยได้เปรียบเทียบบริษัทต่างชาติจากประเทศญี่ปุ่นว่าเกิดการถ่ายทอดความรู้ในระดับที่น้อยกว่า บริษัทต่างชาติจากอเมริกา เนื่องจากบริษัทต่างชาติของญี่ปุ่นส่วนใหญ่ไม่ได้จ้างคนงานจีนในระดับที่มีการ ศึกษาสูงมากนัก เช่นเดียวกับกับ Xu and Sheng (2012) ที่ได้นำเสนอผลการศึกษาว่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศจีนนั้นได้ส่งผลให้ เกิดผลกระทบเชิงบวก (Positive Spillovers) ต่อจีนในด้านการเพิ่มความสามารถในการผลิต (Productivity) ของธุรกิจ ภายในประเทศที่อยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกันกับบริษัทต่างชาติในระดับภูมิภาค (Regional Level) มากกว่าผลกระทบใน ระดับประเทศ (National Level) ทางด้าน He and Mu (2012) ได้ศึกษาโดยเปลี่ยนมุมมองเป็นจีนผู้ซึ่งใช้กลยุทธ์การเปิดประเทศ เพื่อรับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศตั้งแต่ปี.ศ. 1978 และอธิบายสาเหตุว่าจีนใช้การเรียนรู้เทคโนโลยีจากบริษัทต่างชาติที่ เข้ามาลงทุนเพื่อเร่งความสามารถด้านอุตสาหกรรมของตนเองให้ตามทันการพัฒนาของเทคโนโลยี (Industrial Catch-up)

Sun (2012) ได้ชี้ให้เห็นถึงผลกระทบในเชิงบวกของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ โดยทำการศึกษามูลค่าของการลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศต่อธุรกิจส่งออกของประเทศจีนในช่วง 30 ปีที่ผ่านมา โดยในขณะที่การลงทุนโดยตรงจาก ต่างประเทศเป็นปัจจัยเร่งให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มสูงขึ้นและทำให้ตลาดภายในประเทศสามารถทำกำไรได้มากขึ้น แต่กระนั้นผล การศึกษาได้ยืนยันว่าแม้ปริมาณเงินลงทุนที่เข้ามาลงทุนทางตรงในจีน (Inward FDI) จะมากขึ้น ธุรกิจส่งออกของประเทศจีน (Domestic Exporting Firms) นั้นยังสามารถส่งออกได้ในปริมาณที่เพิ่มมากขึ้นเช่นกัน โดยเมื่อปริมาณเงินลงทุนที่เข้ามาลงทุน ทางตรงในจีนเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลให้มูลค่าการส่งออกของธุรกิจในประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.57

Devajit (2012) ได้ศึกษาถึงความสำคัญของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่เข้าไปลงทุนในประเทศอินเดียที่ช่วยสร้าง ประโยชน์ต่อการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจของอินเดียในการช่วยกระตุ้นการลงทุนภายในประเทศ ช่วยพัฒนาทุนมนุษย์ (Human capital formation) ช่วยอำนวยความสะดวกจากการถ่ายทอดเทคโนโลยี (Facilitating the technology transfers) โดยได้เสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับการเพิ่มการขยายตัวของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศว่าควรจะเน้นการส่งผลให้เกิดการ ยกระดับของการผลิตภายในประเทศ เพิ่มอัตราการออมและการส่งออกให้กระจายไปในทั่วทุกรัฐ แต่ยังคงความเป็นอิสระของแต่ละ รัฐเช่นเดียวกัน

ในขณะที่ Stepanok (2013) ได้นำเสนอผลการศึกษาที่น่าสนใจโดยเปรียบเทียบการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในสอง รูปแบบของนักลงทุนต่างประเทศ คือ การลงทุนใหม่ (Greenfield Investment) และ การควบรวมกิจการร่วมกับธุรกิจในประเทศ ผู้รับทุน (Mergers and Acquisitions) นั้น การลงทุนใหม่จะมีแนวโน้มเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากกว่าและในกรณีนี้จะ เป็นการลงทุนโดยตรงจากประเทศที่ร่ำรวยเงินทุนมากกว่าไปสู่ประเทศที่มีเงินทุนน้อยกว่าโดยมีความคาดหวังว่าการลงทุนโดยตรงใน ต่างประเทศนั้นจะช่วยลดต้นทุนคงที่ (Fixed-Cost) เป็นหลัก ส่วนทางด้านธุรกิจในประเทศผู้รับทุนยินดีที่จะควบรวมกิจการกับธุรกิจ ต่างชาติเนื่องจากต้องการได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีและความรู้ด้านการบริหารจัดการและยังช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน มากกว่าในกรณีที่มิสถานะเป็นผู้ส่งออก (Exporter)

ทางด้าน Almfraji et al. (2014) ได้ศึกษาผลของ Inward FDI ในประเทศการ์ต้าซึ่งเป็นประเทศขนาดเล็กแต่มีทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญคือน้ำมัน ผลการศึกษาพบว่าตัวแปรด้านการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมีส่วนในการส่งผลกระทบเชิงบวกต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเข้าแต่ในทางกลับกันนั้น ตัวแปรการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเข้ามีส่วนในการส่งผลกระทบเชิงลบต่อการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจ ทั้งนี้ผู้ศึกษาได้เสนอแนะเชิงนโยบายว่าหากประเทศการ์ต้าต้องการให้มีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเข้ามากขึ้น รัฐบาลควรส่งเสริมและสร้างสภาพแวดล้อมทางการลงทุนและเสนอสิทธิประโยชน์เพื่อดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ แต่ในกรณีเป้าหมายขยายการเติบโตของเศรษฐกิจนั้นควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานของระบบเศรษฐกิจภายในประเทศเป็นหลักมากกว่าการกระตุ้นมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเข้า

ผลการศึกษาข้อมูลตั้งแต่ปี 1990-2009 ของประเทศกำลังพัฒนาจำนวน 26 ประเทศที่จัดกลุ่มโดย UNCTAD ของ Ucal (2014) พบว่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศนอกจากจะส่งผลให้ประเทศผู้รับทุนได้รับประโยชน์จากการถ่ายทอดเทคโนโลยี (Technology Transfer) การพัฒนาทุนมนุษย์ (Human Capital Development) การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของตลาดภายในประเทศ และช่วยสร้างรายได้จากการเก็บภาษีธุรกิจ (Corporate Tax) แล้วนั้น สิ่งสำคัญจากการศึกษานี้คือ การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศได้ส่งผลให้ภาวะความยากจนภายในกลุ่มประเทศตัวอย่างที่ศึกษามีอัตราการลดลงอย่างมีนัยสำคัญอีกด้วย ทั้งนี้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (2554) ได้สำรวจบริษัทต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทยที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนนั้น มีจำนวนสิทธิบัตร (Patent) ที่ได้รับสะสมโดยเฉลี่ยสูงกว่าบริษัทที่ไม่ได้รับการส่งเสริมซึ่งอาจแสดงให้เห็นถึงระดับการถ่ายทอดความรู้/เทคโนโลยีที่มีมากกว่า ทางด้าน Sun et al. (2012) ได้ศึกษาถึงการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของ 15 กลุ่มอุตสาหกรรมตัวอย่างในไต้หวันช่วงปี.ศ. 1991-2001 พบว่าการปกป้องนักลงทุนไต้หวันไม่ให้ออกไปลงทุนทางตรงในต่างชาตินั้นจะส่งผลกระทบเชิงลบต่อความสามารถทางการแข่งขันของอุตสาหกรรมในประเทศในด้านการขาดนวัตกรรม และในทางกลับกันนั้น พบว่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศอาจส่งผลให้เพิ่มความสามารถทางการผลิตและเพิ่มผลผลิตมวลรวมของประเทศในท้ายที่สุด โดยก่อนหน้านี้ Hsiao et al. (2006) ได้นำเสนอผลการศึกษาของ 8 ประเทศกำลังพัฒนาในเอเชียตะวันออกและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ว่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศนั้นส่งผลให้ผลผลิตมวลรวมของประเทศเพิ่มขึ้นผ่านทางตัวแปรมหภาคด้านการส่งออกนั่นเอง

จากผลการศึกษาในหลากหลายงานที่นำเสนอผลจากการลงทุนโดยตรงจากประเทศต่อการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจของประเทศผู้รับทุนนั้น Khaliq (2007) ได้ทำการศึกษาถึงผลกระทบที่เจาะลึกลงไปในแต่ละภาคการผลิตของประเทศอินโดนีเซียและพบว่าการลงทุนทางตรงจากประเทศส่งผลให้เกิดการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจอินโดนีเซีย แต่หากวิเคราะห์ในแต่ละภาคการผลิตจะพบว่าภาคการผลิตและขุดเจาะเหมืองแร่ (Mining and Quarrying) นั้น ส่งผลในเชิงลบต่อการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจอินโดนีเซีย ทั้งนี้ยังได้เสนอแนะเชิงนโยบายว่าการใช้นโยบายกระตุ้นให้เกิดการเพิ่มการลงทุนจากต่างชาติโดยภาครัฐควรดำเนินการอย่างเหมาะสมในแต่ละภาคอุตสาหกรรม เนื่องจากผลของนโยบายส่งเสริมการลงทุนอาจส่งผลที่แตกต่างกันต่อระบบเศรษฐกิจของแต่ละประเทศผู้รับทุน นอกจากนี้ Khan and Khan (2007) ได้เสนอแนะแนวทางการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีบทบาทต่อการพัฒนา ดังนี้ (1) การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศควรมีเป้าประสงค์ในการเพิ่มการจ้างงานให้กับประเทศผู้รับทุน (2) โครงการลงทุนควรนำไปสู่การเพิ่มรายได้ให้แก่แรงงานพร้อมกับลดความยากจนและความไม่เท่าเทียมกันในด้านเศรษฐกิจและสังคมควบคู่ไปด้วย (3) กระแสการลงทุนควรมุ่งไปสู่ภาคประชาชน (Civilian Sectors) (4) การลงทุนควรมีส่วนช่วยเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดียิ่งขึ้น และให้ความสำคัญกับการผลิตและการบริโภคที่เน้นการส่งเสริมให้มีสุขภาพที่ดี และ (5) การลงทุนควรให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีเพื่อสิ่งแวดล้อม/ฟื้นฟูสภาพแวดล้อม ส่วนทางด้าน Kumar (2013) ได้ศึกษาและวิเคราะห์กระแสเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่ไหลเข้าในโลก (Global Level) พบว่ามีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นอันเนื่องมาจากกระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) อันส่งผลให้กลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วและกำลังพัฒนาได้พยายามแข่งขันกันระหว่างประเทศในการนำเสนอโอกาสจากตลาดภายในประเทศตนเองเพื่อดึงดูดให้มีการลงทุนระหว่างประเทศเข้ามาในประเทศมากขึ้น

โดยสรุป การศึกษานี้ได้วางกรอบการศึกษาวเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการลงทุนในเมืองชายแดน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย จากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าวข้างต้น ร่วมกับการประยุกต์กรอบการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่นำเสนอโดย World Investment Report (1998) ซึ่งได้อธิบายถึงปัจจัยที่สำคัญของประเทศผู้รับทุน (Host

countries) ที่มีผลต่อการตัดสินใจมาลงทุนของนักลงทุนต่างชาติ โดยแยกออกเป็น 3 ปัจจัยหลัก เริ่มจากปัจจัยแรก คือ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับนโยบายต่อการลงทุน (Policy Framework) อันประกอบด้วยเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งและดำเนินธุรกิจ มาตรการปฏิบัติต่อกิจการต่างชาติ นโยบายที่มีผลต่อโครงสร้างและการทำงานของตลาด ข้อตกลงด้านการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ นโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ การแปรรูปเศรษฐกิจตามแนวคิดหนึ่งเมืองสองแบบ เขตเศรษฐกิจพิเศษ นโยบายการค้าระหว่างประเทศ (มาตรการการกีดกันทางภาษีและมีใช้ภาษี) และความสอดคล้องระหว่างนโยบายการค้ากับนโยบายการลงทุนของต่างชาติ และนโยบายทางด้านภาษี ปัจจัยที่สอง คือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Determinants) อันประกอบด้วยสาเหตุด้านการแสวงหาหรือความต้องการของนักลงทุน ดังนี้ (1) การแสวงหาด้านตลาด (Market-seeking) เช่น ความต้องการในด้านขนาดตลาด การเติบโตของตลาด การเข้าถึงตลาดในระดับท้องถิ่น/ระดับภูมิภาค/ระดับโลก คุณลักษณะความชอบที่เฉพาะเจาะจงของผู้บริโภค โครงสร้างตลาด เป็นต้น (2) การแสวงหาปัจจัยการผลิต (Resource-seeking) เช่น ความต้องการในด้าน วัตถุดิบ ต้นทุนค่าแรงงานที่ไม่เน้นฝีมือและแรงงานมีฝีมือ เทคโนโลยี นวัตกรรม และสินทรัพย์อื่นที่ได้สร้างขึ้น (เช่น ตราสินค้า) ทั้งของกิจการและเครือข่ายวิสาหกิจ สาธารณูปโภคทางกายภาพเช่น ท่าเรือ ถนน สะพาน ไฟฟ้า และการสื่อสาร เป็นต้น และ (3) การแสวงหาประสิทธิภาพ (Efficiency-seeking) เช่น ความต้องการในด้านต้นทุนของปัจจัยการผลิตทางตรง ทางอ้อม สินค้าขั้นกลาง ซึ่งไม่รวมค่าแรงงาน การเป็นสมาชิกของกรอบความร่วมมือ/ข้อตกลงในระดับภูมิภาค เป็นต้น และปัจจัยที่สาม คือ ปัจจัยด้านการอำนวยความสะดวกของธุรกิจ (Business Facilitation) อันประกอบด้วย สิทธิประโยชน์ด้านนโยบายส่งเสริมการลงทุน การให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้ลงทุน การลดอุปสรรคด้านต้นทุนการดำเนินการสูงจากคอร์รัปชันและการบริหารงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการในสังคม การให้บริการหลังการลงทุน เช่น การให้คำปรึกษา เป็นต้น

2.2 การเปิดเสรีและการอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน

การทบทวนเอกสารวิจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในส่วนนี้ได้แบ่งเป็น 2 ส่วนหลักๆ ได้แก่ การเปิดเสรีด้านการลงทุน และการอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน

2.2.1 การเปิดเสรีด้านการลงทุน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีด้านการลงทุนในระยะแรก เน้นไปที่การศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการลงทุนโดยตรงของต่างชาติที่จะนำไปสู่ นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีด้านการลงทุน ซึ่งเป็นการศึกษาที่ตั้งอยู่บน 3 ทฤษฎีหลัก ได้แก่ ทฤษฎีองค์การอุตสาหกรรม (Industrial Organisation Theories) ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ (International Trade Theories) และทฤษฎีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแนวใหม่ (Endogenous Growth Theories) (Liu and Wang, 2003) อาทิ งานวิจัยของ Hymer (1976) Buckley and Casson (1976) Dunning (1993) และ Caves (1996) ที่มุ่งเน้นในการศึกษาถึงผลกระทบหรือปัจจัยภายนอกอันเกิดจากการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในแง่ของการถ่ายทอดเทคโนโลยี และการเผยแพร่ความรู้ให้กับประเทศที่เข้าลงทุน รวมทั้ง ทำการศึกษาถึงผลกระทบต่อการแข่งขันและโครงสร้างทางตลาดในประเทศนั้นๆ อีกด้วย โดยงานวิจัยเหล่านั้นได้เสนอแนวคิดว่าการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติไม่ได้เป็นเพียงแค่การเคลื่อนย้ายเงินทุนไปยังประเทศอื่นเท่านั้น หากแต่ยังมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีและการพัฒนาทักษะแรงงานในประเทศนั้นๆ อีกด้วย ด้วยเหตุผลหลัก 2 ประการ ได้แก่ (1) เมื่อบริษัทข้ามชาติเข้ามาลงทุนจะมีข้อได้เปรียบทางเทคโนโลยีขั้นสูง จึงทำให้เกิดการแข่งขันกับบริษัทท้องถิ่นที่มีความเชี่ยวชาญด้านข้อมูลของตลาดและความต้องการของผู้บริโภค และ (2) การเข้ามาของบริษัทข้ามชาติทำให้อุตสาหกรรมในตลาดเกิดการเปลี่ยนแปลง และลดอำนาจการผูกขาดตลาดของบริษัทท้องถิ่น จึงทำให้บริษัทท้องถิ่นต้องมีการปรับตัวเพื่อรักษาส่วนแบ่งตลาดไว้ โดยการพัฒนาเทคโนโลยีเดิมที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น หรืออาจจะสร้างความร่วมมือโดยตรงกับบริษัทข้ามชาติ โดยในท้ายที่สุดแล้ว ผลจากการแข่งขันและการเรียนรู้จากการลงมือทำของบริษัทหรืออุตสาหกรรมท้องถิ่น ก็จะเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตให้สูงขึ้น (Blomstrom and Kokko, 1996; Bennett et al., 1999) ซึ่งผลการวิจัยที่เป็นที่ประจักษ์จาก Findlay (1978) Baron (1990) และ Ethier and Markusen (1996) แสดงให้เห็นว่าการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากบริษัทต่างชาติจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับระดับของการเปิดเสรีทางการลงทุนของประเทศนั้นๆ

ขณะเดียวกัน ยังมีบางงานวิจัยที่ไม่สนับสนุนให้มีการเปิดเสรีด้านการลงทุนมากนัก เช่น Krugman and Livas (1996) ที่ได้มีข้อเสนอให้มีการจำกัดค่าและการลงทุน เพราะบริษัทในประเทศจะสามารถควบคุมต้นทุนในการผลิตให้ต่ำลงได้โดยการตั้งโรงงานที่ใกล้กับตลาดในประเทศ และจะมีแนวโน้มให้แหล่งวัตถุดิบเคลื่อนเข้ามาอยู่ในภูมิภาคที่ใกล้เคียง แต่หากมีการเปิดเสรีด้านการค้าการลงทุน จะทำให้บริษัทสูญเสียการครองตลาดและต้องนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศเพื่อให้สามารถแข่งขันอยู่ได้ในตลาด และจะทำให้การกระจุกตัวของภาคอุตสาหกรรมในประเทศลดน้อยลง แต่แนวคิดนี้ได้ถูกโต้แย้งโดย Paluzie (2001) ที่กล่าวว่า แต่ละประเทศไม่มีความจำเป็นที่จะต้องสร้างนโยบายกีดกันด้านการลงทุนขึ้นมา เพราะความสามารถในการพึ่งพาตัวเองของชาติในทางเศรษฐกิจ (autarky) ไม่ได้ทำให้เกิดการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมในประเทศที่แรงงานสามารถเคลื่อนย้ายได้อย่างเสรีภายในประเทศ ในทางกลับกันการเปิดเสรีด้านการลงทุนจะช่วยเพิ่มการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมภายในประเทศได้อีกทางหนึ่ง แนวคิดดังกล่าวยังได้รับการสนับสนุนจาก Yeboah and Naanwaab (2000) ที่ได้ระบุว่า ศูนย์กลางของอุตสาหกรรมภายในประเทศจะได้รับประโยชน์สูงสุดจากการเปิดเสรีด้านการลงทุน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Caves (1974) Kokko (1994) Oulton (1998) Blomstrom และ Sjöholm (1999) และ Xu (2000) เช่นเดียวกัน ที่ระบุว่า การลงทุนโดยตรงจากต่างชาติจะทำให้เกิดความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อทั้งด้านวิชาการและต่อรัฐบาลของประเทศนั้นๆ และจากผลการวิจัยเชิงประจักษ์ในขณะนั้น แสดงให้เห็นว่าการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติเกิดผลกระทบในด้านบวกต่อประสิทธิภาพของการผลิตในประเทศนั้นๆ แต่ถึงกระนั้น ในขณะนั้นก็ยังคงมีงานวิจัยบางส่วนที่แสดงให้เห็นถึงแนวคิดและผลลัพธ์ที่ตรงกันข้าม เช่นงานจาก Haddad (1993) และ Aitken และ Harrison (1999)

สำหรับในประเทศไทย จากการศึกษาของเดือนเด่น และคณะ (2550) พบว่าปัจจัยที่ดึงดูดนักลงทุนต่างชาติในประเทศไทยจากการเปิดเสรีทางการลงทุนอาเซียน (ASEAN Investment Area) ได้แก่ เสถียรภาพทางการเมือง ความเป็นเมืองน่าอยู่ และนโยบายการลงทุนเสรี ส่วนอุปสรรคในการเข้ามาลงทุนในไทย ได้แก่ ความไม่แน่นอนของการบังคับใช้กฎหมายและกฎระเบียบในประเทศ กฎกติกาของภาครัฐไม่ชัดเจน ความเข้มงวดของกฎหมายการประกอบธุรกิจต่างดาว และการกำหนดเงื่อนไขการจ้างงาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Urata and Ando (2010) ที่เน้นการศึกษาสภาพแวดล้อมการลงทุนจากต่างประเทศของประเทศในกลุ่มอาเซียน จากการเปิดเสรีการลงทุนตามกรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยประเมินจากปัจจัยที่เป็นข้อจำกัดทางการลงทุนในรูปของคะแนนซึ่งการให้น้ำหนักของคะแนนในแต่ละปัจจัยอ้างอิงจาก Golub (2003) ซึ่งทำการประเมินโดยพิจารณาจากสัดส่วนของการลงทุนจากต่างประเทศ (Foreign equity limits) การคัดกรองและการอนุมัติ (Screening and approval) และอื่นๆ อาทิ รูปแบบการบริหารธุรกิจ การใช้แรงงานจากต่างประเทศ และข้อจำกัดของการใช้ปัจจัยการผลิตจากในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงการดำเนินการด้านอื่นๆ ผลการศึกษาพบว่า สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ และกัมพูชามีนโยบายเปิดเสรีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ซึ่งต่างจากเมียนมาร์ มาเลเซีย และสปป.ลาว นอกจากนี้ได้เสนอแนะว่าการเร่งรัดการดำเนินงานตามกรอบ ASEAN Comprehensive Investment Agreement (ACIA) ซึ่งประกอบด้วย การเปิดเสรีการลงทุน การให้ความคุ้มครองการลงทุน การส่งเสริมการลงทุน และการอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน ซึ่งล้วนส่งเสริมให้เกิดการเปิดเสรีการลงทุนของประเทศอาเซียนอย่างแท้จริง ในการเปิดเสรีด้านการค้าและการลงทุนในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา พบว่ามีการเปิดเสรีทางการค้าที่เพิ่มมากขึ้น ด้วยข้อจำกัดทางการค้าการลงทุนที่ลดลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศในแถบทวีปยุโรป เพื่อตอบสนองต่อการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจโลก โดยการการออกไปลงทุนในต่างประเทศ (Outward Foreign Direct Investment) จากประเทศในกลุ่ม (Organisation for Economic Co-operation and Development) ไปยังประเทศกำลังพัฒนา จะต้องให้ความสำคัญกับการประเมินโดยกลุ่ม NGOs (Non-governmental organisation) และกลุ่มผู้ที่เห็นว่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศนั้น ทำให้เกิดมาตรฐานด้านแรงงานและสิ่งแวดล้อมที่ลดลง (Graham, 2000)

การเปิดเสรีด้านการลงทุน	การอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน
• Performance requirements • Restrictions on overseas remittances and controls on foreign currency transactions • Restrictions on the movement of people and employment requirements • Foreign equity limits • Screening and approval • Movement of people • Input and operational restriction • Other restrictions	• Lack of transparency policies and regulations concerning investment • Complicated and/or delayed procedures with respect to investment-related regulations • Insufficient protection of intellectual property rights • Labor regulations and related practices excessively favorable to workers • Underdeveloped infrastructure, shortages human resources and insufficient investment incentives • Restricted competition and price controls

ที่มา Urata and Ando (2009)

รูปที่ 2-1 กรอบการประเมินการเปิดเสรีและการอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น ทำให้การศึกษานี้ได้กำหนดปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์การเปิดเสรีและการอำนวยความสะดวกในเมืองชายแดน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย (รูปที่ 2-1) ประกอบด้วย (1) การกำหนดขอบเขตในการดำเนินธุรกิจของนักลงทุนชาวต่างชาติ/นักลงทุนไทย (2) การดำเนินธุรกิจที่พึงประสงค์ (3) ข้อจำกัดในการทำธุรกรรมระหว่างประเทศและการควบคุมการไหลเวียนของเงินตราต่างประเทศ (4) ข้อจำกัดในการเคลื่อนย้ายแรงงานและความต้องการในการจ้างงาน (5) ข้อจำกัดในการใช้ทรัพยากรการผลิต (6) การกำหนดนโยบาย กฎหมาย และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน (7) ความซับซ้อนและความล่าช้าในการดำเนินงานที่ส่งผลต่อการบังคับใช้กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องการลงทุน (8) กฎหมายปกป้องทรัพย์สินทางปัญญา (9) กฎระเบียบของแรงงานและปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง (10) ความร่วมมือทางเศรษฐกิจและความตกลงด้านการลงทุนระหว่างประเทศ (11) ความซับซ้อนและความล่าช้าในการดำเนินงานที่ส่งผลต่อการบังคับใช้กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจและข้อตกลงด้านการลงทุน (12) โครงสร้างพื้นฐานแรงจูงใจที่ก่อให้เกิดการลงทุน และ (13) การจำกัดการแข่งขันและการควบคุมราคาในตลาด เป็นต้น

2.2.2 การอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน

แนวคิดของ Dunning (1996) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่เป็นตัวขับเคลื่อนการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติ อันได้แก่ การแสวงหาทรัพยากร การแสวงหาตลาด การแสวงหาประสิทธิภาพ และยุทธศาสตร์ในการเข้าถึงทรัพย์สิน และได้ถูกขยายโดย UNCTAD (1998) โดยรวมปัจจัยสำคัญอีก 2 ปัจจัยที่เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการลงทุนจากต่างชาติ ได้แก่ โครงสร้างของนโยบายในประเทศเจ้าบ้าน (host country's policy framework) และ การอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน ประการแรก โครงสร้างของนโยบายนั้น มีความเกี่ยวข้องกับความมั่นคงทางการเมืองและสังคม การเข้ามาดำเนินธุรกิจ การแข่งขันในตลาด ระหว่างบริษัทต่างชาติและบริษัทในประเทศ และข้อตกลงระหว่างประเทศด้านการลงทุน และประการที่สอง การอำนวยความสะดวกด้านการลงทุนมีความเกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวกให้กับนักลงทุนต่างชาติ เช่น การสร้างแรงจูงใจให้เกิดการเข้ามาลงทุน การสนับสนุนจากทางภาครัฐบาล และการสนับสนุนด้านการบริหาร และการดำเนินการ โดยนอกเหนือปัจจัยเหล่านี้ การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่องค์กร การสร้างกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการลงทุน หรือการบริการด้านการลงทุน ยังเข้ามามีบทบาทสำคัญมากยิ่งขึ้นในการอำนวยความสะดวกในการลงทุนอีกด้วย

บนพื้นฐานแนวคิดแบบ neoclassical ได้มีการเสนอสมมติฐานขึ้นมาว่า “หากรัฐบาลได้มีความพยายามที่จะสร้างบรรยากาศในการลงทุนที่ดีขึ้นแล้ว ย่อมจะทำให้ให้นักลงทุนสามารถค้นพบโอกาสในการลงทุนได้โดยอัตโนมัติ” (Morisset and Pirnia, 2000;

Andrews, 2003) เนื่องจากกิจกรรมส่งเสริมการลงทุนเหล่านั้น จะช่วยให้นักลงทุนเข้าถึงโอกาสในการทำธุรกิจมากกว่าการแสวงหาด้วยตนเอง (UNCTAD, 1998) ขณะเดียวกัน นโยบายที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการลงทุนที่รัฐบาลสามารถทำได้ ได้แก่ การสร้างกิจกรรมที่กระตุ้นให้เกิดการลงทุนที่เพิ่มขึ้น การจัดการระบบการบริหารที่เอื้อต่อการเข้ามาลงทุน และการบริการหลังการเข้ามาลงทุน ซึ่งประเด็นในการอธิบายเกี่ยวกับการกระตุ้นการลงทุนนั้น มักมุ่งเน้นไปที่การจัดเก็บภาษีของภาครัฐบาล เนื่องจากภาษีเป็นหนึ่งในหกปัจจัยหลักที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้ามาลงทุนของบริษัทต่างชาติ (Root and Ahmed, 1979) เช่นงานวิจัยของ Loree and Guisinger (1995) แสดงให้เห็นว่า การลดหย่อนภาษีหรือการยกเว้นภาษีให้กับนักลงทุน เป็นนโยบายที่สนับสนุนและกระตุ้นให้เกิดการเข้ามาลงทุนในประเทศ แต่ถึงกระนั้นงานศึกษาของ Guisinger (1992) ยังชี้ให้เห็นด้วยว่า การตัดสินใจเข้ามาลงทุนของบริษัทต่างชาตินั้น จะคำนึงถึงประสิทธิภาพในการผลิตและความต้องการของตลาดในประเทศเจ้าบ้านก่อนเสมอ ซึ่งมีความสอดคล้องกับวิจัยอื่นๆ ที่แสดงให้เห็นว่าแท้จริงแล้ว นโยบายการกระตุ้นและส่งเสริมการลงทุนเป็นปัจจัยที่ดึงดูดการเข้ามาลงทุนได้น้อยกว่าปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานในประเทศ อาทิ งานวิจัยของ Walker (1965) Cantwell and Mudambi (2000) Guisinger (1992) Shah (1995) UNCTAD (1996) Mudambi (2000) และ Zhang (2001)

นอกจากนี้ Root and Ahmad (1979) ได้ทำการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติที่เกิดจากตัวแปรด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครอง โดยผลการวิจัยเชิงประจักษ์ชี้ให้เห็นว่า ตัวแปรด้านเศรษฐกิจได้แก่ รายได้เฉลี่ยต่อหัว อัตราการเติบโตของรายได้ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ การคมนาคม การค้าและการสื่อสาร ด้านปัจจัยทางสังคม ได้แก่ ระดับของชุมชนเมือง และด้านการเมืองการปกครอง ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างพื้นฐานภายใต้การนำของรัฐบาล ปัจจัยเหล่านี้ล้วนมีผลต่อการลงทุนโดยตรงของบริษัทต่างชาติ และนำสู่งานวิจัยของ Wheeler and Mody (1992) ที่เสนอว่าเมื่อภาษีกลายเป็นปัจจัยที่ไม่มีความสำคัญ คุณภาพของโครงสร้างพื้นฐานจะเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อการเข้ามาลงทุนโดยตรงจากต่างชาติ อย่างไรก็ตามการวิจัยของ Brewer (1993) ได้นำเสนอผลที่แตกต่างจากงานวิจัยข้างต้น นั่นคือ นโยบายจากทางภาครัฐจะส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการเข้ามาลงทุนโดยตรงจากต่างชาติผ่านความไม่สมบูรณ์ของตลาด ซึ่งงานนี้ให้ความเห็นต่างว่านโยบายของรัฐบาลใดๆ อาจจะเพิ่มหรือลดความไม่สมบูรณ์ของตลาดได้ กล่าวคือ สามารถเพิ่มและลดการเข้ามาลงทุนของบริษัทต่างชาติได้ในเวลาเดียวกัน นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยของ Borensztein et al. (1998) ที่กล่าวว่า งานวิจัยที่ผ่านมาที่ได้ทำการศึกษาผลกระทบจากการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติต่อเศรษฐกิจในประเทศ ได้ผลการวิจัยที่เป็นประจักษ์ว่าการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติเปรียบเสมือนตัวขับเคลื่อนหลักของการถ่ายทอดเทคโนโลยี ที่ส่งผลกระทบต่อผลิตที่เพิ่มขึ้นมากกว่าบริษัทท้องถิ่น แต่ขณะเดียวกัน ประสิทธิภาพในการผลิตจะมากหรือน้อยนั้น จะขึ้นอยู่กับความสามารถในการเรียนรู้และปรับตัวของแรงงานในประเทศเจ้าบ้านด้วย ท้ายสุดงานวิจัยของ Hermes and Lensink (2003) Durham (2004) และ Alfaro et al. (2004) ได้ค้นพบว่า ประเทศที่มีระบบทางการเงินที่ดี และมีกฎระเบียบที่ชัดเจน จะทำให้การเข้ามาลงทุนจากโดยบริษัทต่างชาติเกิดประสิทธิภาพและนำไปสู่การเจริญเติบโตได้มากที่สุด

อย่างไรก็ตาม แม้ว่ามีการศึกษาด้านการเปิดเสรีด้านการลงทุนและข้อจำกัดด้านการลงทุนอย่างแพร่หลาย แต่งานวิจัยดังกล่าวข้างต้น ยังคงมุ่งเน้นไปที่การศึกษาการกีดกันและการเปิดเสรีด้านการลงทุนระหว่างประเทศ ยังขาดการศึกษาถึงข้อจำกัดและการกีดกันด้านการลงทุนที่เกิดกับนักลงทุนในประเทศ ที่จะทำให้สามารถวิเคราะห์ได้ว่า แท้จริงแล้วมีการเปิดเสรีทางการลงทุนและการกำหนดข้อจำกัดด้านการลงทุนที่ลดน้อยลงอย่างแท้จริงหรือไม่ หรือยังคงมีการเลือกปฏิบัติกับนักลงทุนที่เป็นชาวต่างชาติ อีกนัยหนึ่งหากมีการให้สิทธิประโยชน์แก่นักลงทุนชาวต่างชาติมากกว่านักลงทุนภายในประเทศ จะส่งผลอย่างไรต่อสภาพแวดล้อมทางการลงทุนในพื้นที่นั้นๆ ประเด็นเหล่านี้ จึงเป็นที่มาของโครงการวิจัยนี้ ที่จะทำการศึกษาทั้งการเปิดเสรีด้านการลงทุนที่มีต่อนักลงทุนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ รวมไปถึงการศึกษาข้อกีดกันทางการค้าต่างๆที่เกิดขึ้นกับการลงทุนในพื้นที่ นอกจากนี้ งานวิจัยที่ได้กล่าวถึงไปในข้างต้น ส่วนใหญ่ยังมีการศึกษาในระดับภูมิภาค แต่ยังคงขาดงานวิจัยที่ทำการศึกษาในพื้นที่ระดับชายแดน ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการลงทุนระหว่างประเทศ

2.3 ความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ

การวิเคราะห์ความยากง่ายในการประกอบธุรกิจเพื่อประกอบการตัดสินใจลงทุนของนักลงทุน ในเบื้องต้น สามารถพิจารณาจากผลการประเมินรายงานอันดับความยากง่ายในการดำเนินกิจการ (Ease of Doing Business) ที่จัดทำโดย World Bank ซึ่งเป็นตัวชี้วัดเชิงปริมาณเพื่อวัดประสิทธิภาพของกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อจำกัดในการลงทุนทางธุรกิจ การปกป้องสิทธิประโยชน์ของนักลงทุนในประเทศต่างๆ ตลอดจนกระบวนการติดต่อหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจของแต่ละประเทศ และปัจจัยอื่นๆที่มีความเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับวัฏจักรชีวิตของธุรกิจ (Life cycle of a business) ทั้งนี้ ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์จะครอบคลุมตั้งแต่การเริ่มต้นการทำธุรกิจ การขอใบอนุญาตก่อสร้าง การติดตั้งไฟฟ้า การจดทะเบียนทรัพย์สิน การสร้างความน่าเชื่อถือของผู้ประกอบการ การชำระภาษี การค้าระหว่างประเทศ การบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามข้อตกลง ตลอดจนการปิดกิจการ โดยในปี พ.ศ. 2557 พบว่า ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับที่ 18 จาก 183 ประเทศทั่วโลก ลดลงจากปี พ.ศ. 2555 ที่ได้รับการจัดอันดับที่ 17 โดยปัจจัยที่ทำให้ไทยได้รับการจัดอันดับลดลงมาจากการลดลงของประสิทธิภาพในการเริ่มต้นเข้ามาทำธุรกิจและการจ่ายภาษีเป็นหลัก (World Bank, 2013)

ที่มา: World Bank (2013)

รูปที่ 2-2 กรอบการประเมินความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ

World Bank (2013) ได้นำเสนอปัจจัยที่นำมาวิเคราะห์การประเมินความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ (Ease of Doing Business) มีดังต่อไปนี้ (1) การเริ่มต้นการทำธุรกิจ (Starting a business) ประกอบด้วย จำนวนขั้นตอนในการขออนุญาตดำเนินการและประกอบธุรกิจ โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการก่อนการลงทะเบียน (ยืนยันตัวตน) จนกระทั่งได้รับเอกสารฉบับสุดท้าย มูลค่าขั้นต่ำของสินทรัพย์ที่นำมาแสดงเพื่อการขอใบอนุญาตประกอบการ โดยคิดเป็นร้อยละของรายได้ต่อหัวของประชากร (% of income per capita) เงินฝากในบัญชีก่อนการลงทะเบียน ภายใน 3 เดือน (2) การขอใบอนุญาตก่อสร้าง ประกอบด้วย จำนวนขั้นตอนในการดำเนินการเพื่อขออนุญาตก่อสร้าง การยื่นเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น ใบอนุญาต หนังสือรับรองต่างๆ ที่รวมไปถึงการขออนุญาตใช้สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น น้ำ ท่อระบายของเสีย และการติดตั้งสายโทรศัพท์ ระยะเวลาทั้งหมดที่ใช้ในการดำเนินการ ไม่รวมระยะเวลาที่ใช้ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ก่อนการดำเนินการและเวลาในการทำธุรกรรมผ่าน Internet และค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ ซึ่งจะต้องเป็นค่าใช้จ่ายที่เป็นทางการเท่านั้น (3) การติดตั้งไฟฟ้า ประกอบด้วย จำนวนขั้นตอนในการยื่นคำร้องขอติดตั้งไฟฟ้า ระยะเวลาที่ใช้ในการยื่นคำร้องจนกระทั่งเสร็จสิ้นกระบวนการ และ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (4) การจดทะเบียนทรัพย์สิน (Registering properties) ประกอบด้วย จำนวนขั้นตอนในการทำเรื่องโอนย้ายกรรมสิทธิ์การถือครองทรัพย์สิน ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ และค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ โดยคิดเป็นร้อยละของมูลค่าสินทรัพย์ (5) การสร้างความน่าเชื่อถือของผู้ประกอบการ ซึ่งในการดำเนินธุรกิจในประเทศไทยนั้น การสร้างความน่าเชื่อถือและการคุ้มครองผู้ประกอบการในการดำเนินธุรกิจ

จะอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจที่สามารถแบ่งออกได้เป็น 5 หัวข้อ (กำชัย, 2557) ได้แก่ การก่อให้เกิดสัญญาหลักประกันทางธุรกิจ สิทธิและหน้าที่ของคู่สัญญาตามสัญญาหลักประกันทางธุรกิจ การบังคับหลักประกันทางธุรกิจ ความระงับสิ้นไปแห่งสัญญาหลักประกันทางธุรกิจ และ บทกำหนดโทษ (6) การคุ้มครองผู้ลงทุน เป็นการวัดประสิทธิภาพของการคุ้มครองผู้ลงทุนจากการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการคุ้มครองผู้ลงทุนเป็นอย่างไร การบังคับใช้กฎหมายล้มละลายเพื่อคุ้มครองสิทธิทางกฎหมายของเจ้าหนี้และลูกหนี้ในการขอสินเชื่อ และการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการให้ข้อมูลเครดิต (7) การชำระภาษี ซึ่งทำการประเมินจาก การชำระภาษีสำหรับผู้ประกอบการในกลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรม ระยะเวลาที่ใช้ในการยื่นชำระภาษีใน 3 รายการหลัก และอัตราภาษีโดยรวม โดยคิดเป็นร้อยละของกำไรก่อนการชำระภาษี (8) การค้าระหว่างประเทศ พิจารณาจาก จำนวนเอกสารที่ใช้ในการทำเรื่องนำเข้า-ส่งออกสินค้า ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการเพื่อนำเข้า-ส่งออกสินค้า และ ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการนำเข้าและส่งออกสินค้า (9) การบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามข้อตกลง โดยปัจจัยในการพิจารณาประกอบด้วย จำนวนขั้นตอนในการบังคับใช้กฎหมายโดยผ่านศาลยุติธรรม ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ และค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ และ (10) การดำเนินการเมื่อมีการปิดกิจการ ซึ่งพิจารณาจาก ระยะเวลาที่ใช้ในการชำระหนี้ (ปี) มูลค่าหนี้สินที่จะต้องชำระ และ ผลลัพธ์และดอกเบี้ยจากการกู้ยืม

ในการทบทวนวรรณกรรมในงานวิจัยนี้ในหัวข้อ ความยากง่ายในการทำธุรกิจ จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลัก โดยเริ่มจากการทบทวนงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกฎระเบียบ ขั้นตอนในการเริ่มต้นการประกอบธุรกิจ จากนั้นเป็นการพิจารณางานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนและการดำเนินการต่างๆ เมื่อมีการประกอบธุรกิจ

2.3.1 การเริ่มต้นประกอบธุรกิจ

งานวิจัยที่ทำการศึกษเกี่ยวกับกฎระเบียบและขั้นตอนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเริ่มต้นประกอบธุรกิจในระยะแรกเริ่ม เน้นไปที่การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกฎระเบียบต่างๆ ในการดำเนินธุรกิจและการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจ โดยเริ่มจาก Hall and Jones (1999) และ Acemoglu et al. (2001) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินธุรกิจเป็นปัจจัยหลักที่จะทำให้เกิดความมั่งคั่งและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว ซึ่งประเทศที่มีหน่วยงานทางเศรษฐกิจและการเมืองที่ดีกว่าในอดีต มีแนวโน้มที่จะมีความมั่งคั่งมากกว่าประเทศอื่น โดยการวัดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ จะสอดคล้องกับคุณภาพการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ งานวิจัยของ Hall and Jones (1999) ยังแสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานของสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการครอบครองทรัพย์สิน (Property right) ยังส่งผลกระทบต่อทางเศรษฐกิจในวงกว้างมากกว่าปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลผลิต เช่น ทรัพยากรมนุษย์ การวัดสต็อกทุน (Capital-output ratio) และผลิตภาพรวม (Total Factor Productivity) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ได้จากงานวิจัยของ Acemoglu and Johnson (2005) ที่กล่าวว่า ระเบียบในการถือครองทรัพย์สินเพื่อการประกอบธุรกิจมีผลกระทบอย่างมากต่อรายได้และการเพิ่มขึ้นของผลกำไรของบริษัท อีกทั้ง Barrow (1991) พบว่า กฎระเบียบต่างๆ ในการทำธุรกิจเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ Hopenhayn (1992) ก็แสดงให้เห็นว่า ต้นทุนในการเริ่มต้นธุรกิจที่สูงขึ้นที่มาจากกฎระเบียบต่างๆ ในการประกอบธุรกิจที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการลดลงโดยเฉลี่ยของประสิทธิภาพและผลิตภาพรวมของการผลิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Nickell (1996) ที่ทำการสำรวจการดำเนินธุรกิจของบริษัทในประเทศอังกฤษ พบว่า การกีดกีดการประกอบธุรกิจที่น้อยลง ทำให้การแข่งขันทางธุรกิจที่มากขึ้น และนำไปสู่สมรรถภาพในการผลิตที่สูงขึ้นตามไปด้วย นอกจากนี้ Freund and Bolaky (2008) ยังพบว่า กฎระเบียบต่างๆ ในการทำธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวข้องกับการเริ่มต้นทำธุรกิจของบริษัท มีความสำคัญต่อการเพิ่มขึ้นของรายได้ประชากรต่อหัว มากกว่าการพัฒนาการคลัง การพัฒนาให้คนมีการศึกษาที่สูงขึ้น หรือแม้กระทั่งการเปิดเสรีด้านการค้าจากงานวิจัยที่กล่าวไปในข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการกำหนดกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจมีความเกี่ยวข้องกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญ และการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงกฎระเบียบเหล่านั้น ควรนำมาพิจารณาควบคู่ไปกับการร่างนโยบายเพื่อกระตุ้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม งานวิจัยเหล่านั้นมักจะเน้นแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์และปัญหาที่เกิดขึ้น แต่ยังไม่มีการนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหอย่างแน่ชัด ซึ่ง Simeon Djankov et al. (2006) ได้ยืนยันแนวคิดดังกล่าว โดยนำโมเดลจากแนวคิดของ Barrow (1991) มาใช้ในงานวิจัย และค้นพบว่า ดัชนีวัดกฎระเบียบในการทำธุรกิจมีความสอดคล้องและมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญ ประเทศที่มีกฎระเบียบในการเริ่มต้นการ

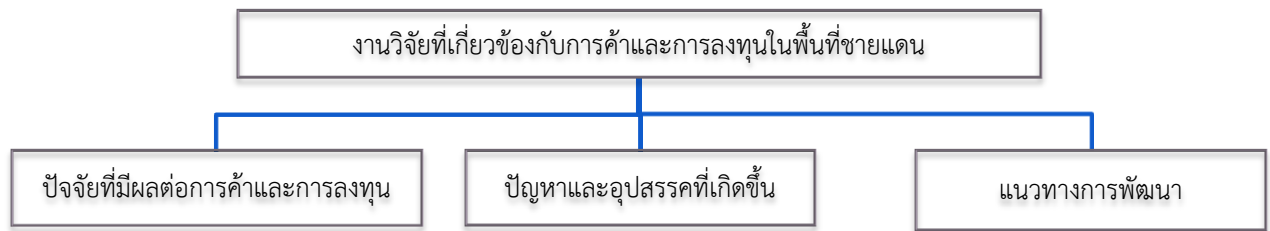
ประกอบธุรกิจน้อย จะมีการเติบโตทางเศรษฐกิจที่รวดเร็วกว่าประเทศที่มีขั้นตอนและกฎระเบียบที่ยุ่งยากซับซ้อน และยังมีการเสนอแนวคิดให้มีการรวมขั้นตอนต่างๆ ในการลงทะเบียนเพื่อประกอบธุรกิจ มาเป็นการให้บริการแบบเบ็ดเสร็จครบวงจร (One-Stop-Shop) เพื่อความสะดวกในการประกอบธุรกิจ รวมถึงการจัดตั้งบริษัทเครดิตบูโร ที่จะเสริมสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจได้อีกทางหนึ่ง

2.3.2 การดำเนินธุรกิจ

จากงานวิจัยที่ได้กล่าวไปข้างต้น ทำให้เห็นว่า การกำหนดนโยบาย กฎระเบียบหรือข้อบังคับต่างๆ ที่มีผลต่อการเริ่มประกอบกิจการของภาคธุรกิจ มีส่วนสำคัญอย่างมากต่อทิศทางของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และเป็นที่น่าสนใจว่า กฎระเบียบและขั้นตอนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจนั้น ย่อมจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวม ไม่มากก็น้อย ดังนั้น การวิเคราะห์ประสิทธิภาพและความยากง่ายในการดำเนินธุรกิจในงานวิจัยนี้ จึงได้ใช้ปัจจัยในการวิเคราะห์จาก World Bank Doing Business indicators เป็นหลัก อย่างไรก็ตามที่ผ่านมา มีงานวิจัยเพียงไม่กี่ชิ้นที่อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างกฎระเบียบ ขั้นตอนการดำเนินธุรกิจต่างๆ และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เพราะยังมีข้อจำกัดด้านการเข้าถึงข้อมูล เนื่องจากการจัดเก็บข้อมูลในอดีตยังไม่พัฒนาเท่าที่ควร โดยงานวิจัยของ Winston (1998) ได้ระบุว่า กฎระเบียบในการดำเนินธุรกิจมีผลกระทบโดยตรงต่อระบบเศรษฐกิจ การปฏิรูปกฎระเบียบในการดำเนินธุรกิจจะส่งผลกระทบอย่างมากต่อกลุ่มอุตสาหกรรมต่างๆ ต่อมา Djankov et al. (2002) พบว่า กฎระเบียบเกี่ยวกับแรงงานที่เพิ่มมากขึ้น มีความเกี่ยวเนื่องกับการลดลงของกำลังแรงงานและการว่างงานที่เพิ่มขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่ง กำลังแรงงานที่อยู่ในวัยหนุ่มสาว สำหรับงานอื่นๆ อาทิ North (1981) Djankov et al. (2003) และ Rodrik (1999) นอกจากนี้ Conway et al. (2005) กล่าวว่า การกีดกันทางธุรกิจภายในประเทศจะมีมากกว่าการกีดกันทางการค้าและการลงทุนจากต่างประเทศ ในขณะเดียวกัน Djankov et al. (2010) ได้สร้างสมการที่แสดงให้เห็นถึงผลกระทบที่เกิดจากความล่าช้าในการค้าระหว่างประเทศ โดยพบว่าความล่าช้าในการขนส่งสินค้าทางเรือในแต่ละวัน จะทำให้การค้าลดลงมากกว่าร้อยละ 1 และการปฏิรูปกฎระเบียบต่างๆ ในการค้าระหว่างประเทศ (เช่น เวลา ต้นทุนในการขนส่ง กระบวนการในการขนย้ายสินค้าจากคลังสินค้า) ให้มีประสิทธิภาพ จะส่งผลให้มีการเพิ่มขึ้นของอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจโดยเฉลี่ยถึงร้อยละ 0.88 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญในการลดต้นทุนทางการดำเนินธุรกิจ ที่จะช่วยกระตุ้นให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจขึ้นได้

อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะมีงานวิจัยต่างๆ มากมาย ที่พยายามจะอธิบายให้เห็นถึงความสำคัญของการกำหนดกฎระเบียบและความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในแง่มุมต่างๆ ที่ได้กล่าวไปข้างต้น แต่ถึงกระนั้นงานวิจัยส่วนใหญ่ที่กล่าวถึงยังเน้นไปที่การวิเคราะห์ในส่วนตัวส่วนหนึ่ง ซึ่งยังขาดภาพรวมของการวิเคราะห์ในวงจรธุรกิจ แต่ยังไม่ปรากฏงานวิจัยที่มีการวิเคราะห์เกี่ยวกับความยากง่ายของการดำเนินธุรกิจในพื้นที่ชายแดน ซึ่งเป็นเหตุผลที่นำมาสู่งานวิจัยฉบับนี้

2.4 การค้าและการลงทุนในพื้นที่ชายแดน

รูปที่ 2-3 ประเด็นในการศึกษาของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการค้าและการลงทุนในพื้นที่ชายแดน

ในระยะแรกเริ่มที่มีการศึกษาเกี่ยวกับการค้าชายแดนโดยธนาคารแห่งประเทศไทย (2548) สรุปได้ว่า การค้าชายแดนเป็นการค้าระดับท้องถิ่นที่เกิดขึ้นบริเวณชายแดน ระหว่างประชาชนหรือผู้ประกอบการที่มีถิ่นที่อยู่คนละประเทศ โดยไม่จำเป็นต้องมีสัญญาการค้าระหว่างกัน ซึ่งสินค้าที่ทำการค้ากันส่วนใหญ่เป็นสินค้าอุปโภคบริโภค โดยใช้เงินสกุลท้องถิ่นในการค้า ซึ่งมีทั้งการค้าที่ผ่านและไม่ผ่านศุลกากร เนื่องจากการเคลื่อนย้ายสินค้าระหว่างชายแดนสามารถทำได้ง่ายและยากต่อการควบคุม โดยงานวิจัยจากจิรพรรณ กุลดิลก (2551) ระบุว่าประเทศไทยจะมีปัจจัยที่เอื้อต่อการลงทุนที่ได้เปรียบสปป.ลาว อยู่ 4 ปัจจัย คือ อัตราเงินเพื่อผลิตผลมวลรวมภายในประเทศ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ และอัตราการค้าขายตัวทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะสังเกตได้ว่าปัจจัยที่ได้เปรียบนั้นเป็นปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจทั้งหมด ในขณะที่ สปป.ลาว มีปัจจัยที่ได้เปรียบประเทศไทยอยู่ 5 ปัจจัย คือ ค่าเช่าที่ดิน ค่าจ้างแรงงาน ค่าไฟฟ้า อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา ซึ่งเป็นปัจจัยทางด้านต้นทุนการผลิตทั้งต้นทุนคงที่ และผันแปร จึงทำให้มีการระดมเงินทุนเข้าสู่ภาคธนาคาร โดยใช้อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราเป็นแรงดึงดูดนักลงทุนต่างชาตินำเงินเข้ามาลงทุน ซึ่งจะช่วยให้ภาคธุรกิจถึงผลกระทบบและสามารถวางกลยุทธ์ในการลงทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเมื่อมีการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อธุรกิจชายแดนไทย-พม่า พบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางการเมือง และกฎหมาย ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางวัฒนธรรม และปัจจัยทางกายภาพ ล้วนแต่มีผลกระทบต่อธุรกิจบริเวณชายแดน แต่ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย รองลงมาคือปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

การศึกษาด้านการลงทุนข้ามพรมแดนในบางส่วนจะเกี่ยวข้องกับการเงิน ในด้านสถาบันการเงิน เน้นทางด้านการบริหารจัดการกระแสเงินลงทุนหมุนเวียนเข้า-ออก สัดส่วนเงินกู้เพื่อการลงทุน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถาบันการเงินระหว่างประเทศ และสถาบันการเงินท้องถิ่นในประเทศ นโยบายของภาครัฐที่มีผลต่อกระแสทุนข้ามพรมแดน ดังเช่นงานของ Lane and Milesi-Ferretti (2010) และ Julio and Yook (2013) ในหลากหลายภาคส่วนได้กล่าวถึงโอกาสและแนวโน้มการค้าและการลงทุนข้ามชายแดนที่ได้ทวีความสำคัญและการเติบโตสูงขึ้น อันเนื่องมาจากหลายปัจจัย เช่น ศูนย์วิจัยกสิกรไทย (2553) ได้กล่าวถึงความร่วมมือในการเชื่อมโยงระหว่างภูมิภาค GMS Economic Corridor หรือ ระเบียงเศรษฐกิจอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง มีการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงระหว่างภูมิภาค การเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ข้อตกลงและความร่วมมือเศรษฐกิจในภูมิภาค อันมีส่วนช่วยขยายการเติบโตด้านการค้า ทั้งนี้ การศึกษาที่ผ่านมาส่วนใหญ่เป็นการศึกษาการค้าการลงทุนข้ามพรมแดนในระดับมหภาคของระหว่างประเทศหรือระดับภูมิภาค จึงนับว่ายังขาดแคลนงานการศึกษาทางด้านสภาพแวดล้อมทางการลงทุนระหว่างชายแดนซึ่งเป็นการศึกษาในระดับเชิงพื้นที่ระหว่างชายแดนทั้งสองประเทศที่เชื่อมกัน คือ ระหว่างเมืองชายแดน (Border City) จึงเป็นที่มาของการศึกษาในครั้งนี้ที่มุ่งเน้นการศึกษาสภาพแวดล้อมทางการลงทุนเมืองชายแดน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย เมืองชายแดนที่เชื่อมต่อไปยังประเทศเพื่อนบ้าน คือ เมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว สปป.ลาว

อีกนัยหนึ่ง ได้มีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการค้าและการลงทุนในพื้นที่ชายแดน จากผลการศึกษาเรื่องการค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (สุมาลี, 2546) ได้รับรู้ถึงปัญหาการค้าชายแดนไทย-มาเลเซียว่า มาเลเซียเป็นประเทศเพื่อนบ้านประเทศเดียวที่มีระบบเศรษฐกิจและการเมืองใกล้เคียงกับประเทศไทย ปัญหาการลักลอบเข้าเมืองและการ

ลักลอบสินค้าน้อยมาก ปัญหาการค้าชายแดนส่วนใหญ่เกิดจากการกีดกันทางการค้าและการสงวนอาชีพให้กับบุคคลในประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิสิธ พันธ์มิตร (2550) พบว่า อุปสรรคที่สำคัญต่อการค้าชายแดน ได้แก่ ปัญหาในเรื่องของการจัดการค้าชายแดน ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการค้า และผู้ประกอบการและเกษตรกรมีการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อตกลงการค้าเสรีน้อยมาก รวมไปถึงการปราศจากความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อตกลงด้านการค้า ในขณะที่ สรุศักดิ์ เอี่ยมศรีเลิศ (2547) ที่ศึกษาการค้าชายแดนของจังหวัดเชียงราย ได้ระบุถึงปัญหาและอุปสรรคของการค้าชายแดนของผู้ประกอบการ มีปัญหาในการแข่งขันในตลาดมากที่สุด รองลงมาคือข้อจำกัดและขั้นตอนในการขออนุญาตนำเข้าและส่งออกสินค้า รวมไปถึงการเก็บค่าธรรมเนียมผ่านทั้งในระบบและนอกระบบ แต่ในด้านของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจะพบปัญหาในแง่ของขั้นตอนและกฎระเบียบของประเทศคู่ค้าและความซ้ำซ้อนของหน่วยงานราชการ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ประคอง รักษ์วงศ์ (2543) ที่ระบุถึงปัญหาและอุปสรรคจากการศึกษาอุปสรรคทางการค้าในสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ พบว่าผู้ประกอบการประสบปัญหาการเสียค่าใช้จ่ายนอกระบบมากเกินไป ภาษีนำเข้าสินค้าบางชนิดมีราคาสูง การห้ามนำเข้าและส่งออกสินค้าบางชนิดทำให้เกิดการคานาอกระบบ และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่มีความรู้ความสามารถจึงทำให้เกิดความล่าช้าและการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มค่อนข้างช้า ในขณะเดียวกันงานวิจัยที่ศึกษาการค้าชายแดนไทย-ลาว ในเขตภาคเหนือตอนบน พบว่า การขนส่งทั้งทางบกและทางน้ำไม่สะดวกต่อการค้าชายแดน ต่อมา ได้มีการศึกษาระบบการจัดการชายแดน โดยยุพาวดี สมบูรณ์กุล และคณะ (2553) พบว่าปัญหาที่ภาคเอกชนพบจากการผ่านแดนของสินค้าและบุคคลระหว่างพื้นที่ชายแดนไทย-มาเลเซีย คือความล่าช้าในการผ่านแดน ความแออัดของพื้นที่ การจราจรติดขัด ขาดการประสานระหว่างหน่วยงาน คุณภาพเจ้าหน้าที่ให้บริการ ภาคเอกชนไม่มีวินัย สินค้าสูญหาย และเงื่อนไขข้อตกลงการค้าระหว่างประเทศไทย-มาเลเซียและการศึกษาการค้าระหว่างประเทศทางบกด้านตะวันตกของไทยและเมียนมาร์ โดยสถาบันวิจัยเพื่อการค้าและการพัฒนา (2557) ได้ระบุถึงปัญหาที่มาจากการค้าออกเป็น 2 ประการหลัก ได้แก่ ความร่วมมือของทั้งสองประเทศที่อยู่ระหว่างชายแดน และปัจจัยด้านศักยภาพในพื้นที่ชายแดน การจัดตั้งโครงการเศรษฐกิจแม่สอด และโครงการท่าเรือน้ำลึกทวาย จะส่งผลต่อการขยายตัวทางการค้าชายแดนในอนาคต แต่หากเป็นการค้าระหว่างประเทศทางบก ด้านเหนือ โดยวิเคราะห์จากปัจจัยใน 2 ด้านคือ ด้านที่ส่งเสริมให้เกิดโอกาสทางการค้าและด้านที่ก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคทางการค้า พบว่า ปัญหาที่ส่งผลต่อการค้าระหว่างประเทศระหว่างไทย-ลาว และสหภาพเมียนมาร์เกิดจากนโยบายกีดกันทางค้าของแต่ละประเทศ ในการกำหนดมาตรการควบคุมการนำเข้าและส่งออก การเก็บภาษีในอัตราที่สูง และต้นทุนในการขนส่งผ่านเส้นทาง R3A และประเด็นที่น่าสนใจที่เกิดขึ้นคือการมาตั้งโรงงานและผลิต รับซื้อ และแปรรูปสินค้าทางการเกษตรที่สำคัญในพื้นที่จังหวัดเชียงรายเพื่อส่งออกไปยังประเทศจีน แต่การเข้ามาของกลุ่มธุรกิจรายใหญ่นั้นอาจส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมได้ ซึ่งจะต้องมีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจต่อไป

สำหรับการศึกษาบริบทด้านการค้าการลงทุนในต่างประเทศนั้น การศึกษาของ Oxelheim and Ghauri (2008) พบว่าการแข่งขันการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเข้า (Inward FDI) ระหว่างกลุ่มประเทศในสหภาพยุโรปและประเทศจีนส่วนใหญ่เป็นไปตามกระบวนการที่สร้างขึ้นโดยนโยบายภาครัฐบาล (Tailor-made packages designed by governments) หรือหน่วยงานต่างๆ เพื่อกระตุ้นการพัฒนากระบวนเศรษฐกิจในระยะสั้น โดยใช้กลยุทธ์ในระยะกลาง เช่น การลดภาษีเพื่อดึงดูดการลงทุน และกลยุทธ์ระยะยาว เช่น การพัฒนาสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการลงทุนและเพิ่มผลผลิต แต่การศึกษาในงานนี้ก็กลับพบปัญหาในด้าน การขาดแคลนข้อมูล และได้กล่าวว่าการขาดการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับข้อตกลงและการขาดแคลนข้อมูลเชิงประจักษ์นั้นนับเป็นกำแพงปัญหาต่อการทำความเข้าใจในกระบวนการลงทุนข้ามพรมแดน (The cross-border investment process) แม้ว่าจะเล็งเห็นถึงประโยชน์จากปัจจัยการดึงดูดการลงทุนในบริบทของ OLI Paradigm ก็ตาม จากการศึกษาที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่างานวิจัยด้านการค้าและการลงทุนในพื้นที่ชายแดนส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับการศึกษาปัญหาและอุปสรรคด้านการค้าและการลงทุนในพื้นที่ชายแดนเป็นหลัก ซึ่งที่ผ่านมามีงานวิจัยที่แสดงให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นที่มีมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และเป็นปัญหาเช่นเดียวกันในหลายๆพื้นที่ ได้แก่ ปัญหาด้านความล่าช้าในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ การขาดความรู้ความเข้าใจในนโยบายและข้อตกลงต่างๆของผู้ประกอบการ รวมไปถึงความไม่มีประสิทธิภาพในการจัดการด้านชายแดนของหน่วยงานภาครัฐบาล และการศึกษาในบริบทของพื้นที่ชายแดน ยังคงให้ความสำคัญกับการค้าชายแดนเป็นหลัก ซึ่งชี้ให้เห็นว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการลงทุนในพื้นที่ชายแดนยังมีความค่อนข้างจำกัด นอกจากนี้ ในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการพัฒนาพื้นที่ชายแดนได้มีการทำการศึกษาถึง

ความเป็นไปได้ที่จะพัฒนาพื้นที่ชายแดนในด้านต่างๆ โดยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2550) ได้ทำการศึกษาความเหมาะสมในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมผลกระทบสิ่งแวดล้อมและการปรับโครงสร้างการผลิต จังหวัดตาก ซึ่งจากผลการวิเคราะห์เชิงเศรษฐศาสตร์เบื้องต้นพบว่าพื้นที่ในจังหวัดตากไม่เหมาะสมต่อการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม แต่ผลการวิเคราะห์เชิงสังคมกลับพบว่ามีความคุ้มค่าต่อการลงทุนจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม ต่อมาการศึกษาของ Maneepong (2003) สรุปได้ว่า การประยุกต์ใช้แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรม โดยอาศัยความได้เปรียบของทำเลที่ตั้งเมืองชายแดนเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมในเมืองชายแดนมีความเหมาะสมน้อย และรัฐบาลควรมีการสร้างนโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมที่เปิดกว้าง และพิจารณาแนวทางการพัฒนาอื่นที่เหมาะสมเช่น แนวทางการพัฒนาโดยอาศัยเครือข่ายในการผลิต และแผนงานของรัฐบาลควรมีการปรับเปลี่ยนให้สามารถรองรับกับความต้องการของอุตสาหกรรมท้องถิ่น อีกทั้งควรส่งเสริมบทบาทของหน่วยงานในท้องถิ่นและภาคเอกชนเพื่อลดข้อจำกัดในการผ่านแดนด้วย ในขณะเดียวกัน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2544) ได้ทำการศึกษาถึงความเหมาะสมในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงราย สามารถสรุปได้ว่า ศักยภาพด้านการค้าปลีกและค้าส่งของจังหวัดเชียงรายและจังหวัดภาคเหนือตอนบนยังมีศักยภาพสูง ซึ่งมีมูลค่าการค้าเพิ่มขึ้นและมีแนวโน้มที่จะสามารถขยายตัวได้อีกในอนาคต และหากมีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษจะทำให้ปริมาณการค้าเพิ่มสูงขึ้นเนื่องจากปัจจัยเสริมจากการปรับปรุงกฎระเบียบให้ดีขึ้น มีสิทธิประโยชน์มากขึ้นที่จะทำให้ต้นทุนในการค้าลดลง จะมีการให้ข้อมูลข่าวสารและประชาสัมพันธ์ การผลิตสินค้าคุณภาพดี และบริการด้านการค้าที่ดีขึ้น และงานวิจัยล่าสุดที่มีการศึกษาโอกาสทางเศรษฐกิจและผลกระทบจากเส้นทางน่าน-หลวงพระบาง (สถาบันวิจัยระหว่างประเทศเพื่อการค้าและพัฒนา, 2557) ซึ่งทำการศึกษาทั้งผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม พบว่าภาคการท่องเที่ยวมีศักยภาพในการพัฒนามากที่สุด แต่ประชาชนในพื้นที่ยังคงมีความกังวลเกี่ยวกับปัญหายาเสพติด อาชญากรรม และการเข้ามาของแรงงานต่างด้าว แต่ประชาชนในพื้นที่มีความตระหนักรู้ในด้านสิ่งแวดล้อมพอสมควร และนำไปสู่การสังเคราะห์ข้อเสนอทางนโยบายและแนวยุทธศาสตร์ในการพัฒนาอันได้แก่ (1) การพัฒนาความเชื่อมโยงเพื่อความสะดวกในการเดินทาง การขนส่งสินค้า และจุดผ่านแดน (2) การพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการผลิต (3) การพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนและจังหวัด (4) การเพิ่มโอกาสในการใช้ประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ (5) การป้องกันและบรรเทาผลกระทบเชิงลบทางด้านสังคมและวัฒนธรรม เป็นต้น

จากการทบทวนเอกสารข้างต้น ในการศึกษาครั้งนี้จึงได้มุ่งเน้นการวิเคราะห์ปัจจัยหลักที่มีผลต่อการดึงดูดนักลงทุนจากต่างประเทศ 4 ปัจจัย ได้แก่ นโยบายการลงทุน กฎระเบียบและขั้นตอนการปฏิบัติที่เอื้ออำนวยต่อการลงทุน กรอบความร่วมมือด้านการลงทุนระหว่างประเทศ และความได้เปรียบด้านพื้นที่และปัจจัยทางเศรษฐกิจ มาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์นโยบายส่งเสริมการลงทุนในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

2.5 การทบทวนความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างพื้นที่ชายแดน

ในส่วนนี้เป็นการทบทวนกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างพื้นที่ชายแดน ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ตามลักษณะทางภูมิศาสตร์ ได้แก่ ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป ทวีปอเมริกา และทวีปเอเชีย โดยทางคณะวิจัยได้ศึกษาถึงนโยบายและข้อตกลงของความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างชายแดน รวมไปถึงผลกระทบทั้งทางด้านบวกและลบจากการสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างพื้นที่ชายแดน

2.5.1 ทบทวนความร่วมมือระหว่างพื้นที่ชายแดนในกลุ่มสหภาพยุโรป

ก. โครงการความร่วมมือระหว่างชายแดน Oresund (Oresund cross-border project)

ข้อมูลทั่วไป

ภูมิภาค Oresund ตั้งอยู่ระหว่าง ชายแดนเมือง Copenhagen ประเทศเดนมาร์กและเมือง Malmo ประเทศสวีเดน ซึ่งมีพลเมืองในพื้นที่ราว 3.5 ล้านคน โดยเริ่มต้นจากการสร้างข้อตกลงร่วมกันของทั้งสองประเทศในการริเริ่มโครงการก่อสร้างรางรถไฟและสะพานทางด่วนเชื่อมทั้งสองประเทศ จากนั้นจึงเริ่มขยายความร่วมมือไปสู่ข้อตกลงร่วมกันด้านสิ่งแวดล้อมและการศึกษา

นโยบายและข้อตกลง

1. การสร้างเป้าหมายร่วมกันด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อมในภูมิภาค และเพิ่มความร่วมมือประสิทธิภาพในการประสานงานด้านสิ่งแวดล้อมระหว่าง 2 ประเทศ
2. การดำเนินยุทธศาสตร์ของรัฐบาลเดนมาร์กในการเป็นเสาหลักด้านเงินทุนในสหภาพยุโรปตอนเหนือควบคู่ไปกับเป้าหมายของรัฐบาลสวีเดนในการเป็นประตูทวีปยุโรป
3. การสร้างความร่วมมือและเครือข่ายระหว่างภูมิภาค Oresund ระหว่างการปกครองในระดับท้องถิ่นและระดับภูมิภาค
4. การสร้างแผนงานประจำปีเพื่อร่างขอบข่ายนโยบายและจัดตั้งคณะกรรมการดูแลด้านการปกครอง โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาการรวมกลุ่มในภูมิภาคและความร่วมมือระหว่างชายแดนในทุกระดับ
5. ความร่วมมือทางวิชาการ ที่มุ่งเน้นในการจัดตั้งบริษัทด้านวิชาการ ห้องปฏิบัติการวิจัย และมหาวิทยาลัย โดยมีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยในพื้นที่ 12 มหาวิทยาลัย
6. โครงการและความร่วมมือต่าง ๆ มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาการขนส่งและการพัฒนาภูมิภาคอย่างยั่งยืน

ผลกระทบด้านบวก

1. ความร่วมมือทางด้านการวิชาการประสบผลสำเร็จ โดยสถาบันด้านวิชาการต่างๆ ที่จัดตั้งขึ้น ทำให้เกิดการพัฒนาด้านการวิจัยทางวิทยาศาสตร์และการศึกษา และด้านเศรษฐกิจ
2. การสร้างเครือข่ายและแลกเปลี่ยนข้อมูลทางวิชาการระหว่างสถาบันการศึกษา มีส่วนช่วยในการกำหนดทิศทางในการพัฒนาและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในพื้นที่ที่เชื่อมโยงไปถึงกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการแพทย์ เทคโนโลยีและสารสนเทศ ธุรกิจด้านอาหารและสิ่งแวดล้อม

ผลกระทบด้านลบ

1. การรวมกลุ่มและการสร้างความร่วมมือดังกล่าว มีความเกี่ยวข้องกับคนเฉพาะกลุ่มเท่านั้น ไม่สามารถครอบคลุมไปยังคนในระดับล่างได้

ข. โครงการความร่วมมือระหว่างชายแดน Regio TriRhena (France-Germany-Switzerland)

ข้อมูลทั่วไป

โครงการ Regio TriRhena ตั้งอยู่ใจกลางทวีปยุโรป โดยครอบคลุมพื้นที่เมือง Alsace ทางตอนใต้ของประเทศฝรั่งเศส เมือง Baden ทางตอนใต้ของประเทศเยอรมนี และทางตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศสวิตเซอร์แลนด์ โดยลักษณะเด่นของพื้นที่ชายแดนนี้คือ ความเข้มแข็งทางความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ มีจำนวนแรงงานที่มีทักษะอยู่มาก ความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและภาคธุรกิจที่กระจายตัวอยู่ทั่วพื้นที่

นโยบายและข้อตกลง

1. การสร้างร่วมมือและข้อตกลงระหว่างชายแดนในระยะแรกเริ่มจะมุ่งเน้นด้านการขนส่งและสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก
2. ความร่วมมือในระยะต่อมาได้ขยายข้อตกลงครอบคลุมไปถึงด้านเศรษฐกิจ การขนส่ง สิ่งแวดล้อม และนโยบายด้านวัฒนธรรมและสื่อในระดับประเทศ และต่อมาได้มีการจัดตั้งรัฐสภาระหว่างชายแดน (Cross-border parliament) ที่ประกอบไปด้วย 73 ผู้แทนที่มาจากเลือกตั้ง
3. ความร่วมมือระดับท้องถิ่นเกิดจากการรวมกลุ่มของภาคธุรกิจ การศึกษาและตัวแทนนักการเมือง และนำไปสู่การจัดตั้งสภา Regio TriRhena ที่ดำเนินงานควบคู่ไปกับสภาแห่งชาติของทั้ง 3 ประเทศ

ผลกระทบด้านบวก

1. เกิดความเข้มแข็งด้านการเมืองการปกครองระหว่างภูมิภาค โดยความร่วมมือระหว่างชายแดนในภูมิภาคครอบคลุมไปในหลายด้าน ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิทางความหลากหลายและการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน โดยโครงการความร่วมมือระหว่างชายแดน Regio TriRhena กลายเป็นตัวอย่างของการพัฒนาความร่วมมือระหว่างชายแดนที่ประสบความสำเร็จอย่างมากในสหภาพยุโรป

ผลกระทบด้านลบ

ยังไม่พบงานวิจัยที่ศึกษาผลกระทบด้านลบอย่างชัดเจน

ค. โครงการความร่วมมือระหว่างชายแดน Vienna-Bratislava (Austria-Slovak Republic)

ข้อมูลทั่วไป

เป็นโครงการความร่วมมือระหว่างชายแดนของเมือง Vienna ประเทศออสเตรีย และเมือง Bratislava สาธารณรัฐสโลวัก โดยเป็นพื้นที่ที่มีการรวมกลุ่มอย่างรวดเร็วหลังจากมีการเปิดชายแดน เพราะความได้เปรียบทางภูมิศาสตร์เนื่องจากเมืองหลวงของทั้งสองประเทศตั้งอยู่ใกล้กันมากที่สุดในโลก โดยภูมิภาคมีศักยภาพในการพัฒนาเป็นศูนย์กลางของทวีปยุโรปตอนกลาง โดยความร่วมมือหลักของพื้นที่นี้คือการร่วมมือกันของภาคอุตสาหกรรมใน Bratislava และศูนย์เทคโนโลยีและสิ่งประดิษฐ์จากประเทศออสเตรียเพื่อรับมือกับบริษัทข้ามชาติในพื้นที่ และยังมีการวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างศูนย์ชีวภาพและภาคอุตสาหกรรมยานยนต์ของเมือง Vienna และเมือง Bratislava

นโยบายและข้อตกลง

1. การรวมกลุ่มและขยายตลาดแรงงานระหว่างชายแดน
2. การสร้างการเรียนรู้ในภูมิภาคร่วมกับการพัฒนาทักษะแรงงาน รวมไปถึงการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม
3. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทั้งในระดับประเทศและการเชื่อมโยงระหว่างประเทศ

ผลกระทบด้านบวก

1. ความร่วมมือระหว่างภาคอุตสาหกรรมนำไปสู่การร่วมมือกันระหว่างมหาวิทยาลัยและสถาบันวิจัยและพัฒนาในพื้นที่ชายแดน
2. การอำนวยความสะดวกเพื่อให้เกิดความร่วมมือกับภาคธุรกิจและภาคอุตสาหกรรมในภูมิภาคอื่น และแนวทางในการสร้างโครงการร่วมกันในอนาคต

ผลกระทบด้านลบ

1. การแยกตัวของทั้งสองประเทศเมื่อ 40 ปีที่แล้ว ทำให้การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเป็นไปอย่างยากลำบาก
2. ความแตกต่างทางระบบการเมืองการปกครองของทั้งสองประเทศ ทำให้ไม่มีการรวมกลุ่มที่มากกว่าระดับภูมิภาค
3. ขาดโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ที่เชื่อมระหว่างชายแดน

2.5.2 การศึกษาทบทวนความร่วมมือระหว่างพื้นที่ชายแดนในทวีปอเมริกา

ก. โครงการความร่วมมือระหว่างชายแดน Northwest Region (NWR)

ข้อมูลทั่วไป

เป็นโครงการความร่วมมือระหว่างจังหวัด British Columbia ในประเทศแคนาดา และรัฐ Washington ในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยโครงการ Northwest Region เป็นผู้นำเศรษฐกิจอุตสาหกรรมอันดับที่ 11 ของโลก มีจำนวนประชากรมากกว่า 18 ล้านคนต่อปี และมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อปีอยู่ที่ 3 แสน 5 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ

นโยบายและข้อตกลง

1. ข้อตกลงความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมและการก่อตั้งสภาความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อม ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างชายแดน เช่น ปัญหาน้ำท่วม พื้นที่แข็ง Abbotsford Sumas และประเด็นด้านคุณภาพน้ำและอากาศ
2. การลงนามในสัญญา MOU (Memorandum of Understanding) ในการเพิ่มโอกาสทางการค้า การขยายพื้นที่ความร่วมมือทางการค้า การท่องเที่ยว เทคโนโลยี การศึกษา การขนส่ง และการกำหนดขอบเขตอำนาจศาล
3. ความร่วมมือระหว่างรัฐในการพัฒนาใบขับขี่ เพื่อเลี่ยงปัญหาที่เกิดจากประชากรที่ถือสองสัญชาติ และเป็นการทดสอบนโยบายด้านนวัตกรรม

ผลกระทบด้านบวก

1. ความมีประสิทธิภาพในการเคลื่อนย้ายคนและสิ่งของข้ามแดนที่ดียิ่งขึ้น ส่งผลให้เกิดการเติบโตด้านเศรษฐกิจในพื้นที่ชายแดน

ผลกระทบด้านลบ

1. ในระยะแรก ทางรัฐบาลสหรัฐได้มีการกำหนดให้ผู้สัญจรข้ามแดนต้องมีการแสดงพาสปอร์ตก่อนเสมอ ซึ่งมีประชากรชาวสหรัฐเพียงร้อยละ 23 และชาวเม็กซิโกเพียงร้อยละ 55 เท่านั้นที่มีพาสปอร์ต จึงทำให้นโยบายนี้ส่งผลกระทบในเชิงลบต่อการสัญจรระหว่างชายแดนของทั้งสองประเทศ

ข. โครงการความร่วมมือระหว่างชายแดน San Diego-Tijuana

ข้อมูลทั่วไป

เมือง San Diego รัฐ California ประเทศสหรัฐอเมริกา และเมือง Tijuana ในประเทศเม็กซิโก มีความเชื่อมโยงกันทางการย้ายถิ่นฐานไปมาของประชากร การรวมตัวทางเศรษฐกิจ และวัฒนธรรมมานานกว่าศตวรรษ โดยพื้นที่ชายแดนของสองเมืองนี้เป็นบริเวณเมืองหลวงที่ใหญ่ที่สุดของทั้งสองประเทศ ซึ่งมีประชากรจำนวนมหาศาลทั้งชาวเม็กซิกันและชาวอเมริกันเข้ามาทำงานในเมือง San Diego แต่อาศัยอยู่ในเมือง Tijuana เนื่องจากค่าครองชีพที่ถูกกว่าโดยเฉพาะค่ารักษาพยาบาลและค่าช่อมยานพาหนะ

นโยบายและข้อตกลง

1. โครงการ Maquiladoras ก่อตั้งขึ้นเพื่อเอื้อประโยชน์ในการใช้สิทธิประโยชน์จากข้อตกลงการค้าเสรีอเมริกาเหนือ (North American Free Trade Agreement: NAFTA) และแรงงานค่าแรงต่ำในเม็กซิโกในการส่งออกไปยังประเทศสหรัฐอเมริกาโดยตรง

2. การก่อตั้ง Border Environment Co-operation Commission

ผลกระทบด้านบวก

1. ความร่วมมือระหว่างชายแดนทำให้เกิดการพึ่งพาอาศัยด้านเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศเพิ่มมากขึ้น
2. กิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่ชายแดนของทั้งสองประเทศเพิ่มขึ้น

ผลกระทบด้านลบ

1. การเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของประชากรในพื้นที่
2. การเพิ่มขึ้นของขยะมูลฝอยรวมไปถึงขยะมีพิษ
3. การก่อสร้างอาคารบ้านเรือนที่ไม่ผ่านการวางผังเมืองก่อน

4. ประชากรที่อาศัยอยู่ใกล้เขตโรงงานไฟฟ้า ได้รับผลกระทบจากมลพิษทางอากาศ และปัญหาด้านความปลอดภัย

2.5.3 ทบทวนความร่วมมือระหว่างพื้นที่ชายแดนในทวีปเอเชีย

- ก. โครงการความร่วมมือระหว่างชายแดน Hongkong-Shenzhen Western Corridor

ข้อมูลทั่วไป

การศึกษาด้านความร่วมมือระหว่างชายแดนของสาธารณรัฐฮ่องกงและมณฑล Shenzhen ได้ทำการตกลงร่วมกันอย่างเป็นทางการเมื่อเดือนมีนาคม ปีค.ศ. 2001 โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาพื้นที่ชายแดนระหว่าง 2 ประเทศให้กลายเป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจในอีก 2 ทศวรรษ และอีกเป้าหมายหนึ่งเพื่อการเพิ่มความสัมพันธ์ที่กระชับระหว่างฮ่องกงและจีนแผ่นดินใหญ่

นโยบายและข้อตกลง

1. การก่อสร้างเครือข่ายทางหลวงเชื่อมระหว่างชายแดน ในปีค.ศ. 2008 เพื่อเพื่อบรรทัดฐานความปลอดภัยในการสัญจรระหว่างชายแดนและเพิ่มขีดความสามารถทางการจราจร และนอกจากนี้ยังมีโครงการก่อสร้างถนนและอุโมงค์ในเขตเศรษฐกิจเพิ่มอีกเพื่อรองรับการสัญจรไปมาที่มีการหมุนเวียนของยานพาหนะในพื้นที่สูงถึง 50,000 คันต่อวัน
2. ความร่วมมือในประเด็นด้านกฎหมายและการบริหารในการจัดสรรสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ชายแดน ได้แก่ ความร่วมมือในการจัดสรรสิ่งอำนวยความสะดวกของด่านตรวจคนเข้าเมืองและศุลกากร รวมไปถึงการกำหนดกฎระเบียบและข้อบังคับต่างๆที่เข้ากับบริบทของพื้นที่ เนื่องจากระหว่างพื้นที่ชายแดนยังมีความซับซ้อนของบริบททางกฎหมายอยู่
3. ความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อมถึงปัญหาของมลพิษทางอากาศ เสียง และคุณภาพน้ำที่เกิดจากโครงการความร่วมมือระหว่างชายแดนนี้
4. ความร่วมมือของทั้งสองรัฐบาล ทั้งการเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เช่น การก่อตั้งศูนย์ประสานงานที่เปิดทำการตลอด 24 ชั่วโมง

ผลกระทบด้านบวก

1. การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศ
2. การพัฒนาด้านการขนส่งและโลจิสติกส์

ผลกระทบด้านลบ

1. การเพิ่มขึ้นของการค้ายาผิดกฎหมายระหว่างพื้นที่ชายแดน
2. การเปิดบริการของศูนย์ประสานงานตลอด 24 ชั่วโมงทำให้เกิดมลพิษทางเสียงในตอนกลางคืน

ตารางที่ 2-1 ตารางสรุปการศึกษาทบทวนความร่วมมือระหว่างพื้นที่ชายแดน

พื้นที่ชายแดน	ประเภทของความร่วมมือ						ผลกระทบด้านบวก	ผลกระทบด้านลบ
	01	02	03	04	05	06		
ความร่วมมือระหว่างพื้นที่ชายแดนในกลุ่มสหภาพยุโรป								
1. โครงการความร่วมมือระหว่างชายแดน Oresund		■	■	■		■	1. การพัฒนาด้านการวิจัยทางวิทยาศาสตร์และการศึกษา เศรษฐกิจ 2. ความร่วมมือด้านการศึกษาช่วยในการกำหนดทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจ	1. ผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับคนเฉพาะกลุ่มเท่านั้น ไม่สามารถครอบคลุมไปยังคนในระดับล่างได้
2. โครงการความร่วมมือระหว่างชายแดน Regio TriRhena	■	■	■	■		■	1. ความเข้มแข็งด้านการเมืองการปกครองระหว่างภูมิภาค	-
3. โครงการความร่วมมือระหว่างชายแดน Vienna-Bratislava	■						1. ความร่วมมือระหว่างภาคอุตสาหกรรมนำไปสู่การร่วมมือกันระหว่างมหาวิทยาลัยและสถาบันวิจัยและพัฒนาในพื้นที่ชายแดน 2. การอำนวยความสะดวกเพื่อให้เกิดความร่วมมือกับภาคธุรกิจและภาคอุตสาหกรรมในภูมิภาคอื่น	1. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือยังเป็นไปอย่างยากลำบาก 2. ความแตกต่างทางระบบการเมืองการปกครองของทั้งสองประเทศ ทำให้ไม่มีการรวมกลุ่มที่มากกว่าระดับภูมิภาค 3. การขาดโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ที่เชื่อมระหว่างชายแดน
ความร่วมมือระหว่างพื้นที่ชายแดนในทวีปอเมริกา								
1. โครงการความร่วมมือระหว่างชายแดน Northwest Region (NWR)	■		■	■			1. เกิดการเติบโตด้านเศรษฐกิจในพื้นที่ชายแดน	1. นโยบายในระยะแรกส่งผลกระทบในเชิงลบต่อการสัญจรระหว่างชายแดนของทั้งสองประเทศ
2. โครงการความร่วมมือระหว่างชายแดน Sandiago-Tijuana	■			■			1. การพึ่งพาอาศัยด้านเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศเพิ่มมากขึ้น 2. กิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่ชายแดนของทั้งสองประเทศเพิ่มขึ้น	1. การเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของประชากรในพื้นที่ 2. การเกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม 3. การก่อสร้างอาคารบ้านเรือนที่ไม่ผ่านการวาง

พื้นที่ชายแดน	ประเภทของความร่วมมือ						ผลกระทบด้านบวก	ผลกระทบด้านลบ
	01	02	03	04	05	06		
								ฝั่งเมืองก่อน 4. การเกิดมลพิษทาง อากาศ และปัญหาด้าน ความปลอดภัย
ทบทวนความร่วมมือระหว่างพื้นที่ชายแดนในทวีปเอเชีย								
1. โครงการความร่วมมือ ระหว่างชายแดน Hongkong-Shenzhen Western Corridor	■		■	■		■	1. การเจริญเติบโตทาง เศรษฐกิจของทั้งสอง ประเทศ 2. การพัฒนาด้านการ ขนส่งและโลจิสติกส์	1. การเพิ่มขึ้นของการค้า ยาผิดกฎหมายระหว่าง พื้นที่ชายแดน 2. การเปิดบริการของศูนย์ ประสานงานตลอด 24 ชั่วโมงทำให้เกิดมลพิษทาง เสียงในตอนกลางคืน

หมายเหตุ : 01 หมายถึง ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ
02 หมายถึง ความร่วมมือด้านการเมืองและการปกครอง
03 หมายถึง ความร่วมมือด้านสังคมและวัฒนธรรม
04 หมายถึง ความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อม
05 หมายถึง ความร่วมมือด้านการแพทย์
06 หมายถึง ความร่วมมือด้านการขนส่งและโลจิสติกส์

รูปที่ 3-1 แผนที่ อ.เชียงของ โดยแบ่งตามเขตตำบล

ข้อมูลพื้นฐาน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

ประวัติโดยสังเขป	อำเภอเชียงของในอดีต มีความรุ่งเรืองมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา (เชียงแสน) ซึ่งแต่เดิมชื่อ "เมืองขรรพราช" และได้เปลี่ยนชื่อเป็น "เชียงของ" ในเวลาต่อมา เชียงของมีการปกครองอยู่ภายใต้เมืงนันทบุรี (น่าน) โดยผู้ครองนครน่าน ได้แต่งตั้งให้เจ้าอริยวงค์เป็นเจ้าเมือง ตั้งแต่ปีพ.ศ.1805 และมีผู้ครองเมืองเชียงของสืบทอดกันมา จนกระทั่งเจ้าเมืองคนสุดท้าย คือ พระยาจิตวงษ์วรยศรังษี ในปีพ.ศ. 2453 (ร.ศ.129) และอำเภอเชียงของได้รับการยกฐานะ เป็นอำเภอหนึ่ง ขึ้นกับ จังหวัดเชียงราย โดยแต่งตั้งพระยาจิตวงษ์วรยศรังษี เป็นนายอำเภอคนแรกของ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ในปีพ.ศ.2457		
ที่ตั้งและอาณาเขต	ทิศเหนือ ติดต่อกับแขวงบ่อแก้ว (สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว) ทิศตะวันออก ติดต่อกับแขวงบ่อแก้ว (สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว) และอำเภอเวียงแก่น ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอเวียงแก่น อำเภอขุนตาล อำเภอพญาเม็งราย และอำเภอเวียงเชียงรุ้ง ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอดอยหลวงและอำเภอเชียงแสน		
พื้นที่	836.9 ตารางกิโลเมตร		
ประชากร	63,258 คน ประชากรชาย 31,401 คน ประชากรหญิง 31,857 คน (พ.ศ. 2556)		
ความหนาแน่นของประชากร	75.15 คน/ตารางกิโลเมตร		
สภาพภูมิอากาศโดยทั่วไป	เป็นแบบมรสุมเขตร้อน มี 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว		
ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ	ป่าไม้ สัตว์น้ำจืด		
แหล่งน้ำที่สำคัญ	แม่น้ำโขง แม่น้ำอิง		
การปกครองส่วนภูมิภาค	อำเภอเชียงของแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 7 ตำบล 117 หมู่บ้าน - เวียง (Wiang) 14 หมู่บ้าน - สถาน (Sathan) 16 หมู่บ้าน - ครี้ง (Khrueng) 11 หมู่บ้าน - บุญเรือง (Bun Rueang) 10 หมู่บ้าน - ห้วยซ้อ (Huai So) 23 หมู่บ้าน - ศรีดอนชัย (Si Don Chai) 18 หมู่บ้าน - ริมโขง (Rim Khong) 11 หมู่บ้าน		
อาชีพหลักของประชากร	การเกษตรกรรม (ทำนา ทำไร่) ค้าขาย		
อาชีพเสริมของประชากร	ประมงน้ำจืด รับจ้าง การค้าขายชายแดน		
สถาบันทางการเงิน	ในพื้นที่ อ.เชียงของ มีธนาคารทั้งหมด 5 แห่ง ได้แก่ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารออมสิน ธนาคารกสิกรไทยจำกัด (มหาชน) และธนาคารไทยพาณิชย์จำกัด (มหาชน)		
ท่าเรือที่สำคัญ	ท่าเรือบัก ท่าเรือน้ำลึก		
ที่มา	จากการรวบรวมของผู้วิจัยจากหลากหลายแหล่งข้อมูล		

อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ตั้งอยู่ทางภาคเหนือของประเทศไทย มีพื้นที่ประมาณ 836.9 ตารางกิโลเมตร นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2453 (ร.ศ.129) อำเภอเชียงของได้รับการยกฐานะให้เป็นอำเภอหนึ่งที่ขึ้นกับจังหวัดเชียงราย โดยได้มีการแต่งตั้งพระยาจิตวงศ์วรยศ รั้งให้เป็นนายอำเภอคนแรกของอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ในปี พ.ศ.2457 จากข้อมูลทางสถิติล่าสุดโดยสำนักงานจังหวัด เชียงราย (2556) อำเภอเชียงของมีประชากรทั้งหมด 63,258 คน ประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่ประกอบอาชีพด้านการเกษตรกรรม (ทำนา ทำไร่) และค้าขาย นอกจากนี้ ลักษณะด้านภูมิศาสตร์ของอำเภอเชียงของ มีอาณาเขตทิศเหนือ ติดต่อกับแขวงบ่อแก้ว (สปป.ลาว) ทิศตะวันออก ติดต่อกับแขวงบ่อแก้ว (สปป.ลาว) และอำเภอเวียงแก่น ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอเวียงแก่น อำเภอขุนตาล อำเภอ พญาเม็งราย และอำเภอเวียงเชียงรุ้ง และทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอดอยหลวงและอำเภอเชียงแสน ในด้านการเมืองการปกครอง อำเภอเชียงของได้มีการแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 7 ตำบล 117 หมู่บ้าน

เนื่องด้วยลักษณะภูมิประเทศที่มีอาณาเขตติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทำให้มีเส้นทางการค้าขายแดนที่สำคัญระหว่างไทย ลาวและจีน ที่เรียกว่าถนนสาย R3A ซึ่งเชื่อมระหว่าง อ.เชียงของ จ.เชียงราย ของประเทศไทย กับบ้านห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว ของ สปป.ลาว และมณฑลยูนนาน ที่ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของจีน นอกจากนี้ อำเภอเชียงของยังเป็นที่ตั้งของสะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 4 อีกทั้งยังมี โครงการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมบริการโลจิสติกส์เชียงของ จังหวัดเชียงราย ที่เน้นอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ที่จะให้บริการขนส่งหลักครอบคลุมทั้งการขนส่งสินค้าอุตสาหกรรม อุบัติโภคบริโภค ให้บริการเก็บพัสดุสินค้า บริการขนส่ง และบริการตรวจปล่อยศุลกากร (การนิคมอุตสาหกรรม, 2555)

ตารางที่ 3-1 ศักยภาพโดยรวมของแต่ละตำบลในอำเภอเชียงของ

ตำบล	ศักยภาพโดยรวม	ทรัพยากรทางธรรมชาติ
ตำบลเวียง	- เป็นที่ตั้งของท่าเรือบักและท่าเรือน้ำลัทธิมโห - ลักษณะเป็นชุมชนเมืองที่เป็นเมืองชายแดน - ประชากรส่วนมากดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการเกษตร การค้า และการบริการด้านการท่องเที่ยว - พื้นที่ส่วนมากเป็นพื้นที่เชิงเขาที่เหมาะสมแก่การทำ การเกษตรปลูกพืชยืนต้น - เป็นที่ตั้งสะพานมิตรภาพไทยลาวแห่งที่ 4	- มีแหล่งน้ำทางธรรมชาติที่สำคัญได้แก่ แม่น้ำโขง ห้วยน้ำสม ห้วยน้ำดุก ห้วยตอง - ร้อยละ 70 ของพื้นที่ป่าทั้งหมดเป็นป่า เบญจพันธ์
ตำบลสถาน	- มีภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมในการเป็นเส้นทาง การเชื่อมโยงการขนส่งทั้งสินค้าและบริการ ตามโครงการ พัฒนาคมนาคมพื้นฐานโครงการก่อสร้างสะพาน มิตรภาพไทย – ลาว แห่งที่ 4 - เป็นพื้นที่รองรับการเกิดนิคมอุตสาหกรรมของจังหวัด และประเทศ - ส่วนพื้นที่ทางตอนกลางและด้านตะวันออกเป็นที่ราบ เหมาะแก่การเพาะปลูก - มีแม่น้ำอิงไหลผ่านทางด้านตะวันออกของตำบลใน แนวเหนือ – ใต้	- เป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติ ได้แก่ ป่าน้ำ ม้า และป่าน้ำช้าง จึงมีป่าไม้เป็น ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ - แหล่งน้ำที่สำคัญ ได้แก่ อ่างเก็บน้ำน้ำ ม้า ห้วยน้ำช้าง วนอุทยานห้วยน้ำม้า

ตำบล	ศักยภาพโดยรวม	ทรัพยากรทางธรรมชาติ
ตำบลศรี	- ลักษณะภูมิประเทศบางส่วนเป็นภูเขาบางส่วนเป็นที่ราบสูง อยู่ติดกับบริเวณป่าไม้ถาวร - ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพหลักคือ การทำการเกษตร เช่น ทำนา ทำสวน และ ทำไร่ และมีอาชีพเสริมคือ การทำหัตถกรรม	- ทรัพยากรที่สำคัญในพื้นที่ ได้แก่ ทรัพยากรป่าไม้ - แหล่งน้ำที่สำคัญ ได้แก่ แม่น้ำอิง
ตำบลบุญเรือง	- ประชากรในพื้นที่ส่วนมากประกอบอาชีพทำการเกษตรกรรมและรับจ้าง - พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเขตเกษตรกรรม - ชาวบ้านอาศัยอัตลักษณ์ของท้องถิ่นเป็นองค์ประกอบสำคัญในการดำรงชีวิต	- ทรัพยากรที่สำคัญในพื้นที่ ได้แก่ ทรัพยากรป่าไม้
ตำบลห้วยซ้อ	- ภูมิประเทศเป็นภูเขาและที่ราบเชิงเขา และมีลักษณะเป็นที่ราบที่เป็นที่ตั้งของชุมชนและพื้นที่การเกษตร อยู่ทางตอนกลางและตอนใต้ - ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับเกษตรกรรมและบางส่วนรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม	
ตำบลศรีดอนชัย	- พื้นที่ส่วนใหญ่ในตำบลมีลักษณะเป็นที่ราบ ราบขี้ผึ้ง ด้วยภูเขา ซึ่งเป็นพื้นที่ป่าไม้ - การเกษตรกรรมหลักในพื้นที่ คือ การทำนาข้าว และ นาข้าวโพด - ในอดีตเคยเกิดเหตุการณ์น้ำป่าไหลหลากและน้ำท่วมฉับพลันในพื้นที่	- ทรัพยากรที่สำคัญในพื้นที่ ได้แก่ ทรัพยากรป่าไม้ - ภูเขาสูงที่สำคัญในพื้นที่ ได้แก่ ดอยไม้ แจ็กไว้ง ดอยรวก และดอยห้วยมะผาง - แหล่งน้ำที่สำคัญคือ แม่น้ำอิง
ตำบลริมโขง	- ประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่ประกอบอาชีพด้านการเกษตรกรรม และการค้าขาย - ลักษณะภูมิประเทศ มีลักษณะลาดเทจากทิศใต้ไปทิศเหนือ และเป็นพื้นที่ราบสลับกับภูเขา - พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าไม้ และพื้นที่เกษตรกรรม ในลักษณะนาข้าว	- ทรัพยากรที่สำคัญในพื้นที่ ได้แก่ ทรัพยากรป่าไม้ - ภูเขาสูงที่สำคัญในพื้นที่ ได้แก่ ดอยห้วยตุ้ ดอยภูเจ็ก ดอยห้วยทรายฆาน - แหล่งน้ำที่สำคัญคือ แม่น้ำโขง

ที่มา จากการรวบรวมโดยผู้วิจัยจากหลากหลายแหล่งข้อมูล

ตำบลเวียง อยู่ภายใต้การปกครองของเทศบาลตำบลเวียง และเทศบาลตำบลเวียงเชียงของ (เขตความรับผิดชอบคือ บ้านเวียงแก้ว หมู่ที่ 4 บ้านบัวหลวง หมู่ที่ 2 บ้านเวียงดอนชัย หมู่ที่ 12 และบ้านสบสม หมู่ที่ 3) มีพื้นที่ 120 ตารางกิโลเมตร หรือ 75,000 ไร่ มีจำนวนประชากรทั้งหมด 8,179 คน โดยแบ่งเป็นชาย 4,097 คน หญิง 4,082 คน จำนวนครัวเรือน 2,965 ครัวเรือน ความหนาแน่นของประชากร 68 คนต่อตารางกิโลเมตร การเกษตร (เทศบาลตำบลเวียง, 2554) สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นพื้นที่ราบเชิงเขามีลำน้ำห้วยและแม่น้ำที่ไหลผ่านพื้นที่ 5 สายได้แก่ ห้วยดอง ห้วยเม้ง ห้วยสบสม ห้วยน้ำดุก และแม่น้ำโขง ลักษณะสำคัญของตำบลเวียงคือ พื้นที่ส่วนมากเป็นที่ทำการเกษตร เป็นเมืองชายแดน และแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ การประกอบอาชีพส่วนมากของประชาชนในพื้นที่ จึงเป็นธุรกิจการค้า การบริการ การท่องเที่ยว และการเกษตรกรรม ซึ่งพืชที่มีการเพาะปลูกมากคือพืชยืนต้น เช่น ผลไม้ และยางพารา (เทศบาลตำบลเวียง, 2553)

ตำบลสถาน เป็นตำบลหนึ่งในเขตอำเภอเชียงของ ห่างจากที่ว่าการอำเภอเชียงของมาทางทิศใต้ เป็นระยะทางประมาณ 7 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 101 ตารางกิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศของตำบลสถาน พื้นที่ทางด้านตะวันตกเป็นที่ราบสูงและภูเขา มีภูเขาสูงสลับซับซ้อนวางตัวในแนวเหนือ – ใต้ ได้แก่ เทือกเขาดอยหลวง พื้นที่ทางตอนเหนือและทางตะวันออก เป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติ ได้แก่ ป่าน้ำม้า และป่าน้ำช้าง ส่วนพื้นที่ทางตอนกลางและด้านตะวันออกเป็นที่ราบเหมาะแก่การเพาะปลูก และมีแม่น้ำอิงไหลผ่านทางด้านตะวันออกของตำบล ในแนวเหนือ – ใต้ ซึ่งประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม รับราชการ รับจ้างทั่วไป และประกอบธุรกิจขนาดเล็ก (เทศบาลตำบลสถาน, 2556)

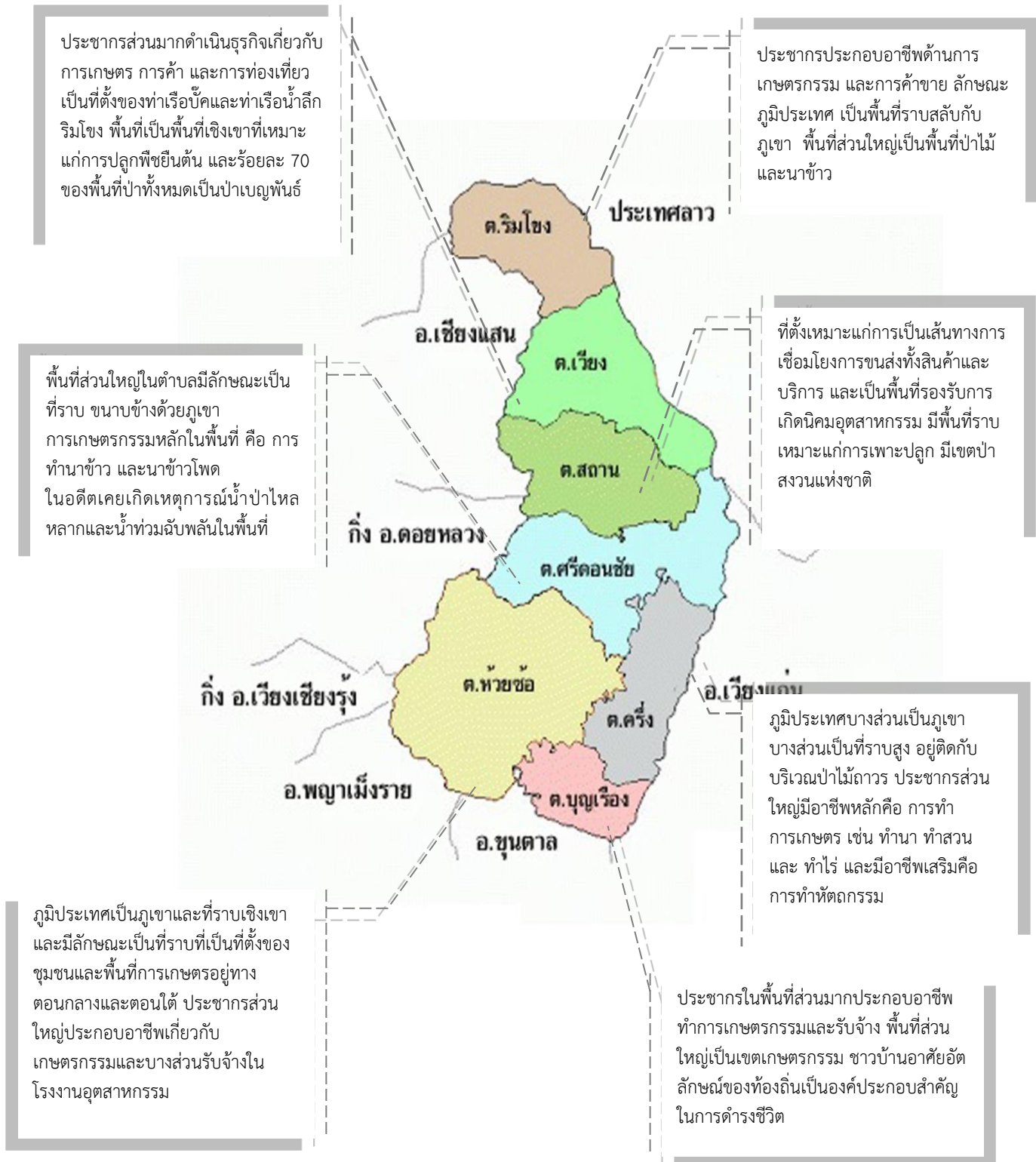
ตำบลศรี้ง เป็นตำบลที่อยู่ในเขตการปกครองของ อ.เชียงของ การปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นอยู่กับเทศบาลตำบลศรี้ง ซึ่งแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 10 หมู่บ้าน ตำบลศรี้งมีพื้นที่ประมาณ 23,072 ไร่ หรือประมาณ 99 ตารางกิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศบางส่วนเป็นภูเขาบางส่วนเป็นที่ราบสูง อยู่ติดกับบริเวณป่าไม้ถาวร ตั้งอยู่ห่างจากตัวอำเภอเชียงของประมาณ 25 กิโลเมตร จำนวนหลังคาเรือนในพื้นที่ตำบลศรี้งมีทั้งหมด 1,937 หลังคาเรือน โดยอาชีพหลักของประชากรคือการเกษตรกรรม เช่น ทำนา ทำสวน และ ทำไร่ และมีอาชีพเสริมคือการทำหัตถกรรมพื้นบ้าน (เทศบาลตำบลศรี้ง, 2556)

ตำบลบุญเรือง ตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอเชียงของไปทางทิศเหนือประมาณ 30 กิโลเมตร มีจำนวนประชากรรวมทั้งหมด 6,716 คน โดยแบ่งเป็นชาย 3,323 คน และหญิง 3,393 คน จำนวนครัวเรือน 2,401 หลังคาเรือน ประชากรเฉลี่ย 2.80 คนต่อหลังคาเรือน ลักษณะภูมิประเทศในพื้นที่ตำบลบุญเรือง ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสลับกับที่ราบระหว่างหุบเขา พื้นที่ป่าผลัดใบสมบูรณ์ มีการทำการเกษตรกรรมบนพื้นที่ลาดชันเชิงเขาและเนินเขา ประมาณร้อยละ 25 ของพื้นที่ตำบล ซึ่งเป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่ ไม้ยืนต้น ไม้ผล และมีการทำนาบนพื้นที่ราบลุ่ม ทำให้อาชีพหลักของประชากรในตำบลบุญเรือง คือ เกษตรกรรม โดยคิดเป็นร้อยละ 80 รับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 15 ว่างาน คิดเป็นร้อยละ 3 ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 1 รับราชการ และอาชีพอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 0.5 โดยประชากรในพื้นที่มีรายได้เฉลี่ยเท่ากับ 23,000 บาทต่อคนต่อปี (เทศบาลตำบลบุญเรือง, 2555)

ตำบลห้วยซ้อ ตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอเชียงของประมาณ 30 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 160,625 ไร่ หรือ 257 ตารางกิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศโดยรวม พื้นที่ทางตอนเหนือและทางทิศตะวันตกของตำบลมีลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาและที่ราบเชิงเขา ส่วนพื้นที่ทางตอนกลางและทางตอนใต้ มีลักษณะเป็นที่ราบที่เป็นที่ตั้งของชุมชนและพื้นที่การเกษตร ตำบลห้วยซ้อมีประชากรทั้งหมด 12,546 คน และจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 4,196 ครัวเรือน โดยประชากรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีจำนวน 12,000 คน ประชากรที่ประกอบอาชีพรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมจำนวน 50 คน (เทศบาลตำบลห้วยซ้อ, ไม่ระบุปี)

ตำบลศรีดอนชัย ตั้งอยู่ทางทิศใต้ ห่างจากอำเภอเชียงของ 15 กิโลเมตร มีพื้นที่โดยประมาณ 94 ตารางกิโลเมตร หรือ 58,750 ไร่ แบ่งการปกครองออกเป็น 18 หมู่บ้าน โดยมีประชากรทั้งหมด 8,785 คน แบ่งเป็นชาย 4,432 คน และหญิง 4,353 คน จำนวนครัวเรือนทั้งหมด 3,210 ครัวเรือน พื้นที่ส่วนใหญ่ในตำบลมีลักษณะเป็นที่ราบ (บริเวณตอนกลางของตำบล) จะใช้ประโยชน์สำหรับการเกษตรกรรมในลักษณะนาข้าวและนาข้าวโพด ส่วนพื้นที่บริเวณด้านทิศตะวันออกและทิศตะวันตกจะเป็นพื้นที่ป่าไม้ หนาแน่นด้วยภูเขา ซึ่งประกอบไปด้วย ดอยไม้เจ๊กเว็ก ดอยรวก และดอยห้วยมะผาง และมีแม่น้ำอิงไหลผ่านบริเวณที่ราบลุ่มของตำบล ในอดีตเคยเกิดเหตุการณ์น้ำป่าไหลหลากและน้ำท่วมฉับพลันในพื้นที่ (กรมทรัพยากรธรณี, 2556)

ตำบลริมโขง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของอำเภอเชียงของ ห่างไปประมาณ 15 กิโลเมตร มีพื้นที่โดยประมาณ 86 ตารางกิโลเมตร หรือ 53,750 ไร่ มีจำนวนประชากรทั้งหมด 6,222 คน โดยแบ่งเป็นชาย 3,112 คนหญิง 3,110 คน จำนวนหลังคาเรือนทั้งหมด 1,054 หลังคาเรือน ประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่ประกอบอาชีพด้านการเกษตรกรรม รองลงมาคือ การค้าขาย โดยลักษณะภูมิประเทศของตำบลริมโขง มีลักษณะลาดเทจากทิศใต้ไปทิศเหนือ เป็นพื้นที่ราบสลับกับภูเขา และมีพื้นที่ราบลุ่มเพียงเล็กน้อย พื้นที่ส่วนใหญ่ในตำบลริมโขงเป็นพื้นที่ป่าไม้ และเป็นพื้นที่เกษตรกรรมในลักษณะนาข้าว ในบริเวณด้านทิศตะวันออกและทิศตะวันตก (กรมทรัพยากรธรณี, 2556)

ที่มา จากการรวบรวมโดยผู้วิจัยจากหลายแหล่งข้อมูล
รูปที่ 3-2 ศักยภาพโดยรวมของแต่ละตำบลในอำเภอเชียงของ

3.1.2 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

ก. ภาพรวมทางเศรษฐกิจของอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

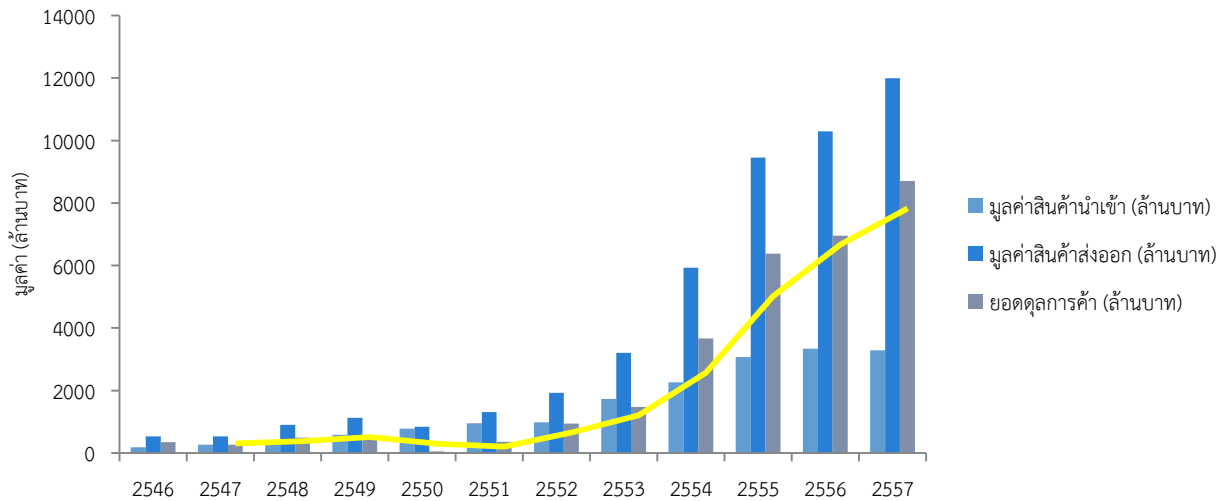
ในการค้าและการประกอบธุรกิจในพื้นที่อำเภอเชียงของ นับตั้งแต่อำเภอเชียงของ ได้ถูกประกาศเป็นจุดผ่านแดนถาวร บริเวณท่าเรือบึก บ้านหัวเวียง ตำบลเวียง ตั้งแต่วันที่ 22 มกราคม 2532 เพื่อทำการติดต่อค้าขาย การดำเนินธุรกิจและการท่องเที่ยว กับท่าด่านเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว สปป.ลาว ซึ่งสินค้าหลักที่มีการส่งออกไปยัง สปป.ลาว 5 ลำดับแรก ได้แก่ สินค้าอุปโภค-บริโภค วัสดุก่อสร้าง พาหนะ น้ำมันเชื้อเพลิง และเครื่องใช้ไฟฟ้า ในขณะเดียวกัน สินค้าหลักที่นำเข้าจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว 5 ลำดับแรก ได้แก่ ไม้ และ ผลิตภัณฑ์จากไม้ ของป่า ผลผลิตทางการเกษตร แร่ธาตุ และสัตว์มีชีวิต (โค กระบือ) โดยจากสถิติการนำเข้าส่งออกสินค้าล่าสุดของด่านศุลกากรเชียงของมีการนำเข้าสินค้า ในช่วงปี พ.ศ. 2546 – 2557 เป็นดังนี้

ตารางที่ 3-2 มูลค่าสินค้านำเข้าและส่งออกของด่านศุลกากรเชียงของ ปี 2546 – 2557

ปี	มูลค่าสินค้านำเข้า (ล้านบาท)	มูลค่าสินค้าส่งออก (ล้านบาท)	ยอดดุลการค้า (ล้านบาท)	อัตราการ เติบโต (ร้อยละ)
2546	184	532	347	- 0.24
2547	270	533	263	0.86
2548	413	901	488	0.10
2549	587	1,125	537	- 0.90
2550	783	837	54	5.65
2551	956	1,316	360	1.62
2552	986	1,931	944	0.56
2553	1,731	3,206	1,475	1.48
2554	2,268	5,931	3,662	0.74
2555	3,071	9,453	6,382	0.09
2556	3,343	10,298	6,954	- 0.09
2557	3,285	11,992	8,706	0.25

ที่มา ด่านศุลกากรเชียงของ, 2557

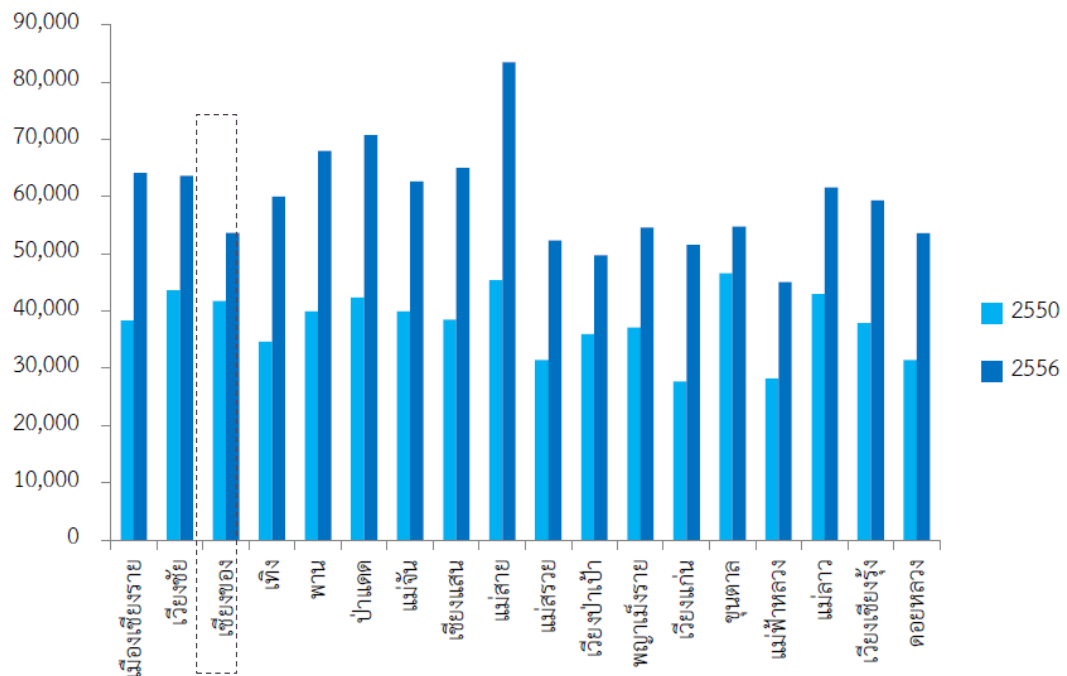
จากตารางที่ 3-2 พบว่า ตั้งแต่ปี 2546 เป็นต้นมา มูลค่าการนำเข้าส่งออกสินค้าในอำเภอเชียงของมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอำเภอเชียงของเป็นฝ่ายได้ดุลการค้าโดยเสมอมา และในปี พ.ศ. 2553 มูลค่าการนำเข้าและส่งออกเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยจากข้อมูลล่าสุดแสดงให้เห็นว่า ในปี 2546 เป็นปีที่มีมูลค่าการนำเข้าและส่งออกสินค้าน้อยที่สุด มีมูลค่าการนำเข้าสินค้าเท่ากับ 184 ล้านบาท และมูลค่าการส่งออกสินค้าเท่ากับ 532 ล้านบาท โดยอำเภอเชียงของได้ดุลการค้าในปีนั้นเท่ากับ 347 ล้านบาท และต่อมา ปีที่มีมูลค่าการนำเข้าสินค้าสูงที่สุดคือปี 2556 ที่มีมูลค่าการนำเข้าสินค้า 3,343 ล้านบาท และปี 2557 มีมูลค่าการส่งออกสูงสุดเท่ากับ 11,992 ล้านบาท

ที่มา ด้านศุลกากรเชียงใหม่ของ, 2557

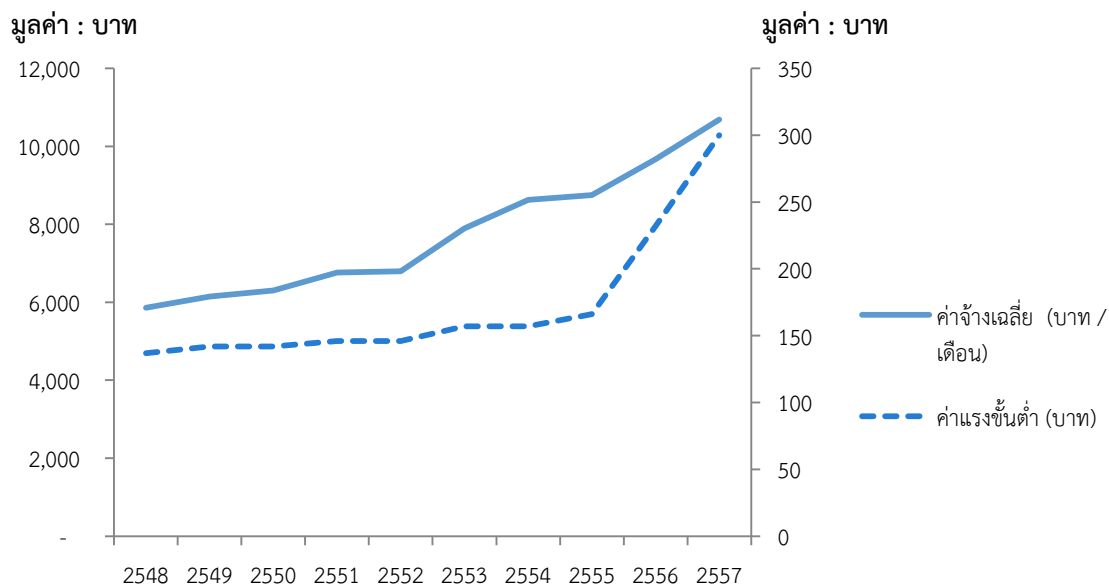
รูปที่ 3-3 มูลค่าสินค้านำเข้าและส่งออกของด้านศุลกากรเชียงใหม่ของ ปี 2546 – 2557

ในขณะที่รายได้ต่อหัวของประชากรในอำเภอเชียงใหม่อยู่ที่ประมาณ 55,000 บาทต่อปี (2556) โดยเพิ่มขึ้นจากปี 2550 ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรอยู่ที่ประมาณ 40,000 บาท โดยมีอัตราการเติบโตของรายได้อยู่ที่ร้อยละ 37

ที่มา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2556

รูปที่ 3-4 การเปรียบเทียบรายได้ต่อหัวของปี 2550 และปี 2556 ของแต่ละอำเภอในจังหวัดเชียงใหม่

ที่มา สำนักงานแรงงานจังหวัดเชียงราย, สำนักสถิติแห่งชาติ, 2558

รูปที่ 3-5 อัตราค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัดเชียงราย ปี 2517 - 2556

ด้านค่าแรงในพื้นที่ จากข้อมูลทางสถิติของสำนักงานแรงงานจังหวัดเชียงราย พบว่าอัตราค่าจ้างเฉลี่ยและอัตราค่าแรงขั้นต่ำในจังหวัดเชียงรายมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในช่วงปีที่ผ่านมา โดยค่าแรงขั้นต่ำมีอัตราเฉลี่ยอยู่ที่ 150 บาทและได้เพิ่มขึ้นเป็น 300 บาท จากนโยบายกำหนดค่าแรงขั้นต่ำในปี พ.ศ. 2555 ด้านค่าแรงเฉลี่ยต่อเดือนในจังหวัดเชียงราย จากข้อมูลทางสถิติในปี พ.ศ. 2548 พบว่าค่าแรงเฉลี่ยต่อเดือนเท่ากับ 6,000 บาท และได้เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงปีที่ผ่านมา โดยข้อมูลทางสถิติล่าสุดในปี 2557 อัตราค่าแรงเฉลี่ยในจังหวัดเชียงรายอยู่ที่ 10,000 ต่อเดือน

ประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่ประกอบอาชีพด้านการเกษตรกรรมเป็นหลัก การปศุสัตว์ รับจ้าง และทำธุรกิจ โดยในพื้นที่อำเภอเชียงของ มีธนาคารทั้งหมด 5 แห่ง เพื่อดำเนินกิจกรรม ธุรกิจทางการเงิน ได้แก่ ธนาคารออมสิน ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารกรุงไทย และธนาคารไทยพาณิชย์ ในด้านการเกษตรกรรม พื้นที่การเกษตรในอำเภอเชียงของมีทั้งหมด 222,121 ไร่ โดยแบ่งเป็นพื้นที่สำหรับการทำนาทั้งหมด 157,507 ไร่ พื้นที่สำหรับการทำไร่ 43,500 ไร่ พื้นที่สำหรับการทำสวนผลไม้ พืชผัก 7,110 ไร่ และพื้นที่สำหรับเพาะปลูกไม้ยืนต้นทั้งหมด 14,004 ไร่ ในด้านการปศุสัตว์ มีการเลี้ยงสัตว์เพื่อจุดประสงค์ในการใช้งาน และเพื่อการบริโภค ซึ่งสัตว์ที่มีการเลี้ยงในพื้นที่อำเภอเชียงของ ได้แก่ โค กระบือ สุกร เป็ด ไก่ ฯลฯ ในด้านการประมง อำเภอเชียงของมีเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาจำนวน 926 ราย โดยมีบ่อปลาในพื้นที่จำนวนทั้งหมด 960 บ่อ คิดเป็นพื้นที่โดยประมาณ 480.50 ไร่ ในส่วนของแหล่งน้ำเพื่อทำการเกษตรและการทำประมง จะประกอบด้วยแม่น้ำโขง แม่น้ำอิง และมีอ่างเก็บน้ำ 10 แห่ง หนองน้ำ 35 แห่ง ฝายขนาดเล็ก 35 แห่ง และฝายขนาดใหญ่จำนวน 5 แห่ง และพื้นที่ของนิคมอุตสาหกรรม 16,000 ไร่ (ที่ว่าการอำเภอเชียงของ, 2557)

ข. ภาพรวมทางสังคมของอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

ในด้านการศึกษาของประชากรในอำเภอเชียงของ มีสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนจนถึงระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่ทั้งหมด 4 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนเชียงของวิทยาคม โรงเรียนบุญเรืองวิทยาคม โรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคมรัชมังคลาภิเษก และโรงเรียนลูกรักเชียงของ ในระดับประถมศึกษา ที่มีโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาแห่งชาติทั้งหมดจำนวน 33 แห่ง ซึ่งในจำนวนนี้เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 8 แห่ง และมีโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน 1 แห่ง ตั้งอยู่ ณ บ้านกั่วกาญจน์ หมู่ที่ 6 ตำบลริมโขง ในด้านศาสนา มีการสำรวจพบว่าประชากรในอำเภอเชียงของส่วนใหญ่ ร้อยละ 98 นับถือศาสนาพุทธ อีกจำนวนร้อยละ 2 นับถือศาสนาคริสต์ อิสลาม และอื่นๆ โดยมีศาสนสถานในพื้นที่ ได้แก่ วัด จำนวน 56 แห่ง สำนักสงฆ์ จำนวน 7 แห่ง และโบสถ์คริสต์ 3 แห่ง

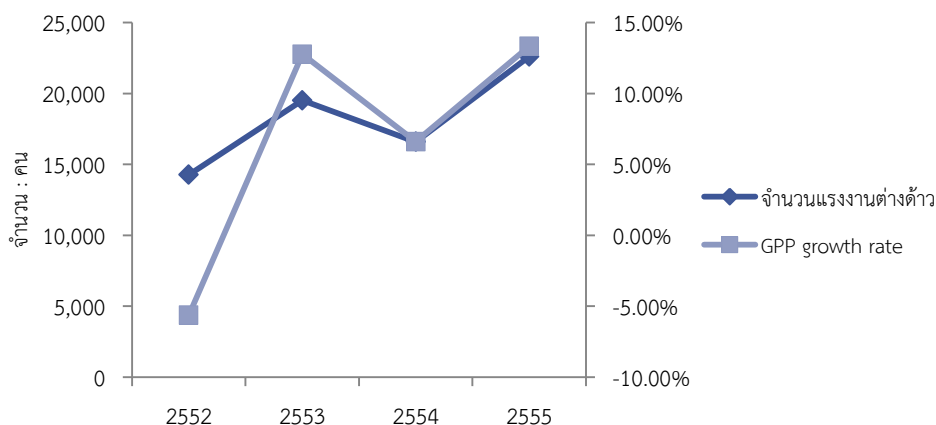
ด้านแรงงานต่างด้าวในพื้นที่ จากข้อมูลทางสถิติล่าสุดของสำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กระทรวงแรงงานพบว่า จังหวัดเชียงรายมีแรงงานต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานในเดือนมกราคม พ.ศ.2558 มีจำนวน 12,711 คน โดยแยกเป็นเข้าเมืองถูกกฎหมายจำนวน 9,779 คน และเข้าเมืองผิดกฎหมายจำนวน 2,932 คน เป็นเพศชายจำนวน 6,827 คน และเพศหญิงจำนวน 5,854 คน แต่จำนวนแรงงานต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานในจังหวัดเชียงรายมีจำนวนมากที่สุดในปี พ.ศ. 2555 โดยมีจำนวนแรงงานต่างด้าวรวมทั้งสิ้น 22,607 คน เป็นเพศชาย 12,871 คน และเพศหญิง 9,736 คน ในปี พ.ศ. 2551 มีแรงงานต่างด้าวที่เข้าเมืองถูกกฎหมายเพียงร้อยละ 5 จากจำนวนแรงงานต่างด้าวทั้งหมด และมีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยจากสถิติล่าสุดในปี 2558 มีสัดส่วนแรงงานต่างด้าวที่เข้าเมืองอย่างถูกกฎหมายอยู่ที่ร้อยละ 77 จากจำนวนแรงงานต่างด้าวทั้งหมด

ตารางที่ 3-3 จำนวนแรงงานต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานคงเหลือ จังหวัดเชียงราย (จำนวน : คน)

ข้อมูล	รวมทั้งสิ้น			เข้าเมืองถูกกฎหมาย		เข้าเมืองผิดกฎหมาย	
	รวม	ชาย	หญิง	รวม	คิดเป็น	รวม	คิดเป็น
มกราคม 2551	14,561	7,898	6,663	692	5%	13,869	95%
มกราคม 2552	14,270	7,881	6,389	829	6%	13,441	94%
มกราคม 2553	19,515	11,047	8,468	814	4%	18,701	96%
มกราคม 2554	16,593	9,378	7,215	948	6%	15,645	94%
มกราคม 2555	22,607	12,871	9,736	2,341	10%	20,266	90%
มกราคม 2556	14,638	7,831	6,807	10,351	71%	4,287	29%
มกราคม 2557	14,245	7,665	6,580	11,089	78%	3,156	22%
มกราคม 2558	12,711	6,827	5,854	9,779	77%	2,932	23%

ที่มา ฝ่ายทะเบียนและข้อมูลสารสนเทศกลุ่มพัฒนาระบบควบคุมการทำงานของคนต่างด้าว

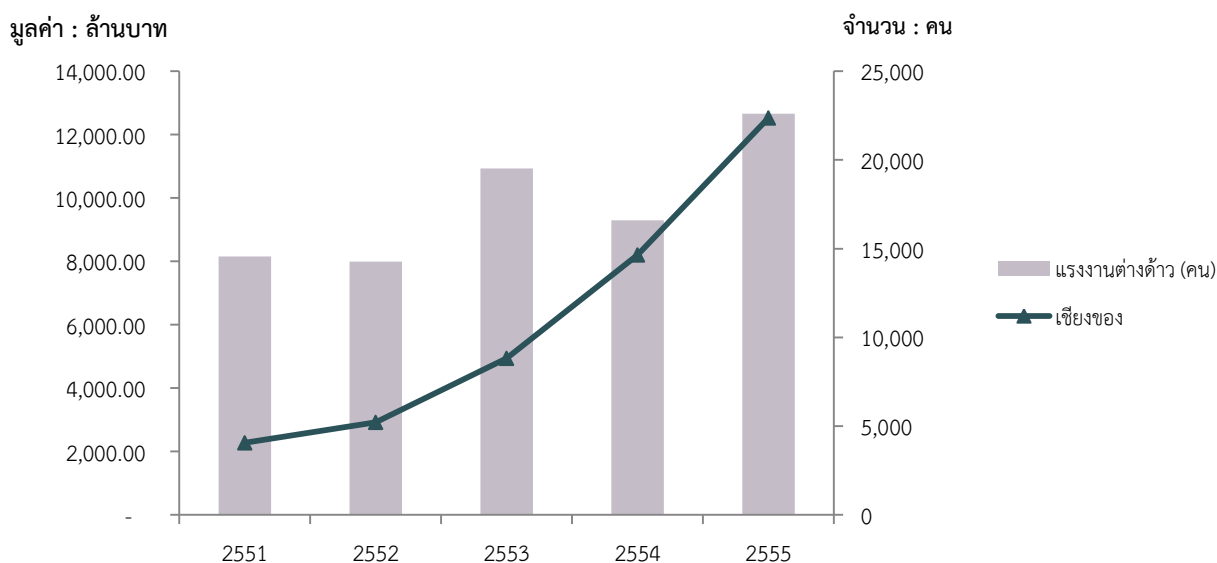
สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กระทรวงแรงงาน, 2558

ที่มา: สำนักงานแรงงานจังหวัดเชียงราย, สำนักงานการคลังจังหวัดเชียงราย, 2558

รูปที่ 3-6 การเปรียบเทียบอัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเชียงราย (Gross Provincial Product: GPP) และจำนวนแรงงานต่างด้าวในพื้นที่อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ปี 2552-2555

เมื่อทำการเปรียบเทียบอัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเชียงราย (Gross Provincial Product: GPP) ในพื้นที่อำเภอเชียงของที่สะท้อนให้เห็นถึงอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจในพื้นที่และจำนวนแรงงานต่างด้าวในพื้นที่ ในช่วงปี 2553 พบว่ามีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มสูงขึ้นจากปี 2552 แต่จำนวนแรงงานต่างด้าวยังต่ำกว่าการเติบโตของภาคเศรษฐกิจ ต่อมาในปี พ.ศ. 2553 จำนวนแรงงานต่างด้าวกับอัตราการเติบโตภาคเศรษฐกิจมีความสอดคล้องกันมากขึ้น โดยเฉพาะในปี 2554 เป็นต้นมา แนวโน้มการเติบโตทางเศรษฐกิจและจำนวนแรงงานต่างด้าวเป็นไปในทิศทางเดียวกันโดยมีการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (รูปที่ 3-6) อย่างไรก็ตาม จากรูปที่ 3-7 เมื่อเปรียบเทียบจำนวนแรงงานต่างด้าวกับมูลค่าการนำเข้า – ส่งออก ในส่วนของอำเภอเชียงของยังไม่พบความสัมพันธ์ที่ชัดเจนระหว่างจำนวนแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาในพื้นที่และมูลค่าการนำเข้า – ส่งออก โดยจำนวนแรงงานต่างด้าวในพื้นที่เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงปีที่ผ่านมา ในขณะที่มูลค่าการนำเข้า-ส่งออกยังมีการเติบโตในทิศทางที่ยังไม่ชัดเจน

ที่มา: สำนักงานแรงงานจังหวัดเชียงราย, รวบรวมโดยสำนักงานพาณิชย์จังหวัดเชียงราย, 2558

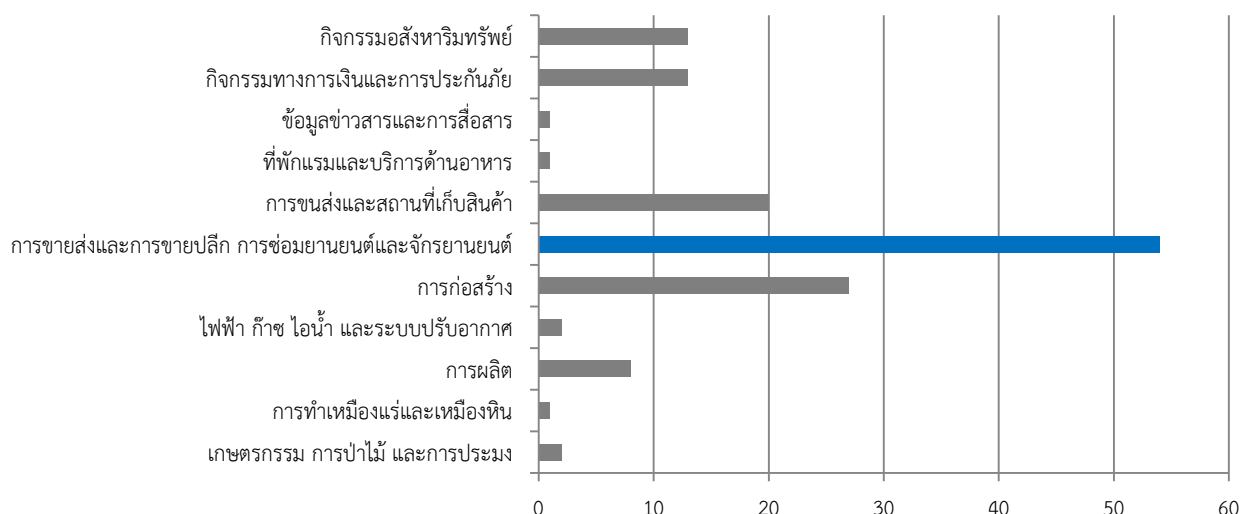
รูปที่ 3-7 การเปรียบเทียบจำนวนแรงงานต่างด้าวกับมูลค่าการค้าการนำเข้า – ส่งออก พ.ศ.2551 - 2555

นอกจากนี้ หากพิจารณาด้านการสาธารณสุขในพื้นที่อำเภอเชียงของ มีโรงพยาบาลขนาด 90 เตียง จำนวน 1 แห่ง คือ โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชเชียงของ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล จำนวน 17 แห่ง ในด้านการสาธารณสุขในอำเภอเชียงของ มีหน่วยงานที่รับผิดชอบกำกับดูแล และให้บริการด้านการสาธารณสุข ได้แก่ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การประปาส่วนภูมิภาค ที่ทำการไปรษณีย์ โทรเลข และชุมสายโทรศัพท์ ส่วนในการรักษาความสงบเรียบร้อยให้กับประชาชนในพื้นที่อำเภอเชียงของ มีหน่วยงานที่รับผิดชอบได้แก่ สถานีตำรวจภูธรเชียงของ สถานีตำรวจภูธรบุญเรืองก่องร้อย อส.อำเภอเชียงของที่ 7 สถานีเรือเชียงของ (นรข.) หน่วยตำรวจน้ำอำเภอเชียงของ และกองร้อยทหารพรานจู่โจม

3.1.3 ภาพรวมด้านการลงทุน

ข้อมูลทำเนียบผู้ประกอบการของจังหวัดเชียงราย ปี 2555 พบว่าประเภทกิจการที่มีการดำเนินการอยู่ใน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงรายในขณะนี้ทั้งหมด ได้แก่ กลุ่มที่ 1 เกษตรกรรม อุตสาหกรรม/ประมง/เลี้ยงสัตว์ กลุ่มที่ 2 ร้านอาหารและเครื่องดื่ม อุตสาหกรรมอาหาร/การแปรรูป กลุ่มที่ 3 โรงแรม ที่พัก บ้านจัดสรร กลุ่มที่ 4 พาณิชยกรรมค้าปลีกค้าส่ง และกลุ่มที่ 5 ขนส่งและโลจิสติกส์ โดยปัจจุบัน อำเภอเชียงของ เป็นเมืองหน้าด่านหลักที่สำคัญของจังหวัดเชียงราย ในการรองรับการเดินทางท่องเที่ยว การค้าขายที่มีการขนส่งสินค้าด้วยระบบถนนผ่านจุดเชื่อมคือสะพานมิตรภาพไทย-ลาว และเส้นทาง R3A ทำให้เกิดกระแสการลงทุน ทั้งด้านอสังหาริมทรัพย์ การท่องเที่ยว การขนส่งและโลจิสติกส์ และอุตสาหกรรมเกษตรทั้งยังมีปัจจัยหนุนในด้านอื่นๆ เช่น การพัฒนาระบบสาธารณสุขขนาดใหญ่ อาทิ โครงการสร้างถนนสี่เลนจาก อ.เชียงของ สู่ตัวเมืองเชียงราย และขยายเส้นทางรถไฟเพื่อรองรับการขนส่งสินค้าจากประเทศจีนตอนใต้มาสู่ประเทศไทย (สถานีเด่นชัย-เชียงของ คาดว่าจะแล้วเสร็จในปี 2558) และการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558

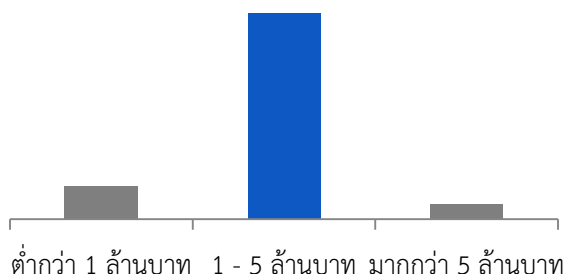
ตั้งแต่ปี 2548 – 2557 ธุรกิจที่ได้มีการจดทะเบียนนิติบุคคลในอำเภอเชียงของมีจำนวนรวมทั้งหมด 142 กิจการ ซึ่งธุรกิจการขนส่งขายปลีกเป็นกิจการที่มียอดการจดทะเบียนมากที่สุดอยู่ที่ 54 กิจการ รองลงมาได้แก่ การก่อสร้างที่มียอดจดทะเบียนอยู่ที่ 27 กิจการ การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้าทั้งหมด 20 กิจการ กิจกรรมอสังหาริมทรัพย์ และกิจกรรมทางการเงินและประกันภัยมี ยอดการจดทะเบียนเท่ากัน 13 กิจการ และกิจการอื่นๆ 15 กิจการ ที่ได้รับการจดทะเบียนนิติบุคคลในอำเภอเชียงของ

ที่มา: กรมการพัฒนาธุรกิจจังหวัดเชียงราย, 2557

รูปที่ 3-8 จำนวนกิจการที่จดทะเบียนในอำเภอเชียงของแยกตามประเภท

ทั้งนี้ กิจการที่ได้รับการจดทะเบียนในเชียงใหม่ของส่วนใหญ่มีทุนจดทะเบียนอยู่ระหว่าง 1 ล้านบาท ถึง 5 ล้านบาท 113 กิจการ (รูปที่ 3-9) ในขณะที่ 18 กิจการได้รับการจดทะเบียนมีทุนจดทะเบียนต่ำกว่าล้านบาท และ 8 กิจการมีทุนจดทะเบียนมากกว่า 5 ล้านบาท ประกอบด้วยกิจการประเภทการผลิตสินค้า 2 กิจการ การขายส่งสินค้า 2 กิจการ โรงแรม 1 กิจการ และกิจกรรมการขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า 3 กิจการ โดยส่วนใหญ่การดำเนินธุรกิจในพื้นที่อำเภอเชียงใหม่ของเป็นธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs) เป็นหลัก

ที่มา: กรมการพัฒนาธุรกิจจังหวัดเชียงใหม่ (2557)
รูปที่ 3-9 จำนวนกิจการในอำเภอเชียงใหม่ของแยกตามทุนจดทะเบียน

ภาพรวมด้านการลงทุนในแต่ละพื้นที่ตำบลในอำเภอเชียงใหม่ของ จังหวัดเชียงใหม่ จากข้อมูลด้านสถิติการจดทะเบียนธุรกิจ จำนวนนิติบุคคลจดทะเบียนตั้งใหม่ที่สะท้อนให้เห็นถึงการลงทุนในอำเภอเชียงใหม่ของ โดยกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ จากตารางที่ 3-4 และตารางที่ 3-5 ข้อมูลล่าสุดในเดือนมิถุนายน ปี 2557 พบว่าในพื้นที่อำเภอเชียงใหม่ของมีจำนวนนิติบุคคลจดทะเบียนจัดตั้งใหม่ 19 ราย ประกอบไปด้วย การจดทะเบียนเป็นบริษัทจำกัด 6 ราย ซึ่งมาจากพื้นที่ตำบลเวียง 5 ราย ตำบลห้วยซ้อ 1 ราย และห้างหุ้นส่วนจำกัด 13 ราย ซึ่งมาจากการจดทะเบียนในพื้นที่ตำบลเวียง 7 ราย และตำบลบุญเรือง ตำบลศรีดอนชัย ตำบลสถาน ตำบลละ 2 ราย โดยในช่วงปี พ.ศ. 2556 เป็นช่วงปีที่มีการจดทะเบียนใหม่มากที่สุดถึง 38 ราย โดยแบ่งเป็น บริษัท จำกัด 17 ราย อยู่ในพื้นที่ตำบลเวียง 9 ราย ตำบลสถาน 5 ราย และตำบลห้วยซ้อ 3 ราย และห้างหุ้นส่วนจำกัด 21 ราย ซึ่งมีการจดทะเบียนในพื้นที่ตำบลเวียงมากที่สุด 8 ราย ตำบลสถาน 7 ราย ตำบลศรีดอนชัย 4 ราย และตำบลห้วยซ้อ 2 ราย ตามแผนภาพที่ 3-10 แสดงจำนวนนิติบุคคลจดทะเบียนจัดตั้งใหม่ของแต่ละตำบลในอำเภอเชียงใหม่ของ (ราย)

ตารางที่ 3-4 จำนวนนิติบุคคลจดทะเบียนจัดตั้งใหม่โดยแยกตามประเภทของธุรกิจ (ราย)

ปี	2553	2554	2555	2556	2557
บริษัทจำกัด	3	4	11	17	6
ห้างหุ้นส่วนจำกัด	14	9	18	21	13
รวม	17	13	29	38	19

ที่มา กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์, 2557

ตารางที่ 3-5 จำนวนนิติบุคคลจดทะเบียนจัดตั้งใหม่โดยแยกตามพื้นที่ตำบล (ราย)

	2553	2554	2555	2556	2557	รวม
ครึ่ง	-	2	1	-	-	3
บุญเรือง	-	-	1	-	2	3
ริมโขง	-	1	-	-	-	1
เวียง	11	8	16	17	12	64
ศรีดอนชัย	1	-	5	4	2	12
สถาน	2	1	4	12	2	21
ห้วยซ้อ	3	1	2	5	1	12
รวม	17	13	29	38	19	116

ที่มา คำนวณโดยผู้วิจัยโดยใช้ฐานข้อมูลจาก กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2557

หากพิจารณาในแง่ของมูลค่าการลงทุนในพื้นที่อำเภอเชียงของ จากตารางที่ 3-6 และตารางที่ 3-7 พบว่าปีที่มีทุนจดทะเบียนจัดตั้งใหม่สูงสุดคือ ปี 2553 ต่อมา ปีพ.ศ. 2556 มีมูลค่าการจดทะเบียนจัดตั้งใหม่รวม 54.70 ล้านบาท ซึ่งมีมูลค่าจากการจดทะเบียนของบริษัทจำกัดทั้งหมด 33 ล้านบาท โดยพื้นที่ที่มีการจดทะเบียนบริษัทจำกัดสูงสุดทั้งหมด 14 ล้านบาท รองลงมาคือ ตำบลสถาน 12 ล้านบาท และตำบลห้วยซ้อ 7 ล้านบาท นอกจากนี้ ยังมีทุนจดทะเบียนจัดตั้งใหม่ของห้างหุ้นส่วนจำกัดรวม 21.7 ล้านบาท โดยมาจากตำบลเวียง 10.3 ล้านบาท ตำบลสถาน 5.55 ล้านบาท ตำบลศรีดอนชัย 4.75 ล้านบาท ตำบลห้วยซ้อ 1.1 ล้านบาท รองลงมาคือ ปี พ.ศ. 2557 ที่มีทุนจดทะเบียนใหม่รวมทั้งหมด 16.9 ล้านบาท โดยจำแนกเป็นมูลค่าจากบริษัทจดทะเบียน 6 ล้านบาท ซึ่งมาจากการจดทะเบียนในตำบลเวียง 5 ล้านบาท และตำบลห้วยซ้อ 1 ล้านบาท นอกจากนี้ ยังมีทุนจดทะเบียนใหม่จากการจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนจำกัดทั้งหมด 16.9 ล้านบาท โดยมูลค่าการจดทะเบียนสูงสุดอยู่ที่ตำบลเวียง 4.9 ล้านบาท และตำบลบุญเรือง ตำบลศรีดอนชัย ตำบลสถาน ตำบลละ 2 ล้านบาท

ตารางที่ 3-6 ทุนจดทะเบียนจัดตั้งใหม่โดยแยกตามประเภทของธุรกิจ (ล้านบาท)

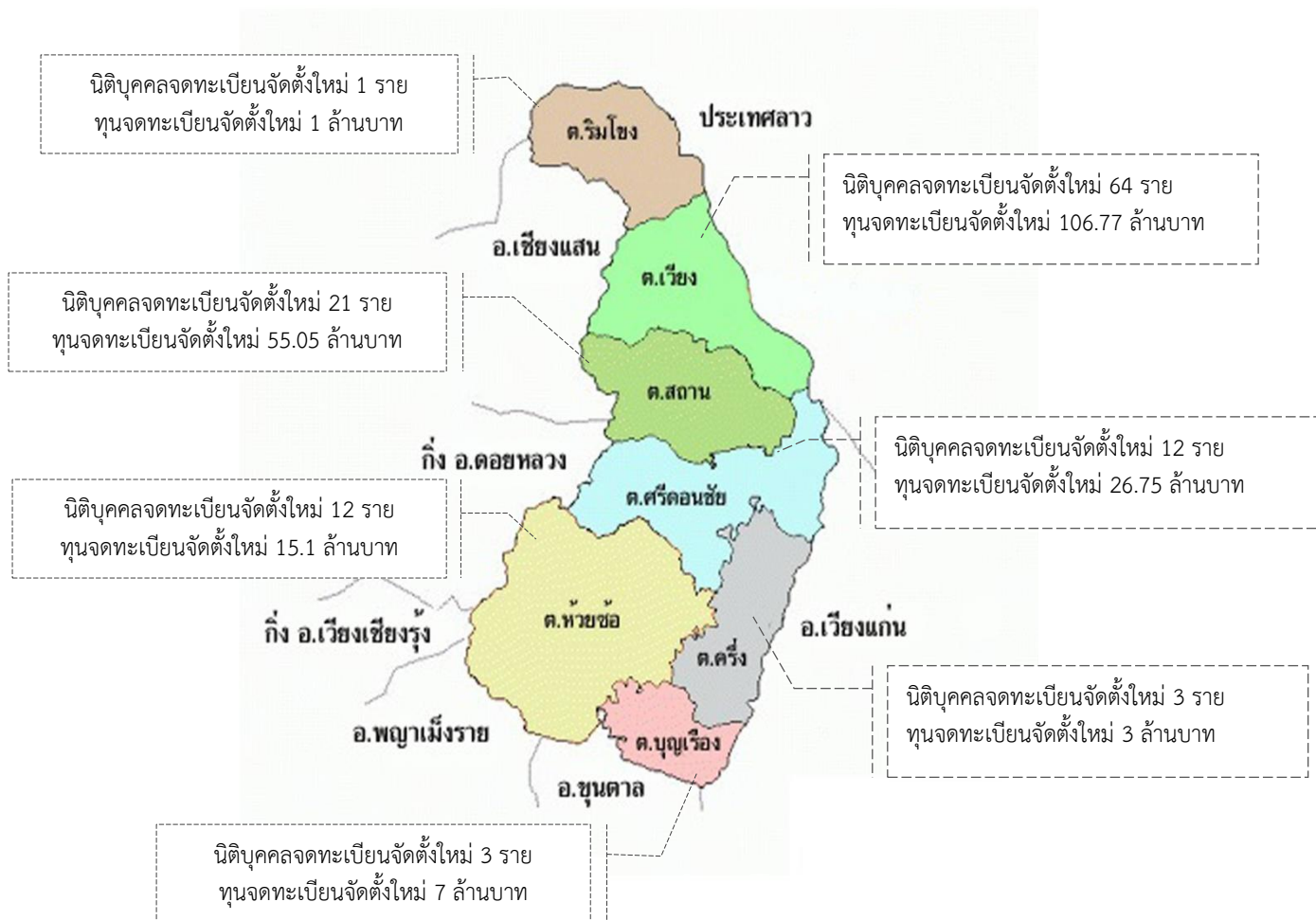
ปี	2553	2554	2555	2556	2557
บริษัทจำกัด	20	10	34	33	6
ห้างหุ้นส่วนจำกัด	48.5	6.36	24.21	21.7	10.9
รวม	68.5	16.36	58.21	54.7	16.9

ที่มา กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์, 2557

ตารางที่ 3-7 ทุนจดทะเบียนจัดตั้งใหม่โดยแยกตามพื้นที่ตำบล (ล้านบาท)

	2553	2554	2555	2556	2557	รวม
ครึ่ง	-	2	1	-	-	3
บุญเรือง	-	-	5	-	2	7
ริมโขง	-	1	-	-	-	1
เวียง	34.5	11.86	26.21	24.3	9.9	106.77
ศรีดอนชัย	1	-	19	4.75	2	26.75
สถาน	30	0.5	5	17.55	2	55.05
ห้วยซ้อ	3	1	2	8.1	1	15.1
รวม	68.5	16.36	58.21	54.7	16.9	214.67

ที่มา คำนวณโดยผู้วิจัยโดยใช้ฐานข้อมูลจาก กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2557

ที่มา คำนวณโดยผู้วิจัยโดยใช้ฐานข้อมูลจาก กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2557

รูปที่ 3-10 จำนวนนิติบุคคลจดทะเบียนจัดตั้งใหม่ (ราย) และทุนจดทะเบียนจัดตั้งใหม่ (ล้านบาท)

ในช่วงปี พ.ศ. 2553 – มิถุนายน 2557 ของแต่ละตำบลในเขตอำเภอเชียงของ

จากความสำเร็จในด้านทำเลที่ตั้งของอำเภอเชียงของ ซึ่งอยู่ใกล้กับเส้นทาง R3A ที่สามารถเชื่อมต่อ ไปยัง สปป.ลาว และจีน ส่งผลให้อำเภอเชียงของมีศักยภาพในการพัฒนาเป็นเขตนิคมอุตสาหกรรมโลจิสติกส์และการเกษตรครบวงจร และเขตอุตสาหกรรมทั่วไป โดยเชียงของได้ถูกกำหนดให้เป็นหนึ่งในสามอำเภอ (ในที่นี้ได้แก่ อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน และอำเภอเชียงของ) ของจังหวัดเชียงรายในการพัฒนาเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ตามมติคณะรัฐมนตรีที่มีการอนุมัติเมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2549 ที่กำหนดให้มีการจัดตั้ง “เขตเศรษฐกิจพิเศษเชียงของ” ขึ้นในพื้นที่ตำบลศรีดอนชัย และตำบลสถาน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย บนพื้นที่ 16,000 ไร่ ทั้งนี้ หากการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนนี้แล้วเสร็จ เขตเศรษฐกิจพิเศษเชียงของจะเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทย ซึ่งอุตสาหกรรมเป้าหมายที่น่าลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษเชียงของ ได้แก่ เกษตรแปรรูป อัญมณี เครื่องประดับ สิ่งทอ (เสื้อผ้า ผ้าไหม) โลจิสติกส์ (การขนส่ง คลังสินค้า คลังน้ำมัน และตลาดกลาง) ชิ้นส่วนรถยนต์ จักรยานยนต์ อุปกรณ์ไฟฟ้า และผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ (ธนาคารเพื่อการนำเข้าและส่งออกแห่งประเทศไทย, 2551)

3.2 หลักปฏิบัติ กฎหมาย และกฎระเบียบว่าด้วยการลงทุนและการประกอบกิจการ

การเข้าไปลงทุนหรือการประกอบธุรกิจในพื้นที่อำเภอยะลาของ นักลงทุนหรือผู้ประกอบการจะต้องทำการดำเนินการตาม ขั้นตอนตามกฎหมายหรือพระราชบัญญัติได้บัญญัติไว้ ซึ่งการดำเนินการต่างๆจะเริ่มตั้งแต่การขออนุญาตดำเนินการกิจการและประกอบ ธุรกิจ การขอใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร

3.2.1 การขออนุญาตดำเนินการกิจการและประกอบธุรกิจ

ในการเริ่มต้นการประกอบกิจการ หรือการลงทุนประกอบกิจการใดกิจการหนึ่งนั้น ผู้ประกอบการหรือนักลงทุนจะต้องทำการ จดทะเบียนพาณิชย์ ตามพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. 2499 ซึ่งได้ระบุไว้ให้ผู้ที่มีหน้าที่จดทะเบียนพาณิชย์ ได้แก่ บุคคล ธรรมดาคนเดียว (กิจการเจ้าของคนเดียว) ห้างหุ้นส่วนสามัญ นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศที่มาตั้งสำนักงานสาขาใน ประเทศไทย ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด ที่มีการประกอบกิจการค้าที่เป็น พาณิชย์กิจจะต้องจดทะเบียนพาณิชย์อย่างเป็นทางการก่อนการเริ่มดำเนินการ ซึ่งกรณีที่ผู้ประกอบการพาณิชย์เป็นบุคคลต่างด้าว หรือนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศที่มาตั้งสำนักงานสาขาในประเทศไทย จะมีการตรวจสอบในเบื้องต้นว่าการประกอบ กิจการใดนั้น ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 หรือไม่ และหากเป็นกิจการค้าที่ต้อง ได้รับอนุญาต ผู้ประกอบการหรือนักลงทุนจะต้องได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการค้าอย่างเป็นทางการ ก่อนที่จะมีการยื่นจดทะเบียน พาณิชย์

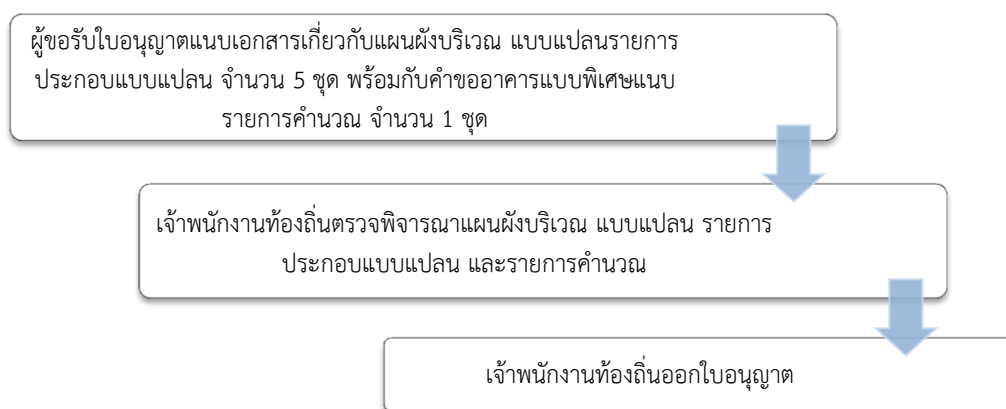
ที่มา กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2553

รูปที่ 3-11 รูปแบบองค์กรธุรกิจที่สามารถจดทะเบียนพาณิชย์ตามกฎหมายได้

จากนั้น ผู้ประกอบการจะต้องทำการจัดเตรียมเอกสารที่ใช้ในการจดทะเบียนพาณิชย์ ทั้งนี้ จำนวนและประเภทของเอกสารที่ ผู้ประกอบการจะต้องทำการยื่นเพื่อขอจดทะเบียน จะขึ้นอยู่กับประเภทของกิจการ และประเภทของผู้ประกอบการ ซึ่งการ ดำเนินการเพื่อขอจดทะเบียนพาณิชย์ในพื้นที่อำเภอยะลาของ ผู้ประกอบการและนักลงทุนสามารถยื่นจดทะเบียนได้ที่เทศบาลและ องค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ที่ตั้งกิจการ โดยระยะเวลาการจดทะเบียนพาณิชย์ หากเป็นการจดทะเบียนพาณิชย์ตั้งใหม่ จะต้อง

ทำการจดทะเบียนภายใน 30 วันนับแต่วันเริ่มประกอบพาณิชย์กิจ หากมีการเปลี่ยนแปลงรายการที่จดทะเบียนไว้ จะต้องทำการจดทะเบียนภายใน 30 วันนับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลง หากผู้ประกอบการมีความประสงค์ที่จะเลิกประกอบพาณิชย์กิจ จะต้องทำการจดทะเบียนภายใน 30 วันนับแต่วันที่เลิกประกอบพาณิชย์กิจ และหากใบทะเบียนพาณิชย์สูญหายต้องยื่นขอใบแทนภายใน 30 วันนับแต่วันสูญหาย นอกจากนี้การประกอบกิจการที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์ ได้แก่ การค้าแร่ การค้าแผงลอย พาณิชยกรรมเพื่อการบำรุงศาสนาหรือเพื่อการกุศล พาณิชยกรรมของนิติบุคคลซึ่งได้มีพระราชบัญญัติ หรือพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งขึ้น พาณิชยกรรมของกระทรวง ทบวง กรม พาณิชยกรรมของมูลนิธิ สมาคม สหกรณ์ และพาณิชยกรรมของกลุ่มเกษตรกรที่ได้จดทะเบียนตาม ปว.141 ลงวันที่ 1 พฤษภาคม 2515 (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2556)

3.2.2 การขอใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร

ที่มา รวบรวมโดยผู้วิจัย โดยใช้ฐานข้อมูลจากพระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างอาคาร พ.ศ. 2479 และพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535
รูปที่ 3-12 ขั้นตอนการขอใบอนุญาตเพื่อก่อสร้างอาคาร

เมื่อผู้ประกอบการและนักลงทุน ได้ดำเนินการเพื่อขออนุญาตดำเนินการและประกอบธุรกิจเป็นที่เรียบร้อยแล้ว และมีความประสงค์ที่จะก่อสร้างอาคารพาณิชย์เพื่อดำเนินกิจการ ผู้ประกอบการและนักลงทุนจะต้องทำการขออนุญาตก่อสร้างอาคาร โดยจะต้องมีการจัดเตรียมเอกสาร อันได้แก่ สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ขออนุญาตและเจ้าของที่ดินจำนวน 1 ชุด สำเนาทะเบียนบ้านของผู้ขออนุญาตและเจ้าของที่ดิน จำนวน 1 ชุด แบบก่อสร้างแผนผังและรายการประกอบแบบ จำนวน 5 ชุด สำเนาโฉนดที่ดินที่จะทำการก่อสร้าง จำนวน 1 ชุด (หรือเอกสารสิทธิ์อื่น ๆ) และสำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนบริษัท วัตถุประสงค์ผู้มีอำนาจลงชื่อแทน นิติบุคคล ที่มีการขออนุญาตที่มีอายุไม่เกิน 6 เดือน ซึ่งฝ่ายกองช่างจะเป็นผู้รับผิดชอบในการพิจารณาการออกใบอนุญาต หลังจากนั้น ทางสำนักงานเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ที่จะทำการพิจารณารายละเอียดแบบแปลนที่ได้มีการแจ้งความจำนงค์ ซึ่งทางเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นอาจสั่งให้ผู้ขอใบอนุญาตแก้ไขเปลี่ยนแปลงผังบริเวณแบบแปลน รายการประกอบแบบแปลน หรือรายการคำนวณที่ได้ยื่นไว้ให้ถูกต้องตาม พ.ร.บ.ควบคุมการก่อสร้างอาคาร พ.ศ. 2479 และ พ.ร.บ.ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 และแก้ไขเพิ่มเติมตาม พ.ร.บ.ควบคุมอาคาร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 และกฎกระทรวงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

หากเป็นอาคารประเภทควบคุมการใช้ เมื่อก่อสร้างแล้วเสร็จจะต้องแจ้งกองช่างของเทศบาล หรือ องค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อทำการตรวจสอบ และเพื่อขอใบรับรองการใช้อาคารก่อนเปิดใช้อาคารหรือให้ผู้อื่นใช้ และการขออนุญาตก่อสร้างตามมาตรา 39 ทวิ โดยไม่ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น จะต้องดำเนินการแจ้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบตามแบบที่กำหนด พร้อมทั้งแจ้งข้อมูลและยื่นเอกสารต่อไปนี้ (1) ชื่อผู้รับผิดชอบงานออกแบบอาคาร (วุฒิสถาปนิก) พร้อมสำเนาบัตรประจำตัว (2) ชื่อของผู้รับงานออกแบบและคำนวณอาคาร (วุฒิวิศวกร) พร้อมสำเนาบัตร ประจำตัว (3) ชื่อผู้ควบคุมงาน (ตามกฎหมายวิชาชีพสถาปัตยกรรม-

วิศวกรรม พร้อมสำเนาบัตรประจำตัว) (4) แผนผังบริเวณ แบบแปลน รายการประกอบแบบแปลน รายการคำนวณ (5) ใบแจ้งวันเริ่มต้นและวันสิ้นสุด การดำเนินการก่อสร้างอาคาร ซึ่งระยะเวลาในการพิจารณาในกรณีทั่วไป หากเป็นอาคารพักอาศัยไม่เกิน 2 ชั้น เจ้าหน้าที่จะใช้เวลาในการพิจารณาไม่เกิน 20 วัน (ไม่รวมระยะเวลาในการแก้ไขแบบแปลน) แต่หากเป็นอาคารพาณิชย์ อาคารขนาดใหญ่ อาคารประเภทควบคุมการใช้ จะใช้เวลาในการพิจารณา 33 วัน ซึ่งเวลาดังกล่าวจะไม่รวมระยะเวลาในการแก้ไขแบบแปลนแต่จะมีการยกเว้นในกรณีที่มีเหตุขัดข้อง ซึ่งจะใช้เวลาพิจารณาตามที่ได้กำหนดไว้ใน พ.ร.บ.ควบคุมอาคาร ซึ่งข้อกำหนดต่างๆ ในการขออนุญาตเกี่ยวกับอาคาร ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2528 มีดังนี้

(1) ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องแนบเอกสารเกี่ยวกับแผนผังบริเวณ แบบแปลนรายการประกอบแบบแปลน จำนวน 5 ชุด พร้อมคำขอ อาคารสาธารณะ อาคารพิเศษ หรืออาคารที่ก่อสร้างด้วยวัสดุถาวรและวัสดุทนไฟเป็นส่วนใหญ่ ต้องแนบรายการคำนวณจำนวน 1 ชุด

(2) เมื่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ตรวจพิจารณาแผนผังบริเวณ แบบแปลนรายการประกอบแบบแปลนและรายการคำนวณ (ถ้ามี) ถูกต้องแล้ว ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกใบอนุญาตได้

(3) อาคารประเภทควบคุมการใช้เมื่อทำการก่อสร้างเสร็จแล้ว ให้เจ้าของอาคารหรือผู้ครอบครองอาคารยื่นคำขอใบรับรองต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น

(4) ในกรณีที่เจ้าของอาคาร ประสงค์จะใช้อาคารเพื่อกิจการประเภทควบคุมการใช้ จะเปลี่ยนการใช้อาคารให้ยื่นคำขออนุญาตเปลี่ยนการใช้อาคารนั้น

(5) ในกรณีที่เจ้าของอาคารประสงค์จะดัดแปลงหรือใช้ที่จอดรถเพื่อการอื่นและก่อสร้างที่จอดรถแทนของเดิมให้ยื่นคำขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น

(6) ผู้ได้รับใบอนุญาตประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร ให้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ

(7) ในกรณีที่ใบอนุญาตหรือใบรับรองสูญหาย ถูกทำลายหรือชำรุด ให้ยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตหรือใบแทนใบรับรองจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับทราบถึงการสูญหาย

(8) ผู้ได้รับใบอนุญาต ผู้ใดประสงค์จะโอนใบอนุญาตก่อสร้างอาคารให้แก่บุคคลอื่น ให้ยื่นคำขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นเมื่อเห็นเป็นการสมควร ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกหนังสือแจ้งอนุญาตให้โอนใบอนุญาตให้แก่ผู้ขอโอนใบอนุญาตได้

(9) ผู้รับผิดชอบงานออกแบบหรือผู้รับผิดชอบงานออกแบบและคำนวณ ต้องลงลายมือชื่อพร้อมกับเขียนชื่อตัวบรรจง ที่อยู่พร้อมกับคุณสมบัติของผู้รับผิดชอบดังกล่าวไว้ในแผนผังบริเวณ แบบแปลน รายการประกอบแบบแปลน และรายการคำนวณแต่ละชุดด้วย ผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมวิศวกรรมควบคุมให้ระบุเลขทะเบียนในใบอนุญาตไว้ด้วย

3.2.3 การดำเนินงานเพื่อขออนุญาตติดตั้งไฟฟ้า

เมื่อผู้ประกอบการตัดสินใจเลือกกิจการที่จะลงทุน และสถานที่ประกอบการแล้ว หากมีความประสงค์จะขอใช้ไฟฟ้า สามารถติดต่อได้ที่สำนักงานในส่วนภูมิภาค หรือสำนักงานการไฟฟ้าเขตในพื้นที่ที่กิจการตั้งอยู่ และควรดำเนินการขอใช้ไฟฟ้าทันที เพื่อให้สำนักงานการไฟฟ้าส่วนสามารถเตรียมการจ่ายกระแสไฟฟ้าได้สอดคล้องและเพียงพอกับความต้องการไฟฟ้าของกิจการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ใช้ไฟฟ้าที่มีความต้องการใช้ไฟฟ้าที่มีปริมาณสูงและมีความต้องการความมั่นคงในการจ่ายไฟฟ้าสูง กล่าวคือผู้ประกอบการจะต้องทำการแจ้งขอใช้ไฟฟ้าแต่เนิ่นๆ ก่อนกำหนดการใช้ไฟฟ้าอย่างน้อย 2 ปี โดยจะต้องทำการยื่นเอกสารหลักฐานที่แสดงในการขอใช้ไฟฟ้า ได้แก่ ใบทะเบียนการค้าของกรมสรรพากร หรือใบอนุญาตตั้งโรงงาน หรือใบทะเบียนพาณิชย์ หรือหนังสือรับรองของสำนัก ทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทจำกัด แผนผังสังเขปแสดงตำแหน่งและที่ตั้งของกิจการ แผนผังภายในบริเวณของกิจการที่ขอใช้ไฟฟ้า (Lay Out) หนังสือยินยอมให้ปักเสาพาดสายไฟฟ้าตามแบบฟอร์มของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (ในกรณีที่จะต้องดำเนินการติดตั้งสายไฟฟ้าโดยผ่านที่ดินของผู้อื่น) และจะต้องระบุรายละเอียดดังต่อไปนี้ในการประกอบการยื่นเรื่องขอใช้ไฟฟ้า ซึ่งได้แก่ การระบุประเภทของกิจการ ปริมาณความต้องการใช้ไฟฟ้าที่ขอและที่จะเพิ่มในอนาคต กำหนดการใช้ไฟฟ้า ลักษณะการใช้ไฟฟ้า (ว่ามี

การใช้ไฟฟ้าตลอด 24 ชั่วโมงหรือเฉพาะช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง) ระบบแรงดันไฟฟ้าที่ขอใช้ และขอบเขตของงานที่ผู้ขอใช้ไฟฟ้าจะดำเนินการเองและที่จะให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคดำเนินการให้

ที่มา รวบรวมโดยผู้วิจัย โดยใช้ฐานข้อมูลจากกองเศรษฐกิจพลังไฟฟ้า, 2556

รูปที่ 3-13 ขั้นตอนในการดำเนินการเพื่อขออนุญาตติดตั้งไฟฟ้า

หลังจากนั้น ทางกรไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจะนัดหมายกับผู้ขอใช้ไฟฟ้าและจัดส่งเจ้าหน้าที่ไปสำรวจสถานที่ที่ขอใช้ไฟฟ้า เพื่อสำรวจ ออกแบบแผนผังก่อสร้างและประมาณการค่าใช้จ่าย ต่อมา จะมีการจัดทำแผนผังก่อสร้างตามความประสงค์ของผู้ขอใช้ไฟฟ้า พร้อมประมาณการค่าใช้จ่ายแจ้งให้ผู้ขอใช้ไฟฟ้าทราบ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจะกำหนดราคาค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างภายในระยะเวลา 3 เดือน นับตั้งแต่วันที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้แจ้งค่าใช้จ่ายให้กับผู้ขอใช้ไฟฟ้าทราบ เมื่อการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้ดำเนินการติดตั้งไฟฟ้าเรียบร้อยแล้ว และผู้ขอใช้ไฟฟ้าได้ชำระเงินค่าธรรมเนียมการใช้ไฟฟ้าอย่างถูกต้อง ตลอดจนได้รับการตรวจสอบการติดตั้งอุปกรณ์ไฟฟ้าในส่วนที่ผู้ประกอบการดำเนินการเองทั้งภายนอก และภายในอาคารจากการไฟฟ้าฯ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ทางกรไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจึงจะสามารถจ่ายกระแสไฟฟ้าให้ ต่อมาเมื่อก่อสร้างขยายเขต และติดตั้งอุปกรณ์ไฟฟ้าทั้งภายนอกและภายในเรียบร้อยแล้ว การขอเปิดจ่ายไฟฟ้านั้น ผู้ขอใช้ไฟฟ้าจะต้องแจ้งความจำนงค์ที่สำนักงานการไฟฟ้าในท้องที่ที่ขอใช้ไฟฟ้า เพื่อขอติดตั้งมาตรวัดไฟฟ้าในการจ่ายไฟฟ้า พร้อมทั้งยื่นเอกสารการขอติดตั้งมาตรวัดไฟฟ้า หลักฐานและแผนผังที่แสดงการติดตั้งอุปกรณ์ไฟฟ้าภายในอาคาร พร้อมทั้งชำระเงินค่าธรรมเนียมการใช้ไฟฟ้าเช่น ค่าธรรมเนียมต่อไฟฟ้า ค่าตรวจสอบการติดตั้ง อุปกรณ์ไฟฟ้าภายในอาคาร และจำเป็นจะต้องวางเงินประกันการใช้ไฟฟ้า (เงินสดหรือธนาคารค้ำประกันหรือพันธบัตรรัฐบาล) เมื่อผู้ขอใช้ไฟฟ้าดำเนินการ เป็นที่เรียบร้อยแล้วได้ทำการตรวจสอบอุปกรณ์ไฟฟ้าในส่วนที่ผู้ใช้ไฟฟ้าดำเนินการเองทั้งภายนอกและภายในอาคาร ทางกรไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจะติดตั้งมาตรวัดไฟฟ้าและจ่ายไฟฟ้าให้ ถือเป็นการสิ้นสุดกระบวนการในการขอติดตั้งไฟฟ้าอย่างสมบูรณ์ (กองเศรษฐกิจพลังไฟฟ้า, 2556)

3.2.4 การจดทะเบียนทรัพย์สิน

ในการพิจารณาอนุมัติการโอนและจดทะเบียนกรรมสิทธิ์อสังหาริมทรัพย์จะทำการพิจารณาในกระบวนการที่เกี่ยวข้องทั้งหมดในด้านการซื้ออสังหาริมทรัพย์ โดยกระบวนการทั้งหมดเริ่มตั้งแต่การจัดหาเอกสารสำคัญ เช่น โฉนดหรือเอกสารสิทธิของผู้ขาย การสำรวจหรือการประเมินมูลค่า เพื่อให้ผู้ซื้ออสังหาริมทรัพย์สามารถใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ได้ ทั้งนี้ กระบวนการซื้อขายอสังหาริมทรัพย์จะแล้วเสร็จได้ก็ต่อเมื่อสามารถครอบครองทรัพย์สินนั้นอย่างสมบูรณ์ ซึ่งขั้นตอนในการดำเนินการเพื่อการโอนและจดทะเบียนกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์จะเริ่มตั้งแต่ กระบวนการก่อนการโอนและจดทะเบียนกรรมสิทธิ์ โดยทั้งผู้ซื้อและผู้ขายจะต้องทำการตรวจสอบภาระจำนอง ตรวจสอบสัญญาซื้อขาย และการจ่ายค่าธรรมเนียมการโอนอสังหาริมทรัพย์ให้เรียบร้อยก่อนในเบื้องต้น โดยในขั้นต้นผู้ขายจะต้องให้กระทรวงพาณิชย์รับรองสำเนาเอกสารของบริษัทก่อน และทั้งผู้ซื้อและผู้ขายยื่นคำขอจดทะเบียน ณ สำนักงานที่ดินที่ดินนั้นตั้งอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อยื่นแบบคำขอจดทะเบียนการขายที่ดินและสิ่งปลูกสร้างบนที่ดิน จากนั้น เจ้าหน้าที่ที่ดินจะทำการตรวจสอบเอกสารที่ยื่นพร้อมคำขอทั้งหมด และเมื่อเอกสารทุกอย่างถูกต้องเจ้าหน้าที่ที่ดินจะทำการดำเนินการเพื่อจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ ต่อมาเจ้าหน้าที่จะเตรียมสัญญาขายฉบับทางการ และคำนวณค่าใช้จ่ายและค่าธรรมเนียมในการในการจดทะเบียนทั้งหมด ซึ่งผู้ขายจะต้องทำการชำระภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายจำนวนร้อยละ 1 ของราคาขายหรือราคาประเมินได้ และผู้ขายสามารถนำไปเป็นเครดิตภาษีเงินได้ หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่ที่ดินจะเสนอคำร้องทั้งหมดให้กับเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการจดทะเบียนการโอนกรรมสิทธิ์ และเมื่อได้รับการจดทะเบียนถือว่าเสร็จสิ้นขั้นตอนการดำเนินการ โดยทางผู้ขายจะได้รับสำเนาสัญญาซื้อขายที่จดทะเบียนแล้ว ส่วนผู้ซื้อจะได้รับสำเนาสัญญาซื้อขายที่จดทะเบียนพร้อมกับโฉนดที่ดิน และหากผู้ขายเป็นทั้งเจ้าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง จะต้องทำการโอนกรรมสิทธิ์สิ่งปลูกสร้างพร้อมกับการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดิน และจะต้องทำการเตรียมเอกสารและหลักฐานในการขออนุญาตก่อสร้างและจดทะเบียนเลขที่ของอาคารด้วย เพื่อทำการโอนสิ่งปลูกสร้างนั้น (กรมที่ดิน, 2554)

3.2.5 การชำระภาษี (กฎหมายภาษี)

เมื่อมีการดำเนินธุรกิจในพื้นที่อำเภอเชียงของ กฎหมายได้มีการกำหนดให้ผู้ประกอบการมีหน้าที่ในการชำระภาษี และกำหนดสิทธิให้ต้องเกี่ยวข้องกับภาระภาษี ซึ่งภาษีที่จัดเก็บแต่ละประเภทจะกำหนดสถานะผู้มีหน้าที่เสียภาษีและวิธีเสียภาษีที่ต่างกันแล้วแต่กรณี โดยภาษีที่จัดเก็บจากรายได้นั้น ผู้มีหน้าที่เสียภาษี มีทั้งบุคคลธรรมดา คณะบุคคล และนิติบุคคลประเภทต่างๆ (ผดุงศักดิ์, 2554) ซึ่งภาระภาษีที่ผู้ประกอบการหรือนักลงทุนจะต้องทำการชำระภาษี ประกอบไปด้วย ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีธุรกิจเฉพาะ

ก. ภาษีมูลค่าเพิ่ม

“ภาษีมูลค่าเพิ่ม หมายถึง ภาษีที่เก็บจากการบริโภคของประชาชน ที่ภาระภาษีต้องตกไปยังผู้บริโภค โดยจัดเก็บผ่านผู้ประกอบการจดทะเบียนฯ ที่เป็นผู้ขายสินค้าหรือให้บริการจดทะเบียนเสียภาษีจากมูลค่าของสินค้าหรือบริการเฉพาะส่วนที่เพิ่มขึ้นแต่ละขั้นตอนของการขายสินค้าหรือบริการเท่านั้น” (ผดุงศักดิ์, 2554) ซึ่งผู้มีหน้าที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ได้แก่ (1) ผู้ประกอบกิจการที่มีรายรับจากการขายสินค้าหรือให้บริการเป็นปกติธุระ เกินกว่า 1.8 ล้านบาทต่อปี โดยสามารถยื่นคำขอจดทะเบียน ภายใน 30 วันนับแต่วันที่มีรายรับเกิน (2) ผู้ประกอบกิจการขายสินค้าหรือให้บริการ ซึ่งมีแผนงานที่สามารถพิสูจน์ได้ว่ามีการดำเนินการและเตรียมการเพื่อการประกอบกิจการอันเป็นเหตุให้ต้องมีการซื้อสินค้า หรือรับบริการที่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม เช่น การก่อสร้างโรงงาน ก่อสร้างอาคารสำนักงาน หรือการติดตั้งเครื่องจักรโดยจะต้องทำการยื่นคำขอจดทะเบียน ภายในกำหนด 6 เดือนก่อนวันเริ่มประกอบกิจการ เว้นแต่มีสัญญาหรือหลักฐานจะดำเนินการก่อสร้างภายในเวลาที่เหมาะสม (3) ผู้ประกอบการอยู่นอกราชอาณาจักร และได้ดำเนินการขายสินค้าหรือให้บริการในราชอาณาจักรเป็นปกติธุระ โดยมีตัวแทนอยู่ในราชอาณาจักร และมอบหมายให้ตัวแทนเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการจดทะเบียน ซึ่งเอกสารที่จะต้องใช้ในการดำเนินการเพื่อชำระภาษี ประกอบไปด้วย (1) แบบคำขอจดทะเบียน ภ.พ.01 จำนวน 3 ฉบับ และ (ภ.พ.01.1 จำนวน 3 ฉบับ กรณีใช้สิทธิ) (2) หลักฐานที่ตั้งสถานประกอบการ (3) แผนที่แสดงที่ตั้งของสถานประกอบการโดยสังเขป พร้อมภาพถ่ายสถานประกอบการที่แสดงให้เห็นบ้านเลขที่ (4)

หนังสือมอบอำนาจปิดอากรแสตมป์ สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้มอบอำนาจ และผู้รับมอบอำนาจ ในกรณีที่มีการมอบอำนาจให้ผู้อื่นยื่นขอจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มแทน (5) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน ของผู้ประกอบการ กรรมการผู้มีอำนาจลงนาม ผู้มีอำนาจลงนาม และผู้รับผิดชอบกิจการในประเทศ (6) สำเนาใบทะเบียนพาณิชย์ (7) ภาพถ่ายหนังสือการจัดตั้งคณะบุคคลที่มีโชตินิติบุคคล (8) สำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทพร้อมวัตถุประสงค์ (9) ภาพถ่ายเอกสารการดำเนินการร่วมค้า (10) หลักฐานที่แสดงฐานะนิติบุคคล (11) ภาพถ่ายหนังสือตั้งตัวแทนเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งมีการรับรองโดยสถานทูต หรือสถานกงสุล หรือบุคคลอื่นที่ได้รับความเห็นชอบจากอธิบดีกรมสรรพากร (กรมสรรพากร, 2555)

ข. ภาษีธุรกิจเฉพาะ

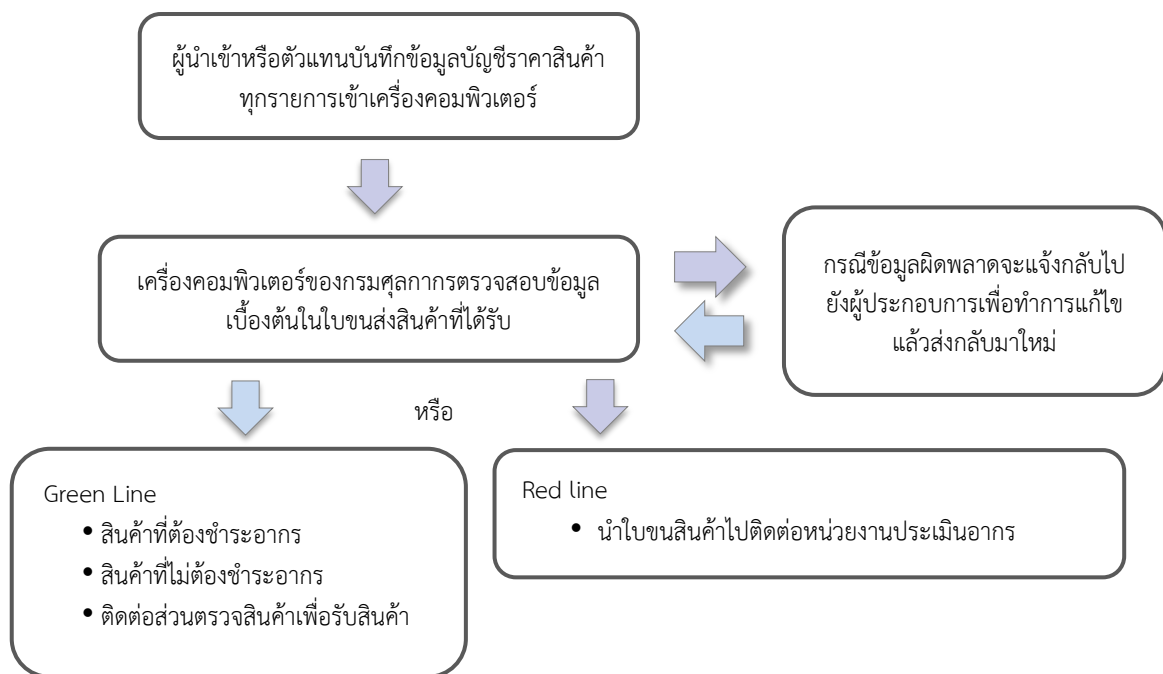
“ภาษีธุรกิจเฉพาะ (Specific Business Tax) เป็นภาษีอากรทางอ้อมที่กรมสรรพากรจัดเก็บเป็นการเฉพาะสำหรับธุรกิจที่มีข้อจำกัดและมีความยุ่งยากซับซ้อนในการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม กิจการที่อยู่ในข่ายบังคับของภาษีธุรกิจเฉพาะแล้วจะไม่อยู่ในข่ายบังคับของภาษีมูลค่าเพิ่มอีก ภาษีธุรกิจเฉพาะคำนวณจากยอดรายรับก่อนหักรายจ่ายใดๆจากการประกอบธุรกิจ ซึ่งภาษีธุรกิจเฉพาะที่กิจการได้จ่ายไปแล้ว สามารถนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิได้โดยไม่ต้องห้ามตามมาตรา 65 ทวิ หรือ 65 ตรี” (ลินดา, 2554) ซึ่งผู้ประกอบการที่มีภาระภาษีธุรกิจเฉพาะที่ต้องทำการดำเนินการเพื่อเสียภาษี โดยเริ่มต้นจากการจดทะเบียนภาษีธุรกิจเฉพาะ ซึ่งผู้ประกอบการที่มีหน้าที่เสียภาษีธุรกิจเฉพาะ จะต้องทำการยื่นคำขอจดทะเบียนภาษีธุรกิจเฉพาะ ตามแบบคำขอจดทะเบียนภาษีธุรกิจเฉพาะ ภายใน 30 วันนับแต่วันเริ่มประกอบกิจการ อีกนัยหนึ่ง เอกสารที่ต้องแนบพร้อมแบบคำขอจดทะเบียนภาษีธุรกิจเฉพาะ ประกอบด้วย (1) สำเนาหรือภาพถ่ายทะเบียนบ้าน และหรือหลักฐานแสดงการอยู่อาศัยจริงภาพถ่ายบัตรประจำตัวประชาชน และบัตรประจำตัวผู้เสียภาษีอากรของผู้ยื่นคำขอ และหรือภาพถ่ายบัตรประจำตัวประชาชน ของผู้รับมอบอำนาจ (2) สำเนาหรือภาพถ่ายสัญญาเช่าอาคารอันเป็นที่ตั้งสถานประกอบการ ในกรณีที่มีการเช่าอาคารพาณิชย์ หรือ หนังสือยินยอมให้ประกอบการ ในกรณีอาคารเป็นของผู้อื่นโดยมิได้เช่า พร้อมด้วยสำเนาหรือภาพถ่ายทะเบียนบ้านอันเป็นที่ตั้งสถานประกอบการ (3) สำเนาหรือภาพถ่ายหนังสือสัญญาจัดตั้งห้างหุ้นส่วน ในกรณีที่เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญ หรือคณะบุคคล (4) สำเนาหรือภาพถ่ายหนังสือรับรองของนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกระทรวงพาณิชย์ ในกรณีที่เป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย พร้อมทั้งสำเนาหนังสือบริคณห์สนธิและข้อบังคับ ในกรณีที่เป็นบริษัทจำกัดที่ต้องขึ้นตามกฎหมายไทย และสำเนาหรือภาพถ่ายใบทะเบียนพาณิชย์ (5) ภาพถ่ายบัตรประจำตัวกรรมการผู้จัดการ หรือหุ้นส่วนผู้จัดการ ในกรณีเป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล (6) แผนที่สังเขปหรือภาพถ่ายสถานประกอบการ (7) เอกสารอื่นๆ เช่นหนังสือมอบอำนาจ กรณีผู้ประกอบการมอบอำนาจให้บุคคลอื่น ดำเนินการจดทะเบียนภาษีธุรกิจเฉพาะแทนผู้ประกอบการ เมื่อผู้ประกอบการที่มีหน้าที่เสียภาษีธุรกิจเฉพาะรวบรวมเอกสารเหล่านี้ได้ครบ หลังจากนั้น ผู้ประกอบการจะต้องยื่นคำขอจดทะเบียนภาษีธุรกิจเฉพาะภายใน 30 วัน นับแต่วันเริ่มประกอบกิจการ ซึ่งสถานที่จดทะเบียนภาษีธุรกิจเฉพาะให้ผู้ประกอบการยื่นคำขอจดทะเบียนภาษีธุรกิจเฉพาะตาม แบบ ภ.ธ. 01 ในอำเภอเชียงของ คือ สำนักงานสรรพากรอำเภอเชียงของ (กรมสรรพากร, 2555)

3.2.6 การค้าระหว่างประเทศ (การดำเนินการเพื่อการนำเข้าส่งออก)

ในการทำการค้าระหว่างประเทศ หรือการนำเข้าและส่งออกสินค้าระหว่างประเทศนั้น จำเป็นที่จะต้องมีการดำเนินการตามพิธีศุลกากรทั้งขาเข้า (การนำเข้าสินค้าเข้ามาในประเทศ) และขาออก (การส่งออกสินค้าไปยังต่างประเทศ) ซึ่งพิธีการทางศุลกากรมีดังต่อไปนี้

ก. พิธีการขาเข้า

ในการนำเข้าสินค้า ผู้นำเข้าจะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และประกาศที่กรมศุลกากรและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการนำเข้า อาทิ กระทรวงพาณิชย์สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กรมปศุสัตว์ ฯลฯ ที่กำหนดไว้ ซึ่งเอกสารหลักที่นำมาประกอบการนำเข้าสินค้าได้แก่ ประเภทใบขนสินค้าขาเข้า ซึ่งเป็นแบบพิมพ์ที่กรมศุลกากรกำหนดให้ผู้นำเข้าต้องยื่นต่อกรมศุลกากรในการนำเข้า และจะต้องมีเอกสารประกอบการดำเนินการ ได้แก่ (1) ต้นฉบับใบขนสินค้าขาเข้า พร้อมสำเนา 1 ฉบับ (2) ใบตราส่งสินค้า (Bill of Lading or Air Waybill) (3) บัญชีราคาสินค้า (Invoice) (4) แบบธุรกิจต่างประเทศ (Foreign Transaction Form) ซึ่งจะใช้ในการณิมูลค่าของนำเข้าเกินกว่า 500,000 บาท (5) แบบแสดงรายละเอียดราคาศุลกากร (6) ใบส่งปล่อยสินค้า (7) บัญชีรายละเอียดบรรจุหีบห่อ (Packing List) (8) ใบแจ้งยอดเบี้ยประกัน (Insurance Premium Invoice) (9) ใบอนุญาตหรือหนังสืออนุญาตสำหรับสินค้าควบคุมการนำเข้า (10) ใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า (Certificate of Origin) กรณีขอลดอัตราอากร และเอกสารอื่น ๆ เช่น เอกสารแสดงส่วนผสม คุณลักษณะและการใช้งานของสินค้า แค็ตตาล็อก เป็นต้น

ที่มา กรมศุลกากร, 2557

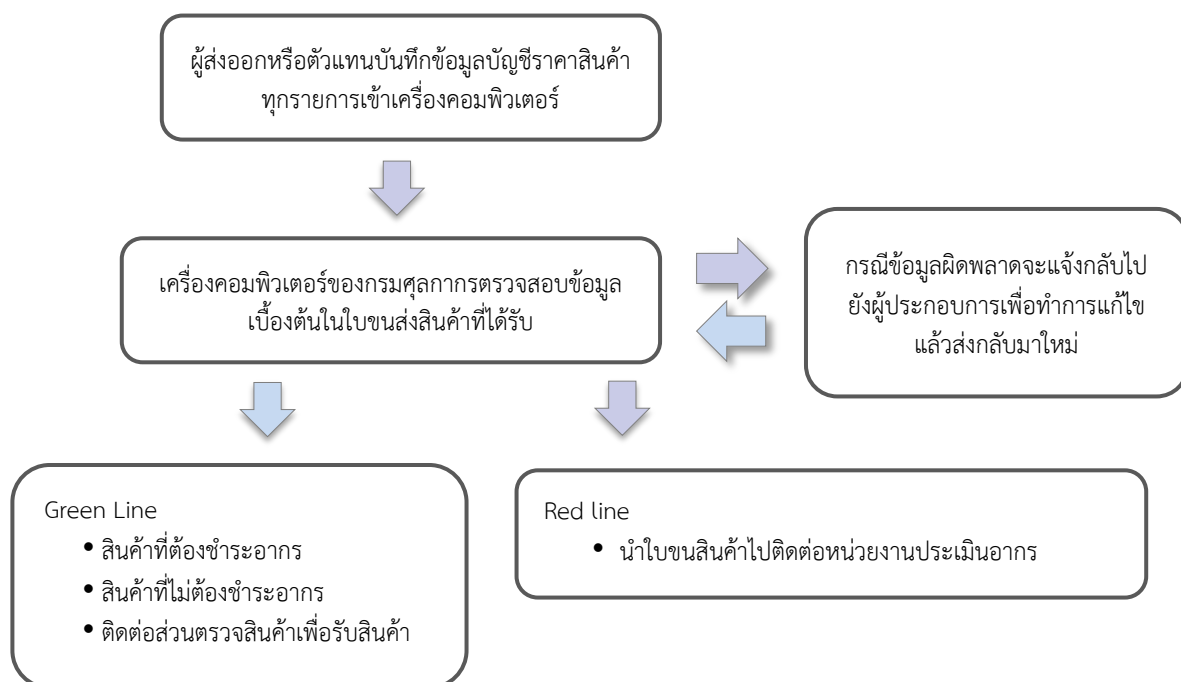
รูปที่ 3-14 แผนผังแสดงขั้นตอนการนำเข้าสินค้า

โดยขั้นตอนการปฏิบัติพิธีการนำเข้าสินค้า จะเริ่มจากผู้ประกอบการหรือตัวแทนในการดำเนินการแปลงข้อมูลบัญชีราคาสินค้า (Invoice) ให้เป็นข้อมูลใบขนสินค้า และให้ผู้ประกอบการนำเข้าสินค้าหรือบริษัทตัวแทนส่งข้อมูลใบขนสินค้ามายังศุลกากร จากนั้นศุลกากรจะทำการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นในใบขนสินค้าที่ส่งเข้ามา เช่น ชื่อและที่อยู่ผู้นำเข้าของเข้า เลขประจำตัวผู้เสียภาษี พิกัดอัตราศุลกากร ราคา เป็นต้น และเมื่อมีการตรวจสอบข้อมูลอย่างถูกต้องแล้ว ศุลกากรจะออกเลขที่ใบขนสินค้าขาเข้า พร้อมกับตรวจสอบเงื่อนไขต่าง ๆ ที่กรมศุลกากรกำหนดไว้ เพื่อจัดกลุ่มใบขนสินค้าขาเข้าในขั้นตอนการตรวจสอบพิธีการเป็น 2 ประเภท ได้แก่ (1) ใบขนสินค้าขาเข้าประเภทที่ไม่ต้องตรวจสอบพิธีการ (Green Line) สำหรับใบขนสินค้าประเภทนี้ ผู้นำเข้าหรือตัวแทน

สามารถนำใบขนสินค้าขาเข้าไปชำระค่าภาษีอากรและรับการตรวจปล่อยสินค้าได้ และ (2) ใบขนสินค้าขาเข้าประเภทที่ต้องตรวจสอบพิธีการ (Red Line) สำหรับใบขนสินค้าประเภทนี้ ผู้นำเข้าหรือตัวแทนต้องนำใบขนสินค้าไปติดต่อกับหน่วยงานประเมินอากรของท่าที่นำของเข้า แล้วแจ้งกลับไปยังผู้นำเข้าหรือตัวแทน เพื่อจัดพิมพ์ใบขนสินค้า เมื่อเสร็จสิ้นขั้นตอนการดำเนินการเหล่านี้ ผู้ประกอบการนำเข้าสินค้าหรือบริษัทตัวแทน จะต้องจัดเก็บข้อมูลบัญชีราคาสินค้าเป็นเวลา ไม่น้อยกว่า 6 เดือน เพื่อใช้ในการตรวจสอบใบขนสินค้าหลังการตรวจปล่อย โดยให้สามารถจัดพิมพ์เป็นรายงานเมื่อมีการร้องขอจากศุลกากร

ข. พิธีการขาออก

ในการดำเนินการเพื่อส่งออกสินค้า ผู้ส่งออกก็ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และประกาศที่กรมศุลกากรและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการส่งออกกำหนดไว้ให้ครบถ้วนเช่นเดียวกับการนำเข้า โดยมีเอกสารที่ผู้ประกอบการส่งออกสินค้าจะต้องทำการจัดเตรียมในการยื่นคำร้องได้แก่ ประเภทใบขนสินค้าขาออก ที่เป็นแบบพิมพ์ที่กรมศุลกากรกำหนดให้ผู้ส่งออกต้องยื่นต่อกรมศุลกากรในการส่งออกสินค้า ประกอบกันเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ (1) ใบขนสินค้าขาออก ประกอบด้วยต้นฉบับและสำเนา 1 ฉบับ (2) บัญชีราคาสินค้า (Invoice) 2 ฉบับ (3) แบบธุรกิจต่างประเทศ (Foreign Transaction Form) และ (4) ใบอนุญาตส่งออกหรือเอกสารอื่นใดสำหรับสินค้าควบคุมการส่งออก และเอกสารอื่น ๆ ตามความเหมาะสม และเมื่อมีการจัดเตรียมเอกสารที่เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วนแล้ว ผู้ประกอบการส่งออกหรือบริษัทตัวแทน จะต้องทำการส่งข้อมูลใบขนสินค้าขาออกและบัญชีราคาสินค้า (Invoice) ทุกรายการให้กับศุลกากร โดยผ่านบริษัทผู้ให้บริการระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และศุลกากรทำการตรวจสอบข้อมูลในใบขนสินค้าขาออกส่งมาถูกต้องครบถ้วนแล้ว จะทำการออกเลขที่ใบขนสินค้าขาออกและตรวจสอบเงื่อนไขต่างๆที่กรมศุลกากรได้กำหนดไว้ โดยจะมีการจัดกลุ่มใบขนสินค้าขาออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ (1) ใบขนสินค้าขาออกที่ต้องตรวจสอบพิธีการ (Red Line) สำหรับใบขนสินค้าประเภทนี้ ผู้ประกอบการส่งออกหรือบริษัทตัวแทน ต้องนำใบขนสินค้าไปติดต่อกับหน่วยงานประเมินอากรของท่าที่ผ่านพิธีการ (2) ใบขนสินค้าขาออกที่ไม่ต้องตรวจสอบพิธีการ (Green Line) ซึ่งผู้ประกอบการส่งออกสามารถชำระค่าอากรและดำเนินการนำสินค้าไปตรวจปล่อยเพื่อส่งออกได้เลยโดยไม่ต้องไปพบเจ้าหน้าที่ประเมินอากร และหลังจากนั้นศุลกากรจะทำการแจ้งกลับไปยังผู้ส่งออกหรือตัวแทน เพื่อจัดพิมพ์ใบขนสินค้า

ที่มา กรมศุลกากร, 2557

รูปที่ 3-15 แผนผังแสดงขั้นตอนการส่งออกสินค้า

3.3 นโยบายส่งเสริมการลงทุน ระเบียบและข้อปฏิบัติที่อำนวยความสะดวกในการลงทุน

ในการส่งเสริมให้เกิดการลงทุนในพื้นที่อำเภอเชียงของ ที่จะนำไปสู่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ จะอยู่ภายใต้การดูแลหลักของ คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และ การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

3.3.1 นโยบายส่งเสริมการลงทุน BOI

นโยบายส่งเสริมการลงทุนโดยคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน มีดังนี้

- (1) ส่งเสริมการลงทุนเพื่อพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา การสร้างนวัตกรรม การสร้างมูลค่าเพิ่มของภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ และการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ตลอดจนส่งเสริมการแข่งขันที่เป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม
- (2) ส่งเสริมกิจการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และมีการประหยัดพลังงานหรือใช้พลังงานทดแทนเพื่อการเติบโตอย่างสมดุลและยั่งยืน
- (3) ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มของการลงทุน (Cluster) ที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และสร้างความเข้มแข็งของห่วงโซ่มูลค่า
- (4) ส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อเสริมสร้างเศรษฐกิจท้องถิ่นที่เกื้อกูลต่อการสร้างความมั่นคงในพื้นที่
- (5) ส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยเฉพาะพื้นที่ชายแดน ทั้งในและนอกนิคมอุตสาหกรรม เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน และรองรับการรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- (6) ส่งเสริมการลงทุนของไทยในต่างประเทศ เพื่อพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจไทย และเพิ่มบทบาทของประเทศไทยในเวทีโลก

ที่มา สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, 2558

ในการพิจารณาความเหมาะสมของโครงการที่ขอรับการส่งเสริมการลงทุน คณะกรรมการมีแนวทางการพิจารณา ได้แก่ จะต้องเป็นการลงทุนในการประกอบกิจการที่มีมูลค่าเพิ่มไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของรายได้ ยกเว้นการผลิตผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ และชิ้นส่วน กิจการเกษตรกรรมและผลผลิตจากการเกษตร กิจการตัดโลหะ ต้องมีมูลค่าเพิ่มไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของรายได้ และต้องมีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ในกระบวนการการผลิต การประกอบกิจการที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบเป็นกรณีพิเศษ และจะต้องมีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนจดทะเบียนไม่เกิน 3 ต่อ 1 สำหรับโครงการริเริ่ม แต่ในส่วนของโครงการขยายการดำเนินการ ทางคณะกรรมการจะพิจารณาตามความเหมาะสมเป็นรายๆ ไป อีกทั้งจะต้องมีระบบป้องกันสภาพแวดล้อมเป็นพิษที่เพียงพอ และทางคณะกรรมการจะทำการพิจารณาเป็นพิเศษในเรื่องสถานที่ตั้งและวิธีการจัดการมลพิษสำหรับการประกอบกิจการที่อาจจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม การดำเนินกิจการที่มีเงินลงทุนมากกว่า 500 ล้านบาท (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน) จะต้องทำการแนบรายงานศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการตามที่คณะกรรมการกำหนดไว้ด้วย

ด้านนโยบายเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักลงทุนต่างชาติ ในการลงทุนในกิจการอุตสาหกรรม ทางคณะกรรมการจะดำเนินการเพื่อผ่อนคลายมาตรการจำกัดถือหุ้นโดยจะทำการพิจารณาเป็นกรณี หากเป็นโครงการลงทุนในกิจการเกษตรกรรม การเลี้ยงสัตว์ การประมง การสำรวจและการทำเหมืองแร่ และการให้บริการตามที่ปรากฏในบัญชีหนึ่งท้ายพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 จะต้องผู้มีสัญชาติไทยถือหุ้นรวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละ 51 ของทุนจดทะเบียน แต่หากเป็นโครงการลงทุนในกิจการอุตสาหกรรม ทางคณะกรรมการอนุญาตให้ต่างชาติถือหุ้นข้างมากหรือทั้งสิ้นได้ไม่ว่ากิจการนั้นจะทำการตั้งในเขตใด และหากมีเหตุผลอันสมควร คณะกรรมการอาจกำหนดสัดส่วนการถือหุ้นของต่างชาติ

ด้านหลักเกณฑ์การให้สิทธิและประโยชน์ด้านภาษีอากรตามเขตการลงทุน อำเภอเชียงของถือว่าอยู่ในเขตส่งเสริมการลงทุนเขต 3 ซึ่งนักลงทุนหรือผู้ประกอบการจะได้รับการยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักร ภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นระยะเวลา 8 ปี โดยทั้งนี้จะต้องเป็นกิจการที่มีขนาดการลงทุนตั้งแต่ 10 ล้านบาทขึ้นไป (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน) และจะต้องมีการดำเนินการเพื่อให้

ได้รับใบรับรองคุณภาพตามมาตรฐาน ISO 9000 หรือมาตรฐานสากลอื่นที่เทียบเท่า ภายในระยะเวลา 2 ปีนับตั้งแต่วันเปิดดำเนินการ และหากผู้ประกอบการหรือนักลงทุนไม่สามารถดำเนินการได้ จะถูกเพิกถอนสิทธิและประโยชน์การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล 1 ปี นอกจากนี้ นักลงทุนจะได้รับยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับวัตถุดิบหรือวัสดุจำเป็น ส่วนที่ผลิตเพื่อการส่งออกเป็นระยะเวลา 5 ปี และทางคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนอนุญาตให้หักค่าติดตั้งหรือก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก จากกำไรสุทธิร้อยละ 25 ของเงินลงทุน ในกิจการที่ได้รับการส่งเสริมโดย และจะเลือกหักจากกำไรสุทธิของปีใดปีหนึ่ง หรือหลายปีก็ได้ภายใน 10 ปีนับตั้งแต่วันที่มียรายได้จากกิจการที่ได้รับการส่งเสริม โดยกำไรสุทธิจะต้องอยู่นอกเหนือไปจากการหักค่าเสื่อมราคาตามปกติ นอกจากนี้ กิจการที่จัดตั้งในสถานประกอบการ ในนิคมอุตสาหกรรมหรือเขตอุตสาหกรรมในพื้นที่จังหวัดเชียงราย จะได้รับสิทธิประโยชน์เพิ่มเติม ได้แก่ การได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกำไรสุทธิ ที่ได้จากการลงทุนในอัตราร้อยละ 50 ของอัตราปกติ เป็นระยะเวลา 5 ปี นับจากวันที่พ้นกำหนดระยะเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล การได้รับอนุญาตให้หักค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้า และค่าประปา 2 เท่า เป็นระยะเวลา 10 ปี นับแต่ วันที่เริ่มมียรายได้จากกิจการที่ได้รับการส่งเสริม

ทางคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนยังมีนโยบายเพื่อสนับสนุนการกระจายอุตสาหกรรมไปสู่ภูมิภาค ซึ่งหากผู้ประกอบการทำการย้ายกิจการเข้ามาดำเนินการในพื้นที่อำเภอเชียงของ ที่เป็นเขตส่งเสริมการลงทุนเขต 3 ผู้ประกอบการและนักลงทุนจะได้รับสิทธิและประโยชน์ด้านการลงทุน ได้แก่ การได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นระยะเวลา 8 ปี แต่มีเงื่อนไขว่าจะต้องเป็นกิจการที่มีขนาดการลงทุนตั้งแต่ 10 ล้านบาทขึ้นไป (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน) และจะต้องมีการดำเนินการให้ได้รับใบรับรองระบบคุณภาพตามมาตรฐาน ISO 9000 หรือมาตรฐานสากลอื่นที่เทียบเท่าภายใน 2 ปี นับตั้งแต่วันเปิดดำเนินการในที่ตั้งแห่งใหม่ อีกทั้งยังให้สิทธิในการลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคล สำหรับกำไรสุทธิที่ได้จากการลงทุนในอัตราร้อยละ 50 ของอัตราปกติเป็นระยะเวลา 5 ปี นับจากวันที่พ้นกำหนดระยะเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล และอนุญาตให้หักค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้า และค่าประปา 2 เท่าเป็นระยะเวลา 10 ปี นับแต่วันที่มียรายได้ นอกจากนี้ ทางคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนอนุญาตให้หักค่าติดตั้ง หรือก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก จากกำไรสุทธิร้อยละ 25 ของเงินลงทุน ในกิจการที่รับการส่งเสริม โดยผู้ได้รับการส่งเสริมจะเลือกหักจากกำไรสุทธิของปีใดปีหนึ่ง หรือหลายปีก็ได้ ภายใน 10 ปี นับตั้งแต่วันที่มียรายได้จากกิจการที่ได้รับการส่งเสริม ทั้งนี้ นอกเหนือจากการหักค่าเสื่อมราคาตามปกติ โดยในกรณีที่กิจการที่มีการกำหนดไว้ในประเภทกิจการ ที่ให้การส่งเสริมว่าจะไม่ให้ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล จะไม่ให้ได้รับสิทธิและประโยชน์ การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล กรณียกย้ายสถานประกอบการด้วย และผู้ประกอบการจะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล ให้นับจากวันที่เริ่มมียรายได้จากการประกอบกิจการในที่ตั้งแห่งใหม่ (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, 2558)

วิธีการขอรับการส่งเสริมการลงทุน

ผู้สนใจและประสงค์จะขอรับการส่งเสริมการลงทุนจะขอเอกสารเผยแพร่ขอคำแนะนำด้านการลงทุน และแบบฟอร์มคำขอรับการส่งเสริม (กทท.01) หรือแบบคำขอสำหรับกิจการบริการ (กทท.01/บริการ) หรือคำขอรับการส่งเสริมสำหรับกิจการซอฟต์แวร์และพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (กทท.01/ซอฟต์แวร์) ได้ที่ศูนย์บริการลงทุนทั้งนี้ เมื่อกรอกคำขอในแบบฟอร์ม เรียบร้อยแล้ว ให้ยื่นคำขอจำนวน 2 ชุด ที่สำนักบริหารการลงทุน 1-4 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, ศูนย์เศรษฐกิจการลงทุนภูมิภาค หรือสำนักงานเศรษฐกิจการลงทุนในต่างประเทศ และทำสำเนาคำขออีก 1 ชุด เพื่อผู้ขอรับการส่งเสริมเก็บไว้เป็นสำเนา คำขอรับการส่งเสริมที่มีโครงการลงทุนตั้งแต่ 80-500 ล้านบาท จะต้องยื่นรายงานการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการขอรับ การส่งเสริมการลงทุนที่มีขนาดการลงทุนมากกว่า 80 แต่ไม่เกิน 500 ล้านบาท (รายละเอียดตามประกาศ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ ป.1 / 2551 ลงวันที่ 5 พฤศจิกายน 2551)

คำขอรับการส่งเสริมที่มีโครงการลงทุนมากกว่า 500 ล้านบาท จะต้องยื่นรายงานการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ FEASIBILITY STUDY (รายละเอียดตามประกาศ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน 50 / 2534 ลงวันที่ 1 พฤศจิกายน 2534) ในกรณีที่ผู้ขอรับการส่งเสริมยังไม่ได้จัดตั้งบริษัท มูลนิธิ หรือสหกรณ์ ผู้ขออาจยื่นคำขอรับการส่งเสริมได้ในนามบุคคลธรรมดา แต่ผู้ขอรับการส่งเสริมนั้นจะต้องจัดตั้ง บริษัท มูลนิธิ หรือสหกรณ์ ให้แล้วเสร็จภายใน 6 เดือน นับแต่วันที่ผู้ขอรับการส่งเสริม ได้ตอบรับมติคณะกรรมการให้การส่งเสริมแล้ว

การพิจารณาโครงการที่ขอรับการส่งเสริม

สำนักงานจะพิจารณาคำขอรับการส่งเสริมที่อยู่ในอำนาจพิจารณาของสำนักงาน สำหรับคำขอรับการส่งเสริมที่มีขนาดการลงทุน ไม่เกิน 80 ล้านบาทให้แล้วเสร็จภายใน 40 วันทำการ คำขอรับการส่งเสริมที่มีขนาดการลงทุนเกินกว่า 80 ล้านบาทและคำขอรับการส่งเสริมที่อยู่ในอำนาจของ คณะอนุกรรมการพิจารณาโครงการให้แล้วเสร็จภายใน 60 วันทำการ และคำขอรับการส่งเสริมที่อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ให้แล้วเสร็จภายใน 90 วันทำการ

ที่มา สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, 2552

ตารางที่ 3-8 ขั้นตอนการขอรับสิทธิและประโยชน์ด้านการลงทุน

นักลงทุน	วิธีปฏิบัติ	รับเรื่องดำเนินการโดยหน่วยงาน
ศึกษาข้อมูลและรับแบบคำขอ	สอบถามข้อมูลเบื้องต้น	- ศูนย์บริการการลงทุน - ศูนย์ประสานการบริการด้านการลงทุน (OSOS) - ศูนย์เศรษฐกิจและการลงทุนภาค - สำนักงานเศรษฐกิจการลงทุน - www.boi.go.th
กรอกแบบคำขอรับการส่งเสริมจำนวน 2 ชุด และเตรียมเอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้อง	ยื่นคำขอรับการส่งเสริม	- สำนักงานบริหารการลงทุน 1-4 - ศูนย์เศรษฐกิจการลงทุนภาค - สำนักงานเศรษฐกิจการลงทุน - www.boi.go.th
ติดต่อเพื่อนัดหมายกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ เพื่อชี้แจงโครงการภายใน 10 วันทำการนับตั้งแต่วันที่ยื่นคำร้อง	ชี้แจงโครงการ วิเคราะห์โครงการ	- สำนักงานบริหารการลงทุน 1-4
พิจารณาตามขนาดการลงทุน		
ขนาดการลงทุน < 80 ล้านบาท	ขนาดการลงทุน > 80-750 ล้านบาท	ขนาดการลงทุน > 750 ล้านบาท
- พิจารณาโดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมฯภายใน 40 วันนับตั้งแต่วันยื่นคำขอ	- พิจารณาโดยคณะอนุกรรมการพิจารณาโครงการ ภายใน 60 วันนับตั้งแต่วันยื่นคำขอ	- พิจารณาโดยคณะอนุกรรมการพิจารณาโครงการและคณะกรรมการการส่งเสริมภายใน 90 วันทำการ
	แจ้งผลการพิจารณา อนุมัติ/ไม่อนุมัติ ภายใน 7 วันทำการนับตั้งแต่วันที่พิจารณา	สำนักงานบริหารการลงทุน 1-4
กรอกแบบตอบรับการส่งเสริม ยื่นต่อสำนักงานภายใน 1 เดือนนับตั้งแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งมติ	ตอบรับมติการส่งเสริม	สำนักงานบริหารกลาง
กรอกแบบประกอบขอรับบัตรส่งเสริม พร้อมยื่นเอกสารหลักฐานการออกแบบส่งเสริมภายใน 6 เดือน นับตั้งแต่วันที่ตอบรับการส่งเสริม	ออกบัตรส่งเสริม (ภายใน 10 วันทำการ)	สำนักงานบริหารกลาง

ที่มา สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, 2552

3.3.2 นโยบายส่งเสริมการลงทุนการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

นิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอเชียงของถือเป็นฐานการผลิตที่ช่วยเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ จึงต้องมีการวางระบบโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก ระบบบริหารจัดการรวมถึง “สิทธิประโยชน์” ต่างๆ ที่จะช่วยให้ผู้ประกอบการได้รับความสะดวกสบายในการดำเนินธุรกิจมากขึ้น และเพิ่มขีดความสามารถในการเลือกตลาดการค้าได้ตามสภาวะแข่งขันปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินธุรกิจในตลาดในประเทศหรือการดำเนินธุรกิจเพื่อแข่งขันในตลาดสากล ซึ่งพื้นที่เพื่อประกอบกิจการในนิคมอุตสาหกรรมตามการพิจารณาของการนิคมอุตสาหกรรม สามารถจำแนกออกเป็น 2 เขต คือเขตอุตสาหกรรมทั่วไป (General Industrial Zone: GIZ) และเขตประกอบการเสรี (I-EA-T Free Zone) โดยผู้ลงทุนในเขตอุตสาหกรรมทั้งสองจะได้รับโอกาสและทางเลือกตลอดจนสิทธิประโยชน์ ได้แก่ สิทธิประโยชน์ที่ไม่เกี่ยวกับภาษี (Non-Tax Privileges) สำหรับการลงทุนในเขตอุตสาหกรรมทั่วไปและเขตประกอบการเสรี GIZ และ I-EA-T Free Zone ซึ่งจะประกอบไปด้วยสิทธิในการถือกรรมสิทธิ์ที่ดินในนิคมอุตสาหกรรม การได้รับอนุญาตให้สามารถนำผู้เชี่ยวชาญ หรือช่างฝีมือต่างชาติเข้ามาทำงานในประเทศพร้อมการให้บริการขอวีซ่าและ Work Permit การได้รับอนุญาตนำคู่สมรส บุตรและผู้อยู่ในอุปการะเข้าพักอาศัยในประเทศ พร้อมการให้บริการขอวีซ่า ผู้ประกอบการยังสามารถนำส่งเงินตราต่างประเทศออกนอกราชอาณาจักรได้ และสิทธิประโยชน์เพิ่มเติมจากคณะส่งเสริมการลงทุน ในกรณีที่มีการขอรับการส่งเสริมการลงทุน

นอกจากนี้สิทธิประโยชน์ด้านภาษี (Tax Privileges) ที่ผู้ประกอบการจะได้รับสำหรับการลงทุนในเขตประกอบการเสรี I-EA-T Free Zone ประกอบด้วย การได้รับสิทธิประโยชน์ที่ไม่เกี่ยวกับภาษี (Non-Tax Privileges) เช่นเดียวกับการลงทุนในเขตอุตสาหกรรมทั่วไป GIZ การได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษี (Tax Privileges) การได้รับยกเว้นอากรขาเข้า ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสรรพสามิตสำหรับเครื่องจักร อุปกรณ์ เครื่องมือและเครื่องใช้ในการผลิต การได้รับยกเว้นอากรขาออก ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีสรรพสามิต สำหรับของที่นำเข้าเพื่อการผลิตสินค้า หรือเพื่อพาณิชย์กรรม และการได้รับยกเว้นอากรขาออก ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีสรรพสามิต สำหรับวัตถุดิบรวมทั้งผลิตภัณฑ์สิ่งพลอยได้และสิ่งอื่นที่ได้จากการผลิต (การนิคมอุตสาหกรรม, 2557)

3.3.3 การเปรียบเทียบการให้สิทธิประโยชน์แก่นักลงทุนตามนโยบายส่งเสริมการลงทุนของชาติ

ในส่วนนี้ เป็นการเปรียบเทียบการให้สิทธิประโยชน์แก่นักลงทุนของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) และการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ซึ่งจะเป็นการเปรียบเทียบในการให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีอากร การส่งเสริมการแข่งขันในตลาดโลก การส่งเสริมด้านการส่งออก การส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่ที่มีการลงทุนน้อย การส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดกลาง และขนาดย่อม และการส่งเสริมการลงทุนในภาคการเกษตร เป็นต้น

ตารางที่ 3-9 สรุปการเปรียบเทียบการให้สิทธิประโยชน์แก่นักลงทุนจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

ประเด็น	คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI)	การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
การให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีอากร	- ให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีอากรแบ่งตามประเภทกิจการ (Activity-based Incentives)	- ให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีอากรแบ่งตามพื้นที่ในการประกอบกิจการในนิคมอุตสาหกรรม โดยแบ่งออกเป็น 2 เขต คือเขตอุตสาหกรรมทั่วไป (General Industrial Zone: GIZ) และเขตประกอบการเสรี (I-EA-T Free Zone)
การส่งเสริมการแข่งขันในตลาดโลก	- ให้สิทธิและประโยชน์เพิ่มเติมตามคุณค่าของโครงการ (Merit-based Incentives)	- ให้สิทธิในการถือกรรมสิทธิ์ที่ดินในนิคมอุตสาหกรรม การได้รับอนุญาตให้สามารถเคลื่อนย้ายแรงงานทั้งแรงงานที่มีทักษะและแรงงานที่ไม่มีทักษะเข้ามาในนิคมอุตสาหกรรม ส่งเสริมการวางระบบโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก ระบบบริหารจัดการและสิทธิประโยชน์ต่างๆ
การส่งเสริมด้านการส่งออก	-	- ได้รับยกเว้นอากรขาออก ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีสรรพสามิต สำหรับวัตถุดิบรวมทั้งผลิตภัณฑ์สิ่งพลอยได้และสิ่งอื่นที่ได้จากการผลิต
การส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่ที่มีการลงทุนน้อย	- กำหนดเขตส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่จังหวัดที่มีรายได้ต่อหัวต่ำ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และเขตวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	- สนับสนุนการลงทุนเป็นพิเศษในภูมิภาค หรือท้องถิ่นที่มีรายได้ต่ำ และมีสิ่งเอื้ออำนวยต่อการลงทุนน้อย โดยให้สิทธิและประโยชน์ด้านภาษีอากรสูงสุด
การให้สิทธิประโยชน์เพื่อพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรม	- ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มเติม 1 ปี แต่รวมแล้วไม่เกิน 8 ปี	- ลดขั้นตอนการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม และการอนุญาตให้จัดสรรที่ดินในนิคมอุตสาหกรรมเป็นไปอย่างสะดวกมากยิ่งขึ้น

คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI หรือ บีโอไอ) เป็นหน่วยงานราชการสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีที่มีหน้าที่ส่งเสริมให้เกิดการลงทุน พร้อมกับให้บริการสนับสนุนภาคธุรกิจ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน ด้านการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยเป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจที่ดำเนินบทบาทและภารกิจในการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมโดยการจัดสรรโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวก รวมไปถึงระบบการบริหารจัดการที่ครบวงจร รวมไปถึงการให้สิทธิประโยชน์ต่างๆแก่นักลงทุนที่เข้ามาลงทุนในนิคมอุตสาหกรรม

การเปรียบเทียบการให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีอากร คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนกำหนดสิทธิประโยชน์ด้านภาษีอากรแบ่งตามประเภทกิจการ (Activity-based Incentives) กล่าวคือ “คณะกรรมการกำหนดสิทธิและประโยชน์ตามลำดับความสำคัญ

ของประเภทกิจการ 2 กลุ่มได้แก่ กลุ่ม A ซึ่งเป็นกลุ่มกิจการที่ได้รับสิทธิและประโยชน์ด้านภาษีเงินได้นิติบุคคล เครื่องจักร วัตถุดิบ และสิทธิประโยชน์ที่มีใช้ภาษีอากร และกลุ่ม B ซึ่งเป็นกลุ่มกิจการที่จะได้รับสิทธิและประโยชน์เฉพาะด้านเครื่องจักร วัตถุดิบ และสิทธิประโยชน์ที่มีใช้ภาษีอากร” ในขณะที่ *การนิคมอุตสาหกรรม* ให้สิทธิประโยชน์แก่นักลงทุนให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีอากรแบ่งตามพื้นที่ในการประกอบกิจการในนิคมอุตสาหกรรมตามการพิจารณาของการนิคมอุตสาหกรรมที่แบ่งออกเป็น 2 เขต คือเขตอุตสาหกรรมทั่วไป (General Industrial Zone: GIZ) และเขตประกอบการเสรี (I-EA-T Free Zone) สิทธิประโยชน์ด้านภาษี (Tax Privileges) โดยผู้ประกอบการจะได้รับสิทธิประโยชน์ด้านภาษีอากรสำหรับการลงทุนในเขตประกอบการเสรี I-EA-T Free Zone ประกอบไปด้วย การได้รับสิทธิประโยชน์ที่ไม่เกี่ยวกับภาษี (Non-Tax Privileges) เช่นเดียวกับการลงทุนในเขตอุตสาหกรรมทั่วไป GIZ การได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษี (Tax Privileges) การได้รับยกเว้นอากรขาเข้า ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสรรพสามิตสำหรับเครื่องจักร อุปกรณ์ เครื่องมือและเครื่องใช้ในการผลิต การได้รับยกเว้นอากรขาออก ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีสรรพสามิต สำหรับของที่นำเข้าเพื่อการผลิตสินค้า หรือเพื่อพาณิชย์กรรม และการได้รับยกเว้นอากรขาออก ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีสรรพสามิตสำหรับวัตถุดิบรวมทั้งผลิตภัณฑ์สิ่งพลอยได้และสิ่งอื่นที่ได้จากการผลิต (*การนิคมอุตสาหกรรม, 2557*)

ด้านการส่งเสริมการแข่งขันในตลาดโลก *คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน* ให้สิทธิและประโยชน์เพิ่มเติมตามคุณค่าของโครงการ (Merit-based Incentives) หมายถึง “การส่งเสริมการลงทุนในภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและพัฒนา การสร้างนวัตกรรม การสร้างมูลค่าเพิ่มของภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ และการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ตลอดจนส่งเสริมการแข่งขันที่เป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม” ในส่วนของ *การนิคมอุตสาหกรรม* ให้สิทธิในการถือกรรมสิทธิ์ที่ดินในนิคมอุตสาหกรรม รวมทั้งอนุญาตให้สามารถเคลื่อนย้ายแรงงานทั้งแรงงานที่มีทักษะและแรงงานที่ไม่มีทักษะในนิคมอุตสาหกรรมได้ ได้แก่ การอนุญาตให้สามารถนำผู้เชี่ยวชาญ หรือช่างฝีมือต่างชาติเข้ามาทำงานในประเทศพร้อมการให้บริการขอวีซ่าและ Work Permit การได้รับอนุญาตนำคู่สมรส บุตรและผู้อยู่ในอุปการะเข้าพักอาศัยในประเทศ พร้อมการให้บริการขอวีซ่า ผู้ประกอบการยังสามารถนำส่งเงินตราต่างประเทศนอกกรอบอัตราจำกัดได้ รวมไปถึงการส่งเสริมการวางระบบโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก ระบบบริหารจัดการและสิทธิประโยชน์ต่างๆ โดยกำหนดให้ผู้ได้รับการส่งเสริมการลงทุนทุกรายที่มีโครงการลงทุนตั้งแต่ 10 ล้านบาทขึ้นไป (ไม่รวมค่าที่ดินหรือทุนหมุนเวียน) ต้องดำเนินการให้ได้รับใบรับรองระบบคุณภาพตามมาตรฐาน ISO 9000 หรือ ISO 14000 หรือมาตรฐานสากลอื่นที่เทียบเท่า ที่จะช่วยให้ผู้ประกอบการได้รับความสะดวกสบายในการดำเนินธุรกิจมากขึ้น และเพิ่มขีดความสามารถในการเลือกตลาดการค้าได้ตามสภาวะแข่งขันปัจจุบัน

การส่งเสริมด้านการส่งออก *การนิคมอุตสาหกรรม* ยกเว้นอากรขาออก ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีสรรพสามิต สำหรับวัตถุดิบรวมทั้งผลิตภัณฑ์สิ่งพลอยได้และสิ่งอื่นที่ได้จากการผลิต แต่ยังไม่มีการกำหนดนโยบายที่ส่งเสริมสิทธิประโยชน์ด้านการส่งออกที่เป็นรูปธรรมจาก *คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน*

การส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่ที่มีการลงทุนน้อย *คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน* กำหนดเขตส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่ 20 จังหวัดที่มีรายได้ต่อหัวต่ำ ได้แก่ กาฬสินธุ์ ชัยภูมิ นครพนม น่าน บึงกาฬ บุรีรัมย์ แพร่ มหาสารคาม มุกดาหาร แม่ฮ่องสอน ยโสธร ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ สกลนคร สระแก้ว สุโขทัย สุรินทร์ หนองบัวลำภู อุบลราชธานี และอำนาจเจริญ รวมไปถึงเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และเขตวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี *ด้านการนิคมอุตสาหกรรม* สนับสนุนการลงทุนเป็นพิเศษในภูมิภาค หรือท้องถิ่นที่มีรายได้ต่ำและมีสิ่งเอื้ออำนวยต่อการลงทุนน้อย ทั้งหมด 22 จังหวัด ได้แก่ กาฬสินธุ์ นครพนม นราธิวาส น่าน บุรีรัมย์ ปัตตานี พะเยา แพร่ มหาสารคาม ยโสธร ยะลา ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ สกลนคร สุทล สุรินทร์ หนองบัวลำภู ชัยภูมิ หนองคาย อุบลราชธานี อุดรธานีและอำนาจเจริญ โดยกำหนดให้ทั้ง 22 จังหวัดเป็นเขตส่งเสริมการลงทุนและให้สิทธิและประโยชน์ด้านภาษีอากรสูงสุด

ด้านการให้สิทธิประโยชน์เพื่อพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรม *คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน* ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มเติม 1 ปีแต่รวมแล้วไม่เกิน 8 ปี หากมีการตั้งสถานประกอบการในนิคมอุตสาหกรรมหรือเขตอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริม ในขณะที่ *การนิคมอุตสาหกรรม* อำนาจความสะดวกแก่นักลงทุนในการลดขั้นตอนการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม และการอนุญาตให้จัดสรรที่ดินในนิคมอุตสาหกรรมเป็นไปอย่างสะดวกมากยิ่งขึ้น

3.4 การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษอำเภอเชียงของ

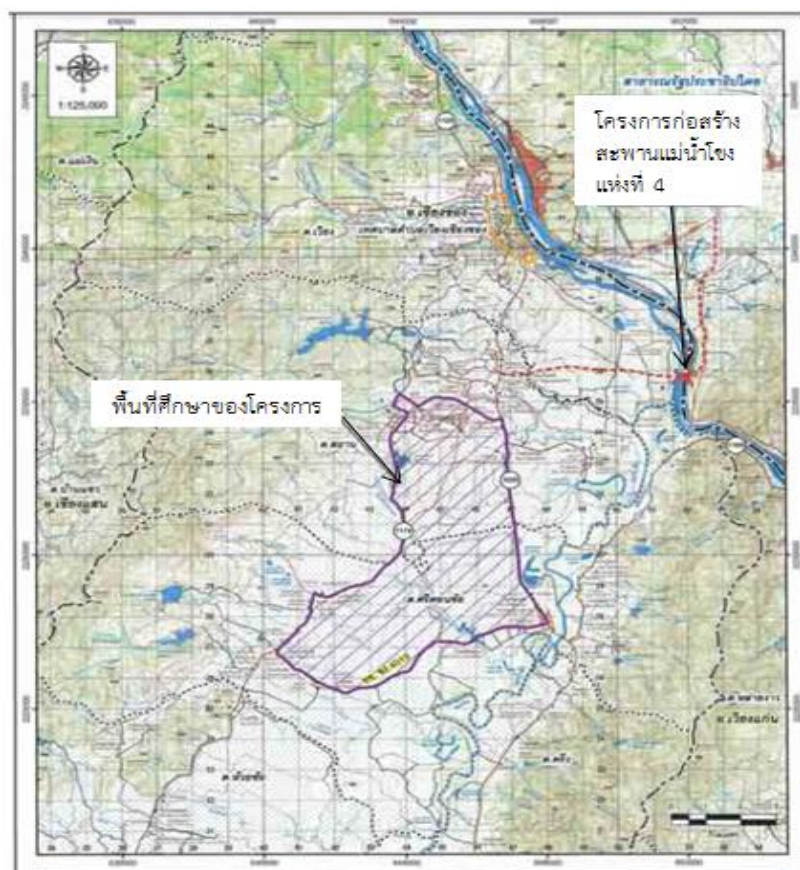
การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษหมายถึง กำหนดให้พื้นที่ที่ได้รับการจัดตั้ง มีระบบการจัดการเศรษฐกิจเป็นพิเศษแตกต่างจากพื้นที่อื่น และยังมีการบริหารจัดการในรูปแบบเฉพาะตัวในแต่ละพื้นที่ให้เป็นประตูการค้า ฐานการผลิต และระบายสินค้าของนักลงทุนทั้งในและต่างประเทศ โดยอาศัยวัตถุดิบและแรงงานจากพื้นที่ที่มีศักยภาพโดยรอบทั้งจากภายในและประเทศเพื่อนบ้านนอกจากนี้ยังมีการให้สิทธิพิเศษด้านต่างๆ แก่นักลงทุนและผู้ประกอบการที่เข้ามาลงทุนในพื้นที่ที่มีการกำหนดไว้ ไม่ว่าจะเป็นสิทธิพิเศษทางภาษีอากร การส่งเสริมการลงทุน ความพร้อมของปัจจัยการผลิต การอำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกิจ โดยในแต่ละพื้นที่จะมีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษที่แตกต่างกัน ตามจุดประสงค์ของการจัดตั้งว่าจะให้ความสำคัญกับการประกอบกิจกรรมประเภทใด ที่จะต้องดึงดูดทุนให้เข้ามาลงทุนได้มากที่สุด เช่น เขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone) เขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก (Export Processing Zone) คลังสินค้าทัณฑ์บน (Bonded Warehouse) และเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน (Special Border Economic Zone) เขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก ซึ่งเขตเศรษฐกิจพิเศษไม่ได้มีการจำกัดเฉพาะประเภทของเขตประกอบการอุตสาหกรรมเท่านั้น แต่ยังให้สิทธิพิเศษครอบคลุมถึงเขตเศรษฐกิจพิเศษทางการค้า บริการ การท่องเที่ยว หรือการเกษตร

ด้านข้อตกลงด้านการลงทุน และความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในภูมิภาคที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ซึ่งก่อนที่จะมีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจในพื้นที่อำเภอเชียงของนั้น ได้มีการพิจารณาจากองค์ประกอบและศักยภาพของพื้นที่ในหลายๆด้านด้วยกัน ปัจจัยหลักลักษณะทางภูมิศาสตร์ของพื้นที่อำเภอเชียงของ ที่เป็นพื้นที่ชายแดนติดกับ สปป.ลาว ที่มีสะพานมิตรภาพแห่งที่ 4 เป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่ และยังมีเส้นทาง R3A ที่เชื่อมโยงไปถึงทางตอนใต้ของประเทศจีน จึงทำให้อำเภอเชียงของมีศักยภาพด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยจะเห็นได้ว่าเป็นพื้นที่ที่มีความได้เปรียบด้านการคมนาคมขนส่งที่สามารถเชื่อมโยงกับพื้นที่ที่มีศักยภาพอื่นๆ ซึ่งมีความเกี่ยวพันกันและกันได้ในการพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่อำเภอเชียงของ จะช่วยเพิ่มศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางด้านการผลิต การค้า การลงทุน และการคมนาคมขนส่งของอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง จีนตอนกลางและจีนตอนกลาง ตลอดจนเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจและสังคมในระดับจังหวัด ภาคเหนือ นอกจากนี้ ยังช่วยเพิ่มโอกาสการจ้างงานในพื้นที่ที่จะช่วยพัฒนาชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่ได้อีกทางหนึ่ง

โครงการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอำเภอเชียงของ

อำเภอเชียงของ มีความได้เปรียบด้านภูมิศาสตร์ เนื่องจากพื้นที่ตั้งอยู่ในกลุ่มพื้นที่จังหวัดเชียงราย-เชียงใหม่-ลำพูน ซึ่งเป็นฐานเศรษฐกิจที่สำคัญตามแนวเขตเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ ที่จะมีการเชื่อมโยงไทย-พม่า-ลาว-จีน และยังมีศักยภาพที่จะสามารถพัฒนาเป็นฐานการค้า การลงทุน อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยวในอนาคต ประกอบกับการสร้างสะพานมิตรภาพไทยลาว แห่งที่ 4 และเส้นทางขนส่ง R3A ซึ่งทำให้อำเภอเชียงของสามารถเป็นประตูเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดเชียงรายได้ รวมถึงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจะส่งผลให้เกิดการเติบโตทั้งทางด้านการผลิต การค้า การลงทุน และการคมนาคมขนส่ง ในพื้นที่อนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง ไปจนถึงพื้นที่จีนตอนใต้ที่เป็นตลาดที่สำคัญอยู่ในขณะนี้ ซึ่งจะช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจและสังคมในระดับจังหวัด ภาคเหนือตอนบน จึงได้มีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมเชียงของขึ้นมาเพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์พัฒนาอุตสาหกรรมภาคเหนือ และจำเป็นจะต้องมีการปรับโครงสร้างการผลิตภาคอุตสาหกรรมและการส่งเสริมการลงทุนให้มีสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2549 เห็นชอบให้มีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย บนเนื้อที่ประมาณ 16,000 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ของตำบลสถานและตำบลศรีดอนชัย ซึ่งมีสภาพทางภูมิศาสตร์เป็นพื้นที่ราบเหมาะสำหรับการทำการเกษตรกรรมคือ นาข้าว และมีแหล่งน้ำธรรมชาติไหลผ่านพื้นที่โครงการคือ ห้วยร่องปิง ที่จะไหลลงสู่แม่น้ำอิง ก่อนที่จะไหลลงสู่แม่น้ำโขง ซึ่งการนิคมอุตสาหกรรมได้อนุมัติให้ บริษัท เมืองเงินดีเวลอปเม้นท์ จำกัด เป็นผู้ดำเนินการ

ที่มา การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, 2551

รูปที่ 3-16 แผนที่แสดงพื้นที่จัดตั้งโครงการ

โดยกิจกรรมหลักที่จะมีการดำเนินการในนิคมอุตสาหกรรมเชียงของได้แก่ การเป็นสถานีขนส่ง (Logistics) และศูนย์กระจายสินค้า (Distribution Center) ด้านกิจกรรมการขนถ่ายสินค้าครบวงจร และอุตสาหกรรมอื่นๆที่เหมาะสมในนิคมอุตสาหกรรมเชียงของ ได้แก่ อุตสาหกรรมประกอบชิ้นส่วน คลังสินค้า อุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์ อุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร อุตสาหกรรมประกอบเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรม ICT และอุตสาหกรรมสิ่งทอขึ้นปลาย รวมถึงอุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบในพื้นที่มาผลิตเพื่อสร้างมูลค่าได้มีการกำหนดเป็นเขตประกอบการค้าเสรี (IEAT Free Trade Zone) และเขตพาณิชย์กรรม ซึ่งสิทธิประโยชน์หลักที่ผู้ประกอบการคาดว่าจะได้รับ คือ สิทธิประโยชน์ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนในเขต 3 (ตามเงื่อนไขของนโยบายส่งเสริมการลงทุนโดยคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนฉบับเดิม) สิทธิประโยชน์ตามพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยด้านภาษีและพิธีศุลกากร แต่ปัญหาและอุปสรรคที่พบในขณะที่มีการศึกษาการจัดตั้งโครงการนิคมอุตสาหกรรมคือการขาดแคลนสาธารณูปโภคที่จะรองรับการผลิต ความเข้าใจของคนในพื้นที่ นโยบายจากทางภาครัฐบาลที่ยังไม่มีความชัดเจน รวมไปถึงการขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะเฉพาะทาง การจัดหาแหล่งน้ำที่เพียงพอต่อการดำเนินการผลิต และการจัดหางบลงทุนที่จะเข้ามาลงทุนในนิคมอุตสาหกรรม แต่หากการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมมีผลสำเร็จและสามารถดำเนินการไปได้ด้วยดี จะทำให้เกิดการกระจายรายได้สู่พื้นที่ เกิดการจ้างงานซึ่งนำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของคนในพื้นที่การพัฒนาความเจริญของพื้นที่ และการอำนวยความสะดวกด้านการค้า การขนส่ง และการรวบรวมวัตถุดิบจากประเทศเพื่อนบ้าน โดยมาตรการสนับสนุนการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมคือ

ภาครัฐบาล	ภาคเอกชน สภาอุตสาหกรรม หอการค้า	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
• ควรให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ สิ่งอำนวยความสะดวก โครงสร้างพื้นฐาน ศูนย์ข้อมูลเชิงลึก ศูนย์บริการครบวงจร และระบบศุลกากรอิเล็กทรอนิกส์	• ทำความเข้าใจกับชุมชนในพื้นที่ ให้ชุมชนมีส่วนร่วม ประชาสัมพันธ์ และผลักดันโครงการ	• เข้าไปมีส่วนร่วมกับโครงการประชาสัมพันธ์และเตรียมความพร้อมในการพัฒนา และความพร้อมในด้านต่างๆในการรองรับนิคมอุตสาหกรรม

ที่มา คณะผู้วิจัยโดยใช้ข้อมูลจากการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, 2551

รูปที่ 3-17 มาตรการสนับสนุนการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม

3.5 กรอบความตกลงความร่วมมือด้านการลงทุน

สิทธิประโยชน์ตามกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจด้านการลงทุนและเกี่ยวข้องกับการลงทุนในอำเภอเชียงของจังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย ความตกลงด้านการลงทุนของอาเซียน และ ความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน-จีน เป็นต้น

3.5.1 ความตกลงด้านการลงทุนของอาเซียน

ความตกลงด้านการลงทุนของอาเซียน (ASEAN Comprehensive Investment Agreement : ACIA) เป็นความตกลงที่ผนวกกรอบความตกลงเขตการลงทุนอาเซียน (ASEAN Investment Area : AIA) ซึ่งเป็นความตกลงเปิดเสรีการลงทุนที่มีผลบังคับใช้ในปี พ.ศ. 2541 และความตกลงส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนของอาเซียน (ASEAN Investment Guarantee Agreement : ASEAN IGA) ที่มีผลบังคับใช้ในปีพ.ศ. 2530 เข้าด้วยกัน ความตกลงนี้ ได้มีการลงนามเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2552 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประเทศสมาชิกอาเซียนทั้งหมด 10 ประเทศสามารถบรรลุเป้าหมายของการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยเฉพาะการเปิดเสรีการลงทุน (Liberalization) แก่ประเทศสมาชิก การให้ความคุ้มครองการลงทุน (Protection) การส่งเสริมการลงทุน (Promotion) และ การอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน (Facilitation) แสดงในกรอบสาระสำคัญของความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียนข้างล่างนี้

สาระสำคัญของความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน (ACIA)

เนื้อหาของความตกลง ACIA จะประกอบด้วย 3 หมวดใหญ่ 49 ข้อ ในส่วนแรกของความตกลง ซึ่งเป็นหมวด A (ข้อ 1 – 27) จะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการจัดทำความตกลง หลักการแนวทางในการปฏิบัติ ขอบเขต ข้อห้ามและข้อยกเว้นต่างๆ ในการลงทุน ส่วนหมวด B (ข้อ 28 – 41) จะเป็นรายละเอียดในส่วนของการพิพาทการลงทุนระหว่างรัฐสมาชิกกับผู้ลงทุน ซึ่งจะประกอบด้วย ขั้นตอนและกระบวนการในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ตั้งแต่การยื่นข้อเรียกร้อง เงื่อนไขและข้อจำกัดในการยื่นข้อเรียกร้อง การคัดเลือกอนุญาโตตุลาการ การดำเนินการของการอนุญาโตตุลาการ ข้อกฎหมายที่บังคับใช้ ความโปร่งใสของกระบวนการพิจารณาของตุลาการ จนถึงคำชี้ขาด สำหรับหมวด C (ข้อ 42 – 49) ซึ่งเป็นหมวดสุดท้ายจะเป็นส่วนการจัดการด้านสถาบันในการปรึกษาหารือโดยรัฐสมาชิก ในความสัมพันธ์ของความตกลง ACIA กับความตกลงอื่นๆ โดยเฉพาะกับความตกลง ASEAN IGA และความตกลง AIA เมื่อความตกลง ACIA มีผลบังคับใช้ สำหรับสาระสำคัญของความตกลงนี้สามารถสรุปได้ 4 ประเด็น ดังนี้

- **การเปิดเสรีการลงทุน** ที่จะบังคับใช้กับ การเกษตร การประมง การป่าไม้ อุตสาหกรรมการผลิต การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน (5 สาขา) รวมถึงการบริการที่เกี่ยวข้อง และสาขาอื่นๆ ตามที่ทุกรัฐสมาชิกอาจตกลงกัน โดยรัฐสมาชิกจะต้องให้การปฏิบัติต่อผู้ลงทุนทั้งจากนิติบุคคลและบุคคลของรัฐสมาชิก และนิติบุคคลต่างชาติที่จดทะเบียนในอาเซียน เทียบเท่ากับการลงทุนของบุคคลหรือนิติบุคคลของประเทศตน และเทียบเท่ากับการปฏิบัติต่อประเทศที่สาม และต้องไม่กำหนดเงื่อนไขบังคับในการลงทุน

อย่างไรก็ตามการเปิดเสรีการลงทุนไม่ได้หมายความว่าความถึงการเปิดให้นักลงทุนอาเซียนเข้ามาลงทุนได้อย่างเสรีเต็มที่ในทุกประเภทกิจการ แต่เป็นการเปิดเสรีแบบมีเงื่อนไข และมีความยืดหยุ่น เนื่องจากอาเซียนตระหนักถึงความแตกต่างของระดับการพัฒนาของแต่ละประเทศสมาชิก จึงอนุญาตให้ประเทศสมาชิกสามารถกำหนดเงื่อนไขในการให้เข้ามาลงทุน หรือยังไม่พร้อมจะเปิดเสรีให้ต่างชาติเข้ามาลงทุนทำกิจการใดก็สามารถสงวนเงื่อนไข และกิจการนั้นๆ ไว้ในรายการข้อสงวน (Reservation List) ได้ โดยไม่ต้องมีการเจรจาต่อรอง

- **การให้ความคุ้มครองการลงทุน** ครอบคลุมการเปิดเสรีทั้ง 5 สาขา และบริการที่เกี่ยวข้อง โดยจะต้องให้การปฏิบัติต่อนักลงทุนและการลงทุนอย่างเป็นธรรม เท่าเทียม และให้ความคุ้มครองและความปลอดภัยอย่างเต็มที่ ซึ่งการให้ความคุ้มครองในการลงทุนในความตกลงฉบับนี้ ครอบคลุมการชดเชยค่าเสียหายกรณียึดทรัพย์สิน เว้นคืน หรือเกิดเหตุการณ์ไม่สงบอันเป็นผลมาจากการสู้รบด้วยอาวุธ การจลาจลของพลเมือง หรือภาวะฉุกเฉิน และนักลงทุนต้องสามารถเคลื่อนย้ายเงินทุนได้อย่างเสรี ตลอดจนความโปร่งใสในขั้นตอนของการระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐกับนักลงทุน หากรัฐทำผิดพันธกรณีและก่อให้เกิดความเสียหายต่อการลงทุน นักลงทุนสามารถฟ้องร้องรัฐภายใต้กระบวนการระงับข้อพิพาทระหว่างประเทศได้

- **การส่งเสริมการลงทุน** รัฐสมาชิกจะต้องร่วมมือกันเพื่อทำให้อาเซียนเป็นที่รู้จักมากขึ้นในฐานะเขตการลงทุนที่เป็นหนึ่งเดียวกัน เพื่อเพิ่มการลงทุนจากต่างประเทศเข้ามาสู่อาเซียนและการลงทุนภายในอาเซียน โดยวิธีต่างๆ รวมถึงการให้การสนับสนุนและพัฒนาผู้ประกอบการทั้งรายย่อยและรายใหญ่ของอาเซียน การขยายความร่วมมือและเครือข่ายทางด้านอุตสาหกรรม และการเชื่อมโยงอุตสาหกรรมระหว่างผู้ประกอบการของอาเซียน รวมทั้งจัดสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ให้ความรู้เกี่ยวกับโอกาสในการลงทุน และกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในแต่ละประเทศ

- **การอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน** โดยการสร้างสภาวะแวดล้อมที่จำเป็นสำหรับการลงทุนทุกรูปแบบ ได้แก่ การปรับปรุงกระบวนการและขั้นตอนในการยื่นคำขอและการให้ความเห็นชอบในการลงทุนให้มีความสะดวกและรวดเร็วขึ้น เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่นักลงทุน ส่งเสริมและพัฒนาการสร้างฐานข้อมูล เพื่อเผยแพร่ข้อมูลในการลงทุน และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และกระบวนการลงทุน เป็นต้น เพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการลงทุนของนักลงทุนอาเซียน

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ,2556

พันธกรณีหลักของความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน ได้แก่ การให้การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment) และการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง (Most-Favored Nation Treatment) การห้ามกำหนดเงื่อนไขการลงทุน (Prohibition of Performance Requirements) และเงื่อนไขการดำรงตำแหน่งบริหารอาวุโส และคณะกรรมการ (Senior Management and Board of Directors) ทั้งนี้ หากไม่ต้องการเปิดเสรี ประเทศสมาชิกก็สามารถเขียนข้อสงวนมาตรการและธุรกิจไว้ในรายการข้อสงวนได้ (Negative List) โดยให้เป็นไปตามความสมัครใจ แต่ระดับการเปิดเสรี จะต้องไม่น้อยกว่าที่เปิดไว้เดิม ภายใต้ความตกลงเขตการลงทุนอาเซียน ส่วนด้านการคุ้มครองการลงทุนใน ACIA ประกอบด้วย การปฏิบัติที่เป็นธรรม การชดเชยในกรณีเกิดเหตุการณ์ไม่สงบ การชดเชยในกรณีที่มีการเวนคืน การระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐ การระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐกับนักลงทุน เป็นต้น

แนวทางการเปิดเสรีภายใต้ความตกลง ACIA ของไทย ได้แก่ การคำนึงถึงพันธกรณีที่ไทยเคยผูกพันไว้ภายใต้ความตกลงเดิม เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการฟ้องร้องโดยประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียน และการสงวนสาขาภาคธุรกิจที่ไทยยังไม่พร้อมเปิดเสรี โดยใช้พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวมาเป็นหลักในการพิจารณา ประกอบกับกฎหมายเฉพาะอื่นๆ เพื่อลดผลกระทบต่อผู้ประกอบการไทยให้ได้มากที่สุด ตัวอย่างเช่นการผ่อนปรนสัดส่วนการถือหุ้นของนักลงทุนอาเซียนในสาขาเหมืองแร่ จากเดิมที่มีการกำหนดไว้ที่ร้อยละ 49 เป็นสัดส่วนของผู้ถือหุ้นของนักลงทุนอาเซียนสูงสุดร้อยละ 60 แต่นักลงทุนหรือผู้ประกอบการจำเป็นต้องทำตามเงื่อนไขที่กำหนดอื่นๆ เนื่องจากกลุ่มอุตสาหกรรมเหมืองแร่เป็นภาคธุรกิจที่ประเทศไทยยังขาดศักยภาพในการดำเนินการ โดยรายการข้อสงวนของไทยภายใต้ความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน ได้แก่

1. มาตรการที่ครอบคลุมทุกสาขา

1.1 ไม่ให้เงินลงทุนที่ไม่ใช่ชาติภาคี (foreign-owned ASEAN-based investor) ใช้สิทธิภายใต้ความตกลง ACIA ในการเข้ามาลงทุนในไทย

1.2 การดำเนินธุรกิจในประเทศไทยต้องขอใบอนุญาตหรือใบรับรองจากกรมพัฒนาธุรกิจการค้า และปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 และกฎหมายรองรับ

1.3 การดำเนินกิจการที่อยู่ในบัญชีแนบท้ายพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 ต้องมีทุนขั้นต่ำตามที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ไม่ต่ำกว่า 3 ล้านบาท และการดำเนินกิจการอื่นๆ ต้องมีทุนขั้นต่ำตามที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ไม่ต่ำกว่า 2 ล้านบาท

1.4 ต่างชาติห้ามถือครองที่ดิน เว้นแต่ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติการปิโตรเลียม พ.ศ. 2514 สำหรับการถือครองที่ดินเพื่อพำนักอาศัย และการเช่าที่ดิน ให้เป็นไปตามที่กฎหมายระบุ

1.5 ไม่อนุญาตให้ต่างชาติถือครองที่พักอาศัย ยกเว้นอาคารชุด และเป็นไปตามเงื่อนไขที่กฎหมายระบุ

1.6 รัฐบาลออกมาตรการเลือกปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้

1.7 รัฐบาลออกมาตรการเลือกปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ หรือกิจการที่รัฐเป็นเจ้าของหรือมีหุ้น

1.8 รัฐบาลออกมาตรการเลือกปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในเรือนหุ้น (Portfolio Investment)

1.9 รัฐบาลออกมาตรการเลือกปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เพื่อป้องกันการเก็งกำไรค่าเงินบาท

1.10 ห้ามไม่ให้ต่างชาติทำอาชีพที่สงวนไว้ให้คนไทย

1.11 ต่างชาติต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนเพื่อการพัฒนาประเทศ

2. มาตรการสำหรับภาคการผลิต

2.1 กิจการพิมพ์หนังสือพิมพ์ - ไม่ให้ต่างชาติทำ

2.2 การทำหรือหล่อพระพุทธรูป และการทำบาตร - ไม่ให้ต่างชาติทำ

2.3 การผลิตเครื่องไม้แกะสลัก - ไม่ให้ต่างชาติทำ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากคณะรัฐมนตรี ซึ่งถือหุ้นได้สูงสุดร้อยละ 60

2.4 การผลิตเส้นไหมไทย การทอผ้าไหมไทย หรือการพิมพ์ลายผ้าไหมไทย - ไม่ให้ต่างชาติทำ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากคณะรัฐมนตรี ซึ่งถือหุ้นได้สูงสุดร้อยละ 60

2.5 การผลิตเครื่องดนตรีไทย - ไม่ให้ต่างชาติทำ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากคณะรัฐมนตรี ซึ่งถือหุ้นได้สูงสุดร้อยละ 60

2.6 การผลิตเครื่องทอง เครื่องเงิน เครื่องถม เครื่องทองลงหิน หรือเครื่องเงิน - ไม่ให้ต่างชาติทำ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากคณะรัฐมนตรี ซึ่งถือหุ้นได้สูงสุดร้อยละ 60

2.7 การผลิตเครื่องถ้วยชามหรือปั้นดินเผาที่เป็นศิลปวัฒนธรรมไทย - ไม่ให้ต่างชาติทำ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากคณะรัฐมนตรี ซึ่งถือหุ้นได้สูงสุดร้อยละ 60

2.8 การแปรรูปไม้เพื่อทำเครื่องเรือนและเครื่องใช้สอย - ไม่ให้ต่างชาติทำ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากคณะรัฐมนตรี ซึ่งถือหุ้นได้สูงสุดร้อยละ 60

2.9 การผลิตน้ำตาลจากอ้อย - ไม่ให้ต่างชาติทำ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากคณะรัฐมนตรี

2.10 การสีข้าว - ไม่ให้ต่างชาติทำ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า

2.11 การผลิตไม้อัด แผ่นไม้วีเนียร์ ชิปบอร์ด หรือฮาร์ดบอร์ด - ไม่ให้ต่างชาติทำ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า

2.12 การผลิตปูนขาว - ไม่ให้ต่างชาติทำ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า

2.13 การผลิตยาสูบ - ไม่ให้ต่างชาติทำ

2.14 การผลิตไฟ - ไม่ให้ต่างชาติทำ

2.15 การผลิตสุรา – ไม่ให้ต่างชาติทำ

3. มาตรการสำหรับภาคการเกษตร

3.1 การสกัดสมุนไพรไทย – ไม่ให้ต่างชาติทำ

3.2 การทำนา ทำไร่ ทำสวน – ไม่ให้ต่างชาติทำ

3.3 การเลี้ยงสัตว์ – ไม่ให้ต่างชาติทำ

3.4 การเลี้ยงไหม – ไม่ให้ต่างชาติทำ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากคณะรัฐมนตรี ซึ่งถือหุ้นได้สูงสุดร้อยละ 60

3.5 การทำนาเกลือ รวมทั้งการทำเกลือสินเธาว์ – ไม่ให้ต่างชาติทำ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากคณะรัฐมนตรี ซึ่งถือหุ้นได้สูงสุดร้อยละ 60

3.6 การทำกิจการเพาะขยายหรือปรับปรุงพันธุ์พืช – ไม่ให้ต่างชาติทำ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า

4. มาตรการสำหรับภาคการประมง

4.1 การทำการประมงเฉพาะการจับสัตว์น้ำในน่านน้ำไทยและในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย – ไม่ให้ต่างชาติทำ

4.2 การทำการประมง เฉพาะการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ - ไม่ให้ต่างชาติทำ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า

5. มาตรการสำหรับภาคการป่าไม้

5.1 การทำป่าไม้และการแปรรูปไม้จากป่าธรรมชาติ – ไม่ให้ต่างชาติทำ

5.2 การทำป่าไม้จากป่าปลูก – ไม่ให้ต่างชาติทำ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า

6. มาตรการสำหรับภาคการเหมืองแร่

6.1 การทำเหมือง รวมทั้งการระเบิดหรือย่อยหิน – ให้ต่างชาติถือหุ้นได้สูงสุดร้อยละ 60 แต่ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนด (รูปแบบบริษัท สัดส่วนหุ้นต่อทุน การได้สัมปทาน และสัดส่วนกรรมการบริหาร)

6.2 การทำเกลือหิน – ให้ต่างชาติถือหุ้นได้สูงสุดร้อยละ 60 แต่ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนด (รูปแบบบริษัท สัดส่วนหุ้นต่อทุน การได้สัมปทาน และสัดส่วนกรรมการบริหาร)

7. มาตรการสำหรับภาคบริการที่เกี่ยวข้องกับ 5 ภาค (การรับช่วงต่อ – Sub-contract)

7.1 บริการที่เกี่ยวข้องกับการผลิตทั้งหมด – ไม่ให้ต่างชาติทำ

7.2 บริการที่เกี่ยวข้องกับการทำนา ทำไร่ ทำสวน – ไม่ให้ต่างชาติทำ

7.3 บริการที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงสัตว์ – ไม่ให้ต่างชาติทำ

7.4 บริการที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงไหม – ไม่ให้ต่างชาติทำ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากคณะรัฐมนตรีซึ่งถือหุ้นได้สูงสุดร้อยละ 60

7.5 บริการที่เกี่ยวข้องกับการทำนาเกลือ รวมทั้งการทำเกลือสินเธาว์ – ไม่ให้ต่างชาติทำ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากคณะรัฐมนตรี ซึ่งถือหุ้นได้สูงสุดร้อยละ 60

7.6 บริการที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตรอื่นๆ ที่ไม่ใช่การทำนา ทำไร่ ทำสวน และเลี้ยงสัตว์ – ไม่ให้ต่างชาติทำ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า

7.7 บริการที่เกี่ยวข้องกับการทำการประมงเฉพาะการจับสัตว์น้ำในน่านน้ำไทยและในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย – ไม่ให้ต่างชาติทำ

7.8 บริการที่เกี่ยวข้องกับภาคการประมง ที่ไม่ใช่การทำการประมงเฉพาะการจับสัตว์น้ำในน่านน้ำไทยและในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย – ไม่ให้ต่างชาติทำ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า

7.9 บริการที่เกี่ยวข้องกับการทำป่าไม้และการแปรรูปไม้จากป่าธรรมชาติ – ไม่ให้ต่างชาติทำ

7.10 บริการที่เกี่ยวข้องกับภาคการป่าไม้ ที่ไม่ใช่การทำป่าไม้และการแปรรูปไม้จากป่าธรรมชาติ - ไม่ให้ต่างชาติทำ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า

7.11 บริการที่เกี่ยวข้องกับการทำเหมือง รวมทั้งการระเบิดหรือย่อยหิน และการทำเกลือหิน – ไม่ให้ต่างชาติทำ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากคณะรัฐมนตรี ซึ่งถือหุ้นได้สูงสุดร้อยละ 60

ที่มา สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ,2553

3.5.2 ความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน-จีน

ความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน-จีน (ASEAN-China Investment Agreement) ได้มีการลงนามเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2551 โดยมีพันธกรณีหลักที่สำคัญที่คล้ายคลึงกับความตกลงด้านการลงทุนของอาเซียน ทั้งนี้ สาระสำคัญของความตกลงอาเซียน-จีน ประกอบด้วย (1) พันธกรณีของความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน-จีน ประกอบด้วยสาระสำคัญคือ การส่งเสริมและอำนวยความสะดวก และการให้ความคุ้มครองแก่นักลงทุนของภาคีและเงินลงทุน โดยครอบคลุมทั้งการลงทุนทางตรงและการลงทุนในหลักทรัพย์ และ (2) ขอบเขตของการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน ประกอบด้วย การปฏิบัติที่เป็นธรรมและเท่าเทียมกัน การชดเชย ในกรณีเกิดเหตุการณ์ไม่สงบ การชดเชยในกรณีที่มีการเวนคืน การระงับข้อพิพาทระหว่างนักลงทุนกับรัฐ เป็นต้น

ในความเป็นจริง ผู้ลงทุนไทยและต่างประเทศสามารถใช้สิทธิประโยชน์จากการสนับสนุนการลงทุนภายใต้ความตกลงด้านการลงทุนของอาเซียนและความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน-จีน และการสนับสนุนการลงทุนภายใต้นโยบายส่งเสริมการลงทุนของประเทศไทยจากการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) และ คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (บีโอไอ) ซึ่งอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายภายในประเทศ ขณะเดียวกัน การสนับสนุนการลงทุนภายใต้ความตกลงด้านการลงทุนของอาเซียนและความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน-จีน เป็นความตกลงระหว่างประเทศที่อยู่ภายใต้การบังคับใช้ของกฎหมายระหว่างประเทศ จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจในการศึกษาถึงการให้สิทธิประโยชน์ของนักลงทุนในพื้นที่ชายแดนเมืองเชียงของ จังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นพื้นที่ชายแดนที่อยู่ห่างไกล รวมทั้ง ความได้เปรียบและเสียเปรียบของการสิทธิประโยชน์จากความตกลงด้านการลงทุนของอาเซียนและความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน-จีน เป็นต้น

3.5.3 การเปรียบเทียบสิทธิประโยชน์ทางการลงทุนจากความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

ในส่วนนี้ เป็นการเปรียบเทียบเงื่อนไขและสิทธิประโยชน์จากความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียนและความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน-จีน ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความครอบคลุมของเนื้อหา แนวทางการเปิดเสรี ผู้ได้รับประโยชน์และเวลาที่ได้ประโยชน์จากการเปิดเสรี หลักการการให้สิทธิประโยชน์กับประเทศนอกภาคี (Automatic MFN) สำหรับการเปิดเสรีการลงทุน รูปแบบตารางข้อสงวน ข้อจำกัดการเปิดเสรีด้านการลงทุนที่ใช้กับทุกสาขา (Horizontal Limitations) การลงทุนในหลักทรัพย์ (Portfolio Investment) ข้อบทห้ามการตั้งเงื่อนไขการลงทุน (Prohibition of Performance) ข้อผูกพันที่เกี่ยวกับการแต่งตั้งผู้จัดการอาวุโสและผู้บริหาร (Senior Management and Board of Directors - SMBD) ขั้นตอน กระบวนการ และเงื่อนไขในการปรับเปลี่ยน หรือแก้ไขรายการข้อสงวนของประเทศสมาชิกอาเซียน การชดเชยในกรณีที่มีการปรับเปลี่ยนหรือแก้ไขรายการข้อสงวน หลักการการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันและเป็นธรรม (Fair and Equitable Treatment - FET) และหลักการการให้ความคุ้มครองและความปลอดภัยอย่างเต็มที่ (Full Protection and Security) ข้อบทที่กำหนดให้การคุ้มครองในกรณีเกิดความเสียหายจากเหตุการณ์รุนแรงในประเทศ ข้อยกเว้นและเงื่อนไขในการดำเนินมาตรการที่ขัดต่อพันธกรณีโดยเสรี กลไกระงับข้อพิพาทระหว่างนักลงทุนกับรัฐ (Investor-State Dispute Settlement - ISDS) ข้อบทข้อยกเว้นทั่วไป (General Exceptions) ข้อบทข้อยกเว้นด้านความมั่นคง (Security Exceptions) การให้ความเห็นชอบเป็นลายลักษณ์อักษร (Approval in Writing) มาตรการที่ถือได้ว่าเป็นการเวนคืนทางอ้อม และการโอนเงินและการส่งกลับกำไร

ตารางที่ 3-10 การเปรียบเทียบระหว่างความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน และความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน-จีน

ประเด็น	ความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน	ความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน-จีน
เนื้อหาหลักที่ครอบคลุม	การเปิดเสรีทางการลงทุน การส่งเสริมและอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน และการให้ความคุ้มครองกับนักลงทุน	การเปิดเสรีทางการลงทุน การส่งเสริมและอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน และการให้ความคุ้มครองกับนักลงทุน
แนวทางการเปิดเสรี	Negative-List	n/a
ผู้ได้รับประโยชน์และเวลาที่ได้ประโยชน์จากการเปิดเสรี	ประโยชน์จากการเปิดเสรีให้กับนักลงทุนอาเซียนและนักลงทุนต่างชาติที่มาลงทุนในอาเซียน และมีเป้าหมายการเปิดเสรีอย่างสมบูรณ์ในปี พ.ศ. 2558	ประโยชน์จากการเปิดเสรีให้กับนักลงทุนที่ได้มีการลงทุนในอาณาเขตของประเทศภาคีในทันที
หลักการ Automatic MFN สำหรับการเปิดเสรีการลงทุน	ใช้แนวทางนี้	ใช้แนวทางนี้
รูปแบบตารางข้อสงวน	กำหนดให้ประเทศสมาชิกสามารถมีข้อสงวนได้	n/a
ข้อจำกัดการเปิดเสรีด้านการลงทุนที่ใช้กับทุกสาขา (Horizontal Limitations)	มี	มี
Portfolio Investment	ครอบคลุม	ครอบคลุม
ข้อห้ามการตั้งเงื่อนไขการลงทุน (Prohibition of Performance)	มี	n/a
ข้อผูกพันที่เกี่ยวกับการแต่งตั้งผู้จัดการอาวุโสและผู้บริหาร (Senior Management and Board of Directors - SMBD)	มี	n/a
ขั้นตอน กระบวนการ และเงื่อนไขในการปรับเปลี่ยน หรือแก้ไขรายการข้อสงวนของประเทศสมาชิกอาเซียน	กำหนด	n/a
การชดเชยในกรณีที่มีการปรับเปลี่ยนหรือแก้ไขรายการข้อสงวน	มี	n/a
หลักการการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันและเป็นธรรม (Fair and Equitable Treatment - FET) และหลักการการให้ความคุ้มครองและความปลอดภัยอย่างเต็มที่ (Full Protection and Security)	มีทั้งสองหลักการ	มีทั้งสองหลักการ
ข้อบทที่กำหนดให้การคุ้มครองในกรณีเกิดความเสียหายจากเหตุการณ์รุนแรงในประเทศ	มี	มี
ข้อยกเว้นและเงื่อนไขในการดำเนินมาตรการที่ขัดต่อพันธกรณีโดยเสรี	มี	มี
กลไกระงับข้อพิพาทระหว่างนักลงทุนกับรัฐ (Investor-State Dispute Settlement - ISDS)	มี	มี

ประเด็น	ความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน	ความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน-จีน
ข้อยกเว้นทั่วไป (General Exceptions)	มี	มี
ข้อยกเว้นด้านความมั่นคง (Security Exceptions)	มี	มี
ภาคผนวกเรื่อง “การให้ความเห็นชอบเป็นลายลักษณ์อักษร” (Approval in Writing)	มี	มี
ภาคผนวกซึ่งมีการขยายความเกี่ยวกับมาตรการที่ถือได้ว่าเป็นการเวนคืนทางอ้อม	มี	มี
การโอนเงินและการส่งกลับกำไร	n/a	มี

ที่มา : ปรับปรุงจากสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา (2556)

ความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียนได้รับการลงนามโดยรัฐมนตรีเศรษฐกิจ 10 ประเทศ เมื่อการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน (ASEAN Summit) ครั้งที่ 14 ระหว่างวันที่ 27 กุมภาพันธ์ - 1 มีนาคม พ.ศ. 2552 ความตกลงนี้ประกอบด้วย 4 หลักใหญ่ ได้แก่ การเปิดเสรีการลงทุน การให้ความคุ้มครองการลงทุน การส่งเสริมการลงทุน การอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน ที่ให้ความสำคัญครอบคลุมกิจการ 5 สาขาหลัก ได้แก่ การเกษตร การประมง ป่าไม้ เหมืองแร่ และอุตสาหกรรมการผลิต รวมไปถึงกิจการบริการที่เกี่ยวข้องกับ 5 สาขาดังกล่าวข้างต้น เพื่อรองรับการรับช่วงการผลิต หรือ Sub-contract ด้านความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน-จีน ประกอบด้วย 4 หลักใหญ่ คือ การเปิดเสรี ให้ความสำคัญคุ้มครอง ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน ครอบคลุมการลงทุนใน 5 สาขาธุรกิจ ได้แก่ ประมง เกษตร ป่าไม้ เหมืองแร่ และอุตสาหกรรมการผลิต รวมถึงบริการที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ 5 สาขาข้างต้น ซึ่งครอบคลุมทั้งการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและการลงทุนในหลักทรัพย์ (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2556) ในแง่ของการเปิดเสรีด้านการลงทุน ความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียนให้ประโยชน์แก่นักลงทุนในแง่ของการเปิดเสรีให้กับนักลงทุนในอาเซียนและนักลงทุนชาวต่างชาติเข้ามาลงทุนในกลุ่มประเทศอาเซียน และมีเป้าหมายที่จะเปิดให้มีการลงทุนจากต่างชาติโดยเสรีในปี พ.ศ. 2558 แต่ความตกลงอาเซียนจีนให้สิทธิประโยชน์แก่นักลงทุนเข้ามาลงทุนในอาณาเขตของประเทศภาคีอย่างเสรีได้ทันที โดยทั้งสองความตกลงได้ให้สิทธิการปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง (Most Favoured Nation: MFN Treatment) ในการเปิดเสรีการลงทุนแก่ประเทศในภาคี ในส่วนของรูปแบบข้อสงวน ความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียนกำหนดให้ประเทศสมาชิกสามารถมีข้อสงวนในการเปิดเสรีด้านการลงทุนได้ ในขณะที่ความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน-จีนไม่ได้ระบุไว้

ข้อแตกต่างหลักของทั้งสองความตกลงนี้ คือ ความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียนกำหนดข้อห้ามการตั้งเงื่อนไขการลงทุน (Prohibition of Performance) ข้อผูกพันที่เกี่ยวกับการแต่งตั้งผู้จัดการอาวุโสและผู้บริหาร (Senior Management and Board of Directors - SMBD) ขั้นตอน กระบวนการ และเงื่อนไขในการปรับเปลี่ยน หรือแก้ไขรายการข้อสงวนของประเทศสมาชิกอาเซียน รวมถึงการชดเชยในกรณีที่มีการปรับเปลี่ยนหรือแก้ไขรายการข้อสงวน ในขณะที่ความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน-จีนไม่ได้ระบุไว้ ในทางกลับกัน ความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน-จีนได้มีการกำหนดการโอนเงินและการส่งกลับกำไรไว้ในความตกลง ในขณะที่ความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียนยังไม่มีภาระบังคับประเด็นนี้ แต่ในด้านหลักการการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันและเป็นธรรม (Fair and Equitable Treatment - FET) และหลักการการให้ความคุ้มครองและความปลอดภัยอย่างเต็มที่ (Full Protection and Security) ข้อบทที่กำหนดให้การคุ้มครองในกรณีเกิดความเสียหายจากเหตุการณ์รุนแรงในประเทศ ข้อยกเว้นและเงื่อนไขในการดำเนินมาตรการที่ขัดต่อพันธกรณีโดยเสรี กลไกระงับข้อพิพาทระหว่างนักลงทุนกับรัฐ (Investor-State Dispute Settlement - ISDS) ข้อยกเว้นทั่วไป (General Exceptions) ข้อยกเว้นด้านความมั่นคง (Security Exceptions) การให้ความเห็นชอบเป็นลายลักษณ์อักษร (Approval in Writing) และการขยายความเกี่ยวกับมาตรการที่ถือได้ว่าเป็นการเวนคืนทางอ้อม ทั้งสองความตกลงได้มีการระบุไว้อย่างชัดเจน

บทที่ 4

สภาพแวดล้อมทางการลงทุนชายแดนอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

ในบทนี้ได้นำเสนอผลการศึกษาศักยภาพและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการลงทุน โดยพิจารณาจากผลการประเมินสภาพแวดล้อมทางการลงทุนด้วยวิธีทางเศรษฐศาสตร์ จากกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการและนักลงทุนที่คณะผู้วิจัยสามารถเข้าถึงและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามได้ ประกอบด้วย ผู้ประกอบการทั้งในพื้นที่อำเภอเชียงของทั้งหมด 18 ราย ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตร 2 ราย การค้าปลีกและค้าส่ง 8 ราย การขนส่งและโลจิสติกส์ 6 ราย และพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ 2 ราย นอกจากนี้ยังมีการประเมินจากผู้ประกอบการนอกพื้นที่อำเภอเชียงของอีกทั้งหมด 18 ราย ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตร 3 ราย การค้าปลีกและค้าส่ง 9 ราย การขนส่งและโลจิสติกส์ 3 ราย และพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ 3 ราย รวมทั้งหมด 36 ราย โดยคณะผู้วิจัยจะนำมาพิจารณาร่วมกับข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ประกอบการและนักลงทุน และข้อมูลปฐมภูมิจากหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง ในการศึกษาสภาพแวดล้อมทางการลงทุนชายแดนได้ใช้กรอบการศึกษาของ World Investment Report (1998) ตามแนวคิดของ Dunning (1973, 1981) มาเป็นฐานความคิดในการประเมิน โดยแยกการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมออกเป็น 2 มุมมอง ได้แก่ มุมมองด้านปัจจัยที่ดึงดูดการลงทุน (Pull Factors) และทำการสอบถามความคิดเห็นจากนักลงทุนทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

ในส่วนของมุมมองด้านปัจจัยที่ดึงดูดการลงทุน (Pull Factors) ประกอบด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่ (1) ปัจจัยด้านนโยบายต่อการลงทุน มีปัจจัยที่นำมาพิจารณา 4 ปัจจัยหลัก ได้แก่ ปัจจัยด้านความมั่นคงทางการเมือง ปัจจัยด้านนโยบายส่งเสริมการลงทุน ปัจจัยด้านนโยบายการพัฒนาภายในประเทศ (2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ มีปัจจัยในการพิจารณา 4 ปัจจัยหลัก ได้แก่ ปัจจัยด้านการแสวงหาตลาด ปัจจัยด้านการแสวงหาปัจจัยการผลิต ปัจจัยด้านการแสวงหาประสิทธิภาพ และปัจจัยด้านการแสวงหาสินทรัพย์เชิงยุทธศาสตร์ และ (3) ปัจจัยด้านการอำนวยความสะดวกของธุรกิจ ที่พิจารณาถึงการส่งเสริมด้านสิทธิประโยชน์ด้านนโยบายส่งเสริมการลงทุน การลดอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ โดยกลุ่มตัวอย่างของผู้ประกอบการจะให้คะแนนความสำคัญของแต่ละปัจจัย (Scoring Method) ต่อพื้นที่ชายแดนเชียงของว่ามีความน่าดึงดูดให้กลุ่มผู้ประกอบการทั้งจากในและนอกพื้นที่มาลงทุนมากน้อยเพียงใด ระดับคะแนนความสำคัญมากที่สุด คือ 5 และระดับคะแนนความสำคัญน้อยที่สุด คือ 1 ทั้งนี้ ในปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แบ่งออกเป็นการแสวงหาของผู้ประกอบการใน 4 ด้าน คือ ด้านการแสวงหาตลาด ด้านการแสวงหาปัจจัยการผลิต ด้านการแสวงหาประสิทธิภาพ ด้านการแสวงหาสินทรัพย์เชิงยุทธศาสตร์ เพื่อนำมาใช้ในการอธิบายถึงเหตุผลของการตัดสินใจลงทุนของนักลงทุนในประเด็นด้านเศรษฐกิจ (รายละเอียดการประเมินแสดงในตารางภาคผนวกที่ ก และ ข)

**ปัจจัยดึงดูดการลงทุน
(Pull Factors)**

1. นโยบายต่อการลงทุน

(Policy Framework for Investment) _____

- เสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม
- กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งและดำเนินธุรกิจ
- มาตรการปฏิบัติต่อกิจการต่างชาติ
- นโยบายที่มีผลต่อโครงสร้างและการทำงานของตลาด
- ข้อตกลงด้านการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ _____
- นโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ การแปรรูปเศรษฐกิจตามแนวคิดหนึ่งเมืองสองแบบ เขตเศรษฐกิจพิเศษ
- นโยบายการค้าระหว่างประเทศ (มาตรการการกีดกันทางภาษี และมีใช้ภาษี) และความสอดคล้องระหว่างนโยบายการค้ากับนโยบายการลงทุนของต่างชาติ
- นโยบายทางด้านภาษี

2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Determinants)

3. ปัจจัยด้านการอำนวยความสะดวกของธุรกิจ (Business Facilitation)

- สิทธิประโยชน์ด้านนโยบายส่งเสริมการลงทุน
- การให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้ลงทุน
- การลดอุปสรรคด้านต้นทุนการดำเนินการสูงจากคอร์ปชั่น และการบริหารงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ
- สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการในสังคม
- การให้บริการหลังการลงทุน เช่น การให้คำปรึกษา

(2.1) การแสวงหาตลาด (Market Seeking)

- ขนาดตลาด
- การเติบโตของตลาด
- การเข้าถึงตลาดในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค ระดับโลก
- คุณลักษณะความชอบที่เฉพาะเจาะจงของผู้บริโภค
- โครงสร้างตลาด

(2.2) การแสวงหาปัจจัยการผลิต (Resource Seeking)

- วัตถุดิบ
- ต้นทุนค่าแรงงานที่ไม่เน้นฝีมือและแรงงานมีฝีมือ
- เทคโนโลยี นวัตกรรม และสินทรัพย์อื่นที่ได้สร้างขึ้น (เช่น ตราสินค้า) ทั้งของกิจการและเครือข่ายวิสาหกิจ
- สาธารณูปโภคทางกายภาพเช่น ท่าเรือ ถนน สะพาน ไฟฟ้า และการสื่อสาร เป็นต้น

(2.3) การแสวงหาประสิทธิภาพ (Efficiency Seeking)

- ต้นทุนของปัจจัยการผลิตทางตรง ทางอ้อม สินค้าขั้นกลาง ซึ่งไม่รวมค่าแรงงาน
- การเป็นสมาชิกของกรอบความร่วมมือ/ข้อตกลงในระดับภูมิภาค

(2.4) การแสวงหาสินทรัพย์เชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Asset Seeking)

- โครงสร้างพื้นฐานและจำนวนผู้ประกอบการธุรกิจด้านให้บริการขนส่งที่อำนวยความสะดวกต่อการผลิตและการกระจายสินค้า/บริการ
- นโยบายการใช้จ่ายภาครัฐที่ช่วยสนับสนุน/อำนวยความสะดวก/เพิ่มโอกาสทางธุรกิจแก่นักลงทุน

ที่มา World Investment Report (1998) หน้า 91

รูปที่ 4-1 ปัจจัยดึงดูดการลงทุน (Pull Factors)

4.1 ปัจจัยด้านนโยบายการลงทุนและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ

จากผลการประเมินจากผู้ประกอบการทั้งในและนอกพื้นที่อำเภอเชียงของที่มีต่อการลงทุนในอำเภอเชียงของ (ภาคผนวก ก ตารางผนวกที่ 1 และ 2) สามารถอธิบายด้วยปัจจัยดังต่อไปนี้

4.1.1 ความมั่นคงทางเศรษฐกิจและการเมือง

การประเมินด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจและการเมือง พิจารณาจากด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ด้านการเมืองการปกครอง และด้านสังคมและชุมชนต่อการลงทุนในพื้นที่ชายแดนอำเภอเชียงของพบว่า โดยเฉลี่ยรวมแล้วเสถียรภาพด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจและการเมืองในพื้นที่อำเภอเชียงของ (3.90) น้อยกว่า ศักยภาพความมั่นคงทางเศรษฐกิจและการเมืองนอกพื้นที่อำเภอเชียงของจากมุมมองของผู้ประกอบการ (3.96) โดยสาเหตุหลักมาจากการที่สภาพแวดล้อมด้านการลงทุนในอำเภอเชียงของยังอยู่ในช่วงเริ่มต้นของการพัฒนา ซึ่งทำให้สภาพเศรษฐกิจในพื้นที่ตอนนี้อยู่ยังไม่มีเสถียรภาพเท่าที่ควร รวมไปถึงนโยบายจากทางภาครัฐที่ยังอยู่ในช่วงของการร่นโยบายจากส่วนกลางลงมาในพื้นที่ จึงยังไม่มีกรอบนโยบายที่แน่ชัดให้กับหน่วยงานต่างๆในการรับผิดชอบการพัฒนาด้านการลงทุนในพื้นที่โดยตรง

4.1.2 นโยบายส่งเสริมการลงทุน

การประเมินปัจจัยด้านนโยบายส่งเสริมการลงทุน จะพิจารณาจาก นโยบายส่งเสริมที่ให้ประโยชน์ด้านกฎระเบียบที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจ นโยบายส่งเสริมที่ให้ประโยชน์ด้านมาตรการปฏิบัติต่อผู้ประกอบการหรือนักลงทุนต่างชาติ และนโยบายส่งเสริมที่มีผลต่อโครงสร้างและกลไกของตลาด

ตารางที่ 4-2 เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจอำเภอเชียงของ

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์	กลยุทธ์
1. ศูนย์กลางการค้าการลงทุน Logistic เชื่อมโยงกลุ่มจังหวัดกลุ่มประเทศ GMS กลุ่มประเทศอาเซียน	1. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหลักเพื่ออำนวยความสะดวกทางระบบโลจิสติกส์ รวมทั้งสนับสนุนการลงทุนเพื่อรองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจในกลุ่มประเทศGMS/AC+6
2. พัฒนาคุณภาพผลผลิตและการตลาดสินค้าเกษตร	2. เพิ่มผลผลิต พัฒนาคุณภาพ ลดต้นทุนและส่งเสริมการแปรรูปเพื่อสร้างคุณค่า พัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตรปลอดภัยและสนับสนุนระบบชลประทานเพื่อการเกษตรอย่างยั่งยืน 3. ยกระดับการท่องเที่ยวและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP และSME เพื่อเพิ่มมูลค่าการแข่งขัน 4. การส่งเสริมความร่วมมือการค้าชายแดนในภาพรวม เพื่อให้เกิดการแข่งขันเสรีทางเศรษฐกิจกับกลุ่มประเทศกลุ่มประเทศGMS/AEC+6

ที่มา ที่ว่าการอำเภอเชียงของ, 2556

จากตารางที่ 4-2 เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอเชียงของ ในระยะ 4 ปี (พ.ศ.2558 – 2561) เน้นไปที่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่อำนวยความสะดวกในด้านการขนส่งและโลจิสติกส์ที่จะกลายมาเป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญที่จะขับเคลื่อนเศรษฐกิจในพื้นที่อำเภอเชียงของ รวมไปถึงการออกมาตรการที่ช่วยลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพในอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร การส่งเสริมความร่วมมือการค้าชายแดนในภาพรวม เพื่อให้เกิดการแข่งขันเสรีทางเศรษฐกิจกับกลุ่มประเทศคู่ค้า แผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาอำเภอเชียงของยังขาดนโยบายส่งเสริมที่ให้ประโยชน์ด้านกฎระเบียบที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจของนักลงทุน นโยบายส่งเสริมที่ให้ประโยชน์ด้านมาตรฐานในการปฏิบัติต่อผู้ประกอบการหรือนักลงทุนชาวต่างชาติ ที่จะช่วยช่วยเปิดโอกาสด้านการลงทุนหรือทำธุรกิจในพื้นที่ และนโยบายส่งเสริมที่ชัดเจนที่มีผลต่อ

โครงสร้างและกลไกของตลาดที่สามารถจะเอื้อประโยชน์ทางธุรกิจของนักลงทุนที่เป็นรูปธรรม เช่น การจัดตั้งตลาดกลางสินค้า เป็นต้น รวมไปถึงการส่งเสริมประโยชน์ให้แก่นักลงทุนด้านข้อตกลงทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ การแปรรูปเศรษฐกิจตามแนวคิดเขตเศรษฐกิจพิเศษที่จะช่วยลดปัญหาและอุปสรรคต่อการเข้ามาลงทุนในพื้นที่ได้

การกำหนดนโยบายการลงทุนและทางความร่วมมือเศรษฐกิจของอำเภอเชียงของยังไม่มี ความชัดเจนเท่าที่ควร จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ นโยบายและมาตรการต่างๆยังไม่มี การนำมาใช้อย่างเป็นทางการ เพื่อส่งเสริมประโยชน์หรือเปิดโอกาสให้มีการขยายและเพิ่มมูลค่าการลงทุนในพื้นที่อำเภอเชียงของ อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาถึงปัจจัยด้านนโยบายการลงทุนและความร่วมมือทางเศรษฐกิจโดยจำแนกตามประเภทการค้าในธุรกิจในพื้นที่พบว่า คะแนนประเมินปัจจัยด้านนโยบายการลงทุนและความร่วมมือทางเศรษฐกิจจากกลุ่มผู้ประกอบการขนส่งและโลจิสติกส์ในพื้นที่อำเภอเชียงของ มากกว่า นอกพื้นที่อำเภอเชียงของ ซึ่งผู้ประกอบการให้ความเห็นว่าพื้นที่อำเภอเชียงของมีปัจจัยด้านนโยบายการลงทุนและความร่วมมือทางเศรษฐกิจในการพัฒนาด้านขนส่งและโลจิสติกส์ (4.07) อยู่ในระดับมากกว่าบริเวณนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ (3.00) แต่ในกลุ่มผู้ประกอบการด้านอื่นๆได้แก่อุตสาหกรรมเกษตร ค้าปลีกค้าส่ง และอสังหาริมทรัพย์ ในพื้นที่นอกอำเภอเชียงของมีศักยภาพด้านนโยบายการลงทุนและความร่วมมือทางเศรษฐกิจมากกว่าในพื้นที่อำเภอเชียงของ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มผู้ประกอบการด้านอสังหาริมทรัพย์ชาวไทยที่ได้ลงทุนในพื้นที่ สปป.ลาว ได้ให้ความคิดเห็นว่า ทาง สปป.ลาว ได้มีการให้สิทธิประโยชน์แก่นักลงทุนที่เข้ามาลงทุนใน สปป.ลาว จากการลดหย่อนภาษีและค่าธรรมเนียมต่างๆ ซึ่งช่วยเปิดโอกาสในการลงทุนและทำให้เกิดการดึงดูดการลงทุนไปยังพื้นที่ทางฝั่ง สปป.ลาว นอกจากนี้ ยังมีการให้สิทธิประโยชน์ด้านอื่นๆที่ช่วยส่งเสริมประโยชน์ให้แก่การลงทุน เช่น นโยบายการลดภาษีการลงทุน

4.1.3 การส่งเสริมผลประโยชน์ให้แก่เกษตรกร

การประเมินปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับนโยบายความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ซึ่งพิจารณาจาก ผลประเมินการส่งเสริมประโยชน์ให้แก่เกษตรกรด้านข้อตกลงการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศของผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอเชียงของ (3.20) อยู่ในระดับที่น้อยกว่าผลการประเมินจากผู้ประกอบการนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ (3.50) นั่นอาจเป็นเพราะการดำเนินนโยบายความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในพื้นที่อำเภอเชียงของเป็นไปอย่างยากลำบาก จากการสัมภาษณ์พบว่า “โครงสร้างด้านการบริหารประเทศของประเทศไทยและ สปป.ลาว มีความแตกต่างกัน เมื่อมีการเจรจาและสร้างข้อตกลงระหว่างเมืองชายแดนไทยและลาว เจ้าหน้าที่ของรัฐในพื้นที่ซึ่งเป็นผู้แทนไทยไม่มีอำนาจเพียงพอในการดำเนินการได้ ขณะที่ผู้แทนจากสปป.ลาว มีอำนาจการตัดสินใจได้มากกว่า จึงจำเป็นต้องมีการเชิญเจ้าหน้าที่จากทางส่วนกลางที่มีตำแหน่งในการบริหารราชการที่ใกล้เคียงกันมาเจรจา ซึ่งการดำเนินการต้องใช้ระยะเวลานาน ทำให้การสร้าง ความสอดคล้องร่วมกันอย่างเป็นทางการของทั้งสองประเทศยังดำเนินไปอย่างล่าช้า”

4.1.4 นโยบายการพัฒนาภายในพื้นที่

การประเมินนโยบายการพัฒนาภายในพื้นที่ มีปัจจัยที่นำมาพิจารณาได้แก่ นโยบายการแปรรูปเศรษฐกิจในพื้นที่อำเภอเชียงของ (นโยบายหนึ่งเมืองสองแบบ) นโยบายการก่อตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ นโยบายการลดอุปสรรคและมาตรการกีดกันทางการค้า นโยบายการลดอุปสรรคทางการค้าที่มีใช้ภาษี และนโยบายการเก็บภาษี ผลการประเมินจากผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอเชียงของ (2.15) อยู่ในระดับที่ต่ำกว่า ผลการประเมินจากผู้ประกอบการนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ (3.03) ซึ่งหากพิจารณาถึงแผนพัฒนาอำเภอเชียงของ ได้มีการกำหนดนโยบายการลงทุนและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะเป็นตัวบ่งชี้ทิศทางในการเติบโตด้านเศรษฐกิจของอำเภอเชียงของ โดยทางอำเภอเชียงของได้มีการนำผลการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นฐานของอำเภอ การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อม ผ่านกระบวนการรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนแบบมีส่วนร่วม อำเภอได้กำหนดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอเชียงของในระยะ 4 ปี (พ.ศ.2558 – 2561) ดังนี้

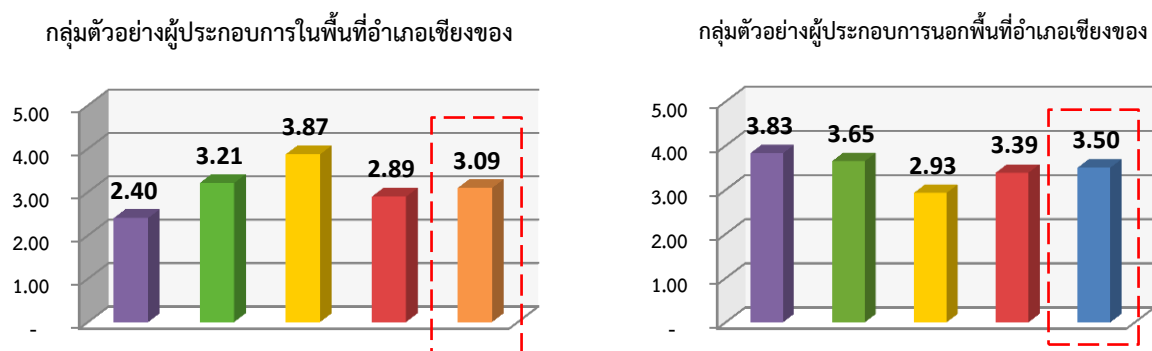
ตารางที่ 4-3 ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอเชียงของ

ประเด็น ยุทธศาสตร์ที่ 1	ประเด็น ยุทธศาสตร์ที่ 2	ประเด็น ยุทธศาสตร์ที่ 3	ประเด็น ยุทธศาสตร์ที่ 4
พัฒนาขีดความสามารถใน การแข่งขันด้านการค้า การลงทุนการเป็น ศูนย์กลางคมนาคม การ ท่องเที่ยวและวิถีการผลิต การเกษตรยั่งยืน เชื่อมโยง กับกลุ่มประเทศ GMS และ ASEAN	การใช้บริบทด้านการศึกษา ศิลปวัฒนธรรมที่เป็น เอกลักษณ์ของท้องถิ่นตาม แนวคิดทางปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้าง ภูมิคุ้มกันของครอบครัว ชุมชนและสังคม	การพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อให้ประชาชนอยู่เย็น เป็นสุข	การพัฒนา ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมให้ดำรงความ สมบูรณ์และยั่งยืน

ที่มา ที่ว่าการอำเภอเชียงของ, 2556

จากประเด็นยุทธศาสตร์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าอำเภอเชียงของให้ความสำคัญในการพัฒนาความมั่นคงด้านเศรษฐกิจในพื้นที่ควบคู่ไปกับการพัฒนาชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นให้กับประชาชน รวมไปถึงการสร้างความมั่นคงทางด้านสังคมและชุมชน โดยการมี การใช้บริบทด้านการศึกษาศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นตามแนวคิดทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาบรรจุเป็นประเด็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาอำเภอเชียงของ โดยประเด็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาของอำเภอเชียงของที่มีความเกี่ยวข้องกับ การลงทุนคือ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการค้า การลงทุนการเป็นศูนย์กลางคมนาคม การท่องเที่ยวและวิถีการผลิตการเกษตรยั่งยืน เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศ GMS และ ASEAN โดยมีรายละเอียดดังนี้

สรุปในภาพรวม ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการดึงดูดการลงทุนในพื้นที่อำเภอเชียงของในด้าน ความมั่นคงทางด้านสังคมและชุมชน ความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ ความมั่นคงทางการเมืองการปกครอง มากกว่าด้านนโยบายการส่งเสริมการลงทุนและการส่งเสริมสิทธิประโยชน์ด้านการลงทุน (รูปที่ 4-2) ซึ่งจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ประกอบการพบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังขาดข้อมูลด้านนโยบายการส่งเสริมการลงทุนและสิทธิประโยชน์และความร่วมมือในด้านต่างๆ และยังไม่ได้ใช้สิทธิประโยชน์ทางการลงทุน นอกจากนี้ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าความสัมพันธ์อันดีทางการค้าการลงทุนกับคู่ค้าที่มีมาตั้งแต่อดีตนั้นมีส่วนช่วยให้การดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างราบรื่น แต่อย่างไรก็ตาม หากได้รับการได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากทางภาครัฐอย่างจริงจังในด้านการสร้างความสัมพันธ์และการสร้างเครือข่าย ก็จะช่วยให้การประกอบธุรกิจสามารถเติบโตได้มากขึ้น และส่งผลให้เกิดการจ้างงานและสร้างรายได้ในพื้นที่ที่มากขึ้นตามไปด้วย

ที่มา รวบรวมและคำนวณโดยคณะผู้วิจัย (ดูเพิ่มเติมที่ ภาคผนวก ก.)

รูปที่ 4-2 ผลการประเมินปัจจัยด้านนโยบายการลงทุนและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ

หมายเหตุ

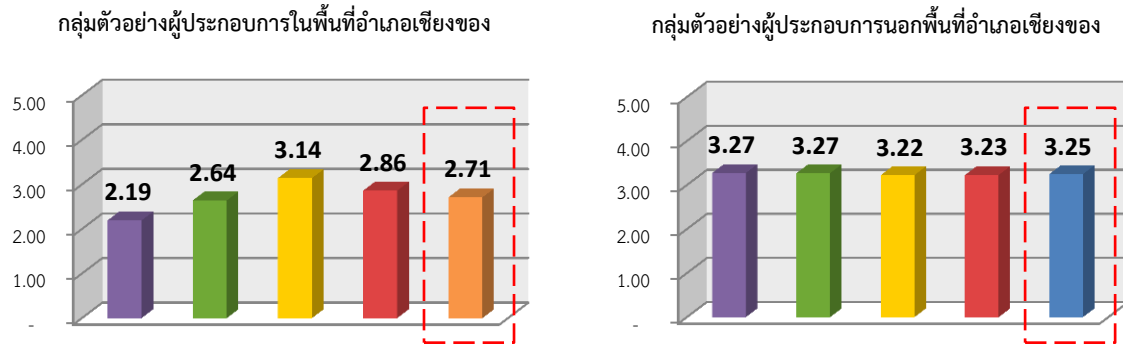
- ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเกษตร
- ผู้ประกอบการค้าปลีกค้าส่ง
- ผู้ประกอบการขนส่งและโลจิสติกส์
- ผู้ประกอบการอสังหาริมทรัพย์
- ค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอเชียงของ
- ค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ

4.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

ในการวิเคราะห์ปัจจัยด้านเศรษฐกิจของการลงทุนในพื้นที่อำเภอเชียงของ จะทำการวิเคราะห์ปัจจัยด้านเศรษฐกิจทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการแสวงหาตลาด พิจารณาจาก ขนาดตลาด โอกาสในการขยายตลาด การเข้าถึงตลาด ความต้องการของผู้บริโภค และโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ด้านการแสวงหาปัจจัยด้านการผลิต พิจารณาจาก แหล่งวัตถุดิบ แหล่งสินค้าขั้นกลางในการผลิต แรงงานที่มีฝีมือ แรงงานที่ไม่เน้นฝีมือ และเทคโนโลยีในการผลิต ด้านการแสวงหาประสิทธิภาพ พิจารณาจาก การช่วยลดต้นทุนของปัจจัยการผลิต การเป็นแหล่งผลิตที่มีประสิทธิภาพ การเป็นแหล่งความรู้ที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ และโอกาสในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และด้านการแสวงหาทรัพยากรเชิงยุทธศาสตร์ ที่พิจารณาจาก โครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคม ด้านสาธารณูปโภค และนโยบายที่ช่วยอำนวยความสะดวกแก่นักลงทุน จากการศึกษาพบว่า ในภาพรวมของปัจจัยด้านเศรษฐกิจนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ (3.25) มีค่าประเมินเฉลี่ยมากกว่าปัจจัยด้านเศรษฐกิจในพื้นที่อำเภอเชียงของ (2.71) แสดงให้เห็นว่าศักยภาพโดยรวมด้านเศรษฐกิจในพื้นที่อำเภอเชียงของยังด้อยกว่าศักยภาพด้านเศรษฐกิจโดยรวมนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ

และหากพิจารณาในรายปัจจัยของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ พบว่า ปัจจัยด้านการแสวงหาตลาดในพื้นที่อำเภอเชียงของ (2.74) มีค่าประเมินเฉลี่ยน้อยกว่าปัจจัยด้านการแสวงหาตลาดนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ (3.89) ปัจจัยด้านการแสวงหาปัจจัยการผลิตในพื้นที่อำเภอเชียงของ (2.37) มีค่าประเมินเฉลี่ยเท่ากับปัจจัยด้านการแสวงหาปัจจัยการผลิตนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ (2.35) ปัจจัยด้านการแสวงหาประสิทธิภาพในพื้นที่อำเภอเชียงของ (2.12) มีค่าประเมินเฉลี่ยน้อยกว่าปัจจัยด้านการแสวงหาประสิทธิภาพนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ (2.61) ปัจจัยด้านการแสวงหาสินทรัพย์เชิงยุทธศาสตร์ในพื้นที่อำเภอเชียงของ (3.60) มีค่าประเมินเฉลี่ยน้อยกว่าปัจจัยด้านการแสวงหาสินทรัพย์เชิงยุทธศาสตร์นอกพื้นที่อำเภอเชียงของ (4.14) ซึ่งผู้วิจัยได้ให้ตัวอย่างของผลการวิเคราะห์ปัจจัย

ด้านเศรษฐกิจในพื้นที่อำเภอเชียงของจำแนกตามประเภทของการประกอบธุรกิจ ได้แก่ อุตสาหกรรมเกษตร ค้าปลีกค้าส่ง ขนส่ง และโลจิสติกส์ และอสังหาริมทรัพย์ (รูปที่ 4-3) ดังนี้

ที่มา รวบรวมและคำนวณโดยคณะผู้วิจัย (ดูเพิ่มเติมที่ ภาคผนวก ก.)

รูปที่ 4-3 ผลการประเมินปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

หมายเหตุ

- ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเกษตร
- ผู้ประกอบการค้าปลีกค้าส่ง
- ผู้ประกอบการขนส่งและโลจิสติกส์
- ผู้ประกอบการอสังหาริมทรัพย์
- ค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอเชียงของ
- ค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ

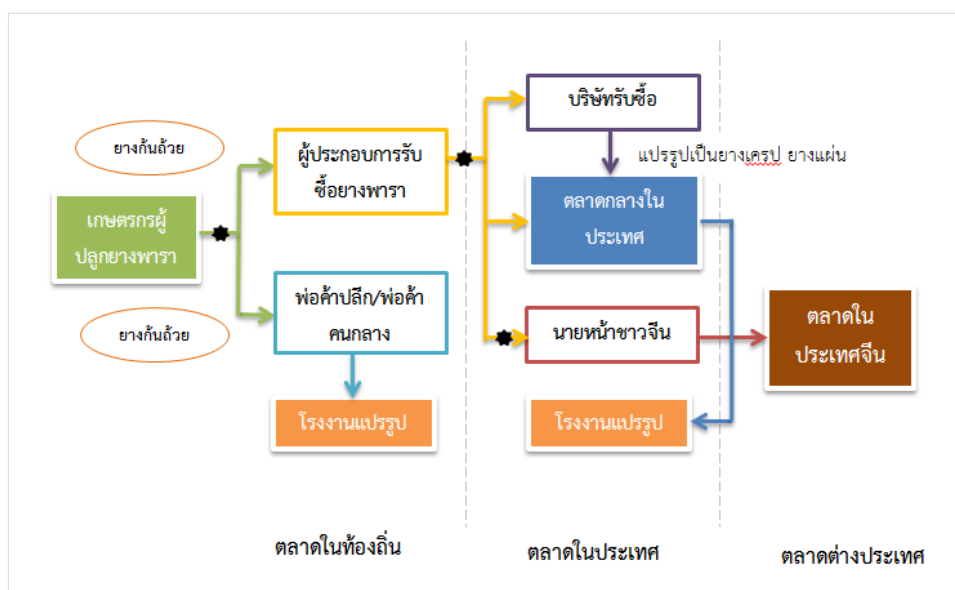
4.2.1 อุตสาหกรรมเกษตร (ยางพารา)

การประกอบธุรกิจยางพาราในพื้นที่อำเภอเชียงของ จะเริ่มต้นจากการรับซื้อยางพาราจากเกษตรกรในรูปแบบของยางก้อนถ้วย ต่อมาเมื่อได้น้ำยางพาราแล้วสารารถนำส่งขายให้แก่พ่อค้าคนกลาง โดยจะมีผู้รับซื้อในตลาดท้องถิ่นอยู่ 2 รายหลัก ได้แก่ พ่อค้าปลีก และพ่อค้าคนกลางในพื้นที่ ซึ่งจะนำไปส่งโรงงานแปรรูปในพื้นที่เพื่อแปรรูปน้ำยางพาราต่อไป อีกประเภทหนึ่งคือ ผู้ประกอบการที่รับซื้อยางพารา ซึ่งจะมีทั้งผู้ประกอบการรายใหญ่ที่มีเครือข่ายรับซื้อยางพาราทั่วประเทศ ไปจนถึงผู้ประกอบการขนาดเล็กที่เป็นคนในพื้นที่ โดยราคารับซื้อยางพาราจะมีทั้งราคาที่ถูกกำหนดโดยผู้ประกอบการรายใหญ่และราคาอ้างอิงตามตลาดกลางในประเทศ เมื่อทำการรับซื้อน้ำยางพาราเป็นที่เรียบร้อยแล้วจะทำการนำส่งให้แก่บริษัทรับซื้อเพื่อนำไปแปรรูปเป็นยางเครปและยางแผ่น เพื่อส่งขายในตลาดกลางในประเทศเพื่อนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ

ปัญหาที่เกิดขึ้น: เกษตรกรและแรงงานในพื้นที่อำเภอเชียงของยังขาดทักษะและความชำนาญในการกรีดยางพารา ซึ่งจะส่งผลเสียหายต่อต้นยางพาราและทำให้ปริมาณน้ำยางพาราที่กรีดยังไม่มากเท่าที่ควรจะเป็น

นอกจากนี้ ผลผลิตยางพาราบางส่วนได้มีการนำขายให้แก่นายหน้าชาวจีนที่มารับซื้อเพื่อไปส่งขายในตลาดยางพาราในประเทศจีน ซึ่งการต้องทำการค้าขายผ่านทางนายหน้าทำให้ต้นทุนในการดำเนินธุรกิจสูงขึ้น โดยผู้ประกอบการบางส่วนได้ให้ความเห็นว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนควรมีการจัดให้มีการพบปะหารือระหว่างผู้ประกอบการทั้งชาวไทยและชาวจีนเพื่อให้เกิดการสร้างเครือข่ายระหว่างผู้ค้าทั้งสองประเทศ ทำให้ผู้ประกอบการสามารถทำการค้าขายกันได้โดยไม่ต้องผ่านนายหน้า

ปัญหาที่เกิดขึ้น: น้ํายางพารามีการเปลี่ยนแปลงทางเคมีทำให้ปริมาณยางพาราที่ขนส่งจากผู้ประกอบการรับซื้อไปยังบริษัทที่รับซื้อ มีปริมาณไม่เท่ากัน กล่าวคือ ปริมาณน้ํายางพาราลดลงระหว่างที่ทำการขนส่ง จึงทำให้ผู้ประกอบการเกิดการขาดทุนในส่วนนี้

ที่มา คณะผู้วิจัย

รูปที่ 4-4 แผนภาพจำลองการดำเนินธุรกิจอุตสาหกรรมเกษตร (ยางพารา) ในพื้นที่อำเภอเชียงของ

หมายเหตุ: ★ หมายถึง ปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินธุรกิจ

■ ด้านการแสวงหาตลาด

ผลการประเมินจากผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอเชียงของ (1.80) มีค่าต่ำกว่า ผลการประเมินจากผู้ประกอบการนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ (4.47) การแสวงหาตลาดยางพาราในอำเภอเชียงของ จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการพบว่ากลุ่มลูกค้าส่วนใหญ่คือนายหน้าและผู้ประกอบการรายใหญ่ ทำให้ตลาดยางพาราในอำเภอเชียงของยังคงมีอัตราการเติบโตอย่างต่อเนื่องและมีโอกาสที่จะขยายไปถึงตลาดต่างประเทศ เช่น ประเทศจีน ที่มีความต้องการสินค้าที่ผลิตจากยางพาราเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ และเนื่องจากอำเภอเชียงของมีความได้เปรียบด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่ง ทำให้การผลิตยางพาราที่ผลิตได้ในอำเภอเชียงของสามารถขนส่งผ่านทางสะพานมิตรภาพไทยลาวแห่งที่ 4 และขนส่งโดยตรงไปยังตลาดในประเทศจีน แต่ปัญหาที่ยังคงพบในขณะนี้คือ ตลาดยางพาราในประเทศไทยยังมีการควบคุมโดยผู้ประกอบการรายใหญ่เพียงไม่กี่ราย ทำให้การแข่งขันไม่เป็นไปอย่างเสรีและราคาของยางพาราถูกกำหนดด้วยผู้ผลิตรายใหญ่ ประกอบกับสถานการณ์ยางพาราในประเทศทั้งด้านปริมาณการผลิตและราคาผลผลิตอยู่ในระดับที่ไม่ดีมากนัก

■ ด้านการแสวงหาปัจจัยการผลิต

ผลการประเมินจากผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอเชียงของ (2.20) มีค่ามากกว่า ผลการประเมินจากผู้ประกอบการนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ (2.07) การผลิตอุตสาหกรรมยางพาราในอำเภอเชียงของ พบว่าในพื้นที่อำเภอเชียงของยังมีความอุดมสมบูรณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ทำให้อำเภอเชียงของสามารถเป็นแหล่งผลิตวัตถุดิบและสินค้าทางการเกษตร แต่ในพื้นที่ยังขาดการลงทุนในอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าทางการเกษตรที่เพิ่มมูลค่าของสินค้า ทำให้เกษตรกรต้องทำการขายสินค้าเกษตรผ่านนายหน้าที่รับซื้อเพื่อนำไปแปรรูป รวมถึงการขาดแคลนแรงงานในอุตสาหกรรมยางพาราในพื้นที่อำเภอเชียงของยังขาดทักษะเฉพาะทางในการกรีดยางพารา ทำให้ต้องมีการจ้างงานจากนอกพื้นที่ซึ่งส่งผลต่อต้นทุนของผู้ประกอบการ

■ ด้านการแสวงหาประสิทธิภาพ

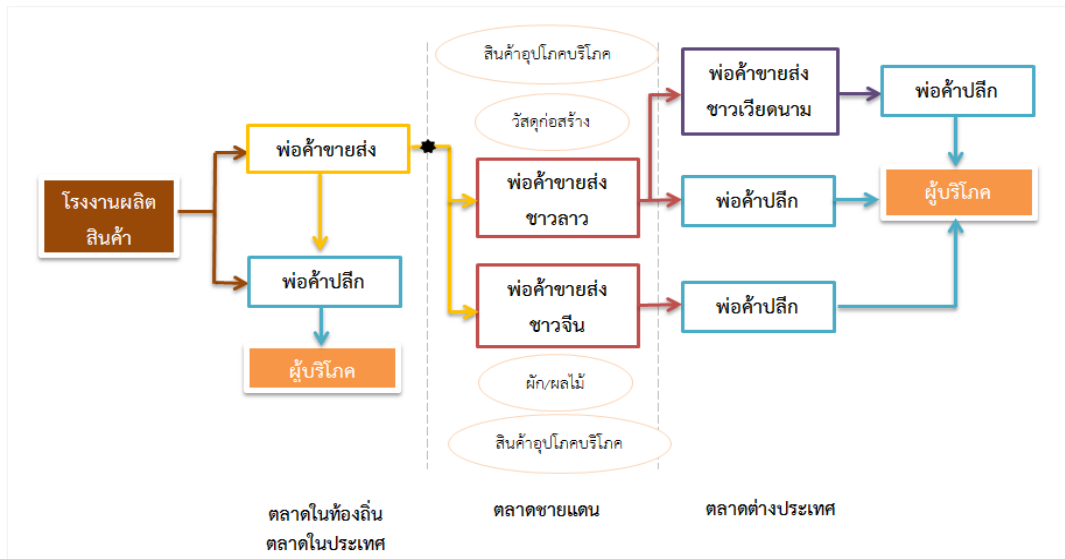
ผลการประเมินจากผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอเชียงของ (1.60) มีค่าน้อยกว่า ผลการประเมินจากผู้ประกอบการนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ (2.67) การลงทุนในอุตสาหกรรมยางพาราในพื้นที่อำเภอเชียงของสามารถช่วยลดต้นทุนในการขนส่งสินค้าจากประเทศไทยไปยัง สปป.ลาวและประเทศจีนได้ เนื่องจากที่ตั้งของอำเภอเชียงของเป็นพื้นที่ชายแดนระหว่างประเทศไทยและ สปป.ลาว อีกทั้งยังมีสะพานมิตรภาพไทยลาวแห่งที่ 4 ที่จะช่วยอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้า และเส้นทาง R3A ที่จะช่วยให้การขนส่งสินค้าไปยังประเทศจีนได้รับความสะดวกสบายมากขึ้นและยังช่วยลดต้นทุนในการส่งสินค้า รวมถึงระยะเวลาในการขนส่งจากเดิมที่เป็นการขนส่งทางเรือ โดยไม่จำเป็นจะต้องเปลี่ยนรูปแบบการขนส่งจากทางบกเป็นทางน้ำ ทางอากาศหรืออื่นๆ และไม่เกิดการเคลื่อนย้ายสินค้าเกินความจำเป็นซึ่งจะช่วยป้องกันความเสียหายของสินค้าเกษตรที่อาจจะเกิดขึ้นระหว่างการขนส่ง เดิมการขนส่งสินค้าทางการเกษตรระหว่างพื้นที่ชายแดนอำเภอเชียงของไปยังประเทศจีน จะต้องทำการขนส่งทางน้ำผ่านทางแม่น้ำโขงและจะต้องทำการเคลื่อนย้ายจากเรือบรรทุกสินค้าไปยังรถบรรทุกที่เป็นการขนส่งทางบก จึงเกิดปัญหาความเสียหายและการสูญหายของสินค้าระหว่างการเคลื่อนย้าย

■ ด้านการแสวงหาสินทรัพย์เชิงยุทธศาสตร์

ผลการประเมินจากผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอเชียงของ (3.17) มีค่าน้อยกว่า ผลการประเมินจากผู้ประกอบการนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ (3.89) อำเภอเชียงของยังมีผู้ประกอบการด้านธุรกิจด้านการขนส่งเป็นจำนวนมาก ทำให้มีบริการการขนส่งสินค้าที่หลากหลายที่จะช่วยอำนวยความสะดวกในการขนส่งและกระจายสินค้า ทำให้ผู้ประกอบการมีทางเลือกในการใช้บริการและสามารถเลือกราคาที่มีความเหมาะสมต่อการบริการได้

4.2.2 ค้าปลีกค้าส่ง

การดำเนินธุรกิจค้าปลีกค้าส่งในอำเภอเชียงของ (รูปที่ 4-5) จากกลุ่มตัวอย่างที่ทำการสำรวจพบว่าส่วนมากจะทำการค้าส่งให้แก่พ่อค้าชาวต่างชาติซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นพ่อค้าชาวลาวและชาวจีน โดยสินค้าส่วนใหญ่ที่ทำการค้าขายกับพ่อค้าชาวลาวส่วนมากคือ สินค้าอุปโภคบริโภคและวัสดุก่อสร้าง โดยเฉพาะสินค้าประเภทวัสดุก่อสร้างที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการเติบโตทางเศรษฐกิจในแขวงห้วยทรายและแขวงบ่อแก้วในประเทศลาว ทำให้เกิดการเพิ่มขึ้นของอสังหาริมทรัพย์และเกิดความต้องการวัสดุก่อสร้างจากประเทศไทยมากขึ้น นอกจากการนำมาจำหน่ายปลีกในประเทศแล้ว สินค้าบางส่วนยังมีการขายต่อไปยังพ่อค้าชาวเวียดนามเพื่อนำไปจำหน่ายในตลาดในประเทศเวียดนาม ในส่วนของพ่อค้าชาวจีน ส่วนมากนั้นจะเข้ามาซื้อสินค้าทางการเกษตรเช่น ผักและผลไม้ เพื่อนำไปจำหน่ายในช่วงที่ไม่ใช่ฤดูเพาะปลูกในประเทศจีน เพื่อตอบสนองความต้องการบริโภคของชาวจีนที่มีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในประเทศจีน รองลงมาคือสินค้าอุปโภคบริโภค

ที่มา คณะผู้วิจัย

รูปที่ 4-5 แผนภาพจำลองการดำเนินธุรกิจค้าปลีกค้าส่งในพื้นที่อำเภอเชียงของ

หมายเหตุ: ★ หมายถึง ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินธุรกิจ

ปัญหาที่เกิดขึ้น: ความล่าช้าในการดำเนินการเพื่อส่งสินค้าผ่านแดนระหว่างพื้นที่ชายแดนที่ทำให้ Lead time ของสินค้านานขึ้น รวมไปถึงค่าธรรมเนียมต่างๆที่ทำให้ต้นทุนในการขนส่งสินค้าเพิ่มสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม การลงทุนธุรกิจค้าปลีกค้าส่งในพื้นที่อำเภอเชียงของยังได้รับความสะดวจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ รวมถึงการมีสาธารณูปโภคและการสื่อสารและการคมนาคมที่อยู่ในระดับที่ดี ทำให้การดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างราบรื่น แต่ทั้งนี้ การดำเนินธุรกิจค้าปลีกในกลุ่มผู้ประกอบการรายย่อยมักจะประสบปัญหาในเรื่องของการควบคุมตลาดทั้งในเรื่องราคาของสินค้าและปริมาณการซื้อขายสินค้า โดยกลุ่มนายทุนรายใหญ่หรือผู้ประกอบการห้างค้าปลีกจากต่างประเทศ

■ ด้านการแสวงหาตลาด

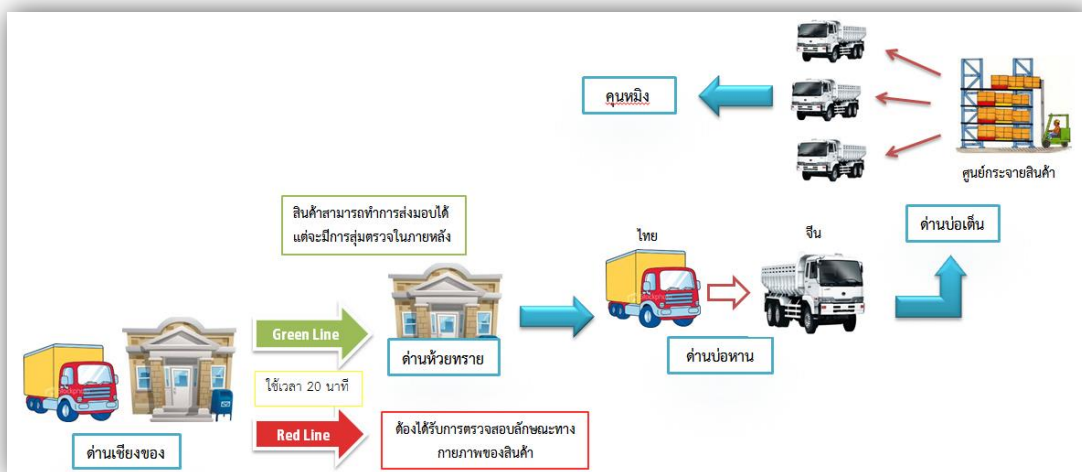
ผลการประเมินจากผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอเชียงของ (3.28) มีค่าน้อยกว่า ผลการประเมินจากผู้ประกอบการนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ (3.74) กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการให้ความเห็นว่าการแสวงหาตลาดในธุรกิจกลุ่มค้าปลีกค้าส่งยังคงมีโอกาสดิบโตได้อีกในอนาคต เนื่องจากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้าน คือ สปป.ลาว และประเทศจีน ที่ทำให้ประชากรในประเทศมีรายได้ในการใช้จ่ายมากขึ้น อีกทั้งการเพิ่มขึ้นของประชากรในประเทศเหล่านั้น รวมไปถึงการกระจายรายได้ที่เพิ่มมากขึ้น ประกอบกับความไว้วางใจที่มีต่อคุณภาพของสินค้าประเทศไทยของประชาชนในทั้งสองประเทศ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะส่งผลต่อความต้องการในบริโภคสินค้าจากประเทศไทย ซึ่งการลงทุนในธุรกิจค้าปลีกค้าส่งในอำเภอเชียงของจำทำให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคจากทั้งสองประเทศได้ง่ายขึ้น

■ ด้านการแสวงหาประสิทธิภาพ

ผลการประเมินจากผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอเชียงของ (1.75) มีค่าต่ำกว่า ผลการประเมินจากผู้ประกอบการนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ (2.66) เนื่องจากสินค้าที่ทำการค้าส่วนใหญ่มาจากโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่จังหวัดอื่นก่อนที่จะมีการพักสินค้าที่อำเภอเชียงของและส่งต่อไปยังประเทศอื่น ทำให้เกิดค่าใช้จ่ายในการขนส่งค่อนข้างสูง หากผู้ประกอบการสามารถทำการค้ากับสินค้าที่สามารถผลิตในพื้นที่อำเภอเชียงของ หรือมีการจัดตั้งโรงงานผลิตสินค้าในพื้นที่อำเภอเชียงของ ก็จะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการขนส่งของผู้ประกอบการไปได้พอสมควร

4.2.3 การขนส่งและโลจิสติกส์

การดำเนินธุรกิจการขนส่งและโลจิสติกส์ในพื้นที่อำเภอเชียงของ (รูปที่ 4-6) เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในช่วงหลายปีที่ผ่านมาจากการสร้างสะพานมิตรภาพไทยลาวแห่งที่ 4 ซึ่งทำให้รูปแบบการขนส่งสินค้าผ่านชายแดนไทย-ลาวมีการเปลี่ยนแปลง เดิมการขนส่งจะเป็นการขนส่งทางน้ำโดยใช้เรือบรรทุกมาเป็นการขนส่งทางบกโดยใช้รถบรรทุกแทน ซึ่งการขนส่งทางบกมีข้อดีมากกว่าคือใช้ระยะเวลาในการขนส่งน้อยกว่า และสามารถทำการขนส่งได้ตลอดทั้งปีโดยไม่มีปัจจัยของปริมาณน้ำในแม่น้ำมาเป็นตัวกำหนด เพราะแต่เดิมที่มีการขนส่งทางน้ำ เมื่อเข้าสู่ช่วงฤดูร้อนที่ปริมาณน้ำในแม่น้ำโขงลดลง ทำให้ไม่สามารถทำการขนส่งสินค้าได้ตามปกติ ส่งผลให้การขนส่งสินค้าขาดความต่อเนื่อง การดำเนินธุรกิจต้องหยุดชะงักชั่วคราว ในส่วนของการดำเนินธุรกิจการขนส่งและโลจิสติกส์ของผู้ประกอบการในอำเภอเชียงของจะเริ่มต้นขึ้นเมื่อได้รับสินค้าจากลูกค้าในประเทศไทย และทำการขนส่งผ่านด่านศุลกากรอำเภอเชียงของ ซึ่งรถบรรทุกจะต้องผ่านจุดตรวจสินค้า โดยจะแบ่งเป็น 2 สายได้แก่ สายสีเขียว (Green Line) หมายถึง สินค้าผ่านการตรวจสอบเบื้องต้นและสามารถส่งมอบสินค้าไปยังเขต สปป.ลาว (มีการสุ่มตรวจสอบย้อนหลังด้วย) และสายสีแดง (Red Line) หมายถึง สินค้าไม่ผ่านการตรวจเบื้องต้น ซึ่งทางเจ้าหน้าที่จะต้องทำการตรวจสอบลักษณะทางกายภาพของสินค้าอย่างละเอียด โดยขั้นตอนพิธีการศุลกากรจะใช้เวลา 20-30 นาทีโดยประมาณ หลังจากนั้นจะทำการข้ามไปยังด่านห้วยทราย สปป.ลาว ผ่านทางสะพานมิตรภาพไทยลาวแห่งที่ 4 และเดินทางผ่านทางเส้นทาง R3A ไปยังด่านพรมแดนบ่อหาน ในเขต สปป.ลาว เพื่อทำการถ่ายโอนสินค้าไปยังรถบรรทุกของผู้ประกอบการจีน เพื่อเตรียมเข้าสู่เขตแดนของประเทศจีน จากนั้นจะเดินทางข้ามไปยังด่านบ่อเต็นที่เป็นศูนย์กระจายสินค้าเข้าสู่ประเทศจีนต่อไป

ที่มา คณะผู้วิจัย

รูปที่ 4-6 แผนภาพจำลองการดำเนินธุรกิจขนส่งและโลจิสติกส์ในพื้นที่อำเภอเชียงของ

■ ด้านการแสวงหาตลาด

ผลการประเมินจากผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอเชียงของ (3.48) มีค่าต่ำกว่า ผลการประเมินจากผู้ประกอบการนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ (3.53) กลุ่มธุรกิจขนส่งและโลจิสติกส์ในอำเภอเชียงของนับว่าเป็นกลุ่มธุรกิจหลักของอำเภอเชียงของในอนาคต เนื่องจากปัจจัยด้านภูมิศาสตร์ที่อำเภอเชียงของตั้งอยู่ในพื้นที่ชายแดนระหว่างประเทศไทยและ สปป.ลาว อีกทั้งยังเป็นเส้นทางที่เชื่อมต่อถึงมณฑลคุนหมิงประเทศจีน ประกอบกับด้านโครงสร้างพื้นฐานที่ดีในพื้นที่ ที่มีการก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทยลาวแห่งที่ 4 รวมไปถึงเส้นทางขนส่ง R3A ก็จะเป็นปัจจัยดึงดูดให้นักลงทุนต้องการเข้ามาลงทุนในพื้นที่ อีกทั้งต่อไปในอนาคตเมื่อมีการเติบโตของกลุ่มธุรกิจอื่นๆในพื้นที่ ย่อมจะส่งผลโดยตรงต่อธุรกิจขนส่งและโลจิสติกส์ กล่าวคือเมื่อมีการค้าขายแดนที่เพิ่มมากขึ้น การนำเข้าส่งออกสินค้าประเภทต่างๆเพิ่มมากขึ้น ย่อมเกิดความต้องการในการใช้บริการขนส่งและโลจิสติกส์ที่เพิ่มขึ้นตามไปด้วย และ

ผู้ประกอบการที่ให้สัมภาษณ์ให้ความเห็นว่าธุรกิจขนส่งและโลจิสติกส์จะเป็นผู้นำในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจในอำเภอเชียงของต่อไปในอนาคต แต่ทั้งนี้ การขยายธุรกิจเพื่อให้สามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าในประเทศจีนสำหรับผู้ประกอบการในพื้นที่ยังเป็นไปได้ค่อนข้างยาก เนื่องจากอุปสรรคทางด้านภาษาที่มีความแตกต่างกัน รวมถึงผู้ประกอบการจำเป็นต้องมีเครือข่ายความสัมพันธ์ส่วนบุคคลในการติดต่อเจรจาทางธุรกิจ

■ ด้านการแสวงหาปัจจัยการผลิต

ผลการประเมินจากผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอเชียงของ (1.88) มีค่าต่ำกว่า ผลการประเมินจากผู้ประกอบการนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ (2.47) แรงงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางในด้านการขนส่งและโลจิสติกส์ ที่สามารถวางแผนการขนส่งให้มีความรวดเร็ว ประหยัดเวลาและลดต้นทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นยังมีไม่เพียงพอต่อความต้องการในการขยายธุรกิจของผู้ประกอบการในพื้นที่

■ ด้านการแสวงหาประสิทธิภาพและสินทรัพย์เชิงยุทธศาสตร์

ผลการประเมินการแสวงหาประสิทธิภาพจากผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอเชียงของ (2.84) มีค่าสูงกว่า ผลการประเมินจากผู้ประกอบการนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ (2.73) ขณะที่ผลการประเมินการแสวงหาสินทรัพย์เชิงยุทธศาสตร์จากผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอเชียงของ (4.37) มีค่าสูงกว่าผลการประเมินจากผู้ประกอบการนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ (4.17) ผู้ประกอบการขนส่งและโลจิสติกส์มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นตามการเติบโตของตลาดในกลุ่มธุรกิจนี้ ทำให้เกิดการแข่งขันทางด้านราคาและการบริการอย่างมาก อีกทั้งยังมีการขยายธุรกิจจากผู้ประกอบการชาวจีนเข้ามาในพื้นที่อำเภอเชียงของทำให้เกิดการแข่งขันในกลุ่มธุรกิจนี้ค่อนข้างสูง ผู้ประกอบการจำเป็นที่จะต้องมีการปรับกลยุทธ์และรูปแบบการดำเนินธุรกิจตลอดเวลา จากแต่เดิมที่ลูกค้าผู้ใช้บริการจะเป็นฝ่ายเข้ามาติดต่อใช้บริการ ผู้ประกอบการจำเป็นที่จะต้องลงพื้นที่ติดต่อลูกค้าโดยตรงด้วยตัวเอง ซึ่งนับว่าเป็นผลต่อประสิทธิภาพในการขนส่งและโลจิสติกส์ของผู้ประกอบการในพื้นที่ เนื่องจากจะทำให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจ ส่งผลให้การบริการมีประสิทธิภาพในการขนส่งมากขึ้น ลดต้นทุนในการขนส่งสินค้าได้มากขึ้น รวมถึงระยะเวลาในการขนส่งที่ลดลงอีกด้วย

4.2.4 อสังหาริมทรัพย์

การประกอบกิจการอสังหาริมทรัพย์มีการเติบโตอย่างต่อเนื่องในช่วงหลายปีที่ผ่านมา อันเนื่องมาจากการเติบโตทางเศรษฐกิจในพื้นที่อำเภอเชียงของ ทำให้เกิดการขยายตัวของชุมชนเมือง รวมไปถึงการก่อสร้างอาคารพาณิชย์ และอาคารต่างๆที่ใช้ในการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการ และจากความต้องการในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจากหลายภาคส่วนในอำเภอเชียงของ การวางแผน 1 เมือง 2 แบบที่เป็นการพัฒนาด้านเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม ทำให้ความต้องการในการก่อสร้างโรงแรมและที่พักมีแนวโน้มสูงขึ้นตาม อีกทั้งการย้ายเข้ามาของแรงงานจากต่างถิ่น รวมไปถึงแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในพื้นที่อำเภอเชียงของ จะทำให้อสังหาริมทรัพย์ประเภทหอพัก ห้องเช่า เติบโตตามไปด้วย

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า แม้ว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่ที่แสวงหาสินทรัพย์เชิงยุทธศาสตร์ ได้ให้ความเห็นว่าพื้นที่ชายแดนอำเภอเชียงของมีโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งที่อำนวยความสะดวกต่อการขนส่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการได้รับประโยชน์จากสะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 4 ที่อำนวยความสะดวกทางการค้าการลงทุนเชื่อมต่อไปยัง สปป. ลาว และจีนตอนใต้ แต่ผู้ประกอบการด้านการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ที่ให้คะแนนการประเมินในด้านการแสวงหาตลาด (2.40) น้อยกว่าการแสวงหาสินทรัพย์เชิงยุทธศาสตร์ (3.33) นั้น แม้ว่าในพื้นที่อำเภอเชียงของยังมีจำนวนผู้ประกอบการด้านอสังหาริมทรัพย์ยังไม่มากนัก โดยคาดว่ากลุ่มผู้ซื้ออสังหาริมทรัพย์จะมาจากการกลุ่มลูกค้าทั้งในพื้นที่อำเภอเชียงของ กลุ่มลูกค้าชาวไทยจากภายในประเทศ และกลุ่มชาวต่างชาติที่จะเข้ามาเช่าหรือซื้ออสังหาริมทรัพย์จากการขยายตัวของเศรษฐกิจที่เป็นผลต่อเนื่องมาจากการเปิดใช้สะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 4 เมื่อวันที่ 11 เดือนธันวาคม 2556 ที่ผ่านมา

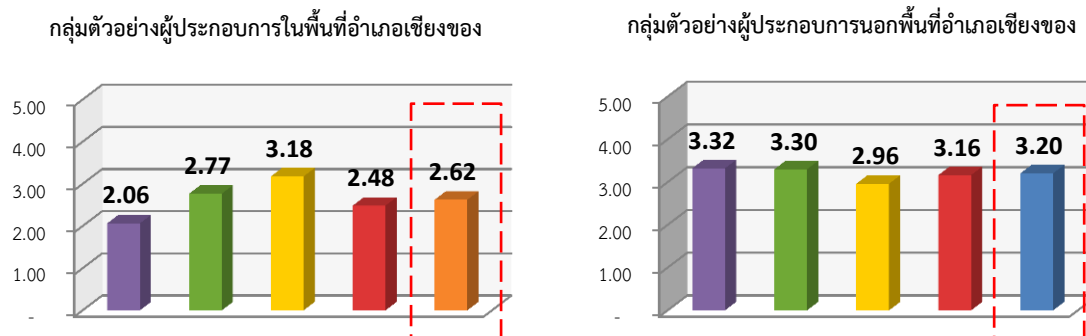
แต่ในขณะเดียวกัน ในพื้นที่อำเภอเชียงของได้มีการกว้านซื้อที่ดินโดยนายทุนรายใหญ่หลายราย ทำให้เกิดการปั่นราคาที่ดินในพื้นที่ให้สูงกว่าราคาที่ควรจะเป็น ส่งผลต่อราคาที่ดินที่เพิ่มขึ้นหลายเท่าตัวในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ส่งผลกระทบโดยตรงต่อธุรกิจ

อสังหาริมทรัพย์ อีกทั้งราคาของวัสดุก่อสร้างยังเพิ่มขึ้นในทุกๆปี ส่งผลให้ผู้ประกอบการมีต้นทุนทางธุรกิจที่ค่อนข้างสูง ทำให้ต้องใช้เงินลงทุนในธุรกิจประเภทนี้ค่อนข้างมาก

4.3 ปัจจัยด้านการอำนวยความสะดวกของธุรกิจ

ปัจจัยด้านการอำนวยความสะดวกของธุรกิจที่จะนำมาวิเคราะห์ในส่วนของปัจจัยดึงดูดการลงทุนในพื้นที่เชียงใหม่ จะให้ความสำคัญไปที่การใช้สิทธิประโยชน์ด้านนโยบายส่งเสริมการลงทุน สิทธิประโยชน์ที่นักลงทุนพึงได้ การอำนวยความสะดวกและการบริการในสังคม รวมไปถึงการบริการหลังการลงทุน (รูปที่ 4-7) โดยคณะผู้วิจัยจะนำมาพิจารณาร่วมกับข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ประกอบการและนักลงทุน และข้อมูลปฐมภูมิจากหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง

จากรูปที่ 4-7 แสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการนอกพื้นที่อำเภอเชียงใหม่ได้รับความสะดวกของธุรกิจ (2.86) มากกว่าผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอเชียงใหม่ (2.07) โดยผู้ประกอบการด้านธุรกิจค้าปลีกและค้าส่งส่วนใหญ่ได้รับประโยชน์สูงสุดในการได้รับการอำนวยความสะดวกในการทำธุรกรรมกับคู่ค้าซึ่งช่วยให้สามารถนำเข้า-ส่งออกสินค้าได้ ทั้งทางเรือและทางบก แต่ทั้งนี้สินค้าและวัตถุดิบทางการค้าส่วนใหญ่ไม่ได้อยู่ในพื้นที่อำเภอเชียงใหม่ โดยต้องนำมาจากพื้นที่อื่นๆ ของประเทศไทยเพื่อการส่งออกไปยังกลุ่มลูกค้าเป้าหมายหลักคือ สปป. ลาวและจีนตอนใต้ และในขณะเดียวกันมีการนำเข้าสินค้าจากจีนตอนใต้เพื่อกระจายสินค้าไปจำหน่ายยังพื้นที่อื่นๆ ภายในประเทศไทย ส่วนทางด้านผู้ประกอบการด้านการขนส่งและโลจิสติกส์กลับให้ความเห็นว่าไม่ได้รับการอำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกิจเท่าที่ควร เช่น การตรวจสอบสินค้าโดยจุดตรวจต่างๆ ก่อนการส่งออกทั้งทางบกและทางเรือโดยเจ้าหน้าที่ภาครัฐของไทย

ที่มา รวบรวมและคำนวณโดยคณะผู้วิจัย (ดูเพิ่มเติมที่ ภาคผนวก ก.)

รูปที่ 4-7 ผลการประเมินปัจจัยด้านการอำนวยความสะดวกของธุรกิจ

หมายเหตุ

- ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเกษตร
- ผู้ประกอบการค้าปลีกค้าส่ง
- ผู้ประกอบการขนส่งและโลจิสติกส์
- ผู้ประกอบการอสังหาริมทรัพย์

● ค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอเชียงใหม่ของ

● ค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการนอกพื้นที่อำเภอเชียงใหม่ของ

ประเด็นทางการตัดสินใจเกี่ยวกับช่องทางการส่งออกสินค้าในกรณีที่มีอุปสรรคทางด้านค่าใช้จ่ายในการขนส่ง ความล่าช้าในขั้นตอนการตรวจสอบสินค้า ปัญหาทางภัยธรรมชาติหรือปัญหาที่ไม่คาดคิดที่อาจจะเกิดขึ้นแล้วส่งผลกระทบต่อความล่าช้าในการส่งสินค้าไปยังลูกค้าหรืออาจเกิดความเสียหายในตัวสินค้านั้น ส่วนใหญ่ลูกค้าปลายทางมักจะเป็นผู้ตัดสินใจในการแก้ปัญหาการส่งออก ร่วมกับบริษัทขนส่ง (Shipping หรือ Freight Forwarder) เนื่องจากการส่งออกสินค้าโดยผู้ประกอบการไทยมักจะเสนอขายสินค้าแบบ FOB (Freight on Board) ซึ่งผู้ซื้อจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าขนส่ง จึงส่งผลให้ผู้ส่งออกไทยไม่ต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายในการขนส่ง ประเด็นเหล่านี้จึงอาจเป็นสาเหตุให้ผู้ประกอบการด้านการขนส่งและโลจิสติกส์ให้คะแนนประเมินในลำดับที่ต่ำลงมา ผู้ประกอบการด้านอุตสาหกรรมเกษตรให้ความเห็นว่ายังขาดการอำนวยความสะดวกด้านการส่งออกสินค้าทางการเกษตรจากทางภาครัฐ เนื่องจากการส่งออกสินค้าเกษตรต้องได้รับการตรวจสอบและอนุมัติโดยกรมวิชาการเกษตรซึ่งยังขาดการประสานงานที่ดี ร่วมกันกับหน่วยงานภาครัฐหน่วยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมศุลกากร เป็นต้น โดยรายละเอียดเพิ่มเติมด้านการวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวกทางธุรกิจในพื้นที่อำเภอเชียงของจะกล่าวถึงในบทถัดไป

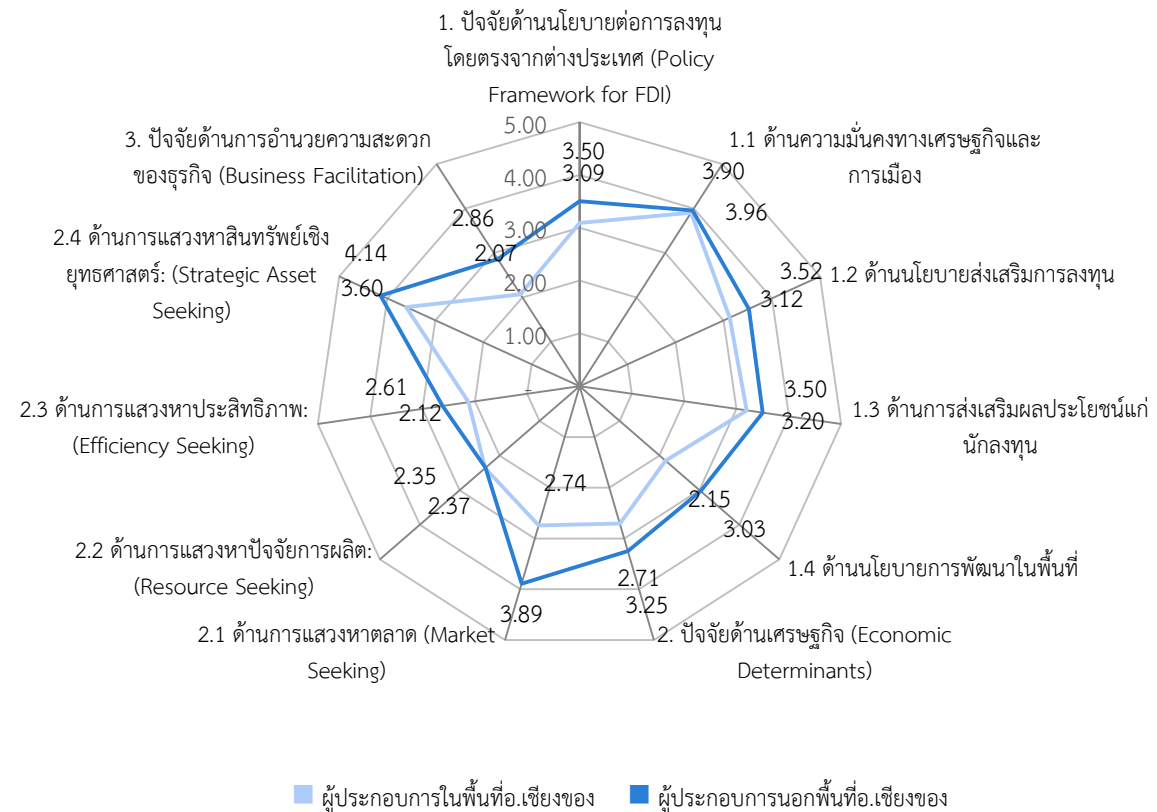
สรุปผลการประเมินปัจจัยสภาพแวดล้อมด้านนโยบายและความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจ และด้านการอำนวยความสะดวกทางธุรกิจที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย พบว่า สภาพแวดล้อมทางการลงทุนทั้งในพื้นที่อำเภอเชียงของ และนอกพื้นที่อำเภอเชียงของยังไม่เอื้อต่อการลงทุนมากนัก สำหรับปัจจัยด้านนโยบายและความมั่นคงต่อการลงทุนในเมืองชายแดน เชียงของ พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการลงทุนในอำเภอเชียงของมากที่สุด ได้แก่ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ขณะที่ปัจจัยนโยบายส่งเสริมผลประโยชน์ของนักลงทุนในพื้นที่อำเภอเชียงของยังไม่ใช่ปัจจัยหลักที่ส่งเสริมการลงทุนในเมือง เชียงของมากนัก เนื่องจากการกำหนดนโยบายส่งเสริมการลงทุนและการพัฒนาพื้นที่ยังไม่ชัดเจน ตลอดจนการนำนโยบายมาใช้ในการปฏิบัติยังไม่ได้ดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม ในส่วนของปัจจัยด้านเศรษฐกิจต่อการลงทุนในเชียงของ พบว่า ปัจจัยด้านการแสวงหาตลาด ปัจจัยการผลิต ประสิทธิภาพ และสินทรัพย์เชิงยุทธศาสตร์นั้น ล้วนเป็นปัจจัยที่ยังไม่เอื้อต่อการลงทุนในเมืองเชียงของมากนัก อาทิ ปัจจัยด้านการแสวงหาประสิทธิภาพที่เกี่ยวข้องกับการลดต้นทุนของการผลิตสินค้าและบริการ พบว่า ในพื้นที่อำเภอเชียงของยังไม่มีความสะดวกต่อการลงทุนในภาคการผลิต จึงมีส่วนทำให้ปัจจัยด้านการแสวงหาประสิทธิภาพยังไม่ใช่ปัจจัยหลักที่ช่วยส่งเสริมการลงทุน เช่นเดียวกับปัจจัยการแสวงหาสินทรัพย์เชิงยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ซึ่งในพื้นที่อำเภอเชียงของนั้นมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆที่ยังไม่เท่าที่ควรเมื่อเทียบกับพื้นที่นอกอำเภอเชียงของ ในส่วนของปัจจัยด้านการอำนวยความสะดวกทางธุรกิจ พบว่า การดำเนินการทางธุรกิจทั้งในและนอกพื้นที่อำเภอเชียงของนั้นยังไม่ราบรื่นมากนัก จึงส่งผลให้ปัจจัยด้านการอำนวยความสะดวกทางธุรกิจนี้ยังไม่เอื้อต่อการลงทุน

รูปที่ 4-8 สภาพแวดล้อมทางการลงทุนชายแดนอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

ปัจจัยสภาพแวดล้อมด้านการลงทุน	ผู้ประกอบการ ในพื้นที่อำเภอ เชียงของ	ผู้ประกอบการ นอกพื้นที่ อำเภอเชียงของ
1. ปัจจัยด้านนโยบายต่อการลงทุน		
1.1 ความมั่นคงทางการเมือง	●	●
1.2 นโยบายส่งเสริมการลงทุน	●	●
1.3 นโยบายส่งเสริมประโยชน์นักลงทุน	●	●
1.4 นโยบายการพัฒนาในพื้นที่	●	●
2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ		
2.1 ด้านการแสวงหาตลาด	●	●
2.2 ด้านการแสวงหาปัจจัยการผลิต	●	●
2.3 ด้านการแสวงหาประสิทธิภาพ	●	●
2.4 ด้านการแสวงหาสินทรัพย์เชิงยุทธศาสตร์	●	●
3. ปัจจัยด้านการอำนวยความสะดวกทางธุรกิจ		

- หมายถึง มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อการลงทุน (ค่าคะแนนการประเมิน 3.661-5.00)
- หมายถึง มีสภาพแวดล้อมที่ยังไม่เอื้อต่อการลงทุนมากนัก (ค่าคะแนนการประเมิน 2.331-3.66)
- หมายถึง มีสภาพแวดล้อมที่ยังไม่เหมาะกับการลงทุน (ค่าคะแนนการประเมิน 1.00-2.33)

การเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางการลงทุนระหว่างในพื้นที่ อ.เชียงของและนอกพื้นที่ อ.เชียงของ
จ.เชียงราย จากการประเมินของกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการ

บทที่ 5

การเปิดเสรีการลงทุน การอำนวยความสะดวกทางการลงทุน และความยากง่ายในการดำเนินการในพื้นที่ชายแดนอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

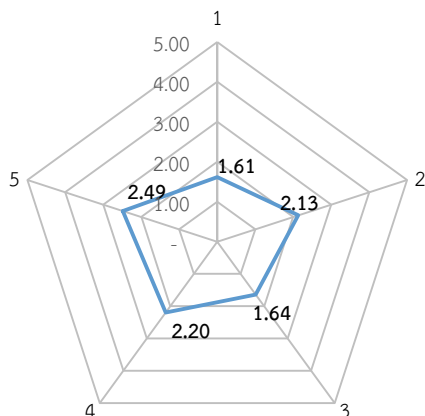
ในบทนี้ เป็นการประเมินการเปิดเสรีการลงทุน การอำนวยความสะดวกทางการลงทุน และความยากง่ายในการดำเนินการ บริเวณชายแดน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ซึ่งทำการวิเคราะห์โดยการสอบถามผู้ประกอบการและนักลงทุนที่คณะผู้วิจัยสามารถเข้าถึงและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามได้ ประกอบด้วย ผู้ประกอบการทั้งในพื้นที่อำเภอเชียงของทั้งหมด 18 ราย ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตร 2 ราย การค้าปลีกและค้าส่ง 8 ราย การขนส่งและโลจิสติกส์ 6 ราย และพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ 2 ราย นอกจากนี้ยังมีการประเมินจากผู้ประกอบการนอกพื้นที่อำเภอเชียงของอีกทั้งหมด 18 ราย ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตร 3 ราย การค้าปลีกและค้าส่ง 9 ราย การขนส่งและโลจิสติกส์ 3 ราย และพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ 3 ราย รวมทั้งรวม 36 ราย ที่เกี่ยวกับการเปิดเสรีด้านการลงทุน การอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน และความยากง่ายในการดำเนินการบริเวณชายแดน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย โดยใช้กรอบแนวคิดของ Golub (2003) Urata and Ando (2009) และ Kalinova et al. (2010) จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้เครื่องมือที่เรียกว่า FDI Restriction Scoring Method ซึ่งเป็นการประเมินในรูปของคะแนนจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเสรีทางการลงทุนจากต่างประเทศ (FDI liberalization) และการอำนวยความสะดวกด้านการลงทุนจากต่างประเทศ (FDI Facilitation) ร่วมกับแนวคิดการประเมินความยากง่ายในการดำเนินการของ World Bank โดยกลุ่มตัวอย่างของผู้ประกอบการจะให้คะแนนความสำคัญของแต่ละปัจจัย (Scoring Method) ต่อพื้นที่ชายแดนเชียงของว่ามีอุปสรรคต่อการเข้ามาลงทุนในพื้นที่เชียงของมากน้อยเพียงใด ระดับคะแนนที่แสดงถึงอุปสรรคน้อยที่สุดในการลงทุนคือ 1 และระดับคะแนนที่แสดงถึงอุปสรรคในการลงทุนมากที่สุด คือ 5 ทั้งนี้ การวิจัยยังได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) แนวทางการวางแผนการลงทุนของภาคส่วนต่างๆ ทั้ง 3 ภาคส่วน (หน่วยงานภาครัฐและเอกชน นักลงทุนไทย และนักลงทุนต่างชาติ) ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง แล้วนำมาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

5.1 การเปิดเสรีด้านการลงทุนในพื้นที่ชายแดนอำเภอเชียงของ

การเปิดเสรีด้านการลงทุน เป็นการประเมินในรูปของคะแนนจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเสรีทางการลงทุน (Investment Liberalization) สำหรับนักลงทุนจากต่างประเทศและในประเทศ โดยทำการวิเคราะห์จากปัจจัยหลัก 5 ปัจจัย ได้แก่ การกำหนดขอบเขตในการดำเนินธุรกิจของนักลงทุนชาวต่างชาติและนักลงทุนไทย การดำเนินธุรกิจที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการ ข้อจำกัดในการทำธุรกรรมระหว่างประเทศและการควบคุมการไหลเวียนของเงินตราต่างประเทศ ข้อจำกัดในการเคลื่อนย้ายแรงงานและความต้องการในการจ้างงาน ข้อจำกัดในการใช้ทรัพยากรการผลิต จากนั้นจะนำข้อมูลจากการสำรวจมาแจกแจงค่าเฉลี่ย และนำมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ประกอบการแต่ละราย (ภาคผนวก ก ตารางผนวกที่ 3 และ 6) ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์เป็นดังนี้

5.1.1 การประเมินการเปิดเสรีด้านการลงทุนในพื้นที่ชายแดนอำเภอเชียงของ จากกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอเชียงของ

ในส่วนนี้ จะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ด้านการประเมินการเปิดเสรีด้านการลงทุนในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย โดยจะใช้ข้อมูลปฐมภูมิจากการตอบแบบประเมินและการสัมภาษณ์เชิงลึก ของกลุ่มตัวอย่างของผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอเชียงของ ใน 4 ประเภทธุรกิจ ได้แก่ อุตสาหกรรมเกษตร การค้าปลีกและค้าส่ง การขนส่งและโลจิสติกส์ และการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ จำนวนรวมทั้งสิ้น 18 ราย

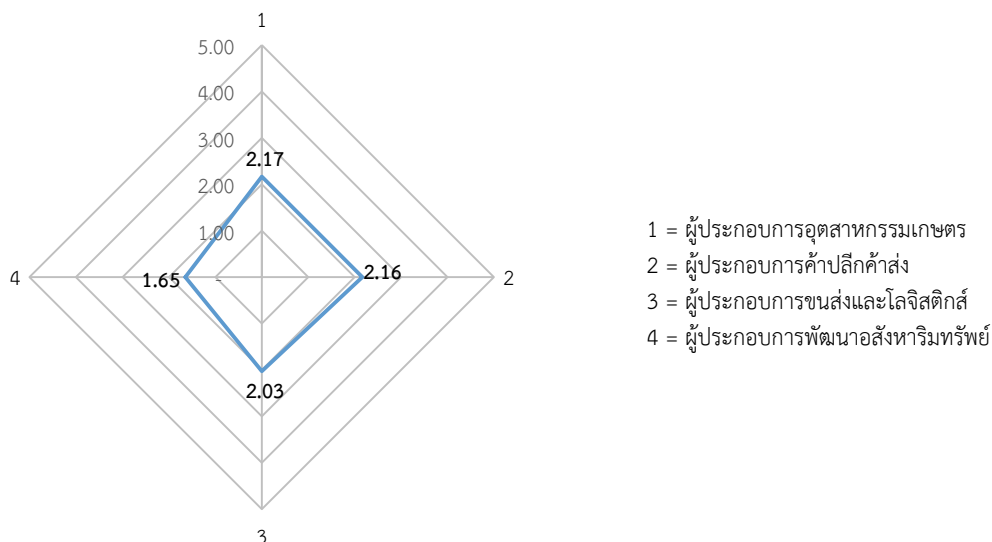
- 1 = การกำหนดขอบเขตในการดำเนินธุรกิจของนักลงทุนชาวต่างชาติ/นักลงทุนไทย
- 2 = การดำเนินธุรกิจที่พึงประสงค์
- 3 = ข้อจำกัดในการทำธุรกรรมระหว่างประเทศและการควบคุมการไหลเวียนของเงินตราต่างประเทศ
- 4 = ข้อจำกัดในการเคลื่อนย้ายแรงงานและความต้องการในการจ้างงาน
- 5 = ข้อจำกัดในการใช้ทรัพยากรการผลิต

ที่มา คำนวณโดยผู้วิจัย โดยใช้ข้อมูลจากการตอบแบบประเมินของกลุ่มตัวอย่าง

รูปที่ 5-1 ผลการประเมินข้อจำกัดต่อการเปิดเสรีด้านการลงทุน

จากรูปที่ 5-1 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการเปิดเสรีการลงทุนมากที่สุด ได้แก่ ข้อจำกัดในการใช้ทรัพยากรในการผลิต โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.49 รองลงมาคือ ข้อจำกัดในการเคลื่อนย้ายแรงงานและความต้องการในการจ้างงาน (ค่าเฉลี่ย 2.20) การกำหนดการดำเนินธุรกิจที่พึงประสงค์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ค่าเฉลี่ย 2.13) ส่วนปัจจัยที่กลุ่มตัวอย่างประเมินว่าเป็นข้อจำกัดต่อการเปิดเสรีด้านการลงทุนน้อยที่สุดคือ การกำหนดขอบเขตในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ (ค่าเฉลี่ย 1.61) รองลงมาคือ ข้อจำกัดในการทำธุรกรรมระหว่างประเทศและการควบคุมการไหลเวียนของเงินตราต่างประเทศ (ค่าเฉลี่ย 1.64)

จากมุมมองของผู้ประกอบการ การกำหนดขอบเขตในการดำเนินธุรกิจของนักลงทุนชาวต่างชาติ/นักลงทุนไทยที่ถือว่าเป็นอุปสรรคต่อการอำนวยความสะดวกและการเปิดเสรีในพื้นที่อำเภอเชียงของที่น้อยที่สุด เนื่องจากว่า “ในพื้นที่อำเภอเชียงของมีการกีดกันหรือการเลือกปฏิบัติต่อนักลงทุนชาวต่างชาติไม่มากนัก” อีกนัยหนึ่งคือ อำเภอเชียงของ มีการเปิดเสรีให้แก่ นักลงทุนชาวต่างชาติ เพียงแต่ต้องอยู่ภายใต้ข้อกำหนดและความตกลงด้านการลงทุนระหว่างประเทศ นอกจากนี้ การจำกัดการดำเนินธุรกิจที่พึงประสงค์ เช่น การจำกัดการจ้างงานจากแรงงานในท้องถิ่น การจำกัดการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นเป็นทรัพยากรในการผลิต การจำกัดการถ่ายทอดเทคโนโลยี ทักษะ และความรู้ต่างๆ ให้กับชุมชนในท้องถิ่น ผู้ประกอบการต่างให้ความเห็นว่า “อำเภอเชียงของมีการเปิดเสรีในการดำเนินการเกี่ยวกับการจ้างแรงงาน การใช้ทรัพยากร และการถ่ายทอดความรู้และทักษะ ” กล่าวคือ ไม่มีการกำหนดหรือจำกัดการจ้างแรงงาน การใช้ทรัพยากร และการถ่ายทอดความรู้ในพื้นที่อำเภอเชียงของจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากนัก แต่ในทางปฏิบัติแล้ว ผู้ประกอบการจำเป็นที่จะต้องมีการถ่ายทอดเทคโนโลยี ทักษะ และความรู้ให้กับแรงงานท้องถิ่น เนื่องจากแรงงานในพื้นที่อำเภอเชียงของ ยังขาดทักษะและความชำนาญเฉพาะด้าน ในการทำงานในแต่ละประเภทธุรกิจ โดยการถ่ายทอดความรู้ส่วนมากจะเป็นแบบการฝึกอบรมในงาน (on the job training) โดยการสังเกตการทำงานของแรงงานที่มีความชำนาญและลงมือปฏิบัติจริง อีกทั้ง การถ่ายทอดความรู้และทักษะให้กับแรงงานในพื้นที่นั้น ยังเป็นการลดการต่อต้านและแรงเสียดทานจากชุมชนท้องถิ่น เมื่อมีการเข้าไปลงทุนหรือการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ ซึ่งจะทำให้การดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างราบรื่น และท้ายสุด ปัจจัยการจำกัดการแข่งขันและการควบคุมราคาในตลาดโดยภาครัฐบาลในพื้นที่อำเภอเชียงของ เนื่องจาก อำเภอเชียงของซึ่งปัจจัยเหล่านี้ถือว่าเป็นข้อได้เปรียบและจุดดึงดูดให้นักลงทุนเข้ามาลงทุนในพื้นที่อำเภอเชียงของ

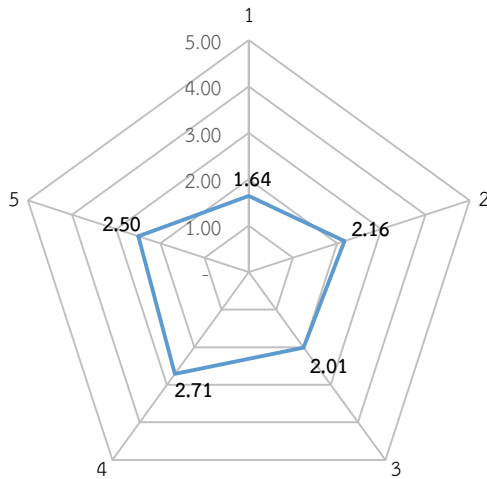

รูปที่ 5-2 ผลการประเมินข้อจำกัดต่อการเปิดเสรีด้านการลงทุน
โดยจำแนกตามประเภทธุรกิจของกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอเชียงของ

หากมีการพิจารณาถึงข้อจำกัดต่อการเปิดเสรีด้านการลงทุน โดยจำแนกตามประเภทธุรกิจของกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอเชียงของ จากรูปที่ 5-2 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มผู้ประกอบการที่มีข้อจำกัดในการเปิดเสรีด้านการลงทุนมากที่สุดคือ ผู้ประกอบสินค้าเกษตรและผู้ประกอบการค้าปลีกค้าส่ง เนื่องจากผู้ประกอบการกลุ่มนี้มีความเกี่ยวข้องกับการนำเข้าและส่งออกสินค้าหลายประเภท ซึ่งสินค้าแต่ละประเภทมีการจำกัดกฎระเบียบการนำเข้าส่งออก รวมไปถึงมาตรฐานด้านคุณภาพที่แตกต่างกัน จึงทำให้ผู้ประกอบการกลุ่มนี้ไม่สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างเสรี ขณะที่ผู้ประกอบการผู้ประกอบการอสังหาริมทรัพย์มีการเปิดเสรีด้านการลงทุนมากที่สุด

5.1.2 การประเมินการเปิดเสรีด้านการลงทุนในพื้นที่ชายแดนอำเภอเชียงของ จากกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ

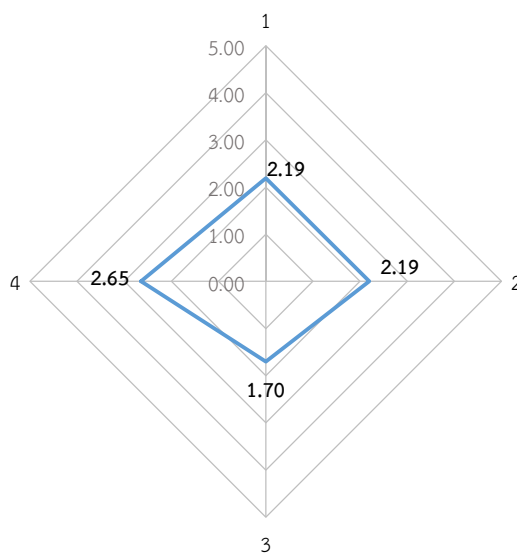
การเปิดเสรีด้านการลงทุน เป็นการประเมินในรูปของคะแนนจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเสรีทางการลงทุน (Investment Liberalization) สำหรับนักลงทุนจากต่างประเทศและในประเทศที่มีการจดทะเบียนดำเนินธุรกิจอยู่นอกพื้นที่เมืองเชียงของ ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

- 1 = การกำหนดขอบเขตในการดำเนินธุรกิจของนักลงทุนชาวต่างชาติ/นักลงทุนไทย
- 2 = การดำเนินธุรกิจที่พึงประสงค์
- 3 = ข้อจำกัดในการทำธุรกรรมระหว่างประเทศและการควบคุมการไหลเวียนของเงินตราต่างประเทศ
- 4 = ข้อจำกัดในการเคลื่อนย้ายแรงงานและความต้องการในการจ้างงาน
- 5 = ข้อจำกัดในการใช้ทรัพยากรการผลิต

รูปที่ 5-3 ผลการประเมินข้อจำกัดต่อการเปิดเสรีด้านการลงทุนนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ

รูปที่ 5-3 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคการเปิดเสรีด้านการค้าของผู้ประกอบการนอกพื้นที่อำเภอเชียงของมากที่สุด ได้แก่ ข้อจำกัดในการเคลื่อนย้ายแรงงานและความต้องการในการจ้างงาน (ค่าเฉลี่ย 2.71) เนื่องจากในบางพื้นที่ยังขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะเฉพาะด้านในการดำเนินธุรกิจ รองลงมาคือ ข้อจำกัดในการใช้ทรัพยากรในการผลิต (ค่าเฉลี่ย 2.50) อันเนื่องมาจากความกังวลในเรื่องผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหากมีการใช้ทรัพยากรในการผลิตที่มากเกินไป ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการเปิดเสรีด้านการลงทุนของผู้ประกอบการนอกพื้นที่อำเภอเชียงของน้อยที่สุดคือ การกำหนดขอบเขตในการดำเนินธุรกิจของนักลงทุนทั้งชาวต่างชาติและชาวไทย (ค่าเฉลี่ย 1.64) กล่าวคือ นอกพื้นที่อำเภอเชียงของ ยังมีการเปิดเสรีให้กับนักลงทุนที่ต้องการจะเข้ามาลงทุนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเข้ามาลงทุนค่อนข้างมาก

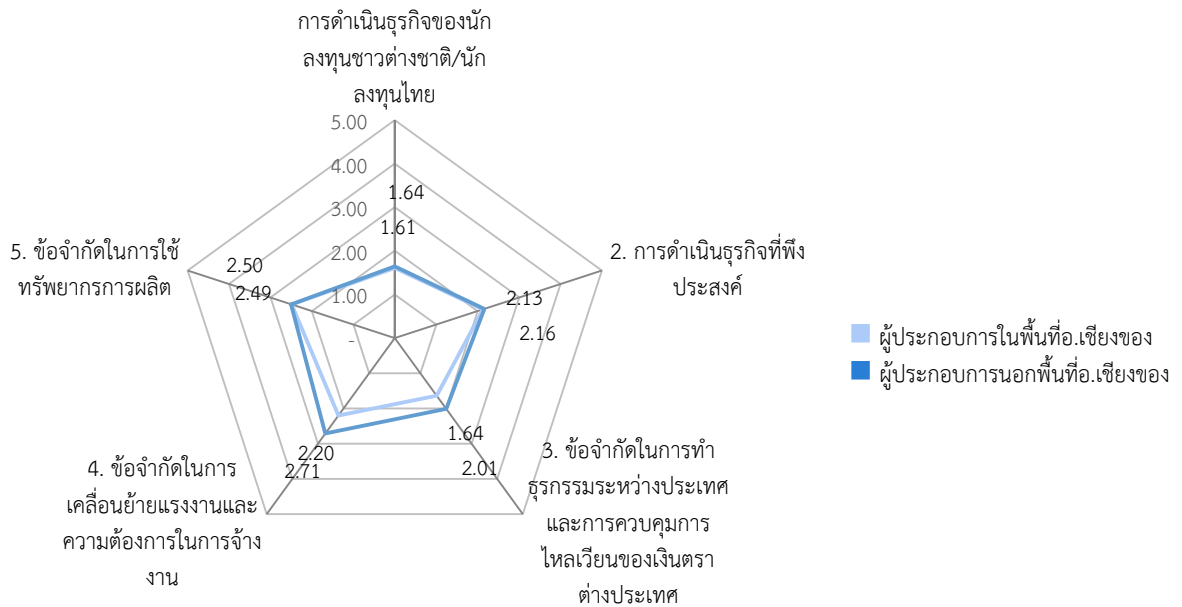

- 1 = ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเกษตร
- 2 = ผู้ประกอบการค้าปลีกค้าส่ง
- 3 = ผู้ประกอบการขนส่งและโลจิสติกส์
- 4 = ผู้ประกอบการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์

รูปที่ 5-4 ผลการประเมินข้อจำกัดต่อการเปิดเสรีด้านการลงทุนในอำเภอเชียงของ
จำแนกตามประเภทธุรกิจของกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ

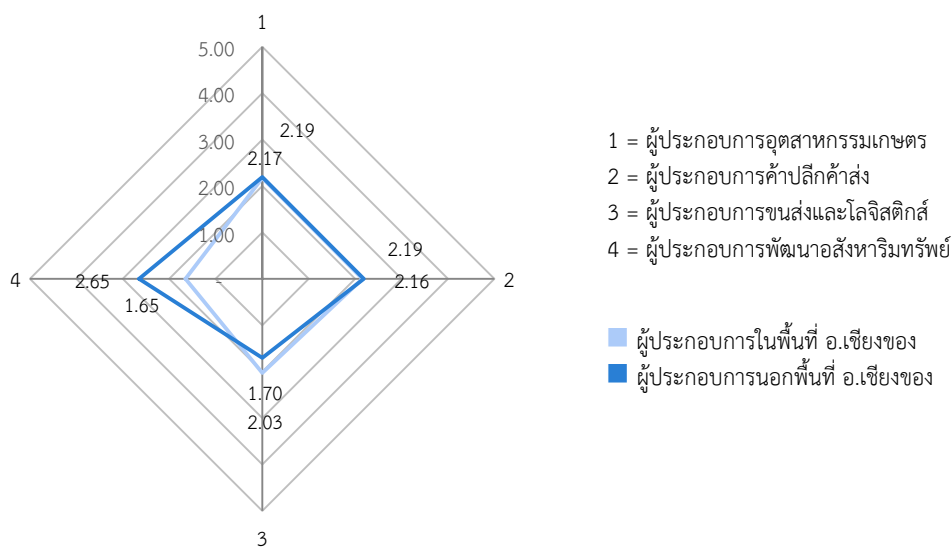
5.1.3 การเปรียบเทียบศักยภาพด้านการเปิดเสรีการลงทุนทั้งในและนอกอำเภอยางของ จังหวัดเชียงราย

ในส่วนนี้จะเป็นการเปรียบเทียบศักยภาพด้านการเปิดเสรีการลงทุนทั้งในและนอกอำเภอยางของ จังหวัดเชียงราย จากมุมมองของผู้ประกอบการ

รูปที่ 5-5 การเปรียบเทียบศักยภาพการเปิดเสรีการลงทุน
จำแนกตามผู้ประกอบการในและนอกพื้นที่อำเภอยางของ

จากการประเมินและเปรียบเทียบศักยภาพด้านการเปิดเสรีการลงทุนในอำเภอยางของ จากผู้ประกอบการทั้งในและนอกพื้นที่อำเภอยางของ (รูปที่ 5-5) พบว่า ศักยภาพโดยรวมของอำเภอยางของด้านการเปิดเสรีการลงทุนมีมากกว่าพื้นที่อื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อจำกัดในการเคลื่อนย้ายแรงงานและความต้องการในการจ้างงานที่ยังมีน้อยกว่าพื้นที่นอกอำเภอยางของ ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่จะดึงดูดให้นักลงทุนเข้ามาลงทุนที่อำเภอยางของมากขึ้น

รูปที่ 5-6 การเปรียบเทียบศักยภาพการเปิดเสรีการลงทุนของผู้ประกอบการในและนอกพื้นที่เชียงของ
จำแนกจากประเภทกิจการของผู้ประกอบการ

จากรูปที่ 5-6 พบว่า โดยภาพรวม ผู้ประกอบการในแต่ละภาคธุรกิจ ทั้งในและนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ มีข้อจำกัดด้านการเปิดเสรีการลงทุนไม่ต่างกันมากนัก แต่ผู้ประกอบการด้านอสังหาริมทรัพย์นอกพื้นที่อำเภอเชียงของมีข้อจำกัดในการลงทุนมากกว่าผู้ประกอบการในด้านอื่นๆ

ตารางที่ 5-1 สรุปความคิดเห็นด้านการเปิดเสรีลงทุนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการลงทุนในอำเภอเชียงของ

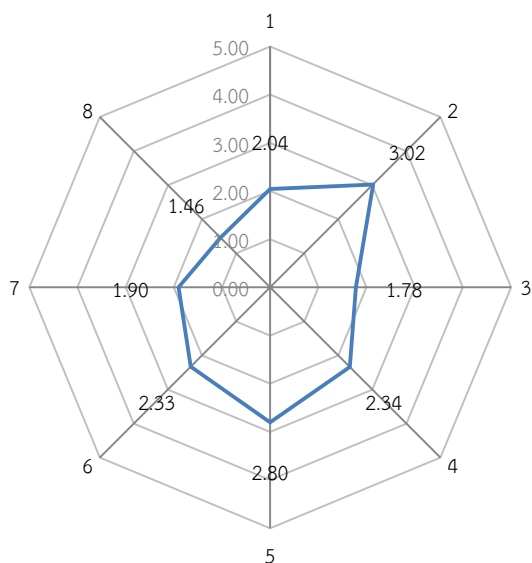
ปัจจัยที่ใช้วิเคราะห์	ผู้ประกอบการ	เจ้าหน้าที่ภาครัฐ	ตัวแทนภาคเอกชน	ตัวแทนภาคประชาชน
1. การกำหนดขอบเขตในการดำเนินธุรกิจของนักลงทุนชาวต่างชาติ/นักลงทุนชาวไทย	มีการเปิดเสรีให้กับนักลงทุนชาวต่างชาติมากพอสมควร แต่ยังคงอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย	พยายามผลักดันให้มีการเปิดเสรีในการลงทุน แต่ยังไม่คืบหน้าเท่าที่ควร	มีความกังวลเกี่ยวกับการเข้ามาประกอบกิจการของชาวต่างชาติในรูปแบบของผู้แทน	อยากให้มีการลงทุนในธุรกิจที่เกิดการบูรณาการร่วมกับชุมชน
2. ข้อจำกัดการดำเนินธุรกิจที่พึงประสงค์	ยังมีเงื่อนไขในการจัดตั้งธุรกิจที่ค่อนข้างมาก	-	- อยากให้มีการจ้างงานแรงงานชาวไทยมากกว่าแรงงานต่างด้าว - อำเภอเชียงของยังไม่มีกฎระเบียบในการจ้างงานที่แน่ชัด แต่จะเป็นไปตามกลไกในการดำเนินธุรกิจตามบริบทของพื้นที่	อยากให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจโดยใช้บริบทในพื้นที่เป็นหลัก
3. ข้อจำกัดในการทำธุรกรรมระหว่างประเทศและการควบคุมการไหลเวียนของเงินตราต่างประเทศ	ผู้ประกอบการต้องแบกรับความเสี่ยงเมื่ออัตราแลกเปลี่ยนมีความผันผวน	-	- พื้นที่ชายแดนควรมีธนาคารพาณิชย์ที่รองรับรองรับสกุลเงินต่างประเทศ - ธนาคารแห่งประเทศไทย จะต้องรักษาเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการแลกเปลี่ยนเงินตราในพื้นที่ชายแดน	-
4. ข้อจำกัดในการเคลื่อนย้ายแรงงานและความต้องการในการจ้างงาน	-	-	อำเภอเชียงของยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญมาทำงานร่วมกับภาคเอกชน	-
5. ข้อจำกัดในการใช้ทรัพยากรการผลิต	-	-	อยากให้มีการจัดตั้งอุตสาหกรรมที่เป็น Green industry	มีความกังวลเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติในการผลิตที่มากเกินไปที่จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศและชุมชน

5.2 การประเมินการอำนวยความสะดวกด้านการลงทุนในพื้นที่ชายแดนอำเภอเชียงของ

การอำนวยความสะดวกทางการลงทุนจะถูกประเมินในรูปของคะแนนจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวกทางการลงทุน (Investment Facilitation) สำหรับนักลงทุนจากต่างประเทศและในประเทศ โดยวิเคราะห์จากปัจจัยหลัก 8 ปัจจัย ได้แก่ การกำหนดนโยบาย กฎหมาย และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน ความซับซ้อนและความล่าช้าในการดำเนินงานที่ส่งผลต่อการบังคับใช้กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน กฎหมายปกป้องทรัพย์สินทางปัญญา กฎระเบียบของแรงงานและปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนและการดำเนินธุรกิจ ความร่วมมือทางเศรษฐกิจและความตกลงด้านการลงทุนระหว่างประเทศ ความซับซ้อนและความล่าช้าในการดำเนินงานที่ส่งผลต่อการบังคับใช้กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจและข้อตกลงด้านการลงทุน โครงสร้างพื้นฐาน แรงจูงใจที่ก่อให้เกิดการลงทุน และการจำกัดการแข่งขันและการควบคุมราคาในตลาด (ภาคผนวก ก ตารางผนวกที่ 4 และ 7)

5.2.1 การประเมินการอำนวยความสะดวกด้านการลงทุนในพื้นที่ชายแดนอำเภอเชียงของ จากกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอเชียงของ

ด้านการอำนวยความสะดวกในการลงทุน จากรูปที่ 5-7 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาสำคัญที่ผู้ประกอบการต้องประสบในการลงทุนและการดำเนินธุรกิจในพื้นที่อำเภอเชียงของมากที่สุดคือ ความซับซ้อนและความล่าช้าในการดำเนินงานที่ส่งผลต่อการบังคับใช้กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน

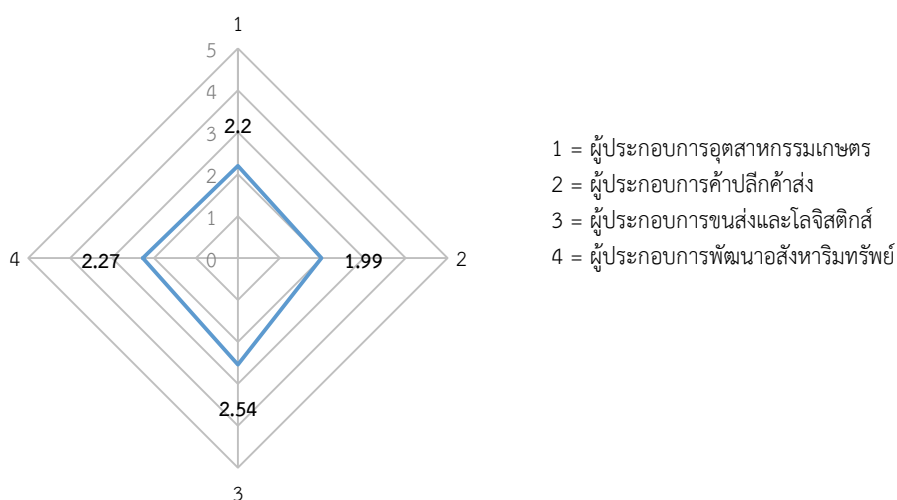

- 1 = การกำหนดนโยบาย กฎหมาย และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน
- 2 = ความซับซ้อนและความล่าช้าในการดำเนินงานที่ส่งผลต่อการบังคับใช้กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน
- 3 = กฎหมายปกป้องทรัพย์สินทางปัญญา
- 4 = กฎระเบียบของแรงงานและปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง
- 5 = ความร่วมมือทางเศรษฐกิจและความตกลงด้านการลงทุนระหว่างประเทศ
- 6 = ความซับซ้อนและความล่าช้าในการดำเนินงาน
- 7 = โครงสร้างพื้นฐานแรงจูงใจที่ก่อให้เกิดการลงทุน
- 8 = การจำกัดการแข่งขันและการควบคุมราคาในตลาด

ที่มา คำนวณโดยผู้วิจัย โดยใช้ข้อมูลจากการตอบแบบประเมินของกลุ่มตัวอย่าง
รูปที่ 5-7 ผลการประเมินข้อจำกัดต่อการการอำนวยความสะดวกทางการลงทุน

สาเหตุอาจเนื่องมาจากโครงสร้างการบริหารงานในประเทศไทยเป็นการกระจายอำนาจให้กับหน่วยงานท้องถิ่น แต่ยังไม่มีการมอบหมายอำนาจในการตัดสินใจ รวมถึงการกำหนดนโยบายต่างๆให้กับหน่วยงานท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม กล่าวคือ การกำหนดนโยบายรวมถึงการตัดสินใจในการเจรจาระหว่างพื้นที่ชายแดนยังต้องได้รับความเห็นชอบและการอนุมัติจากส่วนกลาง อนึ่ง ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่อำเภอเชียงของคือ การพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่สอดคล้องกับการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วในพื้นที่อำเภอเชียงของ ทำให้หลายๆหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ยังไม่มีการเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างการบริหารงานและศักยภาพของบุคลากรเท่าที่ควร อาจเนื่องด้วยงบประมาณที่มีจำกัดของหน่วยงานท้องถิ่นที่จะต้องดำเนินการของงบประมาณจากส่วนกลางก่อนเสมอเมื่อมีจัดตั้งโครงการใดโครงการหนึ่งขึ้นมา ทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินงานภายในหน่วยงานเอง อย่างไรก็ตามข้อจำกัดด้านการอำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกิจในอำเภอเชียงของที่น้อยที่สุดคือ การจำกัดการแข่งขันและการควบคุมราคาในตลาด

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการที่เข้าไปลงทุนในพื้นที่อำเภอเชียงของ พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังขาดข้อมูลและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจหรือข้อตกลงด้านการลงทุนระหว่างประเทศในพื้นที่อำเภอเชียงของที่เป็นพื้นที่ชายแดนที่ผู้ประกอบการจะต้องทำการติดต่อกิจการกับคู่ค้าจากต่างประเทศ แต่ในความเป็นจริงแล้ว ผู้ประกอบการยังไม่ได้ใช้สิทธิประโยชน์จากข้อตกลงระหว่างประเทศต่างๆมากนัก อีกทั้ง ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่อำเภอเชียงของ และหน่วยงานจากแขวงบ่อแก้ว สปป.ลาว ที่เป็นพื้นที่ชายแดนติดต่อกับประเทศไทย ยังไม่มีการสร้างร่วมมือที่เป็นรูปธรรมเท่าที่ควร เนื่องจากความซับซ้อนของระบบโครงสร้าง การบริหารราชการของทางฝั่งลาว ทำให้หน่วยงานท้องถิ่นในอำเภอเชียงของยังไม่มีอำนาจเด็ดขาดในการเข้าไปเจรจาหรือสร้างข้อตกลงใดๆ ซึ่งหากจะต้องมีการเจรจาเพื่อสร้างข้อตกลงร่วมกัน จำเป็นที่จะต้องมีการดำเนินการผ่านหน่วยงานส่วนกลางของประเทศไทย เช่น กระทรวงการต่างประเทศ กรมเจรจาการค้า กระทรวงพาณิชย์ ที่จะต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ ทำให้ในขณะนี้การสร้างข้อตกลงด้านการค้าการลงทุนระหว่างพื้นที่ชายแดนอำเภอเชียงของและทางแขวงบ่อแก้วในเขต สปป.ลาว ยังเป็นเพียงการสร้างความสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการ โดยใช้ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลระหว่างกลุ่มผู้ประกอบการ อันจะนำมาสู่ความเสียเปรียบด้านการลงทุนและการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการไทยบางส่วนกับคู่ค้าทางธุรกิจจากประเทศอื่นได้ ประกอบกับความซับซ้อนและความล่าช้าในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนและการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนและการประกอบธุรกิจในพื้นที่อำเภอเชียงของยังมีความล่าช้า และมีความซับซ้อนซึ่งสาเหตุเหล่านี้ยังคงเป็นข้อจำกัดที่ทำให้การอำนวยความสะดวกและการเปิดเสรีด้านการลงทุนในอำเภอเชียงของยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

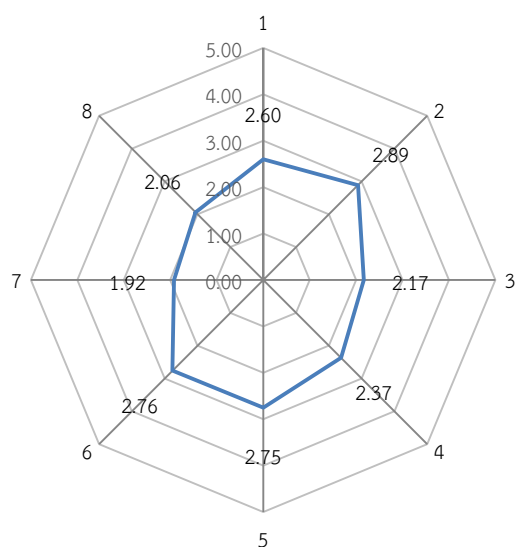
รูปที่ 5-8 ผลการประเมินข้อจำกัดต่อการอำนวยความสะดวกทางการลงทุน
โดยจำแนกตามประเภทธุรกิจของกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอเชียงของ

นอกจากนี้ ในด้านของการอำนวยความสะดวกทางการลงทุน จากรูปที่ 5-8 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มผู้ประกอบการที่ได้รับการอำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกิจมากที่สุดคือ ได้แก่ผู้ประกอบการด้านขนส่งและโลจิสติกส์ และน้อยที่สุดคือ ผู้ประกอบการค้าปลีกค้าส่ง เหตุผลเนื่องจากลักษณะการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการค้าปลีกค้าส่งและการขนส่งและโลจิสติกส์ จำเป็นที่ต้องอาศัยการดำเนินการที่ใช้ระยเวลาน้อยที่สุด และขั้นตอนการดำเนินการที่น้อยที่สุด ซึ่งจะเป็ปัจจัยที่สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพในการแข่งขันและการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ แต่ในทางปฏิบัตินั้น ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่อำเภอเชียงของ ยังมีความล่าช้าและยังขาดบุคลากรและเจ้าหน้าที่ที่เพียงพอต่อการระงาน อันเนื่องมาจากงบประมาณจากภาครัฐบาลที่จำกัด ทำให้การดำเนินงานยังขาดความรวดเร็วและประสิทธิภาพที่เพียงพอที่สามารถรองรับความต้องการของผู้ประกอบการได้ นอกจากนี้ ผู้ประกอบการค้าปลีกค้าส่งและการขนส่งและโลจิสติกส์ จำเป็นที่ต้องใช้สิทธิประโยชน์จากข้อตกลง

และความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ เช่น ข้อตกลงที่อำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าผ่านแดน การลดหย่อนภาษีในการนำเข้าส่งออก เป็นต้น ซึ่งในขณะนี้ สิทธิประโยชน์และข้อตกลงต่างๆ ยังไม่มีการนำมาใช้อย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน รวมทั้งผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ที่พึงจะได้รับจากข้อตกลงและความร่วมมือต่างๆ ซึ่งข้อจำกัดเหล่านี้ ยังคงเป็นอุปสรรคด้านการอำนวยความสะดวกและการเปิดเสรีด้านการลงทุนสำหรับผู้ประกอบการค้าปลีกค้าส่งและผู้ประกอบการโลจิสติกส์

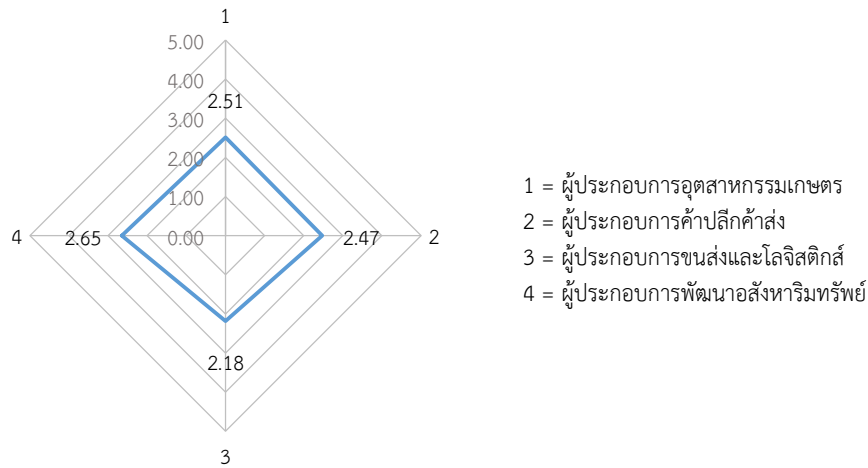
5.2.2 การประเมินการอำนวยความสะดวกด้านการลงทุนนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ จากกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ

จากรูปที่ 5-9 พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของกรอบความร่วมมือและสิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่ผู้ประกอบการพึงได้รับ เมื่อทำการดำเนินธุรกิจในพื้นที่ ทำให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากข้อตกลงและความร่วมมือที่มีอยู่ได้อย่างเต็มที่ และลำดับต่อมาคือ ความซับซ้อนและความล่าช้าในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจ/ข้อตกลงด้านการลงทุน จึงทำให้ยังเกิดข้อจำกัดในการเข้าถึงการใช้สิทธิประโยชน์ของผู้ประกอบการ ประกอบกับการขาดความชัดเจนในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจ/ข้อตกลงด้านการลงทุน จึงทำให้การดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนความร่วมมือหรือข้อตกลงต่างๆ ยังไม่มีการบูรณาการเท่าที่ควรและโครงสร้างพื้นฐานนอกพื้นที่อำเภอเชียงของก็ยังคงเป็นแรงจูงใจสำหรับนักลงทุนให้เข้าไปลงทุน ประกอบธุรกิจในพื้นที่นั้นๆ อีกด้วย

- 1 = การกำหนดนโยบาย กฎหมาย และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน
- 2 = ความซับซ้อนและความล่าช้าในการดำเนินงานที่ส่งผลต่อการบังคับใช้กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องการลงทุน
- 3 = กฎหมายปกป้องทรัพย์สินทางปัญญา
- 4 = กฎระเบียบของแรงงานและปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 5 = ความร่วมมือทางเศรษฐกิจและความตกลงด้านการลงทุนระหว่างประเทศ
- 6 = ความซับซ้อนและความล่าช้าในการดำเนินงาน
- 7 = โครงสร้างพื้นฐานแรงจูงใจที่ก่อให้เกิดการลงทุน
- 8 = การจำกัดการแข่งขันและการควบคุมราคาในตลาด

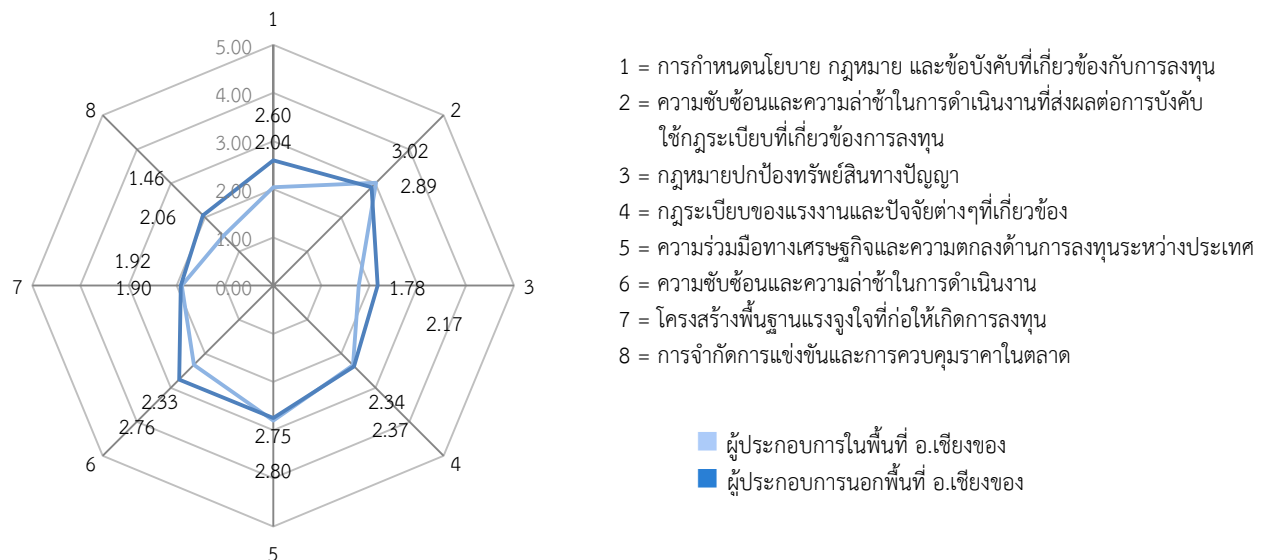
รูปที่ 5-9 ผลการประเมินข้อจำกัดต่อการอำนวยความสะดวกลงทุนนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ

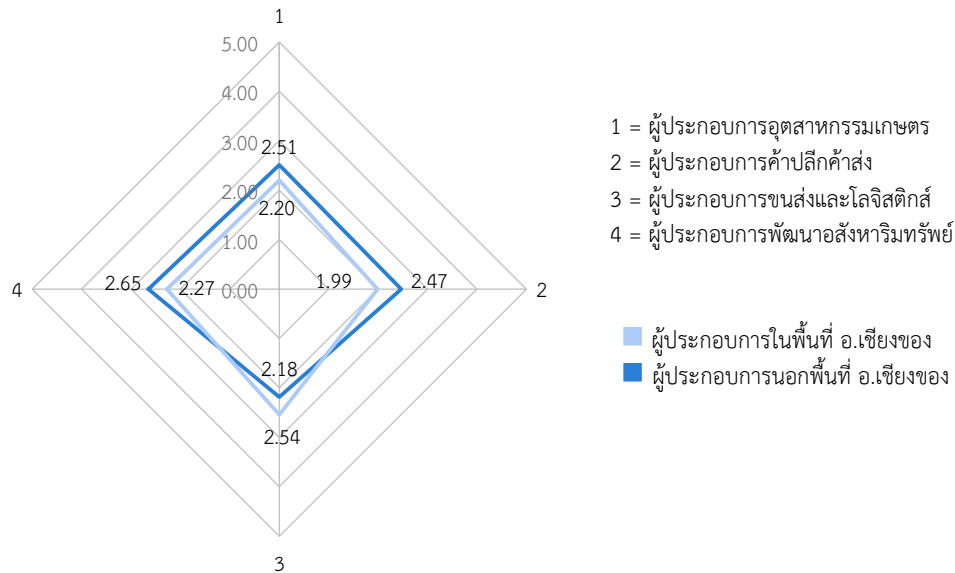
รูปที่ 5-10 ผลการประเมินข้อจำกัดต่อการอำนวยความสะดวกในอำเภอเชียงของ
จำแนกตามประเภทธุรกิจของกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ

เมื่อทำการจำแนกประเภทของกิจการของกลุ่มตัวอย่าง จากรูปที่ 5-10 พบว่า นักลงทุนกลุ่มอสังหาริมทรัพย์มีความยุ่งยากและความซับซ้อนในการเข้ามาประกอบกิจการมากที่สุด เนื่องจากผู้ประกอบการจะต้องทำการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติการก่อสร้าง ทำให้ยังมีขั้นตอนในการดำเนินงานที่ยังมาก อีกทั้งค่าธรรมเนียมในการดำเนินการต่างๆยังอยู่ในอัตราที่สูง และต้องใช้เวลาในการดำเนินการนานพอสมควร และรองลงมาการประกอบกิจการอุตสาหกรรมเกษตร การขนส่งและโลจิสติกส์ และการค้าปลีกค้าส่ง ตามลำดับ

5.2.3 การเปรียบเทียบศักยภาพด้านการอำนวยความสะดวกด้านการลงทุนทั้งในและนอกอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

รูปที่ 5-11 การเปรียบเทียบศักยภาพการอำนวยความสะดวก
จำแนกตามผู้ประกอบการในและนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ

รูปที่ 5-12 การเปรียบเทียบศักยภาพการอำนวยความสะดวกของผู้ประกอบในและนอกพื้นที่เชียงของ
จำแนกจากประเภทกิจการของผู้ประกอบการ

จากรูปที่ 5-11 และ รูปที่ 5-12 เห็นได้ว่าการเปรียบเทียบข้อจำกัดของการอำนวยความสะดวกด้านการลงทุนในพื้นที่อำเภอเชียงของจากมุมมองของผู้ประกอบการและ/หรือนักลงทุน ศักยภาพโดยรวมในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและการค้าปลีกค้าส่งระหว่างการประกอบธุรกิจในพื้นที่อำเภอเชียงของและนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ ยังไม่มีความแตกต่างกันมาก ขณะเดียวกัน การประกอบธุรกิจในอสังหาริมทรัพย์นอกพื้นที่อำเภอเชียงของมีการอำนวยความสะดวกให้กับผู้ประกอบการหรือนักลงทุนน้อยกว่าในพื้นที่อำเภอเชียงของ นอกจากนี้ การเปิดเสรีและการอำนวยความสะดวกด้านการลงทุนของพื้นที่อำเภอเชียงของในด้านการขนส่งและโลจิสติกส์ยังมีน้อยกว่าพื้นที่รอบนอก

ตารางที่ 5-2 สรุปและวิเคราะห์ความคิดเห็นด้านการอำนวยความสะดวกในการลงทุนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการลงทุนในอำเภอเชียงของ

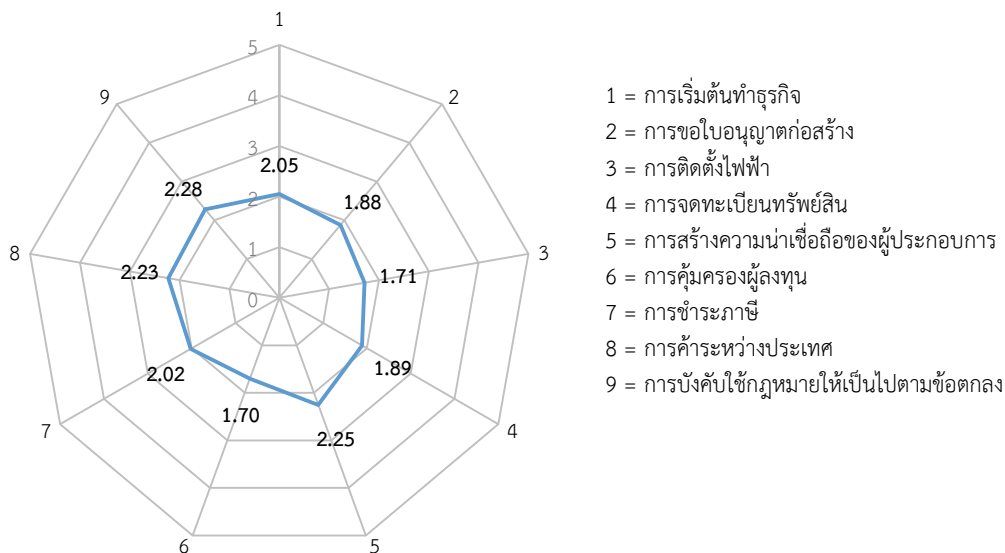
ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์	ผู้ประกอบการ	เจ้าหน้าที่ภาครัฐ	ตัวแทนภาคเอกชน	ตัวแทนภาคประชาชน
1. การกำหนดนโยบายกฎหมาย และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน	-	-	- การออก พรบ.ส่งเสริมการลงทุนควรมีทั้งขาเข้าและขาออก - กฎหมายคุ้มครองนักลงทุนยังขาดความเข้มแข็งในการบังคับใช้ - อยากให้หน่วยงานในท้องถิ่นมีบทบาทมากขึ้นในการสร้างกฎระเบียบด้านการอำนวยความสะดวกทางการลงทุน	-

ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์	ผู้ประกอบการ	เจ้าหน้าที่ภาครัฐ	ตัวแทนภาคเอกชน	ตัวแทนภาคประชาชน
2. ความซับซ้อนและความล่าช้าในการดำเนินงานที่ส่งผลกระทบต่อบังคับใช้กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องการลงทุน	-	- เกิดจากการขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินการ และบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ - อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ยังไม่เพียงพอต่อภาระงาน	- ผู้ประกอบการยังต้องแบกรับความเสี่ยงที่เกิดจากการทำธุรกิจกับคู่ค้าชาวจีน - อยากให้มีการบังคับใช้กฎหมายการค้าเงินธุรกิจระหว่างประเทศอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม	-
3. กฎหมายปกป้องทรัพย์สินทางปัญญา	กฎระเบียบของแต่ละกระทรวงยังมีความขัดแย้งกันเอง	-	การลอกเลียนแบบทางวัฒนธรรมของจีนยังไม่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่มากนัก	-
4. กฎระเบียบของแรงงานและปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง	- แรงงานในพื้นที่ยังขาดทักษะเฉพาะทาง - กฎหมายค่าแรงขั้นต่ำที่เพิ่มต้นทุนในการดำเนินธุรกิจ	-	- มีความกังวลเกี่ยวกับการกลืนวัฒนธรรมของแรงงานต่างด้าวที่เข้ามา - อยากให้มีการกำหนดระเบียบ/ข้อบังคับและแนวทางในการจัดระเบียบแรงงานต่างด้าว	-
5. ความร่วมมือทางเศรษฐกิจและความตกลงด้านการลงทุนระหว่างประเทศ	- ผู้ประกอบการยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อตกลงด้านการลงทุนระหว่างประเทศ ทำให้ไม่สามารถใช้สิทธิประโยชน์จากข้อตกลงได้ - ทางฝั่งลาวยังไม่ให้ความสำคัญร่วมมือในการดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศเท่าที่ควร - อำเภอยึดของขาดการนำข้อตกลงมาใช้ในทางปฏิบัติ - อยากให้มีการจัดการพบปะพูดคุย เพื่อเพิ่ม Connection ระหว่างนักธุรกิจไทย ลาว และจีน	-	- กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจยังไม่มีกรอบการเท่าที่ควร - เกิดปัญหาจากการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานท้องถิ่นเนื่องจากตำแหน่งทางการเมืองของทางฝั่งลาว - อยากให้มุ่งเน้นไปที่การสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศมากกว่าความร่วมมือระหว่างชายแดน	-

ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์	ผู้ประกอบการ	เจ้าหน้าที่ภาครัฐ	ตัวแทนภาคเอกชน	ตัวแทนภาคประชาชน
6. ความซับซ้อนและความล่าช้าในการดำเนินงาน	- อยากให้มีการสร้าง One stop service ขึ้นมา - กระบวนการนำเข้าและส่งออกสินค้ายังมีความยุ่งยาก ซับซ้อนและมีค่าใช้จ่ายที่สูง	-	- ภาครัฐยังขาดการบังคับใช้กฎระเบียบและข้อกฎหมายอย่างเป็นรูปธรรม - ระเบียบการข้ามสะพานยังมีข้อจำกัดอยู่มาก - หน่วยงานท้องถิ่นยังขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ	-
7. โครงสร้างพื้นฐานแรงจูงใจที่ก่อให้เกิดการลงทุน	- อยากให้มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพิ่มมากขึ้น - เชี่ยวของยังขาดรถไฟความเร็วสูง ทำให้ขาดความเชื่อมั่นจาก Potential customers	-	- ระบบรางรถไฟจะต้องมีการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน	- มีความกังวลเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานที่จะรองรับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น
8. การจำกัดการแข่งขันและการควบคุมราคาในตลาด	- ในธุรกิจยางพารายังมีการควบคุมราคาสินค้าในตลาดโดยผู้ผลิตรายใหญ่	-	- การควบคุมตลาดโดยผู้ประกอบการขนาดใหญ่ในกลุ่มการขนส่งและโลจิสติกส์อาจเกิดขึ้นได้	-

5.3 ความยากง่ายในการดำเนินการในพื้นที่ชายแดนอำเภอเชียงของ

การประเมินความยากง่ายในการดำเนินการในอำเภอเชียงของ เป็นการประเมินในรูปแบบของคะแนนจากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมาจากแนวคิดการประเมินความยากง่ายในการดำเนินการของ World Bank โดยจะทำการวิเคราะห์ ปัจจัยหลัก ได้แก่ การเริ่มต้นทำธุรกิจ การขอใบอนุญาตก่อสร้าง การติดตั้งไฟฟ้า การจดทะเบียนทรัพย์สิน การสร้างความน่าเชื่อถือของผู้ประกอบการ การคุ้มครองผู้ลงทุน การชำระภาษี การค้าระหว่างประเทศ (การนำเข้า ส่งออกสินค้า) และการบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามข้อตกลง จากนั้นจะนำข้อมูลจากการสำรวจมาแจกแจงค่าเฉลี่ย และนำมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ประกอบการแต่ละราย (ภาคผนวก ก ตารางผนวกที่ 5 และ 8) ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์เป็นดังนี้

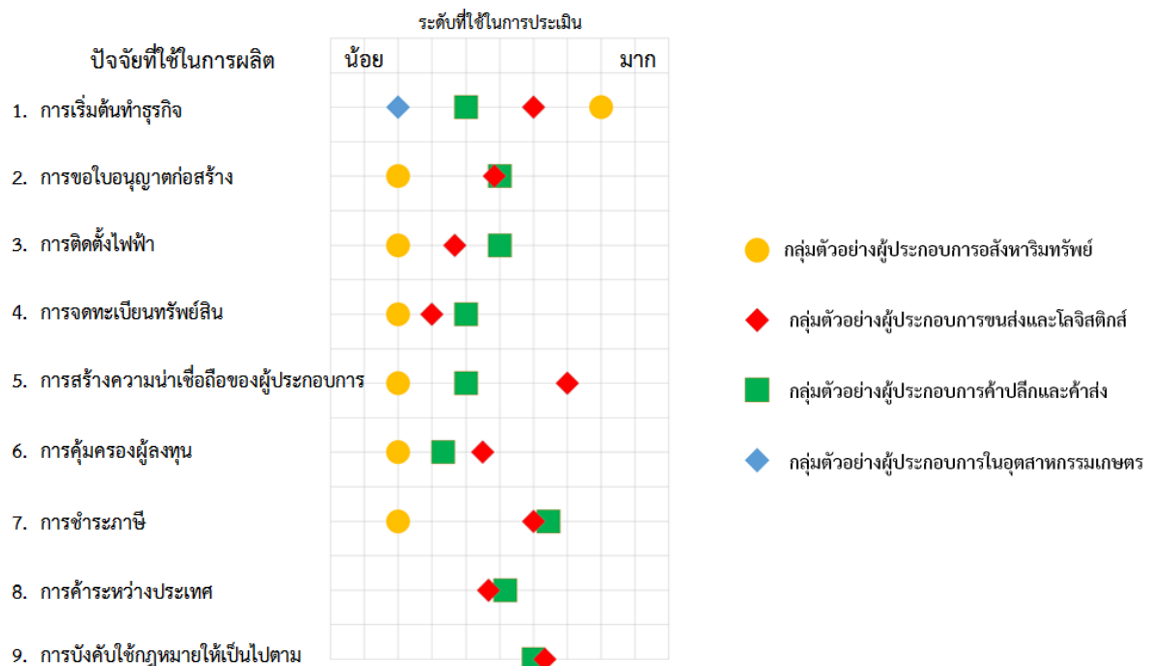

รูปที่ 5-13 ผลการประเมินความยากง่ายในการดำเนินการ ในพื้นที่อำเภอเชียงของ

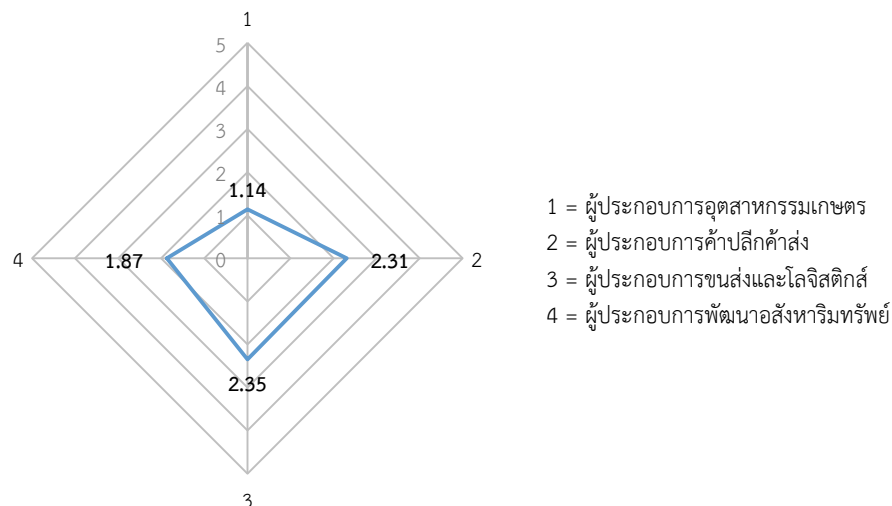
จากรูปที่ 5-13 ขั้นตอนที่มีความยุ่งยาก ซับซ้อน และใช้เวลามากที่สุดในการดำเนินการเพื่อเข้ามาประกอบธุรกิจในพื้นที่อำเภอเชียงของคือ การบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามข้อตกลง (ค่าเฉลี่ย 2.28) ที่มีการพิจารณาจากขั้นตอนการดำเนินการเพื่อการบังคับใช้กฎหมายโดยผ่านศาลยุติธรรม ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการพบว่า อำเภอเชียงของยังขาดกรอบและโครงสร้างในการบังคับใช้กฎหมายที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมในการคุ้มครองนักลงทุนหรือผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอเชียงของ การบังคับใช้กฎหมายจากการถูกเอารัดเอาเปรียบหรือการผิดสัญญาทางธุรกิจจากคู่ค้าทางธุรกิจชาวต่างชาตินั้นจะมีการพิจารณาเป็นรายกรณีไป อีกทั้งยังต้องมีการประสานงานและขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจากต่างประเทศ ทำให้ผู้ประกอบการต้องดำเนินการไปที่ละขั้นตอนตามดุลพินิจของเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการดำเนินการในแต่ละขั้นตอนต้องใช้เวลาในการพิจารณาค่อนข้างนาน

รองลงมาคือ การสร้างความน่าเชื่อถือของผู้ประกอบการ (2.25) และการดำเนินการเพื่อการค้าระหว่างประเทศ (2.23) ที่จะพิจารณาจากจำนวนเอกสารที่ใช้ในการทำเรื่องนำเข้า-ส่งออกสินค้า ระยะเวลาในการดำเนินการเพื่อนำเข้า-ส่งออกสินค้า รวมไปถึงค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการนำเข้า-ส่งออกสินค้า จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการเพื่อการค้าระหว่างประเทศพบว่า ขั้นตอนและพิธีการศุลกากรในการนำเข้าส่งออกสินค้านั้นมีขั้นตอนที่ค่อนข้างมากและใช้ระยะเวลาในการดำเนินการพอสมควร ทำให้ต้องใช้ระยะเวลาในการขนส่งสินค้าผ่านแดนนานขึ้น ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสินค้าและประสิทธิภาพในการขนส่งและโลจิสติกส์ของผู้ประกอบการในพื้นที่ และลำดับต่อมาคือ การชำระภาษี (2.02) ที่พิจารณาจากภาระภาษีที่ต้องชำระในแต่ละปี ระยะเวลาที่ใช้ในการยื่นชำระภาษี และอัตราภาษีโดยรวมที่ต้องชำระ โดยผู้ประกอบการจะต้องทำการยื่นชำระภาษีผ่านทางหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล โดยที่ผ่านมา ผู้ประกอบการให้ความเห็นว่า

“การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีความล่าช้าและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรนัก อีกทั้งขั้นตอนในการดำเนินการเพื่อชำระภาษียังมีความยุ่งยากอยู่มาก”

รูปที่ 5-14 ผลการประเมินปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ความยากง่ายในการดำเนินกิจการในพื้นที่อำเภอเชียงของ
จำแนกตามประเภทธุรกิจของกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอเชียงของ

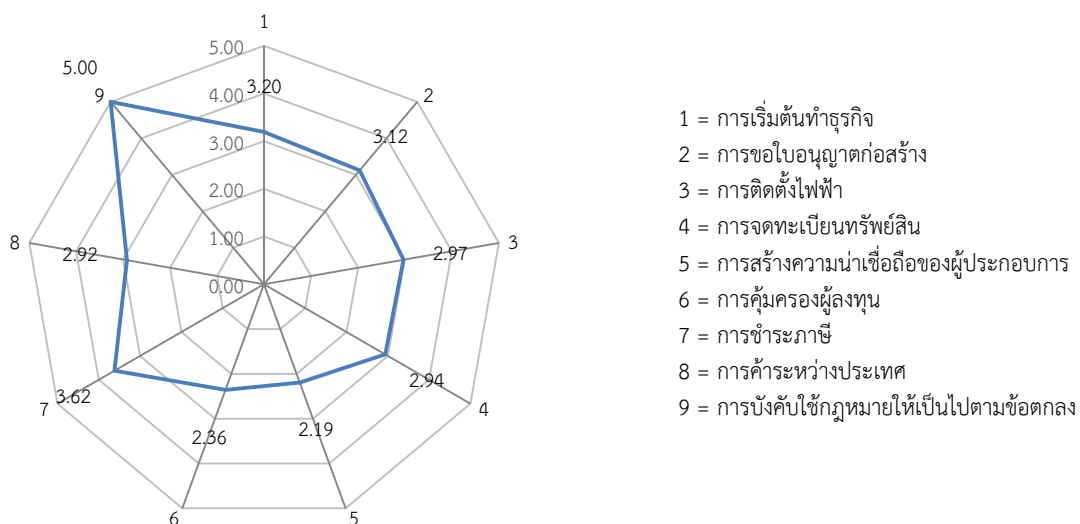
รูปที่ 5-15 ผลการประเมินความยากง่ายในการดำเนินกิจการ ในพื้นที่อำเภอเชียงของ จำแนกตามประเภทธุรกิจ

จากการประเมินความยากง่ายในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ พบว่า กลุ่มผู้ประกอบการที่ต้องมีขั้นตอนในการดำเนินการค่าใช้จ่าย และระยะเวลาในการดำเนินการเพื่อการเข้ามาประกอบกิจการในอำเภอเชียงของมากที่สุดคือ ผู้ประกอบการขนส่งและโลจิสติกส์ รองลงมาคือ ผู้ประกอบการค้าปลีกและค้าส่ง สาเหตุมาจากลักษณะการดำเนินธุรกิจของกลุ่มผู้ประกอบการค้าปลีกค้าส่ง รวมถึงผู้ประกอบการขนส่งและโลจิสติกส์ มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางพิธีศุลกากรเพื่อการนำเข้าและส่งออกสินค้า การขอ

อนุญาตให้สะพานข้ามแดนในการขนส่งสินค้า ทำให้ต้องมีการดำเนินการหลายขั้นตอนเมื่อมีการดำเนินธุรกิจ จึงเกิดความยุ่งยากและไม่สะดวกต่อผู้ประกอบการ กล่าวคือ การดำเนินธุรกิจด้านการค้าปลีกค้าส่ง และการขนส่งและโลจิสติกส์ยังมีอุปสรรคและข้อจำกัดที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ค่าเฉลี่ยจากการประเมินของกลุ่มผู้ประกอบการค้าปลีกค้าส่งและผู้ประกอบการขนส่งและโลจิสติกส์ มีค่าเฉลี่ยที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยจากการประเมินของผู้ประกอบการในกลุ่มธุรกิจอสังหาริมทรัพย์และอุตสาหกรรมเกษตร ซึ่งไม่สอดคล้องกับนโยบายในการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่อำเภอเชียงของที่มีการมุ่งเน้นให้อำเภอเชียงของเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษด้านการขนส่งและโลจิสติกส์ แต่ในทางปฏิบัติ ผู้ประกอบการธุรกิจเหล่านั้นกลับมีข้อจำกัดด้านการเปิดเสรีและการอำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกิจมากกว่าผู้ประกอบการในประเภทธุรกิจอื่น ซึ่งได้แก่ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเกษตร และอสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น

5.3.1 ความยากง่ายในการดำเนินกิจการนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ จากกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ

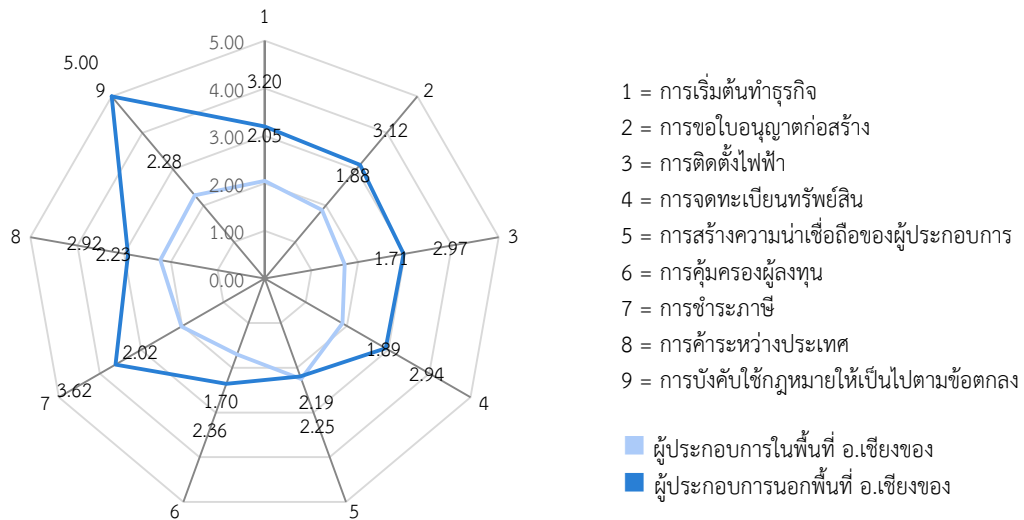
การประเมินความยากง่ายในการดำเนินกิจการของผู้ประกอบการนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

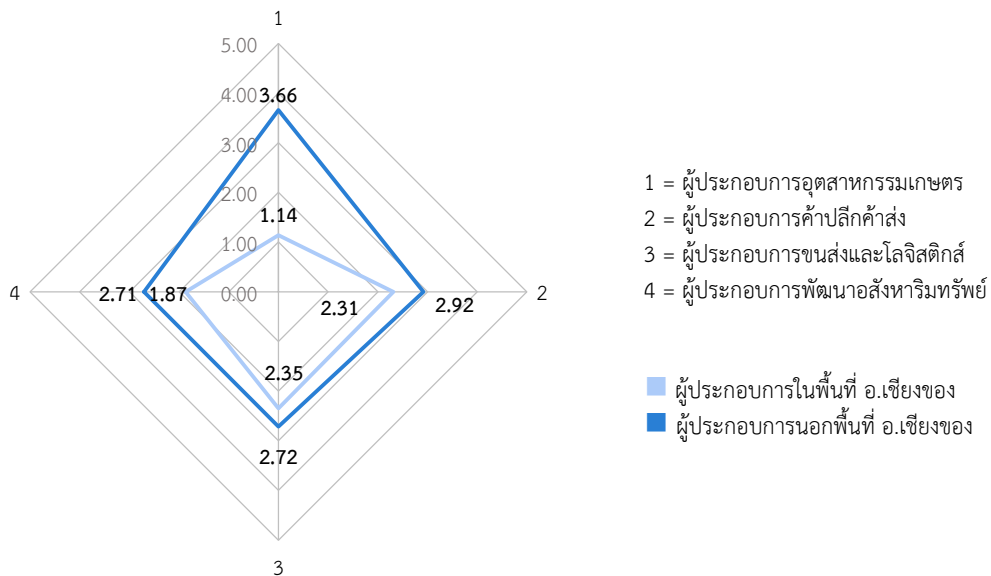
รูปที่ 5-16 ผลการประเมินความยากง่ายในการดำเนินกิจการนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ

จากรูปที่ 5-16 พบว่า ขั้นตอนในการดำเนินการเพื่อประกอบธุรกิจนอกพื้นที่อำเภอเชียงของที่มีความยุ่งยากซับซ้อนที่สุดคือการบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามข้อตกลง (5.00) จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ พบว่า ผู้ประกอบการหลายรายประสบปัญหาเกี่ยวกับการถูกผิดสัญญาจากคู่ค้าทางธุรกิจ จึงทำให้เกิดการดำเนินทางกฎหมายเพื่อที่จะเอาผิดกับคู่ค้า แต่ปัญหาที่ผู้ประกอบการต้องประสบคือ การดำเนินการทางกฎหมายในประเทศไทยยังมีความซับซ้อน รวมถึงต้องใช้ระยะเวลาในการตัดสินใจที่ค่อนข้างนาน จึงทำให้การดำเนินการมีความล่าช้าไม่ทันต่อการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการที่ต้องการความรวดเร็วเป็นหลัก รองลงมาคือ การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการชำระภาษีในการดำเนินธุรกิจ (3.62) ซึ่งผู้ประกอบการหลายรายยังให้ความเห็นว่าขั้นตอนการชำระภาษีมีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม แต่ผู้ประกอบการยังต้องการให้มีการลดขั้นตอนของการชำระภาษีลง หรือมีการลดหย่อนภาษีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจให้มากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการเพื่อประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการมากยิ่งขึ้น และลำดับต่อมาคือ การดำเนินการเมื่อเริ่มต้นประกอบธุรกิจ (3.20) ที่ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังอยากให้มีการลงขั้นตอนในการดำเนินการ รวมไปถึงค่าธรรมเนียมต่างๆ ที่จะช่วยสร้างแรงจูงใจให้เกิดการลงทุนที่เพิ่มขึ้น

ในทางตรงกันข้าม การดำเนินการที่ผู้ประกอบการให้ความเห็นว่ามีความซับซ้อนน้อยที่สุด ได้แก่ การสร้างความน่าเชื่อถือของผู้ประกอบการ หรือการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อก่อให้เกิดสัญญาหลักประกันทางธุรกิจ (ค่าเฉลี่ย 2.19) และแม้จะมีขั้นตอนในการดำเนินงานที่น้อยกว่ากระบวนการอื่น แต่ก็มีข้อเสนอแนะจากผู้ประกอบการหลายราย ว่าอยากให้มีการพัฒนา

รูปที่ 5-18 การเปรียบเทียบศักยภาพด้านความยากง่ายในการดำเนินการทั้งในและนอกอำเภอเชียงใหม่

รูปที่ 5-19 การเปรียบเทียบศักยภาพด้านความยากง่ายในการดำเนินการทั้งในและนอกอำเภอเชียงใหม่
จำแนกตามประเภทของธุรกิจ

จากการเปรียบเทียบศักยภาพด้านความยากง่ายในการดำเนินการทั้งในและนอกอำเภอเชียงใหม่ จำแนกตามประเภทของธุรกิจ (รูปที่ 5-19) พบว่า โดยภาพรวมแล้วการดำเนินการในพื้นที่อำเภอเชียงใหม่มีระดับความง่ายมากกว่าการประกอบกิจการนอกพื้นที่อำเภอเชียงใหม่ ซึ่งการประกอบกิจการเกี่ยวกับอุตสาหกรรมเกษตร และอสังหาริมทรัพย์ในพื้นที่อำเภอเชียงใหม่มีระดับความง่ายในการดำเนินการเพื่อประกอบกิจการมากกว่าการดำเนินการนอกพื้นที่อำเภอเชียงใหม่ อย่างไรก็ตาม ยังไม่พบความต่างในกลุ่มผู้ประกอบการค้าปลีกค้าส่งและขนส่งและโลจิสติกส์

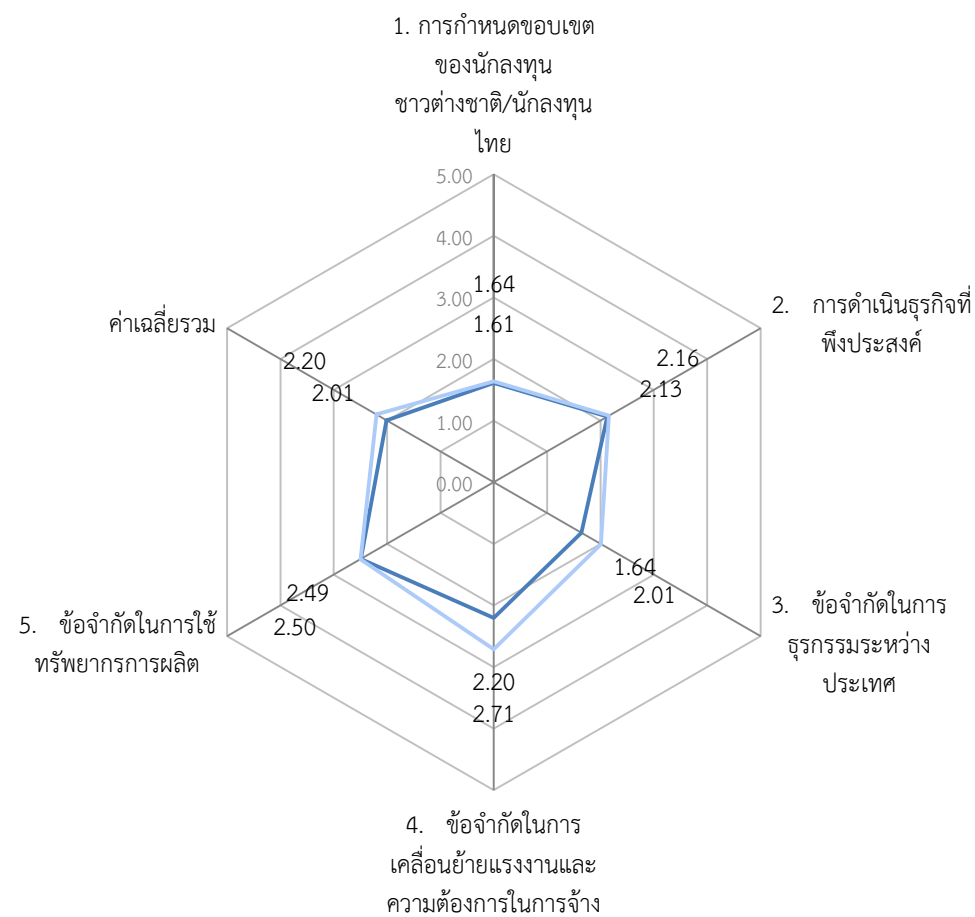
สรุปการวิเคราะห์การเปิดเสรีด้านการลงทุนในพื้นที่ชายแดนอำเภอเชียงของพบว่า โดยภาพรวมมีการเปิดเสรีการลงทุนที่เอื้อต่อการลงทุน ได้แก่ การกำหนดขอบเขตของนักลงทุนต่างชาติและนักลงทุนไทย การดำเนินธุรกิจที่พึงประสงค์ ข้อจำกัดในการธุรกรรมระหว่างประเทศ ข้อจำกัดในการเคลื่อนย้ายแรงงานและความต้องการในการจ้างงาน แต่ยังคงมีข้อจำกัดในการใช้ทรัพยากรการผลิตที่ยังไม่เอื้อต่อการลงทุนมากนัก ด้านการอำนวยความสะดวกด้านการลงทุนพบว่าโดยภาพรวมยังไม่เอื้อต่อการลงทุนมากนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยด้านการกำหนดนโยบาย กฎหมายและข้อบังคับในการลงทุน ความซับซ้อนและความล่าช้าในการดำเนินงานที่ส่งผลกระทบต่อการใช้กฎระเบียบ กฎระเบียบของแรงงานและปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่ง กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา ที่ยังไม่มีหรือนำมาบังคับใช้อย่างเป็นรูปธรรมในพื้นที่อำเภอเชียงของ ในด้านของความร่วมมือทางเศรษฐกิจและความตกลงด้านการลงทุนที่ยังไม่มีความคืบหน้าและความชัดเจน รวมไปถึงความซับซ้อนและความล่าช้าในการดำเนินงาน ยังคงเป็นอุปสรรคต่อการดึงดูดนักลงทุนเข้ามาลงทุนในพื้นที่ โครงสร้างพื้นฐานแรงจูงใจที่ก่อให้เกิดการลงทุนมีความศักยภาพที่ดีเอื้อต่อการลงทุน แต่ยังคงขาดการจำกัดการแข่งขันและการควบคุมราคาในตลาดพื้นที่ชายแดนอำเภอเชียงของ

5.1 การเปิดเสรีด้านการลงทุน

ปัจจัยการเปิดเสรีด้านการลงทุน	ผู้ประกอบการ ในพื้นที่อำเภอ เชียงใหม่	ผู้ประกอบการ นอกพื้นที่อำเภอ เชียงใหม่
1. การกำหนดขอบเขตของนักลงทุนต่างชาติ/นักลงทุนไทย	●	●
2. การดำเนินธุรกิจที่พึงประสงค์	●	●
3. ข้อจำกัดในการธุรกรรมระหว่างประเทศ	●	●
4. ข้อจำกัดในการเคลื่อนย้ายแรงงานและความต้องการในการจ้างงาน	●	●
5. ข้อจำกัดในการใช้ทรัพยากรการผลิต	●	●
ค่าเฉลี่ยรวม	●	●

● หมายถึง มีการเปิดเสรีด้านการลงทุนที่เอื้อต่อการลงทุนในพื้นที่ (ค่าคะแนนการประเมิน 1.00-2.33)
 ● หมายถึง มีการเปิดเสรีด้านการลงทุนที่ยังไม่เอื้อต่อการลงทุนในพื้นที่มากนัก (ค่าคะแนนการประเมิน 2.331-3.66)
 ● หมายถึง มีการเปิดเสรีด้านการลงทุนที่ยังไม่เหมาะสมกับการลงทุนในพื้นที่ (ค่าคะแนนการประเมิน 3.661-5.00)

การเปรียบเทียบการเปิดเสรีในพื้นที่ อ.เชียงใหม่และนอกพื้นที่ อ.เชียงใหม่ของ จ.เชียงใหม่ จากการประเมินของกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการ

— ผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอเชียงใหม่

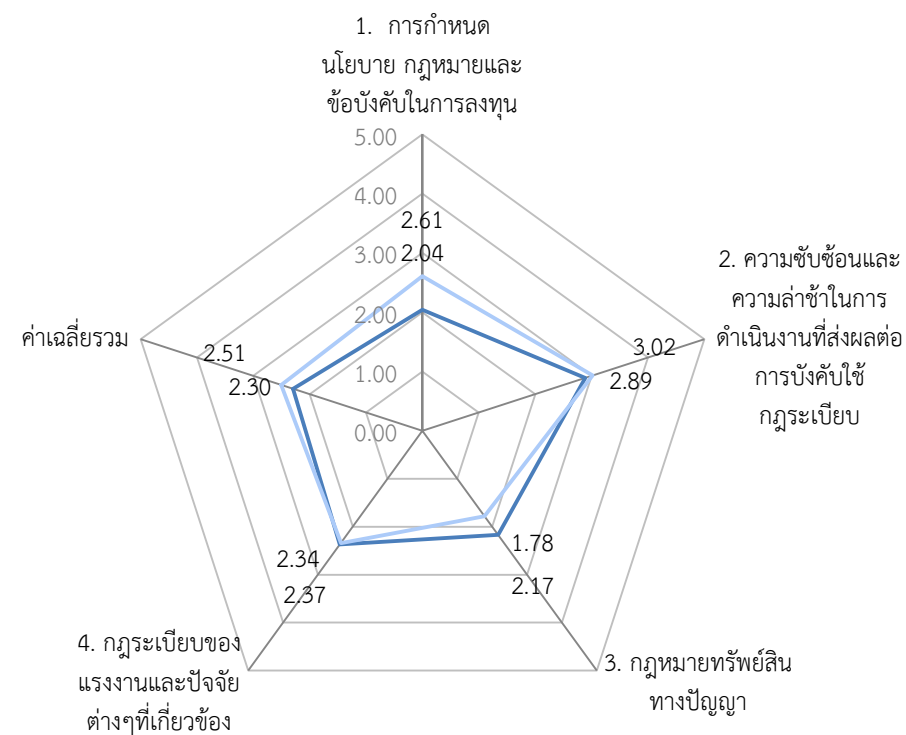
— ผู้ประกอบการนอกพื้นที่อำเภอเชียงใหม่

5.2 การอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน

ปัจจัยด้านข้อบังคับในการลงทุน	ผู้ประกอบการ ในพื้นที่อำเภอ	ผู้ประกอบการ นอกพื้นที่อำเภอ
	เชียงใหม่	เชียงใหม่
1. การกำหนดนโยบาย กฎหมายและข้อบังคับในการลงทุน	●	●
2. ความซับซ้อนและความล่าช้าในการดำเนินงานที่ส่งผลต่อการ บังคับใช้กฎระเบียบ	●	●
3. กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา	●	●
4. กฎระเบียบของแรงงานและปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง	●	●
ค่าเฉลี่ยรวม	●	●

- หมายถึง มีการอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการลงทุน (ค่าคะแนนประเมิน 1.00-2.331)
- หมายถึง มีการอำนวยความสะดวกที่ยังไม่เอื้อต่อการลงทุนมากนัก (ค่าคะแนนประเมิน 2.331-3.66)
- หมายถึง มีการอำนวยความสะดวกที่ยังไม่เหมาะกับการลงทุน (ค่าคะแนนประเมิน 3.661-5.00)

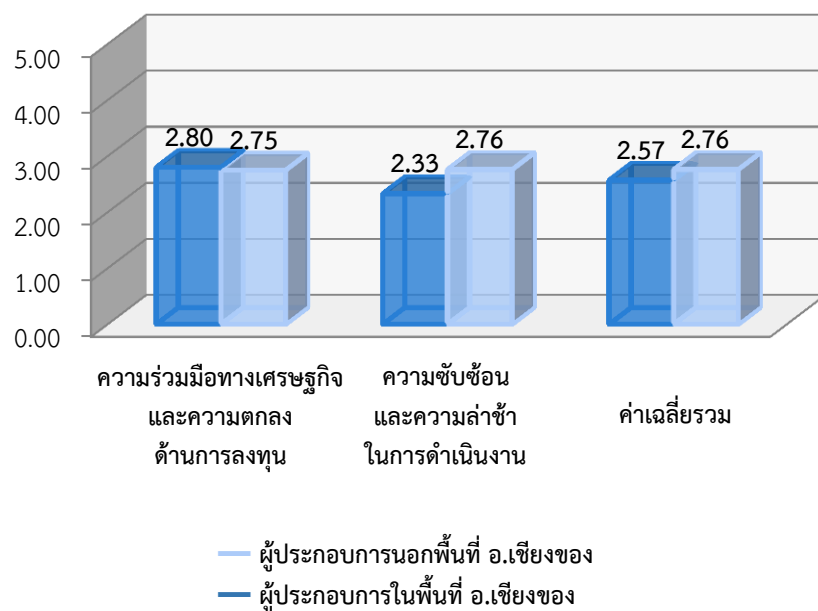
การเปรียบเทียบการอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน
ในพื้นที่ อ.เชียงใหม่และนอกพื้นที่ อ.เชียงใหม่ จ.เชียงใหม่
จากการประเมินของกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการ

— ผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอเชียงใหม่ — ผู้ประกอบการนอกพื้นที่อำเภอเชียงใหม่

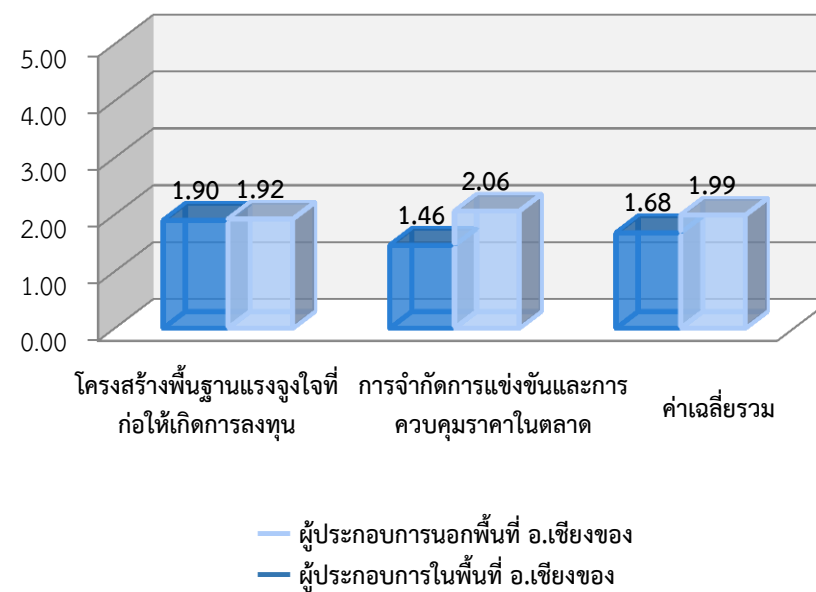
ปัจจัยด้านการอำนวยความสะดวก ในการลงทุน	ผู้ประกอบการในพื้นที่ อำเภอเชียงของ	ผู้ประกอบการนอก พื้นที่อำเภอเชียงของ
1. ความร่วมมือทางเศรษฐกิจและความตกลง ด้านการลงทุน	●	●
2. ความซับซ้อนและความล่าช้าในการดำเนินงาน	●	●
ค่าเฉลี่ยรวม	●	●

- หมายถึง มีการอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการลงทุน (ค่าคะแนนประเมิน 1.00-2.331)
- หมายถึง มีการอำนวยความสะดวกที่ยังไม่เอื้อต่อการลงทุนมากนัก (ค่าคะแนนประเมิน 2.331-3.66)
- หมายถึง มีการอำนวยความสะดวกที่ยังไม่เหมาะกับการลงทุน (ค่าคะแนนประเมิน 3.661-5.00)

ปัจจัยด้านการส่งเสริมการลงทุน	ผู้ประกอบการในพื้นที่ อำเภอเชียงของ	ผู้ประกอบการนอกพื้นที่ อำเภอเชียงของ
1. โครงสร้างพื้นฐานแรงจูงใจที่ก่อให้เกิดการลงทุน	●	●
2. การจำกัดการแข่งขันและการควบคุมราคาในตลาด	●	●
ค่าเฉลี่ยรวม	●	●

- หมายถึง มีการอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการลงทุน (ค่าคะแนนประเมิน 1.00-2.331)
- หมายถึง มีการอำนวยความสะดวกที่ยังไม่เอื้อต่อการลงทุนมากนัก (ค่าคะแนนประเมิน 2.331-3.66)
- หมายถึง มีการอำนวยความสะดวกที่ยังไม่เหมาะกับการลงทุน (ค่าคะแนนประเมิน 3.661-5.00)

5.4 ปัญหาและอุปสรรคของการลงทุนบริเวณชายแดน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการลงทุนบริเวณชายแดนอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย หลักๆมี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านแรงงาน ด้านการบังคับใช้กฎหมาย ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการค้า การลงทุน และโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการดำเนินการและประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน และด้านการสร้างความร่วมมือและข้อตกลงด้านการค้าและการลงทุน โดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการที่เข้าไปลงทุนในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย และข้อมูลทุติยภูมิ รายละเอียดดังนี้

5.4.1 ด้านแรงงาน

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการที่เข้าไปลงทุนในพื้นที่อำเภอเชียงของ พบว่า แรงงานในอำเภอเชียงของ ยังเป็นปัจจัยหนึ่งที่ยังเป็นอุปสรรคต่อการลงทุน กล่าวคือ แรงงานในพื้นที่อำเภอเชียงของยังมีปัญหาอันเกิดจากการขาดทักษะแรงงาน เนื่องจากการประกอบกิจการเฉพาะทาง

กรณีศึกษา : ผู้ประกอบการยางพาราในพื้นที่อำเภอเชียงของ

การประกอบกิจการเกี่ยวกับยางพารา ที่มีการเติบโตอย่างมากในพื้นที่อำเภอเชียงของในช่วงปีที่ผ่านมา ที่จำเป็นจะต้องอาศัยทักษะและความชำนาญที่สูงในการกรีดยางพาราเพื่อให้ได้น้ำยางที่มีคุณภาพ และสามารถขายได้ในราคาที่ดี ซึ่งปัญหาที่ผ่านมาที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเกษตรด้านยางพาราได้ประสบคือ เมื่อแรงงานยังไม่มีทักษะเฉพาะทางเท่าที่ควร จะทำให้น้ำยางพาราที่ได้ยังไม่ได้คุณภาพตามมาตรฐาน ทำให้ต้องขายในราคาที่ต่ำกว่าท้องตลาด อีกทั้งยังทำให้เกิดความเสียหายต่อต้นยางพารา ปัจจุบันผู้ประกอบการต้องทำการจ้างแรงงานจากภาคใต้ ที่มีความรู้ ความชำนาญและทักษะในการกรีดยางพาราที่สูงกว่า เพื่อป้องกันความเสียหายที่จะเกิดกับต้นยางพารา และเพื่อให้ได้น้ำยางที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน แต่การจ้างแรงงานต่างถิ่นนั้น ก็นำมาซึ่งต้นทุนที่สูงตามไปด้วย

นอกจากนี้ผู้ประกอบการขนส่งและโลจิสติกส์ยังประสบกับปัญหาการขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะด้านการขนส่งและโลจิสติกส์เช่นเดียวกัน ซึ่งอาจจะทำให้อำเภอเชียงของเสียประโยชน์จากความได้เปรียบด้านภูมิศาสตร์ ที่มีพื้นที่ชายแดนติดกับ สปป.ลาว และเป็นที่ตั้งของสะพานมิตรภาพและเส้นทางขนส่ง R3A ที่สามารถเชื่อมโยงไปยังทางตอนใต้ของประเทศไทย นอกจากนี้ ปัจจัยด้านค่าจ้างแรงงานในพื้นที่อำเภอเชียงของ ยังคงเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการเข้าไปลงทุนในอำเภอเชียงของ อันเนื่องมาจากนโยบายกำหนดค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำวันละ 300 บาทจากรัฐบาลที่ส่งผลให้ต้นทุนในการดำเนินการของผู้ประกอบการสูงขึ้น ซึ่งอาจจะทำให้ผู้ประกอบการตัดสินใจเข้าไปลงทุนในประเทศลาวที่ยังคงมีอัตราค่าจ้างแรงงานที่ต่ำกว่า และอาจจะส่งผลต่อการตัดสินใจเข้ามาลงทุนในพื้นที่อำเภอเชียงของ ดังนั้น ในพื้นที่อำเภอเชียงของควรมีการพัฒนาศักยภาพของแรงงานในท้องถิ่นให้พร้อมกับการเติบโตทางเศรษฐกิจในพื้นที่

5.4.2 ด้านการบังคับใช้กฎหมาย

การบังคับใช้กฎหมายยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญอีกประการหนึ่งในการเข้าไปลงทุนในพื้นที่อำเภอเชียงของ เพราะเมื่อต้องมีการทำข้อตกลงธุรกิจการค้าระหว่างผู้ประกอบการไทยและผู้ประกอบการจีน พบว่าบางครั้งเกิดปัญหาการไม่ปฏิบัติตามสัญญา เช่น เมื่อมีการตกลงซื้อขายสินค้าเป็นที่เรียบร้อย และมีการขนส่งสินค้าให้กับคู่ค้าเป็นที่เรียบร้อยแล้ว บางครั้งเกิดการผิดสัญญาไม่มีการจ่ายเงินให้ตามที่ได้ตกลงกันไว้ แต่ผู้ประกอบการไม่สามารถเอาผิดกับคู่ค้าที่ผิดสัญญาได้ เนื่องจากการติดต่อทำธุรกิจกับคู่ค้าชาวจีนส่วนใหญ่จะเป็นการติดต่อผ่านนายหน้าหรือตัวแทน ไม่ได้มีการติดต่อหรือเจรจาด้วยธุรกิจโดยตรงกับผู้ประกอบการชาวจีน ซึ่งผู้ประกอบการไทยยังต้องรับความเสี่ยงจากการทำการเจรจาการค้าในลักษณะนี้ โดยผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอเชียงของยังขาดความมั่นใจในคู่ค้าทางธุรกิจชาวจีนอยู่พอสมควร ซึ่งทางกลุ่มผู้ประกอบการได้เสนอแนะให้หน่วยงานทางภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ควรจะมีการออกนโยบายหรือกฎหมายที่มีความชัดเจนและมีการบังคับใช้อย่างเป็นรูปธรรม ในการคุ้มครองผู้ประกอบการไทยที่จะต้องดำเนินธุรกิจกับคู่ค้าชาวต่างชาติ และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเทศจีนรวบรวมอันดับความน่าเชื่อถือของผู้ประกอบการจีน

กรณีศึกษา : ปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายการถือครองที่ดินในพื้นที่อำเภอเชียงของ

ปัญหาด้านกฎหมายอีกประการหนึ่งที่ผู้ประกอบการได้กล่าวถึงคือ กฎหมายเกี่ยวกับการถือครองที่ดิน กล่าวคือ ในระยะหลายปีที่ผ่านมา ในพื้นที่อำเภอเชียงของมีความตื่นตัวด้านการพัฒนาเศรษฐกิจค่อนข้างมาก อันเนื่องมาจากการก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทยลาวแห่งที่ 4 เส้นทาง R3A รวมไปถึงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ทำให้เกิดการกว้านซื้อที่ดินจากนายทุนและผู้ประกอบการรายใหญ่ ทำให้ราคาที่ดินในพื้นที่อำเภอเชียงของเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่ปัญหาที่ตามมาคือเรื่องเอกสารสิทธิ์ในการถือครองที่ดิน เนื่องจากคือพื้นที่ที่นำมาสร้างยังเป็นพื้นที่เกษตรกรรม ยังไม่มีเอกสารสิทธิ์รับรอง จึงจำเป็นต้องมีการแปลงเป็นโฉนดก่อนทำการก่อสร้าง และยังพบปัญหาของที่ดินบางแห่งยังไม่มีมีการเปลี่ยนเจ้าของโดยนิตินัย แต่มีการเปลี่ยนเจ้าของทางพฤตินัย ซึ่งเป็นช่องโหว่ของกฎหมายที่ยังปรับเปลี่ยนไม่ทันการพัฒนา อีกทั้งยังพบปัญหาการตีความทางข้อกฎหมายที่เอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกรรมด้วย

5.4.3 ด้านสิ่งแวดล้อมความสะอาดด้านทางการค้า การลงทุน และโครงสร้างพื้นฐาน

อำเภอเชียงของมีข้อได้เปรียบประการหนึ่งจากการเป็นที่ตั้งของสะพานมิตรภาพไทยลาวแห่งที่ 4 และเส้นทาง R3A ซึ่งส่งผลให้อำเภอเชียงของมีศักยภาพในการพัฒนาด้านการขนส่งและโลจิสติกส์ แต่ในทางปฏิบัติแล้ว ผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอเชียงของยังไม่ได้รับการอำนวยความสะดวกในการใช้สะพานมิตรภาพแห่งที่ 4 เท่าที่ควร

กรณีศึกษา : ผู้ประกอบการด้านการขนส่งและโลจิสติกส์ในพื้นที่อำเภอเชียงของ

ผู้ประกอบการด้านการขนส่งและโลจิสติกส์ส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่า การเปิดใช้สะพานยังไม่ได้ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการขนส่งและโลจิสติกส์เท่าที่ควร เนื่องจากยังมีอัตราการเก็บค่าผ่านแดนที่ยังสูง ส่งผลให้ต้นทุนการขนส่งสูงขึ้นตามไปด้วย ขั้นตอนกระบวนการนำเข้าส่งออกที่ซับซ้อนและยุ่งยาก เวลาในการดำเนินการก็เพิ่มขึ้นจากเดิมที่ยังไม่มีการจัดระบบการนำเข้าส่งออกสินค้าที่เป็นทางการมากนัก เดิมผู้ประกอบการจะทำการนำเข้าส่งออกสินค้าผ่านทางท่าเรือบัก แต่เมื่อมีการจัดระบบการนำเข้าส่งออกสินค้าให้เป็นทางการมากขึ้น และเปลี่ยนมาใช้ระบบการขนส่งสินค้าผ่านทางสะพานมิตรภาพแห่งที่ 4 กลับพบว่า การดำเนินการนำเข้าส่งออกสินค้ามีความล่าช้า ส่งผลอย่างยิ่งต่อสินค้าที่มีอายุในการเก็บรักษาที่สั้น เช่น ผลผลิตทางการเกษตร ที่จะทำให้อายุของสินค้าเน่าเสียและไม่สามารถออกจำหน่ายได้

นอกจากนี้ ระเบียบในการข้ามสะพานยังมีข้อจำกัดอยู่มาก ทั้งการจำกัดการผ่านแดนของรถสองล้อและรถจักรยานยนต์ ทำให้ผู้ใช้สะพานในการสัญจรไม่ได้รับความสะดวกเท่าที่ควร และเมื่อเกิดปัญหาขึ้นก็จะมีมีการพิจารณาการแก้ไขปัญหาก็เป็นรายกรณีไป ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของหน่วยงานในสองพื้นที่ชายแดน

5.4.4 ด้านการดำเนินการและประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ พบว่า การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนมีความเป็นเอกเทศสูง กล่าวคือ ในพื้นที่อำเภอเชียงของยังไม่มีมีการประสานงานร่วมกันเท่าที่ควร ทั้งระหว่างหน่วยงานภาครัฐด้วยกันเอง และ หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานภาคเอกชน ในการวางแผนนโยบาย และการออกกฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ ทำให้บางครั้งการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐบาลไม่ได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชนเท่าที่ควร หรือเมื่อเกิดปัญหาในการดำเนินธุรกิจ บางครั้งภาคเอกชนไม่ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐเท่าที่ควร นอกจากนี้ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรในหน่วยงานภาครัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน และการดำเนินธุรกิจในพื้นที่อำเภอเชียงของ อันเนื่องมาจากการขาดแคลนงบประมาณจากส่วนกลาง มีจำนวนที่เพียงพอเพื่อรองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจและการลงทุนในพื้นที่ อีกประการหนึ่งคือ การขาดแคลนงบประมาณในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะภาษาอังกฤษ และทักษะอื่นๆที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานของหน่วยงาน

นอกจากนี้ การวางกฎระเบียบ และนโยบายจากทางภาครัฐและหน่วยงานท้องถิ่นยังไม่มีมีการบูรณาการอย่างเป็นรูปธรรม เพราะเมื่อมีการถ่ายโอนอำนาจจากหน่วยงานส่วนกลางมาสู่หน่วยงานท้องถิ่น ทำให้อำนาจในการบริหารส่วนใหญ่จะเป็นของหน่วยงานในท้องถิ่น แต่จากการลงพื้นที่สำรวจของคณะวิจัยพบว่า การดำเนินงานยังขาดการให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ หน่วยงานท้องถิ่นบางแห่งยังไม่มีมีการวางกรอบ และกฎระเบียบในการการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน เช่น เมื่อมีการยื่นคำร้องเพื่อขออนุญาตดำเนินกิจการและประกอบธุรกิจ ผู้ประกอบการจะต้องทำการยื่นคำร้องเบื้องต้นที่ทางเทศบาล และเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นจะ

เป็นผู้พิจารณาและให้การอนุมัติโดยจะทำพิจารณาไปแบบกรณีต่อกรณี และหลังจากนั้นผู้ประกอบการจะต้องทำการดำเนินเรื่องกับหน่วยงานส่วนอื่นด้วยตนเองต่อไป ซึ่งบางครั้งผู้ประกอบการจะต้องดำเนินการกับหน่วยงานท้องถิ่นต่างๆ ชำซ้อน และการดำเนินการเป็นไปอย่างล่าช้า และมักมีการพิจารณาแบบกรณีต่อกรณี

5.4.5 ด้านความร่วมมือ และข้อตกลงด้านการค้าและการลงทุน

การสร้างความร่วมมือและการเจรจาเพื่อสร้างข้อตกลงด้านการลงทุนชายแดนระหว่างหน่วยงานในพื้นที่อำเภอเชียงของและหน่วยงานในพื้นที่แขวงบ่อแก้ว สปป.ลาว ยังไม่มีความคืบหน้าเท่าที่ควร อาจเนื่องมาจากอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐในการบริหารจัดการชายแดนของสองประเทศมีความแตกต่างกัน ขณะที่ตำแหน่งบริหารงานพื้นที่ชายแดนของทาง สปป.ลาว มีอำนาจเทียบเท่ารัฐมนตรี ซึ่งแตกต่างจากตำแหน่งบริหารงานพื้นที่ชายแดนของประเทศไทย หากทางหน่วยงานในอำเภอเชียงของต้องการทำการเจรจาระหว่างพรมแดนจะต้องติดต่อผ่านกระทรวงการต่างประเทศซึ่งต้องใช้เวลาในการดำเนินการพอสมควร ที่ผ่านมาหน่วยงานในพื้นที่อำเภอเชียงของมีแผนการสร้างความร่วมมือด้วยการทำสนธิสัญญาหรือ Memorandum Of Understanding (MOU) หลายด้านกับทาง สปป.ลาว เพื่อการเปิดเสรีด้านการลงทุนและการอำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกิจ แต่เพราะสาเหตุดังกล่าวทำให้ประเทศไทยเสียโอกาสในหลายๆด้าน อย่างไรก็ตาม หากโครงการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในอำเภอเชียงของเป็นรูปธรรมมากขึ้น การสร้างความร่วมมือเพื่อผ่อนผันกฎระเบียบเพื่ออำนวยความสะดวกในการค้า (การนำเข้า ส่งออกสินค้า) กับสปป.ลาวจะมีโอกาสมากยิ่งขึ้น และหากมีการแต่งตั้งผู้ว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษที่จะเข้าไปทำสัญญากับประเทศต่างๆได้ โดยไม่ขัดกับรัฐธรรมนูญ จะช่วยเพิ่มสิทธิพิเศษกับนักลงทุนในบริเวณเชียงของอีกด้วย

การใช้สิทธิประโยชน์จากข้อตกลงทางเศรษฐกิจและนโยบายส่งเสริมการลงทุนของผู้ประกอบการยังมีค่อนข้างน้อย เนื่องจากการขาดข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากข้อตกลงและนโยบายส่งเสริมการลงทุนของผู้ประกอบการ เช่น กรอบความร่วมมือ GMS การค้าแบบปลอดภาษี ความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน-จีน และ ความตกลงด้านการลงทุนของอาเซียน รวมถึงการลดหย่อนภาษีในกรณีต่างๆ โดยที่ผ่านมานักลงทุนจะต้องทำการศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งจะมีนักลงทุนเพียงบางส่วนเท่านั้นที่จะทราบถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ และข้อตกลงที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจ ทำให้การสร้างความร่วมมือ และข้อตกลงด้านการค้าและการลงทุน เอื้อประโยชน์ให้กับนักลงทุนเพียงบางส่วนเท่านั้น นอกจากนี้อุปสรรคด้านความร่วมมือระหว่างประเทศแล้ว การขาดความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนภายในพื้นที่อำเภอเชียงของก็เป็นปัจจัยที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งด้วย

ตารางที่ 5-3 สรุปการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของการลงทุนบริเวณชายแดน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

ประเภทปัจจัย	ประเด็นปัญหาและอุปสรรค และระดับของปัญหา	ระดับความสำคัญของปัจจัยต่อการตัดสินใจในการลงทุน
ด้านแรงงาน	ระดับประเทศ - ค่าแรงขั้นต่ำที่เพิ่มขึ้น ระดับท้องถิ่น - แรงงานขาดทักษะ ความชำนาญเฉพาะทาง	สูง เนื่องจากแรงงานเป็นปัจจัยหลักในการผลิต และส่งผลโดยตรงต่อต้นทุนในการผลิต
ด้านการบังคับใช้กฎหมาย	ระดับประเทศ - กฎหมายคุ้มครองนักลงทุนหรือผู้ประกอบการ ยังไม่มีการนำมาปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม และผู้ประกอบการไม่ได้รับความคุ้มครองจากทางภาครัฐเท่าที่เท่าที่ควร - ช่องว่างทางกฎหมายที่ดิน ที่เกี่ยวข้องกับเอกสารสิทธิ์ในการถือครองที่ดิน ระดับท้องถิ่น -	ต่ำ การบังคับใช้กฎหมายในอำเภอเชียงของไม่ได้มีความแตกต่างจากพื้นที่อื่นในประเทศไทยมากนัก
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกด้านทาง การค้า การลงทุน และโครงสร้าง พื้นฐาน	ระดับประเทศ - ระดับท้องถิ่น - อัตราการเก็บค่าผ่านแดนที่ยังสูง ส่งผลให้ต้นทุนการขนส่งสูงขึ้นตามไปด้วย - ขั้นตอนกระบวนการการนำเข้าส่งออกที่ซับซ้อนและยุ่งยาก เวลาในการดำเนินการก็เพิ่มขึ้นจากเดิม - การจำกัดการผ่านแดนของรถสองล้อ และรถจักรยานยนต์ ทำให้ผู้ใช้สะพานในการสัญจรไม่ได้รับความสะดวกเท่าที่ควร	สูง ผู้ประกอบการส่วนมากเลือกมาลงทุนที่อำเภอเชียงของเพราะมีศักยภาพที่เอื้อต่อการลงทุนมากกว่าพื้นที่อื่น
ด้านการดำเนินการและประสานงาน กับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน	ระดับประเทศ - ขาดแคลนบุคลากรภาครัฐในการดำเนินงาน ระดับท้องถิ่น - ขาดการประสานงานกันระหว่างภาครัฐและเอกชน - หน่วยงานท้องถิ่นยังขาดประสิทธิภาพในการดำเนินงานหลายด้าน	ปานกลาง เป็นข้อกังวลของผู้ประกอบการแต่ยังไม่เป็นประเด็นมากเท่ากับปัจจัยในด้านอื่นๆ
ด้านความร่วมมือ และข้อตกลงด้าน การค้าและการลงทุน	ระดับประเทศ - การสร้างความร่วมมือกับทางฝั่งลาวเป็นไปอย่างยากลำบาก เพราะตำแหน่งทางการบริหารของเจ้าหน้าที่ทั้งสองฝ่ายที่ต่างกัน ระดับท้องถิ่น - ผู้ประกอบการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากความร่วมมือด้านการลงทุนต่างๆ	ต่ำ ผู้ประกอบการส่วนมากยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อตกลงและการใช้สิทธิประโยชน์ด้านการลงทุน

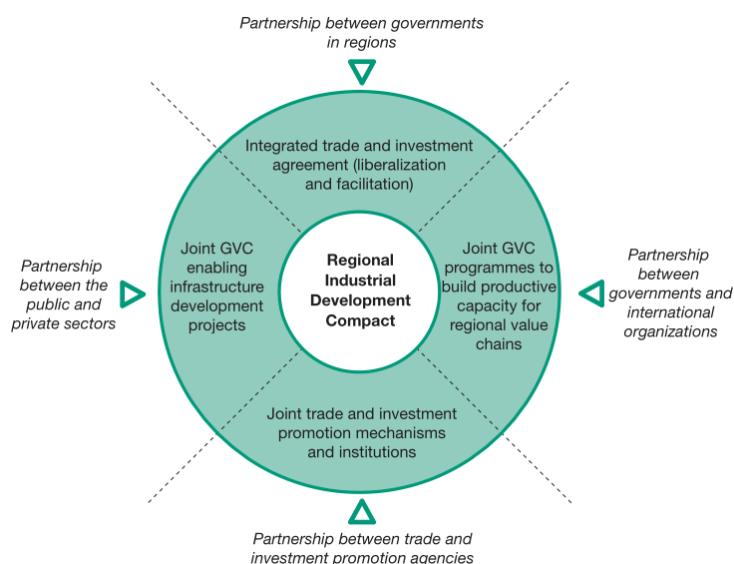
บทที่ 6

นโยบายส่งเสริมการลงทุนชายแดนในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

ในส่วนนี้เป็นการนำเสนอแนวนโยบายส่งเสริมการลงทุนในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย โดยพิจารณาจากแนวคิดเกี่ยวกับห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค การสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย สถานการณ์การค้าเสรีในสังคมและเปลี่ยนแปลงของประเทศไทยและของโลก นโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตลอดจนผลการศึกษาริบทสภาพแวดล้อมทางการลงทุน การเปิดเสรีทางการลงทุน และการอำนวยความสะดวกทางการลงทุน ที่กล่าวในบทที่ 4 และ 5 เพื่อให้เกิดแนวนโยบายส่งเสริมการลงทุนในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงรายที่มีความสอดคล้องกับบริบทในพื้นที่และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจในประเทศและในระดับโลก

6.1 แนวคิดเกี่ยวกับห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค

แนวคิดเกี่ยวกับห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคที่เชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศทั้งทางการค้าและการลงทุน UNCTAD (2013) ได้เสนอแนะปัจจัยสำคัญที่เชื่อมโยงการพัฒนาอุตสาหกรรมในภูมิภาคและมีผลต่อห่วงโซ่มูลค่าในภูมิภาค (ดังรูปที่ 6-1) ประกอบด้วย ความร่วมมือทางการค้าและการลงทุนในด้านการเปิดเสรีและการอำนวยความสะดวกด้านการค้าและการลงทุน ความร่วมมือในการพัฒนาศักยภาพการผลิตร่วมกันเพื่อห่วงโซ่มูลค่าในภูมิภาค การร่วมมือกันในการส่งเสริมการค้าและการลงทุนในภูมิภาค และความร่วมมือกันในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในภูมิภาค

ที่มา UNCTAD (2013)

รูปที่ 6-1 กรอบการพัฒนาอุตสาหกรรมในภูมิภาคเพื่อห่วงโซ่มูลค่าในภูมิภาค

นอกจากนี้ UNCTAD (2013) (เรียบเรียงโดย สดุดี และ ปภาวดี, 2556) ได้ให้ความเห็นว่า “แนวทางสำคัญ ที่ประเทศกำลังพัฒนาควรเริ่มดำเนินการเพื่อให้ได้รับประโยชน์สูงสุดจากห่วงโซ่มูลค่าโลกคือการกำหนดนโยบายการค้าและการลงทุนไปในทิศทางที่สอดคล้องกันเพื่อเชื่อมต่อการลงทุนและมูลค่าเพิ่มในเครือข่ายการผลิตของบรรษัทข้ามชาติเป็นไปอย่างไร้รอยต่อ สนับสนุนการค้าและการลงทุนในกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีมูลค่าสูงขึ้น อันจะก่อให้เกิดการถ่ายทอดทางเทคโนโลยีและทักษะแก่ธุรกิจในประเทศกำลังพัฒนา รัฐบาลจะต้องสร้างความร่วมมือด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมในระดับภูมิภาค รวมถึงการจัดตั้งกลไกและสถาบันที่ทำหน้าที่ส่งเสริมการค้าและการลงทุนร่วมกัน โดยอาจจัดทำในรูปของกลุ่มอุตสาหกรรม (Industrial cluster) ในลักษณะข้าม

พรมแดนระหว่างประเทศในภูมิภาคเดียวกัน เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสร้างสมรรถนะในการผลิตเพื่อรองรับห่วงโซ่มูลค่าของโลก ...”

การปรับเปลี่ยนเมืองชายแดนเดิมให้กลายเป็นเมืองชายแดนรูปแบบใหม่ที่ไร้พรมแดนและมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก เช่น การขยายกิจกรรมทางเศรษฐกิจข้ามแดน (Cross-border economic activities) อาทิ การเคลื่อนย้ายสินค้าและบริการ ทรัพยากรการผลิต แรงงาน และเงินทุนข้ามแดน ซึ่งเป็นแรงผลักดันหนึ่งของกระแสชายแดนภิวัตน์ (Borderization) นอกจากนี้กระบวนการเปลี่ยนแปลงเมืองชายแดนเชิงของยังได้รับอิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงของประเทศในมิติต่างๆ รวมทั้งอิทธิพลของกระแสการเปลี่ยนแปลงของภูมิภาคและของโลก อาทิ อาเซียนภิวัตน์ (Aseanization) และ โลกาภิวัตน์ (Globalization) ดังนั้นการศึกษานี้ ได้นำแนวคิดห่วงโซ่มูลค่าในภูมิภาคดังกล่าวข้างต้น มาเป็นแนวทางในเสนอแนะนโยบายการส่งเสริมการลงทุนชายแดน มิติสำคัญที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ มิติด้านพันธมิตรระหว่างภาครัฐ/เอกชน มิติด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และมิติด้านโครงสร้างพื้นฐาน

6.2 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นกรอบในการพัฒนาประเทศ โดยปัจจุบันเป็นการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์หลักได้แก่ ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม และยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555) ซึ่งเป้าหมายของยุทธศาสตร์ดังกล่าวจะทำให้ประเทศไทยมีความสามารถในการแข่งขัน (Growth and Competitiveness) โดยเน้นการปรับโครงสร้างทางภาคการผลิตและบริการ มีการเติบโตอย่างมีส่วนร่วม (Inclusive growth) เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคม และการเติบโตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Growth)

นอกจากนี้ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยยังเชื่อมโยงไปถึงยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และนโยบายกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ใช้เทคโนโลยีเป็นตัวขับเคลื่อน เรียกว่า “Digital Economy” จากการประชุมเชิงปฏิบัติการของสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ครั้งที่ 2 ที่ประกอบด้วย 8 ยุทธศาสตร์หลักได้แก่ (1) การเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของสินค้า บริการ การค้าและการลงทุน ที่มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาศักยภาพในการผลิต รวมไปถึงการเพิ่มมาตรฐานของสินค้าและบริการของผู้ประกอบการไทยให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดภูมิภาค และการขยายตลาดในภูมิภาคอาเซียนของภาคธุรกิจไทย (2) การพัฒนาคุณภาพชีวิตและการคุ้มครองทางสังคม ที่มีจุดประสงค์เพื่อการคุ้มครองแรงงานในประเทศ การจัดสรรสวัสดิการสังคมให้มีประสิทธิภาพและสามารถเข้าถึงแรงงานทุกระดับ และการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานและการพัฒนาศักยภาพของแรงงาน (3) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์ เพื่อสร้างความเชื่อมโยงระหว่างประเทศไทยและประเทศอื่นๆในภูมิภาคอาเซียน อีกทั้งเพื่อลดต้นทุนของประเทศและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ รวมทั้งการสร้างกฎระเบียบการขนส่งสินค้าและผู้โดยสารระหว่างประเทศ เพื่อให้เกิดความสะดวกและเป็นระเบียบในการเคลื่อนย้ายสินค้าและผู้โดยสารระหว่างประเทศ (4) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้วยการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของแรงงานทั้งในหน่วยงานภาครัฐบาลและภาคเอกชน การพัฒนาทักษะฝีมือของแรงงานและผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรม รวมไปถึงการสร้างมาตรฐานฝีมือแรงงานในประเทศ การสร้างหลักสูตรการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของแรงงานในตลาด และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษากับประเทศในกลุ่มสามชีกอาเซียนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของแรงงานในประเทศให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดแรงงานภูมิภาค (5) การพัฒนากฎหมาย กฎ และระเบียบ ด้วยการสร้างพันธกรณี และการสร้างกฎระเบียบที่อำนวยความสะดวกทางการค้า เพื่อลดระยะเวลาและต้นทุนในการดำเนินการ รวมไปถึงการปกป้องผลประโยชน์ทางการค้าและการลงทุนของประเทศ (6) การสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักถึงการเป็นประชาคมอาเซียน โดยการสร้างความตระหนักรู้ให้กับประชาชนทุกกลุ่มและทุกวัย รวมถึงการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน และการสร้างวัฒนธรรมระหว่างประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียน (7)

การเสริมสร้างความมั่นคง ด้วยการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศกับประเทศอื่นๆในกลุ่มอาเซียน ในการป้องกันและลดการเกิดอาชญากรรมและภัยพิบัติ รวมไปถึงการสร้างความร่วมมือในการจัดการพื้นที่ชายแดน และความร่วมมือในการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการ (8) การเพิ่มศักยภาพของเมืองเพื่อเชื่อมโยงโอกาสจากอาเซียน ด้วยการพัฒนาเมืองหลวง เมืองอุตสาหกรรม เมืองท่องเที่ยว/บริการ และเมืองการค้าชายแดนเพื่อรองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจจากการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ขณะที่ *Digital Economy* เป็นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ โดยการนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตมวลรวมของประเทศให้ทันกับโลกในยุคปัจจุบัน ตั้งแต่ Knowledge Economy หรือเศรษฐกิจบนพื้นฐานของความรู้ และ Creative Economy ที่วางเป้าหมายในการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ ให้กับสินค้าและบริการผ่านทางนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ แนวคิดในการบริหารจัดการระบบเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับยุค Digital Economy แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน (กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2557) ได้แก่ (1) Digital Commerce ในอดีตมักกล่าวถึง e-commerce แต่ในยุคปัจจุบันตลาดการค้าดิจิทัลได้แตกแขนงไปสู่ mobile-commerce และ Social Commerce ที่ขายของผ่านเว็บไซต์ออนไลน์ หรือการค้าบนระบบดิจิทัลที่กระตุ้นการพัฒนาเศรษฐกิจได้รวดเร็ว (2) Digital Transformation คือ การนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลต่างๆ มาประยุกต์ใช้ให้เกิดมูลค่าทางธุรกิจนอกเหนือจากการค้า แต่เป็นเรื่องของประสิทธิภาพในการทำธุรกิจ และขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการทำงาน ลดต้นทุน เพิ่มความพึงพอใจของลูกค้า และ (3) Digital Consumption คือ การนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นช่องทางการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าหรือบริการที่มีอยู่เดิม และการใช้เทคโนโลยี Digital มาประยุกต์เพื่อให้ได้ประสิทธิภาพในการทำธุรกิจ

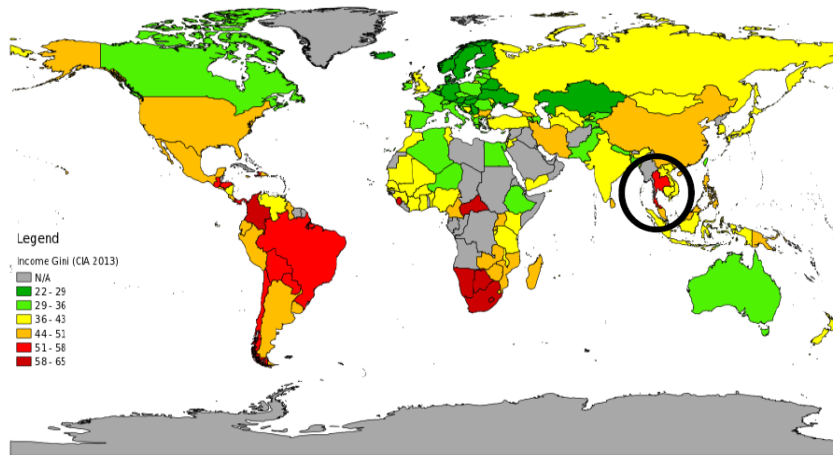
6.3 แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม

ภาวะเศรษฐกิจโลกโดยการรายงานจากธนาคารแห่งประเทศไทย ระบุว่า ภาพรวมของเศรษฐกิจโลกมีแนวโน้มฟื้นตัวขึ้นแต่ยังมีบางกลุ่มประเทศเช่นยุโรปและจีนที่ภาวะเศรษฐกิจเกิดการชะลอตัว โดยปัจจัยที่จะเป็นตัวกำหนดภาวะเศรษฐกิจโลกในระยะต่อไป ได้แก่ ราคาน้ำมันและราคาสินค้าโภคภัณฑ์ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของแต่ละประเทศแตกต่างกันไป รวมไปถึงพัฒนาการของปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างประเทศ และธนาคารกลางสหรัฐฯที่จะเริ่มปรับนโยบายการเงินซึ่งจะมีผลต่อความผันผวนในตลาดการเงินโลก ประกอบกับการวิเคราะห์ภาวะตลาดการเงิน ที่ระบุว่า “เงินสกุลหลักเคลื่อนไหวผันผวนเพราะเศรษฐกิจโลกมีความไม่แน่นอนมากขึ้น ส่วนหนึ่งมาจากปัญหาการเมืองและการดำเนินนโยบายการเงินที่ตลาดไม่ได้คาดการณ์ไว้เช่น มาตรการผ่อนคลายนโยบายการเงิน (Quantitative Easing) ของธนาคารกลางยุโรปในขนาดที่มากกว่าคาด และการยกเลิกการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนขั้นต่ำของธนาคารกลางสวิตเซอร์แลนด์สำหรับเงินสกุลภูมิภาคเคลื่อนไหวแตกต่างกันตามผลกระทบของราคาน้ำมันต่อเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ ทั้งนี้เงินบาทปรับแข็งค่าขึ้นเล็กน้อยเมื่อเทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ. เช่นเดียวกับค่าเงินของประเทศอื่นที่ได้รับประโยชน์จากราคาน้ำมันที่ลดลง ขณะที่ค่าเงินของประเทศผู้ส่งออกน้ำมันในภูมิภาคอ่อนค่าลง” (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2558)

นอกจากนี้ จากรายงานสภาพปัญหาในปัจจุบันของประเทศไทยจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่า ประเทศไทยประสบปัญหาที่สำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ ปัญหาคุณภาพของคนไทยในเรื่องสุขภาพและความรู้ เนื่องจากการเจ็บป่วยของประชากรในประเทศมีสาเหตุมาจากอาหารที่ส่งผลกระทบต่อภาวะสุขภาพและสติปัญญา รวมไปถึงประเด็นการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและความรู้ของประชากร ที่ไม่ควรจะจำกัดไว้แค่การศึกษาเท่านั้น ประเทศไทยจำเป็นต้องมีการเสริมสร้างความรู้ให้แก่ประชาชนตลอดช่วงอายุขัย ปัญหาการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ของประเทศไทยยังคงเป็นประเด็นหลักที่ต้องได้รับการแก้ไข ซึ่งประเทศไทยมีอัตราการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์สูงเป็นอันดับที่ 24 ของโลก ซึ่งมีอันดับสูงกว่าประเทศอื่นๆในกลุ่มประเทศอาเซียน และมีอัตราการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ต่อประชากรประมาณ 5.6 ตันคาร์บอนต่อปี เนื่องจากประเทศไทยมีรายได้หลักจากภาคอุตสาหกรรมและเป็นฐานการผลิตในหลายภาคอุตสาหกรรม ซึ่งมีการใช้พลังงานทั้งในภาคการผลิตและภาคการขนส่งค่อนข้างมาก ซึ่งทำให้เกิดปัญหาการปล่อยของเสียในทุกขั้นตอนการผลิตและการบริโภคตามมา โดยพบว่ามีขยะมากกว่า 16 ล้านตันต่อปีจากการดำเนินกิจการในภาคอุตสาหกรรมและการบริการ แต่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้เพียงร้อยละ 20 ของปริมาณขยะทั้งหมด รวมไปถึงการการปล่อยน้ำเสียจากภาคครัวเรือนที่เพิ่มขึ้นตามการเพิ่มขึ้นของประชากร อีกทั้งปัญหาการ

เข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่ยังมีการกระจุกตัว ในปัจจุบันที่ดินส่วนใหญ่ของประเทศอยู่ภายใต้การถือครองของบุคคลเพียงร้อยละ 10 จากประชากรทั้งหมดของประเทศเท่านั้น

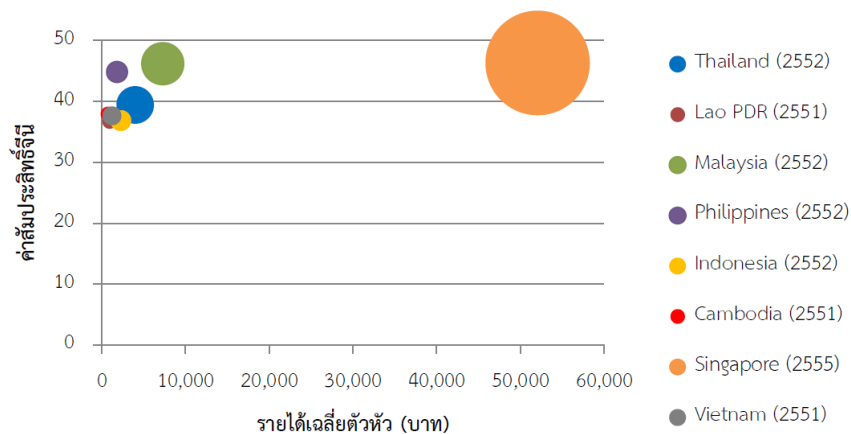
อนึ่ง จากข้อมูลในปี 2556 ประเทศไทยได้ถูกจัดอันดับให้เป็นประเทศที่มีความเหลื่อมล้ำของรายได้สูง อยู่อันดับที่ 12 โดยสำนักข่าวกรองกลางของสหรัฐอเมริกา หรือ CIA ซึ่งประเทศไทยมีค่า Gini Coefficient index เท่ากับ 53.6 จากรูปที่ ประเทศที่มีค่า Gini Coefficient ของรายได้อยู่ที่ระหว่าง 51 – 58 ซึ่งมากที่สุดภูมิภาคเอเชีย นอกจากนั้นค่า Gini Coefficient Index ของประเทศไทยยังอยู่ในระดับที่สูงเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆในกลุ่มประชาคมอาเซียน โดยมีค่า Gini Coefficient Index สูงเป็นอันดับ 1 ของ ASEAN ตามมาด้วย สิงคโปร์ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ กัมพูชา เวียดนาม อินโดนีเซีย และ สปป.ลาว ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาค่าดัชนี Gini Coefficient ของประเทศไทยที่คำนวณจาก World data bank มีค่า 48.5

ที่มา CIA's the World Factbook (2556)

รูปที่ 6-2 ค่า Gini Coefficient ของแต่ละประเทศทั่วโลก ปี 2556

นอกจากนี้ รูปที่ 6-3 แสดงกราฟความสัมพันธ์ระหว่างค่าสัมประสิทธิ์จีนิ (Gini Coefficient Index) ของแต่ละประเทศในประชาคมอาเซียนที่นำมาคำนวณความสัมพันธ์กับรายได้เฉลี่ยต่อหัว โดยในระหว่างปี 2549 ถึง 2553 ประเทศไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซียมีดัชนีจีนิอยู่ที่ 48.5 46.2 44.8 และ 36.8 ซึ่งเห็นได้ว่ารายได้เฉลี่ยต่อหัวและการกระจายรายได้ของประเทศในกลุ่มอาเซียนมีความใกล้เคียงกัน โดยประเทศสิงคโปร์มีรายได้เฉลี่ยต่อหัวมากที่สุดในกลุ่มประเทศอาเซียน

ที่มา World Data Bank (2556)

รูปที่ 6-3 ความสัมพันธ์ระหว่างค่าสัมประสิทธิ์จีนิและการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมของแต่ละประเทศในอาเซียน ระหว่างปี พ.ศ. 2549-2553

ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการจัดทำแนวนโยบายที่ส่งเสริมการลงทุนเพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของบริบทสังคมและพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ที่ก้าวทันต่อการเติบโตของภาคเศรษฐกิจภายในประเทศและต่างประเทศ

6. 4 แผนยุทธศาสตร์อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

อำเภอเชียงของได้กำหนดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอเชียงของ ในระยะ 4 ปี (พ.ศ.2558 – 2561) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ของอำเภอเชียงของในการเป็น “ประตูทองของวัฒนธรรมล้านนา เมืองการค้าสู่สากล ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุข” ซึ่งมีพันธกิจหลักในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอเชียงของ การพัฒนาการค้าการลงทุนของประชาชนในพื้นที่และโลจิสติกส์ การสร้างความเข้มแข็งภาคเกษตร อุตสาหกรรม เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คุณภาพชีวิต การสร้างความเข้มแข็งของประชาสังคม การดำรงฐานวัฒนธรรมและทุนทางสังคมของล้านนา การดำรงฐานทรัพยากรธรรมชาติและจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี การสร้างความมั่นคงพื้นที่ปกติและพื้นที่ตามแนวชายแดน และการส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

โดยแผนยุทธศาสตร์นี้ประกอบไปด้วย 4 ประเด็นยุทธศาสตร์หลักได้แก่ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการค้า การลงทุนการเป็นศูนย์กลางคมนาคม การท่องเที่ยวและวิถีการผลิตการเกษตรยั่งยืน เชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศ GMS และ ASEAN ที่มุ่งเน้นการพัฒนาอำเภอเชียงของให้เป็นศูนย์กลางการค้าการลงทุนการท่องเที่ยวและ Logistic เชื่อมโยงกลุ่มจังหวัดกลุ่มประเทศ GMS กลุ่มประเทศอาเซียน รวมไปถึงการพัฒนาคุณภาพผลผลิตและการตลาดสินค้าเกษตร ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การใช้บริบทด้านการศึกษา ศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการสร้างภูมิคุ้มกันของครอบครัว ชุมชนและสังคม มีเป้าหมายหลักในการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางหลักในการสร้างภูมิคุ้มกันในการสร้างภูมิคุ้มกันในการสร้างคน สังคมที่มีคุณภาพ และความมั่นคงของชาติ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อให้ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุข ซึ่งมีเป้าประสงค์หลักเพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น และการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาสังคมและความมั่นคง ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ดำรงความสมบูรณ์และยั่งยืน ซึ่งมุ่งเน้นไปที่การดำรงความสมบูรณ์และยั่งยืนให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงการส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นแหล่งศึกษาวิจัยเพื่ออนุรักษ์และการท่องเที่ยว

ตารางที่ 6-1 บทสรุปแผนยุทธศาสตร์อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

วิสัยทัศน์อำเภอเชียงของ (Vision)			
“ประตูทองของวัฒนธรรมล้านนา เมืองการค้าสู่สากล ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุข”			
พันธกิจ (Mission)	เป้าประสงค์ (Goal)		
1. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	1. เป็นศูนย์กลางการค้า การลงทุน การท่องเที่ยวและ		
2. พัฒนาการค้าการลงทุนของประชาชนในพื้นที่และโลจิสติกส์	Logistics เชื่อมโยงกลุ่มจังหวัด กลุ่มประเทศ GMS และกลุ่มประเทศอาเซียน + 6		
3. สร้างความเข้มแข็งภาคเกษตร อุตสาหกรรม เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม	2. เพิ่มรายได้จากการส่งออกสินค้าการเกษตร , OTOP,SMEs ไปยังประเทศ GMS และกลุ่มประเทศอาเซียน + 6 และ		
4. พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คุณภาพชีวิต สร้างความเข้มแข็งของประชาสังคม	ประเทศอื่นๆ		
5. ดำรงฐานวัฒนธรรมและทุนทางสังคมของล้านนา	3. เพื่อน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางหลัก		
6. ดำรงฐานทรัพยากรธรรมชาติและจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี	ในการสร้างภูมิคุ้มกันในการสร้างคน สังคม ที่มีคุณภาพและความมั่นคงของชาติ		
7. สร้างความมั่นคงพื้นที่ปกติและพื้นที่ตามแนวชายแดน	4. เพื่อดำรงความสมบูรณ์และยั่งยืนใหม่ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม		
8. ส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี			
ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอเชียงของ			
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4
พัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการค้า การลงทุนการเป็น ศูนย์กลางคมนาคม การท่องเที่ยวและวิถีการผลิต การเกษตรยั่งยืน เชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศ GMS และ ASEAN	การใช้บริบทด้านการศึกษาศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นตามแนวคิดทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันของครอบครัวชุมชนและสังคม	การพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อให้ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุข	การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ดำรงความสมบูรณ์และยั่งยืน

ที่มา ที่ว่าการอำเภอเชียงของ, 2556

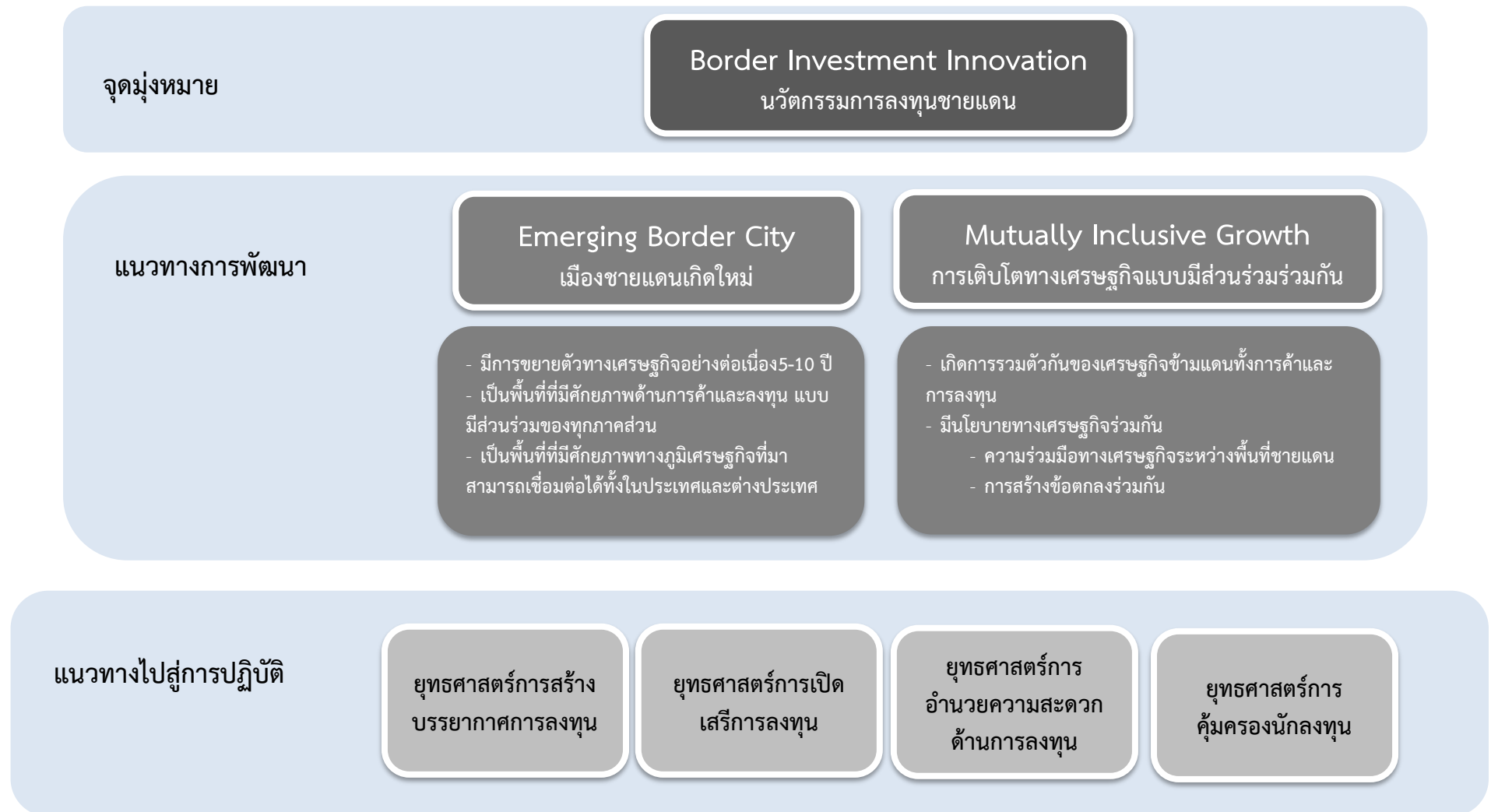
6.5 ผลการศึกษาสภาพแวดล้อมการลงทุน การเปิดเสรีการลงทุน และการอำนวยความสะดวกการลงทุน

จากการวิเคราะห์สภาพการลงทุนในพื้นที่ชายแดนอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย พบว่า โดยภาพรวมของปัจจัยด้านนโยบายต่อการลงทุน ด้านเศรษฐกิจ และการอำนวยความสะดวกทางธุรกิจในพื้นที่อำเภอเชียงของ ยังไม่เอื้อต่อการเข้ามาลงทุนของนักลงทุนมากเท่าที่ควร อันเนื่องมาจากความไม่พร้อมของระบบการบริหารในพื้นที่ บุคลากร รวมไปถึงนโยบายและความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ประกอบกับการประเมินศักยภาพด้านการเปิดเสรีทางการลงทุน การอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน และความยากง่ายในการดำเนินกิจการในพื้นที่ชายแดนอำเภอเชียงของจากมุมมองของผู้ประกอบการในพื้นที่ พบว่า ผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอเชียงของยังพบกับข้อจำกัดในการใช้ทรัพยากรในการผลิต อีกทั้งความร่วมมือทางเศรษฐกิจและความตกลงด้านการลงทุนยังไม่มีการกำหนดอย่างเป็นรูปธรรม รวมไปถึงยังมีความซับซ้อนและความล่าช้าในการดำเนินงานจากภาครัฐบาล จึงทำให้ศักยภาพการลงทุนในพื้นที่ชายแดนอำเภอเชียงของ ยังไม่มีทิศทางการเติบโตที่แน่ชัดเท่าที่ควร ด้วยเหตุนี้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการสร้างแนวนโยบายเฉพาะพื้นที่ที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ชายแดนอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย พร้อมทั้งสอดคล้องกับนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงต่างๆที่ได้กล่าวไปข้างต้น

จุดมุ่งหมายหลักของการเสนอแนะนโยบายนี้เพื่อให้พื้นที่อำเภอเชียงของมี “นวัตกรรมการลงทุนชายแดน (Border Investment Innovation)” ซึ่งเป็นการสร้างโครงสร้างทางการลงทุนบริเวณชายแดนที่เข้มแข็ง สอดคล้องไปกับบริบทพื้นที่และเติบโตอย่างมีคุณภาพ โดยแนวทางในการพัฒนาพื้นที่อำเภอเชียงของประกอบไปด้วย 2 ประเด็นหลัก คือ การสร้างอำเภอเชียงของให้กลายเป็นเมืองชายแดนเกิดใหม่ (Emerging Border City) เพื่อให้พื้นที่อำเภอเชียงของมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องในระยะ 5-10 ปี ทั้งภาคการผลิตและภาคการบริการ โดยเฉพาะภาคบริการโลจิสติกส์ที่มีอัตราการเติบโตแบบก้าวกระโดด และกระตุ้นให้มีการจ้างแรงงานที่เพิ่มสูงขึ้น มีอัตราการเติบโตของการค้าชายแดนและการค้าข้ามแดนอย่างเห็นได้ชัด และมีการขยายตัวของการลงทุนทั้งจากในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้เชียงของเป็นเสมือนเมืองชายแดนเกิดใหม่ ที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจการค้าและการลงทุน และ ศักยภาพทางภูมิเศรษฐกิจที่สามารถเชื่อมต่อประเทศหรือเป็นประตูสู่ประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเดียวกันได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะต้องสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับโลก ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม อีกประการหนึ่งคือ การเติบโตทางเศรษฐกิจแบบมีส่วนร่วมร่วมกัน (Mutually Inclusive Growth) กับเมืองชายแดนที่ติดกันของประเทศเพื่อนบ้านได้แก่ สปป.ลาว และอาจจะรวมถึงประเทศจีน เพื่อให้เกิดการรวมตัวกันของกิจกรรมทางเศรษฐกิจข้ามแดน ทั้งด้านการผลิต การจ้างงาน การค้า และการลงทุน โดยมีการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจชายแดนร่วมกัน (Common border economic policy) ในรูปของความร่วมมือทางเศรษฐกิจชายแดนหรือข้อตกลงทางเศรษฐกิจชายแดน ทำให้เกิดการเติบโตของเมืองชายแดนเป็นไปอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน และสามารถสร้างพลังขับเคลื่อนเศรษฐกิจชายแดนให้เติบโตอย่างยั่งยืน

โดยแนวทางในการพัฒนาที่ได้กล่าวไปข้างต้น จะนำไปสู่การสร้างแนวทางการปฏิบัติซึ่งจะประกอบไปด้วยยุทธศาสตร์หลักในการพัฒนา 4 ยุทธศาสตร์ได้แก่ ยุทธศาสตร์การสร้างบรรยากาศการลงทุน ยุทธศาสตร์การเปิดเสรีการลงทุน ยุทธศาสตร์การอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน และยุทธศาสตร์การคุ้มครองผู้ประกอบการ ซึ่งได้มีการแจกแจงรายละเอียดและแนวทางในการปฏิบัติ ดังรูปที่ 6-4 และตารางที่ 6-2

รูปที่ 6-4 แผนนโยบายส่งเสริมการลงทุนในอำเภอเชียงของ

6.5 แนวนโยบายสู่การปฏิบัติ

ในส่วนนี้ เป็นการนำเสนอและอธิบายถึงแนวนโยบายการส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่ชายแดนอำเภอเชียงของ ซึ่งมีประเด็นยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนหลักๆอยู่ด้วยกัน 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ยุทธศาสตร์การสร้างบรรยากาศการลงทุน ยุทธศาสตร์การเปิดเสรีการลงทุน ยุทธศาสตร์การอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน และยุทธศาสตร์การคุ้มครองนักลงทุน โดยมีรายละเอียดของแต่ละยุทธศาสตร์ดังต่อไปนี้

6.5.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาสภาพแวดล้อมด้านการลงทุน

จากภาพรวมสภาพแวดล้อมทางการลงทุนทั้งในพื้นที่อำเภอเชียงของและนอกพื้นที่อำเภอเชียงของนั้นยังไม่เอื้อต่อการลงทุนมากนัก โดยปัจจัยที่เอื้อต่อการลงทุนในอำเภอเชียงของมากที่สุดคือ ความมั่นคงทางการเมือง และแม้ว่าเชียงของมีความเข้มแข็งด้านการเมือง แต่ความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ในพื้นที่ยังมีอยู่มาก ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าจะให้ความสำคัญด้วย ในด้านนโยบายส่งเสริมผลประโยชน์ของนักลงทุนในพื้นที่อำเภอเชียงของยังไม่มีกำหนดออกมาอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งยังทำให้ศักยภาพด้านนโยบายของอำเภอเชียงของยังไม่เอื้อต่อการลงทุนเท่ากับนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ ส่วนนโยบายส่งเสริมการลงทุนและนโยบายการพัฒนาในพื้นที่ ยังไม่มีการนำมาใช้ในทางปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงทำให้นโยบายต่างๆในพื้นที่อำเภอเชียงของยังไม่เอื้อต่อการลงทุนมากนัก ในขณะที่ปัจจัยด้านการแสวงหาประสิทธิภาพที่เกี่ยวข้องกับแรงงานและการลดต้นทุนของการผลิตสินค้าและบริการทำให้อำเภอเชียงของยังไม่มี ความเหมาะสมต่อการลงทุน เช่นเดียวกับการแสวงหาสิทธิประโยชน์เชิงยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ในพื้นที่นอกอำเภอเชียงของยังเอื้อต่อการลงทุนมากกว่าในพื้นที่อำเภอเชียงของ ส่วนการอำนวยความสะดวกทางธุรกิจทั้งในและนอกพื้นที่อำเภอเชียงของยังไม่เอื้อต่อการลงทุนมากนัก ด้วยเหตุนี้ ยุทธศาสตร์การพัฒนาสภาพแวดล้อมด้านการลงทุนในพื้นที่ชายแดนอำเภอเชียงของมีเป้าหมายหลัก คือ

- (1) ส่งเสริมให้พื้นที่ชายแดนอำเภอเชียงของเป็นตลาดและฐานการผลิตร่วมกัน
- (2) ยกระดับความสามารถทางการแข่งขันทางเศรษฐกิจการค้าและการลงทุน
- (3) บูรณาการเศรษฐกิจในพื้นที่ชายแดนให้เข้ากับบริบทของเศรษฐกิจในภูมิภาคและเศรษฐกิจโลก

ยุทธศาสตร์การพัฒนาสภาพแวดล้อมด้านการลงทุนประกอบไปด้วย 9 นโยบายหลัก ได้แก่ นโยบายด้านการส่งเสริมแรงงานในพื้นที่ นโยบายส่งเสริมความมั่นคงทางการเมือง นโยบายส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่ นโยบายส่งเสริมการแสวงหาตลาดนโยบายส่งเสริมปัจจัยการผลิต นโยบายด้านการแสวงหาประสิทธิภาพ นโยบายด้านการแสวงหาสิทธิประโยชน์เชิงยุทธศาสตร์ นโยบายการอำนวยความสะดวกให้ภาคธุรกิจ และนโยบายกำหนดความยากง่ายในการดำเนินธุรกิจ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

นโยบายด้านการส่งเสริมแรงงานในพื้นที่ เนื่องจากแรงงานเป็นปัจจัยในการผลิตและการดำเนินกิจการหลักในพื้นที่ อีกทั้งคุณภาพของแรงงานยังสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพชีวิตของประชากรในพื้นที่ด้วย ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของแรงงาน และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของแรงงานในพื้นที่ เพื่อการพัฒนาศักยภาพในการดำเนินธุรกิจในพื้นที่

ระยะสั้น: ในระยะแรกควรเร่งการดำเนินการดังต่อไปนี้ (1) ทางภาครัฐบาลควรมีการริเริ่มจัดตั้งองค์กรหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบแรงงานในแต่ละหมู่บ้าน เพื่อสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ของกลุ่มแรงงานในพื้นที่ เพื่อความสะดวกในการควบคุมและดูแลคุณภาพชีวิตของแรงงาน รวมถึงการตั้งกองทุนการเงิน เพื่อการบริการด้านการเงิน เช่น กองทุนกู้ฉุกเฉิน หรือเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำเพื่อการดำรงชีพ เป็นต้น (2) การจัดตั้งโครงการที่จะช่วยพัฒนาศักยภาพแรงงานในพื้นที่ การจัดตั้งสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ที่จะช่วยพัฒนาศักยภาพและทักษะของทั้งแรงงานที่มีทักษะ เช่น การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการทำงาน ทักษะด้านภาษาต่างประเทศ หรือทักษะเฉพาะทางของแต่ละสาขาอาชีพ รวมถึงแรงงานต่างด้าวจากประเทศเพื่อนบ้าน ปัจจุบันการดำเนินธุรกิจในพื้นที่อำเภอเชียงของยังต้องพึ่งพาแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน เนื่องจากปริมาณของแรงงานในพื้นที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการในการจ้างงาน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างความร่วมมือในการพัฒนาทักษะแรงงานในพื้นที่ชายแดน ทั้งอำเภอเชียงของ และแขวงบ่อแก้วในเขต สปป.ลาว ควบคู่กันไป เพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านทักษะแรงงาน และสร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงการจ้างงานของแรงงาน นอกจากนี้ ยังต้องมีการสร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงการศึกษาของคนในชุมชน เพื่อการพัฒนาทักษะความรู้และลด

ความเหลื่อมล้ำของการเข้าถึงข้อมูลความรู้ ที่ปัจจุบันมีความจำเป็นยิ่งต่อการประกอบอาชีพ การพิจารณาคุณสมบัติในการจ้างงาน และความรู้ยังเป็นรากฐานที่สำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาในด้านอื่นๆต่อไป

ระยะยาว: ควรมีการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่อำเภอเชียงของที่มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอำเภอเชียงของ การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษรวมทั้งการเป็นประชาคมอาเซียน ที่มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมในการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศในกลุ่มอาเซียน

ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง: ชุมชน และหน่วยงานภาครัฐ

การกำหนดนโยบาย: นโยบายระดับพื้นที่ชายแดน นโยบายระดับชาติ และนโยบายระดับชายแดนร่วม

นโยบายส่งเสริมความมั่นคงทางการเมือง ปัจจัยด้านความมั่นคงการเมือง ส่งผลโดยตรงต่อความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการในการเข้ามาลงทุนหรือดำเนินธุรกิจ เสถียรภาพของเติบโตทางเศรษฐกิจในพื้นที่ อีกทั้งยังส่งผลต่อความเชื่อถือจากประเทศเพื่อนบ้านในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ระยะสั้น: ทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนควรร่วมมือกันสร้างแหล่งรายได้ที่มีอัตลักษณ์ในแต่ละพื้นที่ กล่าวคือ ส่งเสริมให้เกิดการสร้างรายได้ของประชากรในพื้นที่ โดยมีพื้นฐานมาจากวัฒนธรรม วิถีชีวิต และทรัพยากรจากแหล่งชุมชน อาทิ ประเพณีดั้งเดิมของชาวไทลื้อ รวมถึงการสร้าง ความเท่าเทียมในการเข้าถึงการจ้างงานและแหล่งรายได้ในพื้นที่ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านการกระจายรายได้ ทั้งจากแรงงานท้องถิ่นและแรงงานต่างชาติ และปัญหาอื่นๆที่จะตามมาจากปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ ควบคู่ไปกับการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลอย่างเท่าทันและสมดุลทั้งด้านการศึกษาและการอาชีพ เนื่องจากการศึกษาและความรู้คือพื้นฐานหลักของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรในด้านอื่นๆต่อไป การปรับเปลี่ยนกฎหมายต่างๆให้เข้ากับบริบทของพื้นที่ อาทิ กฎหมายการถือครองที่ดิน ซึ่งในส่วนนี้ควรมีการประสานงานกันระหว่างเจ้าหน้าที่ภาครัฐและประชาชนในพื้นที่ เพื่อรับรู้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากช่องว่างทางกฎหมาย ตลอดจนแนวทางการปรับเปลี่ยนที่สามารถเข้ากับบริบทของพื้นที่ได้อย่างแท้จริง อีกทั้งต้องมีการป้องกันภัยคุกคามจากการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างชายแดน เนื่องจากการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างพื้นที่ชายแดน มักจะเกิดปัญหาทั้งทางด้านสังคม และปัญหาด้านโรคภัยไข้เจ็บที่สามารถแพร่กระจายจากคนสู่คน ทั้งนี้ควรมีการออกนโยบายที่ชัดเจนเพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นที่ก่อให้เกิดปัญหาที่กระทบต่อความมั่นคงในพื้นที่ โดยเฉพาะเมื่อมีการเปิดประชาคมอาเซียนจะทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานที่เพิ่มขึ้น และการบริหารจัดการในอนาคตอาจมีความยุ่งยากและซับซ้อนมากขึ้น นอกจากนี้การจัด Zoning ที่อยู่อาศัยในพื้นที่อำเภอเชียงของก็มีความสำคัญต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้นและการเพิ่มขึ้นของประชากรในพื้นที่ ทำให้เกิดความตึงเครียดพื้นที่เพื่อการก่อสร้างที่อยู่อาศัย พื้นที่จัดการขยะของเสีย รวมถึงที่ตั้งกิจการห้างร้านต่างๆ ซึ่งต้องมีการวางแผนเพื่อแบ่งสัดส่วนที่อยู่อาศัยให้ชัดเจน เพื่อป้องกันปัญหาที่เกิดจากการวางผังเมืองและการบุกรุกพื้นที่ป่า ตลอดจนเขตชุมชนเมืองเก่าที่ควรได้รับการอนุรักษ์ไว้

ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง: ชุมชน และหน่วยงานภาครัฐ

การกำหนดนโยบาย: นโยบายระดับพื้นที่ชายแดน นโยบายระดับชาติ และนโยบายระดับชายแดนร่วม

นโยบายส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่ นโยบายส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่เป็นหนึ่งในแนวนโยบายหลักเพื่อการส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่อำเภอเชียงของโดยตรง ซึ่งจะต้องมีการนำไปปฏิบัติใช้ควบคู่ไปกับนโยบายที่พัฒนาพื้นที่ในด้านอื่นๆ เพื่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดต่อพื้นที่อำเภอเชียงของ

ระยะสั้น: ควรมีการพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ให้สอดคล้องกับนโยบายส่งเสริมการลงทุนจากกรณีนิคมอุตสาหกรรมและสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน รวมทั้งความตกลงทางการลงทุนอาเซียน และความตกลงทางการลงทุนอาเซียน-จีน นโยบายจากส่วนกลางควรมีการมอบหมายอำนาจให้พื้นที่ในการบริหารจัดการรวมถึงการออกนโยบายที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาพื้นที่ เพื่อความรวดเร็วและเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆที่เกิดขึ้นในพื้นที่อำเภอเชียงของ แต่ต้องมีการทำควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณภาพบุคลากร เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานให้มีความพร้อมต่อภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย รวมถึงการ

สร้างนโยบายการจัดการพื้นที่ชายแดนร่วมกัน (Common Control Area) ในด้านการเคลื่อนย้ายคน สิ่งของ การท่องเที่ยว และด้านอื่นๆ เป็นต้น

ระยะยาว: ควรมีการแก้ไขข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนให้มีความชัดเจน ไม่คลุมเครือ และเหมาะสมกับการนำไปใช้ในการปฏิบัติ ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นในพื้นที่อำเภอเชียงของ อันเป็นเหตุให้เกิดการแสวงหาผลประโยชน์และการเอาเปรียบจากช่องโหว่ทางกฎหมาย ในระยะยาว จึงมีความจำเป็นอย่างยั้งที่จะต้องมีการแก้ไขกฎหมายเพื่อให้เกิดความยุติธรรมในการดำเนินธุรกิจและการลงทุนในพื้นที่อำเภอเชียงของ อีกประการหนึ่งคือการสร้างอัตลักษณ์ของพื้นที่ชายแดนและนำแนวคิดไปสู่การปฏิบัติ เป็นส่งเสริมภาพลักษณ์รวมไปถึงความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่อำเภอเชียงของทั้งในด้านภาษา วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของประชากรในพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การส่งเสริมด้านอื่นๆ เช่น การท่องเที่ยว การลงทุน และการดำเนินธุรกิจร่วมกัน เป็นการสร้างห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ให้เกิดขึ้นในทุกภาคการผลิตและทุกกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างพื้นที่ชายแดน

ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง: ชุมชน หน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานภาคเอกชน

การกำหนดนโยบาย: นโยบายระดับพื้นที่ชายแดน และนโยบายระดับชาติ

นโยบายส่งเสริมการแสวงหาตลาด ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการหรือนักลงทุนรายย่อย (SMEs) ให้เข้าถึงแหล่งทรัพยากรในการดำเนินธุรกิจ หรือ การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินธุรกิจให้มากขึ้น

ระยะสั้น: หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และภาคเอกชน ควรมีการส่งเสริมให้เกิดความเท่าเทียมในการรับรู้และเข้าถึงข้อมูลของผู้ประกอบการ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการแข่งขันของผู้ประกอบการ รวมถึงการควบคุมตลาดโดยนักลงทุนรายใหญ่ และส่งเสริมให้เกิดการลงทุนจากผู้ประกอบการรายย่อยให้มากขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การเติบโตทางเศรษฐกิจในพื้นที่อำเภอเชียงของ อีกทั้งควรมีการส่งเสริมการดำเนินงานของภาคธุรกิจที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ เพื่อลดความขัดแย้งระหว่างผู้ประกอบการและชุมชน อีกทั้งยังเป็นการกระจายรายได้ไปสู่ชุมชน ทำให้เกิดการประหยัดต้นทุนในการขนส่งวัตถุดิบหรือปัจจัยในการผลิต จากการใช้วัตถุดิบและปัจจัยการผลิตจากพื้นที่

ระยะยาว: ควรมีการส่งเสริมให้เกิดหน่วยงานด้านการวิจัยและพัฒนาในด้านต่างๆในพื้นที่ เพื่อเป็นการพัฒนาและต่อยอดองค์ความรู้ในพื้นที่ การพัฒนาองค์ความรู้ต่างๆให้ทันสมัยและเท่าทันต่อการเปลี่ยนในพื้นที่ และการสร้างยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างพื้นที่ชายแดน และความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมในการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนร่วม ไม่ให้เกิดการเอาเปรียบระหว่างประเทศ

ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง: ผู้ประกอบการ/นักลงทุน หน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานภาคเอกชน

การกำหนดนโยบาย: นโยบายระดับพื้นที่ชายแดน นโยบายระดับชาติ นโยบายระหว่างประเทศ และนโยบายชายแดนร่วม

นโยบายส่งเสริมปัจจัยการผลิต มุ่งเน้นไปที่การกำหนดนโยบายเพื่อให้เชียงของกลางเป็นแหล่งวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตสินค้าและบริการทั้งในขั้นต้นและขั้นกลางของการผลิตสินค้าและบริการ การพัฒนาให้มีการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม ภูมิปัญญา หรือทรัพย์สินทางปัญญาที่สอดคล้องกับการผลิตสินค้าและบริการในพื้นที่

ระยะสั้น: ส่งเสริมการลงทุนของภาคธุรกิจที่ใช้วัตถุดิบในพื้นที่ในการผลิตสินค้าและบริการ เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ไปสู่ชุมชน และลดความขัดแย้งระหว่างชุมชนและผู้ประกอบการ

ระยะยาว: พัฒนาและยกระดับเทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิตในท้องถิ่นให้สูงขึ้น โดยการถ่ายทอดองค์ความรู้ผ่านการจัดอบรม หรือการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้าไปใช้ในพื้นที่ เพื่อให้เกิดการลดต้นทุนที่เกิดจากความไม่มีประสิทธิภาพ และความล่าช้าในการผลิตที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยีในการผลิตที่ล้าสมัย

ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง: ผู้ประกอบการ/นักลงทุน หน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานภาคเอกชน

การกำหนดนโยบาย: นโยบายระดับพื้นที่ชายแดน นโยบายระดับชาติ

นโยบายด้านการแสวงหาประสิทธิภาพ เป็นนโยบายที่มุ่งเน้นไปที่การสร้างพื้นที่ชายแดนอำเภอเชียงของ ให้กลายเป็นแหล่งผลิตสินค้าและบริการที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ เป็นศูนย์กลางในการรวบรวมและเผยแพร่ภูมิปัญญา ความรู้

เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา และการสร้างโอกาสให้อำเภอเชียงของได้มีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างพื้นที่ชายแดน และระหว่างประเทศ

ระยะสั้น: ส่งเสริมให้อำเภอเชียงของเป็นศูนย์กลางในการอบรมสัมมนา อาทิ การอบรมสัมมนาของหน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษา ภาคธุรกิจ ในพื้นที่ชายแดนอำเภอเชียงของ สปป.ลาว และจีนตอนใต้ และการสร้างเครือข่ายต่างๆ การสร้างเครือข่ายของผู้ประกอบการที่ดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่างๆ เพื่อเป็นการสร้างอัตลักษณ์ให้กับพื้นที่อำเภอเชียงของ และยังเป็นส่งเสริมการลงทุนที่สอดคล้องกับบริบทในพื้นที่ และการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายของผู้ประกอบการระหว่างพื้นที่ชายแดน และระหว่างประเทศ เพื่อสร้างเครือข่ายในการดำเนินธุรกิจ ขยายตลาดและกลุ่มลูกค้าเป้าหมายในเพิ่มขึ้น ซึ่งจะนำมาสู่การเติบโตของการดำเนินธุรกิจในพื้นที่อำเภอเชียงของ

ระยะยาว: ควรมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรเพื่อยกระดับภูมิปัญญาชาวบ้าน การเพิ่มโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการเพิ่ม Value Chain ในการลงทุน ส่งเสริมให้เกิดการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินงานทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนการยกระดับการเป็นเมืองคู่แฝดที่มีการพัฒนาในแต่ละด้านร่วมกัน

ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง: ชุมชน ผู้ประกอบการ/นักลงทุน หน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานภาคเอกชน

การกำหนดนโยบาย: นโยบายระดับพื้นที่ชายแดน นโยบายระดับชาติ นโยบายระหว่างประเทศ และนโยบายชายแดนร่วม

นโยบายด้านการแสวงหาสิทธิประโยชน์เชิงยุทธศาสตร์ มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคม ด้านสาธาณูปโภค ด้านการติดต่อสื่อสารและโทรคมนาคมที่อำนวยความสะดวกต่อการผลิตและกระจายสินค้าและบริการ เพื่อให้พื้นที่ชายแดนอำเภอเชียงของมีโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมรองรับต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจในอนาคต

ระยะสั้น: ส่งเสริมโครงสร้างพื้นฐานด้านความร่วมมือและข้อตกลงระหว่างพื้นที่ชายแดน เนื่องจากพื้นที่ชายแดนอำเภอเชียงของในขณะนี้ยังขาดการสร้างความร่วมมือและข้อตกลงระหว่างพื้นที่ชายแดนที่มีความเหมาะสมต่อบริบทของพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม รวมไปถึงการทบทวนความเข้าใจ (Memorandum of understanding: MoU) ระหว่างพื้นที่ชายแดนของทั้งสองประเทศ เพื่อการสร้างข้อตกลงและความเข้าใจที่ตรงกันในการทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจร่วมกัน

ระยะยาว: -

ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง: หน่วยงานภาครัฐ

การกำหนดนโยบาย: นโยบายระหว่างประเทศ และนโยบายชายแดนร่วม

นโยบายการอำนวยความสะดวกให้ภาคธุรกิจ เน้นกระตุ้นให้ภาครัฐช่วยสนับสนุน ส่งเสริม และอำนวยความสะดวกในการดำเนินการทางธุรกิจ เพื่อเพิ่มโอกาสทางธุรกิจแก่นักลงทุนและผู้ประกอบการ ครอบคลุมไปถึงการแสวงหาทรัพยากร การแสวงหาตลาด การแสวงหาประสิทธิภาพ และยุทธศาสตร์ในการเข้าถึงทรัพย์สิน โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อให้อำเภอเชียงของเป็นพื้นที่ที่มีปัจจัยที่เอื้อต่อความสะดวกด้านการลงทุน

ระยะสั้น: ควรมีการลดอุปสรรคด้านต้นทุนที่เกิดจากความไม่มีประสิทธิภาพต่างๆจากการดำเนินงานที่ล่าช้าและเทคโนโลยีที่ล้าสมัยในการดำเนินงาน การส่งเสริมสิทธิประโยชน์ด้านนโยบายส่งเสริมการลงทุนและส่งเสริมการให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้ลงทุนเพื่อเป็นการดึงดูดนักลงทุนและกระตุ้นให้เกิดการลงทุนที่เพิ่มขึ้น อีกทั้งควรมีการอำนวยความสะดวกให้กับนักลงทุนโดยการให้บริการหลังการลงทุน เพื่อแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นภายหลังการลงทุน

ระยะยาว: -

ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง: หน่วยงานภาครัฐ

การกำหนดนโยบาย: นโยบายระดับพื้นที่ชายแดน

นโยบายกำหนดความยากง่ายในการดำเนินธุรกิจ ความยากง่ายในการดำเนินธุรกิจที่ครอบคลุมตั้งแต่การเริ่มต้นการทำธุรกิจ การขอใบอนุญาตก่อสร้าง การติดตั้งไฟฟ้า การจดทะเบียนทรัพย์สิน การสร้างความน่าเชื่อถือของผู้ประกอบการ การชำระภาษี การค้าระหว่างประเทศ การบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามข้อตกลง ตลอดจนการปิดกิจการ จากผลการศึกษาพบว่า การบังคับใช้

กฎหมายให้เป็นไปตามข้อตกลงเป็นขั้นตอนในการดำเนินธุรกิจในอำเภอเชียงของมีความซับซ้อน ใช้ระยะเวลามาก และมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินธุรกรรมค่อนข้างสูง นอกจากนี้ การสร้างความน่าเชื่อถือของผู้ประกอบการ และการดำเนินการเพื่อการค้าระหว่างประเทศ ยังมีส่วนที่ทำให้การดำเนินธุรกิจในเมืองเชียงของเป็นไปได้ยาก

ระยะสั้น: เพิ่มประสิทธิภาพของกฎหมาย ระเบียบพิธีการปฏิบัติ ลดข้อจำกัดในการลงทุนทางธุรกิจ ปกป้องสิทธิประโยชน์ของนักลงทุนในประเทศต่างๆ ตลอดจนกระบวนการติดต่อหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจของแต่ละประเทศ และลดต้นทุนความไม่เกิดประโยชน์ และเวลาในการดำเนินงานรวมถึง ปัจจัยอื่นๆที่มีความเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับวัฏจักรชีวิตของธุรกิจ (Life cycle of a business)

ระยะยาว: -

ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง: ผู้ประกอบการ/นักลงทุน และ หน่วยงานภาครัฐ

การกำหนดนโยบาย: นโยบายระดับพื้นที่ชายแดน และนโยบายระดับชาติ

6.5.2 ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเปิดเสรีด้านการลงทุน

จากผลการวิเคราะห์ภาพรวมของการเปิดเสรีการลงทุน พบว่า ปัจจัยการเปิดเสรีการลงทุนที่เอื้อต่อนักลงทุนในพื้นที่อำเภอเชียงของ ได้แก่ การกำหนดขอบเขตของนักลงทุนต่างชาติและนักลงทุนไทย การดำเนินธุรกิจที่พึงประสงค์ ข้อจำกัดในการธุรกรรมระหว่างประเทศ ข้อจำกัดในการเคลื่อนย้ายแรงงานและความต้องการในการจ้างงาน แต่ยังคงมีข้อจำกัดในการใช้ทรัพยากรการผลิตที่ยังไม่เอื้อต่อการลงทุนมากนัก อีกทั้งระบบการบริหารของหน่วยงานราชการในพื้นที่ยังไม่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในพื้นที่เท่าที่ควร และการขาดการนำนโยบายและสิทธิประโยชน์จากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนมาใช้อย่างเป็นรูปธรรม

ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเปิดเสรีด้านการลงทุนควรมุ่งเน้นไปที่การลดข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคต่อการเปิดเสรีการลงทุนในพื้นที่ชายแดนอำเภอเชียงของ เพื่อให้พื้นที่ชายแดนอำเภอเชียงของสามารถดึงดูดนักลงทุนทั้งนักลงทุนในประเทศและต่างประเทศให้เข้ามาลงทุนในพื้นที่ และกระตุ้นการเติบโตเศรษฐกิจในพื้นที่ให้เพิ่มขึ้น เพิ่มการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นและการพัฒนาในด้านต่างๆต่อไป

ระยะสั้น: มอบหมายให้หน่วยงานราชการในพื้นที่เพิ่มการบังคับใช้ข้อกำหนดของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และเตรียมความพร้อมของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเพื่อรับมือความเปลี่ยนแปลงของแรงงานในพื้นที่ ป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างพื้นที่ชายแดน รวมไปถึงสร้างการเจรจาของหน่วยงานทางการเงินของทั้งสองประเทศให้เกิดการทำธุรกรรมทางการเงินที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการใช้เครื่องมือทางการเงินในการทำธุรกรรมระหว่างประเทศ ให้เกิดความสะดวกในการทำธุรกรรมทางการเงินที่ถือเป็นปัจจัยหลักในการดำเนินธุรกิจ

ระยะยาว: เพิ่มการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพิ่มการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมดุลกับระบบนิเวศ ส่งเสริมความร่วมมือด้านการบริหารจัดการทรัพยากรพื้นที่ชายแดน เพื่อให้เกิดความสมดุลของระบบนิเวศและการใช้ทรัพยากรระหว่างพื้นที่ชายแดนอย่างยั่งยืน

ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง: ชุมชน ผู้ประกอบการ/นักลงทุน หน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานภาคเอกชน

การกำหนดนโยบาย: นโยบายระดับพื้นที่ชายแดน นโยบายระดับชาติ และนโยบายชายแดนร่วม

6.5.3 ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน

ในภาพรวมการอำนวยความสะดวกทางการลงทุนในอำเภอเชียงของนั้นยังไม่เอื้อต่อการลงทุนมากนัก ทั้งการกำหนดนโยบาย กฎหมายและข้อบังคับในการลงทุน ความซับซ้อนและความล่าช้าในการดำเนินงานที่ส่งผลต่อการบังคับใช้กฎระเบียบ กฎระเบียบของแรงงานและปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่ง กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา ที่ยังไม่มีหรือนำมาบังคับใช้อย่างเป็นรูปธรรมในพื้นที่อำเภอเชียงของ ตลอดจนการขาดการจำกัดการแข่งขันและการควบคุมราคาในตลาดพื้นที่ชายแดนอำเภอเชียงของ

ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการอำนวยความสะดวกด้านการลงทุนจะช่วยให้นักลงทุนสามารถดำเนินธุรกรรมในการลงทุนได้สะดวกมากขึ้น และทำให้เกิดความมีประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจในพื้นที่ ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้เกิดการลงทุนในพื้นที่อำเภอเชียงของทั้งจากนักลงทุนในพื้นที่ ในประเทศ และจากต่างชาติ

ระยะสั้น: ส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจและข้อตกลงทางเศรษฐกิจ สิทธิประโยชน์ต่างๆที่ผู้ประกอบการพึงได้รับ เพื่ออำนวยความสะดวกและส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวในภาคธุรกิจในพื้นที่ให้มากยิ่งขึ้น อีกทั้งควรมีการส่งเสริมการใช้กรอบความร่วมมือและข้อตกลงด้านการลงทุนต่างๆให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น เนื่องจากในพื้นที่อำเภอเชียงของในขณะนี้ยังไม่มีหรือนำสิทธิประโยชน์จากข้อตกลงด้านการลงทุนมาปฏิบัติใช้มากนัก ทำให้ผู้ประกอบการไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ที่พึงได้รับการลงทุนในพื้นที่

ระยะยาว: วางแผนสร้างกรอบความร่วมมือและข้อตกลงด้านการลงทุนที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ให้มากที่สุด เพื่อเป็นการรักษาประโยชน์สูงสุดของผู้ประกอบการในพื้นที่

ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง: หน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานภาคเอกชน

การกำหนดนโยบาย: นโยบายระดับพื้นที่ชายแดน นโยบายระหว่างประเทศ และนโยบายชายแดนร่วม

6.5.4 ยุทธศาสตร์การคุ้มครองผู้ประกอบการ

จากผลการสำรวจความคิดเห็นจากมุมมองของผู้ประกอบการพบว่า ผู้ประกอบการและนักลงทุนขนาดกลางและขนาดย่อมส่วนใหญ่ขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับความตกลงว่าด้วยการลงทุนทั้งความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน และความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน-จีน รวมถึงนโยบายและสิทธิประโยชน์ด้านการลงทุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเทศ ในขณะเดียวกันผู้ประกอบการในพื้นที่ชายแดนอำเภอเชียงของเห็นว่าการจำกัดการแข่งขันจากผู้ประกอบการรายใหญ่ในพื้นที่อำเภอเชียงของมีมากกว่านอกพื้นที่อำเภอเชียงของ

ดังนั้น ยุทธศาสตร์การคุ้มครองผู้ประกอบการควรเน้นให้เกิดการเปิดเสรีด้านการลงทุนในเชิงปฏิบัติอย่างแท้จริง ส่งเสริมการเข้าถึงลงทุนและการดำเนินธุรกิจในพื้นที่เชียงของให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความเท่าเทียมทั้งในแง่ของการเข้าถึงตลาด และการกระจายรายได้ของประชากรในพื้นที่

นโยบายส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลของนักลงทุนและผู้ประกอบการ มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลผู้ประกอบการและนักลงทุนขนาดกลางและขนาดย่อมด้านความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับความตกลงว่าด้วยการลงทุนทั้งความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน และความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน-จีน รวมถึงนโยบายและสิทธิประโยชน์ด้านการลงทุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเทศ

ระยะสั้น: ส่งเสริมการรับรู้และเข้าถึงนโยบาย กฎหมายและข้อบังคับของผู้ประกอบการ เพื่อป้องกันการลงทุนและการดำเนินธุรกิจที่ขัดต่อกฎหมาย และการส่งเสริมให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายด้านการลงทุนอย่างเป็นรูปธรรม ในที่นี้ ควรมีการเตรียมความพร้อมของเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องด้วย

ระยะยาว: สร้างนโยบายและกฎหมายปกป้องทรัพย์สินทางปัญญาระหว่างชายแดน เนื่องจากในอนาคตจะมีการเติบโตของภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพย์สินทางปัญญาที่มากขึ้น ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการออกนโยบายขึ้นมาเพื่อรองรับและป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง: หน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานภาคเอกชน

การกำหนดนโยบาย: นโยบายระดับพื้นที่ชายแดน นโยบายระหว่างประเทศ และนโยบายชายแดนร่วม

นโยบายป้องกันการผูกขาดตลาด มุ่งเน้นไปที่การสร้างความเท่าเทียมทั้งในแง่ของการเข้าถึงตลาด และการกระจายรายได้ของประชากรในพื้นที่ในการเข้าลงทุนและการดำเนินธุรกิจในพื้นที่เชิงของให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ระยะสั้น: ภาครัฐบาลควรเพิ่มการแทรกแซงกลไกตลาดของรัฐบาลเพื่อลดการผูกขาดและการควบคุมตลาดโดยนักลงทุนรายใหญ่ กีดกันการผูกขาดในภาคธุรกิจ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการลงทุนและการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆจากนักลงทุนและผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ก เพื่อเป็นการกระจายรายได้ให้กับผู้ประกอบการในพื้นที่และลดความเหลื่อมล้ำในการประกอบธุรกิจ

ระยะยาว: -

ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง: หน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานภาคเอกชน

การกำหนดนโยบาย: นโยบายระดับพื้นที่ชายแดน และนโยบายระดับชาติ

ตารางที่ 6-2 บทสรุปแนวนโยบายที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ

ประเด็นแนวทางการ ขับเคลื่อน	ระยะเวลา การดำเนิน นโยบาย	แนวนโยบาย	ระดับนโยบาย					ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง		
			พื้นที่ อำเภอ	ภายใน ประเทศ	ระหว่าง ชายแดน	ระหว่าง ประเทศ	ชุมชน	ผู้ประ กอบการ	หน่วยงาน ราชการ	ตัวแทน ภาคเอกชน
1. ยุทธศาสตร์การสร้างบรรยากาศการลงทุน										
1.1 กลยุทธ์ด้านการส่งเสริม แรงงานในพื้นที่	ระยะสั้น:	- จัดตั้งหน่วยงานด้านแรงงานในแต่ละหมู่บ้าน	✓				✓		✓	
		- จัดตั้งสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน	✓		✓				✓	
		- พัฒนาศักยภาพแรงงานในพื้นที่	✓	✓					✓	
		- สร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงการศึกษาของคนในชุมชน	✓							
		ระยะยาว:	- สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่	✓	✓			✓		✓
1.2 กลยุทธ์ส่งเสริมความ มั่นคงทางการเมือง	ระยะสั้น:	- สร้างแหล่งรายได้ในแต่ละพื้นที่	✓	✓			✓		✓	
		- สร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงการจ้างงานและแหล่งรายได้ในพื้นที่	✓				✓		✓	
		- ส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลอย่างเท่าทันและสมดุลทั้งด้านการศึกษาและการอาชีพ	✓	✓	✓		✓		✓	
		- ปรับเปลี่ยนกฎหมายให้เข้ากับบริบทของพื้นที่	✓	✓					✓	
		- ป้องกันภัยคุกคามและความเสี่ยงด้านแรงงาน							✓	✓
		- จัดโซนนิ่งที่อยู่อาศัย							✓	
		ระยะยาว:	-							

ประเด็นแนวทางการขับเคลื่อน	ระยะเวลาการดำเนินนโยบาย	แนวนโยบาย	ระดับนโยบาย				ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง			
			พื้นที่อำเภอ	ภายในประเทศ	ระหว่างชายแดน	ระหว่างประเทศ	ชุมชน	ผู้ประกอบการ	หน่วยงานราชการ	ตัวแทนภาคเอกชน
1.3 กลยุทธ์ส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่	ระยะสั้น:	- พัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงานในพื้นที่ให้สอดคล้องกับ กนอ. และ BOI	✓						✓	✓
		- นโยบายจากส่วนกลางต้องมีการมอบหมายอำนาจให้พื้นที่		✓					✓	
		- สร้างนโยบายที่เกี่ยวข้องกับ Common Control Area เพื่อความสมดุลด้านชายแดน	✓	✓					✓	
	ระยะยาว:	- ปรับปรุงข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในมีความชัดเจน ไม่คลุมเครือ	✓	✓					✓	
		- สร้างอัตลักษณ์ของพื้นที่ชายแดนและนำแนวคิดไปสู่การปฏิบัติ	✓	✓			✓			✓
1.4 กลยุทธ์ส่งเสริมการแสวงหาตลาด	ระยะสั้น:	- ส่งเสริมให้เกิดความเท่าเทียมในการรับรู้และเข้าถึงข้อมูลของผู้ประกอบการ	✓	✓					✓	✓
		- ส่งเสริมการดำเนินงานของภาคธุรกิจที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่	✓					✓	✓	✓
	ระยะยาว:	- ส่งเสริมให้เกิดหน่วยงานด้านการวิจัยและพัฒนาในพื้นที่	✓	✓					✓	✓
		- สร้างนโยบายความร่วมมือระหว่างพื้นที่ชายแดน	✓	✓	✓				✓	✓
		- สร้างนโยบายความร่วมมือระหว่างประเทศ			✓	✓			✓	✓
1.5 กลยุทธ์ส่งเสริมปัจจัยการ	ระยะสั้น:	- ส่งเสริมการลงทุนของภาคธุรกิจที่ใช้	✓						✓	✓

ประเด็นแนวทางการขับเคลื่อน	ระยะเวลาการดำเนินนโยบาย	แนวนโยบาย	ระดับนโยบาย				ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง			
			พื้นที่อำเภอ	ภายในประเทศ	ระหว่างชายแดน	ระหว่างประเทศ	ชุมชน	ผู้ประกอบการ	หน่วยงานราชการ	ตัวแทนภาคเอกชน
ผลิต		วัตถุดิบในพื้นที่ในการผลิตสินค้าและบริการ								
	ระยะยาว:	- ยกระดับเทคโนโลยีและนวัตกรรมในท้องถิ่นให้สูงขึ้น	✓	✓				✓	✓	✓
1.6 กลยุทธ์ด้านการแสวงหาประสิทธิภาพ	ระยะสั้น:	- ส่งเสริมให้อำเภอเชียงของเป็นศูนย์กลางในการอบรมสัมมนาและการสร้างเครือข่ายต่างๆ	✓	✓			✓		✓	
		- สร้างสนธิสัญญาที่ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายของผู้ประกอบการ			✓	✓		✓		✓
	ระยะยาว:	- พัฒนาคุณภาพชีวิตประชากรเพื่อยกระดับภูมิปัญญาชาวบ้าน	✓				✓		✓	
		- เพิ่มการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการเพิ่ม Value Chain ในการลงทุน	✓	✓					✓	
		- ส่งเสริมให้เกิดการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการดำเนินงานทั้งภาครัฐและเอกชน	✓						✓	
		- ยกระดับการเป็นเมืองคู่แฝดที่มีการพัฒนาในแต่ละด้านร่วมกัน	✓		✓					
1.7 กลยุทธ์ด้านการแสวงหาสินทรัพย์เชิงยุทธศาสตร์	ระยะสั้น:	- ส่งเสริมและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านความร่วมมือและข้อตกลงระหว่างพื้นที่ชายแดน			✓	✓			✓	
	ระยะยาว:	- ปรับปรุงนโยบายต่างๆของทั้งสองพื้นที่			✓				✓	

ประเด็นแนวทางการขับเคลื่อน	ระยะเวลาการดำเนินนโยบาย	แนวนโยบาย	ระดับนโยบาย					ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง		
			พื้นที่	ภายใน	ระหว่าง	ระหว่าง	ชุมชน	ผู้ประกอบการ	หน่วยงานราชการ	ตัวแทนภาคเอกชน
			อำเภอ	ประเทศ	ชายแดน	ประเทศ				
		ต้องมีความเท่าเทียมกันเช่น การกำหนดข้อปฏิบัติและข้อบังคับต่างๆ								
1.8 กลยุทธ์การอำนวยความสะดวกให้ภาคธุรกิจ	ระยะสั้น:	- ลดอุปสรรคด้านต้นทุนที่เกิดจากการคอร์รัปชันและความไม่มีประสิทธิภาพ	✓							✓
		- ส่งเสริมการให้บริการหลังการลงทุน	✓							✓
		- ส่งเสริมสิทธิประโยชน์ด้านนโยบายส่งเสริมการลงทุน	✓							✓
		- ส่งเสริมการให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้ลงทุน	✓							✓
	ระยะยาว:	-								
1.9 กลยุทธ์กำหนดความยากง่ายในการดำเนินธุรกิจ	ระยะสั้น:	- ลดต้นทุน ความไม่เกิดประโยชน์ และเวลาในการดำเนินงาน	✓	✓				✓	✓	
	ระยะยาว:	-								
2. กลยุทธ์การเปิดเสรีการลงทุน										
	ระยะสั้น:	- ส่งเสริมการบังคับใช้ข้อกำหนดของ BOI และ กนอ. อย่างเป็นรูปธรรม	✓			✓				✓
		- เตรียมความพร้อมของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเพื่อรับมือความเปลี่ยนแปลงของแรงงานและความเปลี่ยนแปลงด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในพื้นที่				✓	✓	✓	✓	✓
		- สร้างการเจรจาของหน่วยงานทางการเงินของทั้งสองประเทศให้เกิดการทำ	✓	✓						

ประเด็นแนวทางการขับเคลื่อน	ระยะเวลาการดำเนินนโยบาย	แนวนโยบาย	ระดับนโยบาย				ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง			
			พื้นที่อำเภอ	ภายในประเทศ	ระหว่างชายแดน	ระหว่างประเทศ	ชุมชน	ผู้ประกอบการ	หน่วยงานราชการ	ตัวแทนภาคเอกชน
4.1 กลยุทธ์ส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลด้านนโยบายของนักลงทุนและผู้ประกอบการ	ระยะสั้น:	- ส่งเสริมการรับรู้และเข้าถึงนโยบายกฎหมายและข้อบังคับ	✓						✓	✓
		- ส่งเสริมให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายด้านการลงทุนและกฎหมายการปกป้องผู้ลงทุน	✓						✓	
	ระยะยาว:	- สร้างนโยบายและกฎหมายปกป้องทรัพย์สินทางปัญญาระหว่างชายแดน			✓	✓			✓	
4.2 กลยุทธ์ป้องกันการค้าผูกขาดตลาด	ระยะสั้น:	- เพิ่มการแทรกแซงกลไกตลาดของรัฐบาลเพื่อลดการผูกขาดและการควบคุมตลาดโดยนักลงทุนรายใหญ่	✓	✓					✓	✓
		- เพิ่มมาตรการป้องกันการผูกขาดในภาคธุรกิจ	✓	✓					✓	✓
	ระยะยาว:									
หมายเหตุ: นโยบายในกรอบ หมายถึง นโยบายที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่ชายแดนอำเภอเชียงของ										

เอกสารอ้างอิง

- Acemoglu, D., & Johnson, S. (2005). Unbundling institutions. **Journal of political Economy** 113(5), 949-995
- Aitken, B. & Harrison, A. (1999). Do domestic firms benefit from foreign direct investment? Evidence from Venezuela. **American Economic Review** 89, 605-618.
- Alfaro, L., Chanda, A., Kalemli-Ozcan, S. & Sayek, S. (2004). FDI and economic growth: The role of local financial markets. **Journal of International Economics** 64, 89-112.
- Almfraji, Mohammad Amin, Almsafir, Mahmoud Khalid, and Yao, Liu. (2014). Economic Growth and Foreign Direct Investment Inflows: The Case of Qatar. **Procedia – Social and Behavioral Science** 109. 1040-1045.
- Andrews, K. R. (1971). The concept of corporate strategy. Homewood, IL: Dow Jones-Irwin. Shah, A. (1995). Fiscal incentives for investment and innovation. Oxford University Press, New York
- Anwar, Sajid. and Sun, Sizhong. (2012). FDI and market entry/exit: Evidence from China. **Journal of Asian Economics** 23. 487-498.
- ASEAN (2013) ASEAN Comprehensive Investment Agreement (ACIA). ASEAN Secretariat. Available at: <http://www.boi.go.th/index.php?page=acia>
- Baron, S. (1990). Overcoming barriers to technology transfer: bridging the cultural gap between industry and the national laboratories will require persistence and creativity. **Res. Technol. Manage.** 33, 38-43.
- Barro R. J. (1991). Economic growth in a cross section of countries. **Quarterly Journal of Economics** 106(2), 407-443
- Barseghyan L., (2008). Entry cost and cross-country differences in productivity and output. **J Econ Growth** 13, 145-167
- Blomstrom, M., & Kokko, A. (1996). Multinational Corporations and Spillovers. CEPR Discussion Paper, No. 1365.
- Blomstrom, M., & Sjöholm, F. (1999). Technology transfer and spillovers: does local participation with multinationals matter? **European Economic Review** 43, 915-923.
- Blomström, M., & Kokko, A. (2003). The Economics of Foreign Direct Investment Incentives. National Bureau of Economic Research. Working Paper 9489.
- Borensztein E., de Gregorio J., & J.W. Lee. (1998). How does foreign direct investment affects growth. **Journal of International Economics** 45, 115-135.
- Brewer, T. (1993) Government policies, market imperfections, and foreign direct investment. **J International Business Study** 24, 101-120
- Buch, Claudia M., and Lipponer, Alexander. (2004). FDI versus cross-border financial services: the globalisation of German banks. Discussion Paper Series 1: Studies of the Economic Research Centre, Deutsche Bundesbank, No. 5.
- Buckley, P.J., & Casson, M. (1976). The Future of the Multinational Enterprise. Macmillan, London.
- Buckley, P., Clegg, J., Wang, C. and Cross, A. (2002). "FDI, regional differences and economic growth: panel data and evidence from China", *Transnational Corporations*, Vol. 2, 1-28.
- Cantwell, J., & Mudambi, R. (2000). The location of MNE R&D activity: The role of investment incentives. **Management International Review**, 40(1), 127-148.
- Caves, R.E. (1974). Multinational firms, competition and productivity in host-country markets. **Economica** 41, 176-193.

- Caves, R.E. (1996). *Multinational Enterprise and Economic Analysis*, 2nd ed. Cambridge University Press, Cambridge.
- Cavoli, Tony. (2014). Substitutes or compliments? The interactions between components of capital inflows for Asia. *Journal of Asian Economics* 31-32. 32-41.
- Conway, M. A., Williams, H., & Baddeley, A. D. (2005). Boundaries in episodic memories: some initial findings. Paper presented to the 46th Annual meeting of the Psychonomics Society, November 2003, Toronto.
- Cuyvers, et al. (2011). Determinants of foreign direct investment in Cambodia. *Journal of Asian Economics* 22. 222-234.
- Dani R. (1999). Where has all the growth gone? External shocks, social conflict, and growth collapse. *Journal of Economics growth* 4(4), 385-412
- Devajit, Mahanta. (2012) Impact of Foreign Direct Investment on Indian economy. *Research Journal of Management Science*, Vol. 1(2), 29-31.
- Djankov, S., La Porta R., Lopez-de-Silanes, F., & Sheifer, A. (2003) Courts. *Quarterly Journal of Economics* 118(2), 453-517
- Djankov, S., McLiesh, C., & Ramalho, R M., (2006). Regulation and growth. *Economics Letters* 92, 395-401
- Djankov, S., Tim G., Caralee M., Rita R., & Andrei S., (2010). The Effect of Corporate Taxes on Investment and Entrepreneurship. *American Economic Journal: Macroeconomics*, 2(3), 31-64.
- Dunning J.H. (1981) Explaining the International Direct Investment Position of Countries: Towards a Dynamic or Developmental Approach, *Weltwirtschaftliches Archiv* 119, 30-64.
- Dunning, J. H. (1996). *Multinational enterprises and the global economy*. Addison-Wesley Publishers Ltd, Harlow.
- Dunning, J.H. (1993). *Multinational Enterprises and the Global Economy*. Addison-Wesley, Reading.
- Dunning, John H. (1993). Re-evaluating the benefits of foreign direct investment. *Transnational Corporations*, 23-52.
- Dunning, J.H. (1973) The Determinants of International Production, *Oxford Economic Papers* 25, 289-336.
- Dunning, John H. (2001). The Eclectic (OLI) Paradigm of International Production: Past, Present and Future. *International Journal of the Economics of Business*, Vol. 8, No. 2, 173-190.
- Dunning, John H. (2006). Towards a new paradigm of development: implications for the determinants of international business. *Transnational Corporations*, Vol. 15, No. 1, 173-228.
- Dupasquier, Chantal and Osakwe, Patrick N. (2006). Foreign direct investment in Africa: Performance, challenges, and responsibilities. *Journal of Asian Economics* 17, 241-260
- Durham, B., (2004). Absorptive Capacity and the Effects of Foreign Direct Investment and Equity Foreign Portfolio Investment on Economic Growth. *European Economic Review* 48 (2), 285-306.
- Ethier, W.J., & Markusen, J.R. (1996). Multinational firms, technology diffusion and trade. *J. Int. Econ.* 41, 1-28.
- Findlay, R. (1978). Relative backwardness, direct foreign investment and the transfer of technology: a simple dynamic model. *Q. J. Econ.* 92, 1-16.
- Freund, C., & Bolaky, B. (2007). Trade, regulations, and income. *Journal of development economics*, 87, 309-321

- Gao, Ting (2003). Ethnic Chinese networks and international investment: evidence from inward FDI in China. **Journal of Asian Economics** 14. 611-629.
- Golub, S.S. (2003) "Measurement of restrictions on inward foreign direct investment for OECD countries", Economics Department Working Paper No.357, OECD.
- Greaney, Theresa M. and Li, Yao (2009). Assessing foreign direct investment relationship between China, Japan, and the United States. **Journal of Asian Economics** 20. 611-625.
- Guisinger, S. (1992). Rhetoric and reality in international business: a note on the effectiveness of incentives. **Transnational Corporations** 1, 111-123.
- Haddad, M. (1993). Are there positive spillovers from direct foreign investment? Evidence from panel data for Morocco. **Journal of Development Economics** 42, 51-74.
- Hall, R., & Jones, C. I. (1999). Why do some countries produce so much more output per than others? **Quarterly Journal of Economics** 114(1), 83-116
- He, Xiyu and Mu, Qing. (2012). How Chinese firms learn technology from transnational corporations: A comparison of the telecommunication and automobile industries. **Journal of Asian Economics** 23. 270-287.
- Helpman, Elhanan. (1984). A Simple Theory of International Trade with Multinational Corporations. **Journal of Political Economy** 92(3), 451-471.
- Hermes, N., & Lensink, R., (2003), Foreign direct Investment, Financial Development and Economic Growth, **The Journal of Development Studies** 40 (1), 142-163.
- Hopenhayn, H. A. (1992). Entry, Exit, and firm dynamics in long run equilibrium. **Econometrica** 60(5), 1127-1150
- Hsiao, Frank S.T. and Hsiao, Mei-Chu W. (2004). The chaotic attractor of foreign direct investment – Why China? A panel data analysis. **Journal of Asian Economics** 15. 641-670.
- Hsiao, Frank S.T. and Hsiao, Mei-Chu W. (2006). FDI, export, and GDP in East and Southeast Asia–Panel data versus time-series causality analyses. **Journal of Asian Economics** 17. 1082-1106.
- Hymer, S.H. (1976). The International Operations of National Firms: A Study of Direct Foreign Investment. MIT Press, Cambridge
- Investment Expert Group (2006) "Enhancing investment liberalization and facilitation in the Asia-Pacific Region (Stage 1): Reducing Barriers to Investment across APEC to Lift Growth and Lower Poverty", Asia-Pacific Economic Cooperation.
- Investment Expert Group (2007) "Enhancing investment liberalization and facilitation in the Asia-Pacific Region (Stage 2): Reducing behind-the-border barriers to investment", Asia-Pacific Economic Cooperation.
- Japan Bank for International Cooperation: JBIC. (2009). Survey Report on Overseas Business Operations by Japanese Manufacturing Companies.
- Julio, Brandon. and Yook, Youngsuk. (2013). Policy Uncertainty, Irreversibility and Cross-Border Flows of Capital. Finance and Economics Discussion Series, Divisions of Research and Statistics and Monetary Affairs, Federal Reserve Board, Washington, D.C.
- Kalinova, B., Palerm, A. and Thomsen, S. (2010) "OECD's FDI restrictiveness index: 2010 update", OECD working papers on international investment no.2010/3.

- Khaliq, Abdul. (2007). Foreign Direct Investment and Economic Growth: Empirical Evidence from Sectoral Data in Indonesia. Working Paper Department Economics University of Hawai'i at Manoa, No. 26.
- Khan, Saleem M. and Khan, Zahira S. (2007). Book Review - World Investment Report 2006, FDI from Developing and Transition Economics: Implications for Development by United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD). United Nations Publications, New York (2006). *Journal of Asian Economics* 18. 553-561.
- Kim, June-Dong and Kang, In-Soo (1997). Outward FDI and Exports: The Case of South Korea and Japan. *Journal of Asian Economics* 8(1), 39-50
- Kimmitt, Robert, Garay, Mark, and Allen, Dwight. (2010). Money and Borders: Cross-Border Investment in a Changing Global Marketplace. Deloitte Review, Issue 6. 56-69.
- Kojima, Kiyoshi. (1973). A Macroeconomics Approach to Foreign Direct Investment. Hitotsubashi *Journal of Economics* 14(1), 1-21.
- Kojima, Kiyoshi. (1975). International Trade and Foreign Investment: Substitutes or Complements. Hitotsubashi *journal of Economics* 16(1), 1-12.
- Kojima, Kiyoshi. (1977). Transfer of Technology to Developing Countries. Hitotsubashi *Journal of Economics* 17(2), 1-14.
- Kojima, Kiyoshi. (2000). The "flying geese" model of Asian economic development: origin, theoreticl extension, and regional policy implications. *Journal of Asian Economics* 11, 375-401.
- Kokko, A. (1994). Technology market characteristics and spillovers. *Journal of Development Economics* 43, 279-293.
- Kreinin, Mordechai E. and Plummer, Michael G. (2008). Effects of regional integration on FDI: An empirical approach. *Journal of Asian Economics* 19. 447-454
- Krugman, P., & Liras Elizondo R. (1996). Trade policy and the Third World metropolis. *Journal of Development Economics* 49, 137-150
- Kumar, Vinod. (2013). A Study of FDI Inflows at World Level: An Analysis of Trends. *International Journal of computing and Corporate Research*. Vol. 3, Issue 6.
- Lane, Philip R. and Milesi-Ferritti, Gian Maria. (2010). Cross-Border Investment in Small International Financial Centers. IMF Working Paper 10/38.
- Loree, D. W., & Guisinger, S. (1995). Policy and non-policy determinants of US equity foreign direct investment. *Journal of International Business Studies*, 26(2), 281-299.
- Markusen, James R. (1997). Trade versus Investment Liberalization. National Bureau of Economic Research, NBER Working Paper 6231.
- Maneepong C. (2003) Dynamics of Inductrial Development in Border Towns: Case Studies of Thailand Doctoral dissertation. University of New Southwales, 2003
- Masron, Tajul Ariffin and Shahbudin, Amirul Shah Md. (2010). Push Factors of Outward FDI: Evidence from Malaysia and Thailand. *Journal of Business& Policy Research*, Vol.5, No. 1, 54-68.
- Morisset, J., & Andrews-Johnson, K. (2003). The effectiveness of promotion agencies in attracting foreign direct investment. Occasional Paper 16, Foreign Investment Advisory Service (FIAS)

- Mundell, Robert A. (1957). International Trade and Factor Mobility. *The American Economic Review*, Vol. 47, No. 3, 321-335.
- Naanwaab, C., & Yeboah O. (2000). A partial equilibrium analysis of NAFTA's impact on U.S. bilateral trade **International Journal of Economic Sciences and Applied Research** 7 (1), 89-112
- Nayak, Dinkar and Choudhury, Rahul N. (2014). A selective review of foreign directinvestment theories. Economic and social Commission for Asia and the Pacific. Asia-Pacific Research and Training Network on Trade Working Paper, No. 143.
- Nickell, S. J. (1996). Competition and corporate performance. **Journal of Political Economy** 104(4), 724-746
- Oulton, N. (1998). Investment, Capital and Foreign Ownership in UK Manufacturing, Discussion Paper, No. 141. National Institute of Economic and Social Research (NIESR).
- Oxelheim, Lars, and Ghauri, Pervez. (2008). EU-China and the non-transparent race for inward FDI. **Journal of Asian Economics** 19. 358-370.
- Paluzie, E. (2001). Trade policy and regional inequalities. **Papers Regional Science** 80, 67-85
- Root, F. R., & Ahmed, A. (1979). Empirical determinants of manufacturing direct foreign investment in developing countries. **Economic Development Cultural Change** 27, 751-769.
- Sathye, Suneeta. (2011). Foreign direct investment and economic growth: is infrastructure an issue?. *Journal of Academy of Business and Economics*, Volume 11, Issue 2.
- Stepanok, Ignat. (2013). Cross-Border Mergers and Greenfield Foreign Direct Investment. Kiel Working Paper, No. 1805. Kiel Institute for the World Economy, Hindenburgufer, Kiel, Germany.
- Sun, Ling, Fulginiti, Lilyan E., and Chen, Yo-Chan. (2010). Taiwanese industry competitiveness when outward FDI is defensive. **Journal of Asian Economics** 21. 365-377.
- Sun, Sizhong (2012). The role of FDI in domestic exporting: Evidence from China. **Journal of Asian Economics** 23, 434-441.
- Takao, T. (2005) The regional development policy of Thailand and its economic cooperation with neighboring countries, IDE discussion paper no.32, Institute of Developing Economies.
- Takao, T. (2007) Thailand's economic cooperation with neighboring counties and its effects on economic development within Thailand, IDE discussion paper no.115, Institute of Developing Economies.
- Takao, T. (2008) Development of Border Economic Zones in Thailand: Expansion of Border Trade and Formation of Border Economic Zones, IDE discussion paper no.115, Institute of Developing Economies.
- Takao, T. (2009) Border Trade and Economic Zones on the North-South Economic Corridor: Focusing on the Connecting Points between the Four Countries, IDE discussion paper no.205, Institute of Developing Economies.
- Takii, Sadayuki. (2011). Do FDI spillovers vary among home economies?: Evidence from Indonesian manufacturing. **Journal of Asian Economics** 22. 152-163.
- Todo, Yasuyuki, Zhang, Weiying and Zhou, Li-An. (2009). Knowledge spillovers from FDI in China: The role of educated labor in multinational enterprises. **Journal of Asian Economics** 20. 626-639.
- Ucal, Meltem Şengün. (2014). Panel Data Analysis of Foreign Direct Investment and Poverty from the Perspective of Developing Countries. *Procedia – Social and Behavioral Science* 109. 1101-1105.

United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD) (1996). Incentives and foreign direct investment. United Nations Publication, New York

United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD). (1998). World investment report 1998: Trends and determinants. United Nations Publication, New York

United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD). (2010) Assessment of liberalization and facilitation of FDI in thirteen APEC economies, United Nations Conference on Trade and Development.

Urata, S. and Ando, M. (2009) Investment climate study of ASEAN member countries, In Urata and Okabe, Tracing the progress toward the ASEAN Economic Community, ERIA Research Project Report 2009, 3.

Walker, D. (1965). Fiscal measures to promote foreign investment. In E. F. Jackson (Ed.), Economic development in Africa. Basil Blackwell, Oxford

Wheeler, D., & Mody, Q. (1992). International investment location decisions, the case of US firms. **Bulletin of the Oxford Institute of Economics** 33, 57–76.

World Bank (2013) “Doing business: Measuring business regulations”, International Finance Cooperation and The World Bank. Available at: <http://www.doingbusiness.org/rankings>

Xu, B. (2000). Multinational enterprises, technology diffusion, and host country productivity growth. **Journal of Development Economics** 62, 477–493.

Xu, Xinpeng, and Sheng, Yu. (2012). Are FDI Spillovers regional? Firm-level evidence from China. **Journal of Asian Economics** 29. 244-258.

Zhang, K. H. (2001). What attracts foreign multinational corporations to China? **Contemporary Economic Policy** 19(3), 336–347.

เทศบาลตำบลเวียง. (2553). **ข้อมูลทั่วไปเทศบาลตำบลเวียง**. สืบค้นเมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2557, จาก <http://www.wiang.go.th/2010/index.php?pages=about>

เทศบาลตำบลศรี. (2556). **ข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญ**. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2557, จาก <http://www.krung.go.th/Basic.html>

เทศบาลตำบลบุญเรือง. (2555). **เทศบาลตำบลบุญเรือง**. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2557, จาก <http://www.chiangkhong.net/html/boonruang.html>

เทศบาลตำบลสถาน. (2556). **ข้อมูลเทศบาลตำบลสถาน** สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2557, จาก <http://www.sathan.go.th/site/index.php>

เทศบาลตำบลห้วยซ้อ. (ไม่ระบุปี). **สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นห้วยซ้อ** สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2557, จาก <http://huayso.com/teetung.html>

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2557). **Digital Economy: รู้ทัน เข้าใจ และนำไปใช้**. สืบค้นเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2558, จาก <http://www.most.go.th/main/index.php/product/sciencetalk/4054-digital-economy-.html#sthash.a74t5qbw.dpuf>

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. (2556). **เขตการค้าเสรีอาเซียน - จีน (ASEAN - China Free Trade Agreement)** สืบค้นเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2558, จาก <http://www.thaifta.com/ThaiFTA/Home/FTAbByCountry/tabid/53/ctl/detail/id/4/mid/480/usemastercontainer/true/Default.aspx>

กรมทรัพยากรธรณี. (2556). โครงการจัดทำข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่มระดับชุมชน ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัด
เชียงราย. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2557, จาก
<http://www.dmr.go.th/download/Landslide/community/%E0%B8%95%E0%B8%B3%E0%B8%9A%E0%B8%A5%E0%B8%A8%E0%B8%A3%E0%B8%B6%E0%B8%94%E0%B8%AD%E0%B8%99%E0%B8%8A%E0%B8%B1%E0%B8%A2-%E0%B9%80%E0%B8%8A%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%87%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%A2.pdf>

กรมทรัพยากรธรณี (2556) โครงการจัดทำข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่มระดับชุมชน ตำบลริมโขง อำเภอเชียงของ จังหวัด
เชียงราย. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. สืบค้นเมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2557, จาก
<http://www.dmr.go.th/download/Landslide/community/%E0%B8%95%E0%B8%B3%E0%B8%9A%E0%B8%A5%E0%B8%A3%E0%B8%B4%E0%B8%A1%E0%B9%82%E0%B8%82%E0%B8%87%20%E0%B9%80%E0%B8%8A%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%87%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%A2.pdf>

กรมที่ดิน. (2554). การจดทะเบียนทรัพย์สิน. กระทรวงมหาดไทย

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2553). คู่มือการจดทะเบียนพาณิชย์ ตามพระราชบัญญัติ ทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. 2499.
กระทรวงพาณิชย์. พาณิชย์. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2557, จาก
http://www.dbd.go.th/download/downloads/01_tp/text_people.pdf

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2553). คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับนายทะเบียนพาณิชย์และพนักงานเจ้าหน้าที่
กระทรวงพาณิชย์. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2557, จาก
http://www.dbd.go.th/download/downloads/01_tp/text_register.pdf

กรมศุลกากร. (2557). พิธีการศุลกากร. กระทรวงการคลัง. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2557, จาก
<http://internet1.customs.go.th/ext/Formality/ImportFormalities.jsp>

กรมสรรพากร. (2555). ความรู้เรื่องภาษี ภาษีมูลค่าเพิ่ม. กระทรวงการคลัง. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2557, จาก
<http://www.rd.go.th/publish/307.0.html>

กองเศรษฐกิจพลังงานไฟฟ้า. (2556). การขอใช้ไฟฟ้าประเภทธุรกิจอุตสาหกรรม. การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค กระทรวงพลังงาน. สืบค้น
เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2557, จาก https://www.pea.co.th/peawiki/Pages/wiki_001.aspx

การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย. (2557). สิทธิประโยชน์จากนิคมอุตสาหกรรม. กระทรวงอุตสาหกรรม. สืบค้นเมื่อวันที่ 18
มีนาคม 2557, จาก <http://www.ieat.go.th/ieat/index.php/th/>

คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. (2556). คู่มือการขอรับการส่งเสริมการลงทุน 2556. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน
กระทรวงอุตสาหกรรม.

คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. (2557). สิทธิประโยชน์ด้านการลงทุน. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน กระทรวง
อุตสาหกรรม. สืบค้นเมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2557, จาก <http://www.boi.go.th/index.php?page=index>

คู่มือท่องเที่ยว อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย (2553) แผนที่อำเภอเชียงของแบ่งตามตำบล. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2557,
จาก <http://chiangkhong.sadoodta.com/travel/%E0%B9>

จิรพรรณ กุลดิลก. (2551). ผลกระทบของการเปิดการค้าเสรีอาเซียนของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวที่มีผลต่อ
การลงทุนและการค้าชายแดนระหว่างประเทศไทย-ลาว

ที่ว่าการอำเภอเชียงของ (2556) แผนยุทธศาสตร์พัฒนาเศรษฐกิจอำเภอเชียงของ

- ธนาคารเพื่อการนำเข้าส่งออกแห่งประเทศไทย. (2551). “**เชียงของ – บ่อแก้ว**” อีกหนึ่งเมืองคู่แฝดเชื่อมไทย- สปป.ลาว **ตอนบน**. ส่วนเศรษฐกิจต่างประเทศ ฝ่ายวิชาการ. สืบค้นเมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2557 จาก <http://neroc.kku.ac.th/files/doc/2008-05-01174.pdf>
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2558). รายงานการประชุมคณะกรรมการนโยบายการเงิน (ฉบับย่อ) ครั้งที่1/2558 สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2558, จาก https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/MonetPolicyComittee/ReportMPC/Minutes/MPC_Minutes_12558.pdf
- จิตรรัตน์ โชคสุชาติ. (2555). **ศักยภาพของประเทศสมาชิกอาเซียนกับการปรับตัวของผู้ประกอบการไทย**. วารสารนักบริหาร. ฉบับที่ 3(3):14. 26-39. สืบค้นเมื่อ 23 มีนาคม 2557
- ผดุงศักดิ์ สุวรรณเวก. (2554). **ผู้ประกอบการควรรู้ ภาษีมูลค่าเพิ่ม**. สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กระทรวงอุตสาหกรรม. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2557, จาก <http://www.sme.go.th/Lists/EditorInput/DispF.aspx?List=15dca7fb-bf2e-464e-97e5-440321040570&ID=1599>
- พรประไพ เสือเขียว. (2555). **อำเภอเชียงของพร้อมเปิดเสรีอาเซียน** (บทความ). สืบค้นเมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2557, จาก <http://www.dailynews.co.th/Content/Article/174445/%26quot%3B>
- พิริยะ ผลพิรุฬห์. (2549). **แนวคิดของการลงทุนจากต่างประเทศ**. วารสารเศรษฐศาสตร์ธรรมศาสตร์. ปีที่ 24, ฉบับที่ 4, 58-75.
- มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2550). **ความเหมาะสมในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมผลกระทบสิ่งแวดล้อมและการปรับโครงสร้างการผลิต จังหวัดตาก**
- ยุพาวดี สมบูรณ์กุล และคณะ. (2553, ธันวาคม). **โครงการการศึกษาเบื้องต้นเพื่อพัฒนาโจทย์วิจัยเรื่องระบบการจัดการชายแดน** สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ศูนย์เศรษฐกิจการลงทุนภาคที่ 1. (2557). **นโยบายและหลักเกณฑ์การส่งเสริมการลงทุน**. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน กระทรวงอุตสาหกรรม. พาณิขย์. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2557 จาก http://chiangmai.boi.go.th/MainSite/index.php?option=com_content&task=view&id=15&Itemid=29
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2553). **เปิดเสรีโลจิสติกส์อาเซียน ผลดี-ผลเสีย**
- สตูดิโอ วงศ์เกียรติขจร. (2556). **อาเซียนกับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (1)**. หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ Section: ASEAN+, ปีที่ 3, ฉบับที่ 116, หน้า 2.
- สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา. (2556). **รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาวิจัยเรื่อง โอกาสและอุปสรรคการลงทุนภายใต้ความตกลงด้านการลงทุนอาเซียน**.
- สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม. (2556). **ข้อตกลงของอาเซียนที่มีผลต่อภาคอุตสาหกรรมไทย** กระทรวงอุตสาหกรรม
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. (2010). **การเปรียบเทียบศักยภาพทางเศรษฐกิจของเส้นทางสายหลักในระเบียงเศรษฐกิจอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง**, ฝ่ายนโยบายชาติและความสัมพันธ์ข้ามชาติ (ฝ่าย 1) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. (2558). **สิทธิประโยชน์ด้านการลงทุน**. กระทรวงพาณิชย์. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2558, จาก http://www.boi.go.th/upload/content/2_2557_64939.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. (2554). **รายงานผลการศึกษาและวิเคราะห์ความเชื่อมั่นนักลงทุนต่างชาติ ปี 2554 ฉบับผู้บริหาร**.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. (2554). **คู่มือการขอรับการส่งเสริมการลงทุน 2554**. สืบค้นเมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2557, จาก http://www.sciencepark.or.th/documents/content/Guide_Thai.pdf

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558). ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนา

เศรษฐกิจพิเศษ ครั้งที่ 1/2558 สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2558, จาก

http://www.nesdb.go.th/Portals/0/news/nesdbnews/15/data_1515290115.pdf

สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเชียงราย. (2555). **ทำไมจึงต้องเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงราย**. กระทรวงพาณิชย์

สืบค้นเมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2557 จาก <http://pcoc.moc.go.th/wappPCOC/views/dViews.aspx?pv=57&pi=185442>

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย. (2554). **ข้อมูลทั่วไปของอำเภอเชียงแสน**. กระทรวงวัฒนธรรม พาณิชัย. สืบค้นเมื่อวันที่ 25

พฤษภาคม 2557 จาก province.m-culture.go.th/chiangrai/v2011/.../1322548301.doc

สุมาลี สุขตานนท์. (2546). การค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน สถาบันขนส่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมบัติ วรित्रนุวัตร. (2555). **มุมมองจากการสำรวจข้อมูลในโครงการการศึกษาสถานภาพและแนวโน้มการย้ายฐานธุรกิจ**

ของบริษัทสัญชาติญี่ปุ่นมายังประเทศไทย. TPA News ประตุสู่ TNI, สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น, No. 187, 50-51.

สุรศักดิ์ เอี่ยมเลิศ. (2547). การค้าชายแดนจังหวัดเชียงราย ปัญหาการลักลอบนำเข้าสินค้าและการป้องกันปราบปรามของ

กรมศุลกากร การค้นคว้าแบบอิสระ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ฤทัยชนก จริ่งจิตร (2556). **กลยุทธ์การเลือกวิธีเข้าสู่ตลาด (Entry Modes) ของสินค้าเกษตรไทยสู่ AEC**. สำนักงาน

นโยบายและยุทธศาสตร์การค้า.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ตารางแสดงผลการประเมินปัจจัยดึงดูดการลงทุนในพื้นที่ชายแดนอำเภอเชียงของ การเปิดเสรีการลงทุน การอำนวยความสะดวกทางการลงทุน และความง่ายในการดำเนินกิจการในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
จากกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการในและนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ

ตารางภาคผนวกที่ 1 ผลการประเมินปัจจัยดึงดูดการลงทุนในพื้นที่ชายแดนอำเภอเชียงของ (Pull Factors) จากกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอเชียงของ

ส่วนที่ 1 ปัจจัยดึงดูดการลงทุน (Pull Factors)	กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการ (ใน)				ค่าเฉลี่ย
	01	02	03	04	รวม
1. ปัจจัยด้านนโยบายต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Policy Framework for FDI)					
1.1 ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจและการเมือง					
1.1.1 ความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ	4.00	4.25	4.20	3.50	3.99
1.1.2 ความมั่นคงทางด้านการเมืองการปกครอง	4.00	4.13	3.60	3.50	3.81
1.1.3 ความมั่นคงทางด้านสังคมและชุมชน	4.00	4.13	4.00	3.50	3.91
ค่าเฉลี่ยรวม (1.1)	4.00	4.17	3.93	3.50	3.90
1.2 ด้านนโยบายส่งเสริมการลงทุน					
1.2.1 นโยบายส่งเสริมที่ให้ประโยชน์ด้านกฎระเบียบที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจ	2.00	3.38	4.40	3.00	3.20
1.2.2 นโยบายส่งเสริมที่ให้ประโยชน์ด้านมาตรฐานการปฏิบัติต่อผู้ประกอบการหรือนักลงทุนชาวต่างชาติ	2.00	3.25	4.20	3.00	3.11
1.2.3 นโยบายส่งเสริมของรัฐบาลที่มีผลต่อโครงสร้างและกลไกของตลาด	2.00	3.13	3.60	3.50	3.06
ค่าเฉลี่ยรวม (1.2)	2.00	3.25	4.07	3.17	3.12
1.3 ด้านการส่งเสริมผลประโยชน์แก่นักลงทุน					
1.3.1 การส่งเสริมประโยชน์ให้แก่นักลงทุนด้านข้อตกลงทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ	2.00	2.88	4.40	3.50	3.20
ค่าเฉลี่ยรวม (1.3)	2.00	2.88	4.40	3.50	3.20
1.4 ด้านนโยบายการพัฒนาในพื้นที่					
1.4.1 นโยบายการแปรรูปเศรษฐกิจตามแนวคิด “เชียงของ: หนึ่งเมืองสองแบบ-การพัฒนาอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน” หรือ การแบ่งโซนเชียงของเมืองเก่าและเมืองใหม่	2.00	2.88	2.80	3.00	2.67
1.4.2 นโยบายการแปรรูปเศรษฐกิจตามแนวคิด “เขตเศรษฐกิจพิเศษ”	1.00	2.63	3.00	1.00	1.91
1.4.3 นโยบายการลดอุปสรรคด้านมาตรการกีดกันการค้าทางภาษีศุลกากร	1.00	2.38	3.80	1.00	2.05
1.4.4 นโยบายการลดอุปสรรคด้านมาตรการกีดกันการค้าที่ไม่ใช่ภาษีศุลกากร	1.00	2.38	3.40	1.00	1.95
1.4.5 นโยบายการเก็บภาษี เช่น การให้สิทธิประโยชน์ด้านการลดหย่อนภาษีขาเข้าหรือขาออก	3.00	2.38	2.40	1.00	2.20
ค่าเฉลี่ยรวม (1.4)	1.60	2.53	3.08	1.40	2.15
ค่าเฉลี่ยรวม ปัจจัยที่ 1 (1.1-1.4)	2.40	3.21	3.87	2.89	3.09

ส่วนที่ 1 ปัจจัยดึงดูดการลงทุน (Pull Factors)	กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการ (ใน)				ค่าเฉลี่ย
	01	02	03	04	รวม
2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Determinants)					
<i>2.1 ด้านการแสวงหาตลาด (Market Seeking)</i>					
2.1.1 เชิงของมี “กลุ่มลูกค้าที่เป็นตลาดขนาดใหญ่” และ/หรือ มีโอกาสในการขยายตลาด	1.00	2.5	3.40	2.50	2.35
2.1.2 เชิงของ “มีอัตราการเติบโตของตลาดที่มีแนวโน้มที่ดี”	5.00	3.75	3.40	2.50	3.66
2.1.3 การลงทุนเชิงของจะช่วยให้เกิด “การเข้าถึงตลาดในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค เช่น ตลาดอาเซียน และตลาดระดับโลก” ในอนาคตต่อไป	1.00	3.13	4.40	2.50	2.76
2.1.4 ตลาดในพื้นที่เชิงของมี “ความต้องการของผู้บริโภคที่ตรงกับสินค้า/บริการของนักลงทุน”	1.00	3.38	2.60	2.50	2.37
2.1.5 เชิงของมีโครงสร้างของเศรษฐกิจที่เป็นสิ่งดึงดูดการลงทุน	1.00	3.63	3.60	2.00	2.56
ค่าเฉลี่ยรวม (2.1)	1.80	3.28	3.48	2.40	2.74
<i>2.2 ด้านการแสวงหาปัจจัยการผลิต: (Resource Seeking)</i>					
2.2.1 เชิงของมีแหล่งวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตสินค้า/บริการ	5.00	2.13	1.00	2.00	2.53
2.2.2 เชิงของมีแหล่งสินค้าชั้นกลางที่ใช้ในการผลิตสินค้า/บริการ	1.00	1.63	1.20	1.00	1.21
2.2.3 เชิงของมีแรงงานที่มีฝีมือสำหรับการผลิตสินค้า/บริการ	1.00	1.88	1.60	5.00	2.37
2.2.4 เชิงของมีแรงงานที่ไม่เน้นฝีมือสำหรับการผลิตสินค้า/บริการ	3.00	2.38	2.80	5.00	3.30
2.2.5 เชิงของมีเทคโนโลยี นวัตกรรม ภูมิปัญญา หรือทรัพย์สินทางปัญญา ที่สอดคล้องกับการผลิตสินค้า/บริการ	1.00	1.88	2.80	4.00	2.42
ค่าเฉลี่ยรวม (2.2)	2.20	1.98	1.88	3.40	2.37
<i>2.3 ด้านการแสวงหาประสิทธิภาพ: (Efficiency Seeking)</i>					
2.3.1 การช่วยลดต้นทุนของปัจจัยการผลิตทางตรงในสินค้า/บริการ หรือทำให้เกิด Economies of scale and scope	1.00	1.25	2.00	2.50	1.69
2.3.2 การช่วยลดต้นทุนของปัจจัยการผลิตทางอ้อมอื่นๆ เช่น ต้นทุนการขนส่ง การติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศ และสินค้าชั้นกลาง	3.00	1.38	3.00	3.00	2.60
2.3.3 การเป็นแหล่งผลิตสินค้า/บริการ ที่มีประสิทธิภาพ	2.00	1.88	1.80	2.00	1.92
2.3.4 การเป็นแหล่งภูมิปัญญา/ความรู้/เทคโนโลยี/วิจัยและพัฒนา ที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้า/บริการ	1.00	1.5	3.00	2.00	1.88

ส่วนที่ 1 ปัจจัยดึงดูดการลงทุน (Pull Factors)	กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการ (ใน)				ค่าเฉลี่ย
	01	02	03	04	รวม
2.3.5 โอกาสได้เครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศจากการเป็นสมาชิกตามข้อตกลงความร่วมมือทางเศรษฐกิจ เช่น โอกาสการค้าการลงทุนร่วมกับ สปป.ลาว จีน เวียดนาม เป็นต้น	1.00	2.75	4.40	2.00	2.54
ค่าเฉลี่ยรวม (2.3)	1.60	1.75	2.84	2.30	2.12
2.4 ด้านการแสวงหาสินทรัพย์เชิงยุทธศาสตร์: (Strategic Asset Seeking)					
2.4.1 โครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งที่อำนวยความสะดวกต่อการผลิตและกระจายสินค้า/บริการ	4.00	4.13	4.60	4.50	4.31
2.4.2 โครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งที่เชื่อมต่อไปยังประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะ สะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 4 ที่อำนวยความสะดวกต่อการผลิตและกระจายสินค้า/บริการ	1.00	3.63	4.60	2.00	2.81
2.4.3 โครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภคที่อำนวยความสะดวกต่อการผลิตและกระจายสินค้า/บริการ	4.00	3.88	4.80	3.00	3.92
2.4.4 โครงสร้างพื้นฐานด้านการสื่อสารและโทรคมนาคมที่อำนวยความสะดวกต่อการผลิตและกระจายสินค้า/บริการ	4.00	3.63	3.60	4.00	3.81
2.4.5 จำนวนผู้ประกอบการธุรกิจด้านการให้บริการขนส่งที่ช่วยอำนวยความสะดวกต่อการผลิตและกระจายสินค้า/บริการ	4.00	3.13	4.60	4.00	3.93
2.4.6 นโยบายการใช้จ่ายภาครัฐที่จะช่วยสนับสนุน/อำนวยความสะดวก/เพิ่มโอกาสทางธุรกิจแก่นักลงทุน	2.00	2.88	4.00	2.50	2.85
ค่าเฉลี่ยรวม (2.4)	3.17	3.54	4.37	3.33	3.60
ค่าเฉลี่ยรวม ปัจจัยที่ 2 (2.1-2.4)	2.19	2.64	3.14	2.86	2.71
3. ปัจจัยด้านการอำนวยความสะดวกของธุรกิจ (Business Facilitation)					
3.1 การส่งเสริมสิทธิประโยชน์ด้านนโยบายส่งเสริมการลงทุน (รวมถึงการช่วยสร้างภาพพจน์ที่ดีของธุรกิจ มีกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนการลงทุน การให้บริการที่อำนวยความสะดวกต่อการลงทุน)	2.00	2.00	2.00	2.50	2.13
3.2 การส่งเสริมการให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้ลงทุน เช่น การสนับสนุนเงินทุน การมีโอกาสดูติดต่อกับเครือข่ายธุรกิจนักลงทุนในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ หรือระดับภูมิภาค	2.00	2.00	1.00	2.00	1.75
3.3 การส่งเสริมการลดอุปสรรคด้านต้นทุนการดำเนินการสูงจากการคอร์รัปชันและการบริหารที่ไม่มีประสิทธิภาพ	1.00	2.13	2.20	1.00	1.58

ส่วนที่ 1 ปัจจัยดึงดูดการลงทุน (Pull Factors)	กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการ (ใน)				ค่าเฉลี่ย
	01	02	03	04	รวม
3.4 สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการในสังคมที่สามารถเอื้อประโยชน์ ต่อนักลงทุน เช่น มีสำนักงานด้านศุลกากรกร สำนักงานด้านตรวจคนเข้าเมือง ท่าเรือ สะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 4 โรงพยาบาล โรงเรียน หน่วยงาน ราชการและเอกชนต่างๆ	1.00	3.88	4.20	2.00	2.77
3.5 การให้บริการหลังการลงทุนเพื่ออำนวยความสะดวกและช่วยเหลือนัก ลงทุน	2.00	2.25	3.20	1.00	2.11
ค่าเฉลี่ยรวม ปัจจัยที่ 3	1.60	2.45	2.52	1.70	2.07
ค่าเฉลี่ยรวม ปัจจัยดึงดูดการลงทุน (Pull Factors)	2.06	2.77	3.18	2.48	2.62

ที่มา จากการสำรวจ รวบรวม และคำนวณโดยผู้วิจัย

หมายเหตุ: 01 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเกษตร 02 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการค้าปลีกและค้าส่ง
03 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการขนส่งและโลจิสติกส์ 04 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการอสังหาริมทรัพย์

ตารางผนวกที่ 2 การประเมินปัจจัยดึงดูดการลงทุนในพื้นที่ชายแดนอำเภอเชียงของ (Pull Factors) จากกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ

ส่วนที่ 1 ปัจจัยดึงดูดการลงทุน (Pull Factors)	กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการ (ใน)				ค่าเฉลี่ย
	01	02	03	04	รวม
1. ปัจจัยด้านนโยบายต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Policy Framework for FDI)					
1.1 ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจและการเมือง					
1.1.1 ความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ	3.67	3.67	3.67	3.95	3.74
1.1.2 ความมั่นคงทางด้านการเมืองการปกครอง	4.67	3.78	4.33	4.33	4.28
1.1.3 ความมั่นคงทางด้านสังคมและชุมชน	4.33	3.44	3.67	3.95	3.85
ค่าเฉลี่ยรวม (1.1)	4.22	3.63	3.89	4.08	3.96
1.2 ด้านนโยบายส่งเสริมการลงทุน					
1.2.1 นโยบายส่งเสริมที่ให้ประโยชน์ด้านกฎระเบียบที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจ	4.33	3.56	3.00	3.57	3.62
1.2.2 นโยบายส่งเสริมที่ให้ประโยชน์ด้านมาตรฐานการปฏิบัติต่อผู้ประกอบการหรือนักลงทุนชาวต่างชาติ	4.00	3.56	3.00	3.57	3.53
1.2.3 นโยบายส่งเสริมของรัฐบาลที่มีผลต่อโครงสร้างและกลไกของตลาด	3.33	3.78	3.00	3.57	3.42
ค่าเฉลี่ยรวม (1.2)	3.89	3.63	3.00	3.57	3.52
1.3 ด้านการส่งเสริมผลประโยชน์แก่นักลงทุน					
1.3.1 การส่งเสริมประโยชน์ให้แก่นักลงทุนด้านข้อตกลงทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ	3.67	3.78	3.00	3.57	3.50
ค่าเฉลี่ยรวม (1.3)	3.67	3.78	3.00	3.57	3.50
1.4 ด้านนโยบายการพัฒนาในพื้นที่					
1.4.1 นโยบายการแปรรูปเศรษฐกิจตามแนวคิด “เชียงของ: หนึ่งเมืองสองแบบ-การพัฒนาอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน” หรือ การแบ่งโซนเชียงของเมืองเก่าและเมืองใหม่	3.67	3.22	1.00	2.14	2.51
1.4.2 นโยบายการแปรรูปเศรษฐกิจตามแนวคิด “เขตเศรษฐกิจพิเศษ”	3.33	3.56	1.67	2.38	2.73
1.4.3 นโยบายการลดอุปสรรคด้านมาตรการกีดกันการค้าทางภาษีศุลกากร	3.33	3.67	1.67	2.10	2.69
1.4.4 นโยบายการลดอุปสรรคด้านมาตรการกีดกันการค้าที่ไม่ใช่ภาษีศุลกากร	3.33	3.78	3.00	2.71	3.21
1.4.5 นโยบายการเก็บภาษี เช่น การให้สิทธิประโยชน์ด้านการลดหย่อนภาษีขาเข้าหรือขาออก	4.00	-	-	-	4.00
ค่าเฉลี่ยรวม (1.4)	3.53	3.56	1.84	2.33	3.03
ค่าเฉลี่ยรวม ปัจจัยที่ 1 (1.1-1.4)	3.83	3.65	2.93	3.39	3.50

ส่วนที่ 1 ปัจจัยดึงดูดการลงทุน (Pull Factors)	กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการ (ใน)				ค่าเฉลี่ย
	01	02	03	04	รวม
2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Determinants)					
<i>2.1 ด้านการแสวงหาตลาด (Market Seeking)</i>					
2.1.1 เชิงของมี “กลุ่มลูกค้าที่เป็นตลาดขนาดใหญ่” และ/หรือ มีโอกาสในการขยายตลาด	4.67	3.78	4.33	4.33	4.28
2.1.2 เชิงของ “มีอัตราการเติบโตของตลาดที่มีแนวโน้มที่ดี”	4.67	4.00	4.33	4.33	4.33
2.1.3 การลงทุนเชิงของจะช่วยให้เกิด “การเข้าถึงตลาดในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค เช่น ตลาดอาเซียน และตลาดระดับโลก” ในอนาคตต่อไป	3.67	3.78	5.00	4.71	4.29
2.1.4 ตลาดในพื้นที่เชิงของมี “ความต้องการของผู้บริโภคที่ตรงกับสินค้า/บริการของนักลงทุน”	4.67	3.56	1.67	2.81	3.17
2.1.5 เชิงของมีโครงสร้างของเศรษฐกิจที่เป็นสิ่งดึงดูดการลงทุน	4.67	3.56	2.33	3.05	3.40
ค่าเฉลี่ยรวม (2.1)	4.47	3.74	3.53	3.85	<u>3.89</u>
<i>2.2 ด้านการแสวงหาปัจจัยการผลิต: (Resource Seeking)</i>					
2.2.1 เชิงของมีแหล่งวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตสินค้า/บริการ	2.00	3.00	2.33	2.05	2.35
2.2.2 เชิงของมีแหล่งสินค้าขั้นกลางที่ใช้ในการผลิตสินค้า/บริการ	2.00	2.22	1.00	1.29	1.63
2.2.3 เชิงของมีแรงงานที่มีฝีมือสำหรับการผลิตสินค้า/บริการ	2.00	2.56	2.33	2.62	2.38
2.2.4 เชิงของมีแรงงานที่ไม่เน้นฝีมือสำหรับการผลิตสินค้า/บริการ	2.67	2.22	3.67	3.52	3.02
2.2.5 เชิงของมีเทคโนโลยี นวัตกรรม ภูมิปัญญา หรือทรัพย์สินทางปัญญา ที่สอดคล้องกับการผลิตสินค้า/บริการ	1.67	2.11	3.00	2.71	2.37
ค่าเฉลี่ยรวม (2.2)	2.07	2.42	2.47	2.44	<u>2.35</u>
<i>2.3 ด้านการแสวงหาประสิทธิภาพ: (Efficiency Seeking)</i>					
2.3.1 การช่วยลดต้นทุนของปัจจัยการผลิตทางตรงในสินค้า/บริการ หรือทำให้เกิด Economies of scale and scope	2.67	2.33	3.67	2.52	2.80
2.3.2 การช่วยลดต้นทุนของปัจจัยการผลิตทางอ้อมอื่นๆ เช่น ต้นทุนการขนส่ง การติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศ และสินค้าขั้นกลาง	3.33	3.22	3.67	2.52	3.19
2.3.3 การเป็นแหล่งผลิตสินค้า/บริการ ที่มีประสิทธิภาพ	2.00	2.11	1.00	1.57	1.67
2.3.4 การเป็นแหล่งภูมิปัญญา/ความรู้/เทคโนโลยี/วิจัยและพัฒนา ที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้า/บริการ	2.00	2.33	1.00	1.00	1.58

ส่วนที่ 1 ปัจจัยดึงดูดการลงทุน (Pull Factors)	กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการ (ใน)				ค่าเฉลี่ย
	01	02	03	04	รวม
2.3.5 โอกาสได้เครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศจากการเป็นสมาชิกตามข้อตกลงความร่วมมือทางเศรษฐกิจ เช่น โอกาสการค้าการลงทุนร่วมกับ สปป.ลาว จีน เวียดนาม เป็นต้น	3.33	3.33	4.33	4.33	3.83
ค่าเฉลี่ยรวม (2.3)	2.67	2.66	2.73	2.39	<u>2.61</u>
2.4 ด้านการแสวงหาสินทรัพย์เชิงยุทธศาสตร์: (Strategic Asset Seeking)					
2.4.1 โครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งที่อำนวยความสะดวกต่อการผลิตและกระจายสินค้า/บริการ	4.33	4.44	4.33	4.33	4.36
2.4.2 โครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งที่เชื่อมต่อไปยังประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะ สะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 4 ที่อำนวยความสะดวกต่อการผลิตและกระจายสินค้า/บริการ	4.33	4.44	4.67	4.81	4.56
2.4.3 โครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภคที่อำนวยความสะดวกต่อการผลิตและกระจายสินค้า/บริการ	3.67	4.22	4.33	4.33	4.14
2.4.4 โครงสร้างพื้นฐานด้านการสื่อสารและโทรคมนาคมที่อำนวยความสะดวกต่อการผลิตและกระจายสินค้า/บริการ	3.67	4.22	3.67	3.81	3.84
2.4.5 จำนวนผู้ประกอบการธุรกิจด้านการให้บริการขนส่งที่ช่วยอำนวยความสะดวกต่อการผลิตและกระจายสินค้า/บริการ	3.67	4.33	4.33	4.48	4.20
2.4.6 นโยบายการใช้จ่ายภาครัฐที่จะช่วยสนับสนุน/อำนวยความสะดวก/เพิ่มโอกาสทางธุรกิจแก่นักลงทุน	3.67	3.89	3.67	3.67	3.72
ค่าเฉลี่ยรวม (2.4)	3.89	4.26	4.17	4.24	<u>4.14</u>
ค่าเฉลี่ยรวม ปัจจัยที่ 2 (2.1-2.4)	3.27	3.27	3.22	3.23	<u>3.25</u>
3. ปัจจัยด้านการอำนวยความสะดวกของธุรกิจ (Business Facilitation)					
3.1 การส่งเสริมสิทธิประโยชน์ด้านนโยบายส่งเสริมการลงทุน (รวมถึงการช่วยสร้างภาพพจน์ที่ดีของธุรกิจ มีกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนการลงทุน การให้บริการที่อำนวยความสะดวกต่อการลงทุน)	2.67	3.00	2.33	2.62	2.65
3.2 การส่งเสริมการให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้ลงทุน เช่น การสนับสนุนเงินทุน การมีโอกาสดูติดต่อกับเครือข่ายธุรกิจนักลงทุนในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ หรือระดับภูมิภาค	2.67	2.78	1.67	2.24	2.34
3.3 การส่งเสริมการลดอุปสรรคด้านต้นทุนการดำเนินการสูงจากการคอร์รัปชันและการบริหารที่ไม่มีประสิทธิภาพ	2.33	2.78	2.33	2.62	2.52

ส่วนที่ 1 ปัจจัยดึงดูดการลงทุน (Pull Factors)	กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการ (ใน)				ค่าเฉลี่ย
	01	02	03	04	รวม
3.4 สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการในสังคมที่สามารถเอื้อประโยชน์ ต่อนักลงทุน เช่น มีสำนักงานด้านศุลกากรกร สำนักงานด้านตรวจคนเข้าเมือง ท่าเรือ สะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 4 โรงพยาบาล โรงเรียน หน่วยงาน ราชการและเอกชนต่างๆ	3.33	4.22	4.33	3.90	3.95
3.5 การให้บริการหลังการลงทุนเพื่ออำนวยความสะดวกและช่วยเหลือนัก ลงทุน	3.33	2.11	3.00	3.00	2.86
ค่าเฉลี่ยรวม ปัจจัยที่ 3	2.87	2.98	2.73	2.88	2.86
ค่าเฉลี่ยรวม ปัจจัยดึงดูดการลงทุน (Pull Factors)	3.32	3.30	2.96	3.16	3.20

ที่มา จากการสำรวจ รวบรวม และคำนวณโดยผู้วิจัย

หมายเหตุ: 01 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเกษตร 02 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการค้าปลีกและค้าส่ง
03 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการขนส่งและโลจิสติกส์ 04 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการอสังหาริมทรัพย์

ตารางผนวกที่ 3 ผลการประเมินการเปิดเสรีด้านการลงทุนจากกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการในอำเภอเชียงของ

ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์	กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการ				ค่าเฉลี่ย
	01	02	03	04	รวม
1. การกำหนดขอบเขตในการดำเนินธุรกิจของนักลงทุนต่างชาติ/นักลงทุนไทย					
1.1 การจำกัดประเภทของธุรกิจในการประกอบกิจการ	1.00	2.38	1.50	2.50	1.85
1.2 การจำกัดรูปแบบของธุรกิจในการประกอบกิจการ	1.00	1.88	1.83	1.50	1.55
1.3 การกำหนดเงินลงทุนขั้นต่ำ	1.00	1.88	1.33	1.00	1.30
1.4 การจำกัดสัดส่วนการถือหุ้นในบริษัท	1.00	1.88	1.83	1.00	1.43
1.5 การจำกัดการครอบครองที่ดินและการใช้ที่ดินเพื่อการประกอบธุรกิจ	1.00	2.00	2.17	2.00	1.79
1.6 การกำหนดขอบเขตในการจัดตั้งสำนักงาน	1.00	2.25	2.17	2.00	1.86
1.7 การเลือกปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระหว่างนักลงทุนต่างชาติและนักลงทุนไทย	1.00	1.88	2.17	1.00	1.51
ค่าเฉลี่ยรวม	1.00	2.02	1.86	1.57	1.61
2. การดำเนินธุรกิจที่พึงประสงค์					
2.1 การจำกัดการจ้างงานจากแรงงานในท้องถิ่น	3.00	2.13	1.17	2.50	2.20
2.2 การจำกัดการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นเป็นทรัพยากรในการผลิต	3.00	2.13	1.00	2.00	2.03
2.3 การจำกัดการถ่ายทอดเทคโนโลยี ทักษะ และความรู้ต่างๆให้กับชุมชนในท้องถิ่น	2.00	2.13	2.50	2.00	2.16
ค่าเฉลี่ยรวม	2.67	2.13	1.56	2.17	2.13
3. ข้อจำกัดในการทำธุรกรรมระหว่างประเทศและการควบคุมการไหลเวียนของเงินตราต่างประเทศ					
3.1 ข้อจำกัดในการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ	-	2.38	2.00	1.00	1.79
3.2 การขาดความโปร่งใสในการดำเนินงานเพื่อการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ	-	1.75	1.83	1.00	1.53
3.3 การขาดความน่าเชื่อถือในการดำเนินงานเพื่อการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ	-	2.00	1.83	1.00	1.61
ค่าเฉลี่ยรวม	-	2.04	1.89	1.00	1.64
4. ข้อจำกัดในการเคลื่อนย้ายแรงงานและความต้องการในการจ้างงาน					
4.1 การกำหนดให้มีการจ้างแรงงานในท้องถิ่น	3.00	2.13	1.50	1.00	1.91
4.2 ข้อจำกัดในการจ้างแรงงานต่างด้าวมาก	3.00	2.25	2.20	-	2.48
ค่าเฉลี่ยรวม	3.00	2.19	1.85	1.00	2.20
5. ข้อจำกัดในการใช้ทรัพยากรการผลิต					
5.1 การกำหนดให้มีการใช้วัตถุดิบที่ผลิตในประเทศ	3.00	2.38	3.00	2.00	2.60
5.2 การกำหนดให้มีการใช้วัตถุดิบที่ผลิตและนำเข้าจากต่างประเทศ	1.00	2.50	3.00	3.00	2.38
ค่าเฉลี่ยรวม	2.00	2.44	3.00	2.50	2.49
ค่าเฉลี่ยรวม ปัจจัยเปิดเสรีทางการลงทุน	2.17	2.16	2.03	1.65	2.01

ที่มา จากการสำรวจ รวบรวม และคำนวณโดยผู้วิจัย

หมายเหตุ: 01 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเกษตร 02 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการค้าปลีกและค้าส่ง

03 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการขนส่งและโลจิสติกส์ 04 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการอสังหาริมทรัพย์

ตารางผนวกที่ 4 ผลการประเมินการอำนวยความสะดวกด้านการลงทุนจากกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการในอำเภอเชียงของ

ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์	กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการ				ค่าเฉลี่ย
	01	02	03	04	รวม
1. การกำหนดนโยบาย กฎหมาย และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน					
1.1 การบังคับใช้กฎหมายการลงทุน	5.00	2.13	2.60	2.00	2.93
1.2 ความล้าสมัยและความด้อยพัฒนาของกฎหมายการลงทุน	3.00	2.25	2.60	2.00	2.46
1.3 การขาดความโปร่งใสของกฎหมายการลงทุน	1.00	2.25	2.60	1.00	1.71
1.4 ความคลุมเครือของกฎหมายการลงทุน	1.00	2.50	2.60	1.00	1.78
1.5 การเปลี่ยนแปลงของกฎหมายการลงทุน	1.00	2.25	3.00	1.00	1.81
1.6 การขาดความน่าเชื่อถือของกฎหมายการลงทุน	1.00	2.25	2.00	1.00	1.56
ค่าเฉลี่ยรวม	2.00	2.27	2.57	1.33	2.04
2. ความซับซ้อนและความล่าช้าในการดำเนินงานที่ส่งผลต่อการบังคับใช้กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน					
2.1 ความซับซ้อนของการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อการดำเนินธุรกิจ	5.00	2.25	2.83	2.50	3.15
2.2 ความล่าช้าของการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อการดำเนินธุรกิจ	5.00	2.50	3.17	2.00	3.17
2.3 ความขาดแคลนบุคลากรของหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องในการดำเนินธุรกิจ	5.00	2.75	3.50	2.00	3.31
2.4 การขาดความร่วมมือระหว่างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อการดำเนินธุรกิจ	5.00	2.50	3.17	2.00	3.17
2.5 การขาดความชัดเจนในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อการดำเนินธุรกิจ	1.00	2.50	3.17	2.50	2.29
ค่าเฉลี่ยรวม	4.20	2.50	3.17	2.20	3.02
3. กฎหมายปกป้องทรัพย์สินทางปัญญา					
3.1 การจำหน่ายสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์	-	1.33	2.00	-	1.67
3.2 การขาดการปราบปรามการค้าสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์บริเวณชายแดนในอำเภอเชียงของ	-	1.17	2.00	-	1.59
3.3 การขาดกฎหมายที่ใช้ปราบปรามสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ที่มีประสิทธิภาพในอำเภอเชียงของ	-	1.17	3.00	-	2.09
ค่าเฉลี่ยรวม	-	1.22	2.33	-	1.78
4. กฎระเบียบของแรงงานและปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง					
4.1 ข้อจำกัดในการจ้างแรงงาน	3.00	1.75	2.33	1.00	2.02
4.2 ความยากลำบากในการจ้างงานในการจ้างแรงงาน	3.00	2.00	2.33	1.00	2.08
4.3 ความไม่เหมาะสมของค่าจ้างแรงงาน	3.00	3.25	2.40	3.00	2.91
ค่าเฉลี่ยรวม	3.00	2.33	2.35	1.67	2.34

ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์	กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการ				ค่าเฉลี่ย
	01	02	03	04	รวม
5. ความร่วมมือทางเศรษฐกิจและความตกลงด้านการลงทุนระหว่างประเทศ					
5.1 การใช้กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจด้านการลงทุน/ข้อตกลงด้านการลงทุนของอาเซียน และอาเซียน-จีน	-	1.88	1.75	4.00	2.54
5.2 การขาดการเปิดเสรีการลงทุนของกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจด้านการลงทุน/ข้อตกลงด้านการลงทุน	-	1.88	2.00	4.00	2.63
5.3 การขาดการคุ้มครองนักลงทุนของกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจด้านการลงทุน/ข้อตกลงด้านการลงทุน	-	1.88	3.33	4.00	3.07
5.4 การขาดการส่งเสริมการลงทุนของกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจด้านการลงทุน/ข้อตกลงด้านการลงทุน	-	1.88	3.33	4.00	3.07
5.5 การขาดการอำนวยความสะดวกของกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจด้านการลงทุน/ข้อตกลงด้านการลงทุนด้านการลงทุน	-	1.88	2.67	4.00	2.85
5.6 การขาดความน่าเชื่อถือของกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจด้านการลงทุน/ข้อตกลงด้านการลงทุน	-	1.88	2.00	4.00	2.63
ค่าเฉลี่ยรวม	-	1.88	2.51	4.00	<u>2.80</u>
6. ความซับซ้อนและความล่าช้าในการดำเนินงาน					
6.1 ความซับซ้อนในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจ/ข้อตกลงด้านการลงทุน	1.00	2.25	2.50	4.00	2.44
6.2 ความล่าช้าในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจ/ข้อตกลงด้านการลงทุน	1.00	2.75	2.50	4.00	2.56
6.3 ความขาดแคลนบุคลากรในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจ/ข้อตกลงด้านการลงทุน	1.00	2.63	2.20	-	1.94
6.4 การขาดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจ/ข้อตกลงด้านการลงทุน	1.00	2.63	3.80	-	2.48
6.5 การขาดความชัดเจนในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจ/ข้อตกลงด้านการลงทุน	1.00	2.13	3.50	-	2.21
ค่าเฉลี่ยรวม	1.00	2.48	2.90	4.00	<u>2.33</u>
7. โครงสร้างพื้นฐานแรงจูงใจที่ก่อให้เกิดการลงทุน					
7.1 ความขาดแคลนด้านโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการลงทุน	2.00	1.50	2.00	2.00	1.88
7.2 ความขาดแคลนปัจจัยต่างๆที่เป็นแรงจูงใจให้เกิดการลงทุน	2.00	1.50	2.67	2.00	2.04
7.3 ความขาดแคลนของระบบการเงินที่เอื้อต่อการลงทุน	2.00	1.50	2.67	1.00	1.79

ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์	กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการ				ค่าเฉลี่ย
	01	02	03	04	รวม
ค่าเฉลี่ยรวม	2.00	1.50	2.45	1.67	<u>1.90</u>
8. การจำกัดการแข่งขันและการควบคุมราคาในตลาด					
8.1 การผูกขาดการประกอบธุรกิจในเชิงของ	1.00	1.63	2.33	1.00	1.49
8.2 การควบคุมตลาดโดยนักลงทุนรายใหญ่	1.00	1.63	2.67	1.00	1.57
8.3 การแทรกแซงกลไกของตลาดโดยรัฐบาล	1.00	2.00	1.20	1.00	1.30
ค่าเฉลี่ยรวม	1.00	1.75	2.07	1.00	<u>1.46</u>
ค่าเฉลี่ยรวม ปัจจัยการอำนวยความสะดวกทางการลงทุน	2.20	1.99	2.54	2.27	<u>2.21</u>

ที่มา จากการสำรวจ รวบรวม และคำนวณโดยผู้วิจัย

หมายเหตุ: 01 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเกษตร 02 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการค้าปลีกและค้าส่ง
03 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการขนส่งและโลจิสติกส์ 04 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการอสังหาริมทรัพย์

ตารางผนวกที่ 5 ผลการประเมินความยากง่ายในการดำเนินกิจการในพื้นที่อำเภอเชียงของ จากกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการในอำเภอเชียงของ

ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์	กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการ				ค่าเฉลี่ย
	01	02	03	04	รวม
1. การเริ่มต้นทำธุรกิจ					
1.1 ขั้นตอนการดำเนินการเพื่อขออนุญาตดำเนินการและประกอบธุรกิจ	1.00	2.75	2.17	2.50	2.11
1.2 เอกสารที่ต้องจัดเตรียมเพื่อการขออนุญาตดำเนินการและประกอบธุรกิจ	1.00	2.50	2.17	2.50	2.04
1.3 ค่าธรรมเนียมต่างๆ ในการดำเนินการ	1.00	2.50	2.17	2.50	2.04
1.4 ระยะเวลาที่ต้องใช้ในการดำเนินการ	1.00	2.50	2.00	2.50	2.00
ค่าเฉลี่ยรวม	1.00	2.56	2.13	2.50	2.05
2. การขอใบอนุญาตก่อสร้าง					
2.1 ขั้นตอนการดำเนินการเพื่อขออนุญาตก่อสร้าง ที่รวมไปถึงการขออนุญาตใช้สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน	1.00	2.25	2.25	2.00	1.88
2.2 จำนวนเอกสารที่เกี่ยวข้องที่ท่านต้องใช้ในการขออนุญาตก่อสร้าง	1.00	2.25	2.25	2.00	1.88
2.3 ค่าใช้จ่ายและค่าธรรมเนียมต่างๆ ในการดำเนินการ	1.00	2.25	2.25	2.00	1.88
2.4 ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ	1.00	2.25	2.33	2.00	1.90
ค่าเฉลี่ยรวม	1.00	2.25	2.27	2.00	1.88
3. การติดตั้งไฟฟ้า					
3.1 จำนวนขั้นตอนที่ต้องดำเนินการในการยื่นคำร้องขอติดตั้งไฟฟ้า	1.00	2.25	1.60	2.00	1.71
3.2 ระยะเวลาในการยื่นคำร้องจนกระทั่งเสร็จสิ้นกระบวนการ	1.00	2.25	1.60	2.00	1.71
3.3 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพื่อติดตั้งไฟฟ้า	1.00	2.25	1.60	2.00	1.71
ค่าเฉลี่ยรวม	1.00	2.25	1.60	2.00	1.71
4. การจดทะเบียนทรัพย์สิน					
4.1 จำนวนขั้นตอนที่ต้องดำเนินการในการทำเรื่องโอนย้ายกรรมสิทธิ์การถือครองทรัพย์สิน	2.00	2.67	1.33	2.00	2.00
4.2 ระยะเวลาในการดำเนินการเพื่อจดทะเบียนทรัพย์สินทั้งหมด	2.00	2.67	1.33	2.00	2.00
4.3 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเพื่อจดทะเบียนทรัพย์สิน	2.00	2.67	1.00	1.00	1.67
ค่าเฉลี่ยรวม	2.00	2.67	1.22	1.67	1.89

ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์	กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการ				ค่าเฉลี่ย
	01	02	03	04	รวม
5. การสร้างความน่าเชื่อถือของผู้ประกอบการ					
5.1 การดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อก่อให้เกิดสัญญาหลักประกันทางธุรกิจ	1.00	2.29	3.50	3.00	2.45
5.2 การดำเนินงานเพื่อเผยแพร่สิทธิและหน้าที่ของคู่สัญญาตามสัญญาหลักประกันทางธุรกิจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1.00	2.29	3.50	3.00	2.45
5.3 การบังคับใช้หลักประกันทางธุรกิจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1.00	2.29	3.50	3.00	2.45
5.4 การระงับสัญญาหลักประกันทางธุรกิจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1.00	2.29	3.50	1.00	1.95
5.5 บทกำหนดโทษเมื่อมีการผิดสัญญาทางธุรกิจ	1.00	2.29	2.50	2.00	1.95
ค่าเฉลี่ยรวม	1.00	2.29	3.30	2.40	2.25
6. การคุ้มครองผู้ลงทุน					
6.1 ประสิทธิภาพการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการคุ้มครองผู้ลงทุน	1.00	2.14	2.00	1.00	1.54
6.2 การบังคับใช้กฎหมายล้มละลายเพื่อคุ้มครองสิทธิทางกฎหมายของเจ้าหนี้และลูกหนี้ในการขอสินเชื่อ	1.00	2.14	2.50	1.00	1.66
6.3 การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการให้ข้อมูลเครดิต	1.00	2.14	2.00	2.50	1.91
ค่าเฉลี่ยรวม	1.00	2.14	2.17	1.50	1.70
7. การชำระภาษี					
7.1 ภาระภาษีที่ต้องชำระในแต่ละปี	1.00	3.43	3.00	1.00	2.11
7.2 ระยะเวลาที่ใช้ในการยื่นชำระภาษี	1.00	2.71	3.00	1.00	1.93
7.3 อัตราภาษีโดยรวมที่ต้องชำระ	1.00	3.14	3.00	1.00	2.04
ค่าเฉลี่ยรวม	1.00	3.09	3.00	1.00	2.02
8. การค้าระหว่างประเทศ					
8.1 จำนวนเอกสารที่ใช้ในการทำเรื่องนำเข้า-ส่งออกสินค้า	-	2.00	2.50	-	2.25
8.2 ระยะเวลาในการดำเนินการเพื่อนำเข้า-ส่งออกสินค้า	-	2.00	2.00	-	2.00
8.3 ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการนำเข้า-ส่งออกสินค้า (ต่อ 1 ตู้บรรจุสินค้า)	-	2.38	2.50	-	2.44
ค่าเฉลี่ยรวม	-	2.13	2.33	-	2.23
9. การบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามข้อตกลง					
9.1 ขั้นตอนการดำเนินการเพื่อการบังคับใช้กฎหมายโดยผ่านศาลยุติธรรม	-	1.40	2.50	-	1.95
9.2 ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ	-	1.40	3.50	-	2.45

ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์	กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการ				ค่าเฉลี่ย
	01	02	03	04	รวม
9.3 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ (% of claim)	-	1.40	3.50	-	2.45
ค่าเฉลี่ยรวม	-	1.40	3.17	-	2.28
ค่าเฉลี่ยรวม ปัจจัยความยากง่ายในการดำเนินกิจการ	1.14	2.31	2.35	1.87	2.00

ที่มา จากการสำรวจ รวบรวม และคำนวณโดยผู้วิจัย

หมายเหตุ: 01 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเกษตร 02 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการค้าปลีกและค้าส่ง
03 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการขนส่งและโลจิสติกส์ 04 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการอสังหาริมทรัพย์

ตารางผนวกที่ 6 ผลการประเมินการเปิดเสรีด้านการลงทุนนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ จากกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการนอกพื้นที่
อำเภอเชียงของ

ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์	กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการ				ค่าเฉลี่ย
	01	02	03	04	รวม
1. การกำหนดขอบเขตในการดำเนินธุรกิจของนักลงทุนต่างชาติ/นักลงทุนไทย					
1.1 การจำกัดประเภทของธุรกิจในการประกอบกิจการ	1.00	2.33	1.00	2.33	1.67
1.2 การจำกัดรูปแบบของธุรกิจในการประกอบกิจการ	1.00	2.33	1.00	2.33	1.67
1.3 การกำหนดเงินลงทุนขั้นต่ำ	1.00	1.78	1.00	1.00	1.20
1.4 การจำกัดสัดส่วนการถือหุ้นในบริษัท	1.00	1.89	2.67	1.00	1.64
1.5 การจำกัดการครอบครองที่ดินและการใช้ที่ดินเพื่อการประกอบธุรกิจ	1.00	2.00	2.67	1.00	1.67
1.6 การกำหนดของเขตในการจัดตั้งสำนักงาน	1.00	2.56	2.67	2.33	2.14
1.7 การเลือกปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระหว่างนักลงทุนต่างชาติและนักลงทุนไทย	1.00	2.11	2.00	1.00	1.53
ค่าเฉลี่ยรวม	1.00	2.14	1.86	1.57	1.64
2. การดำเนินธุรกิจที่พึงประสงค์					
2.1 การจำกัดการจ้างงานจากแรงงานในท้องถิ่น	2.00	2.11	2.33	3.00	2.36
2.2 การจำกัดการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นเป็นทรัพยากรในการผลิต	2.00	2.13	-	2.00	2.04
2.3 การจำกัดการถ่ายทอดเทคโนโลยี ทักษะ และความรู้ต่างๆให้กับชุมชนในท้องถิ่น	2.50	1.86	1.00	3.00	2.09
ค่าเฉลี่ยรวม	2.17	2.03	1.67	2.67	2.16
3. ข้อจำกัดในการทำธุรกรรมระหว่างประเทศและการควบคุมการไหลเวียนของเงินตราต่างประเทศ					
3.1 ข้อจำกัดในการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ	2.33	2.38	2.33	2.50	2.39
3.2 การขาดความโปร่งใสในการดำเนินงานเพื่อการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ	2.00	2.25	1.67	3.00	2.23
3.3 การขาดความน่าเชื่อถือในการดำเนินงานเพื่อการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ	2.00	1.63	1.00	1.00	1.41
ค่าเฉลี่ยรวม	2.11	2.09	1.67	2.17	2.01
4. ข้อจำกัดในการเคลื่อนย้ายแรงงานและความต้องการในการจ้างงาน					
4.1 การกำหนดให้มีการจ้างแรงงานในท้องถิ่น	2.33	1.67	2.33	3.67	2.50
4.2 ข้อจำกัดในการจ้างแรงงานต่างด้าวมาก	3.00	2.75	-	3.00	2.92
ค่าเฉลี่ยรวม	2.67	2.21	2.33	3.34	2.71
5. ข้อจำกัดในการใช้ทรัพยากรการผลิต					
5.1 การกำหนดให้มีการใช้วัตถุดิบที่ผลิตในประเทศ	3.00	2.83	1.00	5.00	2.96
5.2 การกำหนดให้มีการใช้วัตถุดิบที่ผลิตและนำเข้าจากต่างประเทศ	3.00	2.17	1.00	2.00	2.04
ค่าเฉลี่ยรวม	3.00	2.50	1.00	3.50	2.50

ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์	กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการ				ค่าเฉลี่ย
	01	02	03	04	รวม
ค่าเฉลี่ยรวม ปัจจัยการเปิดเสรีทางการลงทุน	2.19	2.19	1.70	2.65	2.20

ที่มา จากการสำรวจ รวบรวม และคำนวณโดยผู้วิจัย

หมายเหตุ: 01 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเกษตร 02 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการค้าปลีกและค้าส่ง
03 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการขนส่งและโลจิสติกส์ 04 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการอสังหาริมทรัพย์

ตารางผนวกที่ 7 ผลการประเมินการอำนวยความสะดวกนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ จากกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการนอกพื้นที่
อำเภอเชียงของ

ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์	กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการ				ค่าเฉลี่ย
	01	02	03	04	รวม
1. การกำหนดนโยบาย กฎหมาย และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน					
1.1 การบังคับใช้กฎหมายการลงทุน	3.00	2.22	2.33	3.00	2.64
1.2 ความล้าสมัยและความด้อยพัฒนาของกฎหมายการ ลงทุน	3.00	2.22	2.33	3.67	2.81
1.3 การขาดความโปร่งใสของกฎหมายการลงทุน	3.00	2.00	2.33	3.00	2.58
1.4 ความคลุมเครือของกฎหมายการลงทุน	3.00	2.44	1.67	3.00	2.53
1.5 การเปลี่ยนแปลงของกฎหมายการลงทุน	3.00	2.44	1.67	3.00	2.53
1.6 การขาดความน่าเชื่อถือของกฎหมายการลงทุน	3.00	2.33	1.67	3.00	2.50
ค่าเฉลี่ยรวม	3.00	2.28	2.00	3.11	2.60
2. ความซับซ้อนและความล่าช้าในการดำเนินงานที่ส่งผลกระทบต่อการใช้กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน					
2.1 ความซับซ้อนของการดำเนินงานของหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องต่อการดำเนินธุรกิจ	2.33	3.13	3.67	3.67	3.20
2.2 ความล่าช้าของการดำเนินงานของหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องต่อการดำเนินธุรกิจ	2.00	3.13	3.67	3.67	3.12
2.3 ความขาดแคลนบุคลากรของหน่วยงานที่มีความ เกี่ยวข้องในการดำเนินธุรกิจ	1.33	3.25	3.67	3.00	2.81
2.4 การขาดความร่วมมือระหว่างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต่อการดำเนินธุรกิจ	1.33	3.00	3.33	3.00	2.67
2.5 การขาดความชัดเจนในการดำเนินงานของหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องต่อการดำเนินธุรกิจ	1.33	2.88	3.67	2.67	2.64
ค่าเฉลี่ยรวม	1.66	3.08	3.60	3.20	2.89
3. กฎหมายปกป้องทรัพย์สินทางปัญญา					
3.1 การจำหน่ายสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์	3.00	2.50	1.00	-	2.17
3.2 การขาดการปราบปรามการค้าสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ บริเวณชายแดนในอำเภอเชียงของ	3.00	2.50	1.00	-	2.17
3.3 การขาดกฎหมายที่ใช้ปราบปรามสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ที่ มีประสิทธิภาพในอำเภอเชียงของ	3.00	2.50	1.00	-	2.17
ค่าเฉลี่ยรวม	3.00	2.50	1.00	-	2.17
4. กฎระเบียบของแรงงานและปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง					
4.1 ข้อจำกัดในการจ้างแรงงาน	2.67	2.38	1.00	3.00	2.26
4.2 ความยากลำบากในการจ้างงานในการจ้างแรงงาน	2.67	2.00	1.00	3.00	2.17
4.3 ความไม่เหมาะสมของค่าจ้างแรงงาน	4.00	2.75	1.67	2.33	2.69
ค่าเฉลี่ยรวม	3.11	2.38	1.22	2.78	2.37

ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์	กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการ				ค่าเฉลี่ย
	01	02	03	04	รวม
5. ความร่วมมือทางเศรษฐกิจและความตกลงด้านการลงทุนระหว่างประเทศ					
5.1 การใช้กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจด้านการลงทุน/ ข้อตกลงด้านการลงทุนของอาเซียน และอาเซียน-จีน	2.00	2.00	2.33	3.50	2.46
5.2 การขาดการเปิดเสรีการลงทุนของกรอบความร่วมมือ ทางเศรษฐกิจด้านการลงทุน/ข้อตกลงด้านการลงทุน	2.00	2.00	3.00	3.50	2.63
5.3 การขาดการคุ้มครองนักลงทุนของกรอบความร่วมมือ ทางเศรษฐกิจด้านการลงทุน/ข้อตกลงด้านการลงทุน	1.00	2.33	4.33	3.00	2.67
5.4 การขาดการส่งเสริมการลงทุนของกรอบความร่วมมือ ทางเศรษฐกิจด้านการลงทุน/ข้อตกลงด้านการลงทุน	3.00	3.17	4.33	3.00	3.38
5.5 การขาดการอำนวยความสะดวกของกรอบความ ร่วมมือทางเศรษฐกิจด้านการลงทุน/ข้อตกลงด้านการลงทุน ด้านการลงทุน	2.50	2.50	3.67	3.00	2.92
5.6 การขาดความน่าเชื่อถือของกรอบความร่วมมือทาง เศรษฐกิจด้านการลงทุน/ข้อตกลงด้านการลงทุน	1.00	2.33	3.00	3.50	2.46
ค่าเฉลี่ยรวม	1.92	2.39	3.44	3.25	<u>2.75</u>
6. ความซับซ้อนและความล่าช้าในการดำเนินงาน					
6.1 ความซับซ้อนในการดำเนินงานของหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องกับกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจ/ข้อตกลงด้าน การลงทุน	3.50	2.86	2.33	2.50	2.80
6.2 ความล่าช้าในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจ/ข้อตกลงด้านการลงทุน	2.50	3.00	2.33	3.00	2.71
6.3 ความขาดแคลนบุคลากรในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง กับกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจ/ข้อตกลงด้านการลงทุน	3.00	2.86	2.33	2.50	2.67
6.4 การขาดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในการ ดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจ/ ข้อตกลงด้านการลงทุน	3.00	2.71	3.67	2.00	2.85
6.5 การขาดความชัดเจนในการดำเนินงานของหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องกับกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจ/ข้อตกลงด้าน การลงทุน	2.50	2.86	3.67	2.00	2.76
ค่าเฉลี่ยรวม	2.90	2.86	2.87	2.40	<u>2.76</u>
7. โครงสร้างพื้นฐานแรงจูงใจที่ก่อให้เกิดการลงทุน					
7.1 ความขาดแคลนด้านโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการ ลงทุน	3.00	2.11	1.00	1.00	1.78
7.2 ความขาดแคลนปัจจัยต่างๆที่เป็นแรงจูงใจให้เกิดการ ลงทุน	3.00	2.00	1.67	1.00	1.92

ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์	กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการ				ค่าเฉลี่ย
	01	02	03	04	รวม
7.3 ความขาดแคลนของระบบการเงินที่เอื้อต่อการลงทุน	3.00	1.89	1.67	1.67	2.06
ค่าเฉลี่ยรวม	3.00	2.00	1.45	1.22	<u>1.92</u>
8. การจำกัดการแข่งขันและการควบคุมราคาในตลาด					
8.1 การผูกขาดการประกอบธุรกิจในเชิงของ	1.50	2.22	1.67	1.67	1.77
8.2 การควบคุมตลาดโดยนักลงทุนรายใหญ่	1.50	3.00	2.33	3.67	2.63
8.3 การแทรกแซงกลไกของตลาดโดยรัฐบาล	1.50	1.67	1.67	2.33	1.79
ค่าเฉลี่ยรวม	1.50	2.30	1.89	2.56	<u>2.06</u>
ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด	2.51	2.47	2.18	2.65	2.44

ที่มา จากการสำรวจ รวบรวม และคำนวณโดยผู้วิจัย

หมายเหตุ 01 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเกษตร 02 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการค้าปลีกและค้าส่ง
03 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการขนส่งและโลจิสติกส์ 04 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการอสังหาริมทรัพย์

ตารางผนวกที่ 8 ผลการประเมินความยากง่ายในการดำเนินกิจการนอกพื้นที่อำเภอเชียงของ จากกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการที่อยู่นอกพื้นที่อำเภอเชียงของ

ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์	กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการ				ค่าเฉลี่ย
	01	02	03	04	รวม
1. การเริ่มต้นทำธุรกิจ					
1.1 ขั้นตอนการดำเนินการเพื่อขออนุญาตดำเนินการและประกอบธุรกิจ	3.00	3.33	2.33	3.67	3.08
1.2 เอกสารที่ต้องจัดเตรียมเพื่อการขออนุญาตดำเนินการและประกอบธุรกิจ	3.50	3.44	2.33	3.00	3.07
1.3 ค่าธรรมเนียมต่างๆ ในการดำเนินการ	4.00	3.44	2.33	3.00	3.19
1.4 ระยะเวลาที่ต้องใช้ในการดำเนินการ	4.00	3.44	2.33	4.00	3.44
ค่าเฉลี่ยรวม	3.63	3.41	2.33	3.42	<u>3.20</u>
2. การขอใบอนุญาตก่อสร้าง					
2.1 ขั้นตอนการดำเนินการเพื่อขออนุญาตก่อสร้าง ที่รวมไปถึงการขออนุญาตใช้สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน	4.00	3.00	2.33	3.33	3.17
2.2 จำนวนเอกสารที่เกี่ยวข้องที่ท่านต้องใช้ในการขออนุญาตก่อสร้าง	4.00	3.00	2.33	3.33	3.17
2.3 ค่าใช้จ่ายและค่าธรรมเนียมต่างๆ ในการดำเนินการ	4.00	2.75	2.33	3.67	3.19
2.4 ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ	3.50	3.00	2.33	3.00	2.96
ค่าเฉลี่ยรวม	3.88	2.94	2.33	3.33	<u>3.12</u>
3. การติดตั้งไฟฟ้า					
3.1 จำนวนขั้นตอนที่ต้องดำเนินการในการยื่นคำร้องขอติดตั้งไฟฟ้า	4.00	2.38	2.33	3.00	2.93
3.2 ระยะเวลาในการยื่นคำร้องจนกระทั่งเสร็จสิ้นกระบวนการ	4.00	2.50	2.33	3.00	2.96
3.3 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพื่อติดตั้งไฟฟ้า	4.00	2.38	2.33	3.33	3.01
ค่าเฉลี่ยรวม	4.00	2.42	2.33	3.11	<u>2.97</u>
4. การจดทะเบียนทรัพย์สิน					
4.1 จำนวนขั้นตอนที่ต้องดำเนินการในการทำเรื่องโอนย้ายกรรมสิทธิ์การถือครองทรัพย์สิน	3.00	2.60	3.00	3.00	2.90
4.2 ระยะเวลาในการดำเนินการเพื่อจดทะเบียนทรัพย์สินทั้งหมด	3.00	2.60	3.00	3.00	2.90
4.3 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเพื่อจดทะเบียนทรัพย์สิน	3.50	2.60	3.00	3.00	3.03
ค่าเฉลี่ยรวม	3.17	2.60	3.00	3.00	<u>2.94</u>

ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์	กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการ				ค่าเฉลี่ย
	01	02	03	04	รวม
5. การสร้างความน่าเชื่อถือของผู้ประกอบการ					
5.1 การดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อก่อให้เกิดสัญญาหลักประกันทางธุรกิจ	2.50	3.00	-	1.00	2.17
5.2 การดำเนินงานเพื่อเผยแพร่สิทธิและหน้าที่ของคู่สัญญาตามสัญญาหลักประกันทางธุรกิจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2.00	3.00	2.00	1.00	2.00
5.3 การบังคับใช้หลักประกันทางธุรกิจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2.50	3.00	2.00	1.67	2.29
5.4 การระงับสัญญาหลักประกันทางธุรกิจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.00	3.00	2.00	1.00	2.25
5.5 บทกำหนดโทษเมื่อมีการผิดสัญญาทางธุรกิจ	3.00	3.00	2.00	1.00	2.25
ค่าเฉลี่ยรวม	2.60	3.00	2.00	1.13	<u>2.19</u>
6. การคุ้มครองผู้ลงทุน					
6.1 ประสิทธิภาพการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการคุ้มครองผู้ลงทุน	-	2.67	1.67	1.67	2.00
6.2 การบังคับใช้กฎหมายล้มละลายเพื่อคุ้มครองสิทธิทางกฎหมายของเจ้าหนี้และลูกหนี้ในการขอสินเชื่อ	2.00	2.33	2.00	1.67	2.00
6.3 การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการให้ข้อมูลเครดิต	5.00	2.67	3.00	1.67	3.09
ค่าเฉลี่ยรวม	3.50	2.56	2.22	1.67	<u>2.36</u>
7. การชำระภาษี					
7.1 ภาระภาษีที่ต้องชำระในแต่ละปี	5.00	3.56	2.33	3.67	3.64
7.2 ระยะเวลาที่ใช้ในการยื่นชำระภาษี	5.00	3.22	2.33	3.67	3.56
7.3 อัตราภาษีโดยรวมที่ต้องชำระ	5.00	3.67	2.33	3.67	3.67
ค่าเฉลี่ยรวม	5.00	3.48	2.33	3.67	<u>3.62</u>
8. การค้าระหว่างประเทศ					
8.1 จำนวนเอกสารที่ใช้ในการทำเรื่องนำเข้า-ส่งออกสินค้า	4.00	3.00	3.67	2.00	3.17
8.2 ระยะเวลาในการดำเนินการเพื่อนำเข้า-ส่งออกสินค้า	3.00	3.25	2.67	2.00	2.73
8.3 ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการนำเข้า-ส่งออกสินค้า (ต่อ 1 ตู้บรรจุสินค้า)	3.50	2.63	2.33	3.00	2.87
ค่าเฉลี่ยรวม	3.50	2.96	2.89	2.33	<u>2.92</u>
9. การบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามข้อตกลง					
9.1 ขั้นตอนการดำเนินการเพื่อการบังคับใช้กฎหมายโดยผ่านศาลยุติธรรม	-	-	5.00	-	5.00
9.2 ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ	-	-	5.00	-	5.00

ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์	กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการ				ค่าเฉลี่ย
	01	02	03	04	รวม
9.3 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ (% of claim)	-	-	5.00	-	5.00
ค่าเฉลี่ยรวม	-	-	5.00	-	<u>5.00</u>
ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด	3.66	2.92	2.71	2.71	3.15

ที่มา จากการสำรวจ รวบรวม และคำนวณโดยผู้วิจัย

หมายเหตุ: 01 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเกษตร 02 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการค้าปลีกและค้าส่ง
03 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการขนส่งและโลจิสติกส์ 04 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการอสังหาริมทรัพย์

ภาคผนวก ข
กำหนดการสำรวจพื้นที่

กำหนดการสำรวจพื้นที่และการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อเก็บข้อมูลในโครงการวิจัย ครั้งที่ 1
 ในหัวข้อ “นโยบายส่งเสริมการลงทุนชายแดน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย”
 สนับสนุนการวิจัยโดย สกว. ฝ่ายนโยบายชาติและความสัมพันธ์ข้ามชาติ (ฝ่าย 1)
 ระหว่างวันที่ 17 มีนาคม - 19 มีนาคม 2557

วันที่ 1 / วันจันทร์ที่ 17 มีนาคม 2557	
เชียงราย – เชียงของ	
8:00 น.	เดินทางจากมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง อำเภอเมือง ไปยังอำเภอเชียงของ (ใช้เวลาเดินทางประมาณ 2 ชั่วโมง) เช็ควินเข้าที่พัก
10:00 น.	เดินทางถึงอำเภอเชียงของ และเช็ควินเข้าที่พัก
12:00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13:00-16:00 น.	ประชุมหารือแลกเปลี่ยนข้อมูลการลงทุนในธุรกิจด้านการท่องเที่ยวกับ คุณยอดฤทัย เรววรรณ สมาชิกสภาเทศบาลตำบลเวียง
16:00 –18.00น.	เข้าพบปะพูดคุยและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับ คุณธนีสร์ กระจุมทอง ประธานสภาหอการค้าอำเภอ เชียงของ
วันที่ 2 / วันอังคารที่ 18 มีนาคม 2557	
เชียงราย	
9:00 – 12:00 น.	สำรวจการประกอบการธุรกิจด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ อ.เชียงราย
12:00 – 13:00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
16:30 -17.30น.	เข้าพบปะพูดคุยและแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านภาพรวมของธุรกิจและการลงทุนในพื้นที่ชายแดน อำเภอเชียงของ กับคุณสงวน ช็อกกลิ่นสกุล รองประธานหอการค้าจังหวัดเชียงราย ฝ่ายพัฒนา ระบบโลจิสติกส์
วันที่ 3 / วันพุธที่ 19 มีนาคม 2557	
เชียงราย – เชียงราย	
9:00 – 12:00 น.	สำรวจการประกอบการธุรกิจโดยรวมในพื้นที่ อ.เชียงราย
12:00 – 13:00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13:00 น.	เดินทางกลับมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

กำหนดการสำรวจพื้นที่และการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อเก็บข้อมูลในโครงการวิจัย ครั้งที่ 2
 ในหัวข้อ “นโยบายส่งเสริมการลงทุนชายแดน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย”
 สนับสนุนการวิจัยโดย สกว. ฝ่ายนโยบายชาติและความสัมพันธ์ข้ามชาติ (ฝ่าย 1)
 ระหว่างวันที่ 21 เมษายน – 23 เมษายน 2557

วันที่ 1 / วันจันทร์ที่ 21 เมษายน 2557	
เชียงราย – เชียงของ	
8:00 น.	เดินทางจากมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง อำเภอเมือง ไปยังอำเภอเชียงของ (ใช้เวลาเดินทางประมาณ 2 ชั่วโมง) เช็คอินเข้าที่พัก
10:00 น.	เดินทางถึงอำเภอเชียงของ และเช็คอินเข้าที่พัก
12:00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13:00-16:00 น.	ประชุมหารือแลกเปลี่ยนข้อมูลการลงทุนในธุรกิจด้านการท่องเที่ยวกับ ดร.เหมโชค สิงห์สมบูรณ์ รองประธานโครงการนาคราชนคร
16:00 -17.00น.	สำรวจการประกอบการธุรกิจด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ อ.เชียงของและ กลับที่พัก
วันที่ 2 / วันอังคารที่ 22 เมษายน 2557	
เชียงของ	
9:00 – 12:00 น.	เข้าพบปะพูดคุยและแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านนโยบายกับ คุณธวัชชัย ภู่อเจริญยศ ปลัดอาวุโส อ. เชียงของ
12:00 – 13:00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
16:30 -17.30น.	เข้าพบปะพูดคุยและแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านนโยบายกับ สส. วิชญ์ เชื้อเมืองพาน
วันที่ 3 / วันพุธที่ 23 เมษายน 2557	
เชียงของ – เชียงราย	
9:00 – 12:00 น.	เข้าพบปะพูดคุยและแลกเปลี่ยนข้อมูลธุรกิจด้านการเกษตรกับผู้ประกอบการ บริษัท ศิริ พัฒนาการเกษตร จำกัด
12:00 – 13:00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13:00 – 16:00 น.	เข้าพบปะพูดคุยและแลกเปลี่ยนข้อมูลธุรกิจด้านการเกษตรกับผู้ประกอบการ บริษัท เชียง ของพีชผล จำกัด
16.00 น.	เดินทางกลับมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

กำหนดการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อเก็บข้อมูลโครงการวิจัย ครั้งที่ 3
 ในหัวข้อ “นโยบายส่งเสริมการลงทุนชายแดน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย”
 สนับสนุนการวิจัยโดย สกว. ฝ่ายนโยบายชาติและความสัมพันธ์ข้ามชาติ (ฝ่าย 1)
 ในวันอังคารที่ 6 พฤษภาคม 2557

วัน/เวลา	หน่วยงาน	ที่อยู่	ผู้ติดต่อและเบอร์โทร
9:00 – 10:00	สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเชียงราย เรียน คุณเฉลิมพล พงศ์บัณฑิต พาณิชย์จังหวัดเชียงราย	ศาลากลางจังหวัดเชียงราย ชั้น 3 ถ.แม่ฟ้าหลวง ต.ริมกก อ.เมือง จ.เชียงราย 57100 โทรศัพท์:053-150200,053-150201 โทรสาร:053-177349 อีเมล:cr4@moc.go.th, www.facebook.com/moc.chiangrai	ผู้ประสานงาน: คุณสุรชาติ โทร: 053150200
11:00-12:00	สำนักงาน อุตสาหกรรมจังหวัด เชียงราย เรียน คุณสุรสวัสดิ์ สว่างแจ้ง หัวหน้าฝ่ายนโยบายและแผน (รักษาการแทนอุตสาหกรรมจังหวัด)	ที่อยู่ 419 หมู่ 21 ตำบลเวียง อำเภอเมือง เชียงราย เชียงราย 57000 โทรศัพท์ 053711666, 053744722, 053744251 โทรสาร 053717706, 053717706, 053744386	ผู้ประสานงาน: คุณสุรสวัสดิ์ สว่างแจ้ง โทร: 0867546438
13:30-16:00	สำนักงานจังหวัดเชียงราย เรียน คุณนักปราชญ์ ไชยानนท์ หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัด	สำนักงานจังหวัดเชียงราย ศาลากลาง จังหวัด ถ.แม่ฟ้าหลวง ต.ริมกก อ.เมือง เชียงราย จ.เชียงราย โทรศัพท์ 053-910715 อีเมล Chiangrai@moe.go.th	โทร : 0892034145 Fax : 053150194

กำหนดการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อเก็บข้อมูลโครงการวิจัย ครั้งที่ 4
 ในหัวข้อ “นโยบายส่งเสริมการลงทุนชายแดน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย”
 สนับสนุนการวิจัยโดย สกว. ฝ่ายนโยบายชาติและความสัมพันธ์ข้ามชาติ (ฝ่าย 1)
 ระหว่างวันที่ 14 พฤษภาคม – 16 พฤษภาคม 2557

วัน/เวลา	หน่วยงาน	ที่อยู่	ผู้ติดต่อและเบอร์โทร
วันที่ 1 / วันพุธที่ 14 พฤษภาคม 2557			
8:30	เดินทางออกจากมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ไปยัง ท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง		
9:45-11:05	เดินทางจากท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง ไปยัง ท่าอากาศยานดอนเมือง		
12:00	เดินทางจากท่าอากาศยานดอนเมือง ไปยัง โรงแรมที่พัก		
13:00-16:00	ประชุมทีมวิจัย เพื่อหารือและเตรียมความพร้อมในการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลงานวิจัย		
วันที่ 2 / วันพฤหัสบดีที่ 15 พฤษภาคม 2557			
10:00-12:00	บริษัท เมืองเงินดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด	สถานที่นัดสัมภาษณ์ ห้อง Lobby โรงแรมโนโวเทล สยามสแควร์	ดร.ไพโรจน์ ต้นบวรจง โทร: 0818853873
13:30-16:00	กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ (กระทรวงพาณิชย์)	กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ 44/100 ถนนพหลโยธิน (สนามบินน้ำ) อ.เมือง จ.นนทบุรี	ผู้ประสานงาน คุณฟา โทร 025478228
วันที่ 3 / วันศุกร์ที่ 16 พฤษภาคม 2557			
9:00-12:00	บริษัท ไทยฮั่วแยงพารา จำกัด (มหาชน) เรียน ดร.หลักชัย กิตติพล ประธานบริหารและกรรมการผู้จัดการ บริษัท ไทยฮั่วแยงพารา จำกัด (มหาชน) <i>*ยกเลิกการนัดหมายกระทันหัน เนื่องจากผู้ให้สัมภาษณ์ติดภารกิจด่วน</i>	238/1 ถ.รัชดาภิเษก ห้วยขวาง, กรุงเทพฯ 10320 โทรศัพท์: 02274 0471-7 แฟกซ์: 02274 0231, 02274 0531 โทรศัพท์: 02274 0471-7 อีเมล: pro@thaihua.com	
13:30-16:00	สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เรียน คุณพงศ์ศักดิ์ พิบูลย์ศักดิ์ รองเลขาธิการสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	โซน ซี ชั้น 4 ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ 60 ถนนรัชดาภิเษกตัดใหม่ แขวงคลองเตย เขตคลองเตย กรุงเทพฯ 10110 โทร 023451000 โทรสาร. 023451293 สถานที่นัดสัมภาษณ์ Lobby โรงแรม Century park	ผู้ประสานงาน คุณภูวดี เลขานุการ โทร 023451101

กำหนดการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อเก็บข้อมูลโครงการวิจัย ครั้งที่ 5
 ในหัวข้อ “นโยบายส่งเสริมการลงทุนชายแดน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย”
 สนับสนุนการวิจัยโดย สกว. ฝายนโยบายชาติและความสัมพันธ์ข้ามชาติ (ฝ่าย 1)
 วันพุธที่ 21 พฤษภาคม 2557

วัน/เวลา	หน่วยงาน	ที่อยู่	ผู้ติดต่อและเบอร์โทร
วันพุธที่ 21 พฤษภาคม 2557			
10:00-12:00	บริษัท ไทยรับเบอร์ แลนด์ แอนด์ แพลนเตชัน จำกัด	เลขที่ 561 หมู่ 10 ต.บ้านคู อ.เมือง จ.เชียงราย	คุณหมวย (เลขา) โทร 053-793456#7 คุณนนท์ (ผู้ให้ข้อมูล) โทร 086-3689995 Fax: 053-793462
13.30-15.00	ศูนย์กระจายสินค้าชายแดน ด้านยางพารา	อ.เชียงแสน	คุณสมชาย (ผู้จัดการศูนย์) โทร 091-0411696

หมายเหตุ: เดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว ไป-กลับ (ไม่ค้างคืน)

กำหนดการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อเก็บข้อมูลโครงการวิจัย ครั้งที่ 6
 ในหัวข้อ “นโยบายส่งเสริมการลงทุนชายแดน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย”
 สนับสนุนการวิจัยโดย สกว. ฝายนโยบายชาติและความสัมพันธ์ข้ามชาติ (ฝ่าย 1)
 วันอาทิตย์ที่ 25 พฤษภาคม 2557

วัน/เวลา	หน่วยงาน	ที่อยู่	ผู้ติดต่อและเบอร์โทร
วันอาทิตย์ที่ 25 พฤษภาคม 2557			
10:00-12:00	บริษัทเชียงรายยางพาราเซ็น เตอร์ จำกัด	194 หมู่ 11 ต.แม่ลอย อ.เทิง จ.เชียงราย (ออกจากเชียงเคี่ยนไปอีก 6 กม.เลยปาก ทางแม่ลอยไร่ 200 เมตร อยู่ขวามือติด ถนน จะเห็นลานรับซื้อยางพารา)	คุณศรีมา 0801333928 คุณสุวพัฒน์ (เจ้าของบริษัท) โทร 0819512022

หมายเหตุ: เดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว ไป-กลับ (ไม่ค้างคืน)

กำหนดการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อเก็บข้อมูลโครงการวิจัย ครั้งที่ 7
 ในหัวข้อ “นโยบายส่งเสริมการลงทุนชายแดน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย”
 สนับสนุนการวิจัยโดย สกว. ฝ่ายนโยบายชาติและความสัมพันธ์ข้ามชาติ (ฝ่าย 1)
 ในระหว่างวันที่ 26 – 28 พฤษภาคม 2557

วันที่ 1/ วันจันทร์ที่ 26 พฤษภาคม 2557	
เชียงราย – เชียงของ	
8:00 น.	เดินทางจากมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง อำเภอเมือง ไปยังอำเภอเชียงของ (ใช้เวลาเดินทางประมาณ 2 ชั่วโมง) เช็คอินเข้าที่พัก
10:00 น.	เดินทางถึงอำเภอเชียงของ และเช็คอินเข้าที่พัก
12:00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13:00-16:00 น.	ประชุมหารือแลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้ประกอบการห้างหุ้นส่วนจำกัด สีนธานี อำเภอเชียงของ
วันที่ 2/ วันอังคารที่ 27 พฤษภาคม 2557	
เชียงของ	
9:00 – 12:00 น.	เข้าพบปะพูดคุยและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้ประกอบการธุรกิจด้านการค้าปลีกค้าส่งในอำเภอเชียงของ
12:00 – 13:00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
16:30 -17.30น.	เข้าพบปะพูดคุยและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้ประกอบการด้านการส่งออกสินค้าเกษตรในอำเภอเชียงของ
วันที่ 3/ วันพุธที่ 28 พฤษภาคม 2557	
เชียงของ - เชียงราย	
9:00 – 12:00 น.	เข้าพบปะพูดคุยและแลกเปลี่ยนข้อมูลธุรกิจด้านการส่งออกวัสดุก่อสร้างในอำเภอเชียงของ
12:00 – 13:00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13:00 น.	เดินทางกลับมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

ภาคผนวก ค

การประชุมกลุ่มย่อยเพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับ นโยบายส่งเสริมการลงทุนชายแดน
อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย Focus group
โครงการวิจัย นโยบายส่งเสริมการลงทุนชายแดน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
วันจันทร์ที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2558
กลุ่ม ตัวแทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่อำเภอเชียงของ

ลำดับที่	ชื่อ- นามสกุล	ตำแหน่ง
1	คุณ สงวน ช็อกกลิ่นสกุล	รองประธานหอการค้า จ.เชียงราย
2	คุณ ศรชัย สร้อยหงส์พราย	นายด่านศุลกากร อ.เชียงของ
3	คุณ โสภณ รัตนสิริ	ผู้ช่วยนายด่านศุลกากร อ.เชียงของ
4	คุณ ประพันธ์ อาจศรี	หัวหน้าฝ่ายปราบปราม นายด่านศุลกากร อ.เชียงของ
5	คุณ นิวัฒน์ ร้อยแก้ว	ตัวแทนภาคประชาชน
6	คุณธีระศักดิ์ อินทะยศ	ตัวแทนภาคประชาชน

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย Focus group
โครงการวิจัย นโยบายส่งเสริมการลงทุนชายแดน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
วันอังคารที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2558
กลุ่ม ตัวแทนผู้ประกอบการในพื้นที่ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

ลำดับที่	ชื่อ- นามสกุล	ชื่อกิจการ
1	คุณ สมพร แสงสว่าง	ผู้ประกอบการบริษัท เกรทเทส โลจิสติกส์ จำกัด
2	คุณ ศิริลักษณ์ นาคานาคา	ผู้ประกอบการบริษัท ช้างวัง โลจิสติกส์ จำกัด
3	คุณ อภิชาติ แซ่หว้ง	ผู้ประกอบการบริษัท ช้างวัง โลจิสติกส์ จำกัด

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย Focus group
โครงการวิจัย นโยบายส่งเสริมการลงทุนชายแดน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
วันศุกร์ที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2558
กลุ่ม ตัวแทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านนโยบายส่งเสริมการลงทุน

ลำดับที่	ชื่อ- นามสกุล	ตำแหน่ง
1	นายศักดิ์ชัย เหลืองสถิตกุล	ผู้อำนวยการศูนย์เศรษฐกิจการลงทุนภาคที่ 1 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน
2	คุณ พรเทพ ภูริพัฒน์	ผู้อำนวยการ สำนักงานนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ

ภาคผนวก ง
บทความทางวิชาการ

การเปิดเสรีและการอำนวยความสะดวกด้านการลงทุนในเมืองชายแดนเชียงใหม่ของ : มายาคติ และ ความจริง^{1,2}
(Investment Liberalization and Facilitation in Chiang Khong Border City: Myth and Reality)

ณัฐพรพรรณ อุตมา
จิรารัตน์ บัวดาบทิพย์
วราพรพรรณ จันทาพูน

บทความนี้ได้นำเสนอบริบทของการเปิดเสรีและการอำนวยความสะดวกด้านการลงทุนในเมืองชายแดน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย จากการพัฒนาความร่วมมือด้านการลงทุนตามกรอบความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน-จีน และการเปิดเสรีการลงทุนภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รวมทั้งนโยบายส่งเสริมการลงทุนในเมืองชายแดนเชียงใหม่ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง “นโยบายส่งเสริมการลงทุน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย” ซึ่งได้รับทุนอุดหนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ฝ่ายนโยบายชาติและความสัมพันธ์ข้ามชาติ (ฝ่าย 1)

1. หลักการและเหตุผล

นับตั้งแต่ประเทศไทยมีการจัดตั้งโครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion Economic Cooperation) ในปี พ.ศ. 2535 การลงนามความตกลงว่าด้วยกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจอาเซียน-จีนว่าด้วยเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน (ASEAN-China Free Trade Area Agreement) ในปี พ.ศ. 2547 กรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการอาเซียน-จีน (ASEAN-China Agreement on Trade in Services) ในปี พ.ศ. 2550 กรอบความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน-จีน (ASEAN-China Investment Agreement) ในปี พ.ศ. 2551 และการเปิดเสรีการลงทุนภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community) ในปี พ.ศ. 2552 ทำให้ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เกิดความเชื่อมโยงด้านโครงสร้างพื้นฐานและด้านกฎระเบียบต่างๆ เช่น การพัฒนาเส้นทางคมนาคม การเปิดเสรีและอำนวยความสะดวกทางการค้า การเปิดเสรีและอำนวยความสะดวกในการบริการและการลงทุน และความตกลงยอมรับร่วมกันในการขนส่งและพิธีการข้ามพรมแดน

จังหวัดเชียงรายในฐานะเมืองหน้าด่านของระเบียงเศรษฐกิจเหนือใต้ซึ่งเชื่อมต่อเส้นทางบก R3A (ไทย-สปป.ลาว-จีน) และ R3B (ไทย-เมียนมาร์) จึงมีบทบาทสำคัญต่อการเชื่อมโยงประเทศในภูมิภาคและการเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมืองชายแดนเชียงของ การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ชายแดนเชียงของที่มาพร้อมกับพลวัตของการสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น ทำให้เชียงของกลายเป็นพื้นที่ชายแดนที่มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สามารถเชื่อมต่อกับประเทศต่างๆ ที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกัน มีการเติบโตของการค้าสินค้าและบริการข้ามพรมแดน รวมทั้งมีการขยายตัวของการเคลื่อนย้ายทรัพยากรการผลิตแรงงาน และเงินทุนข้ามพรมแดน นอกจากนี้ นับตั้งแต่มีการดำเนินงานก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 4 จวบจนกระทั่งมีการเปิดใช้สะพานอย่างเป็นทางการเมื่อปลายปี พ.ศ. 2556 การได้รับอนุมัติจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมเชียงของที่เน้นอุตสาหกรรมบริการรองรับโลจิสติกส์ ในปี พ.ศ. 2549 และการได้รับอนุมัติเห็นชอบให้เมืองเชียงของเป็นหนึ่งในพื้นที่ที่มีศักยภาพในการเป็นเขต

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง “นโยบายส่งเสริมการลงทุน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย” ภายใต้ชุดโครงการวิจัยเรื่อง “การจัดการพื้นที่ชายแดน” ซึ่งได้รับทุนอุดหนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายนโยบายชาติและความสัมพันธ์ข้ามชาติ (ฝ่าย 1) ความเห็นในบทความนี้เป็นของผู้วิจัย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป

² บทความวิจัยประกอบการรายงานความก้าวหน้าของโครงการวิจัย “นโยบายส่งเสริมการลงทุน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย” ภายใต้ชุดโครงการวิจัยเรื่อง “การจัดการพื้นที่ชายแดน” เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2557 ณ ห้องแม่สาย อาคารสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

เศรษฐกิจพิเศษของเชียงรายที่มีบทบาทของการเป็นเมืองโลจิสติกส์และบริการขนส่ง และเมืองแฉะผ่านสำหรับนักท่องเที่ยว (Logistics city) ในปี พ.ศ. 2556 ทำให้เมืองเชียงของเป็นเมืองชายแดนที่มีความน่าสนใจในการลงทุนอย่างมาก

อย่างไรก็ตาม การเชื่อมโยงประเทศในภูมิภาคและสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมจากการพัฒนาฐานการผลิตและการลงทุนตามแนวนพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจและพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน จำเป็นต้องมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนที่มีประสิทธิภาพและสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นจุดเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจในภูมิภาคที่สำคัญระหว่างเชียงราย ห้วยทราย (สปป.ลาว) และยูนนาน (จีนตอนใต้) และนโยบาย ระเบียบและข้อปฏิบัติที่อำนวยความสะดวกทางการลงทุนและสอดคล้องกับความตกลงทางว่าด้วยกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจอาเซียน-จีน เพื่อรองรับการขยายตัวทางการค้าและการลงทุนในอนาคต รวมทั้งเป็นการสนับสนุนการสร้างประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้เสร็จสมบูรณ์ภายในปี พ.ศ. 2558 ดังนั้นในเบื้องต้นจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องทำการศึกษาสภาพแวดล้อมของการลงทุนในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย นอกจากนั้นบทความนี้จะเสนอภาพ “ความเป็นจริง” (Reality) เกี่ยวกับการเปิดเสรีด้านการลงทุน การอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน และความยากง่ายในการดำเนินธุรกิจในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ซึ่งแตกต่างจากภาพของความร่วมมือด้านการลงทุนอาเซียน-จีน และการเปิดเสรีการลงทุนภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่ได้ทราบกันโดยทั่วไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 การศึกษาบริบทของการลงทุนในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

1.2.2 การวิเคราะห์การเปิดเสรีด้านการลงทุน การอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน และความยากง่ายในการดำเนินธุรกิจในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

3. ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยนี้มีระเบียบวิธีการดำเนินการวิจัยในแต่ละวัตถุประสงค์ ดังนี้

1.2.1 การศึกษาบริบทของการลงทุนในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน และนำมาเรียบเรียงในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ บริบทการลงทุน สถานการณ์และรูปแบบการลงทุน ประเภทการลงทุน ขนาดการลงทุน นโยบายส่งเสริมการลงทุน ระเบียบและข้อปฏิบัติที่อำนวยความสะดวกทางการลงทุน และ ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในภูมิภาค และนำเสนอในหัวข้อ “มายาคติ”

1.2.2 การวิเคราะห์การเปิดเสรีด้านการลงทุน การอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน และความยากง่ายในการดำเนินธุรกิจในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ในการวิเคราะห์การเปิดเสรีด้านการลงทุน การอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน และความยากง่ายในการดำเนินธุรกิจในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย จะอาศัยเครื่องมือจากการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างจากทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน นักลงทุนไทยและต่างชาติ ให้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดที่ต้องการศึกษา ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะนำมาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ทำโดยการใช้เครื่องมือที่เรียกว่า Weighted Scoring Method ร่วมกับสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และนำเสนอในหัวข้อ “ความเป็นจริง”

4. มายาคติ

บทความนี้ได้เสนอมายาคติที่สำคัญ 2 ประการ ได้แก่

มายาคติที่ 1 : การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจเหนือใต้ตามโครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง การเปิดดำเนินงานของสะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 4 การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมเชียงของ และการดำเนินการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษของเชียงราย ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการลงทุนในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงรายอย่างมาก

มายาคติที่ 2 : ความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน-จีน และ ความตกลงด้านการลงทุนของอาเซียนทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายเงินทุนจากต่างประเทศอย่างเสรีในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

มายาคติที่ 1 : การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจเหนือใต้ตามโครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง การเปิดดำเนินงานของสะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 4 การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมเชียงของ และการดำเนินการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษของเชียงราย ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการลงทุนในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงรายอย่างมาก

ข้อเท็จจริง

ภายใต้การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจเหนือใต้ตามโครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง ในปี พ.ศ. 2535 ที่เชื่อมโยงประเทศไทย ในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย กับประเทศลาว และจีนตอนใต้ การเปิดดำเนินงานของสะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 4 อย่างเป็นทางการเมื่อปลายปี พ.ศ. 2536 การได้รับอนุมัติจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมเชียงของที่เน้นอุตสาหกรรมบริการรองรับโลจิสติกส์ ในปี พ.ศ. 2549 และการได้รับอนุมัติเห็นชอบให้เมืองเชียงของเป็นหนึ่งในพื้นที่ที่มีศักยภาพในการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษของเชียงรายที่มีบทบาทของการเป็นเมืองโลจิสติกส์และบริการขนส่ง และเมืองแฉะผ่านสำหรับนักท่องเที่ยว ในปี พ.ศ. 2536 จะยังไม่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการลงทุนในเมืองชายแดนเชียงของอย่างมีนัยสำคัญอย่างที่เข้าใจเนื่องจาก

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านกายภาพ (Hard Infrastructure) เช่น การสร้างถนนตามแนวระเบียงเศรษฐกิจเหนือใต้ภายใต้โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขงที่แล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2535 และ การสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 4 ที่เปิดใช้อย่างเป็นทางการเมื่อปลายปี พ.ศ. 2536 ความสำเร็จของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดังกล่าว สามารถเพิ่มศักยภาพทางการค้าการลงทุน และการท่องเที่ยวของไทย ในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ไปยัง สปป.ลาว และจีนตอนใต้ ได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดของการใช้โครงสร้างพื้นฐานดังกล่าว การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพจำเป็นต้องทำควบคู่กับการพัฒนาโครงสร้างด้านกฎระเบียบต่างๆระหว่างกัน ในส่วนของการพัฒนาโครงสร้างด้านความร่วมมือระหว่างกันและกฎระเบียบต่างๆ (Soft infrastructure) เพื่อเชื่อมโยงทางด้านระบบและกระบวนการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ระหว่างประเทศ อาทิ ข้อตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามพรมแดนในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS Cross Border Transport Agreement : CBTA) บนเส้นทาง R3A เพื่อช่วยลดความยุ่งยากทางด้านเอกสาร ลดขั้นตอนพิธีการนำเข้า-ส่งออก และลดระยะเวลากระบวนการด้านโลจิสติกส์นั้น ยังดำเนินการไม่เสร็จสมบูรณ์ จึงมีส่วนทำให้เกิดการชะลอตัวของการลงทุนทั้งจากนักลงทุนในประเทศและต่างประเทศ

การได้รับอนุมัติจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมเชียงของที่เน้นอุตสาหกรรมบริการรองรับโลจิสติกส์ ในปี พ.ศ. 2549 ส่งผลให้รูปแบบการลงทุนของเชียงของมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก เดิมนักลงทุนในเมืองเชียงของจะเป็นนักลงทุนท้องถิ่นที่ประกอบธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก ในธุรกิจการแปรรูปสินค้าเกษตร ธุรกิจค้าปลีกและค้าส่ง และ ธุรกิจการท่องเที่ยวเป็นหลัก และมีระบบการบริหารจัดการแบบครอบครัวที่อาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ แต่ปัจจุบัน นักลงทุนที่เข้ามาลงทุนในเมืองเชียงของล้วนเป็นนักลงทุนจากต่างถิ่นและต่างประเทศที่มีขนาดการลงทุนในระดับกลางและระดับใหญ่ เน้นประกอบธุรกิจบริการโลจิสติกส์เป็นหลัก และมีรูปแบบบริหารจัดการที่เป็นระบบ ขณะที่การลงทุนยังมีการกระจุกตัวอยู่แต่ในบริเวณพื้นที่ตำบลสถานและตำบลศรีดอนชัยซึ่งเป็นที่ตั้งของเขตการพัฒนาพื้นที่ของนิคมอุตสาหกรรมเชียงของ และอยู่ใกล้เส้นทางที่สามารถเชื่อมโยงไปยังสปป.ลาว และจีนตอนใต้ อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลทางสถิตินิติบุคคลจดทะเบียนตั้งใหม่ในอำเภอเชียงของระหว่างปี พ.ศ. 2553-2557 (6 เดือนแรก) โดยกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ (ตารางที่ 1 และ 2) พบว่า อัตราการเติบโตของการลงทุนในเมืองชายแดนเชียงของยังไม่มีชัดเจน

นโยบายส่งเสริมการลงทุนการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

นิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอเชียงของเป็นฐานการผลิตที่ช่วยเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ จึงต้องมีการวางระบบโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก ระบบบริหารจัดการรวมถึง “สิทธิประโยชน์” ต่างๆ ที่จะช่วยให้ผู้ประกอบการได้รับความสะดวกสบายในการดำเนินธุรกิจมากขึ้น และเพิ่มขีดความสามารถในการเลือกตลาดการค้าได้ตามสภาวะแข่งขันปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินธุรกิจในตลาดในประเทศหรือการดำเนินธุรกิจเพื่อแข่งขันในตลาดสากล ซึ่งพื้นที่เพื่อประกอบกิจการในนิคมอุตสาหกรรมตามการพิจารณาของการนิคมอุตสาหกรรม สามารถจำแนกออกเป็น 2 เขต คือเขตอุตสาหกรรมทั่วไป (General Industrial Zone : GIZ) และเขตประกอบการเสรี (I-EA-T Free Zone) โดยผู้ลงทุนในเขตอุตสาหกรรมทั้งสองจะได้รับโอกาสและทางเลือกตลอดจนสิทธิประโยชน์ ได้แก่ (1) การได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษี (Tax Privileges) การได้รับยกเว้นอากรขาเข้า ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสรรพสามิตสำหรับเครื่องจักร อุปกรณ์ เครื่องมือและเครื่องใช้ในการผลิต การได้รับยกเว้นอากรขาออก ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีสรรพสามิต สำหรับของที่นำเข้าเพื่อการผลิตสินค้า หรือเพื่อพาณิชยกรรม และการได้รับยกเว้นอากรขาออก ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีสรรพสามิต สำหรับวัตถุดิบรวมทั้งผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปที่ได้และสิ่งอื่นที่ได้จากการผลิต และ (2) สิทธิประโยชน์ที่ไม่เกี่ยวกับภาษี (Non-Tax Privileges) สำหรับการลงทุนในเขตอุตสาหกรรมทั่วไปและเขตประกอบการเสรี GIZ และ I-EA-T Free Zone ซึ่งจะประกอบไปด้วยสิทธิในการถือกรรมสิทธิ์ที่ดินในนิคมอุตสาหกรรม การได้รับอนุญาตให้สามารถนำผู้เชี่ยวชาญ หรือช่างฝีมือต่างชาติเข้ามาทำงานในประเทศพร้อมการให้บริการขอวีซ่าและ Work Permit การได้รับอนุญาตนำคู่สมรส บุตรและผู้อยู่ในอุปการะเข้าพักอาศัยในประเทศ พร้อมการให้บริการขอวีซ่า ผู้ประกอบการยังสามารถนำส่งเงินตราต่างประเทศออกนอกราชอาณาจักรได้ และสิทธิประโยชน์เพิ่มเติมจากคณะส่งเสริมการลงทุนในกรณีที่มีการขอรับการส่งเสริมการลงทุน

ที่มา: การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (2557)

ตารางที่ 1 จำนวนนิติบุคคลจดทะเบียนจัดตั้งใหม่โดยแยกตามประเภทของธุรกิจ (ราย)

ปี	2553	2554	2555	2556	2557
					6 เดือนแรก
บริษัทจำกัด	3	4	11	17	6
ห้างหุ้นส่วนจำกัด	14	9	18	21	13
รวม	17	13	29	38	19
สัดส่วนการเติบโต	-	-24%	123%	31%	-

ที่มา กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์, 2557

ตารางที่ 2 จำนวนนิติบุคคลจดทะเบียนจัดตั้งใหม่โดยแยกตามพื้นที่ตำบล (ราย)

	2553	2554	2555	2556	2557	รวม
					6 เดือนแรก	
ศรี	-	2	1	-	-	3
บุญเรือง	-	-	1	-	2	3
ริมโขง	-	1	-	-	-	1
เวียง	11	8	16	17	12	64
ศรีดอนชัย	1	-	5	4	2	12
สถาน	2	1	4	12	2	21
ห้วยซ้อ	3	1	2	5	1	12
รวม	17	13	29	38	19	116

ที่มา คำนวณโดยผู้วิจัยโดยใช้ฐานข้อมูลจาก กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2557

นอกจากนี้ การได้รับอนุมัติเห็นชอบให้เมืองเชียงของเป็นหนึ่งในพื้นที่ที่มีศักยภาพในการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษของเชียงรายที่มีบทบาทของการเป็นเมืองโลจิสติกส์และบริการขนส่ง และเมืองแฉะผ่านสำหรับนักท่องเที่ยวในปี พ.ศ. 2556 โดยทั่วไป การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นการกำหนดให้พื้นที่ที่ได้รับการจัดตั้ง มีระบบการจัดการเศรษฐกิจเป็นพิเศษแตกต่างจากพื้นที่อื่น และยังมีการบริหารจัดการในรูปแบบเฉพาะตัวในแต่ละพื้นที่ ให้เป็นประตูการค้า ฐานการผลิต และระบายสินค้าของนักลงทุนทั้งในและต่างประเทศ โดยอาศัยวัตถุดิบและแรงงานจากพื้นที่ที่มีศักยภาพโดยรอบทั้งจากภายในและประเทศเพื่อนบ้านนอกจากนี้ยังมีการให้สิทธิพิเศษด้านต่างๆแก่นักลงทุนและผู้ประกอบการที่เข้ามาลงทุนในพื้นที่ที่มีการกำหนดไว้ ไม่ว่าจะเป็นสิทธิพิเศษทางภาษีอากร การส่งเสริมการลงทุน ความพร้อมของปัจจัยการผลิต การอำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกิจ โดยในแต่ละพื้นที่จะมีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษที่แตกต่างกัน ตามจุดประสงค์ของการจัดตั้งว่าจะให้ความสำคัญกับการประกอบกิจกรรมประเภทใด ที่จะดึงดูดนักลงทุนให้เข้ามาลงทุนได้มากที่สุด เช่น เขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone) เขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก (Export Processing Zone) คลังสินค้าทัณฑ์บน (Bonded Warehouse) และเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน (Special Border Economic Zone) เขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก ซึ่งเขตเศรษฐกิจพิเศษไม่ได้มีการจำกัดเฉพาะประเภทของเขตประกอบการอุตสาหกรรมเท่านั้น แต่ยังให้สิทธิพิเศษครอบคลุมถึงเขตเศรษฐกิจพิเศษทางการค้า บริการ การท่องเที่ยว หรือการเกษตร อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันยังเป็นประเด็นที่ยังหาข้อสรุปไม่ได้ว่า การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษอำเภอเชียงของจะมีลักษณะอย่างไร

ความเชื่อในวงกว้างที่ว่า การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจเหนือใต้ตามโครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง การเปิดดำเนินงานของสะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 4 การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมเชียงของ และ การดำเนินการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษของเชียงราย จะทำให้เกิดการขยายการลงทุนในเมืองชายแดนเชียงของจำนวนมาก เป็นเพียงมายาคติที่ห่างไกลจากความจริง

มายาคติที่ 2 : ความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน-จีน และ ความตกลงด้านการลงทุนของอาเซียนทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายเงินทุนจากต่างประเทศอย่างเสรีในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

ข้อเท็จจริง

แผนการตามความตกลงด้านการลงทุนของอาเซียน (ASEAN Comprehensive Investment Agreement : ACIA) ที่ได้มีการลงนามเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2552 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประเทศสมาชิกอาเซียนทั้งหมด 10 ประเทศสามารถบรรลุเป้าหมายของการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยเฉพาะการเปิดเสรีการลงทุน (Liberalization) แก่ประเทศสมาชิก การให้ความคุ้มครองการลงทุน (Protection) การส่งเสริมการลงทุน (Promotion) และ การอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน (Facilitation) จากรายงานของสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (2556) ได้สรุปสาระสำคัญของความตกลง ACIA ดังนี้

- การเปิดเสรีการลงทุน ที่จะบังคับใช้กับ การเกษตร การประมง การป่าไม้ อุตสาหกรรมการผลิต การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน รวมถึงการบริการที่เกี่ยวข้อง และสาขาอื่นๆ ตามที่ทุกรัฐสมาชิกอาจตกลงกัน โดยรัฐสมาชิกจะต้องให้การปฏิบัติต่อผู้ลงทุนทั้งจากนิติบุคคลและบุคคลของรัฐสมาชิก และนิติบุคคลต่างชาติที่จดทะเบียนในอาเซียน เทียบเท่ากับการลงทุนของบุคคลหรือนิติบุคคลของประเทศตน และเทียบเท่ากับการปฏิบัติต่อประเทศที่สาม และต้องไม่กำหนดเงื่อนไขบังคับในการลงทุน อย่างไรก็ตาม การเปิดเสรีการลงทุนไม่ได้หมายความว่าความถึงการเปิดให้นักลงทุนอาเซียนเข้ามาลงทุนได้อย่างเสรีเต็มที่ในทุกประเภทกิจการ แต่เป็น การเปิดเสรีแบบมีเงื่อนไข และมีความยืดหยุ่น เนื่องจากอาเซียนตระหนักถึงความแตกต่างของระดับการพัฒนาของแต่ละประเทศสมาชิก จึงอนุญาตให้ประเทศสมาชิกสามารถกำหนดเงื่อนไขในการให้เข้ามาลงทุน หรือยังไม่พร้อมจะเปิดเสรีให้ต่างชาติเข้ามาลงทุนทำกิจการใดก็สามารถสงวนเงื่อนไข และกิจการอื่นๆ ไว้ในรายการข้อสงวน (Reservation List) ได้ โดยไม่ต้องมีการเจรจาต่อรอง

- การให้ความคุ้มครองการลงทุน ครอบคลุมการเปิดเสรีทั้ง 5 สาขา และบริการที่เกี่ยวข้อง โดยจะต้องให้การปฏิบัติต่อนักลงทุนและการลงทุนอย่างเป็นธรรม เท่าเทียม และให้ความคุ้มครองและความปลอดภัยอย่างเต็มที่ ซึ่งการให้ความคุ้มครองในการลงทุนในความตกลงฉบับนี้ ครอบคลุมการชดเชยค่าเสียหายกรณียึดทรัพย์ เว้นคืน หรือเกิดเหตุการณ์ไม่สงบอันเป็นผลมาจากการสู้รบด้วยอาวุธ การจลาจลของพลเมือง หรือภาวะฉุกเฉิน และนักลงทุนต้องสามารถเคลื่อนย้ายเงินทุนได้อย่างเสรี ตลอดจนความ

โปร่งใสในขั้นตอนของการระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐกับนักลงทุน หากรัฐทำผิดพันธกรณีและก่อให้เกิดความเสียหายต่อการลงทุน นักลงทุนสามารถฟ้องร้องรัฐภายใต้กระบวนการระงับข้อพิพาทระหว่างประเทศได้

- การส่งเสริมการลงทุน รัฐสมาชิกจะต้องร่วมมือกันเพื่อทำให้อาเซียนเป็นที่รู้จักมากขึ้นในฐานะเขตการลงทุนที่เป็นหนึ่งเดียวกัน เพื่อเพิ่มการลงทุนจากต่างประเทศเข้ามาสู่อาเซียนและการลงทุนภายในอาเซียน โดยวิธีต่างๆ รวมถึงการให้การสนับสนุนและพัฒนาผู้ประกอบการทั้งรายย่อยและรายใหญ่ของอาเซียน การขยายความร่วมมือและเครือข่ายทางด้านอุตสาหกรรม และการเชื่อมโยงอุตสาหกรรมระหว่างผู้ประกอบการของอาเซียน รวมทั้งจัดสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ให้ความรู้เกี่ยวกับโอกาสในการลงทุน และกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในแต่ละประเทศ

- การอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน โดยการสร้างสถานะแวดล้อมที่จำเป็นสำหรับการลงทุนทุกรูปแบบ ได้แก่ การปรับปรุงกระบวนการและขั้นตอนในการยื่นคำขอและการให้ความเห็นชอบในการลงทุนให้มีความสะดวกและรวดเร็วขึ้น เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่นักลงทุน ส่งเสริมและพัฒนาก่อสร้างฐานข้อมูล เพื่อเผยแพร่ข้อมูลในการลงทุน และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และกระบวนการลงทุน เป็นต้น เพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการลงทุนของนักลงทุนอาเซียน

นอกจากนี้ ความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน-จีน (ASEAN-China Investment Agreement) ได้มีการลงนามเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2551 โดยมีพันธกรณีหลักที่สำคัญที่คล้ายคลึงกับความตกลงด้านการลงทุนของอาเซียน ไม่ว่าจะเป็นการเปิดเสรีการลงทุน การส่งเสริมการลงทุน การอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน และการให้ความคุ้มครองแก่นักลงทุน

อย่างไรก็ตาม การสนับสนุนการลงทุนภายใต้ความตกลงด้านการลงทุนของอาเซียนและความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน-จีน เป็นความตกลงระหว่างประเทศที่อยู่ภายใต้การบังคับใช้ของกฎหมายระหว่างประเทศ ขณะที่การสนับสนุนการลงทุนภายใต้นโยบายส่งเสริมการลงทุนของประเทศไทยจากกรณีอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ซึ่งอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายภายในประเทศ ทั้งนี้ การลงทุนในเมืองชายแดนเชียงของ ทั้งการลงทุนจากในประเทศและต่างประเทศ มักใช้สิทธิประโยชน์จากการสนับสนุนภายใต้นโยบายส่งเสริมการลงทุนภายในประเทศ มากกว่าสิทธิประโยชน์จากความตกลงด้านการลงทุนของอาเซียนและความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน-จีน

ความเชื่อที่ว่า การมีความตกลงด้านการลงทุนของอาเซียนและความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน-จีน จะทำให้นักลงทุนในอาเซียนและจีนสามารถลงทุนได้อย่างเสรี จึงเป็นเพียงมายาคติ ซึ่งจะไม่เป็นจริงในระยะเวลาอันใกล้

5. ความเป็นจริง (Reality)

แม้ว่าการเติบโตของการลงทุนในเมืองชายแดนเชียงของในปัจจุบันยังมีอัตราไม่สูงมากนัก แต่การขยายตัวของการลงทุนในเมืองเชียงของทั้งจากในประเทศและต่างประเทศในความเป็นจริงได้เกิดขึ้นแล้ว นโยบายที่สำคัญของการตัดสินใจเข้ามาทำการลงทุนในเมืองชายแดน สามารถพิจารณาในบริบทของการเปิดเสรีทางการลงทุน การอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน และความยากง่ายในการดำเนินการลงทุน นอกจากนี้ สัญญาณการเปลี่ยนแปลงเมืองเชียงของในอนาคต จะมีบทบาทสำคัญต่อการพยากรณ์แนวโน้มการลงทุนในเมืองชายแดนแห่งนี้อีกด้วย

1.2.1 การเปิดเสรีด้านการลงทุน การอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน และความยากง่ายในการดำเนินธุรกิจบริเวณชายแดน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

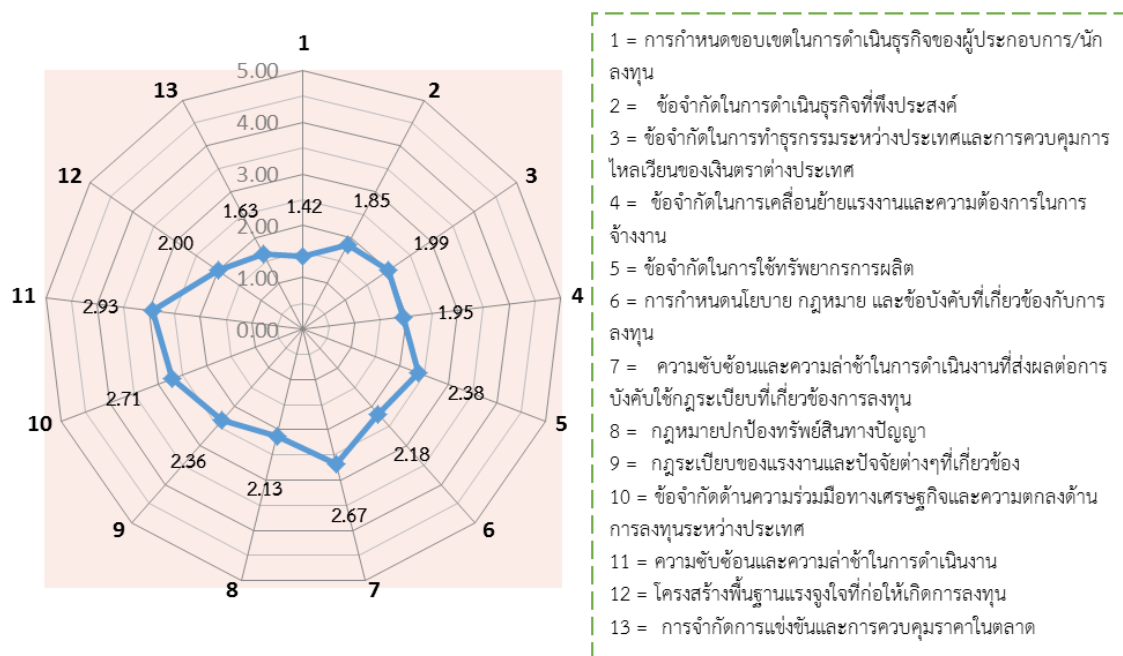
การประเมินการเปิดเสรีด้านการลงทุน การอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน และความยากง่ายในการดำเนินธุรกิจบริเวณชายแดน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย โดยใช้วิธีการของ Urata and Ando (2009) และ Kalinova et al. (2010) จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้เครื่องมือที่เรียกว่า FDI Restriction Scoring Method ซึ่งเป็นการประเมินในรูปของคะแนนจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเสรีทางการลงทุนจากต่างประเทศ (FDI liberalization) และการอำนวยความสะดวกด้านการลงทุนจากต่างประเทศ (FDI Facilitation) ร่วมกับแนวคิดการประเมินความยากง่ายในการดำเนินธุรกิจของ World Bank โดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างกับกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการที่อยู่ในพื้นที่อำเภอเชียงของ ใน 4 ประเภท

ธุรกิจ ได้แก่ อุตสาหกรรมเกษตร การค้าปลีกและค้าส่ง การขนส่งและโลจิสติกส์ และการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ จำนวนรวมทั้งสิ้น 14 ราย แล้วนำมาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ก. การประเมินการเปิดเสรีด้านการลงทุนและการอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน

การเปิดเสรีและการอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน เป็นการประเมินในรูปของคะแนนจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเสรีทางการลงทุน (Investment Liberalization) สำหรับนักลงทุนจากต่างประเทศและในประเทศ และการอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน (Investment Facilitation) สำหรับนักลงทุนจากต่างประเทศและในประเทศ จากนั้นจะนำข้อมูลจากการสำรวจมาแจกแจงค่าเฉลี่ย และนำมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ประกอบการแต่ละราย ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ดังรูปที่ 1

1

รูปที่ 1 ผลการประเมินข้อจำกัดต่อการเปิดเสรีด้านการลงทุนและการอำนวยความสะดวกทางการลงทุน

จากรูปที่ 1 ชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการเปิดเสรีการลงทุนและการอำนวยความสะดวกด้านลงทุนมากที่สุด ได้แก่ ความซับซ้อนและความล่าช้าในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจและข้อตกลงด้านการลงทุนในการเข้ามาลงทุนในพื้นที่อำเภอเชียงของของผู้ประกอบการ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.93 ซึ่งปัจจัยที่กลุ่มตัวอย่างประเมินว่าเป็นข้อจำกัดต่อการเปิดเสรีด้านการลงทุนและการอำนวยความสะดวกมากที่สุดคือ การขาดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจและข้อตกลงด้านการลงทุน และน้อยที่สุดคือ ความซับซ้อนในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจและข้อตกลงด้านการลงทุน รองลงมาคือ ข้อจำกัดความร่วมมือทางเศรษฐกิจและความตกลงด้านการลงทุนระหว่างประเทศ (ค่าเฉลี่ย 2.71) และความซับซ้อนและความล่าช้าในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ค่าเฉลี่ย 2.67) ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ปัญหาสำคัญที่ผู้ประกอบการต้องประสบในการลงทุนและการดำเนินธุรกิจในพื้นที่อำเภอเชียงของคือ ความล่าช้าจากการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน อาจเนื่องมาจากโครงสร้างการบริหารงานในประเทศไทย เป็นการกระจายอำนาจให้กับหน่วยงานท้องถิ่น แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่อำเภอเชียงของคือ การพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ยังไม่สอดคล้องกับการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วในพื้นที่อำเภอเชียงของ ทำให้หลายๆหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ยังไม่มีการเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างการบริหารงานและ

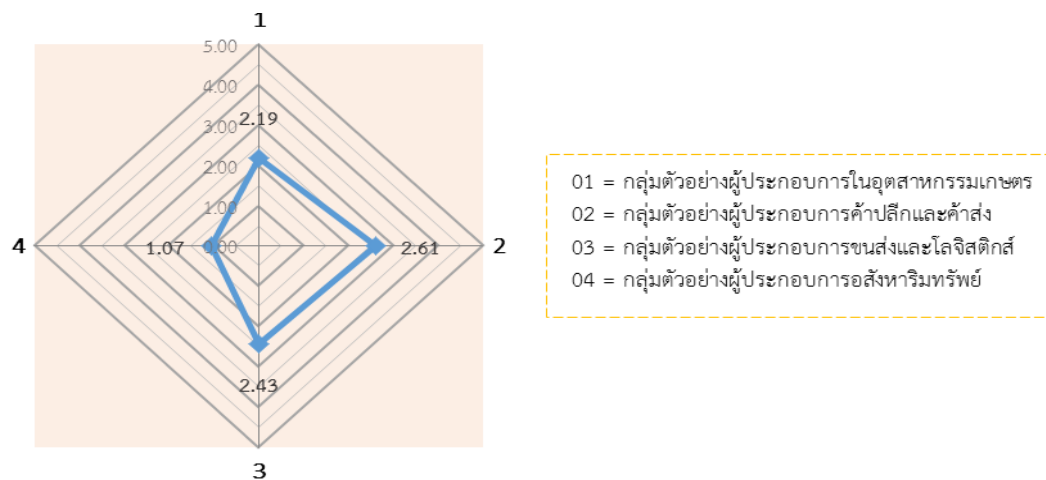
ศักยภาพของบุคลากรเท่าที่ควร อนึ่ง เนื่องด้วยงบประมาณที่มีจำกัดของหน่วยงานท้องถิ่น ที่จะต้องดำเนินการของงบประมาณจากส่วนกลางก่อนเสมอเมื่อมีจัดตั้งโครงการใดโครงการหนึ่งขึ้นมา ทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินงานภายในหน่วยงานเอง

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการที่เข้าไปลงทุนในพื้นที่อำเภอเชียงของ พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังขาดข้อมูลและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจหรือข้อตกลงด้านการลงทุนระหว่างประเทศ จากการลงทุนในพื้นที่อำเภอเชียงของที่เป็นพื้นที่ชายแดนที่ผู้ประกอบการจะต้องทำการติดต่อกับคู่ค้าจากต่างประเทศ แต่ในความเป็นจริงแล้ว ผู้ประกอบการยังไม่ได้ใช้สิทธิประโยชน์จากข้อตกลงระหว่างประเทศต่างๆมากนัก อีกทั้ง การสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่อำเภอเชียงของ และหน่วยงานจากแขวงบ่อแก้ว สปป.ลาว ที่เป็นพื้นที่ชายแดนติดต่อกับประเทศไทย ยังไม่มีการสร้างความร่วมมือที่เป็นรูปธรรมเท่าที่ควร เนื่องจากความซับซ้อนของระบบโครงสร้าง การบริหารราชการของทางฝั่งลาว ทำให้หน่วยงานท้องถิ่นในอำเภอเชียงของยังไม่มีอำนาจเด็ดขาดในการเข้าไปเจรจาหรือสร้างข้อตกลงใดๆ ซึ่งหากจะต้องมีการเจรจาเพื่อสร้างข้อตกลงร่วมกัน จำเป็นที่จะต้องมีการดำเนินการผ่านหน่วยงานส่วนกลางของประเทศไทย เช่น กระทรวงการต่างประเทศ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งจะต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ ทำให้ในขณะนี้การสร้างข้อตกลงด้านการค้าการลงทุนระหว่างพื้นที่ชายแดนอำเภอเชียงของ และทางแขวงบ่อแก้วในเขต สปป.ลาว ยังเป็นเพียงการสร้างความสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการ โดยใช้ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลระหว่างกลุ่มผู้ประกอบการ อันจะนำมาสู่ความเสียเปรียบด้านการลงทุนและการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการไทยบางส่วนกับคู่ค้าทางธุรกิจจากประเทศอื่นได้ ประกอบกับความซับซ้อนและความล่าช้าในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนและการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนและการประกอบธุรกิจในพื้นที่อำเภอเชียงของยังมีความล่าช้า และมีความซับซ้อน ซึ่งสาเหตุเหล่านี้ยังคงเป็นข้อจำกัดที่ทำให้การอำนวยความสะดวกและการเปิดเสรีด้านการลงทุนในอำเภอเชียงของยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดอื่นๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการอำนวยความสะดวกและการเปิดเสรีในพื้นที่อำเภอเชียงของที่น้อยที่สุด ได้แก่ การกำหนดขอบเขตในการดำเนินธุรกิจของนักลงทุนชาวต่างชาติ/นักลงทุนไทย จากมุมมองของผู้ประกอบการได้กล่าวว่า “ในพื้นที่อำเภอเชียงของมีการกีดกันหรือการเลือกปฏิบัติต่อนักลงทุนชาวต่างชาติค่อนข้างน้อย” อีกนัยหนึ่งคือ อำเภอเชียงของ มีการเปิดเสรีให้แก่กลุ่มนักลงทุนต่างชาติ เพียงแต่ต้องอยู่ภายใต้ข้อกำหนดและความตกลงด้านการลงทุนระหว่างประเทศ ปัจจุบันต่อมาคือ การจำกัดการดำเนินธุรกิจที่พึงประสงค์ เช่น การจำกัดการจ้างงานจากแรงงานในท้องถิ่น การจำกัดการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นเป็นทรัพยากรในการผลิต การจำกัดการถ่ายทอดเทคโนโลยี ทักษะ และความรู้ต่างๆให้กับชุมชนในท้องถิ่น ที่ผู้ประกอบการต่างให้ความเห็นว่า “อำเภอเชียงของมีการเปิดเสรีในการดำเนินการเกี่ยวกับการจ้างแรงงาน การใช้ทรัพยากร และการถ่ายทอดความรู้และทักษะ” กล่าวคือ ไม่มีการกำหนดหรือจำกัดการจ้างแรงงาน การใช้ทรัพยากร และการถ่ายทอดความรู้ในพื้นที่อำเภอเชียงของจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากนัก แต่ในทางปฏิบัติแล้ว ผู้ประกอบการจำเป็นต้องมีการถ่ายทอดเทคโนโลยี ทักษะ และความรู้ให้กับแรงงานท้องถิ่น เนื่องจาก แรงงานในพื้นที่อำเภอเชียงของ ยังขาดทักษะและความชำนาญเฉพาะด้าน ในการทำงานในแต่ละประเภทธุรกิจ โดยการถ่ายทอดความรู้ส่วนมากจะเป็นแบบการฝึกอบรมในงาน (on the job training) โดยการสังเกตการทำงานของแรงงานที่มีความชำนาญและลงมือปฏิบัติจริง อีกทั้ง การถ่ายทอดความรู้และทักษะให้กับแรงงานในพื้นที่นั้น ยังเป็นการลดการต่อต้านและแรงเสียดทานจากชุมชนท้องถิ่น เมื่อมีการเข้าไปลงทุนหรือการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ ซึ่งจะทำให้การดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างราบรื่น ปัจจุบันต่อมาคือ การจำกัดการแข่งขันและการควบคุมราคาในตลาดโดยภาครัฐบาลในพื้นที่อำเภอเชียงของ เนื่องจาก อำเภอเชียงของ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ถือว่าเป็นข้อได้เปรียบและจุดดึงดูดให้นักลงทุนเข้ามาลงทุนในพื้นที่อำเภอเชียงของ

หากพิจารณาข้อจำกัดต่อการเปิดเสรีด้านการลงทุนและการอำนวยความสะดวกทางการลงทุนตามประเภทกิจการของผู้ประกอบการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจ (รูปที่ 2) พบว่า ผู้ประกอบการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์จะมีข้อจำกัดในการลงทุนน้อยที่สุด กล่าวคือ ผลจากการประเมินฯ แสดงให้เห็นว่า ผู้ประกอบการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอำนวยความสะดวกและการเปิดเสรีด้านการลงทุนในพื้นที่มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.07) เมื่อเทียบกับกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการในประเภทธุรกิจอื่น ได้แก่ ผู้ประกอบการในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตร (ค่าเฉลี่ย 2.19) รองลงมาคือผู้ประกอบการขนส่งและโลจิสติกส์ (ค่าเฉลี่ย 2.43) และผู้ประกอบการค้าปลีกค้าส่ง (ค่าเฉลี่ย 2.61) ตามลำดับ เหตุผลเนื่องจากลักษณะการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการค้าปลีกค้าส่งและการขนส่งและโลจิสติกส์ จำเป็นที่ต้องอาศัยการดำเนินการที่ใช้ระยะเวลาน้อยที่สุด และขั้นตอนการดำเนินการที่น้อยที่สุด ซึ่ง

จะเป็นปัจจัยที่สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพในการแข่งขันและการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ แต่ในทางปฏิบัตินั้น ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่อำเภอเชียงของ ยังมีความล่าช้าและยังขาดบุคลากรและเจ้าหน้าที่ที่เพียงพอต่อภาระงาน อันเนื่องมาจากงบประมาณจากภาครัฐบาลที่จำกัด ทำให้การดำเนินงานยังขาดความรวดเร็วและประสิทธิภาพที่เพียงพอที่สามารถรองรับความต้องการของผู้ประกอบการได้

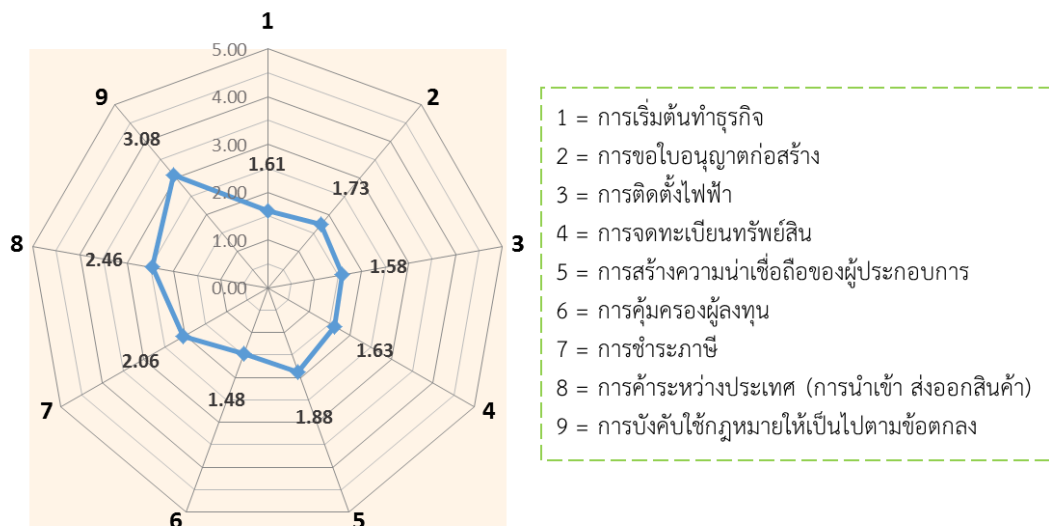

รูปที่ 2 ผลการประเมินข้อจำกัดต่อการเปิดเสรีด้านการลงทุนและการอำนวยความสะดวกทางการลงทุน
จำแนกตามประเภทธุรกิจของกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอเชียงของ

นอกจากนี้ ผู้ประกอบการค้าปลีกค้าส่งและการขนส่งและโลจิสติกส์ จำเป็นต้องใช้สิทธิประโยชน์จากข้อตกลงและความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ เช่น ข้อตกลงที่อำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าผ่านแดน การลดหย่อนภาษีในการนำเข้าส่งออก เป็นต้น ซึ่งในขณะนี้ สิทธิประโยชน์และข้อตกลงต่างๆ ยังไม่มีการนำมาใช้อย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน รวมทั้ง ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ที่พึงจะได้รับจากข้อตกลงและความร่วมมือต่างๆ ซึ่งข้อจำกัดเหล่านี้ ยังคงเป็นอุปสรรคด้านการอำนวยความสะดวกและการเปิดเสรีด้านการลงทุนสำหรับผู้ประกอบการค้าปลีกค้าส่งและผู้ประกอบการโลจิสติกส์

ข. ความยากง่ายในการเข้าไปประกอบกิจการในอำเภอเชียงของ

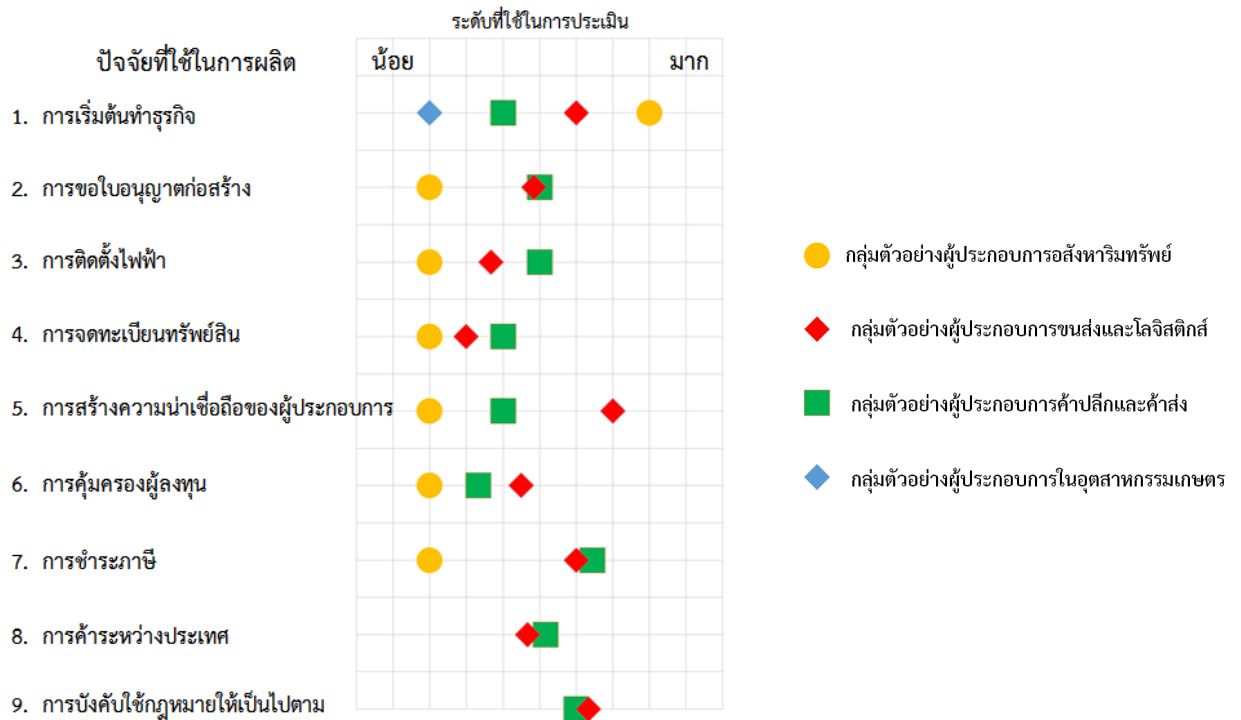
การประเมินความยากง่ายในการเข้าไปประกอบกิจการในอำเภอเชียงของ เป็นการประเมินในรูปแบบของคะแนนจากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมาจากแนวคิดการประเมินความยากง่ายในการดำเนินธุรกิจของ World Bank โดยจะทำการวิเคราะห์ ปัจจัยหลัก ได้แก่ การเริ่มต้นทำธุรกิจ การขอใบอนุญาตก่อสร้าง การติดตั้งไฟฟ้า การจดทะเบียนทรัพย์สิน การสร้างความน่าเชื่อถือของผู้ประกอบการ การคุ้มครองผู้ลงทุน การชำระภาษี การค้าระหว่างประเทศ (การนำเข้า ส่งออกสินค้า) และการบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามข้อตกลง จากนั้นจะนำข้อมูลจากการสำรวจมาแจกแจงค่าเฉลี่ย และนำมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ประกอบการแต่ละราย ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ ดังรูปที่ 3

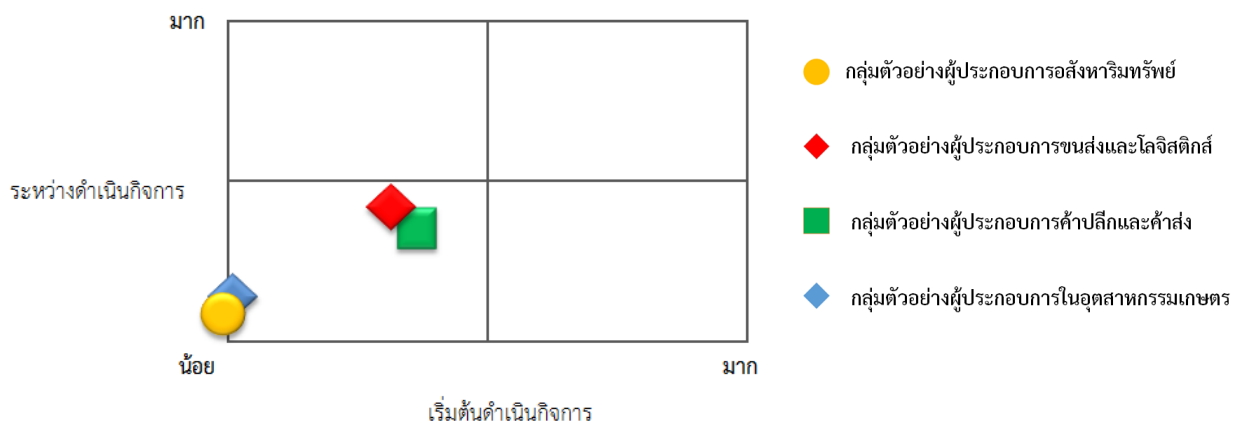
รูปที่ 3 ผลการประเมินความยากง่ายในการเข้าไปประกอบกิจการ ในพื้นที่อำเภอเชียงของ

จากรูปที่ 3 พบว่า ขั้นตอนที่มีความยุ่งยาก ซับซ้อน และใช้เวลามากที่สุดในการดำเนินการเพื่อเข้ามาประกอบธุรกิจในพื้นที่อำเภอเชียงของคือ การบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามข้อตกลง (ค่าเฉลี่ย 3.08) ที่มีการพิจารณาจากขั้นตอนการดำเนินการเพื่อการบังคับใช้กฎหมายโดยผ่านศาลยุติธรรม ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการพบว่า อำเภอเชียงของยังขาดกรอบและโครงสร้างในการบังคับใช้กฎหมายที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมในการคุ้มครองนักลงทุนหรือผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอเชียงของ ที่บางครั้งการถูกเอาเปรียบหรือการผิดสัญญาทางธุรกิจจากคู่ค้าทางธุรกิจชาวต่างชาติ โดยการบังคับใช้กฎหมายนั้น จะมีการพิจารณาเป็นรายกรณีไป อีกทั้งยังต้องมีการประสานงานและขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจากต่างประเทศ ทำให้ผู้ประกอบการต้องดำเนินการไปที่ละขั้นตอน ตามดุลพินิจของเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการดำเนินการในแต่ละขั้นตอนต้องใช้เวลาในการพิจารณาค่อนข้างนาน

รองลงมาคือ การดำเนินการเพื่อการค้าระหว่างประเทศ (ค่าเฉลี่ย 2.46) ที่จะพิจารณาจาก จำนวนเอกสารที่ใช้ในการทำเรื่องนำเข้า-ส่งออกสินค้า ระยะเวลาในการดำเนินการเพื่อนำเข้า-ส่งออกสินค้า รวมไปถึงค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการนำเข้า-ส่งออกสินค้า จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการเพื่อการค้าระหว่างประเทศ พบว่า ขั้นตอนและพิธีการศุลกากรในการนำเข้าส่งออกสินค้ายังมีขั้นตอนที่ค่อนข้างมากและใช้ระยะเวลาในการดำเนินการพอสมควร ทำให้ระยะเวลาในการขนส่งสินค้าผ่านแดนยาวนานขึ้น ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสินค้าและประสิทธิภาพในการขนส่งและโลจิสติกส์ของผู้ประกอบการในพื้นที่ และลำดับต่อมาคือ การชำระภาษี (ค่าเฉลี่ย 2.06) ที่พิจารณาจากภาระภาษีที่ต้องชำระในแต่ละปี ระยะเวลาที่ใช้ในการยื่นชำระภาษี อัตราภาษีโดยรวมที่ต้องชำระ โดยผู้ประกอบการจะต้องทำการยื่นชำระภาษีผ่านทางหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล โดยที่ผ่านมา ผู้ประกอบการให้ความเห็นว่า “การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีความล่าช้าและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรนัก อีกทั้งขั้นตอนในการดำเนินการเพื่อชำระภาษียังมีความยุ่งยากอยู่มาก ”

รูปที่ 4 ผลการประเมินปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ความยากง่ายในการเข้าไปประกอบกิจการในพื้นที่อำเภอเชียงของ
จำแนกตามประเภทธุรกิจของกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอเชียงของ

รูปที่ 5 เปรียบเทียบความยากง่ายในการดำเนินธุรกิจในพื้นที่อำเภอเชียงของ ในช่วงเริ่มต้นและระหว่างดำเนินกิจการ

จากการประเมินความยากง่ายในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ พบว่า กลุ่มผู้ประกอบการที่ต้องมีขั้นตอนในการดำเนินการ ค่าใช้จ่าย และระยะเวลาในการดำเนินการเพื่อการเข้ามาประกอบกิจการในอำเภอเชียงของมากที่สุดคือ ผู้ประกอบการขนส่งและโลจิสติกส์ รองลงมาคือ ผู้ประกอบการค้าปลีกและค้าส่ง สาเหตุมาจากลักษณะการดำเนินธุรกิจของกลุ่มผู้ประกอบการค้าปลีกค้าส่ง รวมถึงผู้ประกอบการขนส่งและโลจิสติกส์ มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางพิธีศุลกากรเพื่อการนำเข้าและส่งออกสินค้า การขออนุญาตใช้สะพานข้ามแดนในการขนส่งสินค้า ทำให้ต้องมีการดำเนินการหลายขั้นตอนเมื่อมีการดำเนินธุรกิจ จึงเกิดความยุ่งยากและไม่สะดวกต่อผู้ประกอบการ กล่าวคือ การดำเนินธุรกิจด้านการค้าปลีกค้าส่ง และการขนส่งและโลจิสติกส์ยังมียุทธศาสตร์และข้อจำกัดที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ค่าเฉลี่ยจากการประเมินของกลุ่มผู้ประกอบการค้าปลีกค้าส่งและผู้ประกอบการขนส่งและโลจิสติกส์ มีค่าเฉลี่ยที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยจากการประเมินของผู้ประกอบการในกลุ่มธุรกิจอสังหาริมทรัพย์และอุตสาหกรรมเกษตร ซึ่งมีความขัดแย้งกับนโยบายในการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่อำเภอเชียงของ ที่มีการ

มุ่งเน้นให้อำเภอเชียงของเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษด้านการขนส่งและโลจิสติกส์ แต่ในทางปฏิบัติ ผู้ประกอบการธุรกิจเหล่านั้นกลับมีข้อจำกัดด้านการเปิดเสรีและการอำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกิจมากกว่าผู้ประกอบการในประเภทธุรกิจอื่น ซึ่งได้แก่ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเกษตร และอสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น

ตารางที่ 3 สรุปและวิเคราะห์ความคิดเห็นด้านการเปิดเสรีลงทุนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการลงทุนในอำเภอเชียงของ

ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์	ผู้ประกอบการ	เจ้าหน้าที่ภาครัฐ	ตัวแทนภาคเอกชน	ตัวแทนภาคประชาชน
1. การกำหนดขอบเขตในการดำเนินธุรกิจของนักลงทุนชาวต่างชาติ/นักลงทุนชาวไทย	มีการเปิดเสรีให้กับนักลงทุนชาวต่างชาติมากพอสมควร แต่ยังคงต้องอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย	พยายามผลักดันให้มีการเปิดเสรีในการลงทุน แต่ยังไม่คืบหน้าเท่าที่ควร	-	อยากให้มีการลงทุนในธุรกิจที่เกิดการบูรณาการร่วมกับชุมชน
2. ข้อจำกัดการดำเนินธุรกิจที่พึงประสงค์	ยังมีเงื่อนไขในการจัดตั้งธุรกิจที่ค่อนข้างมาก	-	-	อยากให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจโดยใช้บริบทในพื้นที่เป็นหลัก
3. ข้อจำกัดในการทำธุรกรรมระหว่างประเทศและการควบคุมการไหลเวียนของเงินตราต่างประเทศ	ผู้ประกอบการต้องแบกรับความเสี่ยงเมื่ออัตราแลกเปลี่ยนมีความผันผวน	-	-	-
4. ข้อจำกัดในการเคลื่อนย้ายแรงงานและความต้องการในการจ้างงาน	-	-	อำเภอเชียงของยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญมาทำงานร่วมกับภาคเอกชน	-
5. ข้อจำกัดในการใช้ทรัพยากรการผลิต	-	-	-	มีความกังวลเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติในการผลิตที่มากเกินไปที่จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศและชุมชน
6. การกำหนดนโยบายกฎหมาย และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน	-	-	- การออกพรบ. ส่งเสริมการลงทุนควรมีทั้งขาเข้าและขาออก - กฎหมายคุ้มครองนักลงทุนยังขาดความเข้มแข็งในการบังคับใช้ - อยากให้หน่วยงานในท้องถิ่นมีบทบาทมากขึ้นในการสร้างกฎระเบียบด้านการอำนวยความสะดวกทางการลงทุน	-

ตารางที่ 4 สรุปและวิเคราะห์ความคิดเห็นด้านการอำนวยความสะดวกในการลงทุนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการลงทุนในอำเภอ
เชียงของ

ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์	ผู้ประกอบการ	เจ้าหน้าที่ภาครัฐ	ตัวแทนภาคเอกชน	ตัวแทนภาคประชาชน
1. ความซับซ้อนและความล่าช้าในการดำเนินงานที่ส่งผลต่อการบังคับใช้กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องการลงทุน	-	- เกิดจากการขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินการ และบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ - อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ยังไม่เพียงพอต่อภาระงาน	- ผู้ประกอบการยังต้องแบกรับความเสี่ยงที่เกิดจากการทำธุรกิจกับคู่ค้าชาวจีน - อยากให้มีการบังคับใช้กฎหมายการดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศอย่างเป็นรูปธรรม	-
2. กฎหมายปกป้องทรัพย์สินทางปัญญา	กฎระเบียบของแต่ละกระทรวงยังมีความขัดแย้งกันเอง	-	-	-
3. กฎระเบียบของแรงงานและปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง	- แรงงานในพื้นที่ยังขาดทักษะเฉพาะทาง - กฎหมายค่าแรงขั้นต่ำที่เพิ่มต้นทุนในการดำเนินธุรกิจ	-	-	-
4. ความร่วมมือทางเศรษฐกิจและความตกลงด้านการลงทุนระหว่างประเทศ	- ผู้ประกอบการยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อตกลงด้านการลงทุนระหว่างประเทศ ทำให้ไม่สามารถใช้สิทธิประโยชน์จากข้อตกลงได้ - ทางฝั่งลาวยังไม่ให้ความร่วมมือในการดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศเท่าที่ควร - อำเภอเชียงของขาดการนำข้อตกลงมาใช้ในทางปฏิบัติ - อยากให้มีการจัดการพบปะพูดคุย เพื่อเพิ่ม Connection ระหว่างนักธุรกิจไทย ลาว และจีน	-	- กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจยังไม่มีการบูรณาการเท่าที่ควร - เกิดปัญหาจากการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานท้องถิ่น เนื่องจากตำแหน่งทางการเมืองของทางฝั่งลาว - อยากให้มุ่งเน้นไปที่การสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศมากกว่าความร่วมมือระหว่างชายแดน	-
5. ความซับซ้อนและความล่าช้าในการดำเนินงาน	- อยากให้มีการสร้าง One stop service ขึ้นมา - กระบวนการนำเข้า	-	- ภาครัฐยังขาดการบังคับใช้กฎระเบียบและข้อกำหนดอย่างเป็นรูปธรรม	-

ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์	ผู้ประกอบการ	เจ้าหน้าที่ภาครัฐ	ตัวแทนภาคเอกชน	ตัวแทนภาคประชาชน
	และส่งออกสินค้ายังมี ความยุ่งยาก ซับซ้อนและ มีค่าใช้จ่ายที่สูง		- ระเบียบการข้าม สะพานยังมีข้อจำกัดอยู่ มาก - หน่วยงานท้องถิ่นยัง ขาดประสิทธิภาพในการ บริหารจัดการ	
6 โครงสร้างพื้นฐาน แรงจูงใจที่ก่อให้เกิดการ ลงทุน	- อยากให้มีการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานเพิ่ม มากขึ้น - เชิงของยังขาดรถไฟ ความเร็วสูง ทำให้ขาด ความเชื่อมั่นจาก Potential customers	-	-	มีความกังวลเกี่ยวกับ โครงสร้างพื้นฐานที่จะ รองรับจำนวนประชากรที่ เพิ่มขึ้น
7. การจำกัดการแข่งขัน และการควบคุมราคาใน ตลาด	- ในธุรกิจยางพารายัง มีการควบคุมราคาสินค้า ในตลาดโดยผู้ผลิตราย ใหญ่	-	-	-

1.2.2 โอกาสและอุปสรรคของการลงทุนบริเวณชายแดน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการลงทุนบริเวณชายแดนอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านแรงงาน ด้านการบังคับใช้กฎหมาย ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการค้า การลงทุน และโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการดำเนินการและประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน และด้านความร่วมมือ และข้อตกลงด้านการค้าและการลงทุน โดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการที่เข้าไปลงทุนในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย และข้อมูลทุติยภูมิ รายละเอียดดังนี้

5.2.1 ด้านแรงงาน

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการที่เข้าไปลงทุนในพื้นที่อำเภอเชียงของ พบว่า แรงงานในอำเภอเชียงของ ยังเป็นปัจจัยหนึ่งที่ยังเป็นอุปสรรคต่อการลงทุนในเชียงของ กล่าวคือ แรงงานในพื้นที่อำเภอเชียงของยังมีปัญหาอันเกิดจากการขาดทักษะแรงงาน เนื่องจากการประกอบกิจการเฉพาะทางเช่น การประกอบกิจการเกี่ยวกับยางพารา ที่มีการเติบโตอย่างมากในพื้นที่อำเภอเชียงของ ในช่วงปีที่ผ่านมา ที่จำเป็นจะต้องอาศัยทักษะ และความชำนาญที่สูงในการกรีดยางพาราเพื่อให้ได้น้ำยางที่มีคุณภาพ และสามารถขายได้ในราคาที่ดี ซึ่งปัญหาที่ผ่านมาที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเกษตรด้านยางพาราได้ประสบคือ เมื่อแรงงานยังไม่มีทักษะเฉพาะทางเท่าที่ควร จะทำให้น้ำยางพาราที่ได้ยังไม่ได้คุณภาพตามมาตรฐาน ทำให้ต้องขายในราคาที่ต่ำกว่าท้องตลาด อีกทั้งยังทำให้เกิดความเสียหายต่อต้นยางพารา ซึ่งปัจจุบันผู้ประกอบการต้องทำการจ้างแรงงานจากภาคใต้ ที่มีความรู้ ความชำนาญและทักษะในการกรีดยางพาราที่สูงกว่า เพื่อป้องกันความเสียหายที่จะเกิดกับต้นยางพารา และเพื่อให้ได้น้ำยางที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน แต่การจ้างแรงงานต่างถิ่นนั้น ก็นำมาซึ่งต้นทุนที่สูงตามไปด้วย อีกทั้งผู้ประกอบการขนส่งและโลจิสติกส์ ก็ประสบกับปัญหาการขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะด้านการขนส่งและโลจิสติกส์เช่นเดียวกัน ซึ่งอาจจะทำให้อำเภอเชียงของเสียประโยชน์จากความได้เปรียบด้านภูมิศาสตร์ ที่มีพื้นที่ชายแดนติดกับ สปป.ลาว และเป็นที่ตั้งของสะพานมิตรภาพและเส้นทางขนส่ง R3A ที่สามารถเชื่อมโยงไปยังทางตอนใต้ของประเทศไทย

นอกจากนี้ ปัจจัยด้านค่าจ้างแรงงานในพื้นที่อำเภอเชียงของ ยังคงเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการเข้าไปลงทุนในอำเภอเชียงของ อันเนื่องมาจากนโยบายกำหนดค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำวันละ 300 บาทจากรัฐบาล ที่ส่งผลให้ต้นทุนในการดำเนินการของผู้ประกอบการสูงขึ้น ซึ่งอาจจะทำให้ผู้ประกอบการตัดสินใจเข้าไปลงทุนในประเทศลาวที่ยังคงมีอัตราค่าจ้างแรงงานที่ต่ำกว่า และอาจจะส่งผลต่อการตัดสินใจเข้ามาลงทุนในพื้นที่อำเภอเชียงของ ดังนั้น ในพื้นที่อำเภอเชียงของควรมีการพัฒนาศักยภาพของแรงงานในท้องถิ่นให้พร้อมกับการเติบโตทางเศรษฐกิจในพื้นที่

5.2.2 ด้านการบังคับใช้กฎหมาย

การบังคับใช้กฎหมายยังเป็นอุปสรรคที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการเข้าไปลงทุนในพื้นที่อำเภอเชียงของ เพราะเมื่อต้องมีการทำข้อตกลงธุรกิจการค้าระหว่างผู้ประกอบการไทยและผู้ประกอบการจีน พบว่าบางครั้งเกิดปัญหาการไม่ปฏิบัติตามสัญญา เช่น เมื่อมีการตกลงซื้อขายสินค้าเป็นที่เรียบร้อยแล้ว และมีการขนส่งสินค้าให้กับคู่ค้าเป็นที่เรียบร้อยแล้ว บางครั้งเกิดการผิดสัญญาไม่มีการจ่ายเงินให้ตามที่ได้ตกลงกันไว้ แต่ผู้ประกอบการไม่สามารถเอาผิดกับคู่ค้าที่ผิดสัญญาได้ เนื่องจากการติดต่อทำธุรกิจกับคู่ค้าชาวจีนส่วนใหญ่จะเป็นการติดต่อผ่านนายหน้าหรือตัวแทน ไม่ได้มีการติดต่อหรือเจรจากับคู่ค้าชาวจีนโดยตรงกับผู้ประกอบการชาวจีน ซึ่งผู้ประกอบการไทยยังคงต้องรับความเสี่ยงจากการทำการเจรจากับคู่ค้าในลักษณะนี้ โดยผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอเชียงของยังขาดความมั่นใจในคู่ค้าทางธุรกิจชาวจีนอยู่พอสมควร ซึ่งทางกลุ่มผู้ประกอบการได้เสนอแนะให้หน่วยงานทางภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรจะมีการออกนโยบายหรือกฎหมายที่มีความชัดเจนและมีการบังคับใช้อย่างเป็นรูปธรรม ในการคุ้มครองผู้ประกอบการไทยที่จะต้องดำเนินธุรกิจกับคู่ค้าชาวต่างชาติ และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเทศจีนรวบรวมอันดับความน่าเชื่อถือของผู้ประกอบการจีน

ปัญหาด้านกฎหมายอีกประการหนึ่งที่ผู้ประกอบการได้กล่าวถึงคือ กฎหมายเกี่ยวกับการถือครองที่ดิน กล่าวคือ ในระยะหลายปีที่ผ่านมา ในพื้นที่อำเภอเชียงของมีความตื่นตัวด้านการพัฒนาเศรษฐกิจค่อนข้างมาก อันเนื่องมาจากการก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทยลาวแห่งที่ 4 เส้นทางขนส่ง R3A รวมไปถึงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ทำให้เกิดการกว้านซื้อที่ดินจากนายทุนและผู้ประกอบการรายใหญ่ ทำให้ราคาที่ดินในพื้นที่อำเภอเชียงของเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่ปัญหาที่ตามมาคือเรื่องเอกสารสิทธิ์ในการถือครองที่ดิน เนื่องจากคือพื้นที่ที่นำมาสร้างยังเป็นพื้นที่เกษตรกรรม ยังไม่มีเอกสารสิทธิ์รับรอง จึงจำเป็นต้องมีการแปลงเป็นโฉนดก่อนทำการก่อสร้าง แต่ปัญหาที่พบคือ ที่ดินบางแห่งยังไม่มีมีการเปลี่ยนเจ้าของโดยนิติบุคคล แต่มีการเปลี่ยนเจ้าของทางพฤตินัย ซึ่งเป็นช่องโหว่ของกฎหมายที่ยังปรับเปลี่ยนไม่ทันการพัฒนา อีกทั้งยังมีการใช้กฎหมายในทางที่ไม่ถูกต้องทั้งจากเจ้าหน้าที่หน้าภาครัฐ รวมไปถึงการตีความทางกฎหมาย ที่มีการบังคับใช้ของเจ้าหน้าที่รัฐที่ต่างเหมือนกัน

5.2.3 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการค้า การลงทุน และโครงสร้างพื้นฐาน

อำเภอเชียงของมีข้อได้เปรียบประการหนึ่งจากการเป็นที่ตั้งของสะพานมิตรภาพไทยลาวแห่งที่ 4 และเส้นทาง R3A ซึ่งส่งผลให้อำเภอเชียงของมีศักยภาพในการพัฒนาด้านการขนส่งและโลจิสติกส์ แต่ในทางปฏิบัติแล้ว ผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอเชียงของยังไม่ได้รับการอำนวยความสะดวกในการใช้สะพานมิตรภาพแห่งที่ 4 เท่าที่ควร โดยเฉพาะผู้ประกอบการด้านการขนส่งและโลจิสติกส์ที่ส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่า การเปิดใช้สะพานยังไม่ได้ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการขนส่งและโลจิสติกส์เท่าที่ควร เนื่องจากยังมีอัตราการเก็บค่าผ่านแดนที่ยังสูง ส่งผลให้ต้นทุนการขนส่งสูงขึ้นตามไปด้วย ขั้นตอนกระบวนการการนำเข้าส่งออกที่ซับซ้อนและยุ่งยาก เวลาในการดำเนินการก็เพิ่มขึ้นจากเดิมที่ยังไม่มีการจัดระบบการนำเข้าส่งออกสินค้าที่เป็นทางการมากนัก โดยแต่เดิมผู้ประกอบการจะทำการนำเข้าส่งออกสินค้าผ่านทางท่าเรือบัก แต่เมื่อมีการจัดระบบการนำเข้าส่งออกสินค้าให้เป็นทางการมากขึ้น และเปลี่ยนมาใช้ระบบการขนส่งสินค้าผ่านทางสะพานมิตรภาพแห่งที่ 4 กลับพบว่า การดำเนินการนำเข้าส่งออกสินค้ามีความล่าช้า ส่งผลอย่างยิ่งต่อสินค้าที่มีอายุในการเก็บรักษาที่สั้น เช่น ผลผลิตทางการเกษตร ที่จะทำให้สินค้าเน่าเสียและไม่สามารถออกจำหน่ายได้

นอกจากนี้ ระเบียบในการข้ามสะพานยังมีข้อจำกัดอยู่มาก ทั้งการจำกัดการผ่านแดนของรถสองล้อ รถจักรยานยนต์สาเหตุเพราะกฎระเบียบในการใช้สะพานมิตรภาพแห่งที่ 4 นำมาจากกฎระเบียบของสะพานมิตรภาพไทยลาวแห่งที่ 2 (มุกดาหาร-สะหวัน

นะเขต) แต่ไม่ได้คำนึงถึงบริบทที่แตกต่างกันของแต่ละพื้นที่ชายแดน ทำให้ผู้ใช้สะพานในการสัญจรไม่ได้รับความสะดวกเท่าที่ควร และเมื่อเกิดปัญหาขึ้นก็จะมีพิจารณาการแก้ไขปัญหาเป็นรายกรณีไป ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของหน่วยงานในสองพื้นที่ชายแดน

5.2.4 ด้านการดำเนินการและประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ พบว่า การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนมีความเป็นเอกเทศสูง กล่าวคือ ในพื้นที่อำเภอเชียงของยังไม่มีมีการประสานงานร่วมกันมาเท่าที่ควร ทั้งระหว่างหน่วยงานภาครัฐด้วยกันเอง และ หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานภาคเอกชน ในการวางแผนนโยบาย และการออกกฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ ทำให้บางครั้งการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐบาลไม่ได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชนเท่าที่ควร หรือเมื่อเกิดปัญหาในการดำเนินธุรกิจ บางครั้งภาคเอกชนไม่ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐเท่าที่ควร นอกจากนี้ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรในหน่วยงานภาครัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน และการดำเนินธุรกิจในพื้นที่อำเภอเชียงของ อันเนื่องมาจากการขาดแคลนงบประมาณจากส่วนกลาง เนื่องจากบุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องมีจำนวนที่เพียงพอเพื่อรองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจและการลงทุนในพื้นที่ อีกประการหนึ่งคือ การขาดแคลนงบประมาณในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะภาษาอังกฤษ และทักษะอื่นๆที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานของหน่วยงาน

นอกจากนี้ การวางกฎระเบียบ และนโยบายจากทางภาครัฐและหน่วยงานท้องถิ่นยังไม่มีมีการบูรณาการอย่างเป็นรูปธรรม เพราะเมื่อมีการถ่ายโอนอำนาจจากหน่วยงานส่วนกลางมาสู่หน่วยงานท้องถิ่น ทำให้อำนาจในการบริหารส่วนใหญ่จะเป็นของหน่วยงานในท้องถิ่น แต่จากการลงพื้นที่สำรวจของคณะวิจัยพบว่า การดำเนินงานของหน่วยท้องถิ่นยังไม่มีมีการวางกรอบ และกฎระเบียบในการการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน เช่น เมื่อมีการยื่นคำร้องเพื่อขออนุญาตดำเนินกิจการและประกอบธุรกิจ ผู้ประกอบการจะต้องทำการยื่นคำร้องเบื้องต้นที่ทางเทศบาล และเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นจะเป็นผู้พิจารณาและให้การอนุมัติโดยจะทำการพิจารณาไปแบบกรณีต่อกรณี และหลังจากนั้นผู้ประกอบการจะต้องทำการดำเนินเรื่องกับหน่วยงานส่วนอื่นด้วยตนเองต่อไป ซึ่งบางครั้งผู้ประกอบการจะต้องดำเนินการกับหน่วยงานท้องถิ่นต่างๆ ซ้ำซ้อน และการดำเนินการเป็นไปอย่างล่าช้า อีกทั้งการพิจารณาแบบกรณีต่อกรณี จะเป็นช่องว่างให้เกิดการทุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นได้

5.2.5 ด้านความร่วมมือและข้อตกลงด้านการค้าและการลงทุน

การสร้างความร่วมมือและการเจรจาเพื่อสร้างข้อตกลงด้านการลงทุนชายแดนระหว่างหน่วยงานในพื้นที่อำเภอเชียงของและหน่วยงานในพื้นที่แขวงบ่อแก้ว สปป.ลาว ยังไม่มีความคืบหน้าเท่าที่ควร สาเหตุเนื่องจากตำแหน่งภายในของทาง สปป.ลาว ที่เลขาธิการพรรคของแขวงที่ตำแหน่งเป็นทั้งเจ้าแขวง และมีอำนาจเทียบเท่ารัฐมนตรี หากทางหน่วยงานในอำเภอเชียงของต้องการทำการเจรจาระหว่างพรมแดน จะต้องติดต่อผ่านกระทรวงการต่างประเทศ แต่เนื่องจากความประสงค์ของหน่วยงานในอำเภอเชียงของ ต้องการให้เป็นการเจรจาระหว่างท้องถิ่น เพราะหากการติดต่อผ่านระดับจังหวัด ไปจนถึงหน่วยงานส่วนกลางระดับประเทศต้องใช้เวลาในการดำเนินการพอสมควร ประกอบกับในตอนนี้ทางอำเภอเชียงของมีความต้องการที่จะต้องทำสนธิสัญญาหรือ Memorandum Of Understanding (MOU) หลายด้านกับทาง สปป.ลาว เพื่อการเปิดเสรีด้านการลงทุนและการอำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งทำให้ประเทศไทยเสียโอกาสในหลายๆด้าน อย่างไรก็ตาม ในขณะนี้ เริ่มมีการผ่อนผันกฎระเบียบเพื่ออำนวยความสะดวกในการค้า (การนำเข้า ส่งออกสินค้า) จากทาง สปป.ลาวมากยิ่งขึ้น โดยต่อไปจะมีการแต่งตั้งผู้ว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษ ที่จะเข้าไปทำสัญญากับประเทศต่างๆได้ โดยไม่ขัดกับรัฐธรรมนูญ โดยมีการให้สิทธิพิเศษเพิ่มเติมกับนักลงทุน

การใช้ประโยชน์จากข้อตกลงและนโยบายส่งเสริมการลงทุนของผู้ประกอบการ ที่ผู้ประกอบการบางรายอาจจะยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากข้อตกลงและนโยบายส่งเสริมการลงทุนของผู้ประกอบการ เช่น กรอบความร่วมมือ GMS การค้าแบบปลอดภาษี ความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน-จีน และ ความตกลงด้านการลงทุนของอาเซียน รวมไปถึงการลดหย่อนภาษีในกรณีต่างๆ โดยที่ผ่านมานักลงทุนจะต้องทำการศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งจะมีนักลงทุนเพียงบางส่วนเท่านั้นที่จะทราบถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ และข้อตกลงที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจ ทำให้การสร้างความร่วมมือ และข้อตกลงด้านการค้าและการลงทุน เอื้อประโยชน์ให้กับนักลงทุนเพียงบางส่วนเท่านั้น

นอกจากอุปสรรคด้านความร่วมมือระหว่างประเทศแล้ว ยังมีปัญหาในเรื่องการขาดความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนภายในพื้นที่อำเภอเชียงของ เมื่อมีการประชุมของหอการค้าอำเภอเชียงของ มักจะมีการปกปิดข้อมูลของผู้ประกอบการ เช่น การปกปิดจำนวนผลประกอบการที่แท้จริง เนื่องจากเงื่อนไขของผลประโยชน์ในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งหากมีการเปิดเผยออกไปอาจจะผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจ และส่วนใหญ่มักจะไม่มีเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผู้ประกอบการ เจ้าของกิจการที่แท้จริง

ตารางที่ 5 สรุปการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของการลงทุนบริเวณชายแดน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

ประเภทปัจจัย	ประเด็นปัญหาและอุปสรรค	ระดับความสำคัญของปัจจัยต่อการตัดสินใจเข้าไปลงทุน
ด้านแรงงาน	- แรงงานขาดทักษะ ความชำนาญเฉพาะทาง - ค่าแรงขั้นต่ำที่เพิ่มขึ้น	สูง เนื่องจากแรงงานเป็นปัจจัยหลักในการผลิต และส่งผลโดยตรงต่อต้นทุนในการผลิต
ด้านการบังคับใช้กฎหมาย	- กฎหมายคุ้มครองนักลงทุนหรือผู้ประกอบการ ยังไม่มีการนำมาปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม และผู้ประกอบการไม่ได้รับความคุ้มครองจากทางภาครัฐเท่าที่เท่าที่ควร - ช่องว่างทางกฎหมายที่ดิน ที่เกี่ยวข้องกับเอกสารสิทธิ์ในการถือครองที่ดิน	ต่ำ การบังคับใช้กฎหมายในอำเภอเชียงของไม่ได้มีความแตกต่างจากพื้นที่อื่นในประเทศไทยมากนัก
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการค้า การลงทุน และโครงสร้างพื้นฐาน	- อัตราการเก็บค่าผ่านแดนที่ยังสูง ส่งผลให้ต้นทุนการขนส่งสูงขึ้นตามไปด้วย - ขั้นตอนกระบวนการการนำเข้าส่งออกที่ซับซ้อนและยุ่งยาก เวลาในการดำเนินการก็เพิ่มขึ้นจากเดิม - การจำกัดการผ่านแดนของรถสองล้อ และรถจักรยานยนต์ ทำให้ผู้ใช้สะพานในการสัญจรไม่ได้รับความสะดวกเท่าที่ควร	สูง ผู้ประกอบการส่วนมากเลือกมาลงทุนที่อำเภอเชียงของเพราะมีศักยภาพที่เอื้อต่อการลงทุนมากกว่าพื้นที่อื่น
ด้านการดำเนินการและประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน	- ขาดการประสานงานกันระหว่างภาครัฐและเอกชน - ขาดแคลนบุคลากรภาครัฐในการดำเนินงาน - หน่วยงานท้องถิ่นยังขาดประสิทธิภาพในการดำเนินงานหลายด้าน	ปานกลาง เป็นข้อกั่วงวลของผู้ประกอบการแต่ยังไม่มีเป็นประเด็นมากเท่ากับปัจจัยในด้านอื่นๆ
ด้านความร่วมมือ และข้อตกลงด้านการค้าและการลงทุน	- การสร้างความร่วมมือกับทางฝั่งลาวเป็นไปอย่างยากลำบาก เพราะตำแหน่งทางการเมืองของเจ้าหน้าที่ทั้งสองฝ่ายที่ต่างกัน - ผู้ประกอบการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากความร่วมมือด้านการลงทุนต่างๆ	ต่ำ ผู้ประกอบการส่วนมากยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อตกลงและสิทธิประโยชน์ด้านการลงทุน

1.2.3 สัญญาณการเปลี่ยนแปลงเมืองเชียงของในอนาคต

ในส่วนนี้เป็นการทบทวนถึงสัญญาณการเปลี่ยนแปลงเชียงของที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ซึ่งคาดว่าจะมีบทบาทสำคัญต่อการพยากรณ์แนวโน้มการลงทุนในอนาคตของเมืองชายแดนแห่งนี้ และจะเป็นประโยชน์ต่อภาครัฐและเอกชนที่จะได้นำหาแนวทางการส่งเสริมการลงทุนที่เหมาะสมกับเมืองชายแดนเชียงของต่อไป โดยทำการทบทวนจากข้อมูลทุติยภูมิและข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์ภาคีรัฐบาลและเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการลงทุนในเมืองชายแดนเชียงของ ซึ่งได้แสดงให้เห็นถึงสัญญาณการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่เชียงของที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่ ยุทธศาสตร์การพัฒนาเชียงของ “หนึ่งเมืองสองแบบ” ชาย

แดนภีวัฒน์ เมืองชายแดนเกิดใหม่ และ การเติบโตทางเศรษฐกิจแบบมีส่วนร่วมร่วมกัน เป็นไปได้ว่า ในอนาคตเมืองเชียงของ จำเป็นต้องผลักดันนโยบายส่งเสริมการลงทุนเพื่อตอบสนองต่อ 4 สัญญาณการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ดังนี้

5.3.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาเชียงของ “หนึ่งเมืองสองแบบ”

จุดกำเนิดของยุทธศาสตร์การพัฒนาเชียงของ “หนึ่งเมืองสองแบบ” เกิดขึ้นบนเงื่อนไขที่คนเชียงของต้องการเห็นการพัฒนาเมืองไปในทิศทางของการอยู่ร่วมกันอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ระหว่าง เมืองชายแดนเก่าที่มีการอนุรักษ์วิถีชีวิตแบบดั้งเดิม และ เมืองชายแดนใหม่ที่มีวิถีชีวิตตั้งอยู่บนการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลก โดยมีหลักคิดที่สำคัญประการหนึ่งคือ “การรู้จักตัวตน...เข้าใจอดีต เท่าทันปัจจุบัน และเชื่อมโยงสู่อนาคตที่ยั่งยืน” (โครงการศึกษาและพัฒนาแนวทางการจัดการเมืองเชียงของฯ, 2556 หน้า 16) ประชาชนชาวเชียงของจึงได้รวมตัวกันเพื่อยกร่างยุทธศาสตร์นี้ขึ้น รวมทั้งยังได้หลอมรวมแนวคิดนี้สู่การยกร่างแผนยุทธศาสตร์เขตเศรษฐกิจพิเศษเชียงของอีกด้วย อย่างไรก็ตาม จากการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมืองเชียงของและการผลักดันให้เกิดการรับรู้ภายในชุมชนเชียงของ ท้ายที่สุด “หนึ่งเมืองสองแบบ” จะกลายเป็นอัตลักษณ์ของเมืองเชียงของ (Chiang Khong Identity) ที่สามารถตอบโจทย์การเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้เป็นอย่างดี

5.3.2 ชายแดนภีวัฒน์

ชายแดนภีวัฒน์ (Borderization) เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อชุมชนและสังคมบริเวณพื้นที่ชายแดน ทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง กฎหมาย เทคโนโลยี การสื่อสาร สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนเมืองชายแดนเดิมให้กลายเป็นเมืองชายแดนรูปแบบใหม่ที่ไร้พรมแดนและมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก ตัวอย่างเช่น การขยายกิจกรรมทางเศรษฐกิจข้ามแดน (Cross-border economic activities) อาทิ การเคลื่อนย้ายสินค้าและบริการ ทรัพยากรการผลิต แรงงาน และเงินทุนข้ามแดน ก็ถือว่าเป็นแรงผลักดันหนึ่งของกระแสชายแดนภีวัฒน์เช่นกัน ทั้งนี้ กระบวนการเปลี่ยนแปลงเมืองชายแดน โดยเฉพาะเมืองชายแดนเชียงของนั้น มักได้รับอิทธิพลมาจากการเปลี่ยนแปลงของประเทศในมิติต่างๆ รวมทั้งอิทธิพลของกระแสการเปลี่ยนแปลงของภูมิภาคและของโลก อาทิ อาเซียนภีวัฒน์ (Aseanization) และ โลกาภีวัฒน์ (Globalization) หากเป็นเช่นนั้นแล้ว การเกิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี 2558 ก็น่าจะส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อการเปลี่ยนแปลงมิติด้านเศรษฐกิจและสังคมข้างต้น เมืองเชียงของก็จะต้องเตรียมรับมือกับกระแสชายแดนภีวัฒน์ โดยเฉพาะด้าน เศรษฐกิจ ที่มาพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงด้านการค้าสินค้าและบริการข้ามพรมแดน การลงทุนข้ามพรมแดน และการเคลื่อนย้ายคนข้ามแดน อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

5.3.3 เมืองชายแดนเกิดใหม่

เชียงของ ถือว่าเป็นเมืองชายแดนเกิดใหม่ (Emerging Border City) ที่มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องในระยะ 5-10 ปีที่ผ่านมา ทั้งภาคการผลิตและภาคบริการ โดยเฉพาะภาคบริการโลจิสติกส์ที่มีอัตราการเติบโตแบบก้าวกระโดด นอกจากนี้เมืองเชียงของยังมีการจ้างแรงงานที่เพิ่มสูงขึ้น มีอัตราการเติบโตของการค้าชายแดนและการค้าข้ามแดนอย่างเห็นได้ชัด และ มีการขยายตัวของการลงทุนทั้งจากในประเทศและต่างประเทศ ด้วยเหตุนี้ จึงปฏิเสธไม่ได้ว่าเมืองเชียงของเปรียบเสมือนเมืองชายแดนเกิดใหม่ ที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจการค้าและการลงทุน และ ศักยภาพทางภูมิเศรษฐกิจที่สามารถเชื่อมต่อประเทศหรือเป็นประตูสู่ประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเดียวกันได้เป็นอย่างดี เมืองชายแดนเกิดใหม่แห่งนี้กำลังถูกท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และ ระดับโลก ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ว่าคนเชียงของจะนำพาเมืองชายแดนเกิดใหม่นี้ไปในทิศทางใด

5.3.4 การเติบโตทางเศรษฐกิจแบบมีส่วนร่วมร่วมกัน

การเติบโตทางเศรษฐกิจแบบมีส่วนร่วมร่วมกัน (Mutually Inclusive Growth) กับเมืองชายแดนที่ติดกันของประเทศเพื่อนบ้าน เป็นการรวมตัวกันของกิจกรรมทางเศรษฐกิจข้ามแดน ทั้งด้านการผลิต การจ้างงาน การค้า และการลงทุน โดยมีการดำเนิน

นโยบายทางเศรษฐกิจชายแดนร่วมกัน (Common border economic policy) ในรูปของความร่วมมือทางเศรษฐกิจชายแดนหรือข้อตกลงทางเศรษฐกิจชายแดน ทำให้เกิดการเติบโตของเมืองชายแดนเป็นไปอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน และสามารถสร้างพลังขับเคลื่อนเศรษฐกิจชายแดนให้เติบโตอย่างยั่งยืนนั้น ถือเป็นความท้าทายที่สำคัญอย่างยิ่ง เมืองเชียงของจะสามารถสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจชายแดนแบบมีส่วนร่วมร่วมกันกับเมืองห้วยทรายในประเทศลาว ได้หรือไม่นั้น ก็ต้องอาศัยความร่วมมือกันของทุกฝ่าย ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชนร่วมกันผลักดันให้เมืองชายแดนทั้งสองเห็นประโยชน์ร่วมของการรวมตัวกันในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจข้ามแดน

โดยสรุป 4 สัญญาณการเปลี่ยนแปลงเมืองเชียงของในอนาคตที่คาดว่าจะมีผลต่อการกำหนดนโยบายส่งเสริมการลงทุนในเมืองเชียงของ ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์การพัฒนาเชียงของ “หนึ่งเมืองสองแบบ” ชายแดนก้าวหน้า เมืองชายแดนเกิดใหม่ และการเติบโตทางเศรษฐกิจแบบมีส่วนร่วมร่วมกัน

6. สรุป

ในบทความนี้คณะผู้วิจัยได้ชี้ให้เห็นถึง ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน หรือ มายาคติ (Myth) ของการเติบโตของการลงทุนในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย อันได้แก่ ความเข้าใจที่ว่า การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจเหนือใต้ตามโครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง การเปิดดำเนินงานของสะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 4 และการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมเชียงของ รวมทั้ง การดำเนินการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษของเชียงรายจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการลงทุนในพื้นที่อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงรายอย่างมาก แต่จากสถิติการลงทุนที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่า อัตราการเติบโตของการลงทุนในพื้นที่อำเภอเชียงของยังไม่มีทิศทางที่ชัดเจนและยังมีการกระจุกตัวของการลงทุนอยู่แค่บางพื้นที่ ประกอบกับการพัฒนาโครงสร้างกฎระเบียบและข้อบังคับต่างๆ การดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงความร่วมมือของแต่ละภาคส่วน ยังขาดการพัฒนาให้สอดคล้องไปกับการพัฒนาโครงสร้างด้านกายภาพที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในช่วงหลายปีที่ผ่านมา จึงทำให้ความคาดหวังถึงการเติบโตทางเศรษฐกิจในพื้นที่อำเภอเชียงของ ยังคงเป็นเพียงมายาคติอยู่ในขณะนี้ และอีกความเข้าใจที่มีความคลาดเคลื่อนคือ ความเข้าใจว่าด้วยความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน-จีน และ ความตกลงด้านการลงทุนของอาเซียนจะทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายเงินทุนจากต่างประเทศอย่างเสรีในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย แต่ในความเป็นจริงแล้วการลงทุนทั้งจากนักลงทุนในประเทศและต่างประเทศในเมืองชายแดนเชียงของ มักใช้สิทธิประโยชน์จากนโยบายส่งเสริมการลงทุนภายในประเทศ มากกว่าสิทธิประโยชน์จากความตกลงด้านการลงทุนของอาเซียนและความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน-จีน จึงทำให้การเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศในพื้นที่ขาดความเสรีดังที่มีการคาดการณ์ไว้โดยทั้งนี้ ความท้าทายที่แท้จริงของการกำหนดอนาคตการลงทุนของเมืองชายแดนเชียงของแห่งนี้ ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของภาครัฐบาล ภาคเอกชน และภาคประชาชน ในการกำหนดนโยบายและทิศทางการลงทุนที่เหมาะสมของเมืองเชียงของที่ยืนอยู่บนสัญญาณการเปลี่ยนแปลงทั้ง 4 ประการ ได้แก่ ยุทธศาสตร์การพัฒนาเชียงของ “หนึ่งเมืองสองแบบ” ชายแดนก้าวหน้า เมืองชายแดนเกิดใหม่ และการเติบโตทางเศรษฐกิจแบบมีส่วนร่วมร่วมกัน ที่จะทำให้อำเภอเชียงของก้าวไปสู่การพัฒนาได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

- Kalinova, B., Palerm, A. and Thomsen, S. (2010) "OECD's FDI restrictiveness index: 2010 update", OECD working papers on international investment no.2010/3.
- Urata, S. and Ando, M. (2009) "Investment climate study of ASEAN member countries", In Urata and Okabe, Tracing the progress toward the ASEAN Economic Community, ERIA Research Project Report 2009, No.3.
- โครงการศึกษาและพัฒนาแนวทางการจัดการเมืองเชียงใหม่ของภาคใต้แนวคิด "หนึ่งเมืองสองแบบ". (2556). เชียงของ: หนึ่งเมืองสองแบบ ยุทธศาสตร์การพัฒนาย่างมีคุณภาพและยั่งยืน เอกสารประกอบเวทีประชุมจัดทำแผนยุทธศาสตร์ระดับตำบล.
- การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (2557) สิทธิประโยชน์จากนิคมอุตสาหกรรม. กระทรวงอุตสาหกรรม. Available at: <http://www.ieat.go.th/ieat/index.php/th/>
- คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการจังหวัดเชียงราย. (2556). แผนพัฒนาจังหวัดเชียงราย พ.ศ. 2558-2561.
- คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2554). รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาความเหมาะสมและจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจชายแดนจังหวัดเชียงราย.

International Conference on Applied Economics (ICOAE) 2014

Investment Promotion Policy in Potential Border Zone

Nathapornpan Piyaarekul Uttama^{a*}

^a*Mae Fah Luang University, 333 Moo 1, Tasud, Muang, Chiang Rai, Thailand*

Abstract

Recently, border zone is regarded as a potential advantage area to foster cross-border based economic activities. The Association of Southeast Asia Nations (ASEAN) makes an attempt to push forward its own border areas to become the gateway to neighboring countries and third countries through the presence of special economic zone, industrial estate, and regional economic hub. This is one of ASEAN's strategies to accomplish to be ASEAN Economic Community in 2015. This paper presents a preliminary result from the first phase of a research project that explores the emergence of domestic and foreign investment in the Northern border zone of Thailand. It focuses on case studies conducted in "Chiang Khong" border area of Chiang Rai province in Thailand, and examines the design of investment promotion policies in this potential border zone. Using in-depth semi-structured interview method, the preliminary findings reveal that borderization is as a starting point to open up border and cross-border economic activities, whereas border city identity, the influence of emerging border city and the role of mutually inclusive growth between border cities are as a driver to bring them together. Hence, economic and investment promotion policies should be initiated from the onset of the context of border zone in order to trigger the actual border circumstances. In addition, comprehensive and integrated economic promotion policies with regional and national policies could be provided in the best available manner.

© 2014 The Authors. Published by Elsevier B.V.

Selection and/or peer-review under responsibility of the Organising Committee of ICOAE 2014.

Keywords: Border zone; Investment promotion policy; Borderization; Mutually inclusive growth; ASEAN

1. Introduction

Borderization is the process of border integration in order to generate border interdependence of economic and social activities. It indeed happened following the emergence of globalization and regionalization, which

* Corresponding author. Tel.: 66 (0)90 0561497; fax: 66 (0)53 916694.
E-mail address: n_piyaarekul@hotmail.com, nathapornpan@mfu.ac.th.

leads to the transformation of border cities. In other words, the globalization and regionalization mechanism, especially economic integration are as a catalyst to move forward the presence of borderization. Together, the Association of Southeast Asian Nations and the Regional Comprehensive Economic Partnership are regarded as a key regionalization mechanism to drive connectivity in the Southeast Asian countries. Border city of Thailand is an excellent example of the change brought by borderization in a Southeast Asian border city over the last decade. In the past, border economic interdependence in Thailand generally occurred in many border provinces in the context of border trade, border investment and border transportation. However, the globalization-and-regionalization era in 1990's onwards, the economic interdependence across border in Thailand and other Southeast Asian countries has obviously extended from border economic activities to cross-border economic activities. This transformation was rendered by regional economic integration i.e. Greater Mekong Subregion Economic Cooperation (GMS) initiated in 1992 with Asian Development Bank (ADB) support, Ayeyawady-Chao Phraya-Mekong Economic Cooperation Strategy (ACMECS) established in 2003, and ASEAN-China Free Trade Area and investment agreement launched in 2009. And it has brought the huge rise in cross-border trade and investment activities to border cities, especially Chiang Khong border city in Chiang Rai province, Thailand.

Chiang Rai is located at the northernmost province of Thailand that there are three main borders linking Thailand with neighboring countries: Chiang Khong-Huaysai border, Chiang Saen border, and Mae Sai-Tachilek border. Chiang Khong-Huaysai border has the friendship bridge crossing Mekong River and road transport (R3A), linking Thailand with Lao PDR, Southern China and Vietnam. Mae Sai-Tachilek border has the friendship bridge crossing Maesai River and road transport (R3B), linking Thailand with Myanmar, Southern China and India. The road transport development R3A and R3B are known as the North-South Economic Corridor development under the GMS Economic Cooperation Program. However, economic geography of Chiang Khong and Mae Sai border are a little bit different with Chiang Saen border that water transportation plays a vital role in connecting Thailand with Lao PDR and Southern China. Hence, these borders are known as the gateway to foster border and cross-border economic activities across countries on the one hand, and to bring together the connectivity for this region on the other hand.

It is commonly believed that border economic zone development takes into account trade and investment flows to Thailand. In addition, it brings an increase in regional economic growth and development, a well-being improvement, and an income inequality reduction in Thailand and neighboring countries. Chiang Rai is one of the fastest-growing provinces in Thailand with the 6 percent compound annual growth rate in gross provincial products (GPP) during the period 2008-2013. That is because Chiang Rai was growing at the 27.14 percent compound annual growth rate in border trade and the 21.89 percent compound annual growth rate in investment (Provincial Commercial Operation Center, 2014). As for this matter, it is interesting to follow whether the influential borderization from the implementation of regional economic integration, enforcement of national investment policies, and soft and hard infrastructure development will give rise to a sustainable growth in potential border zones, especially Chiang Khong border city in the northern Thailand. This paper is initiated to provide a more in-depth, comprehensive overview of the investment promotion policies for potential border zone of Thailand. It focuses on a case study conducted in "Chiang Khong" border area of Chiang Rai province in Thailand. Information is collected through in-depth semi-structured interview with public and private sector and investors, and is evaluated by descriptive analysis. The objectives of the study are to detail the current state of investment environment, determine the signs for changes in foreign and domestic investment, and present recommendations to modify the investment promotion policies for border zone.

The remainder of the paper is organized as follows. Section 2 describes the literature reviews and discusses the data collection and research methods in Section 3. Preliminary results are exhibited in Section 4. Final section presents the major conclusion.

2. Literature Review

In this section, it starts with an overview of economic potential on targeted economic corridor and follows by the investment climate issues and the global value chain in investment for development.

The study of Takao (2005, 2007, 2008, 2009) indicated that Chiang Rai province of Thailand had high economic potential and performance according to the establishment of North-South economic corridor namely Road R3A and R3B under Greater Mekong Subregion economic cooperation and “Chiang Rai” development strategy of special border economic zone. In the economic potential perspective, the route R3A begins in Chiang Khong, Chiang Rai province, Thailand, connects Bo Kaew, Luang Nam Ta, and Bo Then in Lao PDR, Bo Han and Jing Hong in Xishuangbanna and ends in Kunming in China’s Yunnan Region, whereas the route R3B begins in Mae Sai, Chiang Rai province in Thailand, connects Tachilek and Kengtung in Myanmar, Jing Hong in Xishuangbanna, and ends in Kunming in China’s Yunnan Region. Moreover, Thailand Research Fund (2010) compared the economic potential of North-South economic corridor with the others in Thailand by using a weighted average of various economic indicators. She found that “Bangkok-Chiang Rai-Bangkok” Route had high economic potential as well as “Bangkok-Hanoi” Route, and it had higher economic potential than “Bangkok-Hiphong” Route.

Thailand Research Fund (2007) exhibited that factors attracting foreign investors to Thailand after the establishment of ASEAN Investment Area were political stability, healthy city, and investment liberalized policies. Major threats for foreign direct investment to Thailand were the uncertainty of law enforcement, unclear legal regulations, and the strictness of foreign investment act and employment condition. Similarly, Urata and Ando (2010) investigated the foreign direct investment climate of the Southeast Asian economies from the implementation of investment liberalized policy under ASEAN Economic Community. Based on Golub (2003), UNCTAD (2010) and Kalinova et al. (2010), the assessment of FDI restriction was performed in six areas: foreign ownership or market access, national treatment, screening and approval procedure, board of directors and management composition, movement of investors, and performance requirements. Their results showed that FDI policy in Singapore, Philippines and Cambodia were highly liberalized than Myanmar, Malaysia and Lao PDR. They also recommended that ASEAN member countries should accelerate the implementation of ASEAN Comprehensive Investment Agreement (ACIA), especially in terms of investment liberalization, investment protection, investment promotion, and investment facilitation. Apart from FDI liberalization and facilitation, Dunning (1973, 1981) suggested major factors influencing investment decision for domestic and foreign investors: (1) location advantage, (2) advantage in politics, policy and agreement, and (3) cultural and social advantage. In fact, location advantage included market-seeking advantage, resource-seeking advantage, efficiency-seeking advantage and asset-seeking advantage.

Recently, the “ease of doing business” mechanism conducted by World Bank was generally employed to evaluate an investment decision. World Bank (2013) stated that *“A high ranking on the ease of doing business index means the regulatory environment is more conducive to the starting and operation of a local firm.”* In 2013, Thailand was ranked at 18th in ease of doing business from 183 countries. Doing Business reform in term of paying taxes made it easier to do business in Thailand, whereas procedure in starting a business made it more difficult to do business in Thailand. Moreover, UNCTAD (2013) developed a global value chain (GVC) framework in trade and investment for development. Under this framework, she identified key elements to improve global value chain: embedding GVCs in development strategy, enabling participation in GVCs, building domestic productive capacity, providing a strong environmental, social and governance framework, and synergizing trade and investment policies and institutions.

In sum, in this study, the concepts of investment liberalization, investment facilitation, ease of doing business, and global value chain in investment for development are employed as a basic knowledge to analyze the appropriate investment policies.

3. Research Methodology

The paper aims at examining the investment promotion policies in Chiang Khong border city. To meet the objectives of this study, data are collected using qualitative research method. The research is conducted in Chiang Khong border city, Chiang Rai province, Thailand in data collection activities from March to April 2014. This study uses in-depth semi-structured interview to gather data from public and private sector and investors, and descriptive analysis to depict the current investment environment, signs for changes in foreign and domestic investment, and the appropriate investment promotion policies for border zone. The in-depth semi-structured interview is conducted with (1) four key informants in Logistics provider services located at Chiang Khong, and (2) five key informants in various public and private sector who are at the very least involved in economic and investment promotion in Chiang Khong: Coordination Committee of Ten Northern Provincial Chambers of Commerce, Chiang Rai Chamber of Commerce, Chiang Khong Chamber of Commerce, City Council Member, and “Rak Chiang Khong” group (Non-governmental Organizations: NGOs). Key informant interviews generate depth of information regarding their own knowledge and opinions about the study. These interviews are undertaken to describe the Chiang Khong’s current investment circumstances including the regulatory regime governing investment and to examine the signs of changes in investment and finally the investment promotion policies to maximize gains and minimize losses resulting from its expected changes are articulated.

This research employs descriptive analysis to exhibit the Chiang Khong’s current investment climate in accordance with the signs of changes in investment. For a more comprehensive explanation, literature review is added for analyzing the economic and social context of Chiang Khong in order to trigger the appropriate investment promotion policies in border zone.

4. Empirical Results

4.1 Chiang Khong’s investment Climate

The investment climate in Chiang Khong border city, Chiang Rai province, Thailand is described by using the information obtained from an interview conducted on Logistics provider firms. It starts with investment circumstances attracting investors, and then the assessments of investment climates i.e. investment liberalization and facilitation, and ease of doing business are discussed.

Table 1: Investment circumstances in Chiang Khong, Chiang Rai province, Thailand

	Average Score (from 5)	Level of the Assessment
Factors attracting investors:		
1. Policy and agreement framework for investment	3.06	**
2. Economic factors		
2.1 Market seeking	4.07	***
2.2 Resource seeking	3.13	**
2.3 Efficiency seeking	3.47	**
2.4 Strategic asset seeking	4.06	***
3 Business facilitations	2.93	**

Source: Based on interviewing Logistics provider services located at Chiang Khong, Chiang Rai province

Table 1 presents the level of the assessment of the factors attracting logistics investors to Chiang Khong. The influential factors on investment decision are divided into three main factors: policy and agreement for investment, economic factors, and business facilitation. High scores indicate very important factor attracting logistics investors to Chiang Khong. The findings indicate that market-seeking and strategic-asset-seeking factors are highly influenced to investment decision. Border market size, border market growth, and local, regional and global market access bring about the investment expansion in Chiang Khong on the one hand. Border infrastructure and communication development encourage logistics investors to Chiang Khong on the other hand. In addition, policy and agreement for investment are also important to attract investors to border area, whereas business facilitation is less important how it affects.

Table 2: Investment liberalization and facilitation and doing business in Chiang Khong, Chiang Rai province, Thailand

	Average Score (from 5)	Level of the Assessment
1. Investment liberalization:		
1.1 Restriction on foreign entry	1.50	*
1.2 Performance requirements	2.21	*
1.3 Restrictions on overseas remittances and controls on foreign currency transactions	2.33	**
1.4 Restrictions on the movement of people and employment requirements	1.88	*
2. Investment facilitation:		
2.1 Lack of transparency in policies and regulations concerning investment	2.89	**
2.2 Complicated and/or delayed procedures with respect to investment-related regulations	3.25	**
2.3 Insufficient protection of intellectual property rights	2.33	**
2.4 Labor regulations and related practices excessively favorable to workers	2.75	**
2.5 Underdeveloped infrastructure, shortages human resources, and insufficient investment incentives	3.17	**
2.6 Restricted competition and price control	2.83	**
3. Ease of doing business:		
3.1 Starting a business	2.81	**
3.2 Dealing with construction permits	3.50	**
3.3 Getting electricity	2.00	*
3.4 Registering property	1.50	*
3.5 Getting credit	3.00	**
3.6 Protecting investors	2.50	**
3.7 Paying taxes	3.50	**
3.8 Trading across borders	2.58	**
3.9 Enforcing contracts	3.17	**

Source: Based on interviewing Logistics provider services located at Chiang Khong, Chiang Rai province

Table 2 presents the level of the assessments of investment liberalization, investment facilitation and ease of doing business in Chiang Khong. High scores indicate low liberal and high restrictive investment in Chiang Khong. The results show that Chiang Khong has the high level of investment liberalization except for the oversea remittance. However, it still lacks the effective investment facilitation which can make a substantial contribution to support an investment promotion. Moreover, investors have to face the hard of doing business especially tax payment and construction permit.

4.2 Signs for Changes in Investment

This section exhibits the signs for changes in Chiang Khong border city, Chiang Rai province, Thailand. From in-depth semi-structured interview, there are four signs for significant changes in Chiang Khong: the presence of borderization, the emergence of potential border city, the borderland identity, and the concept of mutually inclusive growth, as detailed below.

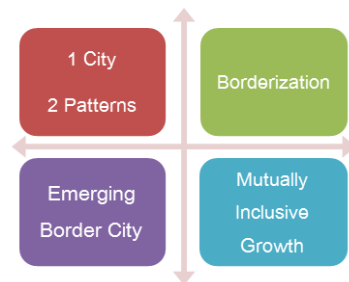

Figure 1: Signs for changes in border investment, Chiang Khong, Chiang Rai province, Thailand

4.2.1 Borderization

Borderization is a border-related process pushed by economic and social factors, political and policy changes, technological and communication changes, environmental changes, and cultural changes. It involves not only a geography extension through a range of the phenomena, but also a significant intensification of cross-border inter-connectedness. Cross-border economic activities such as movement of goods and services, resources, labors and people, and capital across border are one of the catalysts of borderization. Hence, borderization, considered in the structural sense, brings about a major transformation in the emerging “new border order”. It is believed that it is important to economic development across border. In Chiang Khong paradigm, it points out that border development process is a hybrid one that incorporates borderization into the regional-and-global changes i.e. aseanization and globalization. Therefore, according to the becoming ASEAN Economic Community in 2015, Chiang Khong must be in readiness to handle a huge borderization. It unavoidably coincides with the surge of cross-border trade in goods and services, investment, and labors.

4.2.2 Emerging border city

Chiang Khong is regarded as the emerging border city that had a compound growth during the last decade. Particularly, growth in manufacturing and logistics sector was plummeting after the establishment of North-South economic corridor and Friendship Bridge. Moreover, it found that there were a higher employment rate, a higher border trade and cross-border trade, and a greater domestic and foreign investment expansion in Chiang Khong border city. As for this reason, it is believed that Chiang Khong emerging border city becomes an economic potential border city, both trade and investment. In addition, it is as a significant

gateway into other countries in the same region such as Southern China in the North, Vietnam in the east and India in the West. Indeed, Chiang Khong is being challenged from all around - national, regional and global changes in economic, social, political, environmental and cultural contexts. This brings awareness to what and how it is happening in Chiang Khong border city in the midst of the era of borderization.

4.2.3 Chiang Khong identity

“Chiang Khong” economic and social development strategy namely “one city two patterns” occurred to achieve a balanced and sustainable coexistence between “traditional and conservative” society and “modern and dynamic” society. The key paradigm is that of “Acknowledging yourself by comprehending the past, perceiving the present, and linking to the future sustainably” (Chiang Khong Development Study project, 2013). Hence, there was the agglomeration of people in Chiang Khong in order to design its own economic and social development strategy. In fact, this strategy was incorporated into the strategic planning of “Chiang Khong” special economic zone. Beyond the driving participation in “Chiang Khong” development, “one city two patterns” strategy will become the Chiang Khong identity eventually that implies the border city adaptation.

4.2.4 Mutually inclusive growth

Mutually inclusive growth is a concept that advances sustainable and equitable development for border economic zones between countries. Certainly, the process of economic growth with common benefits in terms of production, employment, trade and investment could be incurred by implementing common border policies, common special economic zone and/or common border economic integration. It leads to the fair and equitable border development which is a driving force to build a sustainable economic growth in common border zones. This is a challenging game for the future Chiang Khong border city. The emergence of the mutually inclusive growth between Chiang Khong, Thailand and Huay Xai, Lao PDR is whether possible, depending on the Public-Private-People’s Participation to address the common benefits in emerging border cities.

4.3 Investment Promotion Policies

This section describes investment promotion strategies and policies in border zones. The preliminary results of the signs for changes in border investment (see in section 4.2) and the concept of global value chains for development (UNCTAD, 2013) are employed as a basic knowledge to introduce the appropriate investment promotion policies in border zones. Figure 2 exhibits the economic development framework for border value chain in investment for development. There are four levels of recommended investment policies in border zones. The first two investment policies are related to the national strategic process, whereas the last two investment policies are related to international strategic process.

4.3.1 Local economic and investment policies

The emergence of hard and soft infrastructure development projects as well as the presence of Chiang Khong identity brings about an expansion in economic activities into Chiang Khong. The local economic and investment promotion policies must be initiated by the partnership between local public and private sector. Importantly, it should be combined between the traditional and conservative” strategic policy and “modern and dynamic” strategic policy. A fast and efficient investment promotion process and regulatory decision should be provided no matter what any policies are implemented.

4.3.2 National economic and investment policies

Recently, there are a large number of investment promotion mechanisms and institutions enforced in Thailand at the national level, regional level and provincial level. However, in their implementation through the emerging border city, it is not fully understood. In order to fill this gap, the national and local public and private sector must partner to design the appropriate investment promotion strategies and policies for emerging border zone.

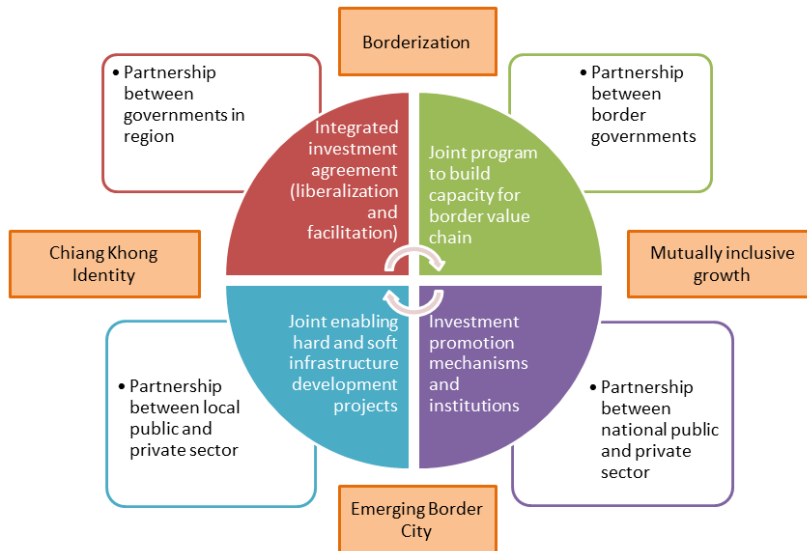

Figure 2: Economic development framework for border value chain, adapted from UNCATD (2013)

4.3.3 Regional economic and investment Agreement

In Chiang Khong aspect, regional investment agreements such as ASEAN Comprehensive Investment Agreement and ASEAN-China investment agreement have scarcely utilized. That is because the processes of investment liberalization and facilitation are mainly promoted at the country level. There is no special investment promotion and incentive for border zone. Therefore, the investment strategies under such regional investment agreements and borderization should concern the measures of the implementation in different areas, central, rural, urban or border etc.

4.3.4 Common economic and investment policies

Regarding the mutually inclusive growth between borders, the joint program to build capacity for border value chain should be performed. Moreover, local governments in border zones who have the responsibility to promote and facilitate the border economic zone must take action on perpetually establishing common border economic policies. These policies and regulations should be designed to mobilize common cross-border and border economic activities in order to foster the mutually inclusive growth.

5. Conclusion

The preliminary findings from this study have important policy implication. In particular, the signs for changes in border investment “borderization, emerging border city, borderland identity, and mutually inclusive growth” are aimed at attracting domestic and foreign investors to Chiang Khong border city, Chiang Rai province, Thailand. Therefore, investment policies at the local-and-national level, and border-and-international level for border value chain development should be tailored. These are beneficial to foster mutually inclusive growth in border zone of Thailand.

Acknowledgements

The author wishes to express her gratitude to Thailand Research Fund, Mae Fah Luang University and many individuals for their contributions to this research project.

References

- Chiang Khong Development Study Project (2013) Chiang Khong: one city two patterns strategy for balanced and sustainable development, “Rak Chiang Khong” group, Non-governmental Organizations (in Thai).
- Dunning J.H. (1981) “Explaining the International Direct Investment Position of Countries: Towards a Dynamic or Developmental Approach”, *Weltwirtschaftliches Archiv*, 119: 30-64.
- Dunning, J.H. (1973) “The Determinants of International Production”, *Oxford Economic Papers*, 25: 289-336.
- Golub, S.S. (2003) “Measurement of restrictions on inward foreign direct investment for OECD countries”, Economics Department Working Paper No.357, OECD.
- Kalinova, B., Palerm, A. and Thomsen, S. (2010) “OECD’s FDI restrictiveness index: 2010 update”, OECD working papers on international investment no.2010/3.
- Provincial Commercial Operation Center. (2014). Provincial Economic Statistics. Ministry of Commerce Thailand. Available at <http://pcocmartsch.moc.go.th/default.aspx>.
- Takao, T. (2005) “The regional development policy of Thailand and its economic cooperation with neighboring countries”, IDE discussion paper no.32, Institute of Developing Economies.
- Takao, T. (2007) “Thailand’s economic cooperation with neighboring counties and its effects on economic development within Thailand”, IDE discussion paper no.115, Institute of Developing Economies.
- Takao, T. (2008) “Development of Border Economic Zones in Thailand: Expansion of Border Trade and Formation of Border Economic Zones”, IDE discussion paper no.115, Institute of Developing Economies.
- Takao, T. (2009) “Border Trade and Economic Zones on the North-South Economic Corridor: Focusing on the Connecting Points between the Four Countries”, IDE discussion paper no.205, Institute of Developing Economies.
- Thailand Research Fund (2007) Role of multinational corporation in Thailand, Thailand Research Fund.
- Thailand Research Fund (2010) A comparison of economic potential on Greater Mekong Sub-region economic corridor, National plan and international relation unit, Thailand Research Fund.
- UNCTAD (2010) “Assessment of liberalization and facilitation of FDI in thirteen APEC economies”, United Nations Conference on Trade and Development.
- UNCTAD (2013) World Investment Report 2013: Global Value Chains: Investment and Trade for Development, The United Nations Conference on Trade and Development.
- Urata, S. and Ando, M. (2009) “Investment climate study of ASEAN member countries”, In Urata and Okabe, Tracing the progress toward the ASEAN Economic Community, ERIA Research Project Report 2009, No.3.
- World Bank (2013) “Doing business: Measuring business regulations”, International Finance Cooperation and The World Bank. Available at: <http://www.doingbusiness.org/rankings>